

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΓ'

1891—1892

ΕΤΟΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΝ ΔΑ'

XXIII

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1893

ΕΔΡΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Πέραν, Ὁδὸς Τσιπτιλίου, ἀριθμ. 48.

ΠΡΑΚΤΟΡ ΔΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

Ὅτιο Κέν, Librairie Internationale

Πέραν, Μεγάλη Ὁδὸς, ἀριθμ. 457.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

ο

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΓ'

1891-1892

ΕΤΟΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΝ ΛΑ'

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1893

ΕΔΡΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Πέραν, Ὁδὸς Τοπτσιζάρ, ἀριθμ. 48.

ΠΡΑΚΤΩΡ ΔΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

ΟΤΤΟ ΚΕΙΛ, Librairie-Internationale

Πέραν, Μεγάλη Ὁδός, ἀριθμ. 457.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ,"

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Наукова бібліотека
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
Імені І. І. МЕЧНИКОВА

ΜΕΛΗ

ΤΟΥ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΔΡΥΤΑΙ

1881

- † ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Ι., ιατρός.
† ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Ι. Δ., έμπορος.
ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ 'Ιωάννης, καθηγητής.
† ΒΑΣΙΛΙΑΝΗΣ 'Προκλής, ιατρός.
ΒΑΦΕΙΛΙΑΝΗΣ 'Απόστολος, ιατρός.
† ΒΛΑΣΤΟΣ 'Αντώνιος, τραπεζίτης.
† ΓΑΛΑΤΗΣ Γ. Σ., ιατρός.
ΓΕΝΙΑΟΥΝΙΑΣ Δημήτριος, τραπεζίτης.
† ΓΕΩΡΓΙΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ 'Ιωάννης, δικηγόρος.
ΓΚΙΟΥΜΟΥΣΓΚΕΡΔΑΝΗΣ Μ., έμπορος.
† ΕΥΘΥΦΡΩΝ Κ., ιατρός.
† ΖΑΝΟΣ Π. Α.
† ΖΩΓΡΑΦΟΣ Θεόδωρος, ιατρός.
ΖΩΓΡΑΦΟΣ Ξενοφών, ιατρός.
ΖΩΠΡΟΣ πασάς 'Αλέξανδρος, ιατρός.
ΙΓΓΑΕΣΗΣ Α., έμπορος.
ΙΩΑΝΝΙΑΝΗΣ 'Εμμανουήλ, καθηγητής.
ΚΑΛΑΙΑΝΗΣ Κωνσταντίνος, πρώην σύμβουλος τής 'Επικρατείας.
ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ πασάς 'Αλέξανδρος, ήγεμών τής Σχμού.
† ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Κωνσταντίνος, ιατρός.
† ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Στέφανος, ιατρός.
ΚΟΣΟΥΛΗΣ Θεμιστοκλής, έμπορος.

- † ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Χ' Γεώργιος, κτηματίας.
 † ΛΑΣΚΑΡΙΣ Ἀλέξανδρος, μητροπολίτης Σισανίου.
 ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ πασσάς Σπυρίδων, ἀρχίατρος καὶ ἰδιωκίτερος ἱατρός τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.
 ΝΕΟΚΟΣΜΟΣ Δημήτριος, ἔμπορος.
 † ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ Α., γενικός προξένος τῆς Ἑλλάδος ἐνταύθα.
 ΠΑΣΠΑΛΗΣ Δημήτριος.
 † ΠΥΛΑΔΗΣ Βασίλειος, λόγιος.
 ΡΑΖΗΣ Δημήτριος.
 ΣΑΒΒΑΣ πασσάς Ἰωάννης, πρῶτον γενικός διοικητὴς Κρήτης.
 ΣΟΦΟΚΛΗΣ Γαβριήλ, καθηγητής.
 † ΧΡΥΣΟΒΕΡΓΗΣ Γεώργιος, καθηγητής.

ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ.

A

*Ετος έκλογής

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Παλίδης, μητροπολίτης Ίκονίου	1888
ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ Γεώργιος, τραπέζιτης, εν Αθήναις	1863
ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ Παύλος, τραπέζιτης, εν Σύμνῃ	1871
ΑΚΕΣΤΟΡΙΑΝ Γ., ιατρός, εν Κωνστ]πόλει	1882
ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗΣ Σπυρίδων, γραμματεὺς τοῦ Ἐμπορ. Ὁθωμαν. Ἐπιμελητηρίου	1883
ΑΔΙΜΠΕΡΤΗΣ Ἰωάννης	1872
ΑΜΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Εὐάγγελος, καθηγητὴς τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς	1880
ΑΜΜΑΝΙΤΗΣ Νικόλαος, κτηματίας, εν Κωνστανταίῃς	1889
ΑΜΠΕΛΙΔΗΣ Ἐμμανουήλ, ιατρός ἀντιπαραματάρχης, ενταῦθα	1888
ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ Ὀδυσσεύς, δημοσιογράφος, εν Κωνστ]πόλει	1881
ΑΝΔΡΕΟΥ Χ' Δημήτριος, ἔμπορος	1873
ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ἱερομόναχος, εν Κωνστ]πόλει	1879
ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ πασσάς Κωνσταντῖνος, πρῶν γενικὸς διοικητὴς Κρήτης	1864
ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Θεόδωρος, ἐλεγκτὴς τῆς Τραπεζῆς Κων]σταίας	1878
ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Γεώργιος, δικηγόρος, ενταῦθα	1874
ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Ἀθανάσιος, » »	1890
ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Ἀθανάσιος, » »	1890
ΑΠΕΡΗΣ Πέτρος, χημικός, » »	1887
ΑΡΓΥΡΙΑΔΗΣ Δημήτριος, ἔμπορος, εν Φιλιππουπόλει	1871
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Γ., πρῶν γραμματεὺς τῆς ενταῦθα βασιλ. Ἑλλ. πρεσβείας	1886
ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ Σταῦρος, μέγας λογοθέτης τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ γερουσιαστής	1862
ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ Ἀλέξανδρος, ὑπὸ ἀλλήλος εν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν	1885
ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ Ἰωάννης Δ., καθηγητὴς τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς	1861
ΑΡΤΕΜΙΔΑΝΗΣ Ἰάκωβος, οἰκονομικὸς ἐλεγκτὴς τῆς νομαρχίας Αἰγαίου	1876
ΑΣΛΑΒΟΥΤ' Ἰωσήφ, ἀρχιτέκτων, ενταῦθα	1838
ΑΥΘΕΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Μηνᾶς, καθηγητὴς, εν Κωνστ]πόλει	1888

B

ΒΑΓΓΕΡΜΟΓΛΟΥΣ Α., δικηγόρος, εν Κωνστ]πόλει	1890
ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ Κωνστ., σχολάρχης τῆς εν Γαλατῇ Κων]πόλεως ἑλλην. Σχολῆς	1890
ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ Ἰωακείμ, καθηγητὴς, εν Κωνστ]πόλει	1891
ΒΑΛΑΙΑΔΗΣ Κωνσταντῖνος, μητροπολίτης Ἐφέσου	1874
ΒΑΛΑΙΑΝΟΣ Βασίλειος Μ., ἔμπορος, εν Λονδίνῳ	1874
ΒΑΛΑΤΑΤΖΗΣ Ἐμμανουήλ	1886
ΒΑΝΔΑΙΟΠΟΥΛΟΣ Ἰωάννης	1886

BARDAUT A., δικηγόρος, ένταῦθα.....	1878.
ΒΑΡΟΤΣΗΣ Ίάκωβος, δικηγόρος, ένταῦθα.....	1878
ΒΑΣΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ἀπόστολος, διδάσκαλος, έν Κωνσταντινίῳ.....	1884
ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ Γ., κτηματίας.....	1881
ΒΑΣΜΑΤΖΙΔΗΣ Ἰωάννης, διευθυντής ἑλληνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου, ένταῦθα.....	1881
ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ Ἀπόστολος, ἱατρός, έν Κωνσταντινίῳ.....	1861
ΒΕΓΑΕΡΗΣ Θεοχάρης, δικηγόρος, ένταῦθα.....	1890
ΒΕΓΑΕΡΗΣ Γεώργιος Π., ἀνώτερος ὑπάλληλος τοῦ ένταῦθα πρακτορείου τῆς Ρωσ- σικῆς ἀμπολοικῆς Ἑταιρίας.....	1886
ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΣ Ἰωάννης, ἔμπορος.....	1873
BENT Theodor, ἀρχαιολόγος.....	1886
ΒΕΡΣΓΡΕΝ Φ., ἔμπογράφος.....	1881
ΒΕΡΝΟΤΑΚΗΣ Δ., τραπεζίτης, ένταῦθα.....	1891
ΒΕΡΝ Στέφανος, ἔμπορος, έν Βραζιλίᾳ.....	1886
ΒΙΚΕΛΗΣ Δ., λόγιος, έν Παρίσις.....	1872
ΒΛΑΣΤΑΡΗΣ Κωνσταντίνος, τραπεζίτης, έν Κωνσταντινίῳ.....	1874
ΒΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Εὐστάθιος, ἔμπορος, έν Βραζιλίᾳ.....	1887
ΒΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Διονύσιος, » ».....	1887
ΒΟΓΟΖ Δελέρ.....	1889
ΒΟΥΡΗΣ Ἰωάννης, λόγιος, έν Ἀθήναις.....	1886
ΒΟΥΤΤΡΑΣ Σταῦρος Ι., διευθυντής καὶ ἀρχισυντάκτης τῆς ἐφημερίδος Νεολόγου.....	1866
ΒΡΑΧΑΜΗΣ Σταῦρος, χημικός, έν Κωνσταντινίῳ.....	1892
BRANTEGHEM van Alphonse, δικηγόρος, ένταῦθα.....	1886
BROKHAUS Heinrich, ὀργανητὴς έν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας.....	1887
BROOKS Karl.....	1888

Γ

ΓΕΛΕΡΝ Μανουήλ, έν Κωνσταντινίῳ.....	1887
ΓΕΝΙΔΟΥΝΙΑΣ Δημήτριος, τραπεζίτης, ένταῦθα.....	1861
ΓΕΝΝΑΔΗΣ Νικόλαος, γενικός πρόξενος τῆς Ἑλλάδος έν Κρήτῃ.....	1886
ΓΕΝΝΑΔΙΟΥΣ, ἐπίσκοπος Σταυρουπόλεως.....	1890
ΓΕΡΑΡΔΟΣ Ἀντώνιος Κ., βιβλιοπώλης καὶ ἐκδότης, έν Κωνσταντινίῳ.....	1890
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, πατριάρχης Ἱεροσολύμων.....	1879
ΓΕΡΜΑΝΟΣ Κωνσταντίνος, μητροπολίτης Ἡρακλείας.....	1876
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Κ., συμβολαιογράφος, έν Κορινθίᾳ.....	1876
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Γεώργιος, σπουδαστής.....	1890
ΓΙΑΝΝΙΟΣ Θεμιστ. ὑπάλληλος τοῦ Μονεπωλείου τῶν καπνῶν, ένταῦθα.....	1892
ΓΙΑΝΝΟΥΤΑΤΟΣ Ν., δικηγόρος, ένταῦθα.....	1892
ΓΚΙΟΥΜΟΥΣΓΕΡΑΛΗΣ Μ., ἔμπορος, έν Φιλιππουπόλει.....	1861
ΓΚΙΩΝ Ἰωάννης, πρῶτος τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς Ἑταιρίας Φοίνικος.....	1864
ΓΚΙΩΝΑΣ Ἰωάννης, τραπεζίτης, ένταῦθα.....	1890
ΓΑΥΚΑΣ Νικηφόρος, μητροπολίτης Μηθύμνης.....	1872

GÖDEL Lanny Baron von, επιτετραμμένος τῆς Αὐстро-Οὐγγαρίας ἐν Τεχεράνῃ.	1874
GONZALEZ del Campillo.....	1881
ΓΟΡΓΟΡΙΝΗΣ Γεώργιος, ἑμπορος, ἐν Ροστωβίῳ.....	1879
ΓΟΥΔΑΣ Νικόλαος, δικηγόρος.....	1890
ΓΡΗΓΑΣ Ἰωάννης, διδασκαλός, ἐν Κωνσταντινουπόλει.....	1890
GRUNBERG Bernhardt.....	1885

Δ

DALESSIO I., τραπεζίτης.....	1874
ΔΑΜΕΑΣ Ἐμμανουήλ, ἑμπορος, ἐν Ἀθήναις.....	1888
ΔΑΜΕΑΣ Νικόλαος, ἑμπορος, ἐν Μαγνησίᾳ.....	1888
ΔΑΟΥΤΗΣ Ν., πρέσβης δικαστῆς τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἑλλ. προξενικοῦ δικαστηρίου	1883
ΔΑΣΗΛΑ ἱεροδύκωνος, ἐν Βαλάρῃ.....	1874
ΔΕΔΑΛΗΟΡΤΑΣ Βρασίδης, ἑμπορος, ἐν Τεχεράνῃ.....	1873
ΔΕΔΑΛΗΚΑΝΗΣ Καλλίνικος, ἱερεὺς, πατριάρχης ἐπίτοπτος τῶν ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Κ/πόλεως σχολείων.....	1888
ΔΕΝΑΣΤΑΣ Νικόλαος, βιβλιοπώλης, ἐν Κωνσταντινίᾳ.....	1873
DERENTHAL Chev. de, σύμβουλος τῆς γερμανικῆς πρεσβείας, ἐν Τρόμῃ.....	1872
ΔΗΜΑΔΗΣ Κ., ἀρχιτέκτων, ἐν Κωνσταντινουπόλει.....	1887
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Γ., δικηγόρος.....	1891
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Ξενοφών, ἑμπορος.....	1873
ΔΙΓΕΝΗΣ Β., δικαστῆς ἐν τῷ ἐνταῦθα Ἑλληνικῷ προξενικῷ δικαστηρίῳ.....	1891
ΔΟΡΔΟΥΧΗΣ Π., ἑμποροπώληλος, ἐν Ὁδησσῷ.....	1878
ΔΟΥΡΟΥΤΗΣ Μιχαήλ.....	1873
DUVAND Louis, ὑπάλληλος ἐν τῷ μονοπωλείῳ τῶν καπνῶν.....	1890
DUSCANE Abbé.....	1890

Ε

ΕΛΠΙΔΗΣ Γ., γραμματεὺς τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς πρεσβείας.....	1874
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Παναγιώτης, ἑμπορος.....	1879
ΕΞΕΜΟΤΑΡΧΗΣ Ἰωάννης, δικηγόρος, ἐνταῦθα.....	1890
ΕΞΑΚΟΥΣΤΟΣ Πέτρος, ἀνώτερος ὑπάλληλος τοῦ Μονοπωλείου τῶν καπνῶν, ἐνταῦθα.....	1872
ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ Εὐστάθιος, διοικητὴς τῆς ὀθωμανικῆς ἑταιρίας συναλλαγῶν καὶ ἀξιών.....	1871
ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΣ Ἀλέξανδρος μοναχός, ἐν τῇ Αἰζύρᾳ τοῦ Ἁγίου Ὁρους.....	1875
ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΣ Κοσμάς, μητροπολίτης Βερροίας καὶ Νεούσης.....	1887
ΕΥΓΡΑΤΙΟΥ Πιττακός, ἑμποροπώληλος.....	1892

Ζ

ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ Σπ., ἱατρός, ἐνταῦθα.....	1886
ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ Εὐγ., Α' γραμματεὺς τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς πρεσβείας.....	1889
ΖΑΝΕΛΛΗΣ Ἐμμανουήλ, ἑμπορος, ἐν Μιτυλήνῃ.....	1868

ΖΑΡΦΗΣ Λεωνίδας, τραπέζης, ἐν Κων/πόλει.....	1873
ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ Νικόλαος, ἔμπορος, ἐν Ῥοστωβίω.....	1879
ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗΣ Ἰωάννης, ἔμπορος, ἐν Ῥοστωβίω.....	1885
ΖΗΦΟΣ Θεοδοκλής, ἔμπορος, ἐν Ῥοστωβίω.....	1879
ΖΗΦΟΣ Παῦλος, ».....	1879
ΖΗΦΟΣ Μιλτιάδης, ».....	1879
ΖΗΓΡΑΦΟΣ Ξενοφών, ἰατρός, ἐν Παρισίοις.....	1861
ΖΗΓΡΑΦΟΣ Ἀντώνιος, ἔμπορος, ἐνταῦθα.....	1890

Η

ΗΑΝΟΤΑΥΧ Μ. G., σύμβουλος τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς πρεσβείας.....	1885
ΗΑΥΔΕΡΙΧ Engelhard, ἰδιοκτήτης τυπογραφείου.....	1889
ΗΕΛΙΑΣ Μιχαήλ, ἐν Σμύρῃ.....	1884
ΗΟΛΑΣ, κτηματίας, ἐνταῦθα.....	1892

Θ

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ Μιχαήλ, ἔμπορος.....	1890
ΘΑΝΟΣ Δημήτριος, ἔμπορος.....	1890
ΘΕΜΕΛΗΣ Γεννάδιος, ἱεροδίακονος, ἐν Κων/πόλει.....	1887
ΘΕΟΤΟΚΑΣ Γερμανός, ἐπίσκοπος Μυρέων, ἐνταῦθα.....	1887
ΘΕΟΦΙΛΑΤΟΣ Ἀντώνιος.....	1885
ΘΩΜΙΑΣ Ἀθανάσιος, ἔμπορος ἐν Φλωρεντίας.....	1872

Ι

ΙΑΚΩΒΟΣ, ἐπίσκοπος Μοσχονησίων.....	1875
ΙΑΣΜΟΣ Ὀδυσσεύς, δημοσιογράφος, ἐν Σέρραις.....	1872
ΙΓΓΑΣΗΣ Παναγής, ἔμπορος.....	1872
ΙΑΛΙΑΣ Ἰωάννης, βιομήχανος, ἐν Ἀρτάκη.....	1888
ΙΣΑΑΚΙΔΗΣ Παντελής, ἰατρός, ἐνταῦθα.....	1892
ΙΩΑΝΝΗΣ Ἀναστασιάδης, μητροπολίτης Καισαρείας Καππαδοκίας.....	1870
ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ Εὐστάθιος, ἰατρός, ἐν Βώλῃ.....	1879
ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ Ε., δικηγόρος.....	1891
ΙΩΑΣΑΦ, ἱεροψάλτης.....	1876

Κ

CARLOTI μαρκήσιος, ἀκόλουθος τῆς ἐν Βιέννῃ Ἱταλικῆς πρεσβείας.....	1840
ΚΑΖΑΝΟΒΑΣ Γεώργιος, ἔμπορος, ἐν Κων/πόλει.....	1871
ΚΑΛΒΟΚΟΡΕΣΗΣ Δημήτριος, ἔμπορος.....	1871
CALBERT James.....	1881
ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ Κωνσταντίνος, πρῶτον σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας.....	1883
ΚΑΛΑΙΒΟΥΡΤΣΗΣ Πέτρος, ἰατρός, ἐν Παρισίοις.....	1861
ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ Φωτιστής, μητροπολίτης Δέρας.....	1871
.....	1875

ΚΑΛΟΦΟΓΑΟΥΣ Μ., ιατρός, ένταύθα.....	1879
ΚΑΜΠΑΝΑΚΗΣ Π., άρχιτέκτων, έν Κων]πόλει.....	1888
ΚΑΠΑΝΙΔΗΣ Π., καθηγητής.....	1885
ΚΑΡΑΒΑΣΙΔΗΣ Ιωάννης δημοσιογράφος.....	1876
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Νικόλαος, έμπορος.....	1890
ΚΑΡ. ΘΕΟΔΩΡΗ 'Αλέξανδρος Κ., α' γραμματέας τής έν Βρυξέλλαις 'Οθ. πρεσβείας.....	1874
ΚΑΡΑΘΕΩΔΩΡΗ Κωνσταντίνος Στερ., σύμβουλος τής έπικρατείας.....	1867
ΚΑΡΑΘΕΩΔΩΡΗ Στέφ. Κ., πρεσβευτής τής Τουρκίας έν Βρυξέλλαις.....	1867
ΚΑΡΑΘΕΩΔΩΡΗ Ανθέμιας Κ., μηχανικός, έν 'Αθήναις.....	1874
ΚΑΡΑΝΔΙΝΟΣ 'Ανδρέας, έμπορος.....	1885
ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ Κωνσταντίνος, βουλευτής 'Αρτης, έν 'Αθήναις..... έν Στοκχόλμη και Χάγη.....	1862
ΚΑΡΑΤΖΑΣ πάσας πρόχρηψ. Ι. Κ., πρεσβευτής τής 'Υψ. Πύλης έν Στοκχόλμη και Χάγη.....	1879
ΚΑΡΑΤΖΑΣ 'Αλέξανδρος, έμπορος.....	1889
ΚΑΣΤΕΛΛΗΣ Ιωάννης, έμπορος, ένταύθα.....	1872
ΚΕΛΑΔΙΤΗΣ Π., ιατρός, ένταύθα.....	1888
ΚΕΡΕΤΖΗΣ Σταύρος τραπέζιτης, ένταύθα.....	1872
ΚΕΡΕΤΖΗΣ Μιχαήλ, δικηγόρος.....	1890
ΚΕΣΣΙΟΓΑΟΥΣ Α., έμπορος, έν Ροστωβ.....	1879
ΚΕΦΑΛΑΣ Μιχαήλ, διευθυντής τής έν Πέρα Ζωγράφειου Σχολής.....	1885
ΚΕΧΑΤΙΑ Καλλιόπη, διευθύντρια του έν 'Αθήναις κατόπτρου παρθεναγωγείου.....	1875
ΚΛΕΑΔΗΣ Ζήνων, άρχιτέκτων, έν Κων]πόλει.....	1865
ΚΛΕΘΡΟΥΔΟΣ Μιχαήλ άρχιμυνητής, διευθυντής τής Μεγάλης του Γένους Σχολής.....	1892
CLICHAN Alfred υπάλληλος, ένταύθα.....	1885
ΚΛΟΥΜΑΣΗΣ Δ., έμπορος.....	1873
ΚΟΚΚΟΛΑΤΟΣ Κλεόβουλος, ιατρός.....	1891
ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΗΣ Διον. Π., καθηγητής τής 'Αγγλικής και Γαλλικής.....	1887
ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Κ., λόγιος.....	1882
ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Κ., λόγιος.....	1890
ΚΟΠΑΣΗΣ 'Ανδρέας, σύμβουλος τής έπικρατείας.....	1873
ΚΟΡΒΑΚΗΣ Π., έμπορος, ένταύθα.....	1872
ΚΟΡΒΑΝΙΟΣ Γ., τραπέζιτης, έν Παρισίοις.....	1880
ΚΟΥΤΟΜΥΡΗΣ Γεώργιος, ιατρός, έν 'Αθήναις.....	1875
ΚΟΥΤΑΜΠΑΣΗΣ Γεώργιος, καπνέμπορος έν 'Αμιας.....	1875
ΚΟΥΤΙΚΑΣ Λεωνίδας, τραπέζιτης, ένταύθα.....	1892
ΚΟΥΤΣΟΣ Γ., διδάσκαλος, έν Κονσταντινίτζ.....	1887
ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΣ Δημ., διευθυντής τής εφημερίδας Φιλίππουπόλεως έν Φιλίππουπολει.....	1877
ΚΟΥΜΑΣ Σωκράτης, υπάλληλος τής άτμοπλοϊκής εταιρίας Κουρτζή.....	1885
ΚΟΥΜΑΤΟΣ 'Ανδρέας, έμπορος.....	1882
ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΑΤΗΣ Γ., πρώην ναυτικός άκόλουθος τής ένταύθα ελληνικής πρεσβείας.....	1885
ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΑΤΗΣ Γ., πρώην ναυτικός άκόλουθος τής ένταύθα ελληνικής πρεσβείας.....	1885
ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ 'Αντώνιος.....	1882
ΚΟΥΠΛΑΣ Ιωάννης, έμπορος, έν Βαλδζικίω.....	1887
ΚΟΥΠΛΑΣ Δημοσθένης, δικηγόρος.....	1861
ΚΟΥΣΟΥΛΗΣ Θεμιστοκλής, έμπορος, ένταύθα.....	1879
ΚΟΥΡΤΖΗΣ Π. Μ., τραπέζιτης, έν Μιτυλήνη.....	1879

ΚΡΑΝΟΣΕΑΤΣΕΦ Νικόλαος, καθηγητής ἐν τῷ ἐν Ὁδῆσῳ πανεπιστημίῳ.....	1890
ΚΡΗΤΙΚΟΣ Γεράσιμος, ὑποπρόξενος τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Περσίας ἐν Ραιδεστῷ....	1885
ΚΡΙΕΖΗΣ Κωνσταντῖνος, Α' γραμματεὺς τῆς ἐν Παρισίοις Ἑλληνικῆς πρεσβείας...	1880
ΚΡΙΚΟΤΣΟΣ Ἰωάννης, τραπεζίτης, ἐν Παρισίοις.....	1879
ΚΡΙΚΟΤΣΟΣ Νικόλαος, » »	1864
ΚΡΙΝΟΣ Κ., ἔμπορος, ἐν Ροστωβίῳ.....	1879
ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ἐπειοκλῆς, δημοσιογράφος.....	1872
CURTIS C. G., πρεσβύτερος τῆς ἐνταῦθα ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας.....	1871
ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ Χρ. κοσμηματοπώλης.....	1879
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Ἀνίστης, διευθυντὴς τυπογραφείου, ἐν Ἀθήναις.....	1887

Λ

LAMBER abbé.....	1887
ΛΕΡΑΣ Ἀνδρέας, δημοσιογράφος, ἐν Βουδαπέστῃ.....	1887
ΛΕΒΙΔΗΣ Γεώργιος, γραμματεὺς τῆς ἐν Πετρούπολει Ἑλληνικῆς πρεσβείας.....	1885
LEMOIN Léo, διευθυντὴς τοῦ Crédit Lyonnais, ἐνταῦθα.....	1885
ΛΕΜΠΙΔΕΦ Ἀνδρᾶς, Α., καθηγητὴς τοῦ ἐν Χαρκόβῳ πανεπιστημίου.....	1890
ΛΕΟΝΤΙΑΣ Σαπφὸς, ὀφειθύντρια τοῦ Περνεναγωγείου «Παλλῆδος».....	1872
ΛΙΜΑΡΑΚΗΣ Λεωνίδας, ἱατρός, ἐνταῦθα.....	1887
ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ Μιλτιάδης, ἱατρός, ἐν Κωνσταντινουπόλει.....	1887
ΛΟΓΟΘΕΤΙΔΗΣ Μιλτιάδης, πᾶλλῃος ἐν τῇ διευθύνσει τοῦ δημοσίου ὁδομ. χρέους.	1888
LONG Albert, καθηγητὴς ἐν τῇ ἐνταῦθα Ροβερτεῖῳ σχολῇ.....	1885
ΛΟΡΑΝΔΟΣ Λεβίριος, τραπεζικὸς, πᾶλλῃος.....	1887

Μ

ΜΑΓΚΟΣ Ἀντώνιος, ἔμπορος, ἐνταῦθα.....	1887
ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΣ Ἀλέξανδρος, διευθυντὴς τῆς τραπεζικῆς Πικεριοσσελλίας, ἐν Βιόλῳ....	1875
ΜΑΚΡΙΗΣ Κωνσταντῖνος, ἱατρός, ἐν Κωνσταντινουπόλει.....	1880
ΜΑΚΡΙΗΣ Παναγιώτης, διδάσκαλος ἐν Κατιφλίῳ Νικητηδεῖας.....	1887
ΜΑΚΡΙΔΗΣ Βίκτωρ, δικηγόρος, ἐνταῦθα.....	1890
ΜΑΛΙΑΚΑΣ Ἀβραάμ, καθηγητὴς, ἐνταῦθα.....	1887
ΜΑΛΙΑΚΑΣ Ἠλίας, δικηγόρος, ἐνταῦθα.....	1885
ΜΑΛΙΑΔΗΣ Δημήτριος, δικηγόρος, ἐν Κωνσταντινουπόλει.....	1865
ΜΑΛΙΑΔΗΣ Μ.....	1878
ΜΑΝΔΑΝΑΚΗΣ Εὐάγγελος, ἔμπορος, ἐν Ῥαιδεστῷ.....	1890
ΜΑΝΟΥΓΡΟΦ Πύλος, Β' γραμματεὺς τῆς ἐνταῦθα Ῥωσικῆς πρεσβείας.....	1887
MARGARITE M., δικηγόρος ἐνταῦθα.....	1894
ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ Ἀλέξανδρος Σπ., πρεσβύτερος τῆς Τουρκίας ἐν Οὐσκαϊγιτώνῃ.....	1870
ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ Δημήτριος Σπ., Γεν. πρόξενος τῆς Τουρκίας ἐν Μασσαλίᾳ.....	1870
ΜΑΥΡ. ΓΟΡΔΑΤΟΣ Ἐλευθέριος.....	1876
ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ Θεόδωρος, τραπεζίτης, ἐν Κωνσταντινουπόλει.....	1872
ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ Φραγκίσκος, ἔμπορος, ἐνταῦθα.....	1874

	Ἔτος ἐκλογῆς
ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ Φραγκοῦλης, ἀρχιτέκτων ἐνταῦθα.....	1890
ΜΑΥΡΟΝΜΑΤΗΣ Ἐπαμ., βουλευτὴς Βοιότσης, ἐν Ἀθήναις.....	1885
ΜΕΓΑΚΑΝΗΣ Ἀθανάσιος, μητροπολίτης Θεσσαλονίκης.....	1877
ΜΕΓΑΛΟΥΣ, μητροπολίτης Μιτυλήνης.....	1876
ΜΕΓΑΛΗΣ Ἰωάννης, ἔμπορος, ἐν Βασιλῇ.....	1885
ΜΕΓΑΛΗΣ Δημήτριος, » » ».....	1885
ΜΕΙΜΑΔΙΔΟΥ Ἰάτρος, ἀρχιτέκτων, ἐνταῦθα.....	1888
ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΣ Εὐμμενοῦλης, ἔμπορος.....	1877
ΜΕΛΙΝΔΡΟΣ Κωνσ., ὑπάλλῃλος τῆς Τραπεζῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐνταῦθα.....	1889
ΜΕΣΣΗΝΕΥΣ Ἀντώνιος, ἱατρός.....	1884
ΜΕΤΑΣΑΣ Δημ., Ἀ' γραμματεὺς τῆς ἐν Βερολίῳ Ἑλληνικῆς πρεσβείας.....	1885
ΜΕΤΑΣΑΣ Κ., ἀγρονόμος.....	1891
ΜΗΛΙΩΤΗΣ Δημήτριος, ταμίς, τραπεζικτοῦ οἴκου ἐν Κωνσ/πόλει.....	1889
ΜΗΤΣΟΡΑΣ Κυριακὸς, ἔμπορος ἐν Φιλίππουπόλει.....	1871
Mizzi Louis, δικηγόρος, ἐνταῦθα.....	1887
MILLINGEN Alex. van, καθηγητὴς ἐν τῷ Ροδερτεϊφ Λυκείῳ.....	1882
MORDTMANN Dr A. D., ἱατρός, μέλος τοῦ Γερμανικοῦ Συμβουλίου, ἐν Κ/πόλει.....	1871
MORDTMANN Jean, Γεν. πρῶτος τῆς Γερμανίας ἐν Θεσσαλονίᾳ.....	1872
ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ Θεόδωρος Χ., δημοσιογράφος ἐν Βαλουρεστῶ.....	1880
ΜΟΥΣΟΥΡΟΣ Βασίλειος, κυβερνητικὸς ὑπάλλῃλος.....	1888
ΜΟΥΣΟΥΡΟΣ Πάυλος, Σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας.....	1889
ΜΠΑΞΕΣΑΣ Ν., τραπεζίτης, ἐνταῦθα.....	1871
ΜΠΩΣΤΑΝΗΣ Δημήτριος, ἔμπορος.....	1887

N

ΝΑΡΑΝΣ Στέφανος, ἱατρός, ἐνταῦθα.....	1890
ΝΑΟΥΜ Ἰωάννης, πρύθρος τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ πρῶτον δικαστηρίου.....	1885
ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗΣ Ἰωάννης, τραπεζίτης, ἐν Ἀθήναις.....	1871
ΝΕΛΑΙΔΦ Δημήτριος, ἀκόλουθος τῆς ἐνταῦθα Ρωσικῆς πρεσβείας.....	1890
ΝΕΜΤΣΟΓΛΟΥΣ Ζήσης, ἔμπορος, ἐν Φιλίππουπόλει.....	1870
ΝΕΟΦΥΤΟΣ, μητροπολίτης Αἰδέσσας, ἐν Ἀθήναις.....	1874
ΝΙΚΟΛΙΝΟΣ, » Κυζίκου.....	1877
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Ι., ἔμπορος, ἐν Ροστωβίφ.....	1879
ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Παναγιώτης, δικηγόρος, ἐν Κωνσταντινουπόλει.....	1890
ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Νικόλαος, ὑπάλλῃλος ἐν τῇ τραπεζῇ Κωνσταντινουπόλεως.....	1890
ΝΙΚΟΔΕΜΝ Δ, Ἀ' γραμματεὺς τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικῆς πρεσβείας.....	1880
ΝΟΜΙΚΟΣ Α., ἔμπορος, ἐν Ροστωβίφ.....	1879
ΝΟΤΑΡΙΣ Ι., βιβλιοπώλης καὶ ἐκδότης, ἐν Ἀθήναις.....	1891
ΝΟΤΑΡΙΣ Ἐμμ. » » » Κωνσταντινουπόλει.....	1892

Ξ

ΞΥΓΙΑΣ Δ., ἔμπορος, ἐν Ροστωβίφ.....	1879
ΞΥΓΙΑΣ Θ., » » ».....	1879
ΞΥΓΙΑΣ Μ., ἀρχιμαϊεύς.....	1885

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Γεώργιος, ιατρός, ένταύθα.....	1880
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Δημοσθένης, καθηγητής τής Μ. τοῦ Γένους Σχολής.....	1889
ΟΛΥΜΠΙΑΔΗΣ Δ., έμπορος, έν Ροστοβίω.....	1879
ΟΛΥΜΠΙΑΔΗΣ Δ., έμπορος, έν Ροστοβίω.....	1873
ΟΜΗΡΙΟΣ Γ., τραπέζιτης.....	1887
ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ Παρασκευάς, έμποροπόλληλος.....	1892
ΟΣΚΑΝ, διευθυντής τής ένταύθα Σχολής τών καλών τεχνών.....	1892

Π.

ΠΑΤΖΕΙΡΗΣ 'Αλέξανδρος, διαρηνεύς τής Λύτοκρ. θωμ. Τραπεζής.....	1882
ΠΑΡΙΣΟΥ 'Ανδρέας, έμπορος, έν Βραβλχ.....	1885
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Θεόδωρος, δικηγόρος.....	1890
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Νικήτας, καθηγητής, ένταύθα.....	1886
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Νερσείος, έν Πετρούπολει.....	1881
ΠΑΠΟΥΔΑΦ Κωνσταντ., έμπορος, έν Βραβλχ.....	1885
ΠΑΠΑΡΡΟΥΣΗΣ Πέτρος, καθηγητής, ένταύθα.....	1871
ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ Νικόλαος, καθηγητής, έν Κων]πόλει.....	1871
ΠΑΡΙΣΗΣ Γεώργιος, τραπέζιτης, έν 'Αθήναις.....	1873
ΠΑΡΙΤΗΣ Κ., ιερεύς, καθηγητής τών ιερών, έν Κων]πόλει.....	1887
ΠΑΣΑΣ Δημήτριος, έμπορος, έν Βραβλχ.....	1885
ΠΑΣΠΑΛΛΗΣ Δημήτριος, ένταύθα.....	1861
ΠΑΣΠΑΛΛΗΣ Νικόλαος γραμματεὺς τριεπίτικου οίκου, έν Κων]πόλει.....	1861
ΠΑΣΠΑΛΛΗΣ Λεωνίδας, » » » ».....	1887
ΠΑΥΛΙΔΗΣ 'Αργύριος, έμπορος, έν Φιλιππουπόλει.....	1872
PEARLS Edwin, δικηγόρος, ένταύθα.....	1874
ΠΕΡΑΙΚΙΔΗΣ Κυριακός, λόγιος, ένταύθα.....	1871
ΠΕΤΡΑΚΙΔΗΣ Π., καθηγητής, ένταύθα.....	1885
ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ Νικόλαος, πράκτωρ τού μονοπωλείου τών καπνών.....	1889
ΠΙΖΑΝΗΣ 'Απολλινάριος, πράκτωρ τού μονοπωλείου τών καπνών, έν 'Αμίδη.....	1887
ΠΙΝΙΑΤΕΛΛΗΣ Ν., έμπορος, έν Ροστοβίω.....	1879
PINÉYRO y Villavicencio, γραμματεὺς τής ένταύθα 'Ισπανικῆς πρεσβείας.....	1891
ΠΙΣΑΝΗΣ* Νικόλαος, έμπορος, έν Κερασσόντι.....	1880
ΠΙΣΑΣ Χριστοφόρος, κτηματίας, έν 'Αθήναις.....	1878
ΠΟΥΚΑΡΗΟΣ, μητροπολίτης Βάρνης.....	1872
ΠΟΥΚΑΡΗΟΣ, αρχιερανοδρίτης, έν 'Ιεροσολύμοις.....	1885
ΠΟΥΚΡΙΤΟΣ Στέργιος, αρχισυντάκτης καὶ διευθυντής τού «'Ανατολ. 'Αστέρως».....	1891
ΠΟΠΕΣΚΟΣ Εὐστάθιος, ποιητής τής Νομικῆς, έν Πετρούπολει.....	1895
ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ, αρχιεπίσκοπος Σινάου, έν Καίρω.....	1871
ΠΟΥΤΟΥΛΙΑΝ Γ., δικηγόρος, ένταύθα.....	1888
ΠΡΕΤΕΧΤΑΤ, καθηγητής τής Γαλλικῆς έν τῇ 'Εμπορ. σχολῇ Σάλας.....	1887
ΠΡΙΝΤΖΗΣ Κωνσταντίνος, έμποροπόλληλος.....	1891
ΠΡΩΤΟΣ Παντελής, τραπέζιτης, ένταύθα.....	1885
ΠΡΟΓΑΚΗΣ Γεώργιος, ιεροψάλτης, έν Κων]πόλει.....	1880

ΡΑΖΗΣ 'Αλέξανδρος.....	1875
ΡΑΖΗΣ 'Αριστέδης, μηχανικός.....	1873
ΡΕΓΕΡ Κίμων.....	1885
ΡΕΛΛΗΣ Κ., τραπεζίτης, ένταύθα.....	1879
ΡΕΝΙΕΡΗΣ Α., έμπορος, έν Ροστοβίω.....	1879
PEYER Constantin, καθηγητής γυμνασίου, έν Τεργέστη.....	1888
ΡΙΚΑΚΗΣ 'Ιωάννης, Β' γραμματεὺς τῆς ένταύθα 'Ελλην. πρεσβείας.....	1887
ΡΙΤΣΟΣ Βασίλειος, ιατρός, ένταύθα.....	1887
ΡΟΔΩΝΙΔΗΣ Σ., έμπορος.....	1881
ROSENFELD Διονύσιος, εργοστάκτης-εκδότης τοῦ «Osmanische Post», ένταύθα.....	1888
ΡΟΣΟΛΑΤΟΣ Γ., δικηγόρος, έν Κων]πόλει.....	1892
ΡΟΣΟΛΑΤΟΣ Φραγκίσκος, δικηγόρος, ένταύθα.....	1887
ΡΟΣΟΛΑΤΟΣ 'Αθανάσιος, τραπεζίτης, έν Κων]πόλει.....	1881
ΡΩΜΑΝΟΣ 'Αθως, Α' γραμματεὺς τῆς έν Λονδίῳ ἑλλην. πρεσβείας.....	1887

Σ.

ΣΑΒΒΑΣ ΠΑΣΣΑΣ 'Ιωάννης, πρόην γενικός δικηγόρος Κρήτης, έν Παρίσις.....	1861
ΣΑΓΓΡΑΝΤΗΣ 'Ιωάννης, έμπορος, έν 'Αθήναις.....	1878
ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ Δ., έν 'Αλεξάνδρειν.....	1878
ΣΑΛΤΕΛΗΣ Θεμιστοκλής, καθηγητῆς τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς.....	1875
ΣΑΜΑΡΤΙΔΗΣ Χριστόφορος, πρόην γυμνασιάρχης.....	1877
ΣΑΡΑΚΙΩΤΗΣ Βασίλειος, μέλος τοῦ Δ. 'Εθν. Μ. Συμβουλίου, έν Κων]πόλει.....	1865
ΣΑΡΕΝΤΗΣ 'Ηλίας, έμπορος, έν Ροστοβίω.....	1879
SARTORIS Maitland.....	1882
ΣΒΕΤΣΙΝ 'Αλέξανδρος, Β' γραμματεὺς τῆς ένταύθα Ρωσικῆς πρεσβείας.....	1889
ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ Νικόλαος, υπάλληλος έν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν, ένταύθα.....	1887
ΣΓΟΥΤΑΣ Δημήτριος, τραπεζίτης, έν Μασσαλίᾳ.....	1871
SCHROEDER Paul, πρόην διευθυντῆς τοῦ Γραφείου τῆς ένταύθα Γερμαν. πρεσβείας.....	1871
ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Ζωρζῆς, έμπορος, ένταύθα.....	1871
ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Νικόλαος, ιατρός, έν Κων]πόλει.....	1880
SEGALLS Joseph, τραπεζίτολος.....	1883
ΣΕΥΤ'ΑΝΙΑΝΣ Γεώργιος, βιβλιοπωλῆς, ένταύθα.....	1872
ΣΕΜΕΛΑΣ Μανουὴλ, υπάλληλος έν τῷ Μονοπωλείῳ καπνῶν.....	1891
SHAW William.....	1872
ΣΙΑΔΕΡΙΔΗΣ Ξενοφῶν έμπορος, έν Κων]πόλει.....	1880
ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΟΙΣ 'Ιωάννης, τραπεζίτης, ένταύθα.....	1873
ΣΙΩΤΗΣ 'Ιωάννης, ιατρός, έν Κων]πόλει.....	1890
ΣΚΑΝΑΒΗΣ Νικόλαος, έμπορος, έν Ροστοβίω.....	1879
ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑΣ Ε., έμπορος, έν Ροστοβίω.....	1879
ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ Στέφανος, τραπεζίτης, έν 'Αθήναις.....	1871
ΣΚΥΤΙΑΝΣ Ν., γεν. πρόξενος έν Καίρῳ.....	1885

ΣΜΥΡΝΩΦ 'Αλέξιος, γραμματεὺς τῆς ἐνταῦθα Ρωσικῆς πρεσβείας.....	1887
ΣΟΥΒΑΤΖΟΓΛΟΥ Βασίλειος, ἔμπορος.....	1871
ΣΟΥΓΛΟΥΡΗΣ Π., ἔμπορος, ἐν Ροστωβίφ.....	1879
ΣΟΥΛΙΑΝΗΣ Νικόλαος Θ., δημοσιογράφος, ἐν Κωνσταντινουπόλει.....	1871
ΣΟΥΤΣΟΣ 'Αλέξανδρος, βουλευτὴς Σύρου, ἐν 'Αθήναις.....	1881
ΣΠΑΝΑΔΗΣ Γ., ἑμποροπύλληλος.....	1874
ΣΠΑΝΑΔΗΣ Νικόλαος, λόγιος.....	1881
ΣΤΑΒΑΤΟΣ 'Οθων, ἔμπορος.....	1885
ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ Νικόλαος, δικηγόρος, ἐν Σάμω.....	1878
ΣΤΑΜΟΥΔΗΣ 'Αναστάσιος, ἔμπορος, ἐν Σηλυβρίᾳ.....	1879
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΧ Παῦλος, τραπέζίτης, ἐν Κωνσ/πόλει.....	1875
ΣΠΥΡΟΣ 'Ανδρέας, τραπέζίτης, ἐν 'Αθήναις.....	1871
ΣΦΕΤΣΟΣ 'Αριστείδης, πράκτωρ ἀτμοπλοικῶν ἐταιριῶν.....	1887
ΣΑΦΡΟΝΙΟΣ, μητροπολίτης πρώην Θεσσαλονίκης, ἐν 'Αγίῳ 'Ορει.....	1871

Γ.

ΤΑΒΟΥΛΑΡΗΣ Διονύσιος.....	1890
ΤΑΓΗΣ Φίλιππος, καθηγητὴς ἐνταῦθα.....	1875
ΤΑΜΒΑΚΟΣ Δ. Ν., ἔμπορος, ἐνταῦθα.....	1863
ΤΑΤΑΛΙΑΣ 'Ανδρέας, ἱατρός.....	1885
ΤΑΧΙΝΤΖΗΣ Κωνστ. ἱατρός, ἐνταῦθα.....	188
ΤΕΛΑΔΟΓΛΟΥ Σ., τραπέζίτης, ἐν Κωνσ/πόλει.....	1890
ΤΕΡΝΟ ΒΕΝΕ, ἰδρυτὴς καὶ διοικητὴς τῆς ἐταιρίας τῶν ὑδάτων Δέρκων.....	1891
THOMAN Α., διδάσκαλος.....	1875
ΤΟΥΡΓΟΥΤΗΣ 'Αλ., ἱατρός, ἐνταῦθα.....	1892
ΤΡΕΪ'ΑΝΟΣ Κωνσταντῖνος, ὑπὸ πύλληλος ἐν τῷ Μονοπωλίῳ τῶν κηπῶν.....	1890
ΤΣΑΚΟΣ Γ. δικηγόρος, ἐνταῦθα.....	1891
ΤΣΕΡΑΕΝΤΗΣ Βελισσάριος, ἔμπορος, ἐν Βαγδάτῃ.....	1873
ΤΣΙΑΚΑΣ Γεώργιος, δημοσιογράφος, ἐν 'Αθήναις.....	1881
ΤΣΙΚΑΛΙΩΤΗΣ Στέφανος, πράκτωρ ἀσφαλιστικῶν καὶ ἀτμοπλ. ἐταιριῶν ἐνταῦθα.....	1871
ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Κωνσταντῖνος, κομηματοπώλης.....	1878

Φ.

ΦΑΚΑΡΟΣ Μ., διερχομὸς τοῦ ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ Προξενείου.....	1874
ΦΕΪΖΗ ΒΕΝΕ, πρόξενος τῆς Τουρκίας ἐν 'Οδησσῷ.....	1874
ΦΙΑΚΟΣ Γ., δικηγόρος, ἐνταῦθα.....	1871
ΦΙΑΙΟΣ Δ., ἔμπορος τῶν ἀρχαιοτήτων, ἐν 'Αθήναις.....	1872
ΦΩΤΙΑΔΗΣ Δ. Ν., ἔμπορος.....	1876
ΦΩΤΙΑΔΗΣ Νικόλαος, πρόεδρος τοῦ χρηματιστηρίου Κωνσταντινουπόλεως.....	1861
ΦΩΤΙΑΔΗΣ Φώτιος, ἱατρός, ἐνταῦθα.....	1878
ΦΩΤΙΑΔΗΣ 'Απόστολος, λόγιος.....	1890
ΦΩΤΙΟΣ, μητροπολίτης Φιλίππουπόλεως.....	1881

W.

*Έτος έκλογής.

WASHINGTON Georges, ιερέας τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικῆς πρεσβείας.....	1883
WEISBACH Augustin, ἱατρός.....	1873

X.

ΧΑΛΟΜΟΡΑΟΥΣ Γ., ἱατρός, ἐνταῦθα.....	1892
ΧΑΝΟΥΔΑ Μ. G. σύμβουλος τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς πρεσβείας.....	1885
ΧΑΣΙΩΤΗΣ Γεώργιος, διευθυντὴς τραπεζιτικοῦ οἴκου, ἐν Παρίσις.....	1860
ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ Χρήστος, ἰδρυτὴς καὶ γυμνασιάρχης τοῦ ἐν Πέραν ἑλλ. λυκείου.....	1872
ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ Παναγιώτης, ἱατρός, ἐνταῦθα.....	1885
ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Ἰωάννης, τραπεζίτης, ἐν Κωνστ/πόλει.....	1883
ΧΡΗΣΤΙΑΝΣ Ἰωάννης, ἀπὸ ἄλλος ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς δικαιοσύνης, ἐνταῦθα.....	1888
ΧΡΗΣΤΙΑΝΣ Ἀχιλλεύς, δικηγόρος, ἐν Κωνστ/πόλει.....	1888
ΧΡΗΣΤΙΑΝΣ Ἀναστάσιος, ἱατρός, ἐνταῦθα.....	1879
ΧΡΥΣΑΦΙΑΝΣ Κωνσταντῖνος, δημοσιονόμος, ἐν Παρίσις.....	1890
ΧΡΥΣΟΒΕΛΩΝΗΣ Λεωνίδης, ἐμπόρος, ἐν Μακεδονίᾳ.....	1866
ΧΡΥΣΟΒΕΛΩΝΗΣ Μιχαήλ, ἐμπόρος, ἐν Λεωτσυλλῇ.....	1876
ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ Γεώργιος, διευθυντὴς ἑλλ. ἐκπ. δευτηρίου, ἐν Βραβίλ.....	1885

Ψ.

ΨΑΛΙΔΑΣ Μιχαήλ, ἱατρός, ἐν Κωνστ/πόλει.....	1890
ΨΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ Κωνστ. διευθυντὴς τῆς Πανελληνίου ἀτμοπλ. εταιρίας, ἐν Πειραιεὶ.....	1875
ΨΥΧΑΡΙΣ Νικόλαος, ἐν Κωνστ/πόλει.....	1880
ΨΩΜΙΑΔΗΣ Κωνσταντῖνος, ἐμπόρος, ἐνταῦθα.....	1881

ΕΠΙΤΙΜΑ ΜΕΛΗ.

A.

	Έτος εκλογής.
ΑΔΡΙΦΗ ΠΑΣΣΑΣ, πρόεδρος του συμβουλίου του Κράτους.....	1887
ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ Γρηγόριος, πρόην πρεσβευτής της 'Υφ. Πύλης εν Ούασιγκτὼν.....	1879
ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ 'Ιωάννης, πρόην πρεσβευτής της 'Υφ. Πύλης εν Βερολίνω.....	1873
ASPOLI G. H.....	1885

B.

ΒΑΛΕΤΤΑΣ 'Ιωάννης, λόγιος, εν Αονδίνω.....	1874
BARTHÉLEMY Saint-Hilaire, μέλος του πανακαδημίου της Γαλλίας και γεωγραφίας.....	1871
BANCROFT Georges, πρόην πρεσβευτής των 'Ην. Πολιτειών της 'Αμερικής εν Βερολίνω.....	1872
BENSCHOTEN van James Cooke, καθηγητής του εν Middletown Wesleyan πανεπιστημίου εν 'Αμερικῇ.....	1885
ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ Δημήτριος, πρόην καθηγητής του εν 'Αθήναις πανεπιστημίου.....	1874
BERNHARD, πρίγκιψ, διδάσχος του Sax Mainingen.....	1887
BICOT Ch.....	1885
ΒΙΤΤΩΡΗΣ 'Ιωάννης.....	1881
BLACK bey, πρόεδρος του ε' δημοτικού τμήματος, ενταύθα.....	1886
BLACKIE J. Stuart, καθηγ. των έλλ. γραμμάτων εν τῷ εν 'Εδιμβούργῳ Πανεπιστημίῳ.....	1864
BLANC baron, πρόην πρεσβευτής της 'Ιταλίας ενταύθα.....	1890
Blass Friedrich, καθηγητής του πανεπιστημίου Kiel.....	1885
BOECKH R., καθηγητής του πανεπιστημίου του Βερολίνου.....	1885
BOKER, πρόην πρεσβευτής των 'Ηνωμένων Πολιτειών της 'Αμερικής εν Κ/πόλει.....	1862
ΒΟΥΤΣΙΝΑΣ 'Αλέξανδρος, έμπορος, εν 'Οδησσῷ.....	1881
ΒΟΥΤΣΙΝΑΣ 'Ιωάννης, έμπορος, εν 'Οδησσῷ.....	1881
BRÉAL Michel, μέλος του εν Παρισίοις πανακαδημίου.....	1885
BRINZ von A., καθηγητής εν τῷ πανεπιστημίῳ του Μονάχου.....	1885
ΒΥΤΣΕΝΙΟΣ Φιλόνιος, μητροπολίτης Νικομηδείας.....	1884
BRUNN H., καθηγητής του πανεπιστημίου του Μονάχου.....	1885
BICHELER Fr., καθηγητής του Πανεπιστημίου της Βόννης.....	1885
BURNOUF Emile, πρόην διευθυντής της 'Αθήνησι Γαλλικής σχολής, εν Παρισίοις.....	1867

C.

CALICE Βαρώνος, πρεσβευτής της Αυστροουγγαρίας εν Κ/πόλει.....	1884
CAMBON, πρεσβευτής της Γαλλικής δημοκρατίας ενταύθα.....	1892
CHRIST W., καθηγητής εν τῷ Πανεπιστημίῳ του Μονάχου.....	1870
COX, S. S., πρόην πρεσβευτής των 'Ηνωμένων πολιτειών της 'Αμερικής ενταύθα.....	1885

CROISSET Alfred, μέλος του Πανεπιστημίου, ἐν Παρίσις.....	1885
CROISSET Maurice, καθηγητὴς ἐν τῇ ἐν Montpellier σχολῇ τῶν γραμμάτων....	1885
CURTUS Ernest, καθηγητὴς τοῦ ἐν Βερολίῳ πανεπιστημίου.....	1870

Δ

DILTHEY L., καθηγητὴς τοῦ ἐν Göttingen πανεπιστημίου.....	1885
DITTENBERGER, καθηγητὴς τοῦ ἐν Halle-Wittemberg πανεπιστημίου.....	1885
DUHN von F., καθηγητὴς τοῦ ἐν Heidelberg πανεπιστημίου.....	1885
DUFFERIN Lord, πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας, ἐν Παρίσις.....	1881
DURUY Victor, μέλος τοῦ πανακαδημίου, ἐν Παρίσις.....	1892

Ε

ECKSTEIN, καθηγητὴς ἐν τῷ ἐν Λαίψα πανεπιστημίῳ.....	1879
EIMER Th., καθηγητὴς τοῦ ἐν Tübingen πανεπιστημίου.....	1885
ELIOT Charles, πρύτανης τοῦ πανεπιστημίου Hawapd in Cambridgen.....	1885
ELLIOT Sir G. Henri, πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας, ἐν Βιέννῃ.....	1872
ENGEL, γραμματεὺς τοῦ πρωσικοῦ κοινοβουλίου.....	1886
ΕΡΒΙΤΣΑΝΟΣ K., καθηγητὴς τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ πανεπιστημίου.....	1885

Ε.

FABRI.....	1878
FEAN Walker, πρῶν πρεσβευτὴς τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐν Ἀθήναις.....	1885
GERLAND Orlando, καθηγητὴς τοῦ ἐν Viliamtown τῆς Ἀμερικῆς κοιλεγίου.....	1805
FIRSHER E., καθηγητὴς τοῦ ἐν Heidelberg πανεπιστημίου.....	1885
FÖRSTER Pichardos, καθηγητὴς τοῦ ἐν Breslau πανεπιστημίου.....	1885
FOUCART P., μέλος τοῦ πανακαδημίου, πρῶν διευθυντὴς τῆς ἐν Ἀθῆναις Γαλλικῆς σχολῆς, ἐν Παρίσις.....	1885
FUILLES Alfred, maitre de Conférences ἐν τῷ ἐν Παρίσις ἀνωτέρῳ διδασκαλεῖῳ.....	1885
FOURNIER Ch., πρῶν πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας ἐν Αἰθιοπία.....	1878

Z G.

ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ Στέφανος, ἐμπορὸς, ἐν Μεσσηνίᾳ.....	1880
GEMMA Adolfo, διευθυντὴς τοῦ Περιοδικοῦ Revista.....	1880
GEPAENTHE Χριστοφόρος, τραπεζίτης, ἐν Βουκουρεστίῳ.....	1888
GEVAERT F. A., διευθυντὴς τοῦ Βασιλικοῦ Ὁδείου, ἐν Βρυξέλλαις.....	1881
GIDEL, διευθυντὴς τοῦ Λυκείου τοῦ μεγάλου Λουδοβίκου, ἐν Παρίσις.....	1885
GILDERSLEV Basil, καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου Johns Hopkins ἐν Βαλτιμόρη.....	1885
GIRARD Jules, μέλος τοῦ πανακαδημίου, ἐν Παρίσις.....	1862
GLADSTONE William, πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας.....	1885
GÖTZ G., καθηγητὴς τοῦ ἐν Jena πανεπιστημίου.....	

GREGORY Gaspar Renè, καθηγ. τοῦ ἐν Βαλτιμόρη πανεπιστημίου Johns Hopkins	1885
GROSVENOR Edwin, καθηγητὴς ἐν Amherst, Ἀμερικῆς.....	1885
GUTSCHMID von A., » τοῦ ἐν Tübingen πανεπιστημίου.....	1885
GUILLAUME, μέλος τοῦ πανακαδημίου, ἐν Παρίσις.....	1886
ΖΩΓΡΑΦΟΣ Χρηστάκης ἐφέντης, τραπεζίτης, ἐν Παρίσις.....	1863

H.

HARRIS Rendel, καθηγητὴς τοῦ ἐν Βαλτιμόρη πανεπιστημίου.....	1885
HASDEU P. B., » τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ πανεπιστημίου.....	1885
HATZFELD V., πρῶν πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἐν Παρίσις.....	1880
HEAP H. G., πρῶν γενικὸς Πρόξενος τῶν Ἑνωμ. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἐνταῦθα.....	1880
HEYGEN, W., Γερμμετὴς τῆς ἐν Ῥώμῃ Ἀρχαιολογικῆς ἀκαδημίας.....	1872
HENSE Otto, καθηγητὴς τοῦ ἐν Freiburg πανεπιστημίου.....	1885
HERTZ M., καθηγητὴς τοῦ ἐν Breslau πανεπιστημίου.....	1885
HERZOG E., καθηγητὴς τοῦ ἐν Tübingen πανεπιστημίου.....	1885
HEYDEMANN, καθηγητὴς τοῦ ἐν Halle-Wittenberg πανεπιστημίου.....	1886
HEUZEY Léon, μέλος τοῦ πανακαδημίου, ἐν Παρίσις.....	1874
HILLER E., καθηγητὴς τοῦ ἐν Halle-Wittenberg πανεπιστημίου.....	1885
HIRSCHFELD G., καθηγητὴς τοῦ ἐν Königsberg πανεπιστημίου.....	1888
HOLTZENDORF Franz von, καθηγητὴς τοῦ ἐν Βερολίῳ Πανεπιστημίου.....	1872
HOUSSEY Henri, λόγιος, ἐν Παρίσις.....	1879

I.

ΙΓΚΑΤΙΕΦ στρατηγὸς πρῶν πρεσβευτὴς τῆς Ῥωσίας, ἐνταῦθα.....	1865
ΙΩΑΚΗΜ Γ', πατριάρχης πρῶν Κωνσταντινουπόλεως, ἐν Ἀγίῳ Ὁρει.....	1878
ΙΩΑΝΝΕΣΚΟΣ Νικ., καθηγητὴς τοῦ ἐν Ἰασίῳ πανεπιστημίου.....	1885

J.

JACQUEMYS G. Rolin, πρῶν ὑπουργὸς τῶν Ἑξωτερικῶν τοῦ Βελγίου.....	1881
JANET Paul, μέλος τοῦ πανακαδημίου, ἐν Παρίσις.....	1885
JEER, καθηγητὴς ἐν Γλασκῳῃ.....	1878

K.

ΚΑΛΑΙΤΑΣ Π., διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.....	1871
ΚΑΡΑΘΕΩΔΩΡΗ πασῶς, Ἀλέξανδρος, ἡγεμὼν τῆς Σάμου.....	1871
KEIL H., καθηγητὴς τοῦ ἐν Halle-Wittenberg πανεπιστημίου.....	1881
KEKULÉ H., καθηγητὴς τοῦ ἐν Βόννῃ πανεπιστημίου.....	1872
KEUDELL von, πρῶν πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας, ἐν Ῥώμῃ.....	1871
KIRPITSNIKOFF A., καθηγητὴς τοῦ ἐν Ὁδησσῷ πανεπιστημίου.....	1885
KIRCHOFF A., καθηγητὴς τοῦ ἐν Βερολίῳ πανεπιστημίου.....	1872

N

NABEL, καθηγητής του ἐν Leyden πανεπιστημίου.....	1885
NAUCK A., » του ἐν Πετρούπολει »	1885
NEUMANN C., καθηγητής του ἐν Στρασβούργῳ πανεπιστημίου.....	1885
NÉLIDOW de πρεσβευτῆς τῆς Ρωσσίας ἐνταῦθα.....	1883
NEWTON, διευθυντῆς τοῦ Βρεττανικοῦ μουσείου ἐν Λονδίῳ.....	1871
NORTH Edward, καθηγητής του ἐν νέῃ Ὑόρκῃ Hamilton College.....	1885
NAVILLE Adrien A., καθηγητής ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ Neuchâtel.....	1885
NOBAKOWITZ Στογιάν, πρῶτον πρεσβευτῆς τῆς Σερβίας ἐνταῦθα.....	1892

Π Ρ.

ΠΑΝΤΑΖΙΔΗΣ Ἰωάννης, καθηγητής του ἐν Ἀθῆναις Πανεπιστημίου.....	1874
ΠΑΡΑΣΚΟΣ Ἀρχαῖος, ἐν Ἀθῆναις.....	1880
PASTEUR Louis, μέλος τῆς Γαλλικῆς ἀκαδημίας ἐν Παρίσις.....	1874
PASTEUR Georges, μέλος τοῦ πανακαδημίου ἐν Παρίσις.....	1886
PERROT Georges, μέλος τοῦ πανακαδημίου ἐν Παρίσις.....	1874
PIERSON A., καθηγητής του ἐν Amsterdam πανεπιστημίου.....	1885
POMIALOWSKY J., μέλος τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας Πετρούπολεως.....	1885
POWELL J. M., διευθυντῆς τοῦ ἱθολογικοῦ γραφείου τῆς ἐν Οὐάσιγγτωνι Σιὼσ- νίου Ἀκαδημίας.....	1885
PORTER Noah, καθηγητής του ἐν νέῃ Ὑόρκῃ πανεπιστημίου Sale.....	1885
PRANTL von K., καθηγητής του ἐν Μονάχῳ πανεπιστημίου.....	1885

Ρ Ρ

RADOVITS de, πρεσβευτῆς τῆς Γερμανίας, ἐν Μόσχῃ.....	1883
RASCON Comte de, πρῶτον πρεσβευτῆς τῆς Ἰσπανίας ἐνταῦθα.....	1881
RENÉ Briau, βιβλιοφύλαξ τῆς ἐν Παρίσις ἱστορικῆς ἀκαδημίας.....	1876
RENIEPHS M., ἐπίτιμος διοικητῆς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζίης τῆς Ἑλλάδος.....	1864
RIBBECK O., καθηγητής του ἐν Αιψίᾳ πανεπιστημίου.....	1885
RIVIER Alphonse, καθηγητής του ἐν Βρυξέλλαις πανεπιστημίου.....	1881
ROBERT C., καθηγητής του ἐν Βερολίῳ πανεπιστημίου.....	1885
ROEHL N., καθηγητής του ἐν Königsberg πανεπιστημίου.....	1888
RONDE E., καθηγητής του ἐν Tübingen πανεπιστημίου.....	1885
ROSSIGNOL J. P., μέλος τοῦ πανακαδημίου ἐν Παρίσις.....	1864
ROSSBACH A., καθηγητής του ἐν Breslau πανεπιστημίου.....	1885
RUELLE Ch.-Em., ἐφορος τῆς βιβλιοθήκης τῆς Sainte Gèneviève.....	1885
RUEMELIN von G., καθηγητής του ἐν Tübingen πανεπιστημίου.....	1885

Σ.

ΣΑΒΒΑΣ, ἀρχιεπίσκοπος Ἱερῶν.....	1863
ΣΑΪΤ Πασσάς, πρῶτον πρωθυπουργός ἐνταῦθα.....	1879

*Ετος έκδοσης.

ΣΑΥΤ πασάς, ύπουργός επί τών έξωτερικών, ένταύθα.....	1887
ΣΕΜΜΟΛΑΣ, καθηγητής του πανεπιστημίου Νεαπόλεως.....	1891
SAPPE Hermann, καθηγητής του έν Γοτίγγη πανεπιστημίου.....	1875
SCHANZ M., " " Würzburg ".....	1885
SCHMIDT Bernard, " " 'Ιένη ".....	1870
SCHMIDT E., " " Βερολίνο ".....	1885
SCHMIDT Moritz, " " 'Ιένη ".....	1871
SCHÖLL K., " " Μονάχω ".....	1886
SCHWABE von I., " " Τυβίγγη ".....	1885
SIEVERS E., " " ".....	1886
SIGWART von Ch., " " ".....	1885
STUEDEMUND W., " " Στρασβούργω ".....	1885
STAMFORD, γερουσιαστής έν Ουάσιγκτων.....	1885
ΣΤΟΪΤΣΑΣ Δημήτριος, γραμματέας της Ρωμουνικής 'Ακαδημίας.....	1885
STRAUSS Oscar, πρώην πρεσβευτής των Ηνωμ. Πολιτειών της 'Αμερικης, ένταύθα.....	1888
SUSEMHL Fr., καθηγητής του έν Γρούσβαλν πανεπιστημίου.....	1885

Τ

THORNTON Edward, πρώην πρεσβευτής της 'Αγγλίας, ένταύθα.....	1885
THUROT Charles, μέλος του πανακαδημίου έν Παρισί.....	1873
TOTLESCU Gr., καθηγητής του έν Βουκουρεστίω πανεπιστημίου.....	1885
TOURNIER Edward, διευθυντής τών φιλολογικών σπουδών έν Σορβώνη.....	1886
TREITSCHKE von H., καθηγητής του έν Βερολίνο πανεπιστημίου.....	1885
ΤΡΙΚΟΥΜΗΣ Χαρίλαος, πρώην πρωθυπουργός της 'Ελλάδος, έν 'Αθήναις.....	1878
TROITSKY J., καθηγητής έν τή Θεολογική άκαδημία Πετρούπολεως.....	1885
TAKKERMANN Charles, πρώην πρεσβευτής των Ηνωμένων Πολιτειών της 'Αμερικης, ένταύθα.....	1873
TYLER William, καθηγητής του έν Ουάσιγκτων πανεπιστημίου του Κολόμβου.....	1885
TYLER William, καθηγητής έν Amherst της 'Αμερικης.....	1885

Υ

USENER R., καθηγητής του έν Βόννη πανεπιστημίου.....	1885
USPENSKY, καθηγητής του έν 'Οδησσώ ".....	1885
USSING, καθηγητής του έν Κοπεγχάγη ".....	1885

Φ

ΦΙΑΜΜΟΝ Τιμολέων, δημοσιογράφος, έν 'Αθήναις.....	1879
ΦΙΑΜΜΟΦ Τέρτιος, στρατηγός, έν Πετρούπολει.....	1877
ΦΡΕΑΡΙΤΗΣ Κωνσταντίνος, πρώην καθηγητής του έν 'Αθήναις πανεπιστημίου.....	1879
ΦΡΑΥΤΟΥΔΗΣ Έπαμ., καθηγητής του έν 'Ιασιώ πανεπιστημίου.....	1885

V.

VACHEROT, μέλος τῆς ἀκαδημίας τῶν ἠθικοπολιτικῶν ἐπιστημῶν, ἐν Παρίσις...	1885
VAHLEN J., καθηγητῆς τοῦ ἐν Βερολίῳ πανεπιστημίου.....	1885
VIRCHOW Rudolf, καθηγητῆς τοῦ ἐν Βερολίῳ πανεπιστημίου.....	1881
VOGUÉ Melchior Comte de, πρῶην πρεσβευτῆς τῆς Γαλλίας, ἐνταῦθα.....	1873
VOLLGRIFF, καθηγητῆς τοῦ ἐν Leyden πανεπιστημίου.....	1885

W.

WALDMINGTON Henry, πρεσβευτῆς τῆς Γαλλίας ἐν Λονδίῳ.....	1878
WEKELIN N., γυμνασιάρχης, ἐν Μονάχῳ.....	1885
WEIL Henri, μέλος τοῦ πανακαδημίου, ἐν Παρίσις.....	1867
WELLING James, καθηγητῆς τοῦ ἐν Οὐάσιγγτῶν πανεπιστημίου τοῦ Κολόμβου..	1885
WACHSMUTH C., καθηγητῆς τοῦ ἐν Heidelberg πανεπιστημίου.....	1885
WERTHER Baron von, πρῶην πρεσβευτῆς τῆς Γερμανίας, ἐν Κωνσταντινίδει.....	1875
WIESELER Friedrich, καθηγητῆς τοῦ ἐν Γοττίνῃ πανεπιστημίου.....	1873
WITTE Baron de, μέλος τοῦ πανακαδημίου, ἐν Παρίσις.....	1876

Ψ.

ΨΥΧΑΡΗΣ Ἰω., καθηγητῆς ἐν τῇ σχολῇ τῶν ἀνωτέρων σπουδῶν, ἐν Παρίσις....	1885
---	------

Z.

ZAMBALDI F., καθηγητῆς, ἐν Βενετίᾳ.....	1872
ZELLER Ed., καθηγητῆς τοῦ ἐν Βερολίῳ πανεπιστημίου.....	1885
ZICHY Comte, πρῶην πρεσβευτῆς τῆς Αὐστρουγγίας ἐνταῦθα.....	1874

ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΑ ΜΕΛΗ.

Α.

*Ετος έκδοσης.

ΓΕΩΡΓΙΑΝΗΣ Τηλέμαχος, κτηματίας ἐν Κέφ.	1863
ΑΛΕΞΙΜΟΣ Ἀλεξούδης, μητροπολίτης Ἀμασείας.	1868
ΔΑΔΜΑΝΤΙΔΗΣ Παναγιώτης, διδάσκαλος.	1885
ΑΝΝΙΝΟΣ Αποστόλμης, δημοσιογράφος, ἐν Ἀθήναις.	1892
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Β., καθηγητής, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.	1872
ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ Δημήτριος, ἐν Παρισίῳ.	1875
ARDNT Paul.	1889

Β.

ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ Ἰωάννης Γ., ἐν Ἀθήναις.	1876
ΒΕΡΙΓΗΣ Παναγιώτης, λόγιος, ἐν Κερκίρηνι.	1878
BERTHERAND, γενικός γραμματεὺς τῆς ἐν Ἀλγερίᾳ κλιματολογικῆς Ἐταιρίας.	1870
ΒΑΣΙΛΟΣ Στέφανος, ἐμπορος, ἐν Μασσαλίᾳ.	1887
ΒΑΣΙΛΟΣ Ἀγγελος, πρῶτον πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.	1875
BOLTZ August, καθηγητὴς γυμνασίου, ἐν Darmstadt.	1888
ΒΟΡΕΑΙΔΗΣ Ἀντώνιος, καθηγητὴς, ἐν Σμύρνῃ.	1885
ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ Ἀλέξανδρος, δημοσιογράφος, ἐν Τεργέστη.	1879

Γ.

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Ν., ἱατρός ἐν Βώλῳ.	1863
ΓΡΗΓΟΡΑΣ Γερμανός, ἀρχιμ. διευθυντὴς τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς.	1863
ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Ἀντ., σχολάρχης, ἐν Ἀμισῷ.	1864
ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Βασίλειος, ἱατρός, ἐν Δράμῃ.	1885
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Καλλίδης, μητροπολίτης Ἰωαννίνων.	1886

Δ.

CAILLEMER Euxipère, καθηγητὴς τῆς ἐν Λουγδούνῳ νομικῆς Σχολῆς.	1870
CHIARI Chevalier Gérard de.	1872
COUSSEMAKER Arthour, νομικός, ἐν Αἴτρ.	1870
CULLEN D.	1880

Ε.

ΔΑΔΜΑΝ Δ., ἱατρός.	1872
ΔΕΙΤΟΥΝΗΣ Γαβριήλ, καθηγητὴς τοῦ ἐν Πετροπόλει πανεπιστημίου.	1876
ΔΕΦΝΕΡ Μιχαήλ, βιβλιοφύλαξ ἐν τῇ Ἐθν. βιβλιοθήκῃ, ἐν Ἀθήναις.	1875
ΔΗΜΗΤΡΑΣ Κ., ἱατρός, ἐν Ἀδριανουπόλει.	1871

ΔΟΥΚΑΣ Ἐμμανουὴλ, καθηγητὴς, ἐν Σμύρνῃ.....	1885
DOZON Auguste, πρῶτος τῆς Γαλλίας, ἐν Θεσσαλονίκῃ.....	1872

E

EGGER Victor, καθηγητὴς ἐν τῇ ἐν Nancy σχολῇ τῶν γερμανικῶν.....	1885
--	------

F.

FLACH Johan, ἀρχισυντάκτης τῆς παγκοσμίου Γερμανικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας ἐν Rudolfstadi.....	1885
FRESHFIELD Edwin, ἐν Λονδίνῳ.....	1877

G.

GERHARDT W., ἀρχιαιλόγος, ἐν Γοττίνῃ.....	1873
ΓΑΜΑΡΙΑΝΣ Εὐγένιος, λόγιος, ἐν Λευψίχ.....	1885

H.

ΗΛΙΑΔΗΣ ΒΑΖΑΝΟΣ Λεωνίδας, καθηγητὴς, ἐν Ἀθήναις.....	1873
HEIDENSTAMM Οἰκάρδε, λόγιος, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.....	1873
HUGHES, πρῶν γερμανικῆς τῆς ἐν Κ/πόλει ἀγγλικῆς πρεσβείας.....	1874

Θ.

ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΣ Κ., ἔμπορος, ἐν Ραϊνστάτῳ.....	1870
ΘΕΡΕΙΑΝΟΣ Διονύσιος, δημοσιογράφος, ἐν Τεργεστήῃ.....	1863

I.

ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ Ἐμμανουὴλ, λόγιος, ἐν Πετρούπολει.....	1861
ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ Σάββας, λόγιος, ἐν Μασσαλίᾳ.....	1870
ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ Σερὰπίων, καθηγητὴς, ἐν Κιαισαρείᾳ.....	1863

K.

ΚΟΣΜΙΑΝΣ Κυριακός, ἔμπορος, ἐν Πτολεμαίδι.....	1873
KRAFT Emil, καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Τυβίγγης.....	1885
KRUMBACHER K., καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Μονάχου.....	1885
ΚΥΡΙΑΚΙΑΝΣ Κ., πρῶν σχολάρχης τῆς ἐν Τραπεζοῦντι ἐλληνικῆς σχολῆς.....	1864
ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ Σωκράτης, ἀρχιεπίσκοπος Κορινθίας.....	1878
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΝΣ Γ., πρῶν ἑφορος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.....	1876
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΝΣ Μιχαὴλ, πρῶν καθηγητὴς ἐν Λονδίνῳ.....	1885

Λ.

ΛΑΜΠΟΥΣΙΑΝΣ Γ., καθηγητὴς, ἐν Ἀδριανουπόλει.....	1891
ΛΕΒΙΑΝΣ Νικόλαος, πολιτευτὴς, ἐν Ἀθήναις.....	1872

Ετος έκδοσης.

LEGRAND Emile, καθηγητής ἐν τῇ σχολῇ τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν ἐν Παρίσις.	1870
LEONARDI Giovanni, φαρμακοποιός, ἐν Κερκύρῃ.	1871
ΛΗΜΝΙΟΣ N., ἱατρός ἐν Ἀρτάρῃ.	1872
ΛΥΚΟΥΔΗΣ Ἐμμανουήλ, δικηγόρος, ἐν Ἀθήναις.	1874

M.

ΜΑΤΕΛΛΟΣ Γ., καθηγητής ἐν τῇ Ζωσιμαίᾳ Σχολῇ τῶν Ἰωαννίνων.	1872
MELBER, καθηγητὴς γυμνασίου, ἐν Μονάχῳ.	1885
MONTANI Pierre.	1866
MOUIS, ἀρχιτέκτων τοῦ Ὑπουργείου τῶν δημοσίων ἔργων ἐν Γαλλίᾳ.	1887
MUHLMANN F., πρῶν διευθυντὴς τῆς ἐντάξια γερμανοελλετικῆς σχολῆς.	1887
ΜΥΡΙΑΝΘΕΥΣ Ἰερώνυμος, ἐκ μανδράτης, ἐν Γενεύῃ.	1872

N.

ΝΕΦΩΤΟΣ Ἀριστοτέλης, νομικός, ἐν Τραπεζούντῃ.	1889
---	------

O.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Παναγιώτης, διευθυντὴς ἰδιωτικῆς σχολῆς, ἐν Κερκύρῃ.	1868
--	------

Π.

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Πέτρος, πρῶν γυμνασιάρχης, ἐν Θεσσαλονίκῃ.	1885
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ., διδάκκαλος, ἐν Ἀρτῇ.	1872
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ M., ἱατρός, ἐν Θεσσαλονίκῃ.	1863
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Χρ., κυβερνητικὸς ὑπὸ πληλῆς, ἐν Αἴνῳ.	1864
ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ Μπαθίας, καθηγητὴς τῆς ἐν Χαλκῇ Θεολογ. Σχολῆς.	1882
ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥΣ Κλεάνθης, λόγιος, ἐν Βυζάντιῳ.	1871
ΠΑΥΛΙΔΗΣ Ἰωακείμ, πρῶν γυμνασιάρχης, ἐν Κυθωνίαις.	1892
ΠΕΤΡΙΔΗΣ Ἀθανάσιος, σχολάρχης, ἐν Πειραιεὶ.	1864
ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΥΣ Ἰωάννης, πρῶν ὑφηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ πανεπιστημίου, ἐν Ἀθήναις.	1885
PSLUG K. Hartung von, καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Τυβίγγης.	1885
ΠΕΡΙΔΗΣ Δ., λόγιος, ἐν Κύπρῳ.	1871
ΠΙΝΙΑΤΡΟΣ Γεράσιμος.	1878
ΠΟΛΙΤΗΣ N. Γ., καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ πανεπιστημίου, ἐν Ἀθήναις.	1872
POESTION C. J.,	1885

P R.

ΡΑΓΚΑΒΗΣ Ρ. Ἀλέξιος.	1870
ΡΑΛΛΗΣ N., ἱατρός, ἐν Περγάμῳ.	1872
ΡΑΜΜΟΣ I., σχολάρχης, ἐν Ἀρτῇ.	1864
REINACH Salomon, ἑφορος τῆς βιβλιοθήκης Saint Germain, ἐν Παρίσις.	1887
REINACH Theodor, διευθυντὴς τῆς Revue des Etudes Grecques,	1890

Δ.

ROSSI SCOTTI, Comte G. B., επίτιμος πρόεδρος του ἐν Τολώσῃ ἀρχαιολογ. Μουσείου	1882
ΡΟΥΚΗΣ Ἀριστείδης, δημοσιογράφος, ἐν Ἀθήναις	1885

Σ.

ΣΑΘΑΣ Κωνσταντῖνος, λόγιος, ἐν Περσίοις	1868
ΣΑΡΡΟΣ Στέφανος, ἱατρός, ἐν Βουκουρεστίῳ	1874
ΣΚΟΡΔΑΛΗΣ Βλάσιος, καθηγητὴς διδασκαλείου, ἐν Ἀθήναις	1863
ΣΟΦΟΚΛΗΣ Γαβριήλ, σχολάρχης, ἐν Ἀθήναις	1881
ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ Ἐπαμεινώνδας, διευθυντὴς τοῦ ἐν Σάμῳ ἡγεμονικοῦ γραφείου	1881
ΣΤΕΡΓΙΟΓΙΑΝΗΣ Ἀριστομ., πρῶν διευθυντὴς τῆς ἐν Σμύρῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς	1885
SARZIGOFSKY J., καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Graz	1890
ΣΥΛΛΟΜΟΣ Π., λόγιος, ἐν Ἀθήναις	1892
ΣΟΥΡΤΣΑΝΤΗΣ Δ., πρῶν σχολάρχης, ἐν Ἀρτῇ	1871

T.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ Κ., καθηγητὴς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἐν Βενετίᾳ	1872
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ Μ.	1863
ΤΣΑΠΑΡΑΣ Π., γυμνασιάρχης ἐν Ἑλλάδι	1876

V.

VEIDNER André	1872
---------------	------

X.

ΧΑΒΙΑΡΑΣ Δημοσθένης, ἔμπορος, ἐν Σμύρῃ	1883
ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ Νικόλαος, ἔμπορος, ἐν Ἀρχαῖς	1885
ΧΑΣΙΩΤΗΣ Δ., καθηγητὴς τῆς ἱστορίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν	1874
ΧΡΟΝΙΔΗΣ Κ., λόγιος, ἐν Ἀδριανουπόλει	1863

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ-

ΧΡ. ΖΗΓΡΑΦΟΣ.

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

† ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ.

† ΜΕΤΕΛΛΟΣ ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ.

† ΚΑΛΩΝΙΑ ΘΕΟΦΙΛΑΟΥ.

ΜΕΓΑΛΟΙ ΔΩΡΗΤΑΙ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΪΑΝΟΣ.

ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΡΧΕΤΟΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΡΝΗΙΟΣ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΔΙΑΣ.

† ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

† ΠΑΝΤΙΑΣ ΣΕΚΙΑΡΙΔΗΣ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΑΥΡΟΓΟΡΑΤΟΣ.

ΔΩΡΗΤΑΙ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Ο ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝ-
ΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

† ΖΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ.

† ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΑΛΑΙΑΝΟΣ.

ΑΥΣΤΡΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΙΣΤΙΣ.

† ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΟΞΙΟΣ.

† ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΣΟΥΒΑΤΖΟΓΛΟΥΣ.

Θ. ΚΑΙ Β. ΣΟΥΒΑΤΖΟΓΛΟΥΣ ΚΑΙ Σ/Σ.

† ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΚΟΥΔΟΥΛΗΣ.

† ΑΝΑΣΤ. ΠΑΪΣΙΔΗΣ.

† ΑΡΧΙΜΑΝΤΡΗΣ ΑΝΑΣΙΑΣ ΒΑΤΟΠΕΔΙΝΟΣ.

ΖΗΝΩΝ ΚΑΛΕΛΗΣ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΠΗΘΑΚΗΣ.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΑΝΤΩΝΙΑΔΑΙ.

† Σ. ΑΡΧΙΓΕΝΗΣ, ΙΑΤΡΟΣ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Π. ΣΚΥΛΙΤΗΣ.

ΥΙΟΙ ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΟΥ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΟΥΝΔΑΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΛΑΕΚΟΣ.

† ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΠΠΑΣ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΖΕΡΑΕΝΤΗΣ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΑΜΒΑΚΟΣ.

ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

† ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΩΔΩΡΗ 1861—62

† ΠΕΤΡΟΣ ΖΑΝΟΣ 1862—63

† ΠΡ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ 1863

ΣΠ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ 1863—64

† ΑΔ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ 1864—65

ΣΠ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ 1865—66

† Κ. ΚΑΡΑΘΕΩΔΩΡΗ 1866—67

ΞΕΝ. ΖΗΓΡΑΦΟΣ 1867—68

† ΠΡ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ 1868—69

† ΙΟΥΛΙΟΣ ΜΙΑΝΓΕΝ 1869—70

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ 1870—71

Κ. ΚΑΡΑΪΑΝΟΣ 1871—72

Κ. ΚΑΡΑΪΑΝΟΣ 1872—73

† ΠΡ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ 1873—74

Κ. ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ 1874—75

† ΑΔ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ 1875—76

ΙΩ. ΑΡΙΣΤΟΚΑΝΗΣ 1876—77

ΙΩ. ΑΡΙΣΤΟΚΑΝΗΣ 1877—78

ΟΔ. ΓΑΛΕΜΟΣ 1878—79

† ΑΔ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ 1879—80

† ΠΡ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ 1880—81

Σ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ 1881—82

Κ. ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ 1882—83

Κ. ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ 1883—84

† ΠΡ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ 1884—85

† ΠΡ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ 1885—86

Κ. ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ 1886—87

Κ. ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ 1887—88

ΙΩ. ΑΡΙΣΤΟΚΑΝΗΣ 1888—89

ΙΩ. ΑΡΙΣΤΟΚΑΝΗΣ 1889

Κ. ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ 1889—90

Κ. ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ 1890—91

Κ. ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ 1891—92

ΚΟΣΜΗΤΟΡΕΣ

κατὰ τὸ ἔτος 1891—1892.

Πρόεδρος Κ. ΚΑΛΑΙΔΗΣ.
 Ἀντιπρόεδροι { ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΙΑΝΣ.
 { Α. MORDTMANN.
 Γεν. Γραμματεὺς. ΑΝ. ΧΡΗΣΤΙΑΝΣ.

Εὐδ. Γραμματεὺς. Γ. ΠΟΥΛΟΥΔΗΣ.
 Βιβ. βοηθ. δαξ. Ν. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.
 Ταμίας. Δ. ΜΗΛΙΩΤΗΣ.
 Λογιστής. ΔΙΟΝ. Π. ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΗΣ.

ΜΕΛΗ ΔΙΑΡΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

κατὰ τὸ ἔτος 1891—1892.

Α'. ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗΣ.

1. ΑΥΘΕΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Μ.
2. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Κ.
3. ΣΑΔΑΚΟΥΤΑΣ Ε.
4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Δ.
5. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Ν.
6. ΠΑΡΙΣΗΣ Α.
7. ΣΑΛΤΕΛΗΣ Θ.
8. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ Χρ.

Β'. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ.

1. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ ΘΑ.
2. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Κ.
3. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠ.
4. ΒΕΓΑΕΡΙΣ Θ.
5. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Δ.
6. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Ν.
7. ΦΕΤΙΑΔΗΣ Α.
8. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ Χρ.

Γ'. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ.

1. ΑΚΕΣΤΟΡΙΑΣ Γ.
2. ΑΜΠΕΛΙΑΝΣ Μ.
3. ΑΠΕΡΙΣ Π.
4. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ Σ.
5. ΚΟΚΚΟΛΑΤΟΣ Κ.
6. ΑΙΜΑΡΑΚΗΣ Α.
7. ΔΟΓΩΘΕΤΗΣ Μ.
8. ΜΑΚΡΗΣ Κ.
9. ΝΑΡΑΝΣ Σ.
10. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Γ.
11. ΡΙΤΣΟΣ Β.

12. ΣΙΩΤΗΣ Γ.

13. ΤΑΧΙΝΤΖΗΣ Κ.

14. ΧΡΗΣΤΙΑΝΣ ΑΝ.

15. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ Π.

16. ΨΑΛΙΔΑΣ Μ.

Δ'. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ.

1. ΑΥΘΕΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Μ.

2. ΠΟΥΛΚΡΙΤΟΣ Σ.

3. ΣΑΛΤΕΛΗΣ Θ.

4. ΧΡΗΣΤΙΑΝΣ ΑΝ., Γεν. Γραμματεὺς.

5. ΠΟΥΛΟΥΔΗΣ Γ., εὐδ. γραμματεὺς.

6. ΣΙΔΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Σ., γραμ. τῆς ἀρχ. βιβλ.

7. Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, γραμματεὺς τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς.

Ε'. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ.

1. ΒΕΓΑΕΡΙΣ Γ.

2. ΓΕΛΩΝ Μ.

3. CURTIS C. G.

4. CALVERT JAMES

5. ΚΑΜΠΑΝΑΚΗΣ Π.

6. ΚΟΝΑΣΤΗΣ Α.

7. LONG A.

8. ΜΑΝΣΟΥΡΕΦ Π.

9. MILLINGEN A. υπ.

10. MORDTMANN A.

11. ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ Κ.

12. PRÉTEXTAT

13. ΣΙΔΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Σ.

14. ΣΙΩΤΡΕΦ Α.

ΣΤ'. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ.

1. ΓΚΙΩΝ Ι.
2. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ Φρ.
3. ΠΡΟΪΟΣ Π.
4. ΦΩΤΙΑΔΗΣ Ν.
5. ΧΑΤΖΗΔΟΥΛΟΣ Ι.
6. ΜΗΛΙΩΤΗΣ Δ. *ταμίας*.
7. ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. Π. *λογιστής*.

Ζ'. ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

1. ΕΛΛΙΑΔΗΣ Γ.
2. ΠΡΙΝΤΖΗΣ Κ.
3. ΨΩΜΙΑΔΗΣ Κ.

Η'. ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗΣ

1. ΑΠΟΣΤΟΛΟΓΡΑΦΟΣ Σ.
2. ΒΕΓΛΕΡΗΣ Θ.
3. BROOKS C.
4. ΝΑΟΥΜ Ι.
5. ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ Κ.
6. ΧΡΗΣΤΙΑΝΟΣ ΑΝ.
7. ΧΡΥΣΑΦΙΔΗΣ Κ.

ΕΠΙΜΕΛΗΤΑΙ

τῶν ἀρχαιολογικῶν συλλογῶν

ΣΙΔΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Σ.

τῆς ἀρχαιοθήκης

Λ. ΡΙΤΣΟΣ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Ο
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΑΠΟ ΜΑΪΟΥ 1891 ΜΕΧΡΙ ΜΑΪΟΥ 1892 — ΤΟΜΟΣ ΚΓ'.

ΑΣΙΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ, ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

ΜΕΛΕΤΑΙ

Περὶ ποινικῶν φυλακῶν καὶ σωφρονητικῶν συστημάτων,
ἰδίᾳ δὲ περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι λειτουργούντων.

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 18 Νομβρίου 1891).

Οἱ πολιτικοὶ νόμοι, οἱ ρυθμίζοντες ἐν τινὶ κοινωνίᾳ τὰς συμπεριφορὰς τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους σχέσεις, ἔχουσιν ἀνεμφυλόως τὴν σπουδαιότητα αὐτῶν καὶ τινα σκοπὸν καθολικὸν τῆς τάξεως, τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ὁλικῆς εὐημερίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἐξ ὧν τῶν νόμων οὐδεὶς ὑπάρχει ἐξασκῶν ἐπίδρασιν ἀμεσώτεραν ἐπὶ τῶν ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν ἰδεῶν, ἐκτὸς τῶν ποινικῶν νόμων. Ἡ ἐφαρμογὴ τούτων ἐπομένως καὶ ἡ ἐκτελέσεις τῶν ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ἐκδηλούμενων ποινικῶν ἀπορράσεων, ἡ ἀπόστισις τῆς ἐπιβαλλομένης ἐκαστοτὲ τῷ ἐγκληματικῶντι ποινῆς, ὁ τύπος καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀποτίσεως ταύτης, ἡ ἀνθρώποις τοῦ προσληθέντος δικαίωματος καὶ τοῦ προσβαλλέντος αὐτοῦ, ἀποτελοῦσι ζήτηματα ὑψίστου κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος. Τούτου ἕνεκα ἀντικείμενα τῆς μελέτης ἡμῶν ταῦτα εἰσονται αἱ ποινικαὶ φυλακαὶ καὶ τὰ μετ' αὐτῶν συνδεόμενα διάφορα σωφρονιστικὰ συστήματα.

(Ἑλλ. Φιλ. Σύλλογος—Τόμος ΚΓ')

Τὸ θέμα τοῦτο ἐξετάσθη οὐ μόνον διότι στενῶς ἐχάπτεται τῆς θρησκείας ἀσφαλείας καὶ τάξεως, ἀλλὰ καὶ διότι ἐν παλαιῇσι χρόνοις, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπέλῃ μεταρρυθμίσις τις ἐπὶ τοῦ κρατούντος συστήματος τῶν περ' ἡμῶν φυλακῶν.

Α'

Ποινικαὶ φυλακαί.

Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐνιαυτῶν τὸ ζήτημα τῶν ποινικῶν φυλακῶν θεωρεῖτο ὡς ζήτημα φιλάνθρωπιᾶς μᾶλλον καὶ αἰσθηματικῆς ὑπὲρ τῆς ἰσότητος, ὡς εἶπεν, ἐφ' οὗ οἱ ἰδεολόγοι ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων ἐτέρποντο ὑψαίνοντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς θεωρίας αὐτῶν, τὸ θέμα, ἐφ' οὗ οἱ φιλόφρονες παῖδες τῶν χωρῶν ἐτόνιζον ἐκκαλῶς ἐκαστοτὲ τὰς αἰσθηματικὰς αὐτῶν ἱερωφανίας.

Σήμερον το πρόβλημα τῶν φυλακῶν θεωρεῖται πρὸ παντὸς κοινωνικὸν ζήτημα συνδεόμενον στενῶς μετ' αὐτοῦ τοῦ συμφέροντος τῆς δημοσίας ἀσφαλείας.

Προκειμένου δὲ ἡδὴ περὶ σήμεροντος ἀρρωστος αὐτὴν τὴν θέμλην ἀσφαλεῖαν διὰ τῆς ἡθικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἐγκληματίου, ἐπιτραπέω μοι νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα συνοπτικῶς, ὅσον ἐννοεῖται, τὰς ἀρχὰς τὰς διεπούσας σήμερον ἐν γένει μὲν τὰς σωφρονιστικὰς φυλακὰς τῆς Ἀμερικῆς καὶ Ἑυρώπης, ἰδίᾳ δὲ καὶ πρὸ πάντων τῆς Ἑλβετίας. Μὴ ἐπιθυμῶν δὲ νὰ καταγραφῶ τῆς ἡμετέρας ἐννοίας ἀκρόασις, θέλω περιγραφθὲν ἀναγκαστικῶς προκαταρκτικῶς γραμμὰς τινας περὶ φυλακῶν, καταδικῶν καὶ τῶν κυριωτέρων σωφρονιστικῶν συστημάτων, ἐνδιατρίβων λεπτομέρειον ἐπὶ τοῦ συστήματος τῶν φυλακῶν τῆς Λωζάνης, ὅπου, ἐν δὲν σφάλλωμαι, συγγένειός τις ὁμοίαν παρατηρεῖται, ἐν τῶν καλλιτέρων καὶ ὁικονομικωτέρων σωφρονιστικῶν συστημάτων, διακρινόμενῃ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάση εἰς τοὺς ἐπιθυμώμενους νὰ μεταρρυθμίσωσι τὰς ἐκταῶν φυλακὰς, ἐν αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην τοιαύτης μεταρρυθμίσεως.

Δὲν ἄνωγος τὰς δυσκολίας, ἃς γαί νὰ ἐπιρρικώσῃ κυβέρνησις ἐπιχειροῦσα ἐπ' αὐτῇ μεταρρυθμίσει τῶν φυλακῶν κράτους τινὸς ἔχοντος ἀνάγκην τοιαύτης μεταρρυθμίσεως.

Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιθυμώμενου σκοποῦ δύο πράγματα εἶσι πρὸ παντὸς ἀπαραίτητα: ἡ μεταβολὴ τοῦ συστήματος τῆς ἐν ταῖς φυλακαῖς πειθαρχίας καὶ ἡ κατασκευὴ ἢ ἡ τροποποίησις τῆς οἰκοδομῆς τῶν υπαρχουσῶν φυλακῶν, ὅπου καὶ ἐφ' ὅσον παρίσταται τοιαύτη ἀνάγκη.

Πρόσφορος οἰκοδομῇ σωφρονιστικῆς φυλακῆς δέον νὰ ἐπιδικῇ τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα: Ἀσφάλειαν πλήρη ἐπιθεώρησιν καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἐξουδὸν ἀπρόσκοπον καὶ ταχεῖαν ἐν ὅσῳ τοῖς διαμερίσμασιν αὐτῆς ἀρκούντα ὥρως πρὸς διατήρησιν τῆς ὑγείας τῶν ἐν αὐτῇ κρατούμενων καὶ διευκόλυνσιν τῆς ἐργασίας τῶν καὶ ἐλὶα χωρισμένων, καὶ τὸν ἀρκούντα ὥρως πρὸς ἡθικὴν καὶ θρησκευτικὴν διδασκαλίαν τῶν ἐν αὐτῇ.

Πάντα τὰ μέρη τῆς οἰκοδομῆς δέον νὰ ὑποκινεῖται, αἱ δυνατότες, ὅπως ὑπὸ τὰς ὁψεις τοῦ διανοητοῦ τῶν φυλακῶν.

Τοὺς ἀρχιτεκτονικοὺς τοὺς τοὺς ὅρους ἐκπληροῦσιν ἐν Ἑλβετίᾳ, καὶ ὅσον γινώσκωμεν, αἱ φυλακαὶ τῆς Γενεύης καὶ τῆς Λωζάνης, μέληται δὲ αἱ τῆς Γενεύης.

Ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἀνωτέρω ὅρων ἐξήρτηται κατὰ μέγα μέρος ἡ βελτίωσις τῆς ἐν ταῖς φυλακαῖς πειθαρχίας, ἀποτελούσας λίαν οὐσιώδεις ἀντικείμενον, ὡς συνδεομένης ἀρρήκτως οὐ μόνον μετὰ τῆς ἡθικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἐγκληματίου ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτῆς τῆς δημοσίας ἀσφαλείας. Τούτου ἕνεκα οὐσιωδέστατον μέλημα τῶν ἰδυνόντων ἐκαστοτε τὰς σωφρονιστικὰς φυλακὰς ὑπῆρξε πάντοτε ἡ κρατικὴ τῆς ἐν αὐταῖς πειθαρχίας καὶ τάξεως.

Πρὸς διατήρησιν τῆς πειθαρχίας, πλὴν τῶν ἄλλων πειθαρχικῶν ποινῶν, ἃς ἐπιρροῶσονται νὰ συνοψίσω πραγματευόμενος εἰδικῶς περὶ τῶν σωφρονιστικῶν φυλακῶν Λωζάνης, ἐν τῶν ἀποτελεσματικωτέρων μέσων ἐπιβεβῆναι καὶ ἡ προσωρινὴ στερήσις τῆς ἐργασίας, μόνον καταφύγιον κατὰ τῆς ἀνάγκης, καὶ ἡ ἐν ἐκτῇ ἀπομονώσεως ἐφ' ὠρισμένον χρόνον τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς ἀπειθούντων.

Ἡ ἀπομόνωσις, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἐπανθρωπικῶν φυλακῶν Φιλαδελφείας, ἀναπληροῖ πάσας τὰς σωματικὰς ποινὰς, ἃς ἐπέβαλλον ἄλλοτε συνεχῶς τοῖς καταδικῶσι πρὸς διατήρησιν τῆς ἰστωρικῆς πειθαρχίας, καὶ τούτο, καὶ ὅσον ἐν τῇ ἀπομονώσεως (reclusion solitaire), ὡς ἔλεγον, οὐ κατὰ δύναμιν νὰ συναισθανῇ καλῶν τὴν ἐκτατὴν θέσιν.

Ὁ χωρισμὸς καὶ ἡ κατάθεσις (classification) τῶν καταδικῶν κατὰ τὴν διάρκειαν εἰσιν τῶν ἐγκληματιῶν, καὶ ἡ ἡλικία καὶ κατὰ τὰ μέσα, ἃτινα ἐνδεχόμενον νὰ ἔγινωσιν αὐτοί, ὅπως βλάβωσιν ἀλλήλους, ἀποτελεῖ ὡς ὅπως ἐν τῶν σπουδαιωτέρων ἀντικειμένων ὑγείας σωφρονιστικοῦ συστήματος.

Τοιοῦτο ὅπως, ἀνελλιπὴς τῆς ἡθικῆς καταστάσεως τῶν καταδικῶν, δέον νὰ ἔγινωσιν οὗτοι, πλὴν τῶν χωριστῶν καλῶν τοῦ ὕπνου, κειχωρισμένα ἐπίσης τὰ ἐργαστήσια καὶ διαβηροῦσας τὰς αὐλὰς. Κῶσας τῆς καταδικῶν, δὲν πρέπει οὐδ' ἐπὶ σὺν ὄντι νὰ συγκοινωνῇ μὲν ἐτέρως κλάσεις, καὶ ὅσον λίαν ἐπικίνδυνον ἀποδοκίμουσιν αἱ τοιαῦτα κατὰ αὐτῶν συγγνωστός.

Πανταχοῦ, ἐνθα σκοπεῖται ἡ ἡθικὴ ἀναγεννήσις τοῦ ἐγκληματίου, ἡ ἐν καὶ ἐπὶ αὐτῆς ἀπομονώσεως αὐτοῦ θεωρεῖται ἀπαραίτητος ὡς πολλὰς καὶ διαφόρους ἐπόμενους. Τοῦτο ἐπὶ σκοποῦσι ἀκριβῶς πλὴν ἄλλων καὶ αἱ τῆς ἐργασίας καὶ Λωζάνης φυλακαὶ ὡκοδομηθῆσαν ἐκαστῇ διὰ χωριστῶν μικρῶν δωμάτων (cellules), κειχωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὸ τῆς ἀπομονώσεως σύστημα τοῦ Howard.

Καί ἐνταῦθα, προκειμένου περὶ τοῦ πρώτου καὶ διασέβου ἀνικηροῦ τοῦ πᾶν φυλακῶν τῆς Ἀγγλίας, ἐπιτρέψαί μοι μικράν τινα παρέκθεσιν, οὐχὶ ὅλως ἀρχαίαν ἀλλὰ πρὸς τὸ κριτικὸν θέμα.

Μέχρι τοῦ III' αἰῶνος ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ τῇ ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ αἱ ποινικαὶ φυλακαὶ ἔφερον εἰσέτι τὴν σφαγήδα τῆς βαρβαρότητος τοῦ μέσου αἰῶνος. Τὸ ἀγγλικὸν θέμα, ὅπου εἶπε πρὸ τῶν ὁρμηλῶν αὐτοῦ ὁ γαλλὸς ἄνθρωπος Ἀγγίλος κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπὶ τινες ἡμέρας φυλακίσεως αὐτοῦ ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς ταπεινότητος του, ἐνέπνευσαν αὐτῷ τὴν γενναίαν ἰδέαν, ὅπως ἀφαιρήσῃ τὸν βίον αὐτοῦ ἀπὸ παντὸς πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν κρατούμενων, ἀφαιρήσας οὖν καὶ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἀπὸ παντὸς εἰς τὸ γινῶν, ὅπως συνδέεται στενῶς μετὰ τοῦ ὄντος αὐτοῦ. Οὕτως ὁ Howard μετὰ τὴν ἀνάληψιν αὐτοῦ ἐκ τῶν φυλακῶν δὲν περαιοῖσθαι εἰς μόνην τὴν ἐπισκεψίαν τῶν φυλακῶν τῆς πατρίδος του, ἀλλ' ἐπισκίεθαι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐξέτασιν καὶ πλείστον ὅσον ἐνδιαφέροντος καὶ τὰς τῶν ἑλλων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἐπαυλῶν δὲ εἰς Ἀγγλίαν ἐδραμεύοντες τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἀφαιρῶσας αὐτὸ εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων.

Τὸ περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν φυλακῶν σύστημα αὐτοῦ ἔσχε μείστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τὸν βραδύτερον ἐπενευγισμὸν ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς πατρίδος του βελτιώσεων. Χειραφετηθεισῶν τῶν ἀμερικανικῶν ἀποικιῶν καὶ μὴ ἐπιτρεπομένου πλέον τῇ ἀγγλικῇ κυβερνήσει νὰ καθέλῃ τὸ ἔδαφος αὐτῆς ἀποστέλλουσα τοὺς καταδικασμένους αὐτῆς εἰς Ἀμερικὴν, τὸ σχέδιον τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἀγγλοῦ ἀνικηροῦ τοῦ ἐγένετο ἀποδεκτόν.

Οἱ θεμελιώδεις ὅροι τοῦ συστήματος αὐτοῦ συνίστανται εἰς τὴν κατάταξιν αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν.

Τοιοῦτοτρόπως, κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἀτομικοῦ ἀπολεισμοῦ, ἐὰν ὁ φυλακισμένος δὲν δυνήθῃ ν' ἀποβάλῃ καὶ ἀπομάχῃ τὰς κακίας του, ἐὰν τὰ εὐτυχῇ ἀποτελέσματα τῆς υπομεριμνικῆς ἐργασίας, τὰ μελέηματα καὶ αἱ ἐν ταῖς φυλακαῖς διδασκαί τῆς ἡθικῆς καὶ τοῦ ἑαυτοῦ γινώσκοντος δὲν κατισχύουσιν νὰ ἐπανεγείρουν αὐτὸν ἐπὶ τὸ γαλθὸν, τοῦλάχιστον αἱ κακίαι του ἰσούνται καθαρῶς ἀτομικαί, μὴ δυναμένα νὰ μεταδῶσιν. Ἄλλως τε, τὸ σύστημα τῆς ἀπομονώσεως καθίσταται δυσκολωτέρας καὶ σπαινωτέρας, ἴσως μάλιστα καὶ ἀδύνατον, τὰς ἐν τῇ φυλακῇ ἐξεγέρσεις καὶ συνομιλίας.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι πάντες οἱ κρατούμενοι ἐν ταῖς φυλακαῖς δὲν εἶναι ἰσότης ἐπιδεκτικοὶ βελτιώσεως. Εὐρίσκονται μεταξύ αὐτῶν ἄτομα ἐξοικειωμένα καὶ ἑνωμένα, οὕτως εἶπεν, μὲ τὸ ἑαυτοῦ, καὶ ὧν τὰ ἥθη μὲν ἀποσυγχρόνουσιν. Συνεχῶς ἐπαναρχοῦμεν εἰς τὴν φυλακὴν ἐπὶ διαπράξει νέων ἐγκλημάτων, ἀδιαφοροῦντα ἐπὶ τῇ στερείσει τῆς προσωπικῆς αὐτῶν ἐλευθερίας, ἥτις φαίνεται βαρύνουσα αὐτὰ, συνειθίζουσι νὰ θεωρῶσι τὴν φυλακὴν ὡς τόπον προσφυγῆς, ὡς τὸ τελευταῖον καταφύγιον, ὅπου ἐναπομένει αὐτοῖς μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν τελευταίων οικονομικῶν πᾶν. Παίρνουν τὸ πρᾶγμα τῆς βίαιότητος διαδερὴν διαδόν ἀλλοτρίως ὡς εὐαγγελίους ἐν Ἑλλάδι. Εὐκαλὸν λοιπὸν νὰ ἐνοήσῃ τις ὅτι οὐκ καὶ ὅπως ἐπιβλαβὴ καὶ ἀξιοβρόχην ἐπιρροὴν δύναται νὰ ἐξαρκῶσιν οἱ τοιοῦτοι ἐπὶ τῶν λοιπῶν καταδικῶν.

Αἱ αὐτοὶ ἀπατεῖται ἐξαιρετικὸν σύστημα διὸν νὰ καταστῶσιν ἀνίκαι, ὅπως βιάζονται καὶ μεταδώσῃ τὸ ὄλεθρον μολυσμα εἰς τοὺς ἥττον διερχομένους· τὸ δραστηριώτερον δὲ φάρμακόν ἐστὶν ἡ ἐντελής ἀπομόνωσις.

Τὴν ἀποτελεσματικότητά αὐτῆς ὁπωσδήποτε σωφρονιστικῆς θεραπείας συνήθως ἐκτιμῶμεν ἀναλογιστὴν τὴν υποτροπιάσεων. Ἀλλ' εἶναι τοῦτο λογικόν· Ἐφ' ὅσον ἡ διάρκειά τῆς σωφρονιστικῆς ἐκπαίδεως ἐστὶν ὁρισμένη ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, ὅστις, διὰ τ' ἀπαργαίᾳ τὴν διάρκειαν ταύτην, μόνον τὴν σοβαρότητα τοῦ ἐγκλήματος λαμβάνει ὑπ' ὄψιν, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν ὅσον τῆς ἐπιμονῆς καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐνόχου, ἐπὶ τοσούτων δὲ εἶναι δυνατόν ν' ἀποδώσῃ τῇ ἀπομνηστεύσει εἰς τὴν μὴ ἀποτελεσματικότητά τοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματος τὰ παρατηρούμενα φαινόμενα τῆς υποτροπιάσεως.

Αἱ ποινικαὶ νομοθεσίαι διετέλουν σχεδὸν πανταχοῦ τὴν ἀρχαίαν ἀβελήρετον ἀνέμενα τῶν ποινῶν.

Καὶ ὅπου ἐν τῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ ἤθελε εὐρεθῇ ἐν ἀρμονίᾳ μετὰ τοῦ ἐπανορθωτικοῦ συστήματος τῶν φυλακῶν, οὐδέποτε ὅλως ἐπιβλήθη νὰ προλάβῃ ἐντελῶς τὰς μεταπτώσεις, ὅπου δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ἡ ἱερὰ ἐπὶ τῶν παρεργῶν καὶ ἀσθενῶν ἄλλων θεραπευτηρίων ὅλως ὑπάρχει πάντοτε ἀρθρῶς τις ἀτόμων ἥθικῶς ἀθεραπεύτων, ἐφ' ὧν ἡ ἐπὶ τῆς τοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματος οὐδέποτε δυναθίσεται νὰ υπερβῇ τὸ ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν ὀργανισμοῦ διαγεγραμμένον ὄραον. Τούτων ὁ χαρακτὴρ δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὸς βελτιώσεως

παρά μέγρι τινός βλαβηρού ὀριζομένου ὑπὸ τῆς ἀτομικῆς αὐτῶν φύσεως, ἥτις ἄλλως τε εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀνατροπῆς αὐτῶν.

Παρετήρηθη, ὅτι ὑπὸ πλημμελὲς σύστημα φυλακῶν τὰ ἐγκληματά, ἀντὶ νὰ περιστῶσιν, ἀπ' ἐκείνης ἀνακινῶνται, αὐξάνουσι διὰ ταῦτα ἐν γένει καὶ πλεονάζουσι καὶ ὅσον παρμελείεται ἡ ἐκείνη τὸ ἐπαναγαγεῖν τοὺς ἐγκληματῆστας ἐπὶ τὸ ἀγαθόν. Ἢ προσροῦσιν σιγῇ πρὸς τοῦτο περιστάται κατὰ τὸν χρόνον τῆς κρατήσεως αὐτῶν πρὸς ἀπότι- σιν τῆς ποινῆς των.

Ἐπὶ χρόνους μακροὺς αἱ διάφοροι ποινικαὶ νομοθεσίαι οὐδὲν ἕτερον σκοπὸν καὶ ἀρχὴν εἶ- χον ἢ τὸ ἀποχωρεῖν τοὺς ἐνόχους ἐκ τῆς κοινωνίας, διὰ τῆς καταδικῆς αὐτῶν εἰς πα- ρατεταμένην καὶ ὅσον οἷόν τε αὐστηρὰν κά- θεριν ἐπὶ σκιῇ τοῦ ἀπαλλάξει αὐτὴν ἐπὶ μακρότερον, ὡς οἷόν τε, χρόνον. Σήμερον ὁμοῦς ὁ ἀνθρωπότης καὶ ὁ πολιτισμὸς ἔχει ὅλους ἄλ- λους ἰδίους. Ἄντ' αὐτοῦ ἐγκαταλείπειν αὐτοπρο- δεσμίου τοὺς καταδικασθέντας κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου των, ἀντὶ τοῦ ἔξω μῖξιν αὐτοὺς τῆς κοινωνίας καὶ μὴ ἀσφραδίσθαι περὶ αὐτῶν, ἀνα- γνωρίζει τὸν αὐτὸν, ὅτι οἱ ἐνόχοι εἰσι καὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι, ἀποπληρηθέντες μὲν τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἀλλὰ δυνάμενοι νὰ βελτιωθῶσι καὶ ἀμεινωθῶσιν.

Ἢ ἀπομόνωσις αὐτὰ ἤθελεν εἶναι, ἥ ττον πικρὰ τοῖς κρατούμενοις ἐν ταῖς κελύκασι φυλακαί, ἐν ἧσιν οὐκ ἔστιν διδασκαλίας τινός. Πό- σοι συγγραφεῖς ἀπὸ τοῦ Πλουτάρχου μέχρι τοῦ Walter Scott καὶ ἐντεῦθεν δὲν ἤθελον χρησι- μεύειν αὐτοῖς! Ἢ θύλον ἐξακουσθῆσαι μορφοῦ- σαι τὸ πνῦμα καὶ ἐξαγνίζοντες τὰς καρδίαις των. Δυστυχῶς, τὸ διέρχεσθαι τὸν χρόνον τῶ- σον εὐερίστως καὶ πρὸ πάντων τούτων χρησί- μως διὰ τῆς ἀναγωγῆς καὶ τῆς ἐργασίας συγχέει ἀγνωστον ἐν ταῖς ἡμετέραις φυλα- καῖς, τὸν κρατούμενον ἐγκαταλείποντα εἰς τὴν ἀκαθίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀρχάν.

Ἐν Ἑλλάδι, πλὴν τῶν ἐν Ἀθήναις ποινι- κῶν φυλακῶν τῶν ἀνεγερθεῶν τῇ εὐγενεῖ πρω- τοβουλῇ καὶ διαπνύει ἀνδρὸς φιλογνοῦς καὶ φιλανθρώπου, τοῦ κ. Συγγρού, καὶ τῶν τῆς Κεραιρᾶς, οὐδεμίαν ἄλλην σωφρονιστικὴν φυ- λακὴν ἀξίαν τῆς ἀποστολῆς τῆς γινώσκουмен.

Ὅ,τι καὶ ἂν λέγῃσι τινες καταρόμενοι τὴν ἀνθρωπότητα ὅσιν, ὁ κακοτύπος ἄνθρωπος δύ- νηται νὰ βελτιωθῇ δι' ἐπανειλημμένων προ- σθηδῶν τῶν ὁρίων του, οἷτινες ἔχουσι καὶ καθῆκον καὶ συμφέρον νὰ παρασχωσιν αὐτῷ τὴν βελτίωσιν ταύτην.

«Πιστεύομεν ἀδίστακτως, ἔλεγεν ὁ Léon » Fouchier, μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἡθι- » κῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν, πιστεύομεν » ἀδίστακτως, ὅτι δὲν ὑπάρχει κακοτύπος ἀ- » δίστακτος, οὐδὲ ἥθικη ἀσθένεια, περὶ τῆς ν' » ἀπέλιπτομεν. Ἐρ' ὅσον τοῦλάχιστον δὲν » ἐσιδίσθη ἐντελὴς τὸ λογικόν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, » ὅτε εὐρισκόμεθα πλεόν ἑνώπιον παρὰ φρόνος » καὶ οὐγὲ ἐγκληματίου, διατρεπταί εἰσεῖτι ἐν » αὐτῷ χωρὶς τῆς εὐαίσθητος, τὴν ὅποιαν δυ- » νάμεθα — καὶ ὁρεόμεθα, προσθέτω — νὰ θί- » ζωμεν. Ἐρ' ὅσον ἔχει συναισθησιν ἑαυτοῦ ὁ » ἄνθρωπος, αἰσθάνεται τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν, » ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν τοῦ συμφέροντος ἢ τὴν » τοῦ καθήκοντος. Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐπὶ » τοσούτων κακῶς, ὥστε νὰ μὴ εἶναι καὶ ἀγα- » θός ἐν δεδομένη στιγμῇ, νὰ μὴ ἔχῃ γενναίως » τινὰς τάσεις, καὶ νὰ μὴ ἐγκλίη ἐν ἑαυτῷ » σπέρμα τι τελειοποιητικότητας. Τὸ πᾶν ἐξέρ- » τται ἐκ τῆς δεξιότητος ἡμῶν πρὸς ὑπόδο- » χην του» (Reflections sur la réforme des prisons et de travail ect.).

Εἰς ἐκ τῶν ἀναγκαζόντων ὥρων ἀποτελεσμα- τικῆς ποινῆς θεωρεῖται καὶ ὁ ἐπιτρέπον τῷ καταδικῶ νὰ ἐπαναλάβῃ μετὰ τὴν ἐκτίσιν αὐ- τῆς τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν του. Ἀπαγγε- λόμενης καταδικῆς τινός, τὸ κράτος ἀνα- λαμβάνει ἀπέναντι τοῦ καταδικῶν τὸ κα- θέκον νὰ προστατεύσῃ αὐτόν — στερούμενον τῆς καταχρησθεῖσας ἐλευθερίας του — κατὰ τὸν ρυθμὸν καὶ ἥθικον ἐπιτηδῶν, αἷτινες ἀνέχονται νὰ προσβάλλωσιν αὐτόν κατὰ τὸν ἥθικόν τῆς κρατήσεώς του.

Ἀπ' ὅσους ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εἰπωμέν τι περὶ τῶν ἡμ. τῶν φυλακῶν, περιοριζόμεθα νὰ σημειώσωμεν ἐν παρῶν, ὅτι πανταχοῦ σχεδὸν οἱ κρατούμενοι τάσσονται γενικῶς ὑπὸ δύο διαφόρους κατηγορίας, αἷτινες οὐδέποτε πρέπει νὰ συγχέωνται. Οἱ μὲν εἰσιν ὑποδικοί, οἱ δὲ καταδικοί. Τῆς φύσεως τῶν πρώτων οὕτω εἰτι βιβιωθήσονται, ἡ ἀρ. τῶν αἰτίων αὐτῶν δὲν πρέπει ν' ἀποβάλῃ πᾶν, καὶ δὲν εἶναι νόμιμος ἡ μέτρα τοῦ ἀναγκάσαι τῆς αἰτίας πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐμφανείας τοῦ ὑποδίκου ἀν- ὄντων τῆς δικαιοσύνης. Τούτου ἐνεκα ἡ ἀπο- κρίσις τῶν ἐξωτερικῶν φυλακῶν καθίσταται ἀπο- ραίτητος.

Μετὰ τὴν βραχίαν ταύτην ἀλλ' ἀναγκάσαν παρέχασιν ἐπιτραπέτω μοι, πρὶν ἢ πρὸς εἰς τὴν σκοπομένην ἀνάλυσιν ἐν ταῖς σω- φρονιστικαῖς φυλακαῖς τῆς Ἑλβετίας καὶ ἰδίᾳ τῆς Λωζάνης κρατούντος συστήματος, νὰ δι-

εξέλθω διά βραχίων τὰ κυριώτερα τῶν σωφρο-
νιστικῶν συστημάτων. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἱστορία
τῶν διαφόρων τούτων συστημάτων ἤθελε πα-
ρασφύρι νῆμας πολλοὺ πλέον ἢ ὅσον τὸ στενὸν
τῆς ὥρας μᾶς ἐπιτρέπει, θέλω περιορίσθαι εἰς
τὰ κυριώτερα τούτων παραλείπων τὰς περικλάς
ῥήσεις, δι' ὧν ταῦτα διήλθον.

Ταῦτά εἰσιν ἐν περιλήψει:

Α'. Τὸ πεισθρευτικὸν καλούμενον, ἢ ἁλ-
λως τὸ σύστημα τῆς περιληπτικῆς φυλάξεως
(emprisonnement collectif).

Β'. Τὸ κελιακὸν σύστημα (système cel-
lulaire).

Γ'. Τὸ προοδευτικὸν ἢ Ἰρλανδικόν, καὶ

Δ'. Τὸ τὴν σωφρονοστικῶν ἀποικίων (colo-
nies pénitentiaires).

Τὸ περιληπτικὸν σύστημα ἐπιτρέπει εἰς
τοὺς καταδικασμένους νὰ κοινωνήσῃ μεθυσ-
τὴν ἀλλήλους. Ἐκ τούτου οἱ πολλοὶ ἀποβιβαζόμενοι
μεταξὺ αὐτῶν δὲν λείπουν, ἐννοεῖται, τὰς α-
σφειράνας τοὺς ἄλλους, ἡ δὲ φυλακὴ ἐποτρύνει
τοιοῦτον τρόπον σχολεῖον διακρίσεως καὶ ἐξ-
χρηώσεως.

Τὸ κελιακὸν σύστημα συνίσταται εἰς τὴν
ἀπαγόρευσιν πάσης μεταξὺ τῶν κρατουμένων
κοινωνίας, μάλιστα δὲ κατὰ τὸ σύστημα
τῆς Φιλαδελφείας, οἱ κρατούμενοι ἐγκαθίστανται
ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐντὸς κελίων κεχωρισμέ-
νοι καὶ μὴ δυνάμενοι οὔτε νὰ ἴδωσιν ἀλλή-
λους οὔτε νὰ ὁμιλήσωσι. Τὸ τῆς Auburne
διαφέρει οὐσιαστικῶς τοῦ τῆς Φιλαδελφείας,
ἅτε ποιοῦμενον χρῆσιν τῶν ἐξῆς μέσων. ἦ-
τοι, τῆς φυλάξεως ἐκάστου ἐντὸς ἰδιωτιέ-
ρου στενοῦ δωματίου κατὰ τὴν νύκτα, καὶ
τῆς ἐν κοινῇ ἐργασίας ἐντὸς ἐργαστασίων δι-
ακρίσεως τῆς ἡμέρας, μετ' αὐστηρᾶς υποχρεω-
τικῆς συγῆς, ἐκροβίσεως καὶ ἄλλων συμπα-
τικῶν τιμωρίων.

Τὸ σύστημα τῶν σωφρονοστικῶν ἀποικίων
(système des colonies pénitentiaires) βα-
σιζέται ἐπὶ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν κρατουμέ-
νων εἰς ἀγορτικὰς ἐργασίας καὶ θεωρεῖται ὡς
ἐν τῶν πολλῶν ἠθικοποιητικῶν καὶ τῶν ἥττον
δαπανηρῶν.

Τὸ προοδευτικὸν σύστημα, τὸ λειτουργοῦν
σήμερον θαυμασίως ἐν Γερμανίᾳ, ἐν Ἀγγλίᾳ,
ἐν Βελγίᾳ καὶ ἐν Ἑλβετίᾳ, ἀρχεῖται διὰ τῆς
εἰσαγωγῆς τοῦ καταδικίου ἐντὸς κελίου ἐξ-
ακολουθεῖ νὰ κρατῇ αὐτὸν ἐπὶ τινος μῆκος ὑπὸ
κελιακῆν κράτησιν, ἀκολουθεῖ δὲ ἐπιτρέπει
αὐτῷ νὰ κοινωνῇ ἐν τοῖς ἐργαστασίοις μετὰ
τῶν συγκρατουμένων, καὶ ἐπὶ τέλους, ἀναλόγως

τῆς καλῆς αὐτοῦ ἐν ταῖς φυλακαῖς συμπεριφο-
ρᾶς, τῆς ἀρεσκείας καὶ τῆς εἰς τὴν ἐργασίαν
ἐμπνεύσεως του, παρέχει αὐτῷ ἀμετάβλη-
τας, καταλήγον εἰς τὴν προσωρινὴν ὑπὸ ῥους ἀπο-
φυλάκισίν του (libération conditionnelle).

Μεταξὺ τῶν συστημάτων τούτων τῶν διε-
πόντων σήμερον ἐν γένει τὰς φυλάκας τῆς Εὐ-
ρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς δύο κυρίως εἰσὶ τὰ
πρωτεύοντα: τὸ Πανσυνδανικὸν καὶ τὸ Ἀβε-
ρνανικόν, ἀρσώτερα ὁραλλόμενα εἰς τὰς Ἡνωμέ-
νας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ἐκάτερον δὲ τού-
των ἔχει τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας του.

Εἰς Auburne, πόλιν περιφωρὸν ἰδίᾳ διὰ τῆς
σωφρονοστικᾶς αὐτῆς φυλάκας, εἰσάχθησαν τὴν
ἐν κεντρῷ νυκτὶ ἀπομόνωσιν τῶν κρατουμένων
καὶ τὴν ἐν κοινῇ ἐργασίαν διακρίσεως τῆς ἡ-
μέρας ὑπὸ τὸν νόμον τῆς συγῆς.

Τὸ σύστημα τῆς Φιλαδελφείας ἐν τῇ ἀρχῇ
αὐτοῦ αὐστηρότητι συνίστατο ἀπ' ἐναντίας
εἰς τὴν κρατίν τὸς καταδικίους ἐντελὲς κεχω-
ρισμένους ἀπ' ἀλλήλων ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς,
καὶ ἐγκαθίσταντο, ὡς ἐρεθὲν, ἐντὸς στενῶν κελ-
ίων, ἀνεῖ ἐργασίας. Ἡ ἐργασία, καὶ αὐτὴ
ἐκμονομένη, εἰσέχθη βραδύτερον ἐν ταῖς φυλα-
καῖς τῆς Φιλαδελφείας, ἀνεῖ ὅμως περὶ αὐτοῦ
καὶ ἀπὸ τῆς νόμον τῆς συγῆς καὶ ὅλην τὴν διακρί-
σιν τῆς ἀποβίσεως τῶν καταδικίων ἐπὶ δικα-
δας ὅλας ἰσῶν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἰσοβίως.

Τὸ σύστημα τούτου, ἐννοεῖται, οὐδαμῶς ἠθι-
κοποιεῖ, ἡ ἐσωρόντων, ἡ ἐπικρύπτει τοὺς κατα-
δικίους, ἀλλὰ, ἐπιτετακτικῶς καὶ ἡ ἐκτροπὴ ἀπε-
κτίνου ἐφύονεν αὐτοὶ τὴν ἡ ἐπὶ παραφροσύ-
νῃ.

Τὸ κελιακὸν τοῦτο σύστημα ὑπάρχει τὸ ἀν-
τικείμενον ζωηροτάτων μορῶν καὶ κατακρί-
σεων πολυαριθμῶν συγγραμμάτων, κατακρίσεων
συνήθως ὑπερβολικῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπερλογιστικῶν,
ἄξιον ἐπίσης τὸ πλείστον. Οὐδεὶς ὑποφέρει
οὐδέμη ἀπόφραξιν, οὐδεὶς νόμος ἔχει τὸ ἀ-
καίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ τοιαύτην κελιακὴν κα-
θερίσιν, εἴγε διακεκριμένος ὑπουργὸς καὶ συγ-
γραφεὺς τῆς Γαλλίας, ὁ La Rochefoucauld
Liancourt.

Ἡ κοινωνία ὁρεῖται νὰ προφυλάσῃ ἐαυτὴν
ἀποφύγετα τὸν βλάπτοντα καὶ φανόμενον
αὐτῇ εἰσέτι ἐπικίνδυνον οὐδαμῶς ὅμως δικαιοῦ-
ται νὰ προσβάλλῃ τὸ λογικὸν τοῦ ἀνθρώπου,
τὸ ἐκ Θεοῦ τοῦτο προερχόμενον πνεῦμα· ὁ δὲ
λόγος τῆς ἀναγεννήσεως καὶ βελτιώσεως, ὁ
συνεχῶς προβελλόμενος πρὸς δημιουργικὴν βα-
σανιστηρίων, οὐδένα ἔχει λόγον ὑπάρξεως διὰ
τοὺς καταδικίους, καὶ ὅσον δὲν εἶναι δυνατὸν

πλέον ν' αναγεννήσῃ τις ἄνθρωπον, ἀποστερήσας ἅπασι αὐτὸν τοῦ λογικοῦ του.

Περὶ τῶν δύο τούτων συστημάτων παρετήρηθη γενικώτερον, ὅτι τὸ μὲν τῆς Φιλαδέλφειας διέπει τὰς φυλακὰς τῆς Ἀνατολῆς, ἐνὸς τῶν δύο σωφρονιστικῶν φυλακῶν τῆς Auburne ἀποτελεῖ τὸν καὶ νῦν τῆς Δύσεως, αἱ ἀνάπτυξις τῆς ιδέας τῆς μεταναστεύσεως (ἔλαγεν ὁ Tangrede Canonier, εἰς τὴν ἀπεσταλμένην τῆς Ἰταλίας ἐν τῷ διεθνῇ συνεδρίῳ τῷ πρὶ διετίας ἐν Πιτρούβιαι γενόμενῳ πρὸς μεταρρυθμίαν τῶν φυλακῶν) ἡ ἀνάπτυξις τῆς ιδέας τῆς μεταναστεύσεως ἐν τῷ ὁργανισμῷ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς παρήγαγε δύο συστήματα σωφρονιστικῶν φυλακῶν ἀνταποκρινόμενα εἰς τὰ δύο κριτικὰ συστήματα τῆς ἠθικολογικῆς τάξεως, αἱ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς ταύτης τῆς ιδέας παρήγαγεν ἐν τῷ ὁργανισμῷ τῆς ἀκουσίου μεταναστεύσεως, ἔκδοτος δὲ ὁ Léon Feuchner ἀπερίηκτο, ἐπὶ τῷ ὁρισμῷ τις νὰ μερίσθῃ τὸν κόσμον μετὰ τὴν τῶν δύο σωφρονιστικῶν συστημάτων (systèmes penitentiaires) ὡς διηρέθη πρὸς μετὰ τῶν ὁμογενῶν οἰκονομικῶν τῶν ἠθικολογικῶν ταχυμάτων, ἤθελον εἶπει, ὅτι τὸ μὲν σύστημα τῆς Φιλαδέλφειας εἶναι ὁ καὶ νῦν τῆς Ἀνατολῆς, τὸ δὲ τῆς Auburne ἀποτελεῖ τὸν καὶ νῦν τῆς Δύσεως.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀπαρτιζόντων πρώτων ἀληθῶς σωφρονιστικῶν φυλακῶν εἶναι, ὡς εἴδομεν ἐν ἀρχῇ, καὶ τὸ νὰ διαθέτῃ αὐτὴ τὸν ἀνάλογον καὶ κατάλληλον χωρὸν πρὸς διευκλίνουσι τῆς ἐργασίας τῶν κρατούμενων. Ἡ ἀνάγκη τῆς εὐκαρίων τῆς ἐργασίας ἐν ταῖς ποινικαῖς φυλακαῖς εἶναι σήμερον γενικῶς ἀγνωρισμένη, ἀδιαφιλονέκτα δὲ τὰ ἐξ αὐτῆς ὠφελήματα. Τούτου ἕνεκεν νομίζω πάντῃ περὶ τὸν ὅπως ἀποδείξω διὰ μακρῶν, ὅτι ἡ ἐργασία τοῦ φυλακισμένου, ἐπεφύρατο ἀπ' ἐνὸς οἰκονομικῶν εἰς τὸ κράτος, τηρεῖ ἀπ' ἐτέρου τὴν ἐν τῇ φυλακῇ τάξιν, βελτιοῖ τὴν ὑγιεινὴν αὐτῆς κατάστασιν, καὶ τέλος ἀποδίδει εἰς τὴν κοινωνίαν μέλος χρήσιμον καὶ ἐργατικὸν ἀντὶ τῆς κατασκευῆς καὶ ὑπομονῆς αὐτὴν ἄλλοις μάστιγας. Ἄλλως τε, τῆς ἐργασίας ἀποτελέσεως τὸ πρῶτον καὶ οὐκ ἐπὶ δεύτερον μέρος τοῦ ἐν φυλακῇ βίου, δίδει αὐτῇ νὰ ὑπάρξῃ ἐν τῇ τῷ ὁργανισμῷ αὐτῆς καὶ τῇ λειτουργίᾳ εἰς τὴν δημοσίαν ἔξουσίαν, ὅπως μόνον ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐπιδίδῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ποινικῶν νόμων καὶ ἀπορρίπτει, μὴ ἐγκαταλείπουσα αὐτὴν εἰς τὴν ἐκμετάλλουσι ἰδιωτικῶν συμφερόντων.

Πάνη τῆς ἐργασίας, ἥ ἐν ταῖς φυλακαῖς δι-

δασκαλίᾳ τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ Εὐαγγελίου ἀποτελοῦσι τὸ συμπλήρωμα τῆς σωφρονιστικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἠθικολογικὴ ἐπιδράσις τῶν ἀρχῶν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου ἐπὶ τῶν φυλακισμένων ἐστὶν ἀνυπολόγιστος. Ὁ ἀρνούμενος τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἀντιστρατεύεται κατ' αὐτῆς τῆς καθημερινῆς πείρας. Εἶναι ἀναμεισθήτεον, ὅτι, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀπολέσῃ κατ' ὁλοκληρῶν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ὅστις εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς σοφίας, κατὰ τὴν Γραφὴν, ὅταν δὲν ποδηγετῆται πλέον ὑπὸ τοῦ φωτός τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ὅταν ἐν τῇ βιοτικῇ πάλῃ δὲν κρατῆται ἐν ταῖς θυσίαις, ἅς ἐπιβάλλει τὸ καθεὶν διὰ τῆς θείας ἐλπίδος, τότε εἶναι αὐτὸ τοῦτο ὃν ἀρχαίνωτον, ἀκέραιον πάσης ἐπιγείῳ ἀπολαύσεως, καὶ τοῦτο διότι δὲν βλέπει πέραν τῆς ἐπὶ γῆς ὑπάρξεως του· γινώσκων ὅτι εἶναι βροχίλια, σπένδει ν' ἀπολαύσῃ αὐτῆς ὅσον τὸ δυνατόν πλείωτερον. Ἐάν λοιπὸν στερεῖται μέσων, ὅπως ἀπολαύσῃ ταύτης, τί θέλει πράξῃ; δὲν θέλει ἐπινοήσασθαι ἀπέναντι οὐδενὸς ἐργαζόμενος, ἀλλὰ θέλει θέσει τὸ πᾶν εἰς ἐνέργειαν ὅπως τεύξῃται τοῦ σκοποῦμένου. Δυστάτων, ἀπαιτῶν καὶ διελθῶν τὸ κατ' ἀρχάς, δὲν θέλει βραδύνει, ὑπὸ τῆς ἔξω τῆς κακίας ἐλαυνόμενος, ν' ἀποβῇ θρασὺς, τυμωρὸς καὶ ἐπιρροπῆς εἰς τὴν κακίαν.

Οἱ πλείστοι τῶν ἐργαζομένων ὑπέστησαν εἰς τὸ ἐργαζόμενον ἀκριβῶς διότι ἐλπεύοντοσαν ἢ μάλλον δὲν ἐνδιέχθησαν καὶ δὲν ἐμελέτησαν τὰς ὁμείας ἀρχὰς οὐτε τοῦ Εὐαγγελίου, οὐτε τοῦ Δεκαλόγου. Ὁ Δεκαλόγος, στερεούμενος ἀναμεισθήτως ἐπὶ τῆς ἀναλλοιώτου καὶ ἀπείρου δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπομένως χρησιμεύων ὡς βεβίαις τῆς ἀνθρωπίνης νομοθεσίας, ὑπομείλει μετὰ τῆς καλλὸν θαυμαστῆς συνέσεως καὶ σοφίας πᾶν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει εἰς τὸν Θεόν, ὡς δημιουργὸν καὶ συνεπῶς ἀπαιτοῦν κῆρον τοῦ παντός, κανονίζει δὲ ἐπίσης καὶ πᾶν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει τῷ ὅμοιω αὐτοῦ ἄνθρωπῳ καὶ ἐαυτῷ.

Ἰδοὺ ὁ φανερός ὁρὸς, ὅπως δίδει νὰ ρωτῶν καὶ ποδηγετῇ διαρκῶς τὸν ἄνθρωπον κατ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον.

Εὐδαίμον ἐπομένως τὸ τέκνον, ὅπως ἐπὶ τῶν πρώτων αὐτοῦ βημάτων χρηστέον ἐκείναι ἀρχαίαν ἐν τῇ ἀπλήρᾳ αὐτοῦ καρδίᾳ διὰ τῶν ἀγίων μαθημάτων ἐναρτέου μητρὸς ἡ διὰ τῶν ἐπιμένων δικαίων καὶ συνεπῶς παιδεύσεων πατρὸς ἀληθῶς χριστιανοῦ τῆς θείας αὐτοῦ ἀρχῆς. Ἡ ὁδὸς τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καλῆς καὶ δὲν θέλει βραδύνει νὰ ἀνοιγῇ ἐνδομῶν του,

ώγματομένη ἀπ' ἐνός μὲν διὰ τοῦ θετικοῦ νόμου τοῦ συνιστάσαντος αὐτὴν πραγματοποιήσασιν τοῦ ἀγαθοῦ, ἀπ' ἑτέρου δὲ διὰ τοῦ ἀρνητικοῦ νόμου τοῦ ἀπαγορεύοντος τὴν κακίαν.

Πόσοι ὅμως ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, συνεπεὶ διασπασμένων περιστάσεων, ἔχουσιν τὴν εὐτυχίαν τούτην; Ποσάκις ὁ θάνατος δὲν ἀφ' ἑκείνου κινῶν πρὸς τὸ λίκνου πρῶτον βλαστοῦ, ἀραρπάζων ἀπ' αὐτοῦ τοὺς φυσικοὺς ὁδηγοὺς καὶ τὰ στεγανήματα αὐτοῦ; Πολυάριθμοι εἰσιν ἐκεῖνοι, εἰς οὓς ὁ γέννησις πρόσωπον μητρὸς ἐναρέτου οὐδέποτε ἐμείνεν καὶ οἵτινες ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας εἶδον ἐκ τούτου ἀπεσπώντας τούτου ἐνέκα καὶ ὡς τὰ ἐντέλειαν τῶν ὄντων ἀναπραξίντας συνήθως ἀνεπισφῆκτικῶς καὶ ἐπιμελείας. Πόσοι δὲ προσέτι μὴ ἐνηθισμένοι ἐκ γένονος βεβαιώσας, οἵτινες ἡλελήκα, νὰ ἐδῶσαν αὐτοὺς ἐξ ἀπλῶν ὀνύγων εἰς τὸ ἀγαθὸν διὰ τῶν παραινέσεων, τῆς εὐθύτητας καὶ πρὸ πάντων τοῦ παραδείγματος αὐτῶν, δὲν ἐξώκειλαν ἐς δεῖδν, καὶ ἀγρυπτεῖαν, καὶ ἀπάτην, καὶ ἐπαίνομα, καὶ κλοπὴν καὶ τοσαύτας ἄλλας κακίας. Ποσοί, τέλος, ὑπὸ τῶν ἀναγκῶν τοῦ βίου βιάζομενοι, καὶ πιεζόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνείκειας, ἀπομακρυνθέντες διὰ τῆς σωτηρίου ἐπιτροπῆς καὶ διδασκαλίας τοῦ ἱεροκήρυκος, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ βαδίσωσι στερεῶς καὶ ἀσφαλῶς τῷ βήματι ἐπὶ τὴν εὐθείαν.

Καὶ ἐνταῦθα μνημονεύων διὰ βραχείων τῶν αἰτίων καὶ τῶν λόγων τῶν ἐγκλημάτων, οὐδόλως προτίθειμι νὰ δικαιολογήσω τοὺς ὑλικούς καὶ ἡθικούς αὐτῶν αὐτουργούς. Ἀνέσπερον τινὰς τούτων ἀπλῶς καὶ μόνον ἵνα καταδείξω ὅπως οὐκ ἐπὶ τῆς καὶ σωτήριος τυγχάνει καὶ διὰ τοὺς ἐγκληματοῦντας καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν ἢ ἐν ταῖς φυλακαῖς διδασκαλίᾳ τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ πολιτεία ἔχει βεβαίως τὸ καθήκον καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ τιμωρεῖν αὐτοὺς διὰ τὰ ἐγκλήματα τῶν καθήκον μὲν, καθ' ὅσον αὐτὴ ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν ἐντολὴν τοῦ προστατεῖν τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀσθενεῖς· δικαίωμα δὲ, καθ' ὅσον αὐτὴ εὐρίσκειται εἰς θέσιν νομίμου ἀμύνης.

Καίπερ πολλοὶ ἀπὸ τῶν τοῦ ἐπιδείξει ἐνταῦθα ψευδῶς αἰσθηματικῶν ἐπαιτίων, ὁδὸν ἤσαν, ὅτι τὸ ἀναπαύσασθαι ἐν τῇ τιμωρῇ τῶν δυστυχῶν τούτων, τῶν ἀποπληνθέντων, εἶναι μὲν ἔργον δικαιοσύνης, ἀλλὰ δικαιοσύνης ψυχρᾶς καὶ, τοῦ μὲν εἰπεῖν, ἀπανθρώπου. Δέον ὅμως ἢ δικαιοσύνη αὐτὴ μετριάχεται καὶ διὰ τῆς εὐσεβήτης· ἢ δὲ εὐσεβήτης ὀφείλει νὰ ἐρμηνησιάζεται καὶ ἐξηγητῆται διὰ τῆς σπου-

δαίας καὶ ἐμβριθούς μελέτης τῶν αἰτίων τοῦ κακοῦ, δι' ἐπιμελῶν προσπαθειῶν καὶ διὰ πρακτικῶν μέσων θεραπείας, καὶ ταῦτα ὅπως ἐπιτύχη τῆς βελτιώσεως αὐτῶν.

Ἡ δικαιοσύνη ἀνεῖ τῆς εὐσεβήτης, ὡς ἐρεῖται, θέλει δημιουργεῖν μόνον ὑποτροπιστάς, οὐχὶ δὲ καὶ ἀνθρώπους μεταμεληθέντας, ἐπιθυμούντας νὰ πράξωσιν ἑτι δυνάτον, ἵνα ἐξαγοράσωσι καὶ ἀποπλύνωσι τὸ ἐγκλημα τῶν διὰ διαγωγῆς ἀνεπιλήπτου καὶ σώφρονος ἐν τῷ μέλλοντι.

Μὴ λησμονώμεν ποτέ, ὅτι ὁ ῥόθος τῆς ἀνθρωπίνης δικαιοσύνης δὲν ἀνεγείσται αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ ὑλιστικοῦ ἰσάροτος τῆς κακίας, διότι ἡ ἑλπίς τῆς μὴ ἀνακαλλύψεως αὐτῶν καὶ ἡ σέψις τῆς δραπετεύσεως, εἰ ποτε συνέλαμβάνετο, ἀπαγορεύει διηνεκῶς τὸ πνεῦμα τοῦ καταδίκου. Καὶ λοιπόν, τίς δύναται νὰ δώσῃ εἰς τοὺς δυστυχεῖς τούτους τοσαύτην ἡθικὴν δύναμιν, τίς ὁ δυνάμενος νὰ ἐμφορῇ αὐτοὺς τοσοῦτον ἡθικὸν σθένος, ὥστε νὰ τεθῇ σφαγῆς τις εἰς τὰς ὑπερίδας αὐτῶν τάσεις; Τίς ἐστὶν τοσοῦτον ἰσχυρὸς, ὥστε νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὰ πνεύματα αὐτῶν καὶ τὰς καρδίας, τὰς ἀπὸ τῆς κακίας μακρυνθείσας, τὴν ἰδέαν τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ αἵματος τῆς τιμῆς, τῆς εὐθύτητας καὶ τῆς οὐκισσύνης, τῶν ἀπαραίτητων τούτων θεμελίων πρὸς κοινωνικὴς τάξεως; Μόνη ἡ ὁρμητικὴ διὰ τὴν ὑψηλὴν αὐτῆς διδασκίαν, μόνη αὐτὴ, ἔχουσα συνεισφέρειν καὶ τὴν ὑπογραμμικὴν ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐργασίαν, δύναται νὰ κατορθώσῃ τοῦτο.

Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι ὁ ἀλλοτῆ καὶ ὁ διαρισμὸς ἱερέως τῶν φυλακῶν, εἴς τὸν ἀνατεθῇ ἀποκλειστικῶς ἡ πνευματικὴ προνοία τῶν δυστυχῶν αὐτῶν ἀποκλήρων, ἐστὶν ἀπαραίτητος. Ἀπαιτεῖται πρὸ παντός, ἵνα ὁ ἱερεὺς, εἴς τὸ ἀνατεθῇ καὶ ὁρμητικὴ αὐτῇ ἀποστολῇ, ἢ τῆς ἀναγεννήσεως, οὕτως εἰπείν, ἔργασίᾳ, οὐδέποτε ἐρυθρίσῃ θεωρῶν ἐκ τούτων ὡπατὶρα τῶν καταδίκων. Ἀπαιτεῖται, ἵνα ἐν ὁρμητικῇ τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις τοσαῦτα ὑπέστη πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, ἀγαπᾷ καὶ ποιεῖ ἐκ βάθους καρδίας καὶ οὕτως τὰς ἀποπληνθέντας ταύτας ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀπωλείας ὑπάρξεις, ἀναμνησκόμενος τῶν λόγων τοῦ ἀποστόλου Ἰακώβου· Ὁ ἐπαναγόμενος τῷ Θεῷ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἀσφαλίζει τὴν σωτηρίαν τῆς ἰδίας ἐκ τούτου ψυχῆς.

Β'

Σωφρονιστικά φυλακὰ Λωζάνης.

Ἐπισκοπήσαντες γενικῶς τοὺς οὐσινθεστέ-
ρους τοὺς διέποντας τὰ δύο κυριώτερα
συστήματα τῶν σωφρονιστικῶν φυλακῶν τῆς
Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, βίβωμεν ἡδὴ βλέμμα
ἐταστικὸν ἐν ταῖς φυλακαῖς Λωζάνης καὶ ἐξε-
τάσωμεν ἐιδικώτερον τὴν ἐν τῇ δικαστικῇ ταύτῃ
πρωτοβουλῇ τῆς Ἑλβετίας λειτουργοῦν σωφρο-
νιστικὸν σύστημα, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς περιγρα-
φῆς αὐτοῦ τοῦ καταστήματος.

Ἡ σωφρονιστικὴ φυλακὴ Λωζάνης (maison
penitentiaire, ὡς καλεῖται ὑπὸ τῶν Ἑλβε-
τῶν καὶ ὑπερ σφαιρίει οἶκον μετανοίας) ἐστὶ
κατασκευασμένη 280 ποδῶν μήκους ἐπὶ 70
πλάτους, καίτι καὶ ἐπὶ τῆς κλίτης λόφου τι-
νὸς πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως εἰς
θῆσιν εὐερέον. Αἱ δύο μεγάλαι αὐτῆς προσόψεις
ἀντιπάρουσι πρὸς βορρᾶν καὶ μεσημβρίαν. Τὸ κέν-
τρον τῆς οἰκοδομῆς ἀντιστάει εἰς οἰκιστὴν
τοῦ ἐπιθεωρητοῦ καὶ τῶν ὑπαλλήλων, ἐν αὐτῷ
δὲ ὑπάρχει καὶ ἡ ἐκκλησίαν, τὰ γοαρεῖα τῆς
διευθύνσεως καὶ τὸ μαγειρεῖον. Ἀπὸ τῆς ἀρι-
στερᾶς τοῦτο ἐκτείνονται δύο πτέρυγες, ὧν
ἐκάστη ἔχει ἀντιπύξιν 100 ποδῶν, καὶ ἡ μὲν
ἀνατολικὴ περιλαμβάνει τοὺς ἐπὶ κακουρή-
ματι καταδικασθέντας, ἡ δὲ δυτικὴ τοὺς ἐπὶ
πλημμελίᾳ.

Ἐν ἐκάστῃ τῶν πτερυγῶν τούτων λειτουργεῖ
ἀνὰ ἑν ἐργαστήσιον, ὕψους 30 ποδῶν ἐπὶ 18
πλάτους καὶ 86 μήκους, ἀπορρῶντως φωτι-
ζόμενον, ἀπέναντι δὲ τῶν ἐργαστησίων τούτων
ὑπάρχει σειρά στενῶν δωματίων (cellules) δια-
μετροῦμενοι εἰς δύο ὀρόρους, ὧν αἱ μὲν θύραι
ἀνοίγονται πρὸς τὸ μέρος τῶν ἐργαστησίων, τὰ
δὲ μικρὰ παράθυρα ἀνεύρουν πρὸς τὴν ἑξοχὴν.

Εἰς τὸ ἄκρον ἐκάστου ἐργαστησίου καίτι τὸ
θεραπευτήριον καὶ τὰ δωμάτια τῶν ἐπιτηρη-
τῶν φυλακῶν.

Τὰ πρὸς μεσημβρίαν ἐργαστήσια, καλῶς
φωτισόμενα, διαιροῦνται ἐκάστον εἰς δύο μέρη,
εἰς δὲ προωρημένῃ πρὸς λεπτομερὴ ἐπιθεώρησιν
ἀπάντων τῶν μερῶν τῶν ἐργαστησίων.

Ὁ δολικὸς ἀριθμὸς τῶν κελίων ἀνέρχεται
εἰς 200, ὧν 44 γυναῖκες. Ἐκαστος τῶν κρα-

τομένων ἔχει τὸ κελλίον του· ταῦτά εἰσι θε-
λωτὰ, κατασκευασμένα διὰ τοιχωμάτων ἑ-
χούσιν ὕψος 8 ποδῶν, 6 πλάτος καὶ 9 μήκος,
ἐκάστον δ' αὐτῶν φωτίζεται διὰ στενοῦ μικροῦ
παράθυρου κειμένου 7 1/2 πόδας ἄνω τῆς ἐπι-
φανείας τοῦ ἰδρύματος καὶ περιφρασσόμενον στε-
ριῶς ὑπὸ σιδηρῶν κυρτῶν. Τὰ ἐπιπλά αὐ-
τοῦ σφραγίζονται ἐξ ἀχυροσφραγίδων, ἐνὸς πρὸς
κεφαλαῖον, δύο σιδηρῶν καὶ ἐνὸς ἡ πλειοτέρων
κλινωσκαπασμάτων ἀναλόγως τῆς ὥρας τοῦ
ἔτους. Ἡ κλίνη καίτι ὑπὸ τὸ παράθυρον. Περι-
πλέον μικρὰ τραπέζια, εἰς σκύλους, ἐν σφω-
θρον, ἐν χειρῶν ακτρον, μία ὕδρα μετὰ λευκῆς,
εἰς καθάριον καὶ μία αἰγὴ συμπληροῦσι τὸ ἔλιν
τῶν ἐπιπλόν ἐκάστου κελίου.

Τὰ ἐργαστήσια τῶν ἀνδρῶν εἰσιν ἐρωδι-
σμένα δι' ἐργαλεῖων ὕφαντικῆς, ξυλουργικῆς,
μηχανῶν ραπτικῆς καὶ ἄλλων, τὰ δὲ τῶν γυ-
ναικῶν διὰ τραπέζων, καθισμάτων, ῥάβδων
καὶ λοιπῶν ἐργαλείων ἀναγκαίων διὰ τὰ διά-
φορα εἶδη τῆς ραπτικῆς.

Τὴν ἑλιν οἰκοδομὴν περιβάλλει τεῖχος 12
ποδῶν ὕψους, ἀπὸ γων 60 μὲν πόδας τῶν δύο
κυρίων προσόψεων, 15 δὲ ἐκἀτέρων τῆς ἀνα-
τολικῆς καὶ δυτικῆς αὐτῆς πλευρᾶς. Τὸ μετα-
ξὺ διάστημα χωρίζεται εἰς ἑκατὸ αὐλὰς δι' ἀ-
ναλόγων τευχῶν τοῦ αὐτοῦ ὕψους, ὧν αἱ δύο
ἀντίκουσιν εἰς τὸ κεντρικὸν κατὰστημα.

Ἡ μεσημβρινὴ αὐλὴ τοῦ κέντρος χρησιμεύει
ὡς κυρία εἰσοδος καὶ περιλείπειται διὰ μεγα-
λῶν σιδηρῶν κυρτῶν, ἐκἀτέρων τῶν ὀ-
ρεῶν ὑπάρχουσι δύο δωμάτια ἀρκούντες εὐ-
ρύχωρα, χρησιμεύοντα τὸ μὲν πρὸς οἰκιστὴν τοῦ
θεωρητοῦ τῶν φυλακῶν, τὸ δὲ διὰ τοὺς χωρο-
φυλάκας. Ἡ βόρειος αὐλὴ, ὅτις ἐστὶν ἡ τῆς
ὑπερσεας, περιλαμβάνει τὸ ἀνεβρωτήριον, πλυ-
τήριον κλπ.

Οἱ δύο πρὸς μεσημβρίαν περιβολοὶ εἰσι προ-
ωρημένοι διὰ τῆς γυναικῆς, αἱ δὲ πρὸς βορ-
ρᾶν δύο ἑταίροι διὰ τῆς ἀνδρῆς. Ἐκαστος τῶν
περιβόλων τούτων εἶναι ἐρωδισμένους διὰ μι-
κροῦ ἀνεβρωτηρίου δαγρυμῶν τὸ ὕδωρ ἐκ με-
γάλης δεξαμενῆς, πάντες δὲ εἰσι καλῶς ἐργα-
σμένοι, μεταβληθέντες εἰς κήπους εὐδαίμονας ἡ καλ-
λιέργεια τούτων ἀνατίθεται ἐκάστῳ αὐτῶν φυ-
λακισμένῳ.

Ὅτως, ἀνεφάρτως τῆς εὐαίρου θέσεως
τῶν φυλακῶν, εἰς λόγους ἐπὶ πλεον συμβάλλει
εἰς τὸ ὑγιεῖν αὐτῶν ἐστὶ καὶ ἡ καλλιέργεια
οὐ μόνον τοῦ περιβάλλοντος αὐτὰς γῆρου ἀλλὰ
καὶ τῶν πέρα ἀγρῶν, οἷνας, καλλιεργούμενοι
ἐπίσης ὑπὸ τῶν προφύλων τοῦ αὐτοῦ καταστή-

ματος, ἀνακουρίζουσι πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν συνόψει ἡ οἰκοδομὴ ἐξέτασμαιν δὲ ἥδη εἰν ἐν αὐτῇ λειτουργοῦντων σωφρονιστικῶν συστημάτων, παρατόσσοντες προκαταρκτικὰς βραχέεις τινὰς παρατηρήσεις, αἰτιολογούμεναι τὸ ἀποτέλεσμα ἐπισταμένης ἐξετάσεως ἐν φρονήσεσι ὑπ' ἡμῶν κατ' ἐπαγγελίαν ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς φιλοξενίου πύλως, ἡ χάρις εἰς τὴν εὐγενή σφαιρὴν τοῦ διευθυνόντος αὐτὰς μετὰ τοσαύτης ἀρχικῆς καὶ συνέσεως, ὅση καὶ ὅποια παρατηρεῖται ἐνικρατούσα ἐν πολλοῖς τῶν διεπιόντων τῆς Ἑλβετικῆς πολιτείας θεσμῶν.

Πρὶν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν σύμμερον κρατούντων σωφρονιστικῶν συστημάτων εἰς τὴν δοκιμασθῆ ἐκ περιτροπῆς πάντα σχεδὸν τὰ λοιπὰ συστήματα. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 15' αἰῶνος οἱ δοκιμαστικὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ Howard εἰσέχθησαν κατὰ πρῶτον τὸ σύστημα αὐτοῦ ἀνευ ὁμοῦ τοῦ κελίου. Ἀπὸ τοῦ 1803—1826 οἱ φυλακισμένοι συνηχοντο ἐντὸς κοιτῶνων (dortoirs) ἐργαζόμενοι ἐν κοινῇ καὶ χωρὶς νὰ υποβάλλωνται εἰς σιγήν. Ἀπὸ τοῦ 1826—1834 ἐπικράτησεν ἐν ταῖς σωφρονιστικαῖς ταῦτας φυλακαῖς τὸ κελιακὸν σύστημα (système cellulaire) καὶ ὁ νόμος τῆς σιγῆς, ὅλλ' ὑπογραφεύς μόνον ἐν τοῖς ἐργαστασίαις. Τῷ 1835 οἱ Ἑλβετοὶ ἐδοκίμασαν τὸ κελλὸν ἐν ἀπομονώσει καὶ ἐν σιγῇ, μετ' αὐτοῦ δὲ, ὡς τελευταῖον ἀποπέμψαν, τὴν ἠθικὴν ἐκρόβεισιν (intimidation morale) ὑπ' ὅλης τῆς μορφῆς, καὶ τοῦτο ὅπως βελτιώσωσι τοὺς ἐνόχους καὶ ποιοῦσιν τοὺς ἀδιορθώτους.

Αἱ πρῶται δοκιμαίαι τοῦ σωφρονιστικοῦ τοῦτου συστήματος ἐν Ἑλβετίᾳ δὲν ὑπῆρχαν ἐπιτυχεῖς οὐ μόνον δὲν ἐπετεύχθη ἡ προσδοκώμενη βελτιώσις τῶν καταδικῶν ἀλλὰ καὶ ἐγενήθη τούναντιον ἡ ὑπόνοια, ὅτι ἡ ἐν τῇ φυλακῇ ἐνέγκει ἀνάγκη πλεον τοῦ ἐνός ἐκ τῶν ἐξ αὐτῆς ἀπολυμένων νὰ διαπράττωσι νέα ἐγκλήματα, ὅπως ἐπανέλθωσι καὶ ἐγκατασταθῶσι ἐν νέῳ ἐν αὐτῇ.

Τοιοῦτοτρόπος τὸ πειθαρχικὸν σύστημα ἀπέβλεπεν ὁσμῆσαι αὐτοπρότερον καὶ ἡθικῇ ἐκρόβεισιν κατ' ἐλάχιστην δραστηριότητα, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀπογορευθῶσιν οἱ ὑπερτροφίζοντες καὶ δαχαλωθῶσι οἱ ἀπειθεῖς. Ὅποια δὲ ὑπῆρχεν τὰ ἀποτελέσματα τῆς δραστηριότητος ταύτης ἠθικῆς ἐκρόβεισιν, ὡς πρὸς τὴν βελτιώσιν τῶν καταδικῶν, αὐτὴ ἡ στατιστικὴ γίνεταί παραδεγμένη τὸ ἐναντίον.

Ἐπὶ τέλος, εἰς τὰ κακά, ἀτινα συνιπάγε-

(Ἑλλ. Φιλ. Σόλλογος—Τόμος ΚΓ')

ται τὸ σύστημα τῆς ἀπολύτου μονώσεως καὶ σιγῆς, νέον καὶν τῶς ἀγνωστοῦ προσετέθη ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς Λωζάνης. Ἡ παρερροσὴν κατὰ τὸν τοσούτον συνῆθη ἐν ταῖς φυλακαῖς, ὥστε τῷ 1842 ἐγένετο σείσις, ὅπως οἰκοδομηθῇ διαμέρισμά τι διὰ τοὺς κρατούμενους παρήρρους.

Αἱ παρατηρήσεις πολυάριθμοι διανοητικαὶ διαταρξέας ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ παλαιόθεν συστήματος, τῆς ἀπολύτου δηλονότι σιγῆς καὶ μονώσεως, ἠνάγκασαν τὸ συμβόλιον τοῦ Καντονίου ὅπως μεταβάλῃ τὴν ποινὴν ταύτην. Ἐν τούτοις ὁμοῦ μεταξὺ τῶν δυσχεριῶν τούτων, αἰτίαις ἐκρίναντο ἀνυπερέβλητοι, καὶ μετ' ὅλης τῆς διεφειδύσεως ἐλλείψεως τῶν, οἱ Ἑλβετοὶ δὲν ἀπεπαρήρθησαν, οὐδ' ἐβρίμην, ὡς ἀλλὰ γὰρ ἐγένετο, φέρειν μίγδυν τοὺς καταδικῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς, ἐνθα τὰ σιγῆς δεσμεῖ, ὁ ραβδισμὸς καὶ αἱ μαστιγώσεις ἡ ὁ κύπλος τῆς καρακίπνης τοῦ χωροφυλάκου ἀπομύκνουν ἀκαλύτως συνοπτικὴν διαδικασίαν κατὰ πάσης ἀπειρίας ἐξεγέρσεως ἡ ἀποδράσεως. Οὗτο βραδύτερον, καίπερ ἀπορρυγόντες ἐπιμελῶς τὴν ἀπόλυτον ἀπομόνωσιν, δὲν ἀρρίκνουν ὁμοῦ ἀπ' ἑτέρου τοὺς κρατούμενους νὰ δικαιώνται πάντες ὁμοῦ ὥστε νὰ βῶσιν ἐν κοινῇ.

Κατὰ τὴν κανονισμὸν τῶν σωφρονιστικῶν φυλακῶν Λωζάνης, ὁ εἰς ἐκράτην καταδικασθεὶς ἄμα τῇ εἰσόδῳ ἐν αὐτῇς ἐγγράφεται εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ μητρώον τοῦ καταστήματος, εἰτα ὑπάγεται εἰς τὸν ἐν αὐτῷ λουτήρα, περιβάλλεται τὴν ποινικὴν σφαιρὴν τοῦ καταστήματος καὶ μεταφέρεται εἰς τὴν κελλίον, ὅπου ὀφείλει νὰ κατέχῃ διαρκούσης τῆς πρώτης περιόδου, ἥτοι τοῦ πρώτου σταδίου τῆς καθιερώσεως τῶν ἡμέρας δ' ἐπιδίδεται εἰς τὴν ἀποδεδειγμένην αὐτῷ ὕψ τοῦ διεθυντοῦ τῶν φυλακῶν ἐργασίαν, ἣν ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ, λαμβανόμενον ὑπ' ὅψει ἐλάχιστος, καὶ ἐρ ὅσον τοῦτο ἐνὶ διακόν, τῶν σωματικῶν δυναμειῶν καὶ τῶν πνεύσεων τοῦ καταδικῶν.

Ἡ ἐργασία, ὅσα ὑποχρεωτικῇ, διακρίνεται εἰς τρεῖς βαθμοὺς, ἀναποκαρινόμενος εἰς τρεῖς τάξεις κρατούμενων: α') τὴν κατὰ μίαν ἐργασίαν μετὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ καταδικῶν ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐντὸς κελλίου β') τὴν ἐν κοινῇ ἐργασίαν καὶ ἐν σιγῇ εἰς μεγάλα ἐργαστασία, διαρκούσης τῆς ἡμέρας, καὶ τὴν καθιερῶν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ κελλίου κατὰ τὴν νύκτα, ἢ ἐν ὑπάρχει περίπτωσις, εἰς κοινὴν ὑπὸ ἐπιτήρησιν καὶ γ') τὴν ἐργασίαν εἰς μικρὰ ἐργαστασία ἐντὸς τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ καταστή-

ματος ἢ ἐντός αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐξαρτήμασιν. Οἱ τελευταῖοι δὲν ὑποβάλλονται εἰς τὸν νόμον τῆς αἰγῆς, καὶ δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσι διευθύνοντες τὴν ἐργασίαν τῶν μελειτουργομένων ἐκ τῶν κρατομένων ἐγγέλονται ὅμως καὶ οὗτοι ἐν καιρῷ κατὰς ἐντός καλλίων ἢ εἰς συγκομινητέραν ὑπὸ ἐπιτήρησιν.

Ἡ ἐν καλλίῳ καθένης μετὰ χωριστῆς ἐργασίας ἐπιβάλλεται τοῖς καταδικαῖς κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τοῦ σωφρονιστοῦ, ἅμα τῇ ἐν ταῖς φυλακαῖς εἰσόδῳ αὐτῶν καὶ ἐπὶ χρόνον μὴ ὑπερβαίνοντα κατὰ κανόνα τοὺς ἐξ μηνῶν, διευθύνοντες ὅμως νὰ συνεμνηθῇ ἢ καὶ ἀρθρῇ ὕλοσιν τῇ γνημοδοσίᾳ τοῦ ἱατροῦ ἢ τῆς ἐπιθεωρητικῆς ἐπιτροπῆς, ἀναλόγως τῆς συμπεριφορᾶς καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ κρατομένου. δύναται ὅμως καὶ νὰ παραταθῇ πλέον τῶν ἐξ μηνῶν ἐξαιρέτως ἢ καὶ διαταχθῇ ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης ἢ τῆς ἀστυνομίας (departement de justice et de police) συνετελεσθεῖς καὶ δεδικαιολογημένης κρίσεως αὐτοῦ τοῦ ἀστυνομικοῦ, ἢ ὑπὸ τῆς ἀπαίτησιν τοῦτο ἢ διὰ τῆς τῆς παιδαγωγίας.

Οἱ εἰς ἐρατὴν καταδικασθέντες ὑποβάλλονται εἰς ἀγωγὴν προσωρινήν καὶ βελτίωσιν αὐτοῦς, πρὸς τοῦτο δὲ ἡ πολιτεία παρέχει αὐτοῖς τὰ ἐξῆς μέσα: α') τὴν ἡρασκίαν β') τὴν στοιχειώδη διδασκαλίαν γ') τὴν ὑποχρεωτικὴν ἐργασίαν καὶ δ') πᾶν ὅ,τι ἀναγκαῖοι πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς καὶ τῆς υἱείας αὐτῶν. Διαφέρονται διὰδοχικῶς διὰ τῶν προμνησθεισῶν πρῶτον τάξεων ἢ σταδίων, τῆς διαγωγῆς ἐκαστοῦ τῶν κρατομένων ἐκτεταμένως κατὰ μὴνα ὑπὸ τῆς ἐπιθεωρητικῆς ἐπιτροπῆς (commission d'inspection) ἀπεριζωρισμένως ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν φυλακῶν, τοῦ ἱερέως καὶ ἐνός μέλους τῆς ἐπὶ τῶν χρεῖτων ἐπιτροπῆς, διοριζομένου ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως καὶ προεδρευόντος τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης.

Ἡ ἐπὶ τῶν χρεῖτων ἐπιτροπὴ συνεδριάζουσα κατὰ τριμηνίαν ὑποβάλλει διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης τὰς περὶ ἀπονόμης χρεῖτων

1. Ἡ ἐκτῆρις αὕτη δέχεται διὰ σημείων ἀναγομένων ἐπὶ τῆς διαγωγῆς, τῆς ἐργασίας καὶ τῆς σχολικῆς προόδου, κοινοποιεῖται ὁ ἐκαστος εἰς τὸν κατάδικον διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ἀποδόσεως τοῦ οὐκείου ἐλέγρου (livre). Τὰ σημεῖα ταῦτα παριστάνονται ἐν ἀραβικοῖς ἀριθμοῖς, ἐνόντων τὰς ἐπομένας σημασίας: 0=καλῶς, 1=μετρίως, 2=καλῶς, 3=λίαν καλῶς. Τῶσαυτῇ ἡ βασιλοῦχος καὶ ἡ κλήρις ἢ ἀποτελοῦσα τὸ δικαστήριον, τῆς ἡμετέρας βελτιώσεως τοῦ ἐγγεγραμμένου ἢ τ' ἀνάπαυιν.

προτάσεις αὐτῆς εἰς τὸ μέγα συμβούλιον τοῦ κράτους (grand conseil d'Etat), σύγκριται δὲ ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης, τὸν πρέσβην τοῦ ἐρεταίου, τὸν γενικὸν εισαγγελέα καὶ τέσσαρα ἄλλα μέλη διορίζοντα ἐπὶ διατείαν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους.

Ἡ ἐπὶ τῶν φυλακῶν ἐρερευτικὴ ἐπιτροπὴ ἐνεργεῖ κατὰ μῆνα τὴν ἀνατεθειμένην αὐτῇ ἐπιθεώρησιν, ἐξελέγγουσα τὴν διαγωγὴν τῶν κρατομένων, ἐξετάζουσα τὴν ἐργασίαν αὐτῶν, σημειοῦσα ἐν τοῖς ἐλέγχοις ἐνὸς ἐκάστου τὸν ἀριζόντα βαθμὸν καὶ ἀπορριπίζουσα περὶ τῆς προαγωγῆς αὐτῶν εἰς ἀνωτέραν τάξιν ἢ τῆς ὑποβιβάσεως εἰς κατωτέραν, ἀναλόγως τῶν περιπτώσεων. Τοιοῦτοτρόπως ἐκαστος τῶν κρατομένων ἐν ταῖς σωφρονιστικαῖς ταῦταις φυλακαῖς δύναται διὰ τῆς καλῆς αὐτοῦ διαγωγῆς, διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς προσωπικῆς του εἰς ταύτην νὰ συντάξῃ τὸν χρόνον τῆς μεταβιβάσεως του εἰς τὰ διάφορα στάδια καὶ ἐπὶ τοῖσιν νὰ ἀπολαύσῃ τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένης προσωρινῆς ἀποφυλάξεως ὑπὸ ὅρους.

Περὶ τῆς προσωρινῆς ὑπὸ ὅρους ἀποφυλάξεως προαγομένου, δὲν νομίζω ἀσκόπων νὰ προσθέσω ἐνταῦθα βραχέειν τινα.

Ὁ θεορῶς οὗτος κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς εἰσαγωγῆς του πολλὰς δυσχερείας ἀπέναντι ἐννοεῖ νὰ παλαίσῃ κατὰ πολλὴν προλήθειαν τοῦ λαοῦ μὴ βλέποντος μετὰ κλινῶν ὅμως τὰ άτομα, εἰς ἃ ἐχορηγεῖται ἡ ἡμελειερία αὕτη πρὶν ἢ ἀποτίσῃ ἐντέλως τὴν ποινὴν τὴν. Ἐν ταῖς αἰ ἡμέραις καὶ ὅροις ἰδεῖται ὑπερίσταναι, καὶ ὁ λαός, οἱ συμπολίται τοῦ Ρουλιέμου τοῦτο δὲν ἐξορῶντες νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι ἡ προσωρινὴ ἀποφυλάξις δὲν γίνεται ἐξ εὐνοίας πρὸς τὸν κατάδικον, ἀλλ' εἶναι πρὸ πάντων μέτρον ἀποφυλακτικὸν τῆς κοινωνίας. Οὗτο δὲ δὲν ἔρχεται ὡς ἀναγκαῖον, ὅτι αἱ γινόμεναι προσωρινὰ ἀποφυλάξεις εἰσὶν ἥττον ἐπιβληθῶν τῶν χρεῖτων αὐτοῦ καλλίων, ὅσον ἀναγκάζονται, ἐὰν οἱ προσωρινῶς ἀποφυλακισθέντες συμπεριφέρωνται καλῶς μετὰ τὴν ἀνακτικὴν τῆς ἐλευθερίας των. Ὅπως δὲ ποτε, ὁ θεορῶς τῆς προσωρινῆς ἀποφυλάξεως ὑπὸ ὅρους παρέσχε ἐνδραστὰ ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν ἀποτελέσματα, κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν δικαστῶν.

Ἡ ὑπὸ ὅρους προσωρινὴ ἀποφυλάξις, ἡ τοιοῦτοι οἱ Ἀγγλοὶ ἐπωρῆθησαν, κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου τῆς πολιτείας Neuchâtel καὶ τινος ἄλλου κανονισμοῦ τῆς Ἑλβετίας, οὕτως ἐστὶν ὑποχρεω-

τική, ἀλλ' ἐφαρμόζεται ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῶν φυλακῶν κατὰ τὰς περιστάσεις.

Ὁ θεσμός τῆς ὑπὸ ὅρους ἀποφυλάκισης (libération conditionnelle) ὁ λειτουργῶν σήμερον ἐν ταῖς σωφρονιστικαῖς φυλακαῖς Λωζάνης καὶ ἀλλοῦ, ἀνακουρίζων ἀρ' ἐνὸς τὸν πρῶτον, ἡμῶν αὐτῶν, παρτρῖαι ἀρ' ἑτέρου τοὺς ὑπὸ σωφρονισμὸν διατελοῦντας εἰς βελτίωσιν τῆς θέσεώς των διεγείρων ἐν αὐτοῖς τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, καὶ, τὸ σπουδαιότερον, ἀνγκιστρῶν αὐτοὺς τῆς διαπράξεως νέων ἐγκλημάτων καθ' ὅσον ὑπὸ ὅρους ἀποφυλάκιζόμενος ἐπανερχέται εἰς τὴν φυλακὴν πρὸς ἐκτίσιν τοῦ ὑπολοίπου τῆς ποινῆς του, ἐάν παραβῇ αὐτοῦς, ἐάν διὰ τῇ βίᾳ αὐτοῦ καὶ ἐάν δὲν δύνηται νὰ πιστοποιήσῃ, ὅτι ἀπέβη ἐντὶ τῶν πρὸς τὴν πλὴν τούτου καὶ ἄλλων μεταξὺ τῆς ἀποφυλάξεως αὐτοῦ χρόνου δὲν ὄντα καὶ μείωσιν τὴν τῆς ποινῆς αὐτοῦ ἐν περιστάσει νέας αὐτοῦ φυλακίσσεως.

Ὁ ἀπολύσιμος τῆς εἰρκῆς ὑπὸ τοιαύτῃ συνθήκῃ ἐροῦνται δι' ἐγγράφου ἀδείας διακινῶντες τὴν διαρκίαν τῆς ποινῆς, ἣν ὑπολείπεται αὐτῶν καὶ ἐκτίσῃ, καὶ τὰς διατυπώσεις, ἃς ὀρεῖται ν' ἀκολουθήσῃ, τίθεται δὲ ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τῶν ἄρχων, αἵτινες δύνανται νὰ τῷ ἀπαγορεύσουσι τὴν διακίνησιν εἰς τινὰς περιφερείας ἢ κανόνας. Καὶ οὗτος καὶ οἱ ἐν τῶν πειθαρχικῶν φυλακῶν ἐξεργάμενοι δὲν ἐγκαταλείπονται εἰς τὴν τύχην των καὶ εἰς τὴν δυσπιστίαν τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ τίθενται ὑπὸ τὴν προστασίαν προστατευτικῶν ἐταιριῶν (sociétés de patronage), αἵτινες, συνεγείροναι τὸ ἔργον τοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματος, παρέχουσιν αὐτοῖς ἐργασίαν διὰ τῶν συστάσεων των.

Καὶ εἰς τὰς προστατευτικὰς αὐτὰς ἐταιρίας ἐναπόκειται κατὰ μέρος ἡ πραγματοποίησις τοῦ ὅρκου μεγάλου πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἀποφραγμένου, ὅτι τὸ καλὸν ὅσσην τῶν φυλακῶν ὅστις ἐκίνο, καθ' ὃ ὁ παρ' αὐτῶν ἐξελέσθαι φοβεῖται πλεονεχίει ἐν αὐτῷ.

Ὁ ἐν ταῖς σωφρονιστικαῖς φυλακαῖς δικατωμένος ἀπολύει πρὸς τοὺς ἄλλους λόγῳ δωρεᾶς ἢ ἐλευθερίσματος καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς καλῆς αὐτοῦ συμπεριφορᾶς καὶ τῆς εἰς τὴν ἐργασίαν ἀρωματώσεως τοῦ μέρους τοῦ προϊόντος αὐτοῦ εἰς γήματα μετὰ τὴν ἀραίωσιν των πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ γενομένου δαπανῶν. Τὸ ποσὸν τῶν γρημάτων προσδιορίζεται ἐκαστοῦ διὰ τινος διαμετρήσεως, παρελλόσσον κατὰ τὰς τάξεις, εἶναι δὲ ἀκατάσχητον καὶ ἀναπλόησιον, χρησιμεῖον κατὰ τὴν εἰς τῆς

φυλακῆς ἔξοδον τοῦ καταδικῶν πρὸς θεραπείαν τῶν πρώτων αὐτοῦ ἀναγκῶν καὶ πρόληψιν νέας αὐτοῦ πτώσεως.

Εὐτὸς γρημάκι, δύνανται νὰ χορηγηθῶσι καὶ ἑτερεὶ ἀμοιβαῖς τοῖς κρατομένοις ἀνάλωγος τῆς καλῆς αὐτῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς συμπεριφορᾶς καὶ τῆς εἰς τὴν ἐργασίαν ἐπιμελείας αὐτῶν. Αἱ ἀμοιβαὶ αὗται συνίστανται, πλὴν τῆς προαγωγῆς αὐτῶν εἰς ἀνωτέραν τάξιν, εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ ἀλλοτλοῦσθαι μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των καὶ διέρχεσθαι τὰς ἐπισκέψεις αὐτῶν συνεχέστερον, εἰς τὴν ἀδειαν τοῦ διαθέτειν μέρος τῶν οἰκονομῶν των, εἰς τὴν μετρίαν τῆς ποινῆς αὐτῶν κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ καὶ εἰς τὴν, ὡς εἴρηται, προσωρινὴν ἀποφυλάκισιν. Σημειώσθαι δὲ ἐν παρόδῳ, ὅτι αἱ οἰκονομίαι εἰσὶν ὑποχρεωτικαί, ἄλλως ὁ καταδικῶς δὲν δύναται νὰ μετασχη τοῦ εὐεργετήματος τῆς προσωρινῆς ἀποφυλάξεως, κατὰ ῥητὴν διατάξιν τοῦ κανονισμοῦ.

Τὴν προσωρινὴν ἀποφυλάκισιν ὡς καὶ τὴν τῆς μετρίσεως τῆς ποινῆς ἀποραξίαν τοῦ συμβαλλόντος τοῦ κράτους τῇ προτάσει τῆς ἐπὶ των χρηστῶν ἐπιτηδεύσεως διὰ τοὺς ἐκτιμώμενους τὰ $\frac{2}{3}$ τῆς ποινῆς των. Ἡ ἀπολύσις ἄλλως ἐπιτίμειται μόνον εἰς ὅς εἰς ἀνωτέραν τοῦ ἐνός ἔτους εἰρκὴν κατακαθίσταται ἐγγυήσει, ὅτι ἐξεργάμενοι τοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματος, καὶ ἐάν ἀνομιῇ ἢ ἐν αὐτῷ κατὰ τὸν χρόνον τῆς κρατήσεως των διαγωγῇ ὑπὲρ τὸν ἀνεπιτρεπτόν καὶ ἀνεπιλέπτου, δὲν θέλουσι κατὰ τὴν εὐαίαν τοῦ παρηγορηνοῦ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου αὐτοῦ ἐστῆματος.

Τοιαῦται ἐν συνόψει αἱ παρεγόμεναι ἀμοιβαὶ. Ἰδόμεν ἤδη ὑπολείπεται εἰς αἱ ἐπιβαλλόμεναι τοῖς παραβαίνουσιν τοὺς κανονισμοὺς τοῦ σωφρονιστικοῦ οἴκου ποιναί.

Αἱ παραβάσεις τοῦ κανονισμοῦ τιμωροῦνται ἀναλόγως τῆς φύσεως καὶ τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν διὰ τῆς διαγραφῆς ἐνὸς ἢ καὶ πλειότερων σημείων ἐκ τοῦ ἐλέγχου. τῆς υποβιβάσεως τοῦ καταδικῶν εἰς μίαν τὴν ὑποδεστέραν τάξιν καὶ τῆς καθιέρσεως αὐτοῦ ἐντὶς δεσποτικῶν φυλακῶν, καὶ ἐντὶς κελλίου στενοῦ καὶ ζεωδούς, παρεγμένου αὐτοῦ ὁρίσματος μόνον καὶ ἄρτου. Καὶ αἱ μὲν διαγραφαὶ καὶ υποβιβάσεις ποινὰς ἐπιβάλλονται ὑπὸ τῆς ἐπιθεωρητικῆς ἐπιτηδεύσεως, καὶ δὲ λοιπαὶ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν φυλακῶν, καὶ δυνάμειν ὅμως νὰ παρεκτείνῃ τὰς αὐτὰς πλὴν τῶν ὁρίτων ἡμερῶν. Ἐν περιπτώσει παρατάσεως τῶν πειθαρχικῶν τούτων ποινῶν ἀπορραξίει τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης.

προκειμένου δι να υπερβώσιν αὐτὰς τὰς ἐξ μῆνης, αἰτεῖται ἡ συγκατάθεσις τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους. Ὁ ἔνοχος ἀποδράσιος ἡ ἀποπείρα ἀποδράσεως ὑποβάλλεται εἰς σιδηρὰ δεσμά ἐπὶ χρόνον ὁριζόμενον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συμβουλίου, κατὰ ῥητὴν τοῦ νόμου διάταξιν.

Πάν τῆς σωφρονιστικῆς φυλακῆς Λωζάνης ὑπάρχουσιν ἐν τῷ καντονίῳ Βῶ (canton de Vaud) καὶ αἱ ἐξῆς: ἡ κεντρικὴ λεγόμενη φυλακὴ (prison centrale) διὰ τοὺς ἐπὶ πλημμελήματα καταδικασθέντας· ἡ τῆς ἀγροτικῆς καὶ βιομηχανικῆς ἀποικίας· αἱ ἐξεταστικαὶ φυλακαὶ· αἱ πειθαρχικαὶ τῶν ἐσθίων ἀρένων καὶ θηρίων γὰρ, καὶ τὰ κρατήστρια τῆς κοινότητος.

Ἡ τοῦ καταστήματος τῶν ἀγροτικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἀποικίων καὶ τοῦ πειθαρχικοῦ τῶν ἐσθίων περιφύλασσις μετὰ νὰ πραγματευθῶμεν ἄλλους, ἀναπαύσονται τὸ σύστημα τῆς τε ἐν αὐτοῖς διδασκαλίας καὶ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας.

Πάν τῆς ἐργασίας ἡμῶς τῆς ἀποτελούσης, ὡς προείρηται, τὴν βῆσιν τοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματος, ἡ κυβερνήσις τῆς ἑλβετικῆς ἡμοσπονδίας περὶ πολλοῦ ποιεῖται τῇ συνδρομῇ τῆς θρησκείας πρὸς βελτίωσιν τῶν ἐγκληματόνων. Κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν οἱ φυλάσσομενοι μεταβαίνειν εἰς τὴν ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐκκλησίαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων. Ἀκούονται τῆς διδασκαλίας διακεκριμένοι ἐκκλησιαστικοὶ ἀναπύσσοντες τὰς ἀρχὰς τῆς θητικῆς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἐρμηνεύοντες διὰ γλώσσης σαφούς καὶ εὐλήπτου τὰς δέκα ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ἰδίᾳ δὲ καὶ πρὸ πάντων ἐπιμένοντες εἰς τὴν ἀναπτύξιν ἐκείνων, ἐν αἷς κρέμονται πάντες οἱ νόμοι καὶ οἱ προῆται καὶ ὡς ἡ θρησκευτικὴ τέχνησι θέλει καταστήσει πάντη περικτὸν τὸ ἔργον τῆς ποινικῆς νομοθεσίας, τῶν ποινικῶν φυλακῶν καὶ τῶν δικαστηρίων ἐν γένει.

Τοιοῦτον ἐν ὅλῳ τὸ ἐν Λωζάνῃ ἐπικρατοῦν προοδευτικὸν σύστημα τοῦ σωφρονισμοῦ, ὅπερ ὑποβληθεὶ καὶ ἡ ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐκδιδομένη ἐπὶ τούτῳ «Ἐφημερίς τῶν φυλακῶν». Τὸ ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς Γενεύης (prison de l'Écluse), καίπερ μικτὸν ἐπίσης, διαφέρει τοῦ Λωζανέου, μεινεντοῦν αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν κατάταξιν τῶν κρατούμενων, καθόσον μία μόνον τάξις ὑπάρχει δι' ἅπαντας. Τὸ σύστημα τοῦ χωρισμοῦ τῶν καταδικωμένων εἰς τρεῖς κατηγορίας, τὸ λειτουργοῦν, ὡς περὶ εἰρησέμεν, ἐν Λωζάνῃ καὶ ἄλλαχθι, δὲν ὑφίσταται ἐν Γενεῇ, ἀργεί δὲ καὶ ὁ θεμελιὸς τῆς προσωρινῆς ὑπὸ ὅρους ἀπο-

φυλακίσεως, ἅτε μὴ προβλεπόμενης ὑπὸ τῶν νόμων τῆς πολιτείας ταύτης· τὸν θεμελιὸν ὅμως τοῦτον ἀναπληροῦσιν ἐν μέρει αἱ περὶ ἀπονομῆς χάριτων προτάσεις τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς (commission de grâce), ἐφ' ὧν ἀποσπάζει ἐκαστοτὲ τὸ μέγα συμβούλιον τῆς Πολιτείας.

Ἡ ἐργασία, ὑποχρεωτικὴ οὖσα, ἐνεργεῖται διὰ λογαριασμὸν τῆς κυβερνήσεως· οἱ κατάδικοι ἐργάζονται ἐν κοινῷ ἐν τοῖς ἐργοστασίοις τοῦ καταστήματος ὑποβαλλόμενοι εἰς τὸν νόμον τῆς σιγῆς, κλείονται δὲ ἐντὸς κελλίων τὴν νύκτα. Αἱ φυλακαὶ τῆς πόλεως ταύτης περιλαμβάνουσι τρεῖς διαμερίσματα διακρινόμενα διὰ τῶν τριῶν πρώτων στοιχείων τοῦ ἀλφαριθμοῦ. Ἐν τῶν διαμερισμάτων τούτων ἐστὶ προσωρινὸν εἰδικῶς διὰ τοὺς ἐπὶ κακοεργήσας καταδικασθέντας, περιλαμβάνον τοὺς μάλιστα βαρυντούς.

Ἐν ἐκαστῷ τῶν τριῶν τούτων διαμερισμάτων λειτουργεῖ ἀνὰ ἑν εἰδικὸν ἐργοστάσιον. Αἱ φυλακαὶ αὗται εἰσιν ἀποκελιστικαὶ διὰ τοὺς ἄνδρας, τῶν γυναικῶν ἀποτινύουσιν τὴν ποινὴν αὐτῶν εἰς ὅπως ἰδιαιτέρον κατὰστημα. Τυαῦται αἱ ἑλβετικαὶ φυλακαὶ, τοιοῦτον τὸ σύστημα αὐτῶν.

Καταλήγοντες ἐνταῦθα παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ μεταρρυθμισίς τοῦ ποινικοῦ συστήματος θεωρουμένη ἀπὸ ὑψηλότερας ἀπόψεως συνδέεται μετὰ τῆς κοινωνικῆς μεταρρυθμίσεως. Ὅταν ἐκτεθῶμεν τὰ ἐγκλήματα ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἀναβῶμεν τὸ μέλημα αὐτῶν, δὲν ἀρεῖ μόνον ἡ ἐκπαιδείξις οὐδ' αὐτὴ ἡ θεραπεία τῶν ἐνόντων ἀνὰ κτ' ν' ἀναβῶμεν εἰς τὰς αἰτίας, ὅπως στερεώσωμεν, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, τὰς παγὰς ἐν αἷς τὸ ἐγκλημα ἀνανεύεται. Πᾶσα κοινωνία ἔχει δύο κανονικὰς δυνάμεις, τὴν θηλικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐκπαιδεύσιν, καὶ τὴν ἐργασίαν. Πανταχόθεν ἐνθα τὸ ἐγκλημα παύει ἀποτελεῖν ἐξαιρέσιν, ἀντικειμένη δὲ κατὰστασιν ἐπιδημικὴν, ὥστε βέβαιον, ὅτι ἡ τὴν ἢ τὸ ἑτερον τῶν προσημειωμένων τούτων διασπάσθαι.

Οἱ ἄνθρωποι, οἱ μοχλοὶ καὶ τὰ δευρὸν σπινθάρια σωφρονίζουσιν. Ἀπαίτεται ἔτερον τι, ὅσον εἶναι δυνάμεις τῆς θηλικούσης, ζωοποιούσης καὶ ἐξαγνίζουσας τοὺς ἐγκληματοῦντας· καὶ τὴν θηλικὴν ταύτην δυνάμιν δυνάμεθα νὰ ἀρθεύωμεν ἐν τοῦ Εὐαγγελίου, ἐξηγουμένους ὑπὸ τὴν ἐντολήν αὐτῶν σημαίνει τὰ θεῖα ῥήματα τοῦ ὑπὲρ τῆς πεπτωκυίας ἀνθρωπότητος ἀγωνισαμένου. «Ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθιτε πρὸς μεν».

A. MORDTMANN

ΒΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΣΠΑΤΗ

(Αναμνησθῆναι ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 33 Ἰανουαρίου 1892).

«Ρέων ὁ χρόνος ἀνάθετα καὶ ἀέντως κινούμενος παρσύρει καὶ παρακλινδύει ἅπαντα τὰ γεγονότα καὶ εἰς βαθὺ ὄρανεας ἀτατοντίζει, ὅπου μὲν τὰ μεγάλα καὶ ἄξια μένει ἀποκαρπύμενος, ὅπου δὲ εἰς τὴν περιφέρειαν ἄγων τὰ ἀνάξια καὶ τὰ ἀδόξα. Ἀλλ' ὁ γὰρ λόγος τῆς ἱστορίας δέον ἔρμη καρτερώτατον γίνεσθαι τῷ τοῦ χρόνου ρεύματι καὶ ἰσχυρῶς τρόπον τινὰ τὴν ἀλλοτρίαν τοῦτου ροήν, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ γιγνόμενα πάντα συνέχειν καὶ οὐκ εἶναι διολισθαίνειν εἰς λήθης βυθοὺς».

Τούτους τῆς σοφῆς Κοιμητῆς τοὺς λόγους ὤμειν ἀναμνηστικῶν ἐκ τῆς Ὑπερβορίων χώρας τῆς Ἑώας βασιλίδι προσπορευθείς, τῷ μὲν ἑλληνίζει μάλιστα ἱσπουδακώς, τῆς δὲ ῥητορικῆς παντελῶς ἡμελείτης, τοιμητρῶν πως φανήσεται ἐπιγένημα δι' ὀλίγων τινῶν ἀπείρων λέγων ἄλλὰ βαθυτάτης ἐγνωμοσύνης πληρῶν λέγων ἀρρήγασθαι ὕμν τοῦ σεβαστοῦ καὶ ἀειμνήστου διδασκάλου ἡμοῦ Ἀλεξάνδρου Πασπάτη τῆς πράξεως, οὐκ ἄξις σιγῇ παραδοθῆναι οὐδὲ τῷ τοῦ χρόνου ρεύματι παρσυρῆναι, καθάπερ εἰς πάλαιος ἄγνωμοσύνης, ἐνθάδε, ὅπου πολλὰς ἐνωσιόθημεν ἀπληροῦς ἀποκαταί των μελιρρύτων διδασκῶν τοῦ ἐπικρατοῦς ἡμῶν συναδελφου καὶ τοῦτο ἵνα ἐκπληρωθῇ ὁ λόγος: «Ἐκ στόματός νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσθη αἶνον».

Ἀλέξανδρος Πασπάτης τὸ γένος ἔλαυν ἐκ τῆς ἐλάνδρου Νίου ἀπὸ μακροῦ ἐγγεῖνατο τοῦ μικροῦ ἄρτου τοῦ ἐκπατρίστου. Τῷ 1824 βεῖξ προνοῖα τυγῶν τῆς προστασίας εὐγενῶν Ἀμερι-

κανῶν διεσώθη εἰς τὴν πέραν τῆς Ἀτλαντίδος, ὅπου βασιμωτάτην ἐκτίσκατο ἐκείνην τὴν μερῶσιν των κοσμοκρατούντων Ἀγγλοσαξόνων, ὥστε μᾶλλον ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν πολιτικῶν χρησίμων διὰ τὸν κοινοτικὸν βίον hominum egregie cordatorum. Ἐπτά χρόνους ἐκείνητος, μέχρι τοῦ 1831, νεκρῶ καὶ ἀγρύπνῳ τῷ ὅλῳ σπουδάζων ἄλλα καὶ λαγῶν τῆς συναγωγῆς ἐκείνητος παρὰ τῇ ὄλῃ τοῦ Ἀμεριανῶ, ὅλῃ καὶ, ὥσπερ Ἰερηνεία ἐν τῇ Ταυρίδι, ἀεικτιπῶν ἐν τῇ ψυχῇ του τὴν πατρῶν χωρῶν. Ἰδιόμοτος τοῦ τόσμοτος ἡμῶν. Ἡ διατριβὴ ἐν μετὰ των ἀκαμάτων καὶ δραστηρίων πολιτῶν τῆς μεγάλης δημοκρατίας καὶ τὸ παράδειγμα τῆς αὐταπαρνήσιος, τῆς πολυπραγμοσύνης διὰ τὸ καὶν ἄνεν τῆς ἐλαχίστης ἐπιδείξεως κατήρτισαν τὸν αἰδισμόν, ὅπως τὸν ἐγνωρίσαμεν, σῶρον αἰδιότην καλύπτοντα τὸ καλὸν πατριωτικὸν πῦρ ἐν τῇ ἀγνῇ ψυχῇ του, ζήλωτὴν ἀρτυροῦντα καὶ ἀκατάτως μογροῦντα περὶ των συμπερόντων τῶν γένους καὶ πρὸς τοῦτους τὴν μόνην ἀνάπαυσιν των ἡμερησίων κόπων ζητούντα ἐν τῇ λατρίᾳ τῆς ἐπιστήμης.

Ἐπανέλθων δέκα ἐκὼ ἐτῶν νεανίας εἰς τὴν Ἑυρώπην ἐπορεύσασεν ἐν τῇ Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ τὴν ἱατρικὴν καὶ μετὰ ταῦτα ἐπισκίεθαι καὶ τὴν Ἀγγλίαν πρὸς συμπλήρωσιν των ἱατρικῶν καὶ ἄλλων γνώσεων: διὲτι πάντοτε μετὰ τῆς ἱατρικῆς σπουδῆς καὶ τῆς φιλολογικῆς καὶ ἱστορικῆς σπουδῆς, ἐν αἷς μετὰ ταῦτα ἐμελλε διαλάμψειν. Οὕτως ἀριστὰ ἐφοδισθείς κατέρχεται ὁ Ἀλέξανδρος Πασπάτης περὶ τὰ 1840 εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπῃ ἐν τῷ 1832 ἔφη-

στικώς αποκαθίσταται εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅτις ἀπέβη ἐκτοσε ἡ κυρία διαμονή του. Καὶ ὧντος, τοιοῦτος ἐπιστήμων καὶ — κατὰ τὸν Ἑννιον — egregie cordatus homo μετὰ τοσοῦτων φώτων ἐρωδιασμένος εἶδει ἀναζητεῖν στάδιον εὐρύ καὶ καταλλήλον τῇ ἐνεργείᾳ καὶ δραστηριότητι αὐτοῦ. Ἐνταῦθα δὲ ὁ Ἀλέξανδρος Πασπάτης κατέλαβεν ὑπέροχον θέσιν ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἐπιστημονίων καὶ φιλολόγων. Ὡς ἰατρός νεωστὶ προσεληλυθὺς προὔστησεν ἀργεσθαὶ ἐργαζόμενος ἐν τῷ ἔθνικῷ νοσοκομείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οὗ τινος προϊστάμενος ἐπὶ πολλὴν χρόνον εὗρεν ἄρθρον εὐκαιρίαν οὐ μόνον εἰς τὴν περὶ τὴν τῶν πασχόντων ὁμογενῶν ὁδὸν καὶ εἰς τὴν ἀκριβῆ γνώσιν τῆς φυσικῆς καὶ ἡθικῆς καταστάσεως αὐτῶν. Καὶ ὧντος ἡ περίοδος αὕτη τοῦ σταδίου οὐκ ἀπέβη ἄνευ καρποῦ ἀρίστου διὰ τὴν μέλλουσαν πολυτίμητον ἐνεργείαν τοῦ ἀνδρὸς ὑπὲρ τῆς προόδου τῶν κοινῶν τραυματιῶν εἴτε ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν ἔθνικων καταστημάτων καὶ πρὸ πάντων τῆς γενικῆς ἡλικιοῦς αἰδέσεως.

Ἐν τῇ ἑκῇ γὰρ ἡ πασῶν τῶν φυσικῶν παθήσεων κρασίον αἷται, δηλαδὴ ἡ ἀναζήτησις καὶ ἡ ἐλλείψις ἱκανῆς ἐκπαίδευσως, ἀπὸ τῆς γίγνεται ἐν πάσι πρώτως τοῖς ἀσκληπιδεῖς, οἵπερ ἐν τῇ Δύσει ἱκανὸν τρέφοντες καρπὸν αἵ τῆς παραβολῆς ἄλλοιον κρίνουσιν ἐκείνων, οἵτινες οὐποτε καταλιπόντες τὴν γενέτειραν γῆν γρασκουσιν ἐν ταῖς πατριπαράδοτοις δεισιδαιμονίαις. Οὕτω καὶ ὁ Πασπάτης, ὥσπερ πολλοὶ ἄλλοι ἐπικρατεῖς ἐν τῇ ἁλλοδαπῇ ἐκπαιδευθέντες ἀσκληπιδεῖς, ἐγένετο κυρίως σκαπανεὺς τῆς γενικῆς προόδου. Ἐνταῦθα δὲ πρῶτον ἐράνην τὸ ἰδιαιτέρον σημεῖον τοῦ Πασπατίου πνεύματος, ἦγον ὁ σύνδεσμος τῆς πρακτικῆς ἐνεργείας τοῦ μετὰ ἐρευνᾶν γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος. Ὡς ἡντιμεῖον τῆς τοῦ ἔθνικοῦ νοσοκομείου διεθυήσεως ἐξέδωκε τὸ πρῶτον σύγγραμμά του ὑπερὶ τοῦ ἔθνικοῦ νοσοκομείου τῶν Ἑπτὰ πόρων τῷ 1862. τὸ ὁποῖον ἀρροῖ οὐ μόνον τὸ μέγιστον καὶ ἀρκενέστατον τοῦτο κατὰστημα, ἀλλὰ καὶ τὴν διαίτην καὶ μακροβιότητα τῶν ἐν Κωνσταντινὶ ἐνοικοῦντων ὑποβλήσκει. Ὡς ἔχοντες — γράρει ὁ φιλόπατρις ἀνὴρ ἐν τῷ πρόλῳγῳ — εἰς τῆς χώρας ταύτης Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος πίκνας τῶν ζώοντων καὶ θνησκόντων ἐνεκα ἀνιμνηστικῆς, ὠφελιμὸν μοι ἐράνην νὰ καταγράψω τὰς σημειώσεις ταύτας πρὸς γνῶσιν τῶν ἰατρῶν καὶ μελετῶν πάντων τῶν ἰδιωτῶν. Σπουδαῖον μέλημα τῶν ἰατρῶν εἶναι ἡ συλλογὴ

τοιούτων πινάκων καὶ ἡ ἀκριβὴς καταγραφή τῶν νοσούντων καὶ θνησκόντων ἐν ταῖς πόλεσι, κώμασι καὶ κήποις. Παραβλέποντες δ' ἔκαστον τμήμα τῆς πόλεως, δι' ἑκάστην ἐπαγγεῖαν κτλ. σαρφεὶς πληροφορίας λαμβάνομεν περὶ τοῦ νοσικοῦ καὶ εὐαερού ἐκάστου τμήματος καὶ ἐπαγγεῖματος, καὶ τὰ μέγιστα ὠφελήσεται ἔθνος καὶ πολιτεία ἐκ τοιούτων σωτηρίων μελετῶν.

Ἐπανεληθὼν ἐκ τῆς Δύσεως ὁ νεαρὸς Πασπάτης, περιεργόμενος τὴν πόλιν καὶ τὰς κώμας τοῦ Κράτους, βλέπων τὰς στενωποὺς αὐτῶν ἐραττε τὴν ἀμερικανικὴν τὴν κατωίκων, ἰδὼν τὴν παντοῦ φαινομένην βυραρυότητα τῆς πρωτεύουσας καὶ τοὺς πολίτας, πλουσίους καὶ πτωχοὺς, ἀργούντας καὶ γειρανέκτας, καθίζοντας ἐν εὐνοχίᾳ ἐπὶ ὑπορρέοντων ἀναικτῶν ὕδατων, πλῆστον δυσωδεστάτων κοπρῶνων, χωρὶς νὰ φαντασθῶν, ὅτι ἡ πλῆστον αὕτη κακοσμία ἐστὶ νόσος καὶ θάνατος. Συγκρατῶμενος τὴν κατὰστασιν τοῦ νοσοκομείου μετ' ὁμοῖον τῆς Εὐρώπης ἔβλεπεν, ὅτι ἡ θνησιμότης τῶν ἐργατῶν ἐντὸς τοῦ καταστήματος ἀπέβαινε ἐρικαλὴ καὶ ταύτην τὴν θνησιμότητα ἵνα ἐννοήσῃ καὶ ἀκούσθῃς ἵνα ἀρμόδιος θεραπεία ἐνευρεθῇ, ἔκρινε πρῶτον μετὰ τὴν μελέτην τῶν ἀσθενῶν ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ νοσοκομείου νὰ ἐρευνήσῃ τὸν ἔξω βίον αὐτῶν καὶ μόνον νὰ ἴδῃ καὶ παρ' αὐτῶν μόνον νὰ μάθῃ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ τραυματιῆ, τοῦ βίου καὶ τὴν διαίτην αὐτοῦ, εὐχόμενος τὰ μελετήματα ταῦτα οὐκ ἐπὶ τῇ σκοτίᾳ πρὸς τὴν εὐμερίαν τοῦ γένους καὶ τὴν μακροβιότητα τῶν ἐργατῶν. Ὡς ταῦτα ἡμῶν τῶν Γραικῶν πολὺ ἐπεθύμουν, λέγει, νὰ ἐγένετο συγγράμμα, ὅπως περὶ δικαίως καὶ καθαρῶστατος. Ἢ περὶ τῶν τοιούτων ἀρνηα ἡμῶν εἶναι ἀσύγγνωστος. Ἐνῷ ἄλλοιτε οἱ πατέρες ἡμῶν ἐρρῶντισαν νὰ ἐνσταθῇ τὸ σώμα καὶ νὰ καλλωπίζουσιν αὐτὸ διὰ τῶν ἁγίων γυμνασμάτων καὶ ἀθλήσεων, ἡμεῖς ἀμερνοῦμεν κακοῦς ἐνδιαφερόμενοι καὶ κίνιστα τραυματίαι. Καὶ ἔν προτέρων πολυγρόνης ἀμείβει τὴν νουὴν, ἀνάγκη σήμερον ἐκδιδοῦσθαι ἀνιμνηστικὰ παρέχειν εἰς ὑγιειντέραν διαίτησιν. Ἐκ τοιούτων ἀρχῶν ἱερῶμενος συνέταξε ταῦτα τοῦ ὑπομνήματος, ἐλπίζων μελετᾶσθαι ταῦτα, ἐπὶ φέρουσα τὴν θεραπείαν καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ ἀσθενείας καὶ θανάτου, ἐντελέστερα ἐκδοθῆναι ὑπὸ ἄλλων. Τὸ δὲ σύγγραμμά τοῦτο τὸ Πασπάτης παρέχον πληροφορίας πληροφορίας περὶ τοῦ κλίματος καὶ τῶν νόσων τῆς πόλεως καὶ περὶ τῶν ἠθῶν τῶν κατωίκων αὐτῆς ἐστὶ καὶ

έμεινε έως τῆς ἡμέρας ταύτης ἡ μόνη δημογραφία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκτός τῆς διακείμενῃ πρὸ αὐτῆς ἐκπολιτιστικῆς βίβλου τοῦ κλεινοῦ Ρίγλερ, καὶ λυποῦμενος προσέθηκε, ἀγνωστὸς μὲν τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ διδακτικωτάτη αἰ. σήμερον εἶτι αὐτὴν ἀναγνώσκουσιν. Εἶθε ἔπειτα ὁ ναυάρχος ἀκλισηθῶν τὸ λαμπρὸν παρθεῖον αὐτοῦ φιλοπάτριδος προκατήγου, ἐπωφελήθη τῆς ἐκτοτε γενομένης μεγίστης προόδου τῶν ἡμεσων ἡμῶν περὶ ὑγιεινῆς, συντάξει ὁμοίαν μέλλων.

Ἐν ἐκείναις τῇς ἀνεμίστοις ἡμέραις τοῦ 1861 ἐπιστρεφὼν ἀπὸ τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ ἐπιστημηκῆς παιδείας ἐκείνωντες ἴδρυσαν τὸν ἡμέτερον Φιλολογικὸν ὁμιλιακὸν κέντρον γενεσόμενον αὐτῶν τῶν ἐπιστημῶν ὁμαθῶν ἀλλὰ καὶ ἄσπουλον περὶ τὸν καταρχὸν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐν τῇ βασιλευσύνῃ παρεχομένους φιλολόγους. Ἀνδρὲς ὡς ὁ Ἀλεξάνδρος Πασπάτης προσέβηρον τῷ νεκρῷ ἰδρυματι αὐτῶν τοιαύτης γνώσεως καὶ τὸν εὐλόγητον ζῆλον διὰ τὴν προαγωγὴν παντὸς ἔργου ἀποδίδοντες τὴν βελτίωσιν τῆς φυσικῆς καὶ ἡθικῆς καταστάσεως τοῦ ἔθνους. Ὁ σήμερον ἀναγνώσκων τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῶν πρώτων ἐτῶν ἄσθονον εὐρίσκει ἀγαλλίασιν ὑπὲρ τοῦ σοφροῦ ἐπιστημονικοῦ πνεύματος τοῦ πληρούντος τὰ μέλη ἀνεπτόμενα ἐν ὁμοιοῖς περὶ ἐπιστημονικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων. Ὁ Πασπάτης ἀπὸ τοῦ 1862 μέλος τακτικόν, ἔκτοτε καὶ μέχρι τῆς ἀπογορησεὶς του εἰς Ἀθήνας οὐκ ἔπαυε χορηγῶν τὰς ἐμβραβεῖς ἐνεργείας του τοῦ ὁλοῦ ἰδρυματι, οὗ τινος προήδρευσε τρίς, τῷ 1864, 1875 καὶ 1879· ἐξαιρέτως δὲ εἰργάζετο ἐν ταῖς διαφοραῖς ἐπιτροπαῖς, τῇ ἐπιστημονικῇ καὶ ἀρχαιολογικῇ. Πρωταγωνιστὴς δὲ ἐγένετο ἐν τῷ σταθμῷ τῶν ἱστορικῶν ἐρευνῶν περὶ τῆς τοπογραφίας τῆς Κων/πόλεως, ἥτις εὐθὺς μετὰ τὴν ἰδρυσιν τοῦ συλλόγου τὴν πρώτην θέσιν ἐκείνην καὶ ἐν ταῖς συνεδριάσεσι καὶ ἐν τῇ ἐκδοθιμένῃ περιοδικῇ. Συνεργάτης πιστοῦς καὶ συναγωνιστὰς εὖρεν ἐνταῦθα τοὺς τότε ἐν τούτῳ καὶ κέντρῳ συναθροισθέντας Καραβειδῶρους, Μ. Ψωκονίδην, Δεδιέρου, τὸν πατέρα μου, τὸν ἱερὸν Μιχαῆλιν καὶ ἄλλους, ὧν ἡμεῖς οἱ ἐπὶ τῶν τοῦ ἔργου ἐν πεδύρῳ καὶ ἐγνωμοσύνη ἐπακολουθοῦμεν. Ὁ δὲ κλάδος τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας καὶ τοπογραφίας, ὅστις μετὰ τὰς δημοσιώσεις τοῦ Δουκαγγίου καὶ Βανδούρη περίπου δύο αἰῶνας ἔμεινε ἀκίνητος, νέον κέντημα βλῖν ἐκ τῶν ἱερῶν καὶ συζητήσεων ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ συλλόγου. Μέχρι

τούδε ἔλασι αἱ γνώσεις περὶ τῶν τόπων καὶ διαφόρων θέσεων τῆς μεγαλιπόλεως ταύτης περιωρίσθησαν εἰς τὸν στενὸν κύκλον τοῦ Δουκαγγίου συγγραμματος, ὅστις τὴν Κωνσταντινοῦπολιν οὐδέποτε ἐπισκερθεῖς συνέλεξε μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμέλειας τὰς πληροφορίας του ἐκ τῶν ὀλίγων πρὸ διακοσίων ἐτῶν ἐκδοθέντων συγγραμμάτων. Ὁ δὲ πολυπραγμονήστατος Λάμμερ, ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ αἰῶνος τὸ ἔργον του περὶ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Βοσπόρου συντάξας, πολλὰς μὲν πληροφορίας ἔλατο ἐκ τῆς αὐτοψίας, ἀλλ' ἡ ἀσάφεια τῆς περιγραφῆς, ἡ σύγχυσις καὶ ἡ σφαλματὴ ἐν ὁμοίᾳ τῶν πηγῶν οὐδὲως φωτίζουσι τὸν ἀναγνώστην, μαλλὸν δὲ ἡ ἱστορία ἀμυροῦται.

Αὕτη ἡ περίοδος τῆς βυζαντινῆς τοπογραφίας, ἐν ἣ μόνον ἡ Κωνσταντινίτις τοῦ αὐθιμοῦ πατριάρχου Κωνσταντίνου, ὥστε ὅσας τις ἐν τῇ ἱερῇ, πρὸς τὴν παρεῖχε, ἐκλήσθη ὁριστικῶς διὰ τοῦ συγγραμματος Σακράτου τοῦ Βυζαντίου, ὅστις πρῶτος τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ἐτέβη πρὸς τὴν πατριδογραφίαν. Ὁ ἀναγνώσκων τοῦτο τὸ ἔργον λαμβάνει τὴν ἐντύπωσιν μολιστοφρητίας. Ὁ συγγραφεὺς, ὥστε ὁ Alladin τῶν ἀραβικῶν νυκτῶν, ἀνείδωτος ὡς τὴν καλὰ τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας ἐν ἡμέτερος γινόμενος καὶ περὶ τοῦ φιλοθεῖς δὲ τῆς ὕψεως τοσούτων ἀγνώστων βαρμῶν, οὐκ εἶδεντο συντάττειν συστηματικὸν ἔργον. Μετὰ τὴν σύγχυσις ὑπάρχει ἐκείστη σελίδι, καὶ ὁ ἀναγνώστης ἀντὶ ποθητῆς προόδου εὐρίσκει τὴν λυθρορίαν. Μὴ λησμονήσωμεν ὅμως, ὅτι τὸ ἔργομα τοῦ φιλοπάτριδος Σακράτου, ὅστις πρῶτος ἐπεχειρήσατο τὴν ἄμυναν τοῦ τοσούτου ἀδικηθέντος συστήματος τῶν Φαναριωτῶν, ἐνεκεν τοῦ θερμοῦ πατριωτισμοῦ του ἐγένετο ἀσχετὴ τῶν μετὰ ταῦτα ἐρευνῶν τῶν ὁμογενῶν του περὶ τὴν πάτριον ἱστορίαν καὶ τοπογραφίαν.

Μετὰ τὸ 1862 ἀρχεῖται νέα ἐποχὴ τῆς ἐπιστημονικῆς γεωγραφίας, πλήρης πολλαπλασιῶν μελετῶν καὶ συζητήσεων καὶ ἀναμνηστικῶν τοὺς βυλλώδεις καιροὺς τῆς εἰκονομαχίας καὶ τοῦ ἀρειανισμοῦ. Οἱ μέχρι τούδε ὡς ἀλλόθαστοι ἀρχόντες θεωρούμενοι Δουκάγγιος, Βανδούρης καὶ Λάμμερ βρίσκονται χαμῶν καὶ οὐδεμίας πλέον ἀπολαύουσι τιμῆς· οἱ δὲ Γότθοι πάλιν εἰσδραμὴν κἀνέοντες κυριεύουσιν τὴν πόλιν καὶ κατέχουσιν τὸ Ἐξάκιον. Πάλιν μαίνεται ὁ Γαῖνας ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀμαλῆς τῆς βασιλευσύνος καὶ λυσσῶδης μάχῃ ἀνέπτεται περὶ τῶν κραιωτέρων πυλῶν τῆς πόλεως. Σὺν

μερον ἐπὶ ὑπάρχουσιν ἐν μέσῳ ἡμῶν οἱ ἀνοικταὶ καὶ μαρτυρεῖται τῶν τότε ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ συλλόγου ζωτικῶς ἐξαγομίζοντες συζητήσεις περὶ τῆς θέσεως τῆς πόλεως τοῦ Χαρσιῶν, τοσάκις μνημονομένης ἐν τοῖς ιστοριογράφοις. Ὁ Πασπάτης, πιστῶς ἀκολουθῶν τὴν παράδοσιν τῶν προτέρων τοπογράφων, βασιθεῖς ἐπὶ τῇ ὀνομασίᾳ: Πόλις ἑκατορία, ἥτις ἀπαντᾷ ἐν μεταγενεστέραις συγγραφαῖς τοῦ 15^{ου} αἰῶνος, τοποθετεῖ τὴν Χαρσιὸν πόλιν εἰς τὸ Ἐγρι-καποῦ, ὅπου μετατρέχεται ἡ καρσιὰ πόλις. Ὁ Dethier καὶ ὁ πατὴρ μου λαμβάνοντες εἰς ὄψιν τὰ γενόμενα ἐν πολιορκίαις τισὶν ἡγεμῶντων, μᾶλλον πρὸς νότον ζητεῖν τὴν ἐν λόγῳ πόλιν, ὅπου εἰς τὴν λαγκάδα τοῦ μικροῦ κει-μάρου Δουκίου, ἐν μέσῳ τῆς τῆς Ἀδριανουπόλεως πόλεως καὶ τῆς τοῦ Τεπ-καποῦ, ὅπου μικρὰ πόλις φανίστατο λατινικῇ ἐπιγραφῇ ρέ-μουςα τοῦ ὑπατοῦ Μουαζίου. Ἡ συζήτησις οὐκ ἔλαχε τέρματος· οὐδέντερον μέρος ἐπέσθη ἐν τῶν λόγων τοῦ ἀναγνώστου καὶ οὕτως ἐν τοῖς συγγραμμασὶ τοῦ Πασπάτη τὸ Ἐγρι-καποῦ λαμβάνει τὴν θέσιν τῆς Χαρσιᾶς πό-λεως, καὶ ἐπὶ ἐν τῷ τελευταίῳ περὶ τῆς κατα-στροφῆς τοῦ 1492 τὰ γεγονότα ἐξαστυροῦνται ἀναλόγως αὐτῆς τῆς θεωρίας, ὅπως καὶ ὁ Dethier ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Κριτοβόλου ἐπι-μένει τοποθετῶν τὴν Χαρσιὸν πόλιν ἐν τῇ πόρτῃ τοῦ Ποναίου. Ἐν δὲ ἡ τύχη οὐ παρέχει τὴν χαρμίσουν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου, πόσον ἐνδιαφερομένου τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας, ἡ αἰτία κείται ἐν περιστάσει, ἣν οἱ πλείονοι τῶν νῦν συγγρόνων ἀγνοοῦσιν. Ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις βιβλιοθήκαι οὐκ ὑπάρχον, καὶ παραδείγματός χάριν ἡ τῶν βυζαντινῶν συγγραφῶν ἐκδοσις τῆς Βόννης οὐκ εὑρίσκειτο πρῶτερος τοῖς ἐνδιαφερομένοις. Τέλος, ἐνθάδε, ἐν τῷ Σταυροδρόμῳ, ὁ ἀναγινώσκων βιβλίους εἰσέγεται μεραλῆς καὶ ἀπαντες ἐροῦντο τοιοῦτον ἀνθρώπον ὡς μάγοι, καὶ τὸν βασιλεύοντα βιβλίον ἐν τῇ μέσῃ λεωφόρῳ ἡ λαὸς ἐθεώ-ρει ὡς δραπετεύσαντα τὴν μονὴν τοῦ Κουδου-νάτου. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ πρὸς τοὺς τοῖς πολ-μύρον ἦτο ἡ συλλογὴ πολυτίμων βιβλίων ἐν ταῖς ἐξωτερικαῖς οἰκίαις, καὶ πράγματι ἡ προμερὰ πυρκαϊὰ τοῦ 1870 ἀπετέφρωσε καὶ τὰς βι-βλιοθήκας τοῦ Πασπάτη. Δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν παρατηροῦμεν, ὅτι διηρξάντο ἀλλήλους οἱ σο-φοὶ ἐκείνοι ἀνδρες ἀνὴρ τῆς βοηθείας ἱκανῶν βιβλίων περιωρῶντο εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ δουκαγ-γίου καὶ Βανδουρίου ἀναρρέφοντα κείμενα, λαν

ἀσφαλὲς καὶ ἀτελὲς, καὶ οὐκ εἰδόμενα βασί-ζεσθαι ἐπὶ πληρεστέρῃ βιβλιογραφίᾳ. Ἡμεῖς, εἰςμεγέτεροι τῶν προγόνων, μανθάνομεν σήμε-ρον ἐκ τῶν ἱστοριῶν τοῦ Ζωννῆ, πρὶ δεκαε-τίας ἐκδοθεισῶν, ὅτι ἡ πόλις τοῦ Χαρσιῶν ἔκειτο μῆτε ἐν τῇ λαγκάδῃ τοῦ Αἰῶν, ὅπου πρῶτα ἡ πόλις τοῦ Πέμπτον ἦσαν τῆς ἁγίας Κυριακῆς, μῆτε ἐν τῇ πόλῃ τῆς Κατλη-ρίας, τῇ σήμερον Ἐγρι-καποῦ, ἀλλὰ ἐν τῇ σήμερον πόλῃ τῆς Ἀδριανουπόλεως. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ ἄλλη πολυβιβλῆτος θεωρία ἐκεί-νη, ἡ ἀρειανίζουσα, ἡ τοσάκις ἀναζητηθεῖσα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ αἰθούσῃ, περὶ τῶν τοποθεσιῶν τοῦ Δευτέρου, Πέμπτον, Ἐδδόμεν, κενρὶν ἔλαβε πληρὴν διὰ τῶν σπουδαίων ἱερυνῶν τοῦ ἱατροῦ Μίλλγγεν. Πάλιν οἱ Γότθοι ἐξουθέντες τῆς πόλεως καὶ τὸ Ἐδδόμεν σὺν τῷ Κουλο-θίῳ καὶ Στρογγυλῷ εὐρίσκειται πάλιν ἐν τῷ Μακροχωρίῳ, ὅπου ἐν τῷ Κόμπῳ ὡς πιστοὶ ἰσχυρίζονται οἱ δεκαετηρικοὶ Γότθοι καταλ-λυστοίραν θέσιν κατέγουσι πρὸς ἑσχίαν τοῦ Ἐξεκινίου καὶ τῆς τοπογραφίας.

Ἐν τῷ προλόγῳ τῶν ἐκβαντινῶν μελετῶν ὁ αἰσθητικὸς Πασπάτης, τὴν μετατρέψαν τῆς βυζαντινῆς χωρογραφίας ἐπιμελέσας, θίγει μετὰ τῆς ἰδιαιότητος αὐτῷ οὐδυναικῆς τὴν κυ-ρίαν αἰτίαν τῆς μέχρι τότε καταστάσεως τῶν τοπογραφικῶν μελετῶν. Ὁμοίως, λέγει, ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ ξένων περιγραφῶν τὴν Κωνσταν-τινούπολιν, ἠρώσθησαν τὰ πλείονα ἐκ προγε-γενην συγγραφεῶν, βαρυνόμενοι οἱ ἴδιοι τὰς αὐτὰς διόδους τῆς πόλεως καὶ τὴν ἰδίαν ὁρ-μασὶν ἐπίσπεψιν τῶν ἱσχυμένων μνημείων. Πάμπολλα μνημεῖα οὕτως καὶ τρεῖς μὲν διεύ-ρυνον τῶν πλείστορων τὰ ὁμμάται. Καὶ διὰ ταῦτα ὁ Πασπάτης ἐγένετο ὁ ἀληθὴς ἰδρυτὴς τῆς ἐπιστημονικῆς τοπογραφίας τοῦ Βυζαντίου, διότι οὐδὲν μνημεῖον ἔλαμψε τὸ λόγιον ὅμῃα τοῦ ἀκαμάτου ἱερυντοῦ, ὅπως οὐδέμιν αἰο-δοῦν, οὐδέμιν οἰκίσαν, οὐδένα ἀσφαλισμένον πύ-ργον, οὐδὲν ὑπόγειον ἔλαπιν ἀνέβλεπτον τοῖς ἰδίοις ὁμμασιν. Καὶ πρὶν καταβῆναι τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν διὰ τὴν διεσπάρτην ἀρετὴν αὐτῶν οὐκ ἐρεῖδικο νέου κύπου πάλιν καὶ ἀπὸ τῶν ἀνα-δεδειγμένων καὶ καταμετῶν τοὺς τόπους εἰς ἑνὸς εἰς τὴν συνδεδεμένης ὑπὸ οὐρανὸν λογίαν ἡ μετὰ-κινῶν ἡ ἀρχιτεκτονικὴν. Καὶ γνωστὸς ἐγένετο οὕτω πᾶσι τοῖς ἐνορίταις, οἵτινες, Μουσεμβανί, ἡ Χριστιανὴ, ὁποῦντινὲς διὰ τὸν πρῶτον καὶ προσήκον τρόπον τριμ, φιλοφρόνως πᾶσαν παρλι-χον βοήθειαν τὰς ἐρεῖνας τοῦ. Αἱ δὲ ἀρχιτε-λογικαὶ ἐκδομαὶ, ὁδηγοῦνται ὑπὸ τοῦ σοφοῦ

Πασπάτη εἶπε πρὸς ἀναγέταςιν μόνος τινος, εἶπε ἐν ταῖς ἡρεσιμαῖς ἐνορίας τῶν Βλαχερνῶν, τῶν ταγῶν, τῶν μεγάλων ἀνακτόρων, αἰμεινιστοὶ μόνον ἐν τῇ μνήμῃ τῶν εὐτυχῶν συμμεριστῶν.

Αἱ «Βυζαντινὰ μελέται» τοῦ Πασπάτη εἰσὶν ἀληθῶς κτήμα ἐν φιλ., οὐα ὁράσιμα ἐν τοῖς παλαιῇ. Οὐ μόνον διὰ πάντα πόλιν ἀνέκοντα τὴν ἱστορίαν τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν τοῦ εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου καὶ τῆς φιλικῆς τῶν Βυζαντινῶν ἀλλὰ καὶ διὰ πάντα φιλόλογον καὶ φιλόστορον ἐν γένει, ὅστις κλένει ἐκ κακολογίας τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῆς παλαιᾶς αὐτῶν καὶ οὐδὲν εὖ βραμὶ ἀξίον ἐπαύριον ὁ ἀρχαία ἡ μελέτη τοῦ συγγράμματος, ἵνα πᾶσι τοῖς ἐν ἐπίδοξῃ ἀπαντα τὰ τῶν Βυζαντινῶν. Ἡ πολιτικὸς συλλογὴ αὐτῆ τῶν διαφόρων μελετῶν τοῦ Πασπάτη περὶ τῆς πατρίδος ἱστορίας καὶ γεωγραφίας, τὸ πρῶτον δημοσιευθῶν ἐν τοῖς τεύχεσι τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, τοσούτων ἐν εἰς 1877, ἰδιαίτερον φιλόστονον παύριμα διὰ τὴν ἀπλήν καὶ μελέτην γλώσσας, ἀπὸν εὐρίσκεισθαι ἐν ταῖς χειρὶ πάντος φιλοπατρῶος «Ἐλλήνων ἀντὶ τῶν μωρίων παύριων μυθιστορημάτων ἐν ξένῃς γλώσσῃς μεταφραζθέντων. Καὶ ἐὰν Κάτωνες τινες εὐρίσκεισιν μίμνησθαι τὸ μὲν ἥτορ δι, ἡ ἐπιστήμη ὅμως πάντοτε ἐκτιμῆται τὸν ἀνδρα, ὅστις πρῶτος τὰ ὑπάρχοντα μνημεῖα ἀκριβῶς περιγράφει καὶ ἐνύπτειν ἐξ ἐντέλους ἀρκεῖται. Ἡ περιγραφή τῶν τευχῶν τῆς πόλεως ἐστὶν ἀριστοτέλειμα, καὶ μνημονεύειν ἐν πρῶτοις τῶν σκέψων του περὶ τῆς τέχνης καὶ τῶν ἐν αὐτῇ δικτατοριῶν. Ὅμοιος ἐντέλει τὰ περὶ τοῦ παλατίου τῶν Βλαχερνῶν γραφέντα ὡς καὶ τοῦ ἱερῶν τοῦ «Αἰμειν» ὅστις ἐν τῷ μέλλοντι ἐστὶν συνδεδειμένος τῷ ὀνόματι τοῦ Πασπάτη. Τὸ δεύτερον βιβλίον περὶ τοῦ ἡμετέρου τῶν Γενουτανῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Εὐδαίνο Πόντῳ κατὰ τὸν μεσαιῶνα πλουτίζει τὴν τοπογραφίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τῆς σπουδαϊστῆς περιγραφῆς τῶν συνεικῶν τῶν Ἱερῶν ἐν τῇ παρακλῇ τοῦ Χριστοῦ κέντρος. Πρῶτος ὁ Πασπάτης μελετῶν τὰ διπλώματα καὶ τὰ σχετικὰ ἐγγράφα τὰ δημοσιευθέντα ὑπὸ τῆς ἀκαδημίας τῆς Βιέννης κατὰ τὴν στερῆν τὴν τοπογραφίαν τοῦ Βυζαντίου ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς γωνίας τῆς Ἀκροπόλεως μέχρι τῆς πόλεως τῆς Πλατείας, τῆς σήμερον ὄντ κατὰρ καποιοῦς ἡ διὰ ἀκολουθοῦσα ἱστορία τῆς τετάρτης στυροφορίας καὶ τῆς ἀλώσεως τῆς πόλεως ὑπὸ

τῶν Ἀκτινῶν τῷ 1201 καὶ τὰ κεφάλαια περὶ τῶν Γενουτανῶν ἐν Γαλατῇ καὶ τῶν ἀποικιῶν τῶν ἐν Κρημαῖς καὶ Εὐδαίνο πόντῳ εἰσι λαμπρὰ διήγηματα ἱστοριογραφίας. Τὸ δὲ τρίτον βιβλίον περιέχει τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει μέχρι τοῦδε σφαιρικές βυζαντινὰς ἐκκλησίας, ἱσταμένες καὶ ἡρεσιμαῖς, παρὶν πάλιν καμεινὰ τινε, ὥσπερ τὴν διατρήσιν περὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀγίας Ἀναστασίας τῆς παρὰ τὴν σφαιρόδωρον τοῦ Ἱεροδόμου καμεινῆς, ὡς διὰ Mehmet Pacha djamissi καλομένης, τὴν τοσούτων τοῦ Πρωτοπρίου, τοῦ Δοκτοῦ τοῦ Δαγισθέως καὶ τῶν ἐμβόλων τοῦ Δοκτοῦ τοῦ Βοηθώμενος ὑπὸ τοῦ ἐντέχνου ζωγράφου Μανναῖου ἐπὶ πολλὰ ἐπὶ ὁ Πασπάτης ἀναγέτας ἐν τῇς ἐνορίας τῆς εὐρυγύρου βασιλείας τῶν πόλεων, τοιοῦτοστῶς περισφῶν μελέτην τοπογραφίαν τὴν θέσιν καὶ τὸ σῆμα πολλῶν κτιρίων τῶν ἀκατασπέντων, ὡς π.χ. τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Δοκτοῦ, καμεινῆς ὅπου ὡς ἐκτίσθη τὸ τέμενος τοῦ Σελῆ Μοιρῶν πλησίον τοῦ τεμένους Γαλιόλ-Ἀβραμῆ. Καὶ ὁ ἴδιος Πασπάτης ὁλοσχερῶς, ὅτι ταύτας τὰς κεινὰς κατέβαλεν ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ διὰ τοῦ ἐπιγόνου, ὅστις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν περιγραφῶν τῶν δυνάμει διορίσκει καὶ τὰς παλαιὰς ἐνορίας τῶν κτιρίων. Καὶ ὅμως, παρανεύρινας γάρ, οὐκ ἰδυνήθην ἀναγνωρίζει τὴν θέσιν τῆς μορφῆς τοῦ ἀγίου Προδόμου καὶ Σαπτατοῦ Ἰωάννου ἐν τῇ παλαιᾷ Πέτρῃ, ὅπου σήμερον ἱσταται τὰ ἐρείπια τοῦ Βογρίν-Ἰωάννη.

Τὸ τελευταῖον σῆμα τοῦ Πασπάτη περὶ τῶν βυζαντινῶν ἀνακτόρων καὶ τῶν περὶ αὐτῶν ἱερῶν καὶ ἐνορίων καὶ τῶν καμεινῶν δημοσιευθῶν, προβλήματων οὐ παρέχει. Ἐν ἐκάστῃ ἐπιστήμῃ ἀπέρχονται προβλήματα, ὧν ἡ λύσις ἐννοσῇ ἀδύνατος καὶ ὅμως ἀρχαίως καὶ ἀρχαίως ἐπὶ τῶν σφῶν τοῖς σφαιρῶν. ἢ.χ. ὁ τετραγωνισμὸς τῶν κύκλων, ἡ ἐραμεινὸς τοῦ ἀκτινῶν, ἡ ἀποκλίσις τῆς πτωγίας, ἡ ἐξήγησις τῆς Ἀποκαλύψεως κτλ. Τοιοῦτὸν ἡ συμβαίνει ἐν τῇ τοπογραφίᾳ τοῦ Βυζαντίου. Ἐκ τοῦ βιβλίου περὶ βασιλικῆς τάξεως ὁ κ. Labarte ἐπιτελεῖται τὴν ἀνακτορὴν τῶν ἀνακτόρων, ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ ἐλλεικτικὸν καμεινὸν κακῶς ἐννοσῇ τὴν τὰ κτίρια τοῦ Κωνσταντινείου πόρου παρὰ τὸ Τσιμερῆ-Ἰωάννη ὁλοκλήρως ἐν τῷ προκλήφ τῶν ἀνακτόρων, ἔχον ἐπὶ τὸ Λιγούστατορ, ἐν μῶν τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ τοῦ παλατίου, οὗ τινος τὰ ἐρείπια εἶδον ἀκόμη ὁ

Γούλις και ἑτεροι περιηγῆται ἐν τῇ θέσῃ τοῦ τιμῆνους Σουλταῖν Ἀγῆς, καὶ αἰ κλησάται τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Ἀδελφοῦ ἐν Χαλκοπράσιῳ, κείμενοι, κατὰ νιοτέρας ἐρείνας, ὀλίγον πρὸς νότον τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, συσσωμαίνονται ἐν τῷ Αὐγουσταίῳ. Καὶ ὁ Πασπάτης ἀκολουθεῖν τὸ παρὰδεῖγμα τοῦ Labarte ὁμοίως συμβάλλει τὴν Κωνσταντινέιον φέρων τῷ Αὐγουσταίῳ. Ὅμως πρὸ πρώτων ψεύδους, οὕτως εἰπὶναι, καίτοι ἐν τῇ λαμπρᾷ τοποθεσίᾳ τοῦ παλατίου τοῦ Βουκαλλέρτου, παρὰ τῇ ὄρῃ τοῦ Tekinli-Kiosk, ὅπου αἱ ἀνακατακτὶ τοῦ θαλάσσιου σιδηροδρόμου ἀνεκάλυψαν τὰ ὑπόγεια παλάτια, ἅτινα ἐπὶ σήμερον οἱ ταξιδευόντες ἐν τῷ σιδηροδρόμῳ βλέπουν. Ἐκ ταύτης τῆς ἀρχῆς, παραβλέψας ὁ Πασπάτης θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν κρίσιν τῶν ἱεροῦ Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ ἀνάλογον διακρίσιν τῶν διαφόρων τρακλίων τῶν ἀνακτόρων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ μακρινὸς λίαν ἐπὶ τοῦ παύλου ὅστις, κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρην, ἐγένετο αἰτίας τῆς ἀνακτοῦς τοῦ Βουκαλλέρτου, ἔμεινεν εἰσέλθαι ἐν τῇ θέσῃ αὐτοῦ πλησίον τοῦ Ταταλῆ-καπὺ, ὅπου εὗρεθαι ὑπὸ περιηγητῶν τιμῶν, δίδον τοποθεσίαν τὸν Βουκαλλέρτου παρὰ τῇ ὄρῃ τοῦ Ταταλῆ-καπὺ καὶ ἀναγνωρίσαι ἐν τοῖς ἐρείπιοις τοῦ σιδηροδρόμου τὰ πρῶτα παλάτια τῶν Μωρῶν. Ἐὰν δὲ ἡ ἐπιστήμη ἀπορίσῃ τὴν θεωρίαν τοῦ Πασπάτη, εὐγνωμονοῦσα ἀναγνωρίζει, ὅτι ἡ περιγραφή τῶν καὶ νῦν σωζομένων ἐρείπων τῶν περιδρόμων τοῦ Μαρκεσιῶ, τοῦ λεγομένου Σομουρῆ (τοῦ πρώην Φάρου), τοῦ Ἀρμεδαρῆ καὶ τῶν λοιπῶν ἐστὶ σπουδαιοτάτη καὶ πολυτιμωτάτη, διότι οἱ μέλλων μελετᾶν τὴν βίβλον τῆς βασιλικῆς τάξεως καὶ τὴν θέσιν τῶν ἀνακτόρων εὐρίσκει ἐν τῷ συγγραμμάτι τοῦ Α. Πασπάτη σαφέστατα σχήματα διὰ τὴν ἐπικρίσιν ποιεῖν τῶν τοιούτων ἐρειψῶν.

Συγγραμμὸς καὶ ἐν περὶ τῶν τοπογραφικῶν ἐρειψῶν ὁ Πασπάτης ἔλαβε τῆς εὐκαρίας συλλογὴν πλουσίαν κατακρίσειν λέξεων τῆς τῶν Ἀθηνῶν γλώσσης. Παρὰ τὰ ἱερίκια τῶν ἐν Βλαχέραις ἀνακτόρων καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ἀἰσίου ποταμοῦ σκευοῦσι ἀποσπάσματα τῆς τῶν Ἀθηνῶν φύλης, ὁ δὲ Πασπάτης ἐπι-

σιωπώμενος συγγὰ τὰ τέλῃ καὶ τὰ ἐκεί μνημεῖα φιλοφρόνως συναναστρέφεται μετὰ τῶν ἱεραρχῶν τοῦτων ἱπποκρίτων. Καρπὸς τῶν φιλικῶν μετ' αὐτῶν στίσεων ἐγένετο τὸ παρὰ τοῖς ἱεραρχαῖς καὶ ἰδιόδοξοις λίαν ἐκτιμώμενον συγγραμμάκι τοῦ Πασπάτη περὶ τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου σαφέστατα περιγράφει καὶ τὰ ἄλλα καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν ἐν τῷ εὐρὺν κρημνιστῶν τῆς Τουρκίας περιπλανωμένων τοῦτων Παριῶν. Παρομοίαν συλλογὴν ἀνέθετο ὁ αὐτίμος πρὸ δυοῖν ἐτῶν τῇ φίλῃ πατρίδι αὐτοῦ Χίῳ.

Τέσσα τῶν ἱστορικῶν περὶ Βυζαντίου μελετῶν ἐγένετο τῷ μακρῷ ἡ ἀφῆγσις τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν καταστροφὴν τοῦ 1453. Πλήρη ἐκθεσίων τῶν περιγεγραμμένων καὶ παραβολῶν μετ' ἑτέρων συγγραμμάτων καὶ δυνάμενος δοῦναι ἐνθάδε, ἀρκεῖται μοι προστιθεῖναι, ὅτι συντελέσθη τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔργον ἐν τῷ πνεύματι τοῦ μεγάλου ἐκείνου Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου.

Βραχὺ τῷ λόγῳ ἀναμνηστικῶν ὄντι τὴν καρποφόρον περιδείαν τοῦ Ἀλεξάνδρου Πασπάτη ἐν τῇ Εὐρώπῃ πρὸς συλλογὴν ἐρέων ὑπὲρ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τελευταίως συσταθείσης κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐπομαι τῷ ἀνδρὶ εἰς τὴν τελευταίαν διαμονὴν του ἐν Ἀθήναις. Ὁ ὀδοδηκοντούτης γέρον, δραστήριος καὶ ἀτάκτος ὥστερ νεανίας, οὐκ ἐπαύσατο ἐργαζόμενος αἰ ἐν ταῖς πλείσταῖς τῶν ἐν Ἀθήναις ὑπαρχουσῶν ἐπιστημονικῶν ἑταιριῶν καὶ ἐν τοῖς πρὸς διάδοσιν τῶν γραμμάτων συλλόγοις. Καὶ ἐν ἀνέκδοις εἰμαρμένην οὐκ ἐβλη τέρμα τῇ πολυτιμῷ αὐτοῦ ὑπάρξει, ἐπὶ σήμερον ὁ ἀνεξάντλητος ἀνὴρ ἐμύχετο ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τῶν τῆς προῦδος προμέγων. Ἢ δὲ θεία Πρόνοια ἔκρινε κἀλλιον παρέχειν ἀνακτοῖν τῷ πιστῷ ἐργάτῃ καὶ κληρὸν ἀντάξιον δίδόναι τὴν Ἑδέαν. Αἰωνία ἔσται ἡ μνήμη τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου ἀνδρὸς παρὰ πάντι καὶ τοῖς ὁμογενοῖσιν αὐτοῦ, ὅπου ἡ φιλοπατρία, ἡ φιλομουσία καὶ ἡ φιλοσοφία οὐκ εἰσι κενὰ ῥήματα. Εὐτυχῆς τὸ ἔθνος, ὅπου γεννᾷ τοιούτους ἀνδρας, οὐκ δὲ τῇ νεολαίᾳ, ὅτις, λησμονοῦσα τοιούτων λαμπρῶν παραδειγμάτων, θηλε παρασύρεται ἐν ὀνείρῃ χαυνότητι, ἀμεριμνοῦσα τὸ σύνθημα αὐτῆς.

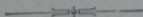
Εἰς οἰωνὸς ἀριστερὸς ἀμύνεσθαι περὶ παντός.

ΤΕΡΝΩ ΒΕΗ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΥΔΑΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΙ

ΚΑΙ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΗΜΩΝ

('Ανεγνώσθη γαλλιστί ἐν τῇ τακτικῇ συνεδρίᾳ τῆς 16/28 Δεκεμβρίου 1891).

Γενικὸν ὄρον.

Τὸ ὕδωρ, ἐμβλημα τῆς ἀγνότητος, συμβολικῶς φανερωνόμενον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ὡς ἀγίασμα, ἰσχυρὸς παράγων τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς τεχνικῆς κινήσεως, ἀνεκαθεν ἐθεωρήθη ἀπαράμιτον καὶ πρωτίστης ἀνάγκης στοιχείον. Οἱ ἡγεμόνες, αἱ κυβερνήσεις, αἱ πόλεις ἐτίμησαν αὐτὸ πάντοτε, ἐν ἀθροίνῃ παρίοντες αὐτό, πολλὰκις δὲ καὶ ἐπὶ θυσίαις σπουδαίαις.

Ἐκ πάντων τῶν δημοσίων ὀφελείας μνημείων τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὸ σύστημα τῆς διαχευέσεως ὕδατος εἰς μεγαλόπολιν τινα κέκτανται τοσοῦτο μεγαλειότερον ἐνδιαφέρον, ὥστε παρουσιάζουσιν ἐν συνόλῳ ἀξιοθαύμαστον τι ἔργον ἕνεκα τῶν ἐργασιῶν, αἵτινες ἐπιτελοῦνται πρὸς χρησιμοποίησιν τοῦ ὕδατος ἐν ἐκάστῃ χώρῃ.

Τούτου ἕνεκα αἱ πηγαί, αἱ δεξαμεναὶ οἱ ὀχετοὶ καὶ αἱ συμπληρωματικαὶ αὐτῶν ἐργασίαι αἱ σχετιζόμεναι πρὸς τὴν ἐν ταῖς διαφόροις πόλεσι διανομὴν τοῦ ὕδατος, ἀπειθήσαν πάντοτε τὰς μάλλον κατεπειγούσας καὶ τὰς μάλλον ἀπαραιτήτους εἰς τὴν ζωὴν των διαφόρων λαῶν ἀνάγκας.

Ἐκτὸς τῶν διαφόρων ἠθικῆς ὕμεινθς ὀφείων, δι' ὧν ἐν πάσῃ κοινωνίᾳ ἐκμεκδνίζονται οἱ κακοποιοὶ ἢ ἀνακουφίζονται οἱ ἐνδεεῖς ἢ καὶ διαδίδονται ἡ παιδεία, ὑπάρχουσι καὶ τὰ ὄργανα ὁλιγκῆς ὕμεινθς ἀπαραιτήτα εἰς τὸν κοινὸν βίον τῶν μεγάλων πόλεων. Μία

τῶν ὀφελιμωτέρων ὑπερσεῶν, ἥς δύναται τις παρασχεῖν εἰς πληθυσμὸν τινὰ ἐστὶ καὶ ἡ εἰς αὐτὸν παροχὴ ἀθρόου ὕδατος. Γνωστόν, ὅτι ὁ ἀνθρώπος τὰ πάντα* δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ, οὐδ' αὖτε τοῦ ἀρτου ἐξαιρουμένου· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος τὰ ὕδωρ εἰσὶ τὰ μόνα στοιχεῖα τὰ οὐδέποτε ἀντικαθιστάμενα.

Ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἵνα ἀνθρωπὸς τις ἢ ἀρεστὸς τῷ Θεῷ, ἀνέμεινε πηγὴν, ἀφαιρῶν τὸ ἔργον αὐτοῦ τοῖς δικαίαις, τῷ ἀγνωστῷ, ὅστις διαβαίνει διψῶν. Εἰς πάντα τὰ εὐσεβῆ ἔργα τοῦ Μουσουλμάνου τὸ ὕδωρ σπουδαιότατον διαδραματίζει πρόσωπον, καὶ δὲ θρησκευτικὰ συγγραμματα ἐξηγουσὶ τὰς εὐεργετικὰς αὐτοῦ ιδιότητας. Πολυπληθεῖ ἀξιώματα ἀπαντρεῖ τις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἰδίᾳ δὲ τὸ πρῶτον εἰς ἀραβικὴν γλῶσσαν· «Minn il-mayy kulluḥi saḥin ḡayy» (من الماء كل شيء حي) ἥτοι «τὰ πάντα ζωογονοῦνται ὑπὸ τοῦ ὕδατος» καὶ ἀπλούστερον, «τὸ ὕδωρ ζωογονεῖ τὴν φύσιν».

Ἐν σιγμαίσι εὐδαιμονίας ὁ Ἀνατολίτης ἀνακαλεῖται ἀδικαίως τὰς πηγὰς τοῦ παραδείσου, τὰς ὡς τὸν χρυσάλλον διακρίνει, τὰς ὡς τὸ γάλα καὶ τὸ μέλι γλυκαίνει. Σελευβίρ ἀποκαλεῖται ἡ πηγὴ τοῦ Παραδείσου, σημεῖον δὲ ἡ ἱερὰ πηγὴ τῆς Μέκκας, εἰς ἣν ἀγγελοὶ τις ἰδὼσαν ὕδωρ χάριν τῆς Ἀγῆς καὶ τοῦ αὐτοῦ, οἵτινες ἀπέθνησκον τῆς δίψης!

Τὰ αἰτώματα τῶν σελιλεβάρ, ἀτινά εἰσι ἀτίμια κομψὰ ἀνεγερθέντα ἐν ἀμυγλῇ μακροτακτικῇ βυθμῷ καὶ καλύπτουσι κινεστῖραν τινὰ

ἡ πηγὴν ἀριμερῶς ἐν εὐσεβῇ ἔργῳ, γενικῶς καλύπτονται ὑπὸ ἐπιγραφῶν, ἐξ ὧν καταδείκνυται ἡ εὐλάβεια καὶ ἡ πίστις τῶν Ἱερῶν.

Ἰδοὺ ἐπιγραφὰί τινες.

«Εὐθιμῶς νὰ θαυμάσῃς τὴν πηγὴν. — Παρὰ τήν ῥησον! Ἡ θεὰ μόνη κορέννυσι τὴν δίψαν». Ἐτέρᾳ «Ἐμμέρος, κορέσον τὴν δίψαν σου ἐκ τῆς νέας ταύτης πηγῆς, ἐκ τοῦ ποτοῦ τοῦ τοῦ Σιμισίου». Ἐτέρᾳ ἐπιγραφὴ ἔχει ὥς ἐξῆς: «Εἰς σιτισθὶλ ἀναβρίει ἐξ ἐκάστου σωλήνος».

Τὸ ὕδωρ ἐν τῇ ἀρχαίότητι.

Πάντες οἱ πεπολιτισμένοι λαοὶ τῆς ἀρχαίας μεγάλης ποσότητος ὕδατος χρῆσιν ἐποιούσαντο πρὸς ἄλλοιαν αὐτῶν, γάρναι τῆς δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς ὑγιεινῆς καὶ πρὸς καλλωπισμὸν τῶν ἡρώων καὶ τῶν κατοικίων. Ἐπὶ τοῦ Νέρβα ἡ Ῥώμη, πρῶτον ἐν ἐκατομμύριον κατοίκων, ἐν διαστήματι ὁ 24 ὥρων ἰδίετο 800—900,000 κυβικῶν μέτρων ὕδατος, ἥτοι εἰς ἕκαστον τὸν κατοικῶν ἀνέστειλον πλείονες τῶν 800 λίτρων ὕδατος, ἐν σήμερι δὲ πρὸς τοὺς Παρισίους, μὲν τῶν καλλίστων ἀνευρημάτων σήμερον πύλων, ἰδίετο πέντε ἀπ' αὐτῶν ποσότητες ὕδατος. Τούτου ἕνεκα ἡ διατήρησις τῶν ἔργων τῆς διαμεύσεως, τῆς ἐποπτείας, τῆς χρήσεως τοῦ ὕδατος καὶ τῆς δικαίας διανομῆς αὐτοῦ ἀνέκων ἐτύγχανον τῆς προστασίας τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων. Τὸ πόνημα τοῦ Φροντίνου περὶ τῶν ὑδραγωγείων τῆς Ῥώμης (ἐκδοσις Παλίν) παρέχει ἐκτενέστατος πληροφορίας περὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν νόμων καὶ διαταγμάτων, τῶν πρὸς τὴν χρῆσιν καὶ διανομὴν τοῦ ὕδατος ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει σχετιζομένων. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου παρέχονται μεταξύ πολλῶν ἄλλων τὸ ἐπόμενον παραδείγματα. Εἶναι διάταγμα ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Αὐγούστου τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ πρὸ τῶν Καλενδῶν τοῦ Ἰουνίου (18 Μαΐου) ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ Γαλλικανοῦ καὶ τοῦ Συμμάχου.

«Ἐπιθυμοῦμεν, ὥπως οἱ τῶν ὕδατων κάτοχοι, διὰ τῶν ἰδικατικῶν τῶν ὁρίων διέρχονται οἱ σωλήνες, ἀπαλλάσσονται παντὸς ἐκτάκτου φόρου, ἐπὶ τῷ ὅρῳ, οἱ ὑδραγωγοί, οἱ πληρούμενοι ἀκαθαρσίαν νὰ καθαρίζονται δι' ἰδίων αὐτῶν ἐξόδων. Εἰς ταύτην καὶ μόνον τὴν ὑπογεγραμμένην υποβάλλονται, ἐκ φόρου μὴ ἀπορριζομένου εἰς ἄλλας ἐργασίας παραδιδόμε-

αι τῶν κληριστῶν αὐτῶν ἐὰν δὲ παραμελήσονται διὰ τῶν τούτων, τιμωρηθίσονται διὰ τῆς ποινῆς τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς κυριότητος τῶν ὕδατων, δημευθίσεται δὲ ἡ περιουσία ἐκείνου, ὅστις ἐνέκειν ὀλιγορίας ἤθελε γίνεαι παρτίσιος τῆς καταστροφῆς τοῦ ὕδατος, τοῦ διερχομένου διὰ τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ. Δέον οἱ ἰδικατικῶν νὰ γνωρίζωσιν, ὅτι ὁρεῖται νὰ φυτεύσῃ δένδρα ἐπὶ τῶν δύο ὁρίων τοῦ βιβίου εἰς ἀπόστασιν 15 πωδῶν ἐξ ἑκατέρου τῶν ληθοκτιστῶν τοίχων. Καθῆκον ὡμῶν ἐστὶ νὰ ἐπιστήσῃτε τὴν ὑμῶν πρὸς τὴν, ὥπως μὴ τὰ δένδρα ταῦτα προκόντος τοῦ χρόνου σφραγίσωσι παραρριζάδας, ἐν ταυτέρᾳ δὲ περιπτώσει νὰ ἐκρίζετε αὐτὰ, ὥστε αἱ ρίζαι αὐτῶν νὰ μὴ παραβλάπτωσι τὰ ἔργα τῆς οἰκοδομῆς τῶν διωρήμων τούτων κτλ.

Τούτ' αὐτὸ συνέβη καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἀρ' ἥς ἐποχῆς ἡ πόλις αὕτη κατέστη ἡ ἔδρα τοῦ Ἀνατολικοῦ κράτους, ἡ μέριμνα τῶν αὐτοκρατῶρων οὐδέποτε ἐπαύσατο ἐκδηλοῦμένη, προκειμένη περὶ τῆς ἐναποθήκευσεως τῶν ὕδατων τῶν ἐν τοῖς πέριξ ῥέοντων καὶ τῶν τῆς βροχῆς. Τὰ ὕδατα ταῦτα παρέχον ἀσφαλὴν πρὸς ἐκτέλεσιν σπουδαίων ἔργων ὑδραυλικῆς. Μὴ ὄντων γνωστῶν τῶν μέσων τῆς διὰ τῆς μηχανικῆς ἢ διὰ τοῦ ἀεροῦ διαμεύσεως αὐτῶν, οἱ ἀρχιτέκτονες τοῦ καιροῦ ἐκείνου μετεμείκοντο ἐν ταῖς σοφίαις αὐτῶν συλλήψεσι τὰ ὑδραγωγεῖα καὶ τὰ προαγωγάτα, δι' ὧν περικύκλουν τὰς κοιλιάδας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μέγας κατὰ κινεστέριον ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, ταῦτα δὲ ἦσαν τὰ μόνα ὑπ' αὐτῶν διατιθέμενα μέσα.

Τὰ ὄνυμα τὰ διαφόρων αὐτοκρατόρων συνεδίδωσαν μετὰ τῶν ἔργων τούτων τῆς ἀνεγέρσεως προαγωγῶν καὶ κατασκευῆς ὑδραγωγείων, ὧν λαίψαν ὑπάρχουσιν ἐτι καὶ ἀτῖνα ἀπ' ἀρχῆς συνεπληρωθῆσαν διὰ τῆς κατασκευῆς ἀγανῶν κινεστέρων ἡ πάλιν δημοσίων δεξαμενῶν. Ταυτῶν εἰναι τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦ Οὐάλεντος (Aquaductus Valeriani) τουρκικῶν Μπλοζηνιὲν-κεμερὶ καλούμενον.

Τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τουρκικῶν Μπαλνιὰκ-κεμερὶ καλούμενον, εὑρίσκεται ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ Ἀδριανείου, ὅπου μέν τῶν ἀρχαίων ποταμῶν Κόδρακι, ἀπετείλετο δι' ἐκ διπλῆς σειρᾶς μεγάλων ἀψίδων τομῆς σφαιροειδούς. Ἡ κατασκευὴ αὐτοῦ ἀποδίδεται τῷ Ἀθρονισμῷ Κομνηνῷ, ἀναγορευθῆντι αὐτοκράτορι τῷ 1183. Ὁ Φύλλας διατείνεται, ὅτι ὁ Ἀνδρόνικος εἶχεν υποβάλει σχέδιον περὶ διαμεύσεως τῶν ὕδατων μέχρι τῶν πύλων

τοῦ Βελγαντίου, μέγα Πέτρας (τοῦ νῦν Βελγαντίου), ἐνῷ ὁ Νικήτας Χωνιάτης, ὅστις ἐγκαλοῦνται τὰ χρονικά τοῦ Ἑλλήνος μοναχοῦ Ζωναρά, λέγει, ὅτι ὁ Ἀνδρόνικος ἐπιδηλώσας πρὸς τὰ ἔργα ταῦτα.

Ἡ δεξιὰ μὲν τῆς κοιλίδος τοῦ Βελγαντίου ὑπάρχειν περικλυτὸν σκεδὸν τῶν νῦν ὑποσταμένων ὕδατων, ὡν τὸ σύστημα τὴν γνωστὴν παρὰ τοῖς Βουλγάροις καὶ ἐργασιοποιήθη ὑπ' αὐτῶν. Οὐδὲν ἰσχυρὰ κατεῖχε τῆς πρώτης δεξιᾶς, ὕδατος, ἢ γαβούλιον ἀνάγεται εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν Κωνσταντίνων.

Ἐτερον ὕδατος, ἐν ἡμετέροις σκεδὸν εἰς τὴν ἐξοδὸν τῆς κοιλίδος τοῦ Δεμπεδζή-κιοι. Τὸ ὕδατος τοῦτο ἐστὶ νεώτερον κατασκευῆς, ἀναγκάσας εἰς Σουλταμάν τὸν Μεγαλοπρεπτή. Ὁ μοναχὸς Ἰωάννης Ζωναρᾶς λέγει, περὶ τὰ μέσα τοῦ Β' αἰῶνος, διασφρατίζεται, ὅτι τὸ ὕδατος τοῦτο ἐστὶν ἔργον Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογενήτου.

Τὰ λείψανα τῶν ἀρχαίων τούτων μονημάτων εὐρίσκονται σήμερον ὑπὸ ἄλλα ὀνόματα. Τὸ ὕδατος τοῦτο ὀνόματι καλεῖται Κεμέρ, οὗ τὰ ὕδατα εἰς δύο βραχίονας διακλαδοῦμεναι συνεισέρχονται πρὸς τὴν διευθύνειν τῆς πόλεως. Τὰ ὕδατα ταῦτα ἔχουσιν τὰ ὀνόματα τῶν χωρίων, ἐξ ὧν παρέρχονται, ὀνομαζόμενα Χαλκαὶ καὶ Καδύκιοι. Τὰ ὕδατα τοῦ πρώτου φέρονται κατὰ τὴν διευθύνειν τοῦ προκατεῖον Δαούτ-πασσά, τὰ δὲ τοῦ δευτέρου πρὸς τὸ Τοπταλάρ, πρὸς τὸ ἀρχαῖον μέρος τῆς πόλεως Ἀδριανουπόλεως, ἐνθα συγχωνεύονται ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ βέλθῳ.

Δὲν ἔστι ἀπὸ τοῦ περισσώτερον ἐπὶ τῶν πολυαριθμῶν ὕδατων ἐργῶν τῶν ἀρχαίων, ἀπὸ αὐτῶν λίαν ἐνδιαφέροντα πρὸς μελέτην καὶ ὡν περιγραφήν εὐρίσκει τις ἐν τοῖς ἀρχαίοις καὶ νεωτέροις ἔργοις τοῖς πραγματευομένοις περὶ τῆς ἡμετέρας πόλεως. Ἐν τούτοις φρονῶ, ὅτι τὸ ἀκροατήριον μετ' ἐνδιαφέροντος θέλει ἀκούσει πληροφορίας τινὰς περὶ τινος ἀγωγῆς ῥωμαϊκῆς, ὅστις μέχρι τοῦδε ὑπ' οὐδενὸς τῶν πολυπληθῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων συγγραφεῶν τῶν ἐναρξήσθηντων εἰς τὴν τοπογραφίαν τῶν προκατεῖων Κωνσταντινουπόλεως περιεγράφη. Καὶ ἐν τούτῳ πρόκειται περὶ ἀπουσιάζοντος ἔργου τῆς ῥωμαϊκῆς μεγαλοφυίας, ἔργου συνδιδόνου πρὸς τὸ παρ' ἀρχαίους ὕδατων σύστημα. Ὑπὸ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐν τῇ παρόντῃ σκιερὰ καὶ δύνῃ ὥπως γένεται λόγος περὶ τούτου.

Ἐξερχόμενος τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς τῆς

πρώτα λείψανα τοῦ ῥωμαϊκοῦ ὕδατος τοῦτο ἐπὶ τῆς ἀπὸ Ἐριόπαις Ῥαμφο-τοπιλίας ἀφίσταται, εἰς ἐπὶ πλείονα 64—65 μέτρων, ἐπιφάνειαν ἀντιστοιχοῦσαν ὡς πρὸς τὸ ὕψος μετὰ τὴν τοῦ ὕδατος τοῦτο ὁδὸν ἀλλοτρίαν. Ὁ ὁμοῦ μὲν ἰσχυρὸς ἐπ' ὁδὸν πρὸς Βορζαν, ὡς ὅσον ἔχει τὴν παρὰ τὸ Μπελν-μπερὰ ῥάκκα τῆς κοιλίδος τοῦ Ἀλμπέ-κιοι, φέρεται δὲ πρὸς τὰ χωρία τοῦ Κωνσταντίνου-κιοι, ἐνθα ἀπαντᾷ τὰ λείψανα ἀρχαίας ὑπογείου στήραγος, καὶ διέρχεται εἰς τὰ τῶν χωρίων Δεμπεδζή-κιοι, Πιριδζή-κιοι, Βορτά-κιοι, Ἰμροχωρίον καὶ Τελν-κιοι.

Παρὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο χωρίον εὐρήνται τὰ εἰρήνια ὕδατος τοῦτο ἐπὶ δένδρα καὶ θάμνους, ὅθεν οἱ ὕδατος τοῦτο σπῆλαι βάλλονται παραλλήλως πρὸς τὴν λίμνην Δέρων μέχρι Ταριακαδίν, ἐνθα διασπῆται τὸ πάχος τοῦ ὕδατος στήραξ μίκρους πεντακτασίων περίπου μέτρων.

Οἱ ὕδατος τοῦτο σπῆλαι ἀκολουθοῦσι τοῖς λόφοις τοῖς περικυκλῶντας τὴν λίμνην πρὸς τὸ ἄνω μέρος. Παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν αὐτοῦ ἀνὰ μὲν τῶν ὄρων, μετὰ τὸ Χαδέρ-κιοι καὶ ἔρχεται, εὐρήνται ἕτερον ῥωμαϊκὸν ὕδατος, ὡς ὅσον ὕψους. Ἀπὸ τῆς καὶ εἰς τὸ αὐτὸ πᾶν τὸ ὕδατος τοῦτο διέρχεται διὰ τοῦ Δεμπεδζή-κιοι καὶ διαρρέει τὰ χωρία Λαδάρ-κιοι, Ἰόργα καὶ Καλφά-κιοι ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν καὶ βορείων κλιτίων τοῦ Κουσκάρ-για, οὐ μακρὰν τὴν Τεμπελ-κιοι, ὅπως κατελήλθῃ εἰς Στράνδζα-κιοι, τῇ μεσολαβίᾳ ἐτέρου ὕδατος τοῦτο 70 μέτρων μήκους ἐπὶ τοῦ Καραμάρ-περ. Ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦτο οἱ σπῆλαι διακίρουνται εἰς δύο κλάδους, ἑξαρτῶνται ἀποτόμως, εἰς δὲ εἰς ἀπόστασιν 10 χιλιομέτρων εἰσέρχονται πρὸς τὴν πόλιν τῆς Βιζύης, ἐνθα καταλήγουσιν εἰς δεξιὰ μὲν ὡς τὰ ἔργα διατηροῦνται ἐπὶ ἀκρόντως καλῶς καὶ ὡς εἶναι γνωστὴ ἐν τῷ τόπῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Σουλταπέτρα. Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι τὸ τελευταῖον φαινόμενον ὅσον τοῦ ῥωμαϊκοῦ ὕδατος τοῦτο.

Τὸ ὅλον μήκος τοῦ ὕδατος τοῦτο ἀνέρχεται εἰς 610 χιλιομέτρα ὑποδιαιρούμενα ὡς ἑξῆς :

Ἀπὸ Βελγαντίου μέχρι Ταριακαδίν	χιλ. 150
» Ταριακαδίν μέχρι Στράνδζας	» 250
» Στράνδζας μέχρι Βιζύης	» 200
» Βιζύης μέχρι Σουλταπέτρας	» 10

Ἰσχυρὸν. 610

Τὸ ἑκτακτὸν μήκος τοῦ ὕδατος τοῦτο

του ἀναγκασμένου εἰς ῥωμαϊκὴν ἐποχὴν, ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι περιέλειπε σχεδὸν πάντας τοὺς λόφους, οἵτινες εἰσι πολυπληθεστάτοι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνον, διέρχεται δὲ πάσας τὰς κλιτύας τῆς εὐρείας δεξιμενῆς, τῆς κεκλιμένης μεταξύ τοῦ μικροῦ Βαλκανίου καὶ τῆς Ἀμυγνῆς δέρας. Συνεπὶς τὰ ὑδραγωγεῖα εἰσι ἐπίγιστα τὸν ἀριθμὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀπόστασιν, ἣν κατὰλαμβάνουσι.

Γενικῶς φρονεῖται, ὅτι ὁ ῥωμαϊκὸς ὑδραγωγὸς σωλὴν εἰσδύει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν φρονιῶν διερχόμενος ὑπὸ τὰς ὁδοὺς τῶν συνοικιῶν Τεσσαρ-σεραίων καὶ Ἑγρίσκαπων. Ἐν τούτοις αἱ ἐνὶ ἑνὶ καὶ ἀνισοκαρπῶν οὐδὲ μὲν ἦνευγον εἰς τὴν ἀναστάλιν ἐπιβεβαύσαν τὴν γωνίαν ταύτην.

Ὁ ὑδραγωγὸς σωλὴν ἐστὶν ἐκ σκληροῦ λίθου μετ' ἐσωτερικοῦ ἐπιχρίσματος πλινθοκονίῃς (κορασανίου) συγκολλημένον ἐκ πλίνθου καὶ ἀσβέστου. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὅρου ὕψος κυμαίνεται μεταξύ 1 μ. 30 - 5 μ. μετὰ εὐρους κατὰ μέσον ὅρον 90 ἐκαστοῦ μέτρου.

Αἱ ἐναεῖς ὑπάρχουσιν οὗτοι ἐπιτρέπουσι νὰ εἰσέλθῃ τις εἰς τὰ μὴ βλαβέντα μέρη. Ὁ ὑδραγωγὸς σωλὴν εἶναι γενικῶς ὁλοκλήρως ὑπὸ τῶν βῶων τῶν δένδρων καὶ τῶν ὡτῶν ὕδατων, σχεδὸν δ' ἐντελὺς κατεστραμμένος ἐν τοῖς περὶ τῶν χωρίων ὑπὸ τῶν γυναικῶν, οἵτινες ἀραιροῦσι τοὺς λίθους, ὥπως χρησιμεύουσιν αὐτοὺς πρὸς κατασκευὴν τῶν ἰδίων οἰκῶν τέλος δὲ ἐναεῖς ὁ ὑδραγωγὸς σωλὴν πληροῦται ἢ καὶ παρακλύθεται τὸ βεῖθρον αὐτοῦ ὑπὸ τῶν γεμάρων.

Τὰς πληροφείας ταύτας ὀφείλου εἰς τοὺς μηχανικούς τῆς ἐταιρίας τῶν ὕδατων, μεθ' ὧν περιήλθον μέρη τινὰ τοῦ ῥωμαϊκοῦ ὑδραγωγοῦ σωλῆνος.

Τὸ ἔδωρ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους.

Ἐν ἀπόσῃ σχεδὸν τῇ Εὐρώπῃ ἀρκεὶ σήμερον νὰ στρέψῃ τις τὸν σφρόνγγα, ὥπως ἔχῃ ὅσον ὕδωρ ἐπιθυμῇ. Ἀλλὰ πάντοτε τὰ πράγματα ἐν εἶχον οὕτως. Πολλοὶ πόλεις, καὶ ἰδίᾳ ἡ Κωνσταντινούπολις, πρὶν ἢ προσηλωθῇ διὰ τοῦ θεματικοῦ συστήματος τῶν δεξιμενῶν, ὑδραγωγείων, πηγῶν καὶ τῶν τοιούτων, ὧν τὰ ἀρχαῖα καρποῦνται σήμερον, «ὡς ταξειδιώται ἐν τῇ ἐρήμῳ διέλθον», ὡς λέγουσιν οἱ Ἀραβεῖς, τὰς ὥρας τῆς διψῆς.

Αἱ καταβληθεῖσαι ἐν τῷ παρελθόντι προ-

σπάθειαι βραδείως μὲν ἀλλ' ἀσφαλῶς ἐπὶνεγκον ἀρχαῖα ἀποτελέσματα. Τὰ κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἐπιτευθέντα ὑπερβαίνειν πάν δι, ἐλλοτὶ ἐξήνκατο τις μόνον νὰ ἁνασταλῇ. Ἀνέτε-ψαν τὰς οἰκίας ἡμῶν συνθηλαῖς, ἐπιτρέπουσι δὲ ὥπως αἱ ὁδοὶ ἐξυγρυνθῶσι μέχρι βαθμοῦ ἀλλοῦ ἐκτιμήσεως. Σοφὸς τις, ὁ ἱατρός Mireur, γράφει τὰ ἑξῆς: «Ἄνευ ὕδατος καὶ ἀνευ γεγεῶν ἀδύνατος ἀποβίνει ἡ διατήρησις τῆς ὑγιεινῆς». Εἶναι ἀληθές, ὅτι αἱ νεώτεροι πρόοδοι τείνουσι νὰ καταστρέψωσι τὸ βιοπορι-στικὸν ἐπιχρίγμα τῶν ὑδροφόρων, ἀλλ' ἀντὶ τούτου διαωχεύουσιν τὸ ὕδωρ εἰς τὰς κατοικίας ἡμῶν μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ὁρόφου καὶ εἰς τὴν διάθεσιν παντός.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἡμῶν δὲ ἀρκεὶ μόνον νὰ καθαρῶμεν τὰς ὁδοὺς, ἀλλ' εἶναι ἀπαραίτη-τον καὶ νὰ πλύνωμεν αὐτάς, νὰ ποτίσωμεν τὰς πρὸς περιπάτον λεωφόρους, τοὺς κήπους καὶ τοὺς παραδείσους, νὰ κατενέλωμεν τὴν ὑπὸ τῶν ἄμαξων καὶ τῶν ἵππων ἐγχευομένην κύνιν. Τούτου ἕνεκα ἡ αἰτούμενη ποσότης ὕδατος πρὸς ἰδιωτικὴν χρῆσιν αὐξάνει ἀδικαιώτως, πολλὰ δὲ ἐλπίδες ὑπάρχουσιν, ὅτι μετὰ παρ-λευσιν ἐτῶν τινων ἅπασι ἐν γένει αἱ οἰκίαι θὰ ἐροδισθῶσι διὰ τοῦ ἀναγκαιεύοντος ἐκαστῆ ὕδατος.

Παρὰ τὸν προτιμώμενον ἡμῶν πολιτισμὸν, οὐχὶ σπανίως ἀπαντᾷ τις ἐν ταῖς νεωτέροις πόλεσι μεγάλην φειδωλίαν, ἐνίοτε δὲ καὶ παντέλῃ λει-ψυδίαν ἐν τῇ διανομῇ τοῦ ὕδατος, ὅπερ ἐν τού-τοις ἀναγκαιεύοντι ἐστὶ τῇ δημοσίᾳ ὑγιεινῇ. Ταῦτα δ' ἕνεκα αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ οὐ μόνον τῶν μεγ' ἀποδέχονται ἀλλὰ καὶ τῶν δευτε-ρευουσῶν πόλεων τῆς Δύσεως κατενόησαν τὴν ἀνάγκην, ὥπως προημελειώσιν εἰς τοὺς ἰδιώτας ἀρθονόματον ὕδωρ, δυνάμενον νὰ ικανοποιῇ πά-σας τὰς ἀνάγκας, δημοσίας τε καὶ ἰδιωτικὰς.

Οἱ διακριπότεροι ἡμετέροι οὐλόγοι τῶν νεωτέ-ρων χρόνων πανταχοῦ ἀναζητοῦν εἰς τὸν ἀγῶνα, ὥπως καταβλεψοῖ τὴν ἀνέγχεον ἀρθονόμην πα-ροχῆς ὕδατος, διακατενέμενοι πάντοτε κατὰ τὰς ἀνταρμίας τῶν νῦν ἐν χρήσει ῥεσῶν καὶ του-το ἐν γήραις, ἐν αἷς ὁ κάτοικος εἶναι εὐεργέ-στερος ὑπὸ τὴν ἐποφὴν ταύτην ἢ παρ' ἡμῶν.

Εἰδικὸς περὶ τὰ τοιαῦτα συγκοινωνεῖς ἔχει «Ἐάν εἰσκαχῶτε τὸ ὕδωρ εἰς τὴν ἐστῆν, ἢ φέρετε ἐν αὐτῇ τὴν ζοὴν» ἐὰν ὀδηγήσῃτε τὸ ὕδωρ εἰς τὰς πόλεις, ἐν αἷς εἶναι σπάνιον, ἢ φέρετε εἰς αὐτάς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἐδαφιο-νίαν».

Αἱ ἀλλήθεια, ὅς ἐξήνεγκον πρό τινας καιροῦ

ὁ κ.κ. Παστέρ, Μπουκαρέλ, Κώγ, Φορράν καὶ ἄλλοι, ἀποτελοῦσι σήμερον ὁριστικῶς ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ἐπιστήμης. Ἡ λατρικὴ αὐτῶν ἐπιστροφικότητις κατεδείχθη, ὅτι ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τῆς δημοτικῆς ὑγιείας μεγαλοπαιδείας ἵκνται, τὸ ἐπρόπαιον σύστημα διανοητικῆς τοῦ ἰθαγενεῖς ἐκείνου πρόπον ὥστε ἑκάστους τῶν καὶ κοινωνικῶν νὰ διδάσκῃ νὰ ποιῇται χρῆσιν αὐτοῦ ἐν ἀφελείᾳ καὶ ἐν αὐτοῦ ἰσχυροῦς καὶ μερίμνης περὶ τῆς ἐπιστήμης.

Ἡ ὕμνησις ἅς ἐμενος σοφός, εἶναι ἀπαρχή-
της αἰεὶ τοῦ ὄντος, ὑπερφυῆς ἀνθρώπων,
καὶ ὑπερβαίνει, ἅς παρῆγε, εἰς τοσοῦτον
μᾶλλον ἀξιοσημείωτον, ὅσον εἶναι φανερὰ καὶ
ψαλκιστῆρι. Πολλοὶ δὲ ἀποστήσαντες πρὸς τὴν
θεραπευτικὴν, οὐλοῦσι ὅμως, πρὶν τὴν ὕμνησιν.
Διὰ πάντας τοὺς περὶ τῶν σφαιρῶν ὁ ἄνθρωπος
τὸ ἀποτελέσματά αὐτῆς εἶναι ἐμφανὲς μαρτυ-
ρεῖ. Οὐδεμίαν ἐπιβάλλει ὑστὶν ἡς ἂν πτελέ-
μιαν τὸν ὑπερβαίῃ, ἅς παρῆγε. Εἶναι ὁ ἄν-
θρωπος τῆς ὑμερίας καὶ ὑμερίας, ἐκ τῆς
ραλλήλου βαίνουσας πρὸς αὐτῆς. Αἱ δαπάναι,
ἅς συνεπαίρει, αἰὶ δαπάναι σκαπόμεναι γινόμεναι,
διότι οὐδὲν δαπανηρώτερον τῆς ἀνείκεως. Πάν
ὅτι ἐξοδεῖται τις γὰρ τῆς ὕμνης, ἀποτελεῖ
ἐπὶ τέλος οὐκ οὐκ ἐπιτυγχάνει. Ἡ ὕμνη-
σις δὲ ἀποκατεῖται, ὅτι πρὸς ὕμνησιν πόλεως τινος
δὲν εἶναι ἀπαρχή τινος ἢ ἐξοδεῖται τῆς ἐκ-
τομῆς ἐν τούτοις ὑπάρχοντι δαπάναι
ἀνεπαρκεῖται, τοσοῦτοι δὲ εἰσὶν ἐκείναι, ἅς ἐπι-
βάλλει μεγάλη διαγωγή ὁδῶν ἀλλὰ δὲ
εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκτελεῖ τις πολιτικὴ ἐργα,
δυνατὴ δὲ κάλλιστα νὰ περιστρέφῃ εἰς τὰ ἀ-
πολύτως ἀναγκαῖα ὑπὸ τὸν ὅρον ἐπιμελούς
διαπαιδείας καὶ ἀνιστάσης καθαρότητος τῶν
ὑπαρχόντων. Πόλις ἐκταμένη οὐχὶ τοῦ ὕμνης
δὲ συνήθως, περιελαίει πάντα τὰ ἀναγκαῖα
στοιχεῖα ὕμνης, εἰς αἱ ἀνθρώποι οὐδὲ καλῶς
διαπαιδευτοὶ καὶ ἐν τὰ ῥεῖθρα καὶ αἰ οἰκίαι
ἀποβάσαντες ἀντιμεμελῶν διενεχῶν φρονιμῶν
ἐνῶ πρὶ ἐνενήκων νεωτέρῃ πόλεις, μὲν ὅλας τὰς
τελειοποιήσεις, ἅς γένηται καὶ ἡ ἐπιστήμη
ῥεῖθρον, ὅθι εἶναι πάντοτε ὅσα μακροχρόνιος
ἀσθενεῖς, ἐάν οὐ κάποιος δὲ διακρίνωται ἐπὶ
καθαρότητι, καὶ ἐάν αἰ οἰκίαι καλῶς διαπα-
ιδευτοὶ καὶ εἶναι ἀνυμνεῖται.

Οὐδὲν τοῦτων δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἂνευ ἀφράντου ὕδατος, οὔτε ἀρδευσις καὶ πλύσις, οὔτε ἰσχωτερικὴ τῶν οἰκιῶν καθαρότης, οὔτε λουτρά καὶ ἄλλα οἰκικὰ καὶ ἀνάγκη, περὶ ἡλεπομένων τῶν πολυαριθμῶν λοιπῶν περιστάσεων, καὶ ὅς πολὺς τις στερουμένη ὕδατος

είναι καταδεδεικασμένη μοιραίως εἰς τὸν μα-
ρασμόν.

* Άλλως, τα πάντα ταύτα μετά πολλής σύνθεσης απέτυχαν υπό το διαπρόσωπο αγκάρα του Ε. Μαυρογένη πασά, ώστε εν υπομνηματι υποδείχθησαν τη Α.Α.Μ. το Σουλτάνω τῷ 1888 υπέδειξαν τους πολυαχμάρους κινδύνους, οὓς διατρέφουσιν ἐκεί των συνεινών της ἡμετέρας πρωτεύουσας ἐν καιρῷ ἐπιδημίας καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξαρκούντος τοῦ μαζαράτου (ἐν μὲν ἐπιτρέψαντα νὰ ἐκροσθῶν οὗτο) διὰ τῆς συνάψεως καὶ τῆς ἀκαταστάσις ὅρῃς ἀρρώτων ἰδῶτων. Ἐκότες πολλὰ βελτιώσεις ἐπένευσαν καὶ ἡ πρόσδος των νεωτέρων χρόνων ἐνεργητὴ καὶ παρ' ἡμῖν, χάρις εἰς τὴν ὀφειλὴν πρωτοπόρου της Α. Μ. το Σουλτάνου. Ὅστις πρὸ πολλοῦ ἀπέστηται νὰ προκοδοποιῇ τὴν πρωτεύουσάν αὐτοῦ διὰ πᾶσιν των τελειοποιήσεων τοῦ ἡμετέρου κλίματος τῶν αἰσίων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Πρὶν τὴν περιπόρευσιν τὰς δοκιμασίας, ἅς ἐδίδοται
νὰ ὑποστούσῃ οἱ κατὰ τὴν τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως, ἄγχι τοῦ θρόνου εἰς τὴν στή-
λην εὐρήναι κατὰστασιν, οὐκ ἄσκαπον θεω-
ροῦν νὰ καθισθῶσι εἰς τὸ ἀκροατήριον, ὅπου
σπουδαίοντα κέντηται τὸ ὕδωρ ἐν ταῖς με-
γάλαις προσηύχαις τῆς Δύσεως. Παρελθόντων
τῶν λοιπῶν, ἴδωτο περιπορεθῆ μόνον εἰς τοὺς
Παριούτους, τὸ μὲν τοῦ κέντρου, ὅπου οἱ κα-
τασκευὴ τῆς ἀνατολῆς ἀνεφάνησαν πάντοτε ἐν
προσηύχαις, διὰ τὴν εὐνην εἰς διευκλεῖ μετ'
αὐτοῦ συμφωνοῦναι πρὸς τὴν ἐπολὴν τῶν
διεθνῶν σχέσεων καὶ ὑπὲρ τὴν τῆς διανοητι-
κῆς ἀναπτύξεως.

Η πόλη των Παρισιών καταλάχθηκε σήμερα εν διαστήματι 24 ώρων 300,000 κυβικά μέτρα ύδατος. Τέθα κολλοσιαιάν ταύτην ποσότητα ή γαλλική πληθυσμός χρησιμοποιοι προς κατι- σμίν των ύδάων, καθάρεισιν των όψεων, πλύνει και μαγειρεί, καλλωπισμόν των κήπων, καθαίρεισιν των πενήτων λιμνών και βύσσινον εν τοις περιπέτοις και θέρμεισιν πυλίκων και εις τάς ανάγκας τών παντοειδών λουτρών και των χημικινών μηχανών.

Ἐν Περσίῃσις ὑπάρχουσι 3,000 περίπου
ὅπαι πρὸς ποτισμὸν διὰ σωλῆνος. Τὸ σύστημα
τοῦτο ἐστὶν ὁμοῖον πρὸς τὸ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πᾶλει
εἰσηγμένον. Ἐκτὸς τούτων ἐν Περσίῃσις ὑπάρ-
χουσι καὶ διακόσια ποτιστήρια διὰ βαρυσί-
τιμων ἐν ἑφ' ἀμχαζιδίων συμφομένων ὑφ' ἐνὸς
ἑσπου.

Εἰς ἑκάστον καίτοιχον τῶν Παρισίων ἀντι-

στοιχεί ποσότης ὕδατος 200 λίτρων, τοῦτ' ὅπερ εἶναι πλέον ἢ ἐπαρκές, εἰάν θέλῃσι τις νὰ παρβάλῃ τὴν ποσότητά ταύτην πρὸς ἐκείνην, ἣν διαθέτειν ἑκάστος κατόικος πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Ἡ ποσότης αὕτη εἶναι ἐπαρκὴς διὰ τὰς ἀπαραίτητους ἀνάγκας τῆς ἰδιωτικῆς καὶ ἀπλῆς ζωῆς· καὶ ἐν τούτοις ἀναμφιβόλως καὶ πάλιν δὲν ἐπαρκεῖ, δοθέντος ὅτι τὸ ὕδωρ εἶναι ὄργανον ὑγείας καὶ εὐδαιμονίας, καὶ ὡς τοιοῦτον δέον νὰ παρέχεται ἀφρονότατον εἰς τὰς μεγαλοπόλεις. Ἐν πόλει περὶ τούτοις οἱ Παρίσιοι, ἐν σχέσει πρὸς τὸν μέγαν πληθυσμὸν αὐτῶν, καταλαμβάνουσιν ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν ἡδύων μίαν τῶν ἀνωτέρων θέσεων μεταξὺ τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν πόλεων ἡ δὲ διανομή τοῦ ὕδατος ἐν τῇ πρωτεύουσὶ ταύτῃ ἐν σχέσει πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῆς διηγετούμενης καὶ διανομῆς αὐτῆς ἐν ἑλλείψει πόλεως κρίνεται ἐκρηκτικῇ. Ἐν τούτοις ἤδη μεγάλα προσπαθεῖται κατεβάλλονται, ὥστε αὐτῇ ἡ ποσότης τοῦ παρεχόμενου ὕδατος, ἐν Παρίσις καὶ πολλὰ νέα σχέδια εὐρίσκται ὅτι μελέτῃν.

Ἡ Κωνσταντινούπολις, μετὰ τῶν ἐπὶ τῶν δύο ἁκτῶν τοῦ Βοσπόρου ἐγκατεπαρμένον μεγαλὸν προορτισμὸν εἶναι ἐκ τῶν πρωτεύουσῶν ἐκείνων, αἵτινες αὐτοδυναμίας ἔχουσιν ἀνάγκην τακτικῆς καὶ ἀφρόνου παροχῆς ὕδατος, ἣν ἡ προσδετικὴ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ καθίσταται ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐπιείγουσαν.

Ἀπὸ ἡμέρας ἤδη αἰῶνος τὸ ζήτημα τοῦ ὕδατος μεγάλως ἐκίνησε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς δημοσίας γνώμης. Οἱ ἡγεμόνες, ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις καὶ οἱ ἀξιοὶ ὑπουργοί, οἱ ὕδατογενεῖς καὶ ἔξουι κεφαλαιοῦχοι, οἱ διαπρεπεῖς μηχανικοὶ, οἱ ἐγκατεστάται τῶν τῆς πόλεως ἱερῶν, ἑκάστος τὸ ἑῖς αὐτῷ ἐξήτασε τὸ ζήτημα τοῦτο. Συνέπειαι, τούτων ὑπάρχον σπουδαίαι καὶ πολυτάλαι ἐργασίαι, ἐπὶ μακρῶν διατηρούσαι τὴν διγορυμμένην μεταξὺ τῶν συζητησάντων. Ἀλλ' εἰς εἶναι βέβαιον, ὅτι ἐκ τῆς συζητήσεως ἀναβήσκει ἡ ἀλήθεια, οὐδέποτε ἄλλοτε τὸ γνωμικὸν τοῦτο ἐρημίσθη μετὰ τοσαύτης ἐπιτυχίας ὅση ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει. Ἡ ἀλήθεια ἀνέβη, πάντες δὲ καταπέσθησαν, ὅτι ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἐμπνευσιν τοῦ γενναίου ἡρώος καὶ περαιομένου αὐτοκράτορος δὲν ἀπεμακρόνη τοῦ διηνεκοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ ἐπιδικάζει εἰς τὴν πληθυσμὸν τῆς πρωτεύουσας καὶ εἰς τὴν συνετὴν καὶ νόμιμον χρῆσιν τῶν πηγῶν τοῦ πλοῦτου.

Ἐν δικασματι εἰκόσιν ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ 1850 μέχρι τοῦ 1870, δεκά σχέδια ἐξεπονήθησαν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπουργείων, προτείναντα διάφορα συστήματα παροχῆς καὶ διανομῆς ὕδατων ἐν τῇ πρωτεύουσῃ· ἀρτεσιανὰ φρέατα, προγώματα καὶ παρογέμισις τῶν ὕδατων τοῦ Πόρου, κατασκευὴ δεξαμενῆς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ Ἀλημπέκιοι, ἀνέγερσις νέου ὕδραγωγείου ἐν Ἰσχάν-δερει, ἀνδρώσεις καὶ ἐπιδιωρήσεις τοῦ συστήματος τῶν ὑπαρχόντων ὕδραγωγείων κτλ. κτλ. εἰς ἐν ὀλίγοις αἱ διάφοροι τεχνικαὶ σπουδαίαι ἐργασίαι, ἀς τὸ ὑπουργεῖον τῶν δημοσίων ἔργων, ἡ νομαρχία καὶ τὰ δημοτικὰ τμήματα διεξῆλθον, ἐμελέτησαν καὶ ἐξήλεγξαν μετ' ἰσῆς μερίμνης.

Τὸ ὅτι δὲ τὸ ζήτημα τῆς προμήθειας ὕδατος διὰ τὰς οἰκιακὰς ἀνάγκας, διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ὕδων καὶ διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς υἱεινῆς καὶ τῆς καθαριότητος διατελεῖ πάντοτε ἐκρηκτικῆς. Ὁ γενικὴς πληθυσμὸς ἀνέμεται εἰς ἐν ἐκκοιμητῶν κατοικῶν περίου, ἡ δὲ ποσότης ὕδατος, ἥτις διανέμεται εἰς αὐτοὺς διὰ τῶν τεχνικῶν δεξαμενῶν τοῦ Βελιγραδίου, ἀνέρχεται οὐ πρὸ πολλοῦ καιροῦ εἰς 3—4 λίτρων καὶ 1/2 λίτρων καὶ κατὰ κάτοικον ἐν τῇ Πόλει, 2 1/2 λίτρων μόνον ἐν τῇ Πέρην, Γαλατῇ καὶ τοῖς πέριξ. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἴσταν τὰ ἀνώτερον ὄντι, τούτου δ' ἐνεκα ἡ λευκοδρία ἤρξατο νὰ γίνηται ἐκπαισθητῇ. Τὸ κυβικὸν μέτρον ἐν βροχερῷ καιρῷ ἐπιμάει οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν 6 ὁράγων, ἐν τῇ ἐποχῇ δὲ τοῦ θερος ἀνέρχεται εἰς τὴν παροδικὴν τιμὴν 15—20 ὁράγων.

Τῶν δεξαμενῶν τοῦ Βελιγραδίου οὐτῶν ἐν μαρτῷ φελακμένον, σήμερ ἐγένετο, ὅπως διὰ τῆς ἐνέλιος αὐτῶν ἐπιδιωρήσεως αὐξήσῃσι τὸ ὄγκον τοῦ ἐν αὐταῖς ὕδατος. Αὕτη ἦτο ἡ συγκατὰ δοθεῖσα συμβουλή. Ἐν γούτις ἐπομένως δὲ ἀποδείξω, ὅτι ἡ κυβέρνησις δὲν ἱστέηται λόγων, ὅτι, διατάξῃ νὰ ἐπιμερήσῃ τὰς λίαν διαπληρούς ἐργασίας, διότι ἐφόρει, ὅτι αὐτὰ δὲν ἐξ ἴσου λήθοντο νὰ θεραπεύσῃσι τὸ κακὸν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀναγκαίους ἡγούμενους νὰ ὁρίσῃ, ποταὶ πράγματι εἶναι αἱ πηγὲς τοῦ διὰ τῶν ὕδραγωγείων παρεχόμενου ὕδατος. Ἀντὶ παντὸς ἄλλου, ἀναγκαῖον ἐστὶν εἰς ἐκθέσεως τοῦ α. Giove, μηχανικοῦ τοῦ ἐκτοῦ δημοτικῶν τμήματος, καὶ ἐκ τῆς τοῦ α. d'Ostoya, δημοτικῶν μηχανικοῦ, εἰς ἡν ἀνέβη τῷ 1863 ἡ ἐπιδιωρήσις τῶν ὕδραγωγείων.

Ἄλλαν αἱ δεξαμεναὶ καὶ τὰ ὕδραγωγεία, γράφει ὁ α. d'Ostoya, ἤδυναντο νὰ διατηρῶνται

ται ἐν καλλιτέρῃ καταστάσει, ἐὰν ἡ διευθυνσις αὐτῶν ᾔδωντο νὰ εἶναι σκοπιμωτέρῃ, ἢ ἐπιτήρησις δραστηριωτέρῃ καὶ αἱ βρογαὶ ἀφρονωτέραι, καὶ πάλιν ὁ λαὸς δὲν θὰ ᾔδωντο νὰ σωθῇ ἐκ βεβαίας λειψυδρίας. Ἐν ὅσῳ δὲν εὐρεθῇ νέα πρὸς προμηθείας ὕδατος, ὅτις νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ παρέχῃ τοῦλάχιστον εἰκοσι λίτρας ὕδατος καὶ ἑκάστην κατ' ἄτομον, ἡ λειψυδρία θὰ αὐξάνῃ ἡμέρηι μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων.

Ἐκ τῆς ἐκτίσεως τοῦ κ. Giove ὁ ἀποκτῆς θὰ κατανοηθῇ πόσον ποσότητα ὕδατος θὰ ᾔδωντο ἡ πόλις νὰ διαθέβῃ ἡμέρηι, ἐὰν ἐβασίζοντο μόνον ἐπὶ τῶν ὑδατῶν εἰς αὐτὴν. Παρακαλῶ ὅμως τοὺς ἀποκτῆς μου νὰ ἐπισημωθῶσιν, ὅτι ἡ ἐργασία τοῦ κ. Giove ᾔρξατο ἀπὸ τοῦ 1881, ἥτοι ἐπὶ οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς πληθυσμὸν μικρότερον μετὰ ποσότητος ὕδατος μεγαλιωτέρας, καθόσον αἱ ἐξορύξεις δὲν παρέχουσι σήμερον τοσοῦτον ὕδωρ, ὅσον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

«Ἐδὲ νὰ βασισθῶμεν, λέγει ὁ κ. Giove, ἐπὶ εὐρωπαϊκῶν στατιστικῶν, αἰτίνας παρέχουσαι ἀριθμὸν καταναλώσεως κατὰ μέσον ὅρον 50 λίτρων καὶ ἡμέραν κατ' ἄνθρωπον, τοῦθ' ὅπερ παριστᾷ ἀκούοντος ἀκριβῶς τὴν ἀπαιτουμένην ποσότητα ὕδατος ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ, ἐν ἣ ἡ κατ' ἄτομον καταναλώσις ὑπερβαίνει τὰς 50 λίτρας, εἰς αὐτὴν τῆς συγχέας χρήσεως τῶν λουτρῶν, τῶν καθαρσιῶν καὶ ἄλλων. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦμεν νὰ πρὶ ὑπερβῶμεν τὰς πιθανότητας, περιορίζομεθα εἰς τὸ ἀπλότως ἀναγκαῖον ἐλάχιστον ποσὸν ὕδατος καὶ ἑκάστην, 25—30 λίτρων, καίτοι ἡ κατὰ μέσον ὅρον ἐκτίμησις αὕτη εἶναι ἀνεπαρκὴς εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας. Ἀπαιτεῖται ὅθεν διὰ τὸν μόνιμον πληθυσμὸν τῆς πρωτεύουσας, ἀνερχόμενον εἰς 900, 000 κατοίκων, ἡμερησίᾳ ποσότης ὕδατος 27—30,000 κυβικῶν μέτρων. Ἡ πόλις ἡμῶν δεῖται 6,000 μ.κ. μόνον κατὰ τοὺς 6 μῆνας τοῦ χειμῶνος· κατὰ δὲ τὸ θέρος τὸ ποσὸν τοῦτο ἐκπύσσεται εἰς 3,000 μ. κ., σχεδὸν δὲ διπλοῦν εἰς τὰ θεματικὰ τμήματα, ἐν οἷς ὁ πληθυσμὸς ἰσορροπεῖται πρὸς τὸν τοῦ θιμῆτρον (τοῦ ΣΤ'). Τὰ διδόμενα ταῦτα ἀδυνατοὶ νὰ χρησιμεύωσιν ὡς βάσις πρὸς ἐξακριβωσιν τῶν πηγῶν σχετικῶς πρὸς τὴν οἰκιστὴν καταναλώσιν. Δὲν θὰ ἀποπειραθῶμεν νὰ ἀπεριθμηθῶμεν ἐτέρως ἐπιτακτικωτέρας ἀνάγκας, ἐρ' ὧν δὲν ὑπάρχουσι βέβαια διδόμενα, τοιαῦτα δ' εἰσὶν ἡ καταναλώσις τοῦ κλιματικῶν πληθυσμοῦ, ὑπολογιζόμενον εἰς 60,000 ἀτόμων, ἡ χρήσις τοῦ ὕ-

(Ἑλλ. Φιλ. Σκόλορος—Τόμος ΚΓ').

δατος ἐν ταῖς ἀτμοσφαιρκαῖς ἐπαίρειαις καὶ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, ὁ ποσισμὸς τῆς πόλεως, οἱ δημοσίαι λουτράριαις ὑπολογιζόμενοι εἰς 250, τὰ ἱπποστάσια καὶ ἀμαρυστάσια κτλ., ἀνάγκαι ἀπαιτούσαι ἀναπληρωματικὴν ποσότητα 10 χιλ. κυβικῶν μέτρων καὶ ἡμέραν. Ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν δημοσίων κρητῶν καὶ ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων διανεμημένης ποσότητος ὕδατος, τὰ μὲν $\frac{2}{3}$ ἀπορροῶνται ὑπὸ τῆς Πόλεως, τὸ δὲ ἕτερον τρίτον ὑπὸ τοῦ Πέραν, ἥτοι ἐν καιρῷ χειμῶνος εἰς μὲν τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τῆς Πόλεως ἀναλογεῖται 4,000 κυβικῶν μέτρων, εἰς δὲ τὴν δεξιὰν 2,000. Ἐν καιρῷ θέρος ἡ μὲν Πόλις καταναλίσκει 3,000 μέτρων κυβικῶν, ἐνῷ ἡ ποσότης τοῦ ὑπὸ τοῦ Πέραν καταναλισκόμενου ἐκπύσσεται εἰς 1000 μόνον μέτρα κυβικά. Διόθεν ἄρα, ὅτι ἡ Πόλις ἀπερροῖα διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς ποσότητα ὕδατος μεγαλιωτέραν, εἰς ἑκάστην τῶν κατοίκων τοῦ Πέραν ἀντιστοίχουν καὶ ἑκάστην δύο μόνον λίτραι ὕδατος πρὸς πόσιν, πρὸς χρῆσιν ἐν τῇ μαγειρικῇ καὶ διὰ τὰς λοιπὰς οἰκιακὰς ἀνάγκας».

Παρὰ τὴν ἀνυπόφορον ταύτην κατάστασιν, ὁ πρὸς ἡμᾶς ὑπεβέβλητο εἰς ὑπερβολικὰς δαπάναις, ἐξελθὼν 300,000 λ. τ. ἐτησίως διὰ τὴν καταναλώσιν, ὧν αἱ 130,000 λ. τ. διὰ τὰς συνολικὰς τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς, καὶ 170 χιλ. διὰ τὰς τῆς ἀριστερᾶς.

Τοιαύτῃ ἥτις ἡ κατάσταση τῆς χρήσεως τοῦ ὕδατος ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1881. Εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ ταῦτα παροχὴ τοῦ ὕδατος ἐν τῇ Πόλει ἰγνίετο διὰ θυμωροῦ καὶ ἀνεπαρκούς πρὸς τοῦ. Καίτοι ἑκάστη οἰκία εἶχεν εἰς τὴν διαθέσιν αὐτῆς κινετήν, καὶ φράξιν, καίτοι αἱ εὐπορίαι τῶν οἰκογενειῶν μὴ εἰσάγοντο κατὰ τὸ θέρος εἰς τὰς ἐξοχὰς, ἀλλήθης λειψυδρία ἐπικράτει ἐν τῷ Πέραν καὶ ἐν Γαλάτῃ καὶ καθίστατο τὴν ὑπαρξιν ἀδύνατον.

Ἡ βραχὺς αὕτη ἐκθεσις εὐρίως καταδεικνύει πᾶν ὅτι τὰ ἡδύνατο τις νὰ ἀνεμνήσῃ ἐκ τῶν ὑδαγωγέων, τῶν παρμεμβέντων τούτων ἔργων, ὧν πρῶτα χρῆσιν ἐποιήσαντο οἱ Βυζαντινοὶ ἄλλ'. ὧν τὸ σύστημα ἐτίθη κενεῖς εἰς χρῆσιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς κατασκευῆς.

Διευκρίως ἄρα δικαιοῦμεθα νὰ διερωτούμεθα, εἰς ποίαν κατάστασιν θὰ εἰσέλαιτο ἡ Κωνσταντινουπόλις ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ἐὰν οὐδεὶς ἄλλην πηγὴν παροχῆς ὕδατος ἐξεμεταλλεύοντο ἀπὸ τοῦ 1881, καὶ ἐὰν οἱ κατοικοὶ αὐτῆς ἀνέμενον μόνον τὸ ὕδωρ τῶν ὑδαγωγέων· καθόσον δὲν θὰ ὑπολογίζοντο ἐπὶ τῇ βᾶσει 6,000 κυβικῶν μέτρων, ἀλλὰ μολὺς

МЕЧНИКОВА

3,500 καὶ τοῦτο κατὰ τὴν εὐναὶκὴν ἐποχὴν.

Ἐν τούτοις μάλιστα ἐπανεληθόντι ἐκ ταξιδίου μοι ἀνεκινώθη τὸ ὑπὸ ἡμερησίων 15 Αὐγούστου φύλλον τῆς Ἱατρικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἀνατολῆς, ἐν ᾧ ἀνέγνων τὴν ἐπομένην ἀδελωσιν σχετικῶς πρὸς τὴν κατάστασιν, ἐν ᾗ εὐρίσκονται τὰ ὑδραγωγεία (Bends). Εἰς ἀπάντησιν τῷ ἱατρῷ κ. Λαρόν, ἐπιθυμοῦντι νὰ μάλῃ πόσον ὕδωρ παρέχουσι τὰ ὑδραγωγεία, ὁ κ. Γκαλλὰν λέγει ὅτι, «ὅταν αἱ δεξαμεναὶ εἴναι πλήρεις, δύνανται νὰ προμηθεύωσι 500 κυβικά μετρα εἰς τὸ Πέραν καὶ τὸ αὐτὸ ποσὸν εἰς τὸν Πόλιν!» Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι φαίνονται ἀπίστευτοι, καθόσον πόρρω ἀπέχουσι τῶν ἐκτιμησάντων μοι. Ἀλλὰ πρέπει νὰ βασισθῶμεν ἐπὶ τῆς διαβεβαιώσεως τοῦ κ. Γκαλλὰν, ὅστις, ἐν τῇ ἰδιότητι ὡς ἀνωτέρω ὑπαλλήλου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Δημοσίων ἔργων, ὀφείλει νὰ βασίζεται ἐπὶ βεβαιῶν στοιχείων, τοσούτῳ μάλλον, ὅσην ἀπαιτεῖται μὲν τῆς τελευταίας ἱατρικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις μετ' ὅν τε ἡλιγρᾶδιον πρὸς ἐπιτόπιον ἐξέτασιν τῶν ὑδραγωγείων. Μάστιν ὅθεν προσπαθῶν νὰ ὑπολογίσω πόσον ὕδωρ περιλαμβάνουσι αἱ δεξαμεναί, ὅταν δὲν εἴναι πλήρεις, καὶ ἐὰν δὲν παρέχουσι 1000 κυβικὰ μέτρα, ὅταν εὐρίσκωνται ἐν τῷ μεγάλῳ ὁ αἰσῶν τῆς ποσότητος τοῦ ἐν αὐταῖς περιεχομένου ὕδατος. Ἐν πάσει περιπτώσει δὲν πρέπει νὰ ὑπολογίσωμεν, ὅτι ἐν θυστήματι δέκα ἐτών (1881—91) τὰ ὑδραγωγεία ἀπώλεσαν 5,000 κυβικῶν μέτρων ἐκ τῆς ἡμερησίας αὐτῶν προμηθείας.

Ἰσως τινὲς ἐξ ὧν. κυρία καὶ κύριοι, σκέπτονται, ὅτι 272 λίτρα ὕδατος εἶναι ἀρκετὴ ποσότης. —*Der literer potet mjar literar vddatos kah' ἐκδοσθῇ*, θὰ μοι εἴπῃτε. Κατανοεῖτε καλλίστα, πόσον τὸ ὕδωρ εἶναι ἀπαραίτητον εἰς πάσας τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου. Ὅζο παράσχω πρὸς τοῦτο τὰς ἀναγκαίας λεπτομερείας, αἱ δηλονότι ἀπαιτεῖται εἰς μικρὰν οἰκονομίαν, ἀποτελεσμένην ἐκ πατρὸς, μητρὸς καὶ τριῶν τέκνων χάριν τῶν οἰκιακῶν ἀναγκῶν ἐν διαστήματι μίαις ἡβδομάδαις, κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ ζωῆς:

Διὰ πλύνειν, φαγεῖν, καφεῖν, τένον καὶ ἐτέρας ἀνάγκας τοῦ μαγειρέθου	λίτραι 350
Διὰ λουτρὰ καὶ καθαριότητα	» 550
Διὰ πλύνειν ἀπορρογῶν καὶ καθαριότητα οἰκιακὴν	» 570

ἥτοι ἐν συνόλῳ καθ' ἡβδομάδα λίτρας 1470 ἥτοι εἰς στρογγυλὸν ἀριθμὸν ἀπαιτοῦνται 40 λίτρα κατὰ κάτοικον καθ' ἡμέστην! Ὡς βλέ-

πετε, δὲν ἀπείχουσι πολὺ τῶν δύο λίτρων ὕδατος, ἃς παρέχουσι τὰ ὑδραγωγεία.

Ἐν ἄλλαις λέξεσι δυναμειὰ νὰ εἴπωμεν, ὅτι, ἀνεῖ ἀφρόνῳ ὕδατος διουγερθέντος ἀνὰ τὴν πόλιν διὰ νεωτέραις ἐπιμηρέσεως, ἡ Κωνσταντινούπολις θὰ ἐγίγνετο σήμερον ὅμοια λιανιδρίας καὶ στερήσεως τῶν πρωτίτων φροντίδων, ἃς ἐπιβάλλουσιν οἱ ὑγιεινολόγοι· ἡ πόλις, ἐν μὲν λέξει, θὰ εὐρίσκειτο ὑπὸ τὸ βάρος σκληρᾶς δουρακείας ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ὕδατος καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς.

Ἡ λίμνη Δέρκων.

Ὅσονδήποτε θαυμασιὰ καὶ φαίνεται ἡ τοπογραφικὴ θέσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅστις οὐχ ἦτορ ὑπὸ τὴν ἐπομὴν προμηθείαν ὕδατος διὰ τοὺς κατοίκους αὐτῆς. Ἐν τοῖς περὶ τῆς πρωτεύουσας οὔτε ποτάμιον ὑπάρχει, οὔτε ποταμὸς, οὔτε ἱκανὴ σπουδαιὰ πηγὴ δυναμένη νὰ προμηθεύῃ ὕδωρ εἰς τοσούτον πλῆθος. Ὡς ἱστορικὸν τῶν γενομένων ἀπειρῶν προσπάθειων πρὸς διουγερτοῦ ὕδατος εἰς τὸ Πέραν ἐπικυροῖ τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία διατεταμένη ὑπὸ τῆς τοῦ Αἰμοῦ ὁροσειρᾶς, τῆς σχηματίζουσας δύο ἀντικείμενα ἀλλήλους λεκανοπέδια, περιορίζεται ὑπὸ τῆς Θρακικῆς χερσονήσου, τῆς διαχωρίζουσας τὸν Εὐξείνιον ἀπὸ τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ τῆς Προποντιδῆς. Πηγαί, ποταμοὶ καὶ ρυάκια ἐκβάλλουσιν ἀπὸ τῶν ὀρέων εἰς τὰς δύο γειτονικάς ταύτας δεξαμενάς. Ἡ Κωνσταντινούπολις καταλαμβάνουσα τὸ ἄκρον τοῦ Αἰμοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ δέχηται εἰς τὰ μίσητος γεγνησάντα αὐτῇ μέρη οἰονδήποτε ρυάκιον. Ἄλλως τε, τοῦ τελευταίου τμήματος τῆς τοῦ Αἰμοῦ ὁροσειρᾶς ἐλάττωτον ἔχοντος ὕψους, ἰδεῖν ἂν ἀναζητήσωσιν εἰς μὴ πολλὰν ἀπόστασιν ῥέοντα ὕδατα, δυνάμενα νὰ κατανοήσωσι τὰς ἀνάγκας τῆς πρωτεύουσας.

Τὸ ἀνατολικὸν ἀκροτήριον σχηματίζεται ἐκ σειράς γηραλῶν λόφων ἐκτεταμένων εἰς ἀπόστασιν 70—75 χιλιάδων τετραγῶν μέτρων. Τὰ ὕδατα τοῦ βορείου τμήματος τῶν λόφων τούτων καταρρέουσιν ὁρμητικῶς εἰς τὸν Εὐξείνιον, τὰ δὲ τοῦ νοτίου εἰς τὸν Μαρκιαν. Εἰσι δὲ οἱ λόφοι οὗτοι κατὰ μέγα μέρος ἀκαλυμμένοι δι' ἄργιλλου καὶ παχέας γῆς ἐδραζομένης ἐπὶ τιτανόλιθῳ καὶ σχιστολίθῳ.

Διὰ τὸ Πέραν ἰδίαι, τὸ κείμενον εἰς ὕψος ὑπερκατὸν μέτρων ἄνω τῆς ἱερωνείας τῆς θα-

λάσσει, αδύνατον αποβαίνει ἢ ἐν βροχεῖα ἀποστάσει ἀνακλυσθῆναι πρὶν ἐπαρκῶς ὑψηλῶν καὶ ἰκανῶς σπουδαίων, ὥστε νὰ ἐκσφαλίσῃσιν τὴν εἰς αὐτὸ προηθῆεν ὕδατος. Δι' ἀπλῆς συγκρίσεως τῶν φημιῶν τῆς Πολυας, τοῦ Πέρην καὶ τῶν περὶ λόρων πρὸς ἀλλήλα εὐχερῶς δύναται νὰ κατανοηθῇ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐπαρκὴς ἔκτασις, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ ἐκ τοῦ ἑνὸς ἑκάστου ποσότης ὕδατος, οὕτως ὡς ἡ Κωνσταντινούπολις ἔχει ἀνάγκη.

Τὰ ἐν κατὰ ξηρασίας πίπτοντα ὕδατα τῆς βροχῆς δὲν δύναται νὰ ὑπολογισθῶσιν ὡς ἀνεργήμενα ἐκ πλεονεξίας τῶν ἐξ ἡ οὐκὸν θακτῶν. Ἀν ὑποθέσῃς ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ κατασκευασθῶσι δεξαμενὴ ἰκανῶς εὐρείαι καὶ ἰκανῇ τὸν ἀριθμὸν πρὸς συλλογὴν ὕδατος τῶν ὑδάτων τῆς βροχῆς ἀνεστῇ, ὁ ἀπώλετος ἀπωλείας, ὅ' ἀπαιτεῖτο νὰ διατεθῇ κολλοσιμὰ ἐπιφάνεια κοιλῶν ἐπιδεκτικῶν περιχωρῶν, ὥστε νὰ καταστῇ δυνατόν νὰ χρησθῇσιν εἰς τὸν λαὸν αἱ 30—40 χιλιάδες κυβικά μίτρα ὕδατος, ὧν ἔχει ἀνάγκη. Ἀλλ' ἐν τῷ ἀρχαίῳ, ὅπερ διαχωρῶν, τὸν Εὐξείνου ἀπὸ τῆς θαλάσσης τοῦ Μαριμαρᾶ, οὐδαμῶς ἀπαντᾷ τοσοῦτον εὐρείας ἔκτασις ἰσχύος.

Οὕτω μηχανικαῶς ἀποδεικνύεται τὸ ὕλκιος ἀδύνατον τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ συστήματος τῶν ὑδραγωγείων (μυεντίων) ἀποκλειστικῶς πρὸς προηθῆεν ὕδατος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ αὕτη ἡ ἰδιωτικὴ κερδοσκοπία, ἀκριβοῦς τὴν στιγμήν, καθ' ἣν τῷ 1879 θὰ ἐπιτύγχανε τοῦ προνομίου τῆς ἰδρύσεως νέου ὑδραγωγείου ἐν Ἰσάν-δερέ, ἡναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐπιχειρήσεως, τῶν μηχανικῶν τῶν δημοσίων ἔργων ἐκφραζάντων τὴν γνώμην, ὅτι τὸ ἐν σχεδίῳ ὑδραγωγεῖον θὰ ἔμεινε κενόν ἐπὶ ἐξάμηνον καθ' ἑκάστον ἔτος.

ὑπὸ τῶν ὁρῶν τούτων ἡ λίμνη τῶν Δέρων, ἡ εὐρυτάτη αὕτη φυσικὴ δεξαμενὴ, παρουσάζετο ὡς ἐκ προνοίας περιλείπουσα πάντας τοὺς ὁρῶς ὅσοι ἀπαιτοῦνται πρὸς ὀριστικὴν ἐκσφαλίσιν τῆς ἰκανοποίησεως τῶν πρὸς τὸ ὕδωρ ἀνάγκων τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσας, ὁσοῦν ποτε κἂν ᾔδοντο νὰ εἶναι ἐν τῷ μέλλοντι ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς.

Τὰ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς συνταχθέντα πολυπληθῆ τοπογραφικὰ καὶ γεωλογικὰ ἔργα περὶ τῆς λίμνης τῶν Δέρων καὶ τῶν γειτονικῶν αὐτῶν τοποθεσιῶν ἀπαλλάττουσι με τοῦ νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐνταῦθα νῆαν περιγραφὴν, ἀτελεῖ ἄλλως τὸ ἀνέναντι τῶν σοφῶν μελετῶν, αἰτίνας ἐδημοσιώσαν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ὑπὸ

τῆς ἱατρικῆς διευθύνσεως τοῦ κράτους τῷ 1874 καὶ ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, ἣν κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1881 ὤρισε πρὸς τούτο ἡ αὐτοκρατορικὴ Ἱατρικὴ Ἑταιρεία.

Ἐκ τῶν περὶ τὴν λίμνην τῶν Δέρων ὡμολογῶν δύναται νὰ ἴδῃ τὴν ἄπειρον τάχυν συλλογὴν γλυκοῦ ὕδατος ὥστε περιλειπόμενῃ ἐν τοῖς λόφοις τοῖς σχηματιζομένοις ὑπὸ τῶν τελευταίων ἀντερείματων τοῦ Αἰμου.

Ὁ ἄξων τῆς λίμνης ἐπισπῶνται ἀρίσταται τῶν αὐτῶν τοῦ Εὐξείνου καὶ κλίνει ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, εἰς τρόπον ὥστε τὰ ἰσάκη, τὰ διαχωρίζοντα τὰ ὕδατα τῆς λίμνης ἀπὸ τῶν τοῦ Εὐξείνου, τοικίλλουσι βαθυδὸν τὰς διαστάσεις. Ἐν τῷ στενωπῷ δὲ τούτῳ μέρει τὸ πλάτος αὐτῶν εἶναι 3 1/2 χιλιομέτρων.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς λίμνης, τοικίλλουσα ἀναλόγως τῆς ἐξοχώσεως ἡ καταπτώσεως τῶν ὕδατων αὐτῆς, εὐρεται κατὰ μέσον ὅρον κατὰ 3—4 πόδας ὑψηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Ἡ λίμνη περιρίζεται ὑπὸ φυσικῆς ζώνης διασταμένην λόρων, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ μὲν ἔξωθεν εἰσὶν αἱ ἀπάλις προσκλίσεις ἐν τῇ κοίτῃ αὐτῇ, οἱ δὲ λοιποὶ ἀποτελοῦν ἀληθεῖς κρημνῶδες βράγους σχεδὸν ἀπρόσιτους.

Ἐν ταῖς σχίσιν τῆς λίμνης αἰδῶν ἀπαντᾷ ἴσως ἀνθρωπίνῳ ἀντακίῳν τὸ μόνον χωρίον, ὅπερ δύναται τι νὰ διακρίνῃ πρὸς τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον καὶ χάρις εἰς τὸ ὑψηλὸν τῆς τοποθεσίας αὐτοῦ, εἶναι τὸ τῶν Δέρων, κείμενον εἰς ἀπόστασιν δύο καὶ ἡμίσεως χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς ὁχθῆς.

Τὰ ἐκ καλυθῶν χωρία Μάνδαζ, Ὀκακλή, Τ'ελέπ-κιο καὶ Δελινοῦζ εὐρεται εἰς μέλλουσα εἶναι ἀπόστασιν καὶ κρύπτονται πῶς ἀπὸ ἐδαφικῶν ὡμολογῶν, διακοπτόντων πᾶσαν μετὰ τῆς λίμνης συγκοινωνίαν.

Αἱ τὴν δεξαμενὴν τῶν Δέρων πληροῦσαι πηγαὶ εἰσὶν ἀνάριθμοι καὶ προσέρχονται πάσαι ἐκ τῶν τελευταίων ἀντερείματων τοῦ Αἰμου. Ὁ κυριώτερος ποταμὸς, ἀληθὴς ποταμὸς τῶν χειμῶνα, ρυαὶ δὲ τὸ θέρος, εἶναι ὁ Κανλῖ-δερέ, ὅστις γίνεται εἰς τὴν ΒΔ. ἄκρον τῆς λίμνης. Ὁ Κανλῖ-δερές συγκροτεῖται ὑπὸ πολλῶν ρυακῶν, οἱ οὗ Στράντζα-δερέ, Καρχακλῖ-δερέ, Τσακλακλῖ-δερέ καὶ ἡ σπουδαία πηγὴ τοῦ Τσακλῖ-τῆς. Οἱ ρυακεὶ οὗτοι πηγαῖουσιν ἐκ τῶν κλιτύων τοῦ Στράντζα-δᾶγ καὶ τοῦ Κούδ-δᾶγ.

Ἡ φύσις ὕδατος τῆς λίμνης δέχεται τὰ ὑδάτα πολλῶν ἄλλων ῥυακίων, ὧν τὰ κυριότερα εἶναι ὁ Γκιανούρ-δερί, Μπουκαλή-δερί, Κάρταλη-δερί, Σουλού-δερί, Ἐμίν-σακίρ-δερί, κλπ.

Εὐνόητον, ὅτι ἐν τῇ ἐποχῇ τῶν βρογῶν καὶ τῆς τήξεως τῶν χιόνων, ἐκτός τῶν ῥυακίων τούτων, ἅπαντα λαμβάνουσι ὅψιν γεμάρρων, ἅπειροι σωροὶ ὑδάτων καταρρέουσιν ἀπὸ τῶν ὕψωμάτων τῶν περιβαλλόντων τὴν λίμνην καὶ ἀποτελοῦσι σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὸ γιγαντιαῖον τοῦτο ὕδραγωγεῖον.

Τὸ ἑδάρος τῶν ἰσχυρῶν μελετηθὲν καὶ καθορισθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀρσάκη, Τοιάτσεφ, καὶ ἰσχυρῶς ὑπὸ τοῦ Ἀπτουλλάχ-βέη (τοῦ σοφοῦ αὐστριακοῦ φυσιολόγου Χάμερσμιτ) ἐν τῇ ἀξιοσημειώσῃ ἐκτίσει τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις διωρίσθη ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῆς αὐτοκρατορικῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς, εἶναι τριτογενὲς ἑδάρος. «Οἱ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης βράχοι (λίγει ὁ Ἀπτουλλάχ-βέη) ἀποτελοῦνται ἐκ τιτανώδους ἀνθρακίτης ἀδύακτου μετ' ἰγνῶν ἰσχυροῦ, πολυπόδων καὶ τριτογενῶν ἀπολυθωμάτων, τοῦν ὅπῃ ἀπὸ τοῦ αἵματος σπινθάρδας τινέας τοῦ γινώσκου στρώματος μετ' ἀνεκρίας πρὸς τριτογενὲς ἑδάρος».

Ἐν συμπεράσματι ἡ ἐκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχει ὡδε:

«Ἡ λίμνη Ἰέρικων, οἷα παρουσιάζεται, σήμερον εἰς τὰ ἔμματα τοῦ εὐσυνειδήτου παρατηρητοῦ καὶ ὁποιανδήποτε κἂν σχηματισμοῦ εἰς ἰδίαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς γεωλογικῆς αὐτῆς γενέσεως, ἀποτελεῖ εὐρύτατον δεξαμενὴν γλυκίους ὕδατος, πληρωμένην ὑπὸ συστήματος ὑδάτων ὁρίσθαι περιλειπόμενης, γιγαντιαῖον ὕδραγωγεῖον, ὅπῃ ἡ φύσις ἐπαξεν ἐν τοῖς ὁρίσις τῆς μεγάλης τοῦ Αἵμου ὁρσοειρᾶς. Διανοιγόμενης ταύτης ἐν ἀδιαβρόγῳ ἑδάρι, χωρικομένης ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὑπὸ βραχυπύων λόφων πλάτους τινῶν γλιγομέτρων, καμμένης δὲ πρὸς τοῖσιν ἐν δεξαμενῇ καὶ σχεδὸν ἀκατοικίτῳ χώρῳ, εὐνόητον ἦτο, ὅτι θὰ ἐπάρχετο εἰς τὸν νῦν ἡ ἰδίᾳ τῆς χρησιμοποίησεως τῆς ἀνεκτικότητος ταύτης ἀποθίκεως διὰ τὰς ἀνάγκας πρωτεύουσας, τοσαύτην πασούσης στήριξιν τοῦ πολυτιμοῦ στοιχείου, ἔσθιν ἡ ἡμετέρα».

Οἱ ἱατροὶ, πρὶν ἡ διατυπώσῃ τὰ συμπεράσματα αὐτῶν, διηρένησαν προβλήματα τὰς ἀνταρρήσεις, ὅς πολυμέμενὰ τινα πνεύματα ἠδύνατο πιθανῶς ἂν ἀντιτάξουν ὡς πρὸς τὸ μῆλλον τῶν ὑδάτων, ἅπανα ἡ ἱτακία τῶν ἰσχυρῶν προϋπέθετο νὰ προμηθεύσῃ εἰς τὴν λίαν.

Ἐξήτασθη τότε, κατὰ πόσον ἦτο δυνατόν νὰ διαβεβαιωθῇ, ὅτι τὰ ὕδατα ταῦτα δύναντο ἦσαν πιθανῶς ἐν δεδομένη στιγμῇ ἐπιδεκτικὰ ἰδιοτήτων ἐπιδακνῶν εἰς τὴν ὑγίαν.

Πράγματι, ἡ ὑγειονομικὴ ἐπιτροπὴ πολλὰ ἀναφέρει παραδείγματα ποταμῶν, οἵτινες, ἀβλαβεῖς ἐν ἀρχῇ, κατέστησαν βραδυτέρων φθοροποιοὶ διὰ μέσου τῶν πόλεων, καὶ ῥυακίων, ἀβλαβῶν πῶς, λαθόντων εἰς χαρὰ κτῆρα μηχανικῶν μετὰ τὴν ἐν ταῖς θύβας αὐτῶν ἐγκατάστασιν ἀνθρωπίνων συνουκιῶν, δημοσίων ἀγορῶν, πανηγύρεων καὶ δημοτικῶν ἐορῶν.

ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ὅμως ταύτην, ἀπὸ καλῶς ἐξήτασαν τοὺς ὅρους τῆς υπάρξεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος δεξαμενῆς, τὰ μέλη τῆς ἱατρικῆς ἐπιτροπῆς προσετίθεισαν «*Obdura anaxa-lip-tomer φυσικὸν ὄρον, δυνατόν ἐν δόσῃ ἀπορροῇ εἰς φύσιν διὰ τὴν ὑγίαν εἶναι, οἷον ἐν ἔχρησιμοποίησιν τὰ ὕδατα αὐτῶν ὡς πόσιμα*». Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἡδυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα τὸ λόγιον τοῦ Πλανίου. *Tales sunt aquae qualis terra per quam flunt*» (κερ. 4, βιβλ. 31). «Καμμένη ἐπὶ ὑγινοῦ ἰσχυρῶν καὶ δεξαμενῶν, μακρὴν τὴν ἀνθρωπίνων συνουκιῶν, εὐρεται ἀπληρογμένη παρὰ τοῦ μολύβματος ἀμείον ἢ ἐμείον, ἐν τῷ νῦν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι».

Διὰ πάσας ταύτας τὰς παρατηρήσεις δυνάμεθα νὰ ἐκφράσωμεν τὴν γνώμην, ὅτι ἡ προμήθεια ὕδατος, ἣν ἀνέλαβεν ἡ τοῦ προνομήτου ταῦτα ἱτακία, παρέχει τὰ ἀπαιτούμενα ἐγγὺς ἀρραλείας διὰ τὴν δημοσίαν ὑγίαν.

Ἡ Κωνσταντινουπόλις θαυμασιὰς κίεταται πηγὰς ἰσχυροῦ ὕδατος, ἀλλ' ἄτυχος ὁ ἀρθεὶς αὐτῶν εἶναι περιωρισμένος καὶ ὁ ὅγκος τῶν ὑδάτων ἀπολύτως ἀνεπαρκὴς πρὸς πάσας τὰς ἀνάγκας τῆς μελλούσης ταύτης.

Ἡ νέα διατύπωσις.

Μετ' ἐπίπονον ἐργασίαν μακρῶν τῶν ἡ ἐπιτυχία ἐστὶν ἐπὶ τέλος τῆς παραθεθείας ἐκείνων, οἵτινες ἔφερον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἐξυμνίαν τῆς κυβερνήσεως καὶ τὴν ἡμετέραν τοῦ δημοσίου. Χάρῃ εἰς λεπτομερεῖς μελέτας καὶ εἰς τὴν ἀρροσίαν, ἥτις πανταχόθεν ἐξεδιήλθη πρὸς συνεργασίαν, τὸ ζήτημα τῆς χρησιμοποίησεως τῆς λίμνης Ἰέρικων κατέστη πλέον κατὰ ἔλθον. Ἡ κυβερνήσις τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, ἐκτιμῶσα κατὰ δικαίαν ἀξίαν

τὸ χρησιμώτατον καὶ λυσιτελεστάτον τῇ χώρῃ τοῦτο ἔργον, ἀνέλαθεν αὐτὸ ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ αὐτοκρατορικοῦ ρυθμιζομένου ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6 ὁκτωβρίου 1879, αὐτοκρατορικὸν διατάγμα ἐκδόθεν τῇ 4 μαΐου 1889 ἐνέγκρινε τὸ καταστατικὸν ἀνωμόρου ὁδομαχικῆς ἑταιρίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν α' ἑταιρίας τῶν ὕδατων Κωνσταντινουπόλεως ἰδρυθεῖσας μετὰ κεφαλαίου 20 ἑκατομ. πρᾶγμα.

Ἡ Γενικὴ ἑταιρία τῶν ὕδατων Παρισίων καὶ ἡ ἑταιρία τῶν διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ὕδατων ἀνέλαθον ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῶν τὴν τεχνικὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀναθεσθαι τὴν διευθύνσιν εἰς διακεκμημένον ἄνδρα, τὸν κ. Παῦλον Μπουτάν, ἐγγλεζικὸν τῶν γεωφωρῶν καὶ τῶν ὕδων τῆς Γαλλίας, ὑποβοηθούμενον ὑπὸ πολλῶν ἄλλων ἐγγλεζικῶν μηχανικῶν ὑπ' ἐκείνου ἐκλεγέντων. Τὸ δευτέρου προσωπικὸν ταχὺς κατεστήθη, ἐν διαστήματι μὲν ὀλίγων μηνῶν ἡ διευθύνσις τῶν ἐργασιῶν ἐξεκτεστέρωσε τὰ γενικὰ ἔξοδα τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἡ ἐκτασις τῶν ὑδραγωγῶν σωλήνων καταλαμβάνει ἐν τῷ διαμερισματι Μιτρῶν καὶ Κωνσταντινουπόλεως 200 περίπου στρέμματα γῆπέδου, ἥτοι ἐπιφάνειαν 320,000 πηγῶν. Αἱ τεχνικαὶ ἐργασίαι κατὰ τὴν λίμνην Δέρκων εἰναι κατεσπαρμέναι ἐπὶ 900 περίπου στρεμμάτων, ἥτοι 1,400,000 πηγῶν. Τέλος, αἱ ἐργασίαι ἐν τῇ Πόλει καὶ τῷ Βοσπόρῳ, αἱ δεξαμεναὶ, τὰ ἔργαστάσια, τὰ ὄργανοστάσια, καὶ τὸ ἐν Σισλῇ περὶ πλεον τῶν ὕδατων καταλαμβάνουσι 50,000 πηγῶν ἐπιφάνειαν, ἐν συνόλῳ δὲ τὰ ὑπὸ τῶν ἐργασιῶν καταλαμβανόμενα γῆπεδα ἀνέρχονται εἰς 14,770,000 πηγῶν.

Τὰ ὕδατα τῆς λίμνης Δέρκων διωχευέθησαν εἰς τὴν δεξαμενὴν τοῦ Φερικίου ἀπὸ τῆς 2 Δεκεμβρίου 1884, εἰς δὲ τὴν Πόλιν τῇ 24 Ἰανουαρίου 1885.

Ἰδού περιληπτικὴ ἀπαριθμῆσις τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συντελεσθέντων ἔργων :

- 1) Ἐν διαφραγμα ἑνὸς τῆς ἐκκενωτικῆς διώρυγας τῆς λίμνης.
- 2) Μία διωρυκτικὴ στοὰ μήκους 2,800 μέτρων, ἥτις προεβλήθη κατόπιν ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν.
- 3) Εἰς παροχικὸς ὀχετὸς τῶν μηχανῶν μήκους 4 χιλιόμετρον.
- 4) Ἐν ἔργοστάσιον χρησιμοποιοῦν δυνάμιν 600 ἵππων καὶ ἀποδίδον ἔργον 30,000 κυβ. μέτρων ὕδατος καθ' ἑκάστην.
- 5) Εἰς παροχικὸς ὀχετὸς μήκους 42 χιλιόμετρον, περιλαμβανόμενον ὑπόγειον διόδον (tunnel) 4,300 μέτρων καὶ σίφωνας 12,000 μέτρων.

6) Ἐπὶ δεξαμενῇ χωρητικότητος ἐν ὕλῳ 20,000 κυβ. μέτρων.

7) Ἐν ὑδραυλικὸν ἔργοστάσιον δυνάμεις 50,000 ἵππων, διατρέπον τὴν ἀνω δεξαμενὴν τοῦ Σισλῇ διὰ τοῦ καταρράκτου τῶν ὕδατων, προσωρισμένον διὰ τὴν ὑδρευσιν τῶν ἐπὶ ὑψηλότερου ἐδάφους συνοικιών.

8) Δύνα ἀποδομῆματα ὑπερρείας.

9) Ἐκατὸν χιλιόμετρα σωληνωτοῦ ὑδραγωγείου διαφρῶν διαμέτρων.

Ἐν ἐπιχειρήσει ταύτῃ αἱ ἐργασίαι ἀπαιτοῦσι φυσικῶς μεγάλαις ἐκτάσεσι καὶ συμπληρωματικὰ ἔργα, ἅτινα ἀπαραίτητος ἀπαιτεῖ τὴν συνεχῆ ἐπέκτασιν τῆς ὑπερρείας τῆς διανομῆς. Ὅσα μὲχρι τῆς 31 δεκεμβρίου 1890 τὸ ὅλκον μήκος τῶν ἀγωγῶν ἀνὰ τὴν πόλιν ἀνέρχεται εἰς 224,375 μέτρα, ἥτοι εἰς 224 χλμ. καὶ πλέον. Ἡ δημοτικὴ μέριμνα καὶ ἡ περικοπὴν προστασία τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου μεγάλως συνέβαλον, ὥπως ἡ ἑταιρία αἰσίως ἀνέσχη εἰς πέρας τὴν ὑπὸ τὴν αἰγίδα αὐτοῦ συντελεσθεῖσαν ἐπιχειρήσιν. Σήμερον ἡ ἑταιρία εὐρήνη, εἰς θέαν νὰ ἐξυπηρετῇ ἐπαρκῶς τὸν πληθυσμὸν Πάρων, Γαλάτῃ καὶ τῶν προστατεινῶν τῆς Πόλεως καὶ τοῦ Βοσπόρου μὲχρι τοῦ Γεννιμαχαλῆ.

Πλὴν τῆς προμηθεύσεως ὕδατος διὰ τὰς οἰκίας ἀνάγκας, ἡ ἑταιρία ἰδρύσει 380 στήμας πρὸς παροχὴν ὕδατος, ἐν περιπτώσει πυρκαϊῆς, 600 πρὸς ποτισμὸν, καὶ 54 κρήνας ἐν συνοικίαις κατοικοῦμαινας ὑπὸ ἀπορίαν.

Ἡ κυβερνήσις ἐκτιμῶσα τὸν διοργανισμὸν τῆς ὑπερρείας τῆς ἑταιρίας τῶν ὕδατων διὰ ἐξαρτῶν νὰ ἔλθῃ μετ' αὐτῆς εἰς ἀλλεπαλλήλους συνεννοήσεις, αἰτίνας κατελήλθεν εἰς τὴν περιοδικὴν καὶ ἀποκλειστικὴν παροχὴν ὕδατος χάριν τῶν δημοσίων ἀνγκῶν. Ἡ νομοθετικὴ πρωτοβουλία συνειβλήθη πρὸς ποτισμὸν τῶν ἐργασιῶν ὕδων αὐτῆς. Τὸ ὕπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν εἰσήγαγε τὸ ὕδωρ εἰς τοὺς στρατιωτικὰς, οἵτινες πάντες ποιοῦνται χρῆσιν τοῦ ὕδατος τῆς λίμνης Δέρκων. Τέλος, τὸ ὕδωρ εἰσῆλθῃ εἰς πλεῖστα πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ νοσοκομεία, σχολεία, καὶ ἄλλα δημόσια καθιδρύματα.

Ἐν συμπέρασματι, ἡ ἀπιστοιδοξία, ἥτις ἐπὶ πολὺ κατεδίωξε τὴν ἀποστολὴν τῆς ἑταιρίας ἀπὸ τοῦ ἔτους 1881, ἀποστολὴν, ἥτις εὐτυχῶς ἐπετύχθη, ἡμέρα καὶ κατὰ μικρὸν ἐξηφανίσθη· μέγαν εὐμενείας ἀντικατέστησεν

МЕЧНИКОВА

αὐτὴν, καταστῆσαν τὴν ἐπιχείρησιν δημώδη, ῥιζοθίεσαν ἐν ταῖς συνηθείαις τοῦ πλουτοῦ, τοῦ πτωχοῦ καὶ τῆς μεσαιᾶς τάξεως τοῦ ἡμετέρου πληθυσμοῦ. Οἱ ἰδρυταὶ πεπεισμένοι, ὅτι ὑπὸ τὴν ἀμφιλαρὴ αἰγίδα τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἡ ἐπιχείρησις τῶν ὁδῶν τῆς ἡμετέρας Διέκων, ἥτις ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς αὐτῆς

ὀπεθλήθη, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη τοιαύτη ἐπιχείρησις, εἰς βραδύτητας συναφείας εἰς αἰφνιδίαν μεταβολὴν τῶν συνηθειῶν τοῦ πληθυσμοῦ, κατέστη ἡδὴ ἔργον πρώτης ἀνάγκης, λυσιτελεῖς καὶ χρηστέον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

(Μετάφρασις Ν. Γ. Μακρίδου.)

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΟΣ

ΥΠΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Γ. ΝΕΟΦΥΤΟΥ

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 4 μαΐου 1892).

Ἀπὸ ὁμαιτίας περίπου καταγίνονται εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἰδίως τοῦ Πόντου, πρὸ τίνος δὲ συμπληρώσας τὰς ἀνθρωπολογικὰς, κλιματολογικὰς, δημογραφικὰς, καὶ ἱατρικὰς περὶ τῆς ἐπαρχίας Κερασούντος σημειώσεις μου, τὰς σχετικὰς πραγματείας ἐδημοσίευσεν ἐν γαλλικαῖς περιοδικαῖς, ἐτέραν δὲ περὶ τῶν ἐν Κερασούντῃ δεισιδαιμονιῶν καὶ προλήψεων πραγματεῖαν μου πρὸ διετίας περὶ ἀπέστειλα τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ.

Ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ μου μέλλω νὰ πραγματευθῶ ὅσον ἐνεστί συντόμως περὶ τῆς τοπο-

γραφίας, τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Κερασούντος, καὶ τῆς ἱστορίας αὐτῆς, ἐπιφυλαττόμενος ἐν ἄλλῃ πραγματείᾳ μου νὰ πραγματευθῶ περὶ Πόντου ὑπὸ γεωλογικῇ, βοτανικῇ καὶ ζωολογικῇ ἐποψίᾳ ἅμα τῇ συμπληρώσει τῶν περὶ τοῦτον μελετῶν καὶ σημειώσεων μου.

Α'. Τοπογραφία.

1. — Ἡ Ἐπαρχία Κερασούντος, ἥς λεπτομερὴς χάρτην ἐπισυνάπτω, κειμένη πρὸς δυσμὰς τῆς Τραπεζούντης, ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῆς 40°-55' βορείου πλάτους, καὶ τῆς 36°-5' ἀνατολικοῦ μήκους περιλαμβάνει τρεῖς δήμους (τουριστὶ ναχιέ): τὸν τῆς Ὀρούρης πρὸς ἀνατολὰς, ἔχοντα ἴδραν τὴν Κασσιωπικὴν, τὸν τοῦ Ἀλ-κιοῦ πρὸς δυσμὰς μετ' ἰδρᾶς τὴν Μουσαντζακην, καὶ τὸν τοῦ Πιρ-αζί, μετ' ἰδρᾶς τὴν Ἀπτάλην.

Ἡ ἐπαρχία αὕτη οὕσα μὲν τῶν ὀρεινότερων χωρῶν σχηματίζεται ἐκ τῶν ἀπέλων διακλιδώσεων, αἵτινες ἀρχόμεναι ἐκ τῶν βορείων πλευρῶν τοῦ κατὰ μήκος τοῦ Πόντου διήκοντος Παράδρου καταλήγουσιν εἰς τὴν θάλασσαν.

1. In: «Gazette médicale d'Orient»: Le district de Kerassunde: Climat-Démographie-Hygiène-Pathologie (XXIII année. N° 12-19. Constantinople 1890.) par Ar. G. Neophytos.

— In: «Anthropologie». Le district de Kerassunde au point de vue anthropologique et ethnographique, par Ar. G. Neophytos. Tome I, N° 6, Paris 1890.

— In: «Anthropologie». Le Grec du N-E de l'Asie Mineure, au point de vue anthropologique, par Ar. G. Neophytos. Tome II, N° 1, Paris, 1891.

Σπανίως περιηγητής τις θέλει συναντήσει ὀρεινότεραν, ἐπιθλητικότεραν καὶ θαυμασιωτέραν ἐν τῇ ἀγριότητι αὐτῆς χώραν. Ὅσα κωινικά καὶ ἀποτόμα ὕψους 1000 μέχρι 2600 μέτρων (Καρά-γκιολ) ὑπὲρ τὴν ἐπιράνειαν τῆς καλῆς σειρᾶς ὀρέων καθέτως κεκομμέναν, καὶ κλιμαίων, χαράδρων, φράγγεις, βάραθρα τριακωσίων καὶ τετρακωσίων μέτρων βάρους, ποταμίσκων, μικροὶ καταράκται, βράκια ὡς ὄρεις μετὰ κατὰ τὴν κλίμακας ταχύτητος δι' ἀλμάτων ἀπὸ βράχων εἰς βράχον διασπλύνοντα τὴν ἐρημίαν τῶν βασάνων οὐκ ἐστὶ τῶν ποικίλων αὐτῶν τόνων διεγείροντα ἀλλοκότως τὴν ἡγίαν τῶν φράγγων, καὶ ἐν γένει τῶν ὄρει ἀγρίων, ἐπιθλητικῶν καὶ θαυμασίων δύναται ὁ ἀνθρώπος νὰ παραγάγῃ ἢ φύσις. Πρὸς ταῦτα τὰν τρυφασίαν καὶ τὸ σύσκειν τῶν βασάνων, αὐτὰν καλύπτουσιν ἀπασαν τὴν χώραν, καὶ τὸ βαλάντιον πράσινον χροῖμα τῶν κυανοφύων (ἐλατῶν καὶ πευκῶν), ὅπερ μακροδὲν ὅλους μέλαν φαίνεται, δὲ λυπηθῆτε νὰ σχηματίσῃτε ἀμυδράν τινα ἰδίαν τῆς γραφικότητος καὶ ἀγριότητος τῶν ὄρων τούτων. Λίαν δύσκολον μοι ἦν νὰ καταναλήψω τὴν ἰσχυρὰν συγκίνησιν, ἣν ἠσθάνομην, ὅταν χροὶν θύραξ εἰσπερχομένην εἰς τὰ παρήνια ταῦτα καὶ λίαν ἀνομαλὰ δάσος, ἔβλε οἱ ἄρκτοι, οἱ λύκοι, οἱ σκύλοι, αἱ δορκάδες, οἱ αἰγαῖοι κλπ. δὲν εἶναι σπάνια, λίαν δὲ δυσκόλως ἀπορραϊζει τις μόνος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ βαθύτατα τῶν βασάνων τούτων μέρη, ὧν τὸ ἴδιον οὐδέποτε ἀκτινὲς ἡλίου φωτίζουσι. Πρὸ τοῦ τοιοῦτου ἐπιθλητικῶν μεγαλείου τῆς αὔσεως ἰσχυμένως τις ἄκων ἀναμνησκείται τῆς ἀκαταμάχτου καὶ ἀνεγνήστου συγκινήσεως καὶ τῆς σφοδρᾶς ἐντυπώσεως, ἣν ἐπὶ τῆς φαντασίας τοῦ ἀρχηγῶν ἀνθρώπου ἦδυναντο νὰ παραγάγῃ τοιαύτη τις μυστηριώδης τῆς φύσεως ὄψις, αἰσθάνεται τις οἰοῖται ἀνάγκην τινὸς εἰς ὑπερφυσικὰς σφαιρὰς μεταρραϊσέως, τότε δὲ μόνον ἐννοεῖ εὐκόλως τὴν ἀνάγκην, ἥτις ὑπεργένεσε τῷ πρώτῳ ἀνθρώπῳ τὴν δημιουργίαν πνευμάτων, θαυμάτων, νυμφῶν καὶ νηριδίων. Τοιαύτην τινὰ ἀρχὴν ἔχει ἀναμνησκόμενος ἡ γένεσις τῆς ἰδέας τῶν τοιούτων θεοτήτων.

Ποταμούς ἡ μάλλον ποταμίσκους ἡ ἐπαρχία ἔχει πέντε κυρίους, οἵτινές εἰσι ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς αἰ εἶσι: Βανκλίου, Ἀκ-σού, Μπογατζάκ, Πάτλακιν καὶ Μπαχάρ-σού (ἀρχ. Φαρκαντινός).

Ἡ ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας συγκεκωκία εἶναι ἀργύρεως γυνομένη δι' ἀτραπῶν ὑπερβέν διηγεμῶδους βάρους ἄβυσσων διερχομένων. Ἡ μὲν

ἀμαζιτὸς — ἀνεῖ ἀμαζῶν ἐννοεῖται — εἶναι ἡ ἐκ Κερασούντος εἰς Καρά-γιοσάρ (ἀρχ. Νικόπολιν) ἀγούσα, μήκους 133 χιλιομέτρων. Καίτοι καὶ αὕτη ἡμετέλης, οὐχ ὅπου ἀπὸ τινος δι' αὐτῆς διέρχονται τὰ καρόβια.

2. — Ἡ Κερασούς, ἥς φωτογραφικὴν εἰκόνα ἐπισυνάπτω, εἶναι ἐκτισμένη περὶ ὕψλῶν καὶ βραχυῶδη λόφον εἰσπερχομένην κατὰ τὴν εἰς τὴν θάλασσαν. Περὶ τοῦ μεγάλου τούτου λόφου καὶ μεταξύ τούτου καὶ τῶν ἐπιπεδωτέρων πως καὶ παρὰ τὴν κλιτύαν τῆς ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ ὀρίζοντος ὀφιομένης σειρᾶς τῶν ὀρέων αἰσιν ἐκτισμέναι αἱ οἰκίαι περικυκλούμεναι ὑπὸ δένδρων καὶ γλῶσς. Ἀπαν τὸ ἴδιον καὶ αὐτῶν τῶν μακροδὲν φανιζομένων ὀρέων εἶναι πυκνῶς κεκαλυμμέναι ὑπὸ λεπτοκαρπῶν (Corylus-Avellana) ἐκτεινουσῶν δίκην ἀλεξιδρόμου τοῖς θαμνοειδεῖς αὐτῶν κλάδων, οὐδαμῶς δὲ σφεδρὸν βλέπει τις ψιλὸν τινα γῶρον. Ἡ τοποθεσία τῆς πόλεως εἶναι ἀναντιλέκτως μετὰ τῶν ὠρειοτέρων καὶ γραμμικωτέρων, ὡς δὲ ἦδυναντο τις νὰ συναντήσῃ.

Ἐνθα τοῦ φυσικοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἀποτόμου τούτου λόφου, ἡ πόλις αὐτῆς ἐν τῇ ἀγριότητι ἦν ἀναμνησκόμενος ἰσχυρότατον καὶ ἀσπλάγγνον φρούριον. Τείχη ὕψηλα, — ἐναγροῦ μὲν ὅσον τις σῶα, ἐναγροῦ δὲ ῥεῖλαι νῦν — ἐκ τοῦ νηροδουτικοῦ ἀρχομένη καὶ ἀνεγρόμενη μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ἐπὶ βράχων ἀποτόμων, κατέβαιναν πρὸς τὴν θάλασσαν διευθυνομένη πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν καὶ εἰς τὰ παραλλῆλα χωροῦντα ἐπὶ ὕψηλότητων καὶ καθέτως κεκομμένων βράχων συνενδύονται καὶ κλείουσι τὸν εὐρότατον τοῦ τοῦ καὶ πρὸς βορρᾶν κεκλιμένον περίβολον, ἐνθα καὶ ἐκτισμένη ἡ ἀρχαία πόλις. Τὰ τείχη ταῦτα εἰσὶν ἀρχαιοτάτου ἰσοδύμου βυθμοῦ ἐν τῇ βάσει, οἱ δὲ πελώριοι ὄγκοι τῶν λίθων, δι' ὧν εἰσὶν ἐκτεταμένα, ἐξήλθον διὰ τῆς ἀρχαίας μεθόδου ἐκ τῆς βραχυῶδους παραλλῆας, ἔβλε εἰσὶν φαίνοντα καθαρώς οἱ κανονικοὶ αὐτῶν τύποι.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου παρκατεῖται εὐρύς τις πύργος ἐσθητικῶς ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τῶν ἐσωτερικῶν τειχῶν καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἐσωτερικὸν φρούριον, οὗτινος αἱ ἐπάλξεις καὶ τὰ ὕψηλα τείχη οὐ πρὸς πολλοὺ ἤσαντο καταρρέοντα. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχοντι καὶ τινα ῥεῖματα ἡ μάλλον δεξαμενᾶ. Δυσκώτερον, ἐπὶ τοῦ ὕψηλότερου μέρους τοῦ λόφου, ὑπάρχει εἰδὸς τι μικροῦ κελλίου γεφυλωμένου ἐν τῷ βράχῳ καὶ καθιερωμένου εἰς τὴν μνήμην τοῦ προφήτου Ἠλίου. Κατωτέρω παρκατεῖται σπή-

Πρὸς δυσμάς ἡ παραλία κεκαλυμμένη ἐπὶ πλάτους 15—20 μέτρων ὑπὸ τροχάλων καὶ ἄμμου σχηματίζει μέγαν τοξοειδῆ κόλπον, κατὰ μῆκος τοῦ ὁποίου διέκει ἐντὸς τῆς θα-

« Εδρωτίδης Κλίτιος, πρὸ γὰρ ἀγκύλα τείνατο τὸ
 ἦλκεν ἐπ' οἰωνὸν ταχυὸν βέλος, αὐτὰρ ἔπειτα
 πλῆξεν· δυνήεις δὲ θεῆς πέσεν ἐγγύθεν νηὸς¹. »

1. Ἀπολλωνίου, Ἀργοναυτικά. Β, 1031.

Ἡ νῆσις αὕτη ἦν πεταγισμένη, τὰ δὲ ἑρείπια τῶν τεχνῶν σωζονται κατὰ μέγα μέρος ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς. Πρὸς τὸ ΝΑ. τῆς νήσου, ἄνωθεν μακρὸν τῶς ἡμετέρας διατεροῦνται εἰς τὰ ὑψηλὰ τεῖχη εὐρυχωρῶς τετραγώνου πόλεως βυζαντινῆς ἐποχῆς καὶ τὰ ἑρείπια καθίστανται ἐπὶ ἡνίκαι τοῦ ἁγίου Φωκά, ἐπισκόπου Σινώπης, τοῦ δὲ καὶ κυκλοτεροῦς τινος πύργου ἐν εἰσῷ πύρρον πρὸς τὴν πόλιν ἐστραμμένου.

3. — Σημεῖα. Ἐπιτραπέζιον μοι νῦν νὰ εἰπω τινὰ καὶ περὶ τῶν σχολείων Κερασούντος, ὁρῶν δὲ, ὅτι τὰ περὶ τούτου ἐνδιαφέρουσι ζῶντες πάντα φιλοπύκνουν. Εἶναι περιστὸν νὰ εἰπω ὅσοντα χωρία καὶ δημοτικῆς μόρφωσης καὶ ἡ παιδείας, οὐχ ὅσον καταβάλλονται ἀρκούντα φροντίδες ὑπὸ τῶν ἡμετέρων στοιχείων καὶ κυρίως τῶν ἡμετέρων πρὸς προαγωγὴν καὶ συντήρησιν τῶν σχολῶν.

Καὶ οἱ μὲν τοιαύτα διατεροῦν δι' ἰδίαν δαπανῶν ἐξ μικρῆς παιδαγωγείας, ἅτις μὲν τῶν νηπιαγωγείας θὰ ἦδύναντο τις νὰ καλέσῃ, καὶ μίαν δαπάναν τοῦ κράτους συντηρουμένην ἐκ χειρὸς αὐτῆς σχολῆν οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων τούτων ἀνέχονται ἐν ὅλῳ εἰς 300 περίπου ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Ἡ ὀρθόδοξος κοινότης ἐκτεσε δι' ἰδίαν δαπανῶν ἐν παιδαγωγείᾳ μίαν ἀρκούντως εὐρύχωρον ἀστυκὴν καὶ ἑλληνικὴν σχολήν, καὶ ἐν παρθεναγωγείᾳ.

Καὶ εἰς μὲν τὰ ἀρρεναγωγία ροιτῶσιν ὑπὲρ τοῦς 460 μαθητάς, εἰς δὲ τὴν παρθεναγωγείαν περὶ τὰς 130 μαθητρίδας. Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὸν ὀρθόδοξον πληθυσμὸν τῆς πόλεως¹, ἀνερχόμενον εἰς 5 ἡ 5 1/2, χιλιάδας ψυχῶν περίπου, ἔχομεν ἀρκούντως ἱκανοποιητικὴν ἀναλογίαν τῶν 11 περίπου μαθητῶν καὶ μαθητρίων ἐπὶ 100 κατοίκων. Σημειωτέον, ὅτι καὶ ἐν ταῖς κυριωτέραις κόμισις τῆς ἐπαρχίας διατεροῦνται παιδαγωγεία πενιχρὰ μὲν, ἀλλ' ὅπωςδήποτε διδάσκοντα τὰ ἀπλούστατα στοιχεῖα τῆς ἀναγνώσεως καὶ γραφῆς.

Ἡ ὀρθόδοξος κοινότης δαπανᾷ ἐτησίως διὰ τὰ ἐκπαιδευτήριά της ἄνω τῶν 600 ὁθωμανικῶν ληρῶν καλυπτομένων ἐπιτοπίως ἐκ συνδρομῶν, ἐξ εἰσιπτηρίων, ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν πρῶν ἀρκούντως ὑπερπερισμένον ἐκκλησιαστικῶν αὐτῆς, καὶ τῶν ἐνοικίων τῶν κτημάτων τῶν

ἐκπαιδευτηρίων. Τὸ διδάσκον προσωπικὸν ἀνέρχεται μετὰ τοῦ σχολάρχου εἰς ἑνδεκά διδασκαλοὺς καὶ δύο διδασκάλους. Ἡ δαίρεσις τῶν μαθημάτων τοῦ μὲν ἀρρεναγωγείου εἶναι ἐννεαετής, τοῦ δὲ παρθεναγωγείου ἑξαετής.

Ἡ ἄρμενικὴ γρηγοριανὴ κοινότης διατερεῖ, δι' ἐτησίως δαπάνης 250 ὁθωμανικῶν ληρῶν περίπου, ἐν ἀρρεναγωγείᾳ, μετ' ἐκτὸν δέκα περίπου μαθητῶν καὶ ἐν παρθεναγωγείᾳ μετ' ἐβδομήκοντα περίπου μαθητρίων.

Ἡ Κερασούς, ἔδρα ὑποδιοικητοῦ (καμακάμη) διοικητικῶς μὲν ὑπάγεται εἰς τὸν νομὸν Τραπεζούντος, ἐκκλησιαστικῶς δὲ εἰς τὰ ἄλλα ἐδρα ἐπισκόπου, διατελεῖ νῦν ὑπὸ τῶν μητροπολίτην Τραπεζούντος κατὰ τὰ παλαιὰ εἰσὶν μέχρι μόνον τῆς Πουλαντζάκης, ταύτης καὶ τῶν ἐσωτερικῶν χωρίων ὑπαγόμενον εἰς τὴν διοικητοσίαν τοῦ μητροπολίτου Χαλδίας. Ταῦτα αὕτη τις ἀλλοιωτικὴ ἐκκλησιαστικὴ διαίρεσις ἐνδεχόμενον νὰ εἶεν ἐν τοῖς παροχρημένοις χρόνοις λέγον τινὰ ὑπάρξεις — καίτοι ἀμφιβαλλόμενον περὶ τούτου — ἀλλὰ τινὲς εἶναι ὅμως ἀδικαιολόγητος καὶ ἐπιζήμιος² καὶ ὅθεν εἶναι νὰ γίνῃ λογικωτέρα τις διαίρεσις.

Ἐκτεσε τούτου μετ' ὅλην τὴν πρὸς πολλαπλασιασμὸν τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἀνακονοτόπων — διενεχθῶν περὶ πάντων — ἀντίβλησιν μου, δεῖλω νὰ πῶ, ὅτι ἡ σπουδαία ἀνάπτυξις τοῦ στοιχείου τῆς ἐπαρχίας Κερασούντος ὑποδεικνύει τὴν ἀνάγκην τῆς ἀνασυστάσεως τῆς ἐπισκοπῆς, μεγίστην δὲ θέλει προσεφεῖ ὑπηρεσίαν εἰς τὸν καθ' ἑαυτὸν τὸν Πόντον ὀρθόδοξον ὁμογενὴ πληθυσμὸν, ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐμερίμων περὶ τούτου. Ἐννοεῖται, ὅτι ἐν ταύτῃ περιπτώσει πρέπει ἀπαντα τὰ τῆς ἐπαρχίας χωρία ἀποσπώμενα ἐκ τῆς μητροπόλεως Χαλδίας νὰ προσκολληθῶσιν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Κερασούντος. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐν πρώτῳ θέλει σώσει ἐκ τῆς καταστροφῆς τὰ εὐδαιμόνως ποιεῖ σχολεῖα τῆς Κερασούντος, καὶ περισσεύει τὰ ρωσικῶς λίαν ὑλθίμως ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν σχολείων ἐπιδρώντα κοινωτικὰ σκεύη, εἴτα διὰ τῆς ἀμέσου καὶ τακτικῆς ἐποπτείας θέλει συντελεῖν τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μεσογίου πληθυσμοῦ.

4. — Νομίσματα. Νομίσματα ἀρχαῖα καὶ βυζαντινῆς ἐποχῆς συνεχῶς ἀνεύρισκονται κατὰ τὰς πρὸς οἰκοδομὴν ἐνεργουμένης ἐκχωματώσεως καὶ ὀρύξεις τάφων καὶ θεμελίων.

Νομίσματα Φραγκίας εὐρήσκειν ἑλληνικὰ μεγέθους δραχμῆς φέροντα ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τὸν Δία, ἐκ τοῦ ἑτέρου αὐτὸν μετ' ἀναπικτήτα

1. Ὅλη ἡ ἐπαρχία κατακεῖται ὑπὸ 68 χιλιάδων ψυχῶν περίπου, ἡ δὲ πόλις περιλαμβάνει περὶ τὰς 11 χιλ. ψυχῶν, ὧν οἱ ἡμέτεροι, καὶ ἴσως πλέον, εἰσὶν ἡμετέροι.

(Ἑλλ. Φιλ. Σύλλογος—Τόμος ΚΓ')

μένων περὶ τὴν ἐπὶ κεραυνοῦ καθήμενον καὶ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν «Φαρμακεία» μετὰ διαφόρων μονογραμμάτων.

Βυζαντινὴς ἐποχῆς νομίσματα ἀπαντῶνται χάλκινα κατὰ τὴν μεγαλύτεραν τῶν προηγουμένων φέροντα ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τὴν προτομὴν τοῦ συγγράνου αὐτοκράτορος μετὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ περίεξ ἐκ τοῦ ἑτέρου τὸν Δία καθήμενον, ἢ τὸν Ἀπόλλωνα ὄρθιον, ἢ τὸν Περσὶν, ἢ τριτὴν καὶ περίεξ δι' ἑλληνικῶν χαρακτῶν τὴν ἐπιγραφὴν «Κερασσοῦντων». Ὁ Tournefort ἀναφέρει ὅτι εἶδε νόμισμα Κερασσοῦτος φέρον ἐκ τοῦ ἐνὸς κεφαλὴν τοῦ Μ. Αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἑτέρου σάτυρον ὄρθιον κρατοῦσαν βάλαν. ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ φοινικὴν ἐκβῶν ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὁμολογούμενος ὅτι ἡμεῖς νόμισμα Κερασσοῦτος τοιοῦτον τύπου δὲν εἶδμεν ποτε.

5.—**Τετραγράμμοι** καὶ ἀμφεῖα τέχνης ἀξία λόγου δὲν ἀνεύρισκον ποτε. Νομίσματα, λύχνοι καὶ πελώριοι πύλαι, πλινθοὶ, μωσαϊκὰ διὰ πολυγράφων λίθων, μικρὰ βύχνα ἀγαθὰ καὶ βροῦν καὶ ἑλκων ἐκ χαλκοῦ, μονόλιθοι σαρκοφάγοι, τοιαῦτα εἶναι τὰ μέχρι τοῦδε ἀνευρέθηκα· ἀλλ' ὁμολογῶντες, ὅτι οὐδεὶς περὶ αὐτῶν ποτε σπουδαίαν ἀνασκαφὴν ἐπὶ σκοπῷ ἀνέβλεψεν, ἐκχωσέναι καὶ ἐξερευνῆσαι τῶν ὑποχρυσῶν ἐρείπων ἐκτός τούτου κυρίως ἐκτός τῶν τευχῶν ἀνασκαφῆς τίς θὰ παρέλκεν ἀποτέλεσμα τι ἐνὸς ἐντός τῶν τευχῶν, μὴ ὑπάρχοντος πλείονος χωροῦ καταλλήλου, αἱ πρὸς οἰκοδομὴν ἀναγκαῖαι τοῦ ἑδικοῦ γίνονται ἐν τῷ πρὸς νότον καὶ κάτω τῶν τευχῶν ἐπιπέδῳ τῆς νέας πόλεως, ἐνθα ὑπάρχουσι νῦν αἱ κυριώτεραι καὶ πολυπληθεστάται συνοικίαι.

Ἐν τῷ ἰσοπεδικῷ τῆς ἐπαρχίας πολλὰ καὶ ἀπαντῶνται ἐπὶ ἑρμῶν θέσιων ἐρείπια ἀρχαίων ὁροσίων, τευχῶν, καὶ διαφόρων ἀξίῳ λόγου οἰκοδομῶν, ἐνθα καὶ διὰ καὶ ὑπάρχει οὐκ ἀσυνέχως καὶ βεβήτητα ὁράται, σχηματισθέντα πρὸς τὴν ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἀθρήνων ἐν τῇ γῇ μετὰ πολλοὺς στρομάτων τῶν νεώτερων ἀπὸ πολλοῦ, ὡς μὴ ὥρεται, ὁπποῦντόντι.

Ὁ κύριος σκοπὸς τῆς παρούσης πραγματείας μου εἶναι ἡ ἐξασκίσεως τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Κερασσοῦτος. Εἰς τοῦτο προέβην ἐκ τῆς περὶ τούτου διαφωνίας τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ἐκ τῆς γνώμης τοῦ κ. Kiepert, ὅτις ἐν τῷ κατὰ τὴν Ε' π. X. ἐκτοντῶνται

ῥίζα τῆς Μ. Ἀσίας γεωγραφικῇ καὶ ἔθνογραφικῇ αὐτοῦ χάρτῃ (ἀπάνανος τοῦ φιλογενούς κυρίου Ζαφειροπούλου ἐκδοθέντι) συγκεχυμένως καὶ κάπως ἐσφαλμένως ἀναγράφει τῆς πόλεως καὶ τὰ ἔθνη. Ἡμεῖς εἰσέβημεν, ὡς φαίνεται, νὰ θεωρῶμεν τοὺς Κερασσοὺς ὡς τοὺς ἐλληνισθησάτους τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐντρίβεσάτους περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς, πᾶσαν δὲ γνώμην αὐτῶν θεωροῦμεν ὡς πόρισμα ὀφίστης σοφίας καὶ εὐρείας διανοίας, ἐν τούτοις πολλὰ πράγματα ἔπρεπε νὰ καταστήσωσιν ἡμᾶς προσεκτικωτέρους. Βεβαίως δὲν κατακρίνω πάντας, αἱ δὲ λόγοι μου δὲν ἀναφέρονται πρὸς τὸν κ. Kiepert, ὅστις ἐνδεχόμενον νὰ ἦ ἄριστος γεωγράφος καὶ κατὰ τοὺς πλείονας ὁσων γνώσεων, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐλληνικὴν ἐπιστάτην καὶ τὴν ἐν πολλοῖς ἀδικολόγητον ξενομανίαν.

Πρὶν ἢ εἰσελθεῖν εἰς τὸ θέμα μου, ἐπιτραπῆτω νὰ προσάξω γραμμὰς τινὰς περὶ τοῦ ῥηθέντος χάρτου, καθ' ὅσον οὗτος ἔχει σέβην πρὸς τὸ ἡμέτερον θέμα. Καὶ ἐν πρώτοις, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔθνογραφικὸν αὐτοῦ μέρος, ὁ κύριος Kiepert μετὰ τοὺς Μοσσυνίκους τάσσει τοὺς Τιβερηνούς καὶ εἰς τοὺς Χάλυδας, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἀντικρὺς ἀντίκειται πρὸς τὸ σαφέστατον κείμενον τοῦ Εὐνορώντος, «ὅτις αὐτοπροσώπως διελθὼν διὰ τῶν χωρῶν τούτων εἶναι βεβαίως ἀξιόπιστος πάντος ἄλλου συγγραφέως» οὗτος λέγει «διὰ ταύτης τῆς χώρας (τῆς τῶν Μοσσυνίκων) διὰ τε τῆς πολέμιας καὶ τῆς οὐλίας ἐκείνησαν ὑπὸ σταθμούς, καὶ ἀρκεῖνται εἰς Χάλυδας· οὗτοι ὀλίγοι τε ἦσαν καὶ ὑψηλοὶ τῶν Μοσσυνίκων καὶ ὁ βίος ἦν τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιτορίας. Ἐνταῦθεν ἀρκεῖνται εἰς Τιβερηνούς». Ἡ δὲ τῶν Τιβερηνῶν χώρα πολὺν πεδινοτέρη». (Στ. Κύρ. Ἀνθ. lib. vii. cap. V). Ὅστε μετὰ τοὺς Μοσσυνίκους ὁμῶς τακτίον τοὺς Χάλυδας καὶ εἰς τοὺς Τιβερηνούς. Εἰς βασιζόμενος, ὡς φαίνεται, ἐπὶ τοῦ Σουλῆκος τοῦ Καρανιδεῶς, ἐν μὲν τῇ ἐκτίσει θέσει τῆς Κερασσοῦτος σημειοῖ πάλιν «Χαλδῶν», τὴν δὲ Κερασσοῦτα πάλιν ἐγγυτέρω τῆς Τραπεζοῦτος καὶ μετὰ τὴν Τραπεζοῦτος ἐνδοῦν παρανοεῖ ὅτι ἐκεῖ ἐκεῖτο ἡ ὑπὸ τοῦ Εὐνορώντος ἀναγραφόμενη Κερασσοῦς τῆς Δ' π. X. ἐκτοντῶνται ῥίζας. Ἀλλ' ὡς θέλω προσπαθεῖν κατωτέρω

1. Ἐνδεχόμενον ἐπὶ τούτῳ νὰ βασιζέται ὁ κύριος Kiepert ἀβασκίσις καὶ ἐπὶ τῶν σχετικῶν χωρῶν τοῦ Σπάρθωνος καὶ Πτολεμαίου, ἐπ' ὧν βασιζεται καὶ ὁ τῶν «Ποντικῶν» συγγραφεὺς μακαρίτης Π. Τριανταφυλλίδης.

ν' αποδείξω, ἡ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ἀναφερομένη Κερασοὺς ἐνταῦθα ἡ νῦν φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ κατὰ συνέπειαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἴδωκα νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἄλλη τις Κερασοὺς ἀνατολικώτερον, διότι πρῶτον ἐν τῇ τοσούτων πλησίον συνπαρῆς δύο ὁμοῦ μὲν πόλεων εἶναι παράλογος, καὶ δεύτερον, ἐὰν ὑπῆρχε καὶ ἄλλη τις β' ἀνεφίετο αὕτη ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σουλῆκος, φρονῶ ὅτι ἡ λέξις «Λαυράδες» ἥτις σημαίνει, ἔνα εἶπω κατὰ Σουλῆαν καὶ ἐν τῇ β' ἀλλή, εἰς ἡρώωντων βράχων τῶν εἰς τὴν β' ἀλλή, εἰς ἡρώωντων βράχων, καὶ ἐν γένει τοῦ β' ἀλλή, εἰς ἡρώωντων βράχων, ὡς προσδιοριστικόν, ὡς προσφωρίαν τῆς Κερασοῦτος. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἡ' ὁ Σουλῆς περὶ τῶν χωρῶν τούτων πληροφωρίαν φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ περιέρου ταξιδίου εἰς τὴν ὑποβάλλει τὴν Κερασοῦτα ὑπερκοινοῦσαν αὐτὴν πρὸς δὲ τὴν Σινώπης ἐν Ἀσσυρίᾳ. Ἐκ τῆς ἀσσανιστοῦς περιχώρων πιστὴν εἰς τὰς ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης πληροφωρίαν ὅλων τῶν ἀπὸ τῆς ἀλλῆς συγγραφῶν, πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ διαμονὴ Κερασοῦς ὡς Ἀδριανῶντος ἐπαρυσίας μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ φαινόμενον περιπλανωμένης πόλεως καὶ ὡς κομῆτης ἱθακμένη ὑπὸ τῆς Τραπεζοῦτος ἐφέρετο πρὸς ἀνατολὰς, ἡ ὡς εὐνοειδῆτος περιηγητῆς μελετήσασα ἐν πρώτοις τοὺς Ἀσσυρίους, εἶτα τοὺς Χάλυβας καὶ τοὺς Μοσσουνοίκους ἀπέβλεπε εἰς τὴν τῶν Ἀρίων χωρὶν παρὰ τοῖς Κόλχοις καὶ μετὰ τινος αἰῶνος ἀναμνησθεῖσα, φαίνεται, τῶν θελημάτων τῶν προηγουμένων αὐτῆς γειτόνων Μοσσουνοίκων καὶ Χάλυβων ἐπανήλθε καὶ ἐγκατέστη ὁριστικῶς παρ' αὐτοῖς !! Ἀλλὰ τοιούτων τι πράγμα, εἰμὴ ἄστειον, προμερὸν ἐστὶ λέγειν καὶ ἀκούειν! Ἀλλὰ ταῦτα ἀρκεῖται περὶ αὐτοῦ.

* Ἡ ἐνοστῶσα Κερασοὺς, οὕσα αὕτη ἡ ἀρχαία (καίτοι ὁ Στράβων, ὀνομάζων αὐτὴν διὰ τοῦ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ὀνόματος τῆς Φαρνακίαν, λέγει ὅτι τὴν ἀποικίαν Κοτωριτῶν) εἶναι κατὰ τὸν Ξενοφῶντα, Ἀρξινῶν κλ. ἀποικία Σινωπέων ἰδρυθεῖσα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα περὶ τὴν Ζ' ἢ Η' π. Χ. ἐκτονταετηρίδῃ καὶ τελευτᾷ ὅσον τῇ Σινώπῃ. Ἀνομοσθῆ δὲ οὕτω πιθανῶς ἐκ τῶν διχῶν κερῶν ἀνέναντι ἀλλήλων ὑφαισθέντων ἀποτόμων καὶ ὀφθαλμῶν βροχῶν ὁδῶν. Συγγραφεῖς τινες φρονοῦσιν, ὅτι ἡ κερῶσις ἐλαβε τὴν ὀνομασίαν τῆς ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, ὁ δὲ Ἀρμινῶν Μαρκέλλινος (Δ' π. Χ. ἐκτονταετηρίδῃ) λέγει ὅτι πρῶτος ὁ Λαυκούλδος μετένευκεν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης εἰς

Ρώμην τὴν κερῶσιαν. Καίτοι δὲ καὶ ὁ Πλίνιος ἀναφέρει, ὅτι πρὸ τῆς μεταξὺ Λαυκούλδου καὶ Μιθράδατος μάχης τὸ δένδρον τοῦτο εἶναι ἀγνωστον, οὐκ ὅσον ἄλλοι συγγραφεῖς ισχυρίζονται ὅτι οἱ Ρωμαῖοι πρὸ τοῦ Λαυκούλδου ἐγνώριζον τὰ τρία ἀρχαῖα εἶδη τῆς κερῶσις, ἐνδεχόμενον δὲ ὁ Λαυκούλδος νὰ μετένευκεν εἰς Ρώμην νέον τι καὶ ἀγνωστον ἐκεί εἶδος. Νῦν καίτοι πολλὰ τοῦ τῆς ἐπαρχίας εἶναι αὐτοῦ τὸ δένδρον τοῦτο καὶ ὑπάρχουσι πλείοσαι ποικιλίαι (variétés) τούτου, ἀλλ' ἔνδεκα τῆς ἀγρίας καὶ αὐτῶν τῶν στοιχειῶν γνώσεων τῆς δεινροκομίας οὕτε ἄρνονται εἶναι τὸ δένδρον, οὕτε ἀξίου ἰδίως μελέας καρπὸς παράγει.

Περὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Κερασοῦτος ὑπάρχει, ὡς εἶπον, σύγχυσις καὶ ἀσάφεια παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῖσι. Δύο γεωγράφοι, ὁ Στράβων καὶ ὁ Πτολεμαῖος διακρίνουσι τὴν Φαρνακίαν τῆς Κερασοῦτος, σημειοῦντες ἐκείνην μὲν ἐν τῇ θέσει τῆς νῦν Κερασοῦτος, ταύτην δὲ παρὰ τὴν Τρίπολιν, παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα· ὁ Ἀρριανὸς, ὁ Σαλμόνιος, καὶ ὁ Ἀνώνυμος δὲ τὸ Περὶ πλῆθος αὐτῶν λέγουσι τὸν αὐτὸν, ὅτι ἡ Φαρνακία παλαιὰ Κερασοὺς ἐκαλεῖτο Σινωπέων καὶ αὕτη ἀποικος. Ἀρχαιότερος τῆς συγγραφῆς Σκλάξ ὁ Κερωνίδης ἐν μὲν τῇ ἐνέστῳσθι θέσει τῆς Κερασοῦτος ἡ μάλλον ὀλι-

1. «Εἶτα Κοτωρὶα πολὺν, ἡ δὲ συνήθησθι ἡ Φαρνακία, εἶτα ἱστορῶς κατεργασμένη, ἡ πόλις, ἐν ᾗ Κερασοὺς ἐστὶν» Εὐνοειδῆς κατὰ τινος μέρους, εἶτα τῆς Εὐνοειδῆς τῆς τῆς Τραπεζοῦτος (Στράβ. Γεωγρ. Βιβλ. ΙΒ. 3. 17).

2. «Ἀπὸ Κοτωρῶν εἰς τὸν ὀλίγον ποταμὸν στάσις μάλιστα ἐλήκοντα. Ἐκείθεν εἰς Φαρνακίαν, ἄλλον ποταμὸν πενήκοντα καὶ μετὸν, καὶ ἐνταῦθα εἰς Φαρνακίαν εἰκοσι καὶ ἑκατὸν. Αὕτη ἡ Φαρνακία παλαιὰ Κερασοὺς ἐκαλεῖτο Σινωπέων καὶ αὕτη ἀποικος. Ἐκείθεν εἰς Ἀρριανίδα νῆσον τριάντα» (Ἀρριανὸς περίπλους, 17).

3. «Ἀπὸ Φαρνακίαν ποταμοῦ εἰς Φαρνακίαν, ἡ δὲ τὴν λεγομένην Φαρνακίαν στάσις ἐκ', ἡ πόλις, ἐνταῦθα εἰς Φαρνακίαν παλαιὰ μὲν Κερασοὺς ἐκαλεῖτο Σινωπέων καὶ αὕτη ἀποικος... ἀποβόσκοντα παρὰ τὴν καλὴν» ὡς ἔρημος κημὴν [τῆς ἀντικρῆς παρὰ τὴν καλὴν] Ἀρεῖος λεγομένη. Ἀπὸ οὗν Φαρνακίας, τῆς παλαιᾶς Κερασοῦτος, ὡς πάλιν Κερῶν ποταμὸν πρῶτον, ὡς ὅσον εἰς λεγόμενον Μοσσουνοίκων (Ἀνώνυμος περίπλους, 12).

4. «Ἀσία. — Μετὰ δὲ Μακεδονίους, Μοσσουνοίκους, ἔθνος, καὶ Ζαφίρους λεγόντων. Χαράβης πόλις ἑλληνική, Ἀρεῖος νῆσος, ... Ἀσσυρία. — Μετὰ δὲ Χάλυβας Ἀσσυρία ἐστὶν ἔθνος καὶ ποταμὸς Θεμύδων καὶ πόλις Θεμύδων, Λαυκούλδος ποταμὸς καὶ Κερῶσις πόλις, Σινώπη πόλις, Κερασοὺς πόλις, ὁ Χερωνίος ποταμὸς (Σουλῆκος Κερωνίδης περίπλους).

γοντι πρὸς ἐὼ τίθησι «Χοιράδας» ἢν Σπέρανος ὁ Βυζάντιος ἀποκαλεῖ πολὺν Μοσσοῦνιον, τὴν δὲ Κερκασούντα ἐκασπρονδίζει πέραν τῆς Σινώπης ἐν Ἀσσυρίᾳ! Χάρην περιμερείας ἀναφύει, ὅτι γεωγράφος τῶν τῶν ἀρχῶν τῆς παρθενότητος ἐκασπρονδίζει, ὀνόματι Μελίτιος, ἐκ τῶν ἀντιρατικῶν τούτων χωρίων ἀντλῶν, ὡς φαίνεται, πληροφορίας, ἐπὶ τοσούτων ἐπαθε διατάξεις τῶν γεωγραφικῶν του γνώσεων, ὥστε ἀνίσταται τοὺς ὅρους τοῦ Πολεμαίου καὶ Σπέρωνος καὶ τὰν ἀπαλύν.²

Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν σχετικῶν χωρίων πρὸν ἀνωτέρω μνημονευθέντων συγγραφεῶν, ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης τοῦ καμμένου τοῦ Σπέρωνος, περὶ οὗ κατωτέρω θέλομεν λαλῆσαι, ἐκ τῆς ἰδίας ἡμῶν ἐπὶ τοῦτο μελέτης, καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἀρχαιολογικῶν καὶ ἄλλων ἐνδείξεων προήχθη, ὅτι ἡ ἐκστῶσα Κερκασούντα εἶναι αὕτη ἡ ἀρχαία τοῦ Σπέρωνος Κερκασούντα, ἥτις κατὰ τὴν Β' π. Χ. ἐκασπρονδίζεται καταληγνύεται ὑπὸ τοῦ βασιλέως τοῦ Πόντου Φαρνάκου μετονομάσθη Φαρνακία, ὄνομα, ὅπερ διατήρησεν ἐπὶ τὸν περὶ αἰῶνα, ἐπὶ ἀνακλῶσθαι εἰς κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς ὀνόματος. Ὅσον ἀπὸ τοῦ σχετικοῦ χωρίου τοῦ Σπέρωνος, περὶ οὗ ὡς καταγεγραμμένον ἐξ ἀναγκῆς ἐπικρατεῖ γενικῶς ἡ ἴσως ἐπὶ τοσούτων ὁρῶν ἴδω, ὅτι ἡ καλῶς περὶ τῶν χωρίων τούτων πληροφορημένος, ἴαν τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι ὁρῶν, ὑποτίθημι, ὅτι μετὰ τὴν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Φαρνάκου περιελθούσης τῆς πόλεως, τῶν κατοικούντων τινὲς ἀναχωρήσαντες καὶ πρὸς ἐὼ τραπέντες ἰδρῶσαι ἐγγύθεν τῆς Τραπεζούντας πολυλογίαν τι, ὅπερ εἰς ἀνάμνησιν τῆς γενεθλίου αὐτῶν πατρίδος ὠνόμασαν Κερκασούντα. Διὰ τῆς ὑποθέσεως ἡμῶν ταύτης κάπως ἐξηγείται ἡ ἰδρῶσαι ἀναχωρήσαντες τινὲς Κερκασούντας, — ἴαν πραγματικῶς ὑπάρχει τοιαύτη ἐν τῇ ἐποχῇ τοῦτο λόγος! πρῶτον ἡ ὑπὸ τοῦ Φαρνάκου ἐπιβολὴ τῆς πόλεως τοῦ ὀνόματος του, καὶ δεύτερον ἡ πρὸς Ἀνατολῆς σχεδὸν πάντοτε διεβήσας τοῦ ρεύματος τῶν ἐλλήνων ἀποικίων, διεβήσας,

ἥτις ὡς ἐκ τῆς ἐκ δισμῶν ἐπελεύσεως τοῦ βασιλέως ἦν ἡ μόνη τότε ἐναπολειπόμενη, ἐν ᾧ οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει διδόντος νὰ δώσῃ ἡμῖν τὸ δικαίωμα νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι εἰς καὶ ὡς ἐκ τῆς ἡ βίβλ., κατὰ τὰ πρῶτα μ. Χ. ἐπὶ, οἱ κάτοικοι ἀπὸ τῶν τινὲς πόλεων, μετρίως κατοικίας, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Σπέρωνος λέγει, ἤδυναντο νὰ ἐπιβάλλωσι τὸ ὄνομα τῆς παλαιᾶς πατρίδος αὐτῶν Κερκασούντας εἰς πολυανθρωποτέραν καὶ πολὺ σπουδαιότεραν πόλιν, τὴν τότε Φαρνακίαν! Τοιαύτη — ἀνευ λόγου τινὸς ὑπὲρ, πολλῶν δὲ κατὰ — ὑποθέσεις εἶναι φανερώς αὐθαίρετος καὶ παράλογος. Ἀλλὰ καὶ τοιαύτη τις ἀσχημὴς πόλις, τοιαύτη κατοικία μετρία δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἡ ἡμῶν τοῦ Σπέρωνος ἀναφερόμενη σπουδαία καὶ ἀκαλῶσα ἀποικία. Ὑπάρχει ἴσως καὶ ἕτερος σπουδαιότερος πρὸς τοῦτο λόγος. Ἡ ἐκστῶσα Κερκασούντα, ἀπὸ τῆς ἰδρῶσεως αὐτῆς καὶ κατὰ τὴν εἰς Φαρνακίαν μετονομασίαν τῆς καὶ μετὰ ταῦτα μέχρι τῆς σήμερον, διετίθει ἀεὶ ποτε σπουδαιότητα πόλεως κατέχουσα πάντοτε τὴν δεύτεραν μετὰ τὴν Τραπεζούνταν θέσιν κατ' ὅλην ταύτην τὴν γραμμὴν μέχρι Κοτυώρων καὶ πέραν τούτων, ὥστε ἴαν πρὸς στιγμήν ὑποθέσωμεν, ὅτι καταλιπὼν οὕτως — χωρὶς νὰ ἐξανακαλῶν εἰς τοῦτο ὑπὸ καὶ ὁρῶν τῆς λόγου τινὸς — τὴν θέλῃσιν, ἡ μετὰ τοσαύτης συγκινήσεως καὶ δακρύων ἐκ τῶν ὁρῶν ἐκείνων εἶδε, διήλθε διὰ τῶν διήμερον τῆς παραλίας ἀπερῶσιν καὶ βαθύτατον κρημῶν τοῦ Παρθένου, ἡ διὰ τῶν ἀβάτων δασῶν, κρημῶν καὶ ἐκτὸς γων, ἐνθα ἡμῶναι οὐκ αὐτῶν. Ἀλλ' ὁ Σπέρωνος μὴτε τοιαύτην ἀνόστην πορείαν ἢ καὶ νὰ ἐκλῇ, μὴτε τοιαύτην παραδρομὴν σπουδαίας ἑλληνικῆς πόλεως νὰ πρῶν.

Οἱ ἐροῦντες ὅτι ἡ Κερκασούντα τοῦ Σπέρωνος εἶναι αὕτη ἡ ὑπὸ τοῦ Σπέρωνος ἀναφερόμενη βασιλεῖα τῆς ἐποχῆς τῶν εἰς τὸ ὅτι ἐνθ' ὁ Σπέρωνος μετὰ τὴν ἐκασπρονδίστην ἐκ τῶν Μυρίων, ἐκ Τραπεζούντας ἀρκετοὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις εἰς Κερκασούνταν, πρὸς ἡμῶν νὰ δαπανῇσιν τετραπλάσιον περὶ τὸν χρόνον, ὅπως διανῶσιν τὸ ἐκ Κερκασούντας μέχρι Κοτυώρων (ἢν Ὀρδῶν) διάστημα κατὰ τὰς ἡμέρας καὶ πλὴν συντομώτερον τοῦ ἐκ Τραπεζούντας μέχρι τῆς νῦν Κερκασούντας; Ὁ μετὰ προσθήκην ἀναμνηστικῶν τῶν τοῦ Σπέρωνος Κύρου Ἀναβάσιν εὐκόλως ἐννοεῖ, ὅτι τὸ ἐπιγέγραμμεν τοῦτο σὺν ἑνὶ σημείῳ δύναται νὰ ἔχῃ τὸν ἀντικεινὸν μάλιστα φανῇ, ὅτι ἐξ αὐτοῦ τοῦ σχετικοῦ χω-

1. Σπέρωνος Βυζάντιος περὶ πόλεων καὶ δήμων.

2. Μετὰ τὴν Τραπεζούνταν τίθησι ὁ Πολεμαῖος τὸν Ἰσσαν ἡμῶν. Ἐκτα Φαρνακία, πόλις ποτὶ, τῶν ὁρῶν, καὶ τῆς Φαρνακίας (ἢ) ἡ καὶ Πάτωνα (!!!) ἀπέχοντες τῆς Τραπεζούντας πρὸς ἀπὸς 50 μίλια. Κερκασούντα, καὶ τῆς Κερκασούντας, πρὸς μὴ ὅσον μικροτέρου, ἀπέχοντες τῆς Φαρνακίας εἰσὶν μίλια πρὸς ἀπὸς 100 (Μελίτιος Γεωγρ., σελ. 478, ἐκδ. 1726).

ρίου του Ξενοφώντος ἐστὶ μάλλον ἀγεται τις νὰ παραδεχθῇ, ὅτι αὐτὴ ἡ νῦν εἰναι, ἡ ὑπὸ τοῦ Ξενοφώντος ἀναφερομένη Κερασούς, καὶ ὅτι αὐτὴ δὲν ἠδύνατο νὰ καίται ἐγγύτερον τῆς Τραπεζούντος. Ἰδοὺ τὸ σχετικὸν χωρίον τοῦ Ξενοφώντος: « Καὶ εἰς μὲν τὰ πλοῖα τοὺς τε ἀφαινούτας ἐνεθίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ τετραρῆκιντα ἔτη, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, καὶ τῶν σκευῶν αὐτῶν μὴ ἀνάγκη ἦν εἶναι. Καὶ Φιλισίον καὶ Σιχαίτην τοὺς προσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰσελάσαντες, τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι: οἱ δὲ ἄλλοι ἠπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδὸς ὠδοποιημένη ἦν, καὶ ἀρκευόμηναι πορεύμενοι εἰς Κερασούντα τριτάτῃ πάλιν ἐλθόντες, ἐπὶ θαλάττῃ, Συνοπίων ἀποκρίναι ἐν τῇ Κολυδίᾳ χώρᾳ. Ἐνταῦθα ἔμενον ἡμέρας δέκα καὶ ἐξέτασις ἐν τοῖς ὅπλοις ἐγένετο καὶ κοῦμός, καὶ ἐγένοντο ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι (Ξενοφ. Κύρου Ἀνάβ. lib. V, cap. III, 3).

Γεθύνει, ὅτι ἡ ὁδὸς ἦν ὠδοποιημένη τότε καὶ ὅτι ἐπεθίβασθαι εἰς τὰ πλοῖα πᾶν καὶ ἠδύνατο κατὰ τι νὰ ἐπιβραδύνῃ ἡ μετρηθεῖσα ταχέως πορεία: ἀσθενεῖς, ἀνὰ τῶν τεσσαρῶν κοντὰ ἔτων, παῖδες, γυναῖκες, ἀποσκευαὶ, θά ἦτο παράδοξον καὶ ἀνεξήγητον, εἰαν οἱ ἀναπονήσαντες, πάντες ἄνδρες ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος καὶ ἰσχύος τῶν ὅψεως, καὶ εἰς τάς κακουχίας καὶ τὰς μακράς καὶ ἐπιπονοὺς πορείας εἰσθημένοι, μὴτε πολέμιον μὴτε πύλωνα συναντήσαντες καὶ ὁδὸν θά ἦτο παράδοξον, λέγω, εἰαν οἱ ἀκόποδες οὗτοι ἀληθῶς ἐδαπάνουν περισσότερον τῶν τριῶν ἡμερῶν, ὅπως διανύσῃσι τὸ ἀπὸ Τραπεζούντος εἰς τὴν νῦν Κερασούντα διάστημα, ὅπερ, ὅν διὰ θαλάσσης ἴσον πρὸς 60 περίπου ναυτικὰ μίλια καὶ νῦν ἐστὶ, ὅτε οὔτε ὁδὸς οὔτε συγκοινωνία τις διὰ ξηρᾶς ὑφίσταται, μετὰ τις πεζοπόρος θά ἠδύνατο νὰ διανύσῃ εἰς ὀλιγώτερον τῶν τριῶν ἡμερῶν, ἐν ᾧ τὸ ἐκ Τραπεζούντος μέχρι τῆς θέσεως, ἐν ᾧ ὁ Στράβων πίθεται τὴν Κερασούντα διάστημα, καὶ ὁ μετρώτερος πεζοπόρος ἐν μὲν ἡ μὲν καὶ ἡμισεὶς ἡμέρᾳ ἀνέως θά ἠδύνατο νὰ διανύσῃ. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ, ὡς πᾶς τις γινώσκει, ἔχονεν ἀρετὰ παραδείγματα πολὺ ταχύτερας πορείας, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος τοῦ Ξενοφώντος φαίνεται, ὅτι προηγούμενος ἐν τῷ ἑσπερικῷ οἱ Μόριοι ἐπὶ πλοῖοις πολὺ ταχύτερας καὶ ἐπιπονωτέρας πορείας. Ἐν τοῖσις καὶ αὐτοὶ ὁ Ξενοφὼν φαίνεται ἀναγινώσκων, ὅτι ἐξέτελεσαν σπουδαίαν πορείαν καὶ ὡσεὶ θύλων νὰ αἰτιολογήσῃ ταύτην λέγει « ἡ δὲ ὁδὸς ὠδοποιημένη ἦν. Ἐπὶ κιν-

δυνὸν νὰ ῥαπὶ σχολαστικῶς τοῖσι νὰ εἰπω, ὅτι ἐν τῇ παρενθετικῇ ταύτῃ προτάσει τὸ μῦρον αἰτιολογικὴν σημασίαν ἔχει. Ἐάν δ' ἐδαπάνουν ὑπερτερραπλοῖον χρόνον ὅπως διανύσῃσι τὴν ἐκ Κερασούντος εἰς Κοτύωρα διάστημα, αὐτοὶ ὁ Ξενοφὼν λέγει, ὅτι οἱ μόνον δύσβατος, ἐρήλη καὶ κοίλη ἦν ἐντέθειν ἡ χώρα, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐνοικούντες ἐκώλυν αὐτοὺς τὴν διαβάσιν. Ἐναγκάσθησαν κατὰ συνέπειαν νὰ συμπληρώσῃσι μετὰ σφύλης τινος τῶν Μοσσοναίων καὶ κυριεύσαντες νὰ παραδώσῃσιν αὐτοὺς ἐπιμαχρώατόν τι χωρίον, εἴτα ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον διὰ τῆς ζώνης καὶ δυσβάτου ταύτης χώρας πορεύμενοι καὶ διενεχῶς ἀνωρίζοντες ὅπως ἀνοίξωσιν ἐαυτοὺς δίοδον, ἠναγκάσθησαν ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς παραλίας, καὶ διελθόντες τὴν μικρὰν τὴν Χαλύβην χώραν διὰ τῶν ὀρειωτέρων πὺς ὀρεπεθίων κατέβησαν εἰς τὴν γῆραν τῶν Τιβερηνῶν, καὶ ἐνεκα τούτου αὐτὴ ἐράνη αὐτοὺς πεδινωτέρα. Ἐάν συγκρίνωμεν πρὸς ἀλλήλους τὰς περὶ τῶν οἰκούντων τὴν χώραν ταύτην φύλων ἐθνολογικὰς πληροφορίας τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, καὶ καταλήξωμεν εἰς τὰ αὐτὰ συμπεράσματα. Ὁ Ξενοφὼν μετὰ τοὺς Κόλχους ἀναφέρει τοὺς Ἀρλίους, εἴτα τοὺς Μοσσοναίους, καὶ ὡς ἰδύμεται ἐν τῇ πορείᾳ, εἴτα τοὺς Χαλύβης, καὶ μετὰ τούτους τοὺς Τιβερηνούς, βαίνοντες ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς. Ἐάν ὅθεν παραδεχθώμεν, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ἀναφερομένη Κερασούς εἶναι ἡ τοῦ Ξενοφώντος δὲν νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι αὐτὴ μὲν κατὰ Ἀρλίους, εἴτα, ἡ δὲ φασαχνία τοῦ Στράβωνος καὶ νῦν Κερασούς μεταξύ Τιβερηνῶν καὶ Χαλύβης, ἡ μὲν πρὸς δυσμὰς τούτων, ἐν τῇ τῶν Τιβερηνῶν χώρᾳ, οἱ δὲ Μοσσοναῖοι πρέπει νὰ κατέχωιν τότε περὶ τὴν νῦν Τρίπολιν ὅπλ. πολὺ ἀνατολικώτερον τῆς νῦν Κερασούντος. Ἀλλὰ πρῶτον μὲν αἱ τῆς συγκρίσεως τῶν πληροφοριῶν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, εἰσάχοντες ὅτι οἱ Μοσσοναῖοι κατέχον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς νῦν Κερασούντος καὶ ἀντικρὺ τῆς νήσου Ἀρπητιάδος, ἐκ δὲ τῶν λόγων τοῦ Ξενοφώντος φαίνεται, ὅτι ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἀναφερομένη Κερασούς κατὰ Μοσσοναίους ἰδύμεται, δεύτερον δὲ οἱ Χαλύβης δὲν φαίνονται νὰ κατέχωιν πρὸς ἀνατολὰς, ἀλλὰ πρὸς δυσμὰς τῆς νῦν Κερασούντος, διότι κατὰ τὸν Ξενοφῶντα ὁ βίος ἦν ποτε πλείστοις οὕτων ἀπὸ σιδηρέας, καὶ περὶ τὴν Τρίπολιν μέχρι Τραπεζούντος, καὶ ἴσον τοῦλάχιστον γινώσκωμεν, μόνον μεταλλοὶα ἀργυροῦν, χαλκοῦ καὶ μαγνήτου παρατερόνται, ἐνὶ τούτωντι πρὸς

δυσμᾶς τῆς νῦν Κεραιούτης πολλάχθι παρατηρούνται σιδηροῦχα πετρώματα, καὶ νῦν δ' ἐτι οἱ πρὸς δυσμᾶς τῆς Κεραιούτης, ὑπὲρ τὴν κώμην Πουλαντζάκην καὶ πρὸ πάντων οἱ ἐν τῷ ἰστωρικῷ τῆς πρὸς δυσμᾶς ἐπαρχίας Ὀρδοῦς (ἀρχ. Κοτιώρων) χωριοὶ σιδηροῦχοι μόνον καμινεῖουσι τὰ σιδηροῦχα ταῦτα πετρώματα καὶ ἐξαγοντες καταργαζονται τὸν σίδηρον. Ἐάνκαθ' αὐτὰ ἀνωτέρω ὑποβίωσιν ἐτι ἡ χώρα τῶν Τιβαρνῶν ἐκεῖτοι περὶ τὴν νῦν Κεραιούταν ἡ ἀμέσως πρὸς δυσμᾶς αὐτῆς, τότε πᾶς ἢ ἐξηγήσωμεν τὸ χωρίον τοῦ Ξενοφώντος, ἐν ᾧ οὗτος λέγει ἐτι: «ὡ τῶν Τιβαρνῶν χώρα πολλὴ καὶ πεδινωτέρα». Αὐτοὶ ἡ περὶ τὴν νῦν Κεραιούταν καὶ πρὸς δυσμᾶς αὐτῆς μέχρι σχεδὸν τῆς ἐπαρχίας Ὀρδοῦς χώρα εἶναι μάλλον ἢ τοῦλαχέτω ἐξ Ἰσοῦ ἀνώμαλος, ὄρεινὴ καὶ δυσβάτος, ὡς καὶ ἡ πρὸς ἀνατολὰς, πάντως δὲ πολλὴ ὄρεινόςτα ἡ πρὸς τὴν Κεραιούταν τοῦ Στραβῶνος, ἐνῷ καὶ τὰ σύνορα τῆς ἐπαρχίας Ὀρδοῦς ἡ χώρα ἀρχαίως καθισταμένη κάπως πεδινωτέρα.

Τοιοῦτοι οἱ λόγοι, οἵτινες πείθουσιν μὲν τὰ παραδείχθαι ἐτι ἡ νῦν Κεραιούτης εἶναι αὐτὴ ἡ ὑπὸ τοῦ Ξενοφώντος ἀναγραφόμενη. Οὐδένα δὲ λόγον βλέπω ἐπὶ τοῦ παρόντος φαντασθῆναι νὰ μὴ φέρῃ τις ἀμφιβολίαν περὶ τούτου, κατὰ εἰς ἀνακαλυφθῆσιν ἐν τῇ θέσει, ἣν ὑποδεικνύει ὁ Στραβίων, ἐπιγραφῇ καὶ ἄλλα ἱστορικὰ τεκμήρια μαρτυροῦντα τὴν πλάνην μου.

Β'. Ἱστορικαὶ δημοσιεύσεις.

Περὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῶν χωρῶν τούτων ἔλλειπουσιν σχεδὸν ἐντελὲς πληροφορίαι. Ἐκ τῶν ἀνθρωπολογικῶν καὶ ἐθνογραφικῶν παρατηρήσεών μου δημοσιευθεῖσών ῥησιμῶς ὡς ἤδη εἶπον, ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης μελέτης, ἐν τῇ α' ἀνθρωπολογικῇ τῶν Παρισίων, προήχθη νὰ παραδειχθῇ ἐτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῶν χωρῶν τούτων ἀποσπᾶσθαι ἐν τῇ προϊστορικῇ ἐτι ἐποχῇ ἐκ τοῦ ἔξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς ὑπερβῆναι τῶν χωρῶν τούτων διευθυνόμενον μεγάλου ρεύματος τῆς Ἰνδο-ευρωπαϊκῆς φυλῆς, καὶ ἐτι βραδύτερον εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀνέμειχθαι καὶ ἄλλα στοιχεῖα, πιθανῶς σημεῖα (Ἀσσύριοι, Χαλδαῖοι). Τὰ ἀρχαιότερα ὀνόματα, ὅσα ἔχοντο ἤμην ἡ ἱστορία τοῖς παλαιῶς ἡμετέροις λαοῖς, εἶναι: Χαλδαῖοι, Χάλυβες, Τιβαρνῶν, Σάνοι. Τὸ δ'

νομα τῶν περὶ τὴν Κεραιούταν οἰκούντων Μοσσοναίων (μόσσον—ξύλινη καλύβη, οἶκος) δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἐθνολογικὴν σημασίαν· ὁ Στραβίων ἀποκαλεῖ τοὺς Μοσσοναίους καὶ Ἑτακιομίτας καὶ τινὰς τούτων Βόξτρας¹. Ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἐγχωρίων ἑλληνικῶν διαλέκτων, διασφύζουσιν πλείστους ὅσους ἀρχαιοτάτους καὶ ἐνίοτε ἀγνώστους τύπους, ἀκαταλήπτων διὰ τὸ πλείστον τοῖς μὴ γινώσκουσιν τὰ ἰδιώματα ταῦτα, καὶ ἐκ τῆς ἀνὰ τὸν Πόντον διαφορᾶς τῆς προσφῶδας καὶ προσφῶς προήχθη νὰ ὑποβίωσιν, ἐτι κατὰ τοὺς παναρχαίους χρόνους ἐν μὲν Κεραιούται, Κοτιώροις (νῦν Ὀρδοῦ) καὶ Τριπόλει, ἔθνα ἢ προφῶρες εἶναι πολλὰ τραγυτέρα ἢ ἐν ταῖς ἄλλαις Ποντικαῖς πόλεσι καὶ ἡ τροπὴ τοῦ ἡ εἰς α συνήθης, κλ. ἐπεκράτησε τὸ δωρικὸν ἢ αἰολικὸν στοιχεῖον, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πόλεσι τὸ ἰωνικόν.

Ἡ ἱστορία τῶν χωρῶν τούτων ἐν μεγάλῃς γραμμαῖς διατείνεται εἰς 7 ἢ 8 καθάρως ἀπ' ἀλλήλων διακεκριμένους ἐποχάς, τοιούται: τὴν Φρυγιανήν, ἀρχομένην ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ καταλήγουσαν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς καταλύσεως τοῦ πρώτου Ἀσσυριακοῦ κράτους (878 π. Χ.), τὴν Ἰρανικὴν ἢ Μηδοπερσικὴν (π. Χ. 301—66 π. Χ.), τὴν Ρωμαϊκὴν (66—400 π. Χ.), τὴν Βόξαντινὴν ἢ Ἀραβικὴν (400—1070), τὴν τοῦ μετὰ ταῦτα κράτους τῶν ἐν Γραβερῶντι Κορινθίων, καὶ τὴν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῶν σουλτάνων. Ἄλλ' ἐν ταῖς ἐποχαῖς ταύταις, αἵτινες ἀρραστὶ γενικῶς τὰ σύνορα τῆς εὐρυτάτης χώρας τῆς βορείου Μικρασίας, περιελαμβάνοντο ἀρχαί πάντοτε καὶ αὐταὶ αἱ ἐπὶ τῶν βορείων πλευρῶν καὶ διακλαδύσαντο τῶν Παρὰδρου καίμενα ἀπότοροι καὶ δύσβατοι ὄρη. Ὁ Πρόδοτος ἐν τῇ Θάλειᾳ αὐτοῦ λέγει ἐτι οἱ λαοὶ τῶν χωρῶν τούτων ἐτέλουν φόρον τριακοσίων ἀλάντων Δραφρῶ τῷ Ὑστάσπου (521-485 π. Χ.) καὶ ἐτι ἡ χώρα αὐτὸν ἀπέτειλε τὸν 19ον νομὸν τοῦ κράτους². οὗτος οὕτως φρονεῖ ἐτι ἡν ἀρχαίως καὶ μάλλον ἢ πραγματικῶς, διότι κατὰ τὰς πρὸς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων περιγραφὰς οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ φυλαί νῦν δυσκόλως ἔξ συγκριτικῶν ὀντων οὗτοι καὶ ἡδύοντο νὰ τῶσιν ταυτοῦτον τὸν φόρον, προεφύλασσοντο δὲ τοσοῦτον καλῶς ὥστε τοῦ

1. Στραβ. Γεωγρ. II, 18.

2. «Μόσχου ἢ καὶ Τιβαρνῶν καὶ Μάκροισι καὶ Μοσσοναῖοι καὶ Μάκροισι τριακῶσις τάλαντα προῖοντος ἔντατος καὶ δέκατος οὗτος». (Πρόδοτος, Θάλασσα, lib. III, cap. 99).

ἀπρόσπου των ὁρίων αὐτῶν, ὥστε δυσκόλως θὰ ἠδύναντο νὰ ἐξαναγκασθῶσιν εἰς ἀπόστιον τοῦ φόρου τούτου, πρὸς τοῖς λοιπῶν, ὅτι εὐδὲ ποτε ὁ Ὑστάτος ἤθελε νὰ ἰδῇ τὸ χρῆμα τῶν Μοσσοῦνικων τούτων. Ἐν σημειώ-
ται καὶ ἐν τέλει τῆς τοῦ Κύρου Ἀναβύσεως ἀναφέρεται, ὅτι τὰ μὲν ἑλληνικά ταῦτα εἶλα ἦσαν αὐτοῦμα¹. Ἐν τῇ ἐποχῇ τοῦ Ξενοφῶ-
τος (400 π. Χ.) ἡ Τραπεζοῦς, Κερασσοῦς, Κο-
τώμα καὶ αἱ αἰ τοῦ Πόντου παράλιαι ἑλ-
ληνικαὶ πόλεις ἀναγνώριζον ὡς μητρόπολιν τὴν
Σινώπην καὶ ἐκ τούτου αὐτῇ ἐτίθειον φόρον.

Ἀπὸ τῆς Μακεδονικῆς ἐποχῆς ἔχομεν σα-
φιστέρας περὶ τῶν χωρῶν τούτων πληροφο-
ρίας. Κατὰ τὸν Πλούταρχον (ὅν βλῶ ἐν Εὐαί-
ουσι καὶ ἄλλους τινὲς συγγραφὰς ἐπὶ τῆς ἐπο-
χῆς τῶν Ἀριαράθων Α' καὶ Β' (274—302
π. Χ.), βασιλείῳν τῆς Καππαδοκίης, ἡ χώρα
αὕτη ἀπὸ Σινώπης, μέχρι Τραπεζοῦντος ἀπε-

τελεῖ μέρος τοῦ Καππαδοκικοῦ κράτους. Μετὰ
τὸν θάνατον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὁ Πε-
δικας ἐκδιώξας Ἀριαράθην τὸν Γ' κατέλαβεν τὴν
κράτος του. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ, ἀνακηρύσσοντας
τοῦτο τοῦ Ἀριαράθου, καὶ ὁ Μεθριδάτης ὁ Β'
ἐπαγγέλλεν εἰς ἑτέρας χώρας, ἐνθα εἶχε κατα-
ρῆγει, καὶ ἰδρύει τὸ Ποντικὸν κράτος. Τοι-
ουτοτρόπως τοῦ μεγάλου Καππαδοκικοῦ κρά-
τους διακρινέντος εἰς δύο, αἱ χώραι αὗται
ἀπέπεσαν μέρος τῆς Ποντικῆς Καππαδοκίης
ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν Μεθριδάτου τοῦ Β'.

Μετὰ τῶν πτώσιν τῆς δυναστείας τῶν Μι-
θριδατῶν, τὸ κράτος αὐτῶν, ὡς λέγει ὁ Στρά-
βων, διενεμήθη πολλοῖς ὅσιστα εἰς Πολέμων
κατέσχε τὴν Κολχίδα «κακῶς ἐπὶ τοῦ τελευτήσαντος,
ἡ γυνὴ Πυθωφῶς κρατεῖ βασιλεύουσα καὶ Κόλ-
χων καὶ Τραπεζοῦντος καὶ Φανακίας»¹.

Ἐπὶ βυζαντινῶν ὑπῆρχετο Κερασσοῦς τε καὶ
τὰ περίχωρα εἰς τὸ θέμα Χαλδίας, ἡ δὲ πόλις
αὕτη ἦν μετὰ τὴν Τραπεζοῦντα σπουδαιότερα
πόλις τυχούσα καὶ τῆς τῶν ἐνδοξῶν σουλτάνων
κύνοας.

Στράβ. Γεωγραφ. Βιβλ. ΙΑ, 2, 18.

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΚΑΤΑ ΤΩΝ 12^{ΩΝ} ΑΙΩΝΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΝΑΩΝ

ΥΠΟ

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ.

(Ἀνεκδόθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 Ἀπριλίου 1892).

Ἀπογοημένους ἦσαν μετὰ σύντονον ἐμβρυὸς
μελέτην ἐπὶ τόπου καὶ παρατήρησιν, μετὰ
σπουδῆν τῶν γνωστῶν ἡμῖν πηρῶν, ἐντύπων
καὶ χειρογράφων δύναται νὰ συντελέσῃ τὴν γνῶ-
σιν ἐν τινὶ μέρει τῆς βυζαντινῆς τοπογραφίας,
εἴτε περὶ τῆς Κ/πόλεως ὑπόκειται λόγος, εἴτε
περὶ χώρας τινὸς ἢ κόμης ἀρχιεπίσκοπος ἡμῖν
ἡ τῆλεγονος. Οὐδ' ἐπιτρέπεται, νομίζω, κατὰ
πάναν ἀνακάλυψιν ἀρχαίου τοίχου ἢ ἀνακρίνω-
μεν τὸν πολλὸν δουλικῶν ὅπως ἐξαναγκάσω-
μεν αὐτὸν νὰ εἴπῃ τίνας ἀγίους καὶ τίνας ναοὺ
σχευομενικῶν ἢν, ὡς οὐδαμῶς ἐπιτρέπεται νὰ

προνοήμεν ὅτι πᾶσα στήριξ ὑπόγειος ὁδηγεῖ εἰς
τὴν Ἀγίαν Σοφίαν, ἐρ' ὅσον ἀμελεῖσθαι ἐπὶ μέ-
νιν τὸ σύστημα τῆς συνενόσεως τῶν ἀρχῶν
καὶ τοῦ κρατούντος τὰς ἡμέρας ἐν ἐπικειμένην ὁ-
μοτικῇ ταρχῇ, καλῶς ἐπίσης οὐδ' ἐπιτρέπεται
νὰ πιστεύωμεν ὅτι πᾶς λάκκος ὕδατος ἀγιαζο-
μένου ὑπὸ τῆς θερμῆς τῶν προσερχομένων πί-
στως ὑποδείκνυσιν τόπον ἀγιασθέντα πρῶτον ἐκ
τῆς ὑπάρξεως βυζαντινοῦ ναοῦ.

Μετ' ὅσα μέρη σημεῖον ἐγράφη καὶ μετὰ τὴν
ἐκδοσιν ὧν πολλὰς προσέχω, ἥτις εἶδει νὰ
περιπέσῃ εἰς χεῖρας ἀρχιτέκτονος ἱμπερίου, εἰς

ὁ διδάκτωρ Α. mordtmann καὶ ὁ κ. Σ. Σιδερίδης, ἔχει τις εἰπεῖν ὅτι καὶ ἐν χειρογράφοις τιμὴν θανάτου 'να γνωρισθῶσι εἰδήσεις περὶ τινων ἀρχαίων νῶων, ὧν ἡ μέλει τε πρέπει 'να διασωθῇ κυρίως τὰ κατὰ διαφόρους αἰῶνας ἐνέματα τοῦ τε πάτρωνος ἁγίου καὶ τοῦ κτίτορος· διὸ καὶ πολλοὶ ἠλλασσον πάτρωνα, καὶ συνεπῶς γνωρίζονται ὑπὸ νέον ὄνομα, πολλοὶ ἠλλασσον κτίτορα, καὶ κατ' αὐτὸν ἐπωνομαζοῦντο.

Σήμερον ἐποθέλλω περιλήψιν δύο σημειώσεων, ἃς ἐώρακα ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 27 χειρογράφῳ πρὸς ἐνταῦθα βιβλιοθήκης τοῦ Παναγίου Ταφου, ἡ ἀρτιστὸν μὲν ἐντολή τοῦ πατριαρχίου τῶν Ἱεροσολύμων Δοσθέου, ἂν μὴ ὑπ' αὐτοῦ· τοῦτο, διαβλέψας δ' ὅτι τοῦ ἀντιφύ αὐτοῦ Χρυσάνθου. Ἡ πρώτη ἀρθμὴ κυριεκεκρίθης, ὡς καὶ τις ἐν τῇ «Νυκτὶ Συναγωγῇ» τοῦ Δοσθέου φερμένη σημειώσας, συμπληροῦσα τὸ βραχὺ μου ὅμαρ· ἡ δευτέρα δεικνυσὶν ὅποσα κινώσια εἴδων, ἥτοι πρὸς ἀνέκωτον ἔρανον, ἐν τοῖς ὁρθόδοξοις τῆς Κωνσταντινουπόλεως περιήγοντο πρὸς ἐλάττωσιν τῶν πολλῶν ἡμεῶν τοῦ πατριαρχείου τῆς Ἀγίας Ἐκκλ. καὶ πρὸς αὐτῶν αὐτοῦ. Αἱ δύο τελευταῖαι ἐγγραφοὶ ἐν τῇ κατ' αὐτὸν 12' αἰῶνος ἢ ἐν ἀρχαίᾳ τοῦ III', ἡ δὲ τῆς «Νυκτὸς Συναγωγῆς» ἐγγραφή τῷ 1648, καὶ ἡ ἑξῆς ἡμῶν πρὸς τοὺς ἀρχαίους νῶους, ἐν τῷ μὲν τῶν πύγων ἀποδόσεως κειμένης, μὴ σωζομένης δ' ἐν τῷ 1683, δὲλον ὡς ἀποθανόντας μεταξὺ τῶν δύο τούτων χρονικῶν ὁρίων οἱ ναοὶ οὗτοι εἴσιν· ἡ τῆς Θεοτόκου ἐν Βλαχίᾳ, ὁ τοῦ Φωτίνου, καὶ ὁ τοῦ Ῥαμουντῆ· οἱ δύο τελευταῖαι σημειοῦνται κυρίως ὡς ἐνορίαί, ἀλλὰ ὁρῶν δύσκολον πως τὸ παραδεδεσθαι ἐνορίας ἀνεν νῶων. Προσθετέον ὅτι, ἐν ἐνθίσκωσι καὶ ναοὶ καὶ πόλεις ὡς ἄνθρωποι, κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον, αἰτία τούτου γίνεσθαι πρωτίστη τῶν κατωτέρων ἢ παρ' ἡμῶν ἐλάττωσις· περὶ τὰ μέσα τοῦ 12' αἰῶνος ὁλόκληρος ἡ σήμερον ἐνορία τοῦ Φαναρίου ἐχορήγησεν σφεδρὸν ἀπάντες κυριεκεκρίθης, ἃς τοῦ Βελιγραδίου καὶ τῶν Ὑψωραθίων ἐξ, ἡ τῶν ἐξ Μακρῶν τίσσαρχας, τίσσαρες δ' ἐκ τῶν ἐνοριῶν τοῦ Γαλατῆ ἐδόθη δέκα καὶ ἐννέα. Συμπεραίνει ἡ τῆς σημειώσεως τοῦ 1648 ὅτι κατωτέρως ὀλίγους ἥλθον αἱ ἐνορίαι Παλίνου, Ἐγγρακπίου, Σαρμακίου, σχετικῶς δὲ πλείονας αἱ ἐνορίαι Σουλτότης, Ἐδινερακίου, ἡ τῶν ἁγίων Θεοδώρων ἐν Βλαχίᾳ. Ἡ ἐνορία τῆς Θεοτόκου τῆς Βλαχίας ἐχορήγησεν ἑμῶν κυριεκεκρίθην, ἐκείνη δ' ὅτι οἱ τῶν κατοίκων αὐτῆς ἀριθμὸς ἡκατοῦ τοῦ τῶν κατοίκων Παλίνου. Ἐάν δ' ἐπιτρέπηται 'να εἰκόσθῃ τις ἐκ τῆς τά-

ξεως, ἣν ἐν τῇ σημειώσει τοῦ 1648 κατέγραψεν αἱ ἐνορίαι Φωτίνῃ καὶ Ῥαμουντῇ, θέλει τάξει ταύτας ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ Φαναρίου μέχρι Σουλτότης καὶ κατὰ τὴν μέγρη Σαρμακίᾳ ἐκτασθαι. Πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ τῶν ὁρθόδοξων ἐν ἐκείνῃ ἐνορίᾳ πληθυσμοῦ βοηθοῦσιν ὡς αὐτῶς αἱ ἀναγραφαὶ τῶν κατ' ἐποχὰς ἐμβατοικίων, ἀπερ' ἐχορήγουν ἐνοριακοὶ ναοὶ τῶν ταμείων τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως· ἄλλ' ἡ παλαιότερα παρ' ἡμῶν τοιαύτη σημείωσις ἀνατρέχει μέχρι τοῦ 1740.

Ὅριστικώτερον ὁρῶν 'να εἰπῶ ὅτι τῶν δύο σημειώσεων ἡ παλαιότερα ἢ μετ' ὀλίγων ἡ νεώτερα μὴ θνήσκῃ ἡμῶς δύο ναοῦς, ὧν τὸν ἓνα καὶ ἐτέρωθεν ἐγνωσκόμεν τὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Πύργου καὶ τὸν τῆς Παναγίας τῶν Παλαιολόγων.

Ἀπὸ τῶν τοῦ Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου «ἐπὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ τείχους τοῦ Φαναρίου» εἰπὶ τῇ τελεῇ τῇ κατὰ τὴν πόλιν τοῦ Φαναρίου (τὰ μετὰ τὴν ἄλυσιν τοῦ 681), ἀπὸ προσφορῆς παραδόσεως ἀπὸ τῆς πρὸ κατακτείνης (1884) ἀνακαλύψεως λευγῶν βυζαντινῆς δομικῆς, ἐπιστάμενος ὅτι ὁ ναὸς οὗτος πλησιάζων τῇ πόλιν τοῦ Φαναρίου, προσευνδύμενος ἐπὶ τοῦ τείχους ἡ πολὺ πλησίον κειμένης, καὶ παρὰ τινι πύργῳ, ἐξ οὗ ἔχομεν ὄνομα «ἐνορία τοῦ Πύργου», εἴκατο κατὰ τὸν τόπον, ἐν ᾧ νῦν ἡ οἰκία Κωσταντίνου Θεωμιδίου καὶ αἱ περὶ αὐτήν. Κατὰ τὸν Κομνηνόν, ὁ ναὸς ἀπέθανε κατὰ τὴν πρώτην τριακονταετίαν τοῦ III' αἰῶνος· ἡ ἀριστοκρατικὴ σημείωσις, ἣ ἐν ὀνοματῶν ἀναφέρει, δεικνυσὶν προφανῶς ὅτι τοῦτο ἐγένετο τῷ 1704.

«Ἦτον καὶ ἡ μικρὴ ἐκκλησία Παναγία τοῦ Παλαιολόγου» γράφει ἡ σημείωσις, ἀποδοῦσα τὴν ἀρῆναιαν τῆς ἐκκλησίας ταύτης τῆς μικρῆς εἰς τὰ τελευταῖα τοῦ 12' αἰῶνος ἐτη. Γνωστὴ μὲν ἐκκλησία τοιαύτη ἔστι ἐν τοῖς Παχυμέροις (βιβλ. Β', α, 16) καὶ ἀπὸ τῶν παρὰ Miklosich καὶ Müller ἐγγραμμάτων, ἀλλ' ἐν τῇ ἐκείνῃ ἐσημειώθη ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγ. Δημητρίου· ὅτι καλεῖται τῆς Θεοτόκου· γνωστὸν δὲ ὅτι ὁ ναὸς καὶ μόνῃ Παλαιολογίῃς ἐν τῇ τοῦ 12' ἢ ἐν τῇ τοῦ 13' αἰῶνος. Ἐν τῇ χειρογράφῳ σημειώσει ἡ μικρὴ ἐκκλησία τοῦ Παλαιολόγου τὸ πρῶτον κατὰ τὴν νῶον Τζαβλίον, Μουχλίον, ἡ πύργον, Βλαχ-Σερβίον, φανταίνεται μὴ δὲ κειμένη· ἀπὸ τοῦ Φαναρίου καὶ Παλινά.

Κατὰ τὴν ἀρχαιότεραν τῶν ὅπως ἔμηνον σημειώσεων ναοὶ τινες ἀπῆλθον μεταξὺ τοῦ 1648—1683, ἕτεροι δὲ κατὰ τὰ πρῶτα τοῦ III'

αἰῶνος ἔτη. Τὴν Παναγίαν τὸ (ἡ τοῦ) Βλάγκα ματαίως ζήτησεν τῷ 1683. Ἐν ταύταις ἀναφέρεται ναὸς τοῦ ἁγ. Νικολάου ἐν Κοντοσκαλίῳ, χορηγούσης τῆς περὶ αὐτὸν ἐνορίας αἰὲν καὶ μιστὸν κυριευκτέην, ἐνῶ ἡ τῆς Ἐλπίδος ἐχορηγεί τρεῖς, ἡ δὲ τῆς ἁγ. Κυριακῆς αὐτὸ καὶ μιστὸν. Ἐξ οὗ συμπεραίνει τις ὅτι ἡ ἐνορία τοῦ ἁγίου Νικολάου οὐκ ἦν εὐκαταφρόνητος.

Σπουδαίαν ἠγοῦμαι τὴν πληροφορίαν περὶ τῶν ἐν τῷ 1670 πρὸς ναῶν, οἵτινες ἀριθμοῦνται ἐννέα τῷ 1683, γνωστὸν δὲ πῶς ἀποσιωπᾷ ἡ σημείωσις τῶν ἐν τῇ Καστελλωτίσσει ναῶν, ἐκτὸς ἀν' ἣ ὁ τῆς Ἐλεούσης. Πλὴν τῆς Ἐλεούσης οἱ λοιποὶ ναοὶ εἰσὶν οἱ τοῦ Χριστοῦ τῶν Μυστακινῶν, ὁ τῆς Παναγίας τῶν Καρακινῶν, ὁ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Καρμυλίου τοῦ ἁγ. Νικολάου (αὐταὶ αἱ σημεριναὶ), ὁ τοῦ Χριστοῦ τοῦ Κρεμαστού, ὁ τοῦ ἁγ. Δημητρίου, ὁ τοῦ ἁγ. Γεωργίου, ὁ τῆς Χρυσοπηγῆς. Περὶ τῆς Καστελλωτίσσεως ὁ Δωροθέος Μονεμβασίας ἀναφέρει, ὅτι ἡ κοινὴ τοῦ Ἱεροσλή (κατὰ Κ. Σάβαν αὐτοῦ πύργου τοῦ Δωροθέου) Μονεμβασίας ἀνεκτίσθη ἐκ τῶν χρόνων αὐτῇ περὶ τὰ ἔτη 1550—1565 ἢ 70) ἀπὸ τῆς Χρυσοπηγῆς ναὸς ᾗδεν ἡδὴ τὸ κύκνειον τῆς ζωῆς αὐτοῦ κατὰ τὸ 1670, ἀγνοῶ δὲ πῶς ἡ σημείωσις ἀναφέρει αὐτόν. Τῷ 1671 ὁ πατριάρχης Διονύσιος ὁ Μουσουλῆς ἀγοράσας τὰ μαμωναικὰ αὐτοῦ προστήνγει τῷ πατριαρχικῷ ναῷ. Γνωστὸν δὲ παρὰ Δουκαγκαίῳ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἀναφέρονται ἔξ ἐν Γαλατῇ ναοί, ἧτοι οἱ τέσσαρες σημερινοί, ὁ ἅγιος Δημήτριος καὶ ὁ Κρεμαστός Χριστὸς, καὶ ἅγιος Δημήτριος ἐν Καστρί. πασῶ, τοῦθ' ὕπερ ἀναφέρει καὶ ἡ προφορικὴ παράδοσις. Ὁ κ. Κεραμεὺς ἐγραψέ τινα περὶ τινῶν ἐν Ζ' τεύχει τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας, καὶ διακριθὲν τινα προηγουμένην, οὐδ' ὅμως ἀξίας ἀμφότερα. Γνωστὸν ἔμοι καὶ ὅμιν βεβαίως ὅτι κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1660, πυρκαϊκῆς μεγάλῃς ἐν Γαλατῇ γενόμενης, ἐκάησαν οἱ ναοὶ Χρυσοπηγῆς, Ἐλεούσης, ἁγ. Γεωργίου, φρονῶν ὅτι ἡ πυρκαϊκὴ αὐτῇ, ἡ τρέχουσα ἔξ ἔτη κατόπιν αὐτῆς ἐπισυμβάσα, τὰ πολλὰ χρεὶν, τὸ τῆς ἐνδείας τῶν κατοίκων ὑπέρογκον ἦν αἴτιον. κα

ἀραιοθῆσιν εἰς τέσσαρας μόνον ναοὺς οἱ ἐν Γαλατῇ ὁρθοῦσι κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος. Ὡστε μεταξὺ τοῦ 1660—1700 εἰσποὶ τὸν βίον πάντα ναοὶ τοῦ Γαλατῆ, καὶ, δυστυχῶς, ἀγνοούμεν καὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἐκιντο.

Ἄν ἡ μελέτη καὶ σπουδὴ τῆς τύχης τῶν ναῶν ἐπιβάλληται τοῖς μὴ ὁμογενέσιν ὑπὸ τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης, ἡμῖν ἐπιβάλλεται πρὸς δικαιοσύνην τῶν κατέρων ἡμῶν. Μετὰ μελέτην ἐμβριθῆ πιστεύω ὅτι διαγίγεται σαφῶς ὅτι κατακρίνονται καλῶς οἱ βυζαντινοὶ διὰ συγρῆν οικοδομῆν ναῶν. Ἀπροσπαθῆς ἔρευνα δίδει ποτε ὅτι ναοὶ τινες, πολλοὶ νομιζόμενοι, ἦσαν εἰς καὶ ὁ αὐτός, πολλὰς δεχόμενος ὀνομασίας, ταύτην μὲν ἀπὸ τοῦ πατρωνος ἁγίου, ἐντὺς δέκα καὶ δύο αἰῶνων πρὶν ἢ τετράκις ἀλλασσόμενοι, ἐκείνην δὲ ἀπὸ νέου κατίσχυος, ἀλλασσόμενοι καὶ τοῦτου, καθώστερ ὁ ἅγιος, ἐφ' ᾧ ὁ ναὸς ἐτίματο. Ἀνευρεθίσεται δὲ πιστεύω καὶ νεώτερος ναὸς ἐπὶ τοποθεσίᾳ ἐγερθείς παλαιότερου καὶ νέου ὄνομα λαβών. Ἀνευρεθίσεται ὅτι πολὺ μέρος ἐκ τῶν καταλόντων τῶν παρὰ βυζαντινοῖς ναῶν, καὶ εἰς 472 ἀριθμώσμεν αὐτούς, ἦσαν παρεκκλήσια μεζόνων ναῶν ἡ μόνων, ἴσως δὲ καὶ ὅτι τὸν αὐτὸν ναὸν ὑπὸ μὲν ἐν ὀνόματι γνωσόμενοι ὡς ναὸν, ὑπὸ δ' ἑτέρων ὡς μοιῆν ἢ ὅτι ὑπὸ τρία καὶ τέσσαρα ὀνόματα περιεχομένην, τὸ ἐν καὶ μόνον ὄνομα τοῦ περιέχοντος, ὥστε ὀνομαζέ τις τὴν τοῦ Βασιτοπαίδου μονὴν ὑπὸ τρεῖς ὀνόματα κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν αὐτῇ παρεκκλησίων. Ἀνευρεθίσεται δ' ἐπίσης καὶ οὐδέποτε σκεπηθῇ ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ αἰῶνι οἱ 472 ναοί, μήτε κἄν ὁ ἡμῖς ἀριθμῶν. Μετὰ ταυτάς μελέτας ἐγὼ νομίζω ὅτι τὸ ὄνομα τῆς ἀληθείας ἀναγγελεῖ ὅτι οἱ βυζαντινοὶ οὐδ' ὅπως εἶγον ἔργον κίριον ὀφθεν τὰς οἰκοδομὰς, ἀνεγείρουσι, ἐπισκευάζ, καὶ στολισμοὺς ἐκτελοῦσιν καὶ μοναστηρίων.

Πρὸς γνῶσιν δὲ τῆς τούτων ἱστορίας συμβάλλονται τὰ ὥδε κἀκεῖσε σωζόμενα παλαιὰ κατὰ στοιχὰ ἐξόδιων καὶ γεωγραφικῶν βιβλίων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, ἐν οἷς ἱερεῖς εὐσεβεῖς ἀπεθροσσεύοντο εἰδήσεις πολλῆς τιμῆς ἀξίας.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΑΠΟ 20 ΜΑΪΟΥ 1891 ΜΕΧΡΙ 10 ΜΑΪΟΥ 1892.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΠΣΤ'

(Τακτική)

Τῆς 20 Μαΐου 1891.

Προσφώνητος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΟΥ.

Ἀναγιγνωσκόμενοι τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνελεύσεως καὶ μετὰ τινὰς ἐπ' αὐτῶν παρατηρήσεις τῶν κκ. Δ. Οἰκονομίδου, Κ. Χρυσοφίδου καὶ Ἀρχ. Ληροσίδου κυρωθέντων, ἀνακινουμένη ἡ τε ἀλλοτρίω καὶ αἰ βιβλίω προσφορᾷ. Ἀκολουθῶν δὲ ὁ πρόεδρος ἀναστὰς ποιεῖται τὴν ἐξῆς πρὸς τὰ μέλη προσφώνησιν·

Φίλοι συνάδελφοί,

Τιμηθεὶς καὶ πάλιν κατὰ τὰς ἀρχιερίσεις τοῦ παρόντος συλλογικοῦ ἔτους διὰ τῆς ἐκλογῆς εἰς τὴν ὑπεράστην ἀρχὴν τοῦ γεραροῦ τούτου ἰδρύματος εὐγνωμονῶ ὑμῖν ὁλοψύχως ἐπὶ τῇ ἀκρᾷ ἐμπιστοσύνῃ, ἣν ἐπεδείξατό μοι τὸ ὄργανόν ἡ ἐπιεικὴς ὑμῶν ψήφος. Ἀμειβῶ λέξων πρὸς τέλος ἐκφράσω τῆς πλημμυρούσης τὴν καρδίαν μου συγκινήσεως καὶ τῆς τὴν διανοίαν μου ταπεινότητος ἀνυσυχίας. Τὸ μὲν γὰρ σπῆδον συγκινουμένη βλέπων ὑπολαίω ἀπολαύω ἔγω ὁ ἑσχατος τῶν τοῦ συλλόγου ἡμῶν θεραπόντων ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως παρὰ τοῖς πατριωτάτοις ἑταίροις, τὸ δὲ τὰ μέγιστα συνταράσσει ἀναλογιζόμενος πόσας μοὶ ἐπιβάλλει ὑποχρεώσεις ἡ τῆς ἐκτιμήσεως ταύτης, τῆς δι' ἐμὲ λίαν κολακευτικῆς, πάνδημος ἐξακολουθητικὴ ἐκδήλωσις. Δύνοίδια, κύριοι, ὅτι ἡ προεδρία τοῦ συλλόγου τιμητικὴ μὲν εἰς ἄλλον ἐστὶ καὶ ἀξιοπληρὴς, ἐπάρχει ὅμως καθήκοντα καὶ κόπους, ὧν οὐκ ἔστιν ἀρβυρὰς συνειδῶς δι' τοῦτο ἀποδίδομαι τὴν ἀνατεθείσάν μοι διακονίαν εὐέλπεις, ὅτι τῇ συνάρεσι καὶ εὐλογίᾳ τοῦ παντοδυνάμου Πατρὸς τῶν φώτων ἔσται μοι καὶ

κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐρικτὴ ἡ ἡμέρος καὶ καινὴ διεύθυνσις τῶν ἡμετέρων ἐργασιῶν. Τὴν τῆς ἐντολῆς ταύτης ἐκπλήρωσιν εὐτυχῶς εὐχερῆ κατεστήσατε καλίσαντες περὶ ἐμοῦ ἄνδρας πεπειραμένους καὶ τὸν συλλογον φιλοῦντας, ὧν τὴν πολυτιμὴν συνεργασίαν οἶδα εἴπερ τις καὶ ἄλλος περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι καὶ ἐκτιμᾶν. Εὐχαριστῶν τοίνυν ὑμῖν καὶ ὅτι περιστοιχισατέ μοι διὰ τοιοῦτων, συγκοσμητῶν, νομίζω εὐκαιρον καὶ ἐπ' ἀνάγκης, ἵνα ἐξ ἀνάγκης αὐτῶν καὶ ἐμοῦ πρώτον μὲν διαβεβαιώσω ὑμᾶς περὶ τῆς ἀγρόπνου μερίμνης, μετ' ἧς διατελειώμενοι φρωροὶ καὶ προστάται τῶν τε πηλικῶν καὶ τῶν ὑλικῶν συμπεριόντων τοῦ φιλάτου ἡμῶν συλλόγου, δεύτερον δὲ ἐπαναλάβω τὴν καὶ ἄλλοτε ὑποβληθεῖσαν πᾶσιν ἀνεαίρετως τοῖς ἑταίροις παρακλησιν συμμετοχῆς τῶν συλλογικῶν ἐργασιῶν, ἐν αἷς ἑκαστος ἐκλήθη ἡ κληθίσεται.

Μετὰ λύπης παρατηρεῖται ἀπὸ τινος συστηματικῆς ἀπογῆ μελῶν τινῶν, δυνάμενων τελειοτέρως ἐργάζεσθαι ἐν τῷ περιερίπτῳ τούτῳ πεδυνῷ, ἀπὸ πάσης συλλογικῆς ἐνεργείας, τοῦτο δὲ καὶ δυσεξήγητον ἐλέγχεται καὶ ἀπάρδον τῇ συναισθήσει τῶν πρὸς τὸν συλλογον καθήκοντων αὐτῶν καὶ τοῖς συμμέροισι τοῦ ἰδρύματος ἐπὶ κλίμα. Ἐρ' ὡ καὶ προτρεπόμεν πάντας τοὺς ἐργάτας τῶν ἀμεινωσῶν τούτου εἰς κοινὴν συνεργασίαν, ἐν ᾗ ὅσοι κωλύονται ἀκατανόητοι παρενοήσεις ἐξ αὐτοῦ γεννηθεῖσαι, ὧν τὸν ἀντίκτυπον δυστυχῶς ἐνταῦθα συνανθισανόμεθα πρὸς ἀποβάρυνσιν πάλιν καὶ βλαβὴν τῆς τῶν καρπῶν συγκομιδῆς. Κατ' ἐξοίαν συνάδελφοι, καιρὸς πλέον ὅπως ἀντινοήσομεν ἐμπράκτως τὴν ἀναπύραστον ἀνάγκην ἀνικαιροῦς τῶν πάντων συνεννοήσεως καὶ ἐπ' αὐτῇ βοηθείας ἐν τῇ ἐπιτελείᾳ τῶν ἐπιβαλλομένων ἡμῖν καθήκοντων. Διὰ τῆς ἐργῆς ἐνδυνάμωσιν φιλαδελφείας ὁ συλλογος ἡμῶν, ὅστις τοσαύτην προσεκτήσατο αἰγλήν παρὰ τοῖς ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ ἡμετέροις καὶ παρὰ τοῖς ἐξ-

νοις, υπερβαλλόντως αὐτὸν ἐκτιμῶσι καὶ πολὺά τὰγαθὰ παρ' αὐτοῦ ἀπεκδιχομένους, ἐπὶ μᾶλλον λαμπρυνθῆσεται καὶ δοξασθῆσεται, ἀντιδράζων καὶ υπερβῶν ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν καὶ αὐτὴν τὴν ἀπωτάτην χώραν τῶν Ἀμερικανῶν καὶ γράμματα τὰ ἑλληνικὰ καὶ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν.

Περὶ τῆς ἀλληλογραφίας προκειμένου γίνεται διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ συλλόγου ἡ αἵτισις τῆς διευθύνσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λυκείου κ. Χρ. Χατζηχρίστου, ὅπως παραγερῇ ἡ μεγάλη τοῦ συλλόγου αἰθουσα καὶ τὴν 9 προσεχέως μηνὸς πρὸς τέλος τῶν ἑορτῶν τῶν τελειοσάτων καὶ τῆς ἐπιδότησεως τῶν πτυχίων. Ὅσον δ' ἀπορρῶ τὴν αἵτισιν τοῦ ἑλληνικοῦ συλλόγου, ὅπως παραγερῇ αὐτὴ δι' ἑκὼν χρῆσιν ἡ αἰθουσα τοῦ ἀναγνωστήριου, τοῦ προεδρείου προτείνει καὶ ὁ σύλλογος δέχεται, ὅπως δοθῇ αὐτῷ ἀντὶ ἀναγνωστήριου ἐν ὁματίᾳ κείμενον πρὸς τὰ δεξιὰ παρὰ τὴν μεγάλην κλινίδα. Ἐπίσης τὸ προεδρεῖον προτείνει καὶ ὁ σύλλογος δέχεται, ὅπως παραγερῇ ἡ μεγάλη αἴθουσα εἰς τὴν Διδασκαλικὴν ἀδελφότητα τοῦ προσεχέος σάββατου, 25 Μαΐου.

β) Ἀγγέλλεται τὸ β' καὶ ψηφοφορηθεὶς γίνεται δεκτὸς ὡς τακτικὸν τοῦ συλλόγου μέλος ὁ κ. Α. Γεράρδος.

γ) Ὁ κ. Δ. Οικονομιδὴς ἀναγινώσκει συνέχων καὶ τέλος τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ « περὶ τῶν ὀνομαστικῶν καὶ ῥηματικῶν τύπων συνήθως ἰσχυμένων τινῶν ὀνομάτων ».

Παραποθέντος τοῦ ἀναγνώσματος ὁ κ. Ο. Ἀνδρεάδης συγχάριε τῷ κ. Οικονομιδῇ ὡς λαβόντι ὑπ' ὅλην τὰς ἐν τῇ προηγούμενῃ συνεδρίᾳ γενομένας αὐτῷ παρατηρήσεις καὶ ἀναπτύξαντι μὲν οὕτω διὰ λεπτομερειῶν τὰς αὐτοῦ ιδέας, ἀποκρούσαντι δὲ τὰς τῶν ἄλλων. Μὴ δυνάμενος δ' εἰς τοῦ προηγουμένου καὶ ἀνευ προηγούμενης ἐργασίας νὰ προσεγγίξῃ παραδείγματα πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ιδεῶν αὐτοῦ προσβάλλει καὶ αὐτὴς τὴν ἐρωτήσιν τίνα τὰ ὅρια τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης; τοῦ λέγει ἡ ἀρχαία καὶ πόθεν ἀρρεταί ἡ νεώτερη; Τὴν σύνταξιν νέας γραμματικῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης θεωρεῖ πρόωρον, καὶ ὅσον λείπει τὸ ἀπαιτούμενον ὁλικόν· τοῦτο συλλεγόμενος καὶ λεξιλογικῶν καταρτισθέντος, ἔσται ὥστε δυνατόν νὰ γέννηται σκέψις περὶ συντάξεως γραμματικῆς τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ὁ κ. Οικονομιδὴς ἀπαντᾷ, ὅτι τὸ ζήτημα δὲν εἶναι περὶ τῶν ὁρίων τῆς νέας ἑλληνικῆς

ὅπως ἄλλως τε σποῦδαίον, ἀλλ' ὅτι αἱ παρατηρήσεις αὐτοῦ ἀφορροῦσι τὴν ἀπανταχοῦ ὁμιλουμένην γλῶσσαν. Εἶναι δὲ πρῶτος νὰ παρήσῃ τῷ κ. Ἀνδρεάδῃ πᾶσαν πληροφορίαν αὐτῆς ἡσυχίας περὶ αὐτοῦ.

Ὁ κ. Χρ. Χατζηχρίστου συγχάριε τῷ κ. Οικονομιδῇ ἐπιτῶ ἀναγνώσματι αὐτοῦ, παρατηρεῖ δὲ, ὅτι εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς γλώσσης αὐτῶν οἱ ἀρχαῖοι παρήλαον πολλὰ στοιχεία ἐκ τῆς σανακριτικῆς, αἰγυπτιακῆς, περσικῆς καὶ ἄλλων, τὰ ὅποια τοινοῦσι κατὰ τοὺς γῶστος τῆς γλώσσης κανόνας προσθέτοντες ἢ συγκόπτοντες ἐμφανέντ' αὐτὰς· οἷον, τὸ ἡλεβορ, ἄλτο, τοινοῦσι διὰ περισπωμένης, ἐνθ' ἀφ' ἧς γίνονται ἐκ τῶν λέξεων ἡλεβορ, ἡλετο, κατὰ συγκοπὴν, χωρὶς νὰ ἐπιθεώσιν οὐδὲν διακριτικὸν σημεῖον. Ἐπίσης δὲ τὰ ῥήματα γῆθ, στή, περισπῶνται παρ' αὐτοῖς, ἐνθ' ἀφ' ἧς γίνονται ἐκ τῶν λέξεων ἔσθῃ, ἐσθῆ, ἐπομένως, ἀν' ἀκολουθίᾳ τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν γλῶσσων, οὐδὲν διακριτικὸν σημεῖον τῆς συγκοπῆς ὑφαιρούμεν νὰ θέτωμεν, δέον δὲ νὰ τοινοῦμεν καὶ ἄλλως, ἐπὶ τῶν λέξεων λέξιν ὡς αὐτοτελῆ, οἷον, ἄσπε, κλῶστε, ἔσθῃ, ὡς καὶ τὰς λέξεις μαχαίρι, ταίρι κτλ., καὶ τὸς ἀν' αὐτῶν ἐπὶ ἀνάγκης νὰ θέσωμεν νέας κανόνας καὶ ἄλλα σημεῖα συγκοπῆς, ὅπως γὰρ ὁ ἀντικείμενος ἰδίας συζητήσεως.

Ὁ κ. Οικονομιδὴς λέγει, ὅτι ἡ ιδέα περὶ τῆς σανακριτικῆς ὡς μητρὸς τῶν ἰνδοευρωπαϊκῶν γλῶσσων εἶναι ἀπαραγινώσκουσα, οἱ δὲ νόμοι τῆς ἀναπτύξεως τῆς αὐτῆς ἑλληνικῆς διαφέρουσι τῶν τῆς νέας ἄλλως τε ἄλλῃ καὶ ἀρχαία ἐπὶ καὶ ἄλλη ἡ σήμερον καὶ ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴν ἐν τοσοῦτον τελείᾳ, ὥστε, καὶ ἀν' ὑπάρχον παρερραμένους τινὲς τύποι ἐν αὐτῇ, οὐδὲν ἰδύνατο νὰ προβῇ σύγκρισις. Ἐπειδὴ δὲ τὰ σημεῖα τοῦ τόνου καὶ ἀποστροφῆς ἐρευνήσαντες βραδύτερον, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀπακρίθωμεν, ὥστε καὶ τὸ εἶπετε γρηθ' μετ' ἀποστροφῆς.

Ὁ κ. Χρυσόφιδης παρατηρεῖ, ὅτι, κατὰ τὸν κ. Οικονομιδὴν, πρέπει νὰ μορφοῦμεν ἀνεῖναι διὰ τὴν ἡγεμονίαν γλῶσσαν, ἐνθ' αὐτῇ οἱ κανόνες τῆς ἀρχαίας ἀκούσιν ἐνθ' ἀφ' ἧς παρὰ δεχόμεν τὰς περὶ ἀποστροφῆς σκέψεις τοῦ κ. Οικονομιδῆ, τότε, ἀντὶ ἀπολοπιότησεως τῆς γλώσσης, θέλωμεν εἶναι περιττοῦς, καθόσον θέλωσι τύποι λέξεων ἔχοντες γράμματα πολλῶν ἀποστροφῶν. Ὡς μένον πρὸς ἐπιλύσιν τοῦ ζητήματος προτείνει νὰ ἀνατεθῇ τὸ ζήτημα εἰς τὴν δημοσιογραφίαν καὶ λύσωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ τοῦτο, καὶ ὅσον στερομένης ἀκαδημίας καὶ οἱ ἑυρωπαῖοι οὐδὲως περὶ τοῦ ζητήματος ἀσχολήθησαν.

Ὁ κ. Οικονομίδης ἀπάντων λέγει, ὅτι δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅπερ εἶπεν ὁ προλαλήσας, καθ' ὅσον πολλοὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν λογίων ἤσκησαν περὶ τῶν τοισκῶν τῆς νοελληκῆς, ὡς ὁ Müller, Mayer καὶ ἄλλοι, εὐχεται δὲ ὅπως τὸ ζήτημα συζητηθῇ ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ καὶ οὕτω ρωτισθῇ τὸ δῆμοςιν.

Μετὰ ταῦτα τῇ προτάσει τοῦ γεν. γραμματέως ὑποστηριζομένου ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Κοντογεώργη ὁ σύλλογος ἀποδέχεται, ὅπως δημοσιευθῇ διὰ τοῦ ἐγγράφου τύπου ἡ λογοδοσία τοῦ προέδρου κατὰ τὰ ἥδη ληξάν Α' συλλογικὸν ἔτος.

Ἐπειὶς προτάσει τοῦ κ. Χρυσοκρίδου ἀποδέχεται, τὴν δημοσίευσιν τῆς τῇ ἐσπερᾷ ταύτῃ γενομένης ἐκ τῶν τοῦ προέδρου προσληθῆς, ὡς περιμετρήσεως ἐπὶ τῇ πρὸς ἅπαντα τὰ μέλη, ἕνα παρέρχου τὴν ἐκείνην συνεργασίαν τῷ συλλόγῳ ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἐπὶ τούτοις λήγει ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΔΥ΄

(Τακτικὴ)

Τῆς 25 Μαΐου 1891.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΟΥ.

Ἀναγινωσθέντων καὶ κυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως μετὰ τινὰς παρατηρήσεις γενομένας ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ τῶν κκ. Ο. Ἀνδρεάδου, Ν. Παπαγιαννοπούλου, Δ. Οικονομίδου καὶ Χρ. Χατζηγεωργίου α') ἀνακινουμένη ἡ ἀλληλογραφία καὶ αἱ βιβλίων προσφοραί.

β') Ἡ αἵτισις τοῦ κ. Δ. Δράκου, ὅπως δαπάναι τοῦ συλλόγου ἐκτεπωθῇ σύγγραμμά τι τοῦ ἰδίου, ἀπορρίπτεται.

γ') Ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ ψηφοφορηθεὶς γίνεται δεκτὸς ὡς τακτικῶν, τοῦ συλλόγου μέλος ὁ κ. Ίω. Νοτάρης.

δ') Ὁ πρόεδρος ἀγγέλλει τῷ συλλόγῳ τοὺς προέδρους καὶ γραμματεῖς τῶν διαρκῶν τοῦ συλλόγου ἐπιτροπῶν καὶ τὴν ἐκλογὴν ταμειοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ τοῦ ἀντιπροέδρου κ. Mordtmann, τοῦ βιβλιοφύλακος κ. Ν. Παπαγιαννοπούλου καὶ τοῦ λογιστοῦ κ. Δ. Κοντογεώργη, ὅπως ἐξελέγχῃ τὰς ἀρχαιολογικὰς συλλογὰς καὶ συντάξῃ τὸν κατάλογον αὐτῶν. Ὁ σύλλογος ψηφίζεται τὴν ἐκλογὴν ταύτην.

Ἐπὶ τούτοις λήγει ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΔΠΗ'

(Τακτικὴ)

Τῆς 2 Ἰουνίου 1891.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΟΥ.

Ἀναγινωσθέντων καὶ κυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως α') ἀνακινουμένη ἡ τῇ ἀλληλογραφίᾳ καὶ αἱ βιβλίων προσφοραί. Ὁ πρόεδρος ἀγγέλλει, ὅτι ἡ κυρία Σοφία Νεγροπόντη ἀπαντῶσα εἰς ἐπιστολὴν του, δι' ἧς παρεκκαλεῖτο ὅπως ἐγγράψῃ καὶ τὸν σύλλογον δι' ἰδίων τῆς ἐξόδων. Τῇ προτάσει τοῦ προέδρου ὁ σύλλογος ψηφίζεται εὐχαρίστιας τῇ κυρίᾳ Σοφίᾳ Νεγροπόντῃ.

Ἡ αἵτισις «τῆς κοινότητος Καλαμαρίου, ὅπως ἀποσταλῇ αὐτῇ διδάκαλος διὰ τὴν ἑλληνικὴν σχολὴν, παραπέμπεται εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν ἐπιτροπὴν.

β') Ἀναγινώσεται ἡ κρίσις τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ «Βιβλίου ἀναγνώσεως καὶ διδασκαλίας» τοῦ G. Bruno, μεταφρασθέντος ὑπὸ τῆς κυρίας Ἰργ. Λαγκροπούλου καὶ εἰς κρίσιν ὑπ' αὐτῆς ὑποβληθέντος.

γ') Ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ ἐκλέγεται ὡς ἀντιπρὸςέλλον τοῦ συλλόγου μέλος ὁ κ. Π. Σινωδινός.

δ') Ὁ κ. Θ. Σαλτέλης λαμβάνει τὸν λόγον, ἀναμνησκὼν δὲ τὸν ζῆλον, μετ' οὗ εἰργάσθη ὁ κ. Παπαγιαννοπούλου ὡς βιβλιοφύλαξ, παρακαλεῖ αὐτὸν ὅπως φρονιστῇ περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἐπιστημονικοῦ καταλόγου τῆς βιβλιοθήκης τοῦ συλλόγου, καθ' ὅσον κατὰ τὸ ἥμισυ ὑπάρχει ἤδη οὗτος.

Ὁ κ. Παπαγιαννοπούλου ἀπάντων λέγει, ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ἐπὶ τῇ καὶ δὲν ὑπαρξουσὶν ἤδη σπουδαιότερων ἐργῶν καὶ συμπληρώσεως τοῦ καταλόγου δύναται νὰ ἀρῇ διὰ τὸ ἐλευσόμενον ἔτος.

Ὁ κ. Ἀνδρεάδης λέγει, ὅτι οὐ καλὸν εἶναι δύνανται νὰ γείνη, διότι ἡ κατάταξις τῆς βιβλιοθήκης διαφέρει τοῦ καταλόγου, ὃν ἐργασίαν ἐπιτροπὴ τις.

Ὁ κ. Σαλτέλης παρατηρεῖ, ὅτι δὲν ἔχεται ἀληθείας, ὅτι ἡ κατάταξις δὲν συμφωνεῖ τῷ καταλόγῳ καὶ ἐπιτελείται τὴν μακροτάτην τοῦ κ. βιβλιοφύλακος διαδεδομένοντος ἄλλοτε τὰ ἐναντία. Ἐπιμένει δὲ καὶ πάλιν εἰς τὴν παρακλησίαν του.

Ὁ κ. Παπαγιαννόπουλος ἐπιμένει περὶ ὑπάρξεως ἐπειγουσῶν ἐργασίων, λέγει δέ, ὅτι, ἀν εὐρὴ καίρῳ, θὰ προσπαθῇ νὰ ἐργασθῇ, ἀλλ' ὅτι οὐδέμιν δύναται νὰ ἀναλάβῃ ὑποχρεώσεις.

Ἐ' Ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἈΑ' συλλογικοῦ ἔτους 1891-92. Ἐπ' αὐτοῦ λαβὼν τὸν λόγον ὁ κ. Ἀνδρεάδης παρατηρεῖ, ὅτι τὸ ἐκ 270 λιβρῶν περίσσευμα τοῦ παρελθόντος ἔτους δὲν πρέπει νὰ ἐγγράφη, ἀλλ' τὰ ἔσοδα, καθ' ὅσον οὕτω τὸ ἔλλειμμα εἰς ταῦτα ἀπώτερον τοῦ πραγματικοῦ.

Ὁ γεν. γραμματεὺς παρατηρεῖ, ὅτι ὁ κ. Ἀνδρεάδης, ἀποχεῖ ἐν ἑνὶ ὁμίᾳ τούτου, καθ' ὅσον, κατὰ τὴν λογιστικὴν, δὲν εἶναι δυνατόν ἄλλως γενέσθαι. Τῷ γεν. γραμματεῖ συμφωνεῖ καὶ ὁ κ. Δ. Μηλιαῖτης. Ὁ δὲ κ. Ἀκαστορίδης λέγει, ὅτι τὸ ποσὸν τῶν 10 λιβρῶν τὸ προσωρινὸν διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπιτροπὴν εἶναι ἐλαχιστόν, προτείνει δὲ ὅπως προστεθῇ ἀντὶ τῆς 15 λιβρῶν καὶ κατορθωθῇ οὕτω ἡ ἐκτύπωσις τῶν ἐπιστημονικῶν μελετῶν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης.

Ὁ πρόεδρος παρατηρεῖ, ὅτι ἡ πρότασις τοῦ κ. Ἀκαστορίδου εἶναι σὺν ἀρχῇ καὶ εὐχῇ ἔργον ἤθελεν εἶναι ἡ τοιαύτη ἐκτύπωσις· πλὴν, ἐπειδὴ ἡ δημοσίευσίς θὰ γείνη διὰ τὸ περιοδικόν, πρὸς τοῦτο κατὰλλολος εἶναι ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ, ἥτις ἔχει ἀρεστον προϋπολογισμὸν.

Ὁ κ. Ἀκαστορίδης συμφωνεῖ τῷ πρόεδρῳ, ἀλλ' ἐρωτᾷ εἰς τί χρησιμεύει τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν 10 λιβρῶν.

Ὁ πρόεδρος ἀπαντᾷ λέγει, ὅτι τοῦτο θὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὰς ἐκτάκτους ἀνάγκας τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἡ προφορὰ γενόμενης ἐπιψηφίζεται ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἈΑ' συλλογικοῦ ἔτους 1891-92 ἔχων οὕτως:

ΕΣΟΔΑ

Ἐξόδα διάφορα	ΑΤ. 40.—
» γραφείου	» 30.—
» συντακτικῆς ἐπιτροπῆς	» 500.—
» ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς	» 10.—
» ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς	» 10.—
» φιλόλογικῆς ἐπιτροπῆς	» 10.—
» ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς	» 10.—
» ἀνθρωπολογικῆς ἐπιτροπῆς	» 10.—
Φωτισμὸς καὶ θέρμανσις	» 18.—
Μισθώσις ὑπαλλήλων	» 174.—
Ζωγράφειον διαγώνισμα	» 100.—
Σχολή Ὀδριτσάνης	» 30.—
Πυρροχέλιστρα	» 12.92

Εἰς μεταφ. ΑΤ. 954.92

Μεταφ. ΑΤ. 954.92

Ἀναγνωστήριον	» 30.—
Βιβλιοθήκη	» 40.—
Ἐκτακτοὶ δαπάναι	» 60.—
Τὸ ὅλον	ΑΤ. 1084.92

ΕΣΟΔΑ

Περίσσευμα ταμείου εἰς μετρητὰ	ΑΤ. 270.—
Ζωγράφειον διαγώνισμα	» 100.—
Ἐκτακτοὶ συνδρομαὶ	» 100.—
Διὰ γλωσσικὴν ὕλην	» 170.—
Συνδρομαὶ τακτικῶν μελῶν	» 200.—
» καὶ διπλώματα νέων μελῶν	» 40.—
» καθυστατούμεναι	» 20.—
Σχολή Ὀδριτσάνης	» 30.—
	ΑΤ. 930.—
Ἐλλείμμα	» 154.92
	ΑΤ. 1084.92

Ἐπὶ τοῦ ἐλλείμματος ὁ πρόεδρος λέγει, ὅτι τὸ προσέειν θέλει προσπαθῆαι ὅπως τοῦτο καλυθῇ.

Ἐ' Ὁ κ. Δ. Οἰκονομίδης ἀναγινώσκει πραγματεῖαν αὐτοῦ « περὶ τῆς ἀποκοπῆς τοῦ ἀρχικοῦ ρωνηέντικου » ἐν ταῖς τύποις τῆς διαλέκτου τοῦ Πόντου ».

Ὁ κ. Γ. Ἀκαστορίδης συγχάριεν τῷ κ. Οἰκονομίδῃ ἐπὶ τῇ καλλίστῃ πραγματεῇ αὐτοῦ καὶ προτείνει αὐτὸν ὅπως ἐκμεταλωθῇ πάντοτε ἐργαζόμενος.

Ὁ κ. Σαλτέλης λέγει, ὅτι ὡς μὴ μελετήσας ἐπιστομένους τὴν ποντικὴν διάλεκτον δὲν δύναται νὰ ἀπορᾶνθῃ ἐπὶ πάντων τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Οἰκονομίδου λεγθέντων· ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀποκοπὰς τῶν διεφθαρτῶν καὶ ρωνηέντων, δύναται τις, λέγει, λαμβάνων ὑπὸν τὰς ἀποκοπὰς τὰς γενόμενας καὶ εἰς ἄλλας διαλέκτους, π.χ. ἐν τῷ ἰσῳγῶ χωρίῳ νὰ προκηρῇται τὸ σὺργί, ἐνθα ἡ ἀποκοπὴ δὲν ἐγένετο ἐκ τῆς συμπτώσεως τῆς αὐτῆς ρωνῆς, δύναται τις νὰ υποβῇ μάλλον, ὅτι ὁ λόγος τῆς τοιαύτης ἀποκοπῆς εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῆς καθωρυλόμενης τοῦ ἀπορᾶνθαι τὴν πολυγράμματον καὶ ἐπιδιώκειν τὴν βορχυλογίαν.

Ὁ κ. Οἰκονομίδης ἀπαντᾷ πρὸς τὸν κ. Θ. Σαλτέλην λέγει, ὅτι καλὸν ἦθελεν εἶναι ἂν ἐν τῇ ἱερμηνείᾳ τύπων τινῶν ἐν τῇ διαλέκτῳ τοῦ Πόντου ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν καὶ οἱ ἐν ταῖς λοιπαῖς διαλέκτοις ἀντίστοιχοι· ἀλλ' ὅνα γέ-

νται τούτο, ανάγκη ὅπως γνωρίζῃ τις καὶ τὰς λοιπὰς διαλέκτους. Ἄν, λέγει, τὰ αὐτὰ φωνήεντα ἀποκοπῶν καὶ συγκαπῶν ἀπαντῶσι καὶ ἐν ἄλλαις διαλέκτοις, οἱ λόγοι αὐτὸν δύνανται νὰ ὦσιν ἄλλοι. Αὐτὸς ἠκολούθη περὶ τὰς ποτικὰς διαλέκτους, καὶ οἱ λόγοι, οὓς ἀνέφερεν, εἶναι αὐτοὶ καὶ οὐχὶ ἄλλοι.

Ὁ κ. Παπαριανόπουλος συμφωνῶν τῷ κ. Σαλτιλῇ λέγει, ὅτι ἡ ἀποκοπὴ τοῦ ἀργικοῦ φωνήεντος δὲν γίνεται ἵνεκα συμπτώσεως πρὸς τελικὸν φωνὴν ἄβρου, καὶ ὅσον τοῦτο ἀπαντᾷ καὶ εἰς τὰς νέους, εἰς λέξεις, ἐν αἷς δὲν συμπίπτει τελικὸν φωνὴν ἄβρου· ἀναφέρει δὲ τὸ ἰμνω-ἐδάμνω, καὶ συμπραίνει, ὅτι ὡς λόγος τῆς τοιαύτης ἀποκοπῆς πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐπίσυνα τῆς βαρβαρίστιας.

Ὁ κ. Οἰκοκυρὶδης ἀπαντῶν λέγει, ὅτι δὲν ἔχει ἡ νὰ ἱκανὴν ὥς πρὸς προηγουμένους εἶπεν. Τὸ εἰ τοῦ ἐδάμνω θεωρηθῇ ὡς αὐξήσις συλλαβική, καὶ τοῦ οὐ παιδασι ὥστε τὸ ῥίμα νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπὸ συκαπῶν ἀρχόμενον. Προτίθησι δὲ, ὅτι, ἐπειδὴ ἐν ἀργαιοτέρᾳ ἐποχῇ αἱ διάφοροι διαλέκτοι δὲν διεκρίνοντο, ὅσον νῦν, πολλὰ λέξεις καὶ πολλοὶ τύποι περιεσθῆναι ἀπαρραλλῶς ἐν πάσι καὶ διαλέκτοις.

Ὁ πρόεδρος συγχαίρων τῷ κ. Οἰκοκυρῶν εὐχαριστεῖ αὐτὸν ἐπὶ τῇ σπουδαίᾳ αὐτοῦ ἀναγνωστικῇ καὶ προτρέπει αὐτὸν εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ἄλλων τοιούτων πραγματείων. Μετ' ὧς λήγει τὴν συνεδρίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΠΘ'

(Τακτικὴ)

Τῆς 9 Ἰουνίου 1891.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΪΔΑΟΥ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ κυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως α') ἀνακοινουῦνται ἡ τε ἀλληλογραφία καὶ αἱ τῶν βιβλίων προσφοραί.

β') Ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγνώσκει συνέγγραμ καὶ τέλος τῆς πραγματείας τοῦ κ. Χ. Παπαδοπούλου «Μελέτη ἐπὶ τῆς θρησκείας τῶν ἀρχαίων Κυπρίων».

Μετ' ὧς ὁ πρόεδρος ἀγγέλλει ὅτι διακρίπτονται αἱ ἐργασίαι τοῦ συλλόγου ἵνεκα τῶν ἑρμηνειῶν μνην λήγει τὴν συνεδρίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Δ'

(Τακτικὴ)

Τῆς 4 Νομβρίου 1891.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΪΔΑΟΥ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ κύρωσιν τῶν τῆς τελευταίας συνεδριάσεως πρακτικῶν ὁ πρόεδρος προσαγγράβει τὰ μέλη τοῦ συλλόγου ἐπὶ τῇ ἐπαναλήψει τῶν συλλογικῶν ἐργασιῶν, προτρέπει δὲ πάντας ὅπως ἐργασθῶσι καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπίσης συντόνως καὶ προθύμως ὡς καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, χάριν τῶν συμφερόντων τοῦ συλλόγου, τῆς προόδου καὶ τοῦ γοήτρου αὐτοῦ.

Ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγνώσκει τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ ἀναγγέλλει τὰς γενομένας βιβλίων προσφοράς. Ὁ δὲ πρόεδρος προστίθεται, ὅτι τοῖς δωρεαῖς ἐστάλησαν ἐπιστολαὶ εὐχαριστήριαι.

Ἀναγνώσκειται ἐπιστολὴ τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος χρονολογημένη ἀπὸ τῆς 27 Ἰουλίου, δι' ἧς ἀγγέλλεται, ὅτι ὁ τόκος τῶν διαρῶν καταθέσεων ἀπὸ 5% περιορίζεται εἰς 4%, καὶ ἰσχυρίζεται ὅτι καὶ ἡ κατάθεσις τῆς Ζωγραφείου βιβλιοθήκης συσληθήσεται εἰς τὸν περιορισμὸν τούτον. Μετὰ τινὰ συζήτησιν ἀποφασίζεται, προτάσει τοῦ κ. Ὁδ. Ἀνδραδέου, ν' ἀνατεθῇ τὸ ζήτημα τῇ Χρηστάκῃ ἐριδνῇ Ζωγράφῳ, ὡς τῷ μόνῳ ἀμειδίῳ, ἅτε αὐτοῦ συνεληθέντος μετὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης.

Εἶτα ἡ αἵτησις τοῦ χωρίου Ἀνακοῦ ζητούντος τοῦς γεωγραφικοὺς χάρτας Ζαφειροπούλου προτίθει τοῦ προεδρείου γίνεται δεκτή· ἡ δὲ αἵτησις τοῦ μητροπολίτου Κωνσταντίας Δωροθέου περὶ χρηματικῆς συνδρομῆς ὑπὲρ τῶν σχολῶν τῆς ἐπαρχίας τοῦ ἀπορρίπτεται λόγῳ ἐλλείψεως χρημάτων.

Ὁ πρόεδρος ἀγγέλλει τῷ συλλόγῳ τὸν θάνατον τῆς Ἑλένης Σακάνου Ἀρχηγμένης, προτείνει ὅπως γραφῇ συλλογικὰς ἐπιστολὴ τῷ θετῷ αὐτῆς υἱῷ κ. Φωτίῳ. Ἡ πρότασις γίνεται δεκτή.

Ὁ πρόεδρος ἀγγέλλει τῷ συλλόγῳ, ὅτι συνωδὴ τῷ κανονικῷ ἀπυλίσθησαν τὸν ἀπὸ τῶν τῶν μελῶν οἱ ἑξῆς κύριοι: Σ. Παπαδοπούλος, Δ. Χαριμαντᾶς, Δ. Κουμουλᾶς, Κ. Ὁρμαντιάνης, Γ. Βεγλιρῆς, Ν. Εὐκαρπίδης, Ι. Κερκίδης, Δ. Νικολαΐδης, Μ. Καραβουρῆς, Ι. Ἀντωνιάδης, Ι. Κωστάκης, Π. Θωλασιάνης.

Ὁ πρόεδρος ἀγγέλλει τῷ συλλόγῳ τὰς ἑξῆς ἐκτάκτους προσφοράς. Ἀνώνυμοι λίρ. ὅσων.

100, Κ. Ζάπτα φρ. 300, Γ. Ζαχαριτοπούλου
λφρ. 10, Σπυρίδων Ζαχαριτοπούλου λφρ. 20.

Προτίθεται τῷ συνέδριον ὑπὸ τοῦ προεδρίου
ὡς ἀναγραφῆς μίλλος αὐτοῦ ἐπιστομὴν ἡ Α. Θ.
Παναγιώτης ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Νε-
φέως ὁ Η', ὁ δὲ συνέδριον δι' ἐπιστημονίων ὁπο-
ιεῖται τὴν πρότασιν ταύτην.

Ἡ γὰρ γραμματεὺς ἀναγινώσκει πραγμα-
τεῖαν τοῦ κ. Αρ. Παπαδοπούλου «Τὰ ἐν Κύπρῳ
μολυβδόσχημα» μὲν ὁ δίδεται ἡ συνέδριον.

ΣΤΗΝ Α' ΔΕΛΤΑ Α' Α'

(ΤΑΚ. ΝΟ.)

Τῆς 11 Νοεμβρίου 1900

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΜΑΡΟΣ

Ἀναγνωσθέντων καὶ κεραιθέντων τῶν πα-
κτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, ἐκ-
κακοῦνται ἡ ἀλληλογραφία καὶ αὐτὴ τῷ συνέδριον
γενόμενοι βιβλίον προσερχεῖται.

Ἀπορρίπτεται ὡς ἐπιστολὴ τοῦ δικαί-
του τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς παραπεμφθεῖ τῇ
φιλολογικῇ ἐπιτροπῇ, ἵσως καὶ ἡ τοῦ κ.
Ἐπ. Σταματιᾶδου μετὰ τῆς γνώσεως ὕλης.

Γίνεται δεκτὴ ὑπὸ τοῦ συνέδριον ἡ ἀπο-
στολὴ τῶν ζητούμενων περιοδικῶν τοῦ συνέδ-
ριον ἐκ τῶν πολλὰ πλῶν τῶ ἐν Ὑβρωμασίαις συμ-
ματείᾳ «Εὐκλιδῶν» καὶ τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ πανε-
πιστημίου Gissen.

Προτάσει τοῦ προεδρίου φερῆται ὡς
σταλῇ εὐχαριστήριος ἐπιστολὴ τῷ κ. Π. Ν.
Πρωῖον ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τῆς εἰκόνης τοῦ κοι-
νίου μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως Δωροθέου
Πρωῖου.

Ὁ πρόεδρος ἀρχειται τὰ κατὰ τὴν παρο-
υσίαν τοῦ προεδρίου εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιώ-
τητα τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην πρὸς ἐπι-
δοσιν τοῦ διπλώματος αὐτοῦ ὡς ἐπιστομὴν μέ-
λλους ἀναγνώσεως διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν
Α. Θ. Παναγιώτητα γενόμενῃ προσφωνήσει
ἔχουσαν ὡδε

Παναγιώτατε Δέσποτα,

«Ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος ἐμ-
φανίζεται σήμερον διὰ τοῦ προεδρίου αὐτοῦ
πρὸ τῆς ὑμετέρας Θεοφρονήτου κορυφῆς, ἵνα
τὸ μὲν ὑποβάλῃ τῇ εὐαφείᾳ καὶ ἐγκάρδιᾳ αὐτοῦ

συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ ἀναστάσει αὐτῆς εἰς τὴν
περίελασιν τῶν Χριστοσύμων καὶ τῶν Φω-
τῶν ὁρών, τὸ δὲ ἐγγράμιον τὸ ἐγγράμιον τὸ
σχετικὸν τῇ δι' ἀναγνώσεως ἐπιστημονίων ὁπο-
ιεῖται ἀναγνώσεως αὐτῆς ὡς μίλλος αὐτοῦ ἐπι-
τομῶν.

» Μετὰ πάντῃς τοῦ ἐκδομένου πληρώματος
ἐκδομένη καὶ ὁ Σύλλογος ἐκδομένην ὑπερβάν
καὶ ἀγαλλίασιν, ὅτι ὁ Νεφέως τῆς Ἐκκλησίας
ἰδωρῶντος ἡμῖν πατὴρ κατὰ τοὺς πόθους τῆς
καρδίας ἡμῶν, ποιμένα καθοδηγῶντα τὸ ποι-
μνὸν εἰς νομὰς σωτηρίας. Τὸν ἀεράδαντον
ταύτην πεπύθησιν στέρξομεν, Παναγιώτατε
Δέσποτα, ἐπὶ τῆς γνώσεως τῆς προηγουμένης
παιδείας τῆς ὑμετέρας πανόπιστου Πατριστε-
τος, θεολογίας καὶ φιλοσοφίας ποιμαντικῆς
τῆς ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας τῇ σωφρονί-
αυτῆς πηδαλιουργίᾳ ἐμπιστευθείσας ἐπαρχίας
τοῦ κλήματος τοῦ ἀποστολικοῦ τούτου ὁρόνου.
Τὰ τῆς ἐπιστομῆς καὶ δραστηριότητος αὐτῆς κω-
δικοῦσιν ἐμφορῶντα πλῆθη διανοίας μὲν
ἐννοήσιμος ἀναμνήσεως ἀναποδοῖσι τὰς ἀρετὰς
καὶ τὰ ἔσχατα προσόντα αὐτῆς, χάριτας δ' ἐκ
τῆς καρδίας ἐμολογοῦσι τῷ ἐπιφανοῦ «Ἀρχι-
επίσκοπῳ, ὅτι ἐκδοθέντων κυβερνητικῶν τὰ μέλλ-
οντα καὶ γενναίως ὁρῶντος, ὁ ἡ προστασίας ἔχον
ἐπὶ αὐτῶν τὴν εὐεργετικὴν ἐκείνην ἐπιδράσιν,
ὣν κίετῃ καὶ ἐπὶ τῶν κεκαμένων ὑπὸ τοῦ θεί-
ου γαίου, τῶν ἀπειρημένων διδόντων, τῶν
μεμαρμένων ἡμῶν καὶ ἀθῶν καὶ τῆς προ-
σώπινης γλῶσς ἡ εὐαφείᾳ τῇ φύσει ὡς
μάννα δωρομένη δόξα τῆς πάλαι.

» Ὡς μέχρι τούτου δὲ αὐτὴ τῇ θεοπροβλήτως
ταχθέντα αὐτῇ ἐμφορῶντα ἀναμνήσεως ταύτης
ἀντικαταστήσας πρῶς μὲν αὐτῇ καὶ σιδηρῇ
τῇ χειρὶ, οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν λαμπροτέρων
τούτων ἡμερῶν εἰς ἀπειρηθῆναι τῶν περὶ
δοῦς ἐν σοφίᾳ, δυνάμει καὶ πεπειρημένη δόξῃ
ποιμαίνει ἡ Υ. Θ. Παναγιώτης τὸ τῇ ἐπιστομῇ
τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος ἐμ-
πεπιστευμένον τὰς ἀετλας αὐτῆς χειρὶ ὑπε-
πεπυμένον πλῆρωμα ἀπὸ τῆς ὕλης διὰ
ταύτης σκοπίας τὰ πάντῃ ὁρῶσα καὶ τὰ δόντα
ἐκδοτὸς διακρίτουσιν καὶ ἐνεργῶσα πρὸς πε-
ριτροπὴν τοῦ τοῦ γοήτρου καὶ τῶν συμπε-
ρόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Νέου, ἀμεί-
στον ἐκδοῖται τὴν τῶν πάντων ἀρρώσιν,
ἀνεξέτιστος διὰ γράμματα ἐγγραφίσταται ἐν
ταῖς δέλοις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ιστο-
ρίας τὸ πρῶτον ὄνομα Νεφροῦ τοῦ Η'.

» Ταῦτα ἀναλογίζομενος ὁ Ἑλληνικὸς Φι-
λολογικὸς Σύλλογος, ἰδίᾳ δὲ τὰ μέλλῃ ἐκτιμῶν

τὴν τε περικομίσαν Αὐτὴν εὐρίαν παιδεύειν καὶ τὰς αἰτίας Αὐτῆς καὶ τελεσφόρους ὑπὲρ τῶν γραμμάτων ἐνεργείας, ἴγνω ὁμορφώνας καὶ ἐν ἐκτάτῳ ἀγαλλίασει ἀνακρίξει τὴν Ὀμηρίαν σοφωτάτην Παναγιώτητα μέλος αὐτοῦ ἐπίτιμον δι' ἐνδείξιν βαρυτάτου σεβασμοῦ καὶ ἀνευρητῶν μετῶν συγκινήσεως καὶ ἐλπίδων. Ἡμεῖς δὲ οἱ ἐξ ὁνόματος αὐτοῦ ἐγγεγρόντες εὐσεβάτως Αὐτῇ τοῦτε τὸ δίπλωμα δοθέντα Αὐτῆς, ἵνα, ἐπεικῶς ἐκτιμῶσα τοὺς ὑπὲρ τῆς χαλλιεργείας καὶ τῆς διδούσης τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ὑπερτακτικότητας λόγους τοῦ πατρὸς τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ συλλόγων καὶ ἀποστόλων, ἐπιβαλεῖται αὐτῷ ἀφόνους τὰς παταρχίας εὐλογίας, τὴν ὑπερὰ στοργὴν καὶ τὴν ὀφίλῃν Αὐτῆς ἐν παντὶ προστασίαν, ἐπικαλοῦμενοι ἡμεῖς ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν ἐταίρων ὡς καὶ εἰς τὴν τελεσθίνων κατηκόντων καὶ ἐσθλῶν ἐκπλήρωσιν μελλόντων ἀγαθῶν τὰς περικομίσας Αὐτῆς παναγίως εὐχάς».

Ἡ Α. Θ. Παναγιώτης ἀπαντῶσα εἰς ταῦτα εἶπε περίπου τοῦτο·

« Πλὴν τῶν προφάσεων τῶν λόγων σας, παραδίδονται ὅσα λέγεται περὶ τῶν προσδοκίων τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, καὶ εὐχαριστοῦμαι ὅτι τῆς εὐδοκίᾳς συμμέρονα τοῦ μέλους εἶναι ἐμπιστευομένη εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀρχιερέων, μέλητα δὲ τοῦ Πατριάρχου, καὶ ὅθω πρᾶξι ὑπὲρ αὐτῶν πᾶν τὸ ἐπ' ἐμοί. Ἐργωμένω τῷ συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἀνακρίσει μου, ὡς μέλους ἐπιστομῶν καὶ διαβεβαιῶ ἡμᾶς, ὅτι ἔσονται πάντοτε πρόθυμοι νὰ πράττω ὅ, τι δύναμαι ὑπὲρ αὐτοῦ. Διαδίδασκε εἰς πάντα τὰ μέλη τοῦ συλλόγου τὰς εὐχαριστίας καὶ τὰς εὐλογίας μου».

Ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον καὶ ψηφισομένης γίνονται δεκτοὶ ὡς μέλος μὲν ἀντεπιστάτην ὁ κ. Καρ. Ἀννίνος, προτεινόμενος ὑπὲρ τοῦ προεδρίου, ὡς τακτικὰ δὲ μέλη οἱ κκ. Ε. Ἰωαννίδης δικηγόρος, Κ. Μεταξῆς ἀγρονόμος, καὶ ὁ κ. Τόσκας δικηγόρος.

Ἡ αἰτιθεὶς ἐκτακτος πίστις ἐκ τῶν αἰσῶν πέντε πρὸς κλήψιν τῆς διαπάνης τῆς ἐν τῷ συλλόγῳ γενομένης ἐκτακτοῦ ἐπισκευῆς γίνεται δεκτὴ τῇ προτάσει δὲ τοῦ προεδρίου ψηφίζονται ὑπὸ τοῦ συλλόγου εὐχαριστίαι τῷ ἀρχιεπίτῳ κ. Ἰωάννῳ Κλεάνθει ἐπὶ τοῖς κόποις, οὓς ἀφ' αὐτοῦ κατεβόλη ἐπισταθῆσας καθ' ὅσον τὸ διάστημα τῆς ἐπισκευῆς.

Ἀκολουθεῖ ὁ ἀντιπρόεδρος κ. Α. Mordmann

ἀναγινώσκει πραγματεῖαν αὐτοῦ « Οἱ Ἀδάροι καὶ οἱ Πέτροι πρὸ τοῦ Βυζαντίου », μεθ' ἧς ὁ πρόεδρος εὐχαριστῶν αὐτὸν ὅτι ἐξακολουθεῖ παρέχον τῷ συλλόγῳ τοσούτῳ σεβρὰν πνευματικὴν τροφήν, λήγει τὴν συνεδρίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΨ'

(Τακτικῇ)

Τῆς 18 Νομβρίου 1891.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΟΥ.

Ἡ ἀναγνώσις τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως ἀναβάλλεται εἰς τὴν προσεχῆ, ὅτε μὴ συντεταγμένῳ.

Ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας καὶ ἀγγέλλει τὰς γενομένας προσφορὰς βιβλίων.

Προτάει τὸν προεδρεῖον ἀποφασίζεσθαι ἡ ἀποστολὴ τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς τῶν τόμων Β' καὶ Γ' τῆς Ζωγραφείου βιβλιοθήκης, ἥτοι τοῦ τῶν Φοιτησῶν τοῦ Ευριπίδου καὶ τοῦ Ἡσίου μετὰ τοῦ 16' τόμου τοῦ περιοδικοῦ τοῦ συλλόγου. Ἐπίσης ἀποφασίζεται νὰ σταλῶσι τοῖς σχολαῖς τῆς κομποπόλεως Μουσταλάκης τῆς ἐπαρχίας Καισαρείας οἱ χάρται Ζακρυνοπούλου.

Αἰτῆσι τῆς ἐνταῦθα ἀδελφότητος « Ἀλληλοδοθείας » παραχωρεῖται αὐτῇ ἡ αἵθουσα τοῦ συλλόγου διὰ τὴν 24 Νομβρίου ε. ε.

Ὁ κ. Εὐσταθίου Ἰωαννίδης ἀναγινώσκει πραγματεῖαν αὐτοῦ « Περί πονικῶν φυλακῶν καὶ σωφρονιστικῶν συστημάτων, ἰδίᾳ δὲ περὶ τῶν ἐν Ὀχρεΐᾳ λειτουργούντων ». Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀναγνώσεως ὁ πρόεδρος συγχάριται τῷ κ. Ε. Ἰωαννίδῃ, ἐταίρῳ δὲ τινος ποιούσι παρατηρήσεις τινὰς, εἰς ἃς αὐτὸς δίδοσι τὰς δευτέρας ἐξηγήσεις.

Μεθ' ὧς λήσκει ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΙ΄

(Τακτικῇ)

Τῆς 25 Νομβρίου 1891.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΟΥ.

Ἀναγινωσθέντων καὶ κυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῶν δύο προηγουμένων συνεδριάσεων.

1. Ἐξέδωκεν ὁ Ἀρχιεπ. παραρτήματα Κ'—ΚΒ' τόμου.

γεν. γραμματεὺς δίδωσι περιληψιν τῆς ἀλληλογραφίας.

Προτάσει τοῦ προεδρείου ἀπορρίπτεται ὅπως σταλῶσι τῇ ἐπιτροπῇ τῶν ἐλευθ. ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων οἱ χάρται Ζερεμπούλου, εἰς δὲ τὴν ἐντάλῃ α' Ἑταιρίαν τῶν μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν» πολλαπλά τοῦ περιλήψαντος τοῦ συλλόγου ἀπὸ τοῦ Γ' τόμου καὶ ἐρεῖται.

Ὁ πρέσβης ἀγγέλλων τῷ συλλόγῳ τὸν θάνατον τοῦ ἀδ. Πέτρου δι' Alcantara, πρῶτον αὐτοκράτορος τῆς Βραζιλίας καὶ ἐπιτίμου τοῦ συλλόγου μέλους, προτείνει καὶ ὁ σύλλογος ἀποδέχεται νὰ σημειωθῇ ἐν τοῖς πρακτικαῖς ἡ βραβεῖα τοῦ συλλόγου ἐλπίς καὶ ἀποσταλῇ συλλογητικῶς ἐπιστολὴ τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι τῇ ὑψηλῇ τοῦ μεταστάντος χήρᾳ.

Ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον καὶ ψηφοφορίας γενομένης γίνονται δεκτοὶ ὡς πρακτικὰ μέλη οἱ κκ. Β. Γερῶ βέης, ἰδρυτῆς καὶ ἐκτακτῆς τῆς ἐταιρίας τῶν ὁδῶν τῶν Δέρων, καὶ Ἰωακείμ Βαλαδάνης, φιλόλογος.

Ὁ κ. Ἀχιλλεὺς Χρηστάκης ἀναγινώσκει πραγματικῶν αὐτοῦ «Περὶ γάμων καὶ διαζυγίων κατὰ τὴν τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν νομοθεσίαν».

Ὁ πρέσβης ἐκφράσας τῷ ἀγορευτῇ τὰς θερμὰς αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀναγνώσματι εὐχαριστίας, λύει τὴν συνεδρίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΨΔ'

(Τακτικῇ)

Τῆς 2 Δεκεμβρίου 1891.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΟΥ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ κυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδρίσεως ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει περιληψιν τῆς ἀλληλογραφίας καὶ ἀγγέλλει τὰς γενομένας προσφοράς βιβλίων.

Ἡ ἐπιστολὴ μετὰ τῆς γλωσσικῆς ὕλης τοῦ κ. Βασιλείδου παραπλήμπεται τῇ φιλολογικῇ ἐπιτροπῇ.

* Ὁ πρέσβης ἀγγέλλει, ὅτι περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐλαττώσεως ἀπὸ 5 εἰς 4 0/0 τοῦ τόκου τῶν κατατεθειμένων παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ κεφαλαίων τῆς Ζωγραφείου βιβλιοθήκης συνεκάλεσε τὸ προεδρεῖον καὶ τὴν φιλολογικὴν ἐπι-

(Ἑλλ. Φιλ. Σύλλογος—Τόμος α'ΚΓ')

τροπὴν εἰς κοινὴν συνεδρίαν, ὅπως συσχεθῶσι περὶ τοῦ πρακτικοῦ, καὶ ἂν σήμερος τῷ συλλόγῳ εἶναι ἡ ἀγορὰ καὶ καταθέσις παρὰ τῇ Τραπεζῇ μετοχῶν δανείου τινός, ὡς συμβουλεύει ἡ Τράπεζα, ὡς καὶ ἂν ἡ ἐλάττωσις, εἰς τὴν προέβη ἡ Τράπεζα, εἶναι νόμιμος. Καὶ περὶ μὲν τοῦ νομίμου ἡ οὐ τῆς ἐλαττώσεως ἀπερρίβη ἡδὴ ἡ ἐκ δικηγόρων ὑπὸ τοῦ προεδρείου συσταθεῖσα ἐπιτροπὴ, ἀποτελούμενη ἐκ τῶν κκ. Ἀχ. Χρηστάδου, Γεωργίου Ἀποστολίδου καὶ Ἀθ. Πηνακτάρου, ὅτι ἡ Τράπεζα ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐλαττώσεως τοῦ τόκου ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀγορὰν μετοχῶν δανείου τινός καὶ καταθέσει αὐτῶν ἀντὶ χρημάτων παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ, ὁ πρέσβης λέγει, ὅτι τὸ προεδρεῖον συμφωνεῖ κατὰ τοῦτο μετὰ τῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Χρηστάκη ἐρεῖνδῃ Ζωγράφου, μὴ δεχόμενον τὴν μετατροπὴν τοῦ χρηματικοῦ κεφαλαίου εἰς μετοχάς, καὶ ὅτι ἀπερρίψει μὲν ἐξ ἀκολούθησιν τὴν παρακαταθήκην εἰς γράμματα παρεχόμενον τὴν ἐλάττωσιν τοῦ τόκου εἰς 4 0/0. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην τὸ προεδρεῖον ἐπικυροῖ ὁ σύλλογος. Ἐπὶ τούτοις λαβὼν τὸν λόγον ὁ κ. Ἀνδρεάδης παρακαλεῖ τὸν πρέσβην, ὅπως ληρῇ πρόνοια διὰ τὸ Σουλίνειον κληροδοτήμα, καὶ ὅσον, λέγει, ἐνὺ πρὸ καιροῦ εἴγε προσυψώσῃ ἐκκινώντας τὸ ζήτημα ὑπὲρ τοῦ συλλόγου, ἐπὶ τῆς καιροῦ πάλιν ἐκοιμήθη, ἀγνωστον διὰ τίνος λόγου.

Ὁ πρέσβης ἀπαντῶν λέγει, ὅτι οὐδὲν ἀνεκοινώσατο αὐτῷ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ συλλόγου, ἀλλὰ θέλει φροντίσαι νὰ μάθῃ καὶ ἀνεκοινώσῃται τῷ συλλόγῳ τὰς ἀνθρωπιστικὰς πληροφάριας.

Ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον καὶ ψηφοφορίαι γίνονται δεκτοὶ ὡς μέλη μὲν τακτικὰ οἱ κκ. Γ. Δημητριάδης, δικηγόρος, Μ. Μετταγρίτης, δικηγόρος, καὶ Δ. Βερνυδάκης, ἀντεπιστέλλον δὲ μέλος ὁ ἐν Ἀδριανουπόλει καθηγητῆς κ. Γεώργιος Λαμπουσιάνης, προτείνοντες ὑπὸ τοῦ προεδρείου.

Ὁ κ. Κυριακὸς Παροικίδης ἀναγινώσκει πραγματικῶν αὐτοῦ «Περὶ τῆς ἐν Συρίᾳ μετοικεσίας τῶν Φοινίκων καὶ τῆς ἱστολογικῆς αὐτῶν κατατάξεως».

Ὁ κ. Ἀχ. Χρηστάδης λέγει, ὅτι διὸν ἤκουσεν ἐκ τοῦ ἀναγνώσματος λεπτομερεῖς εἰδήσεις περὶ τῆς χώρας, ἐξ ἧς ὠρμήθησαν οἱ Φοῖνικες, οὐτα περὶ τοῦ χρόνου τῆς μετοικεσίας αὐτῶν καὶ τοῦ τρόπου τῆς μετοικεσίας, ἀλλ' οὐδὲ καὶ τίνος χώρας κατήκονσαν οἱ Φοῖνικες. Δὲν ἐνόησε, λέγει, πῶθεν ἡ ταυτότης Φοινίκων καὶ Χανα-

ναίων, καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ, ἂν ἡ γλῶσσα τῶν Χανανίων ἦτο διάλεκτος τῆς ἡ αὐτῇ καὶ ἡ τῶν Φοινίκων. 'Επὶ τέλος δ' ἱρωτᾷ τὸν κ. Περδικίδην, ἂν οὗτος ἐλαβέν ὑπ' ὄψιν τὰς τελευταίας ἀνακαλύψεις ἀγαλμάτων καὶ ἐπιγραφῶν, ἐξ ὧν οἱ ἀρχαιολόγοι ἐξήγαγον συμπεράσματα διάφορα τῶν τοῦ κ. Περδικίδου.

'Ο κ. Περδικίδης ἀπαντῶν λέγει, ὅτι περὶ πάντων τούτων ἀνέρεν ἤδη εἰς τὸ ἀνγνωσμά αὐτοῦ, αἱ δὲ μετρίαι, ἃς προσήγαγεν, εἶναι πᾶσι ἐπιστημονικαὶ καὶ ὅτι οἱ τάναντία φερνόντες στήριζονται ἐπὶ ἄλλων ὑποθέσεων.

'Ο κ. Χριστόδης ἰσχυρίζεται καὶ πάλιν, ὅτι ἡ γλῶσσα τῶν Ἑβραίων διάφορος ἐστὶ τῆς τῶν Φοινίκων, ἀλλὰ δὲν δύναται, λέγει, νὰ υποστηρίξη τὴν ἰδίαν αὐτοῦ, καθ' ὅσον δὲν εἶναι εἰδικὸς, ὡς μάλιστα ποτε τὸ ζήτημα τοῦτο.

'Ο πρόεδρος συγχάριε τῷ κ. Περδικίδῃ διὰ τὸ ἀνγνωσμένον αὐτοῦ, λέγων ὅτι πάντοτε ὁ σύλλογος μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκοῆς τῶν σπουδαίων αὐτοῦ πραγμάτων.

'Ακολούθως ὁ πρόεδρος ἀγγέλλει, ὅτι ἡ ἐνάρξις τῶν δημοσίων διαλέξεων ἐγένετο ἤδη ὡς πανηγυρικῶς καὶ ἐκτάκτως, εὐδοκίᾳ τῶν Οἰκουμένων Πατριάρχου καὶ ἀπαιτηθῆ κατ' αὐτὴν ἰδίαν ἀντιπρόσωπον, τὸν ἀμεσηρώτων μητροπολίτην Βελγραδίου, ἐκ τῶν μέλων τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς συνόδου.

Ἐπὶ τούτοις λήγει ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Α' Ε'

(Τεταρτὴ)

Τῆς 16 Δεκεμβρίου 1891.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Ε. ΚΑΛΑΙΔΑΟΥ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ κύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προηγούμενης συνεδρίασεως, ὁ εἰδικὸς γραμματεὺς ἀπουσιζόντων τοῦ γενικοῦ γραμματέως ἀναγνώσκει περὶ τῆς ἀλληλογραφίας.

Ἡ γλῶσσικὴ ὡν τοῦ κ. Ν. Κωνσταντινίδου παραπέμπεται τῇ φιλολογικῇ ἐπιτροπῇ.

Προτείνονται τοῦ δεύτερου καὶ ψηφοφορίας γενομένης γίνονται δεκτοὶ ὡς ἐπίτιμον μὲν μέλος ἡ Α. Ε. ὁ κ. Camille, προσβυτὴς τῆς Γαλλίας παρὰ τῇ Υ. Πόλῃ, ὡς τετακτὴ δὲ μέλη οἱ κκ. Βύσταρς Διγενίς, δικαστὴς ἐν τῇ ἐνταῦθα προξενικῇ δικαστηρίῳ, καὶ Μανουὴλ Σιμελᾶς, ἑμπορὸς.

'Ο κ. Γερῶ βέης ἀναγνώσκει γαλλιστὶ πραγματεῖαν αὐτοῦ ἐπιγραφουμένην «Γεορία καὶ σημερινὴ κατάστασις τῶν ὕδατων Κωνσταντινουπόλεως». 'Ο κ. Ε. Ἀραξόπουλος λαβὼν τὴν λόγον υπομνηματίζει τὴν περὶ τῆς θρησκευτικῆς χρησιμότητος τοῦ ὕδατος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι, καὶ ὅτι πρὸ τοῦ ὕπο τοῦ ῥήτορος ἀναγεγραμμένου Λατίνου ποιητοῦ ὁ Πίνδαρος ἔχει ἐξηγήσει τὸ ὕδωρ, ἀναμνηστικαί δὲ τῆς παρὰ Πινδάρῳ φράσεως ἀρσενον μὲν ὕδωρ.

'Ο πρόεδρος συγχάριε γαλλιστὶ τῷ Γερῶ βέῃ ἐπὶ τῷ ἀνγνωσμάτι αὐτοῦ, εὐχαρίστας παρατηρῶν, ὅτι ἅμα ἐκλεγείς μέλος τοῦ συλλόγου κατέλαβε διὰ τοῦ ἀνγνωσματος αὐτοῦ τούτου ἐπιζήλον θέσιν μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου ἐκφράζει δὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι δὲν θείει λείπει ὁ Γερῶ βέης καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ παρίχη εἰς τὸν σύλλογον καὶ ἄλλα εὐχάριστα καὶ καλὰ ἀνγνωσμάτα.

Εἶτα ἐν ἄρχῃ συγκινῶσι ὁ πρόεδρος ἐγερθεὶς ἐκφράζει τὴν βάλειαν τοῦ συλλόγου λύπην ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἱατροῦ Ἀλεξάνδρου Πασπατι, πρῶτον προέδρου τοῦ συλλόγου καὶ ἀντεπιστολῶντος μέλους αὐτοῦ, ὑποβάλλει δὲ πρὸς ἐπιφύρῃ τῷ συλλόγῳ τὸ ἐξῆς ψήφισμα, ὅπερ τὸ προεδρεῖον ἐκτάκτως συνελθὼν, ἅμα μεθὼν τὴν θλιβεράν ἀγγελίαν, συντάζει.

Ψήφισμα.

'Ο Σύλλογος

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀντεπιστολῶντος μέλους καὶ πρῶτον προέδρου αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου Πασπατι, ψηφίζεται

δ' ὑποδοκιμαζέτω τὴν διαταχθεῖσαν κατὰ θέσιν στίβου ἐκ δάφνης ἐπὶ τοῦ νεκροῦ μετὰ ταινίας μερούσης ἐπιγραφὴν «'Ο ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος».

β') Ἐγγράψῃ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ὠβίην ἐν τοῖς πρακτικαῖς.

γ') Ἐντέλλεται τῷ προέδρῳ τὴν ἀποστολὴν συλλυπητηρίου γράμματος, ἐν τῷ εἰδικῇ αὐτοῦ χρίστῳ.

δ') Διακόπτεται εἰς ἐνδεικνύοντες ἐπὶ τρεῖς ἐβδομάδας τὰς τι συνεδριάσεις καὶ τὰς δημοσίας αὐτοῦ διαλέξεις.

ε') Συνίσταται τῷ προέδρῳ τὴν πρότασιν καὶ ἀνάρτησιν ἐν τῇ αἰθυσῇ τῶν συνεδριάσεων τῆς εἰκόνος τοῦ ἀμνηστού.

ς') Ἀνατίθεται τῷ κ. Ἀνδρέῳ Μόρτμαν, ἀντιπροέδρῳ, τὴν σύνταξιν τῆς βιογραφίας τοῦ μεταστάντος καὶ ἰδίᾳ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐν τῷ συλλόγῳ δράσεως αὐτοῦ, ἀπευχόμενος τὴν

κοινοποιήσιν τῆς μελέτης ταύτης ἐν τῇ πρώτῃ μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πένθους τελετικῇ αὐτοῦ συνεδρίᾳ.

Δύεται ἡ συνδράσις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Δ΄

(Τακτικὴ)

Τὴν 13 Ἰανουαρίου 1892.

Προεδρεύοντι τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΠΑΔΟΥ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἀπόφιν τῶν πρακτικῶν τῆς προηγούμενης συνδράσεως καὶ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἀλληλογραφίας, ὁ σύλλογος ἀπορραφίζει, ὥπως σταλῇ εὐχεστέρως ἐπιστολὴ τῶν ἐν Ἀθήναις κ. Ἀνδρέα Ἀντωνίου ἐπὶ τῇ προσφωνήσει, ἣν ἐξ ὀνόματος τοῦ συλλόγου καταθέτουν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου ἡμετέρου Πασπάτη τὸν τοῦ συλλόγου στέφανον ἐξεργάσαντες.

Πρότασις τοῦ προεδρίου ὁ σύλλογος παραχωρεῖ τῇ ἐνταύθα ἑλληνοκαθολικῇ ἐκπαιδευτικῇ ἑταιρίᾳ « Συμπνοῇ » τὴν αἰθουσαν αὐτοῦ διὰ τὴν 29 Φεβρουαρίου ἐ. ἐ. Ἐπίσης παραχωρεῖται, πρότασις τοῦ προεδρίου, ἡ αἰθουσα τοῦ συλλόγου τῷ συλλόγῳ « Ἑρμῇ » διὰ τὴν 19 Ἰανουαρίου ἐ. ἐ.

Ἢ τοῦ κ. Ἑρμ. Ἰωαννίδου ἐπιστολὴν παραπεμπτα τῇ συντακτικῇ ἐπιτροπῇ, ἣ δὲ τοῦ κ. Διμοκατεπιστολῶν τῇ φιλολογικῇ.

Ὁ πρόεδρος ἀγγέλλει μετὰ λύπης τὸν θάνατον τοῦ Sir William White, ἐπισήμου μέλους τοῦ συλλόγου, καὶ προτείνει τὴν ἀποστολὴν συλλυπητηρίου γράμματος τῇ γλῆρᾳ αὐτοῦ. Ἢ πρότασις γίνεται δεκτή.

Ὁ πρόεδρος γνωρίζει τῷ συλλόγῳ, ὅτι συνεπεία τῆς φιλοφρονείας τῆς Α. Ε. τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας παρὰ τῇ Γ. Πύλῃ κυρίου Camhon ὡς ἐπισήμου μέλους, μετέβη μετὰ τοῦ ἐδικοῦ γραμματέως καὶ τοῦ λογιστοῦ παρ' αὐτοῦ πρὸς ἐπίδοσιν τοῦ διπλώματος καὶ ὅτι προσεφώνησε τὰς:

« Κύριε πρεσβευτά,

« Ἐρχόμεθα ἐγὼ καὶ οἱ ἐμοὶ ἐπίτιμοι συνάδελφοι, ἐν ἐπιδομῶν τῇ Γ. Ε. τὸ διπλῶμα ἐπισήμου μέλους τοῦ ἐνταύθα Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ἐκθέσαντος Ἀσπὴν παμφηγεῖ καὶ ἐν μέσῳ ὧρων ἐπυρρημῶν. Ὁ ἡμέτε-

ρος σύλλογος αἰσθάνεται τὴν μεγάλην σημασίαν ἐκλογῆς παρεχούσης αὐτῇ τὴν εὐχαρίστησιν καὶ τὴν τιμὴν τοσούτου πολυτίμου προστάσεως, ἡμῖν δὲ πρὸς τοσούτους λίαν εὐερέστῃ ἐστὶν ἡ εὐκαρία τῆς συνεντεύξεως ταύτης καὶ τῆς ἀνταλλαγῆς ἰδεῶν μετ' ἀπομυκτικότητος τοσούτου ἀρμοδίας περὶ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς ὁραίας χώρας τῆς Γαλλίας, ἥτις καλλιέργει καὶ διακίδει κατὰ μετὰ διηκεῖς ἐπὶ τυγλᾷ. Πληρεῖς εὐγνωμοσύνης καὶ μετὰ ζωηρότατος ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦμεν μακροδυν τὰς κλασικὰς σπουδὰς καὶ τὰς ἐπὶ τῆς ἀρχαιότητος ἐργασίας τῆς πολυπληθεστάτης καὶ σοφῆς τῶν ἑλλῶν λεγεῶνος, ἐν συγχώρῃ δὲ καὶ ἀγαλλιάσει βλέπομεν ὡς ὅς ἀντιπρόσωπον παρ' ἡμῖν τῆς μεγάλης πατρίδος, εἰς ἣν ἔχετε τὴν εὐτυχίαν νᾶ ἀνήκτε.

« Ἀρτίσθε γὰρ εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν προηγηθείς ὑπὸ παγκοίνου εὐφύης ἀνδρὸς ἐνεργητικοῦ καὶ φιλοπόδου, τὸ δὲ σπουδαῖον ἔργον, ὅπερ ὀφείλει ὡς τὴν γένεσιν, ἀνάπτειν καὶ ἐμπέδωσιν αὐτοῦ, « ἡ πρὸς διαδοσὶν (τημὴ) τῆς γαλλικῆς γλώσσης « Ἀδελφότης », χαίρει παρ' ἡμῖν οὐ σμικρὰν δημοτικότητά, ὃ δὲ ἡμέτερος σύλλογος διάκειται αὐτῇ τὰ μέλας συμπάθος. Τούτο ἄλλως τε τυγχάνει ἐκ τῶν καθήκοντων αὐτοῦ, διότι, ἐκείνους τῶν θιγόντων τὴν θρησκείαν ἢ τὴν πολιτικὴν ζωτῆματων, ἅπαντα δὲν ἐννοεῖται ἡμῖν ὁ ἡμέτερος κανονισμός, πᾶν ἑτέρον ἔστωμα μᾶς ἰδιαίτερον σφύδρα, περὶ παντός οὐ προσλήματος ἀρχαιολογικῶν, φιλολογικῶν ἢ ἱστορικῶν καὶ περὶ παντὸς ἐκπαιδευτικοῦ συντάματος προεφώνως ἐνασχολούμεθα ἐν ἡμετέροις, εἴτε ἐν ταῖς τοῦ συλλόγου συνεδρίαις εἴτε ἐν ταῖς τῶν διαφρῶν αὐτοῦ ἐπιτροπαῖς. Ἀπὸ ἐστὶν τρέχοντα καὶ ἐνδοῦ σύλλογος ἡμῶν ἀμεροσθὴ εἰς τὴν τὴν ἐργασίαν, ἣν καλ' ἄπαν τὸ μακρὸν, τοῦτο χρονικὸν διαστήμα ἐπαρκέως ἐξετέλεσεν, ἐν τιμωμένους ὑπὸ τῶν φιλολόγων τῶν πλείστων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἐπικρατειῶν καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα διαιτελῶν τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως.

« Καὶ δὲν δύναμαι μὲν νᾶ διακηρῶ, ὅτι οὐδέποτε ὑπόστη ἀποπαρρησίας καὶ ἀπογοητείας ἐν τῇ ἐκτέλει τῶν διαφρῶν αὐτοῦ ὑποχρεώσεων, ἀλλὰ πλειστάκις εἶδε τὰς ἐργασίας καὶ ἐνεργείας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀνταμιβομένων. Ἐν ταῖς γλυκερίαις ταύταις ἀμοιβαῖς συγκυριαῖς αὐτοῦ ὡς ὅς ἡμῶν, κύριε πρεσβευτά, σήμερὴ ἀποδογῇ τοῦ ὅς αὐτοῦ περὶ τοῦτο διπλώματος. Μηδ' ἐπ' ἐλάχιστον περὶ τούτου

ἀναβλήθη, καθότι γνωστόμενον τὴν ὑπερίαν ἀξίαν, ἀπεκδεγόμεθα τὰς συμπιθεῖς ὡμῶν διὰ θέσεις, ἐξιδιασμένους ὡρὰς ὑποληπτόμεθα, φιλοῦμεν δὲ τὴν Γαλλίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς.

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ κ. προεδρὴς εἶλες τὰς:

«Κύριε πρόεδρε,

ὁ Σὺς παρακαλῶ νὰ εἰπῇτε τῷ συλλόγῳ, ὅτι εὐγνωμονῶ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ μου ὡς μέλους ἐν τῷ κ. καὶ ἐπὶ τοῖς εὐμενέσι λόγοις, οὓς ἐν ὀνόματι αὐτοῦ εὐφραστήθητε νὰ μοὶ ἀπευθύνετε. Τὸν συλλόγον, ὅς τοσούτον μὲ εὐχάρησεν, ἐπιστοφίστημι προσεγώς, μετὰ πολλῆς δὲ τῆς εὐχαρίστησιν ἐπωφελεμένης μου πρὸς τὴν εὐκαιρίας ἀνακοίνωσιν γαλλοῖς συντεταγμένοις, ὅπως καὶ εἰς συνεδρίσιν αὐτοῦ παρενυθῶ. Διήθητε, Κύριε, τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου».

Ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσέδρων τοῦ συλλόγου κ. Α. Μορφμανν ἀναγνώσας τὴν βιογραφίαν τοῦ ἀειμνήστου Ἀλεξάνδρου Πασπάτη ἱατροῦ ἐλληνιστοῦ, περὶ οὗσδε δι' αὐτὴν κατέρχεται τοῦ βήματος ἐν μέσῳ βραδίου γαλλοποιήσεων. Ὁ πρόεδρος δράττεται τῆς εὐκαιρίας, ὅπως θερμῶς συγχρητὴ καὶ εὐχαριστήσῃ τὸν σοφὸν υἱὸν σοφοῦ πατρὸς, ὡς εἶπεν, ἐπὶ τῇ ὥρᾳ βιογραφίᾳ τοῦ Ἀλεξάνδρου Πασπάτη, ὅτις περὶ τὸν ἐγγραφὴν καὶ ἀπηγγέλθη ἐλληνιστὴ, ἐν γλώσσῃ καθαρᾷ καὶ ἀρχαίᾳ, ὑπ' ἀνδρὸς Γερμανοῦ, ἐπιστομηνικωτάτα ἐξετάσαντος καὶ ἀνάλυσαντος τὰ ἔργα τοῦ ἀειμνήστου Πασπάτη.

Ἐπὶ τούτοις λήγει ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΨ'

(Τακτικὴ)

Τῆς 20 Ἰανουαρίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ ἐκ τῶν ἀντιπροέδρων
κ. ΑΝ. ΧΡΗΤΙΔΟΥ.

Ἐνεκα λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς θέλησος τοῦ εἰδικοῦ γραμματέως ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς τέλεις συνεδριάσεως ἀναβλήθη εἰς τὴν προσεχῆ.

Ὁ προεδρεὺς ἀγγέλλει μετὰ λύπης τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου Ρίζου Παγκαλῆ, ἐπιστομῶν μέλους τοῦ συλλόγου, καὶ προτείνει, ὅ-

πως ἐν τοῖς πρακτικοῖς σημειωθῇ ἡ βαθεῖα τοῦ συλλόγου θλίψις καὶ πενθήρῃ τῷ πατρῶοντι υἱῷ Κλέωνι συλλυπητήριος ἐπιστολὴ. Ἡ πρόταξις τοῦ προεδρείου γίνεται δεκτὴ. Εἶτα δὲ ὁ κ. Ὁδ. Ἀνδρεάδης προτείνει νὰ ἀναγερθῇ τῶν μελῶν τιμὴ ἡ σύνταξις καὶ ἐν συνεδίᾳ τοῦ συλλόγου ἀνάγνωσις τῆς βιογραφίας τοῦ μεταστάνατος. Ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης συζητήσεως ἱκανῶς γενόμενης, ὁ σύλλογος ἀποφασίζει ὅπως ἀρθεῖ ἡ σκέψις αὕτη εἰς τὴν κρίσιν τοῦ προεδρείου.

Ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον καὶ ψηφοφορίας γενομένης γίνονται δεκτοὶ ὡς μέλη τακτικὰ τοῦ συλλόγου οἱ κκ. Νικόλαος Γιαννουλάτος, διδάκτωρ τὰ νομικὰ, Λεωνίδας Κώτακας, τραπεζίτης, καὶ Σπυρίδης Βοργάκης, διδάκτωρ τὰ φυσικὰ.

Ὁ ἱατρὸς κ. Κλ. Κοκκαλάτος ἀναγνώσκει πρακτικαίαν αὐτοῦ «Ἡ ἱατρικὴ τοῦ Σοφοκλέους».

Ὁ κ. Κ. Μακρῆς εὐχαριστεῖ καὶ συγχρητὴ τῷ κ. Κλ. Κοκκαλάτῳ ἐπὶ τῷ ἀξίῳ λόγῳ ἀναγνώσκατι, λέγων ὅτι μεγάλως ὠφελοῦνται ἐξ αὐτοῦ οἱ φιλομαθεῖς.

Μετὰ τινὰς παρατηρήσεως τῶν κκ. Χρ. Χατζηχρήστου καὶ Δ. Οικονομίδου ὁ προεδρεὺς λήγει τὴν συνεδρίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΨ''

(Τακτικὴ)

Τῆς 27 Ἰανουαρίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΪΔΟΥ.

Ἀναγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προτείνουσας συνεδριάσεως, ἡ δὲ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς 20 Ἰανουαρίου ἀναβλήσεται εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν.

Ὁ γέν. γραμματεὺς ἀναγνώσκει περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας. Ἀπορρίπτεται δὲ 1) ἡ ἀποστολὴ γεωγραφικῶν χαρτῶν Ὑποπάρχου εἰς Χερσολμὴν 2) ἡ ἀποστολὴ ἐν ἀποκρίσει ἐπιστολῆς τοῦ κ. Πολυζωίδου ἐπὶ τῇ ἐπ' αὐτοῦ γενομένῃ τῷ συλλόγῳ διωρεῇ τῶν 150 ἡμερῶν τῆς ἀνθρωπολογίας αὐτοῦ, γνωστοποιουμένου συγγένους αὐτοῦ, ὅτι ἡ πραγματεία αὐτοῦ περιέμελλε τῇ εκπαιδευτικῇ ἐπιτροπῇ, καὶ ὅτι διὸν ὑπάρχει θέσις κενὴ μεθωτοῦ ὑπαλλήλου ἐν τῷ συλλόγῳ.

Ἡ πρόταξις τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς περὶ ἀναθέσεως τῆς ἀμέσως ἐκδόσεως τοῦ νεωστὶ ἀνακαλυφθέντος Ἀριστοτελείου ἔργου « τῆς τῶν Ἀθηναίων πολιτείας » τῷ κ. Ν. Πολίτῃ δὲν γίεται δεκτὴ, ἀπὲς ἀντικειμένη τῷ προγράμματι τῆς Ζωγραφείου βιβλιοθήκης.

Ὁ κ. Δημήτριος Ν. Ταυδάρης ἀναγράφεται συφωτῶ τῷ 93ῳ ἄρθρῳ τοῦ κανονισμοῦ καὶ ἀπορῶνται τῶν συλλόγου δωρετῆς αὐτοῦ.

Ὁ κοινὸς ἀγγέλλει μετὰ μεγίστης λύπης τὸν θάνατον τοῦ ἐπιτίμου μέλους τοῦ συλλόγου καὶ ἔθνικοῦ ἀεργῶ τοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα, προτείνεται δὲ καὶ γίνεται δεκτὴ ἡ ἐν τοῖς πρακτικῶν ἐγγράφῃ « περὶ τῆς θλίψεως τοῦ συλλόγου καὶ ἡ ἀποστολὴ συλλυπητηρίων ἐπιστολῶν πρὸς τὸν ἀνεψιὸν τοῦ κατὰ τὸν τῶν κ. Χρῆστον Ζάππα καὶ πρὸς τὸ δυνάστηκόν συμβούλιον τοῦ ἐνταῦθα Ζαππείου παρὲντα ὡς ὡς.

Ὁ κ. Ματθαῖος Παρναξὶς ἀναγινώσκει πραγματείαν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐν Ὁρῶν Ἀδελφονοπολέως (*). Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ κ. κ. κ. κ. Καρλοδωφῆς συλλαβεῖ καὶ ἐν αὐτῇ τῷ ὅτι τὸ ἐπὶ τῇ ἀξιολογῇ αὐτοῦ πρακτικῇ. Τὸ αὐτὸ δὲ πύτας καὶ ὁ πρόεδρος λυεῖ τὴν συνεδρίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΨΘ'

(Τακτικὴ)

Τῆς 3 Φεβρουαρίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΠΑΟΥ.

Ἀναγινωσκόντων καὶ κυροῦντων τῶν πρακτικῶν τῶν δύο προηγουμένων συνεδριάσεων, ἀνακοινουῦνται ὑπὸ τοῦ εἰδ. γραμματέως, ἀναπληροῦντος τὸν γεν. γραμματέα κωλυόμενον, περίληψις τῆς ἀλληλογραφίας.

Ἀπορᾶζεται ἡ ἐγγράφῃ τοῦ συλλόγου ὡς ἀπορρομητοῦ εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Κρουμβάχερ ἀγγελλόμενον « Βυζαντινὸν δελτίον ».

Ἡ γλωσσικὴ ὕλη τοῦ κ. Ίωακείμ Βαλαζάνη παραπέμπεται τῇ φιλολογικῇ ἐπιτροπῇ.

Ἀπορᾶζεται ἡ δωρεὰ τῇ ἐνταῦθα Ἑταιρίᾳ τῶν μεσαιωνικῶν ἱερῶν ἐνὸς ἀντιτύπου ἐκ τῶν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς χρησίων παλαιῶν βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης τοῦ συλλόγου.

Ὁ πρόεδρος ἀγγέλλει τῷ συλλόγῳ ὅτι διενέβηκε ἀναγινώσκει τὸ ἀγγελλόμενον ἀνάρησιν αὐτοῦ ὁ κ. Κοπάκης λόγῳ ἀσθενείας, λυεῖ τὴν συνεδρίαν.

(*) Ἦδε ἐμπροσθεν σελ. 30—41.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΔΡ'

(Τακτικὴ)

Τῆς 10 Φεβρουαρίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΠΑΟΥ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ κυρίων τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, ἀπὸντος τοῦ γεν. γραμματέως, ὁ εἰδ. γραμματεὺς ἀνακοινουῦνται τὴν ἀλληλογραφίαν.

Ἀπορᾶζεται ἡ ἀποστολὴ γεωγραφικῶν χαρτῶν Ζακαιοπόλεως εἰς τὰς ἐφορίας τῶν ἐκπαυτευτηρίων Τόπ-καπού καὶ τῆς ἐν Νικοπόλει δημοτικῆς σχολῆς.

Ἀναβάλλεται ἡ συζήτηςις προτάσεως τοῦ προεδρείου ὅπως ὁ ἡμέτερος συλλογὸς μετὰ τῆς τῶν ἐφορῶν τῶν ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τοῦ ἐν Ἀθήναις φιλολογικοῦ συλλόγου « Πανεπιστοῦ ».

Ἡ γλωσσικὴ ὕλη τοῦ κ. Ι. Ἀγακίου παραπέμπεται τῇ φιλολογικῇ ἐπιτροπῇ.

Παραγυρεύεται ἡ μεγάλη τοῦ συλλόγου αἰθουσα εἰς τὸν Ἱππερωτικὸν σύλλογον διὰ τὴν κυριακὴν τῶν νηστειῶν.

Ἐπὶ τῇ ἀγγελλείᾳ ὑπὸ τοῦ προεδρείου τῶν ἐκπαιδευτῶν δωρεὰ τοῦ κ. Α. Συγγροῦ ὁ σύλλογος ἀρᾶζεται ὅπως διαβεβαιώσῃ αὐτῷ αἱ ἐνθερμὰ αὐτῶν εὐχαριστίαι.

Ἡ πρόταξις τοῦ προεδρείου, ὅπως ὁ κ. Δημήτριος Βικελᾶς ἀντιπροσωπεύῃ τὸν σύλλογον ἐν ταῖς κατὰ τὸν ποσειγιῇ Σεπτέμβριον ἐν Μαδρίτῃ τελεσθούσαις ἐφορταῖς ἐπὶ τῇ τετρακοσιετηρίδι τῆς ἀνεκάλυψεως τῆς Ἀμερικῆς γίνεται παμψηφεί δεκτὴ.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΔΡΑ'

(Τακτικὴ)

Τῆς 21 Φεβρουαρίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. τῶν ἀντιπροσώπων κ. Α. ΜΟΡΔΤΜΑΝΝ, ἱατροῦ.

Ἀναγινωσκόντων καὶ κυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινουῦνται ἡ ἀλληλογραφία.

Ὁ κ. Ὁδ. Ἀνδρεάδης ἀφορμὴ λαμβάνων ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς λέγει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ πωλῶνται ὑπὸ τοῦ συλλόγου οἱ τόμοι τῆς Ζωγραφείου βιβλιοθήκης.

Ὁ γεν. γραμματεὺς ἀπαντῶν λέγει, ὅτι δὲν θεωρεῖ καταλλήλῃ τὴν στιγμήν πρὸς συζήτησιν τοῦ ζητήματος, καθ' ὅσον ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ἐπιστολὴ φέρει ὅλους οἰκογενειακὸν χαρακτῆρα· ἐν ὧσ' δὲ, λέγει, δὲν διατυπώσῃ τὸν προεδρεῖον πρότασιν, δὲν πρέπει νὰ γένηται οὐδεὶς λόγος, ἅτε οὐδεμίαν εἰσὶν ἀποράσεις ληρθεῖσας.

Αὐτεὶς ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΡΒ'

(Τακτικὴ)

Τῆς 2 Μαρτίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΙΔΟΥ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ κύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προηγούμενης συνεδρίασεως ἀνακοινουταὶ ὑπὸ τοῦ γεν. γραμματέως περὶληψὶς τῆς ἀλλολεγογραφίας.

Τὸ λεξιλόγιον τοῦ κ. Ευρυγούτη παρατίθεται τῇ φιλολογικῇ ἐπιτροπῇ.

Προτάσει τοῦ προεδρεῖου ἡ πρότασις τοῦ κ. Ι. Λαγκαδά, διδασκάλου τῆς γαλλικῆς, περὶ ἰδρύσεως Κυριακοῦ σχολείου, δὲν γίνεται δεκτὴ ὡς ἀπέχουσα πρὸς τὰ μέλη, ἀπερ' διατίθον· ὁ φιλόλογος δὲ τὰς μελέτας καὶ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ.

Τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια τῆς ἐκδόσεως τοῦ 'Ποιδοῦ, ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ ἐν ἈθINA καταστήματος Ἀνίστου Κωνσταντινίδου, παρατίθενται τῇ φιλολογικῇ ἐπιτροπῇ.

Προτείνεται τῷ συλλόγῳ ὑπὸ τοῦ προεδρεῖου, λαβόντος καὶ τὴν γνώμην τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς, ὅπως ἐξ ἐκάστου τόμου τῆς Ζωγραφεῖου βιβλιοθήκης πωλῶνται ἀντίτυπα μέχρις ἑκατὸν πεντήκοντα, εἰς μὲν τὰ μέλη τοῦ συλλόγου ἀντὶ τῆς τιμῆς, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς ἀντὶ ὁλοκλήρου τῆς ὁρισμένης τιμῆς. Τὴν πρότασιν ταύτην ὁ κ. Ὁδ. Ἀνδρεάδης ἀποκρούει ὡς παραβιάζουσαν τὰ μεταξὺ τοῦ συλλόγου καὶ τῶν ἐκδοτῶν τῆς Ζωγραφεῖου βιβλιοθήκης συμβόλαια. Ὡς ἐξάγεται, λέγει, ἐκ τῶν συμβολαίων καὶ ἐκ τοῦ προγράμματος τῆς Ζωγραφεῖου βιβλιοθήκης, ὁ σύλλογος ἐκ τῶν ἀναλογούντων αὐτῷ ἀντιτύπων οὐδὲν δικαιούται νὰ πωλήσῃ, ἀλλ' ὀφείλει γὰρ διανέμῃ αὐτὰ τοῖς ἀφόροις μαθηταῖς καὶ τοῖς σχολαῖς, δι' ἃ εἰσι ταῦτα προωρισμένα. Τὰναντία πράττων ὁ σύλλογος καὶ τὰς ῥηθείας σχολὰς βλάπτει, καὶ ἀσυνήτως πρὸς τοὺς ἐκδότας φαίνεται, ὡν τὰ συμφέροντα σπουδαίως θέλουσι βλαβῆ.

Ὁ γεν. γραμματεὺς παρατηρεῖ τῷ προεδρεῖῳ, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται αὐτῷ, μέλει ὄντι τοῦ συλλόγου, νὰ παρουσιάζηται συνήγερτος τῶν ὁλικῶν συμφερόντων τῶν ἐκδοτῶν, ὅτινας οὐδὲως βλέπονται, καθ' ὅσον καὶ τὴν ἀνταμοιβὴν αὐτῶν ἔχουσι, καὶ ὑπὲρ τὰ 650 ἀντίτυπα λαμβάνουσι. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς σχολὰς, αὐταὶ, λέγει, δὲν υπερβαίνουν τὰς εἰκοσι, θέλουσι δὲ λάβει τὰ ἀντίτυπα τῶν. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ πολλὰ εἰσὶν ἀντίτυπα διὰ τοὺς ἀφόρους παιδας καὶ τὰς τυχόν παρουσιασθησόμενας σχολὰς, καθ' ὅσον ἐκ τῶν 350 ἀντιτύπων μόνον 150 θέλει πωλήσῃ ὁ σύλλογος. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ συμβόλαια καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς Ζωγραφεῖου βιβλιοθήκης, οὐδὲως ταῦτα ἀθίστανται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ συλλόγου τοιαύτην διαθήσιν τῶν ἀντιτύπων.

Ὁ κ. Πουλουλίδης λέγει, ὅτι ὡς πρὸς τὴν εἰς τὰ μέλη τοῦ συλλόγου πωλῶσιν τιμῶν ἀντιτύπων τῆς Ζωγραφεῖου βιβλιοθήκης ἀντὶ τοῦ τιμῆς, δὲν δικαιούται νὰ παραπονεθῶσιν οἱ ἐκδοταὶ, καθ' ὅσον διὰ τῆς εἰς τὰ μέλη διανομῆς αὐτῶν ὁ σύλλογος δὲν προτίθεται νὰ προσβῇ εἰς ἑμπορικὴν ἐπιχείρησιν, ἀλλ' ἀντὶ νὰ μείνωσιν ἐν ταῖς ἀποθήκαις τοῦ ἥλικου προσώπου, τοῦ συλλόγου, αὐτὰ τὰ πρόσωπα τὰ ἀποτελούντα τὸ ἥλικόν πρόσωπον διανέμονται ταῦτα, ὥστε πάντοτε μένουσι παρὰ τῷ συλλόγῳ.

Ἐπὶ τούτοις φηροφῆρας γενομένης ὁ σύλλογος δέχεται τὴν πρότασιν τοῦ προεδρεῖου.

Εἶτα ὁ κ. Ε. Σιδερίδης ἀναγινώσκει μέρος τῆς μακαρίας αὐτοῦ «Περὶ τῆς βυζαντινῆς μονῆς τῆς Παμμακαρίστου» (').

Ὁ πρῶτος εὐχαριστεὶ θερμῶς τῷ κ. Ε. Σιδερίδῃ ἐπὶ τῇ ἀναγνώματι αὐτοῦ, ἐπιρριπτεται δὲ, λέγει, γὰρ εὐχαριστήσῃ αὐτῷ θερμότερον μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀναγνώσματος.

Ἐπὶ τούτοις γίνεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΓ'

(Τακτικὴ)

Τῆς 9 Μαρτίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΙΔΟΥ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ κυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδρίασεως, ὁ γεν.

(') Ἐξέδωκ' ἐν Ἀρχαιολογικῇ παρατήρησι ΚΒ' τόμῳ.

πραγματικῶς ἀναγνώσκει περιλήψιν τῆς ἀλληλογραφίας.

Παροχρῆται ἡ αἵθουσα τοῦ συλλόγου τῇ Ἑλληνοκαθηλικῇ ἀδελφότητι «Συμποσίον», ἀντὶ τοῦ καθύστερον, τῇ προσεγεῖ παρασκευῇ 13/25 Μαρτίου.

Ὁ συμβάλλεται τῇ ἐγκρίσει τοῦ συλλόγου τὸ μετὰ τοῦ κ. Ἰγγλέση ὑπὸ τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς δὲ τοῦ κ. Θ. Σαλπέτη παρασκευασθὲν συμβόλαιον, ὃ καὶ τὴν ὑπογράφουν βιβλιοθήκην.

Ἐπὶ τῷ συμβολαίῳ ζητεῖ ἐξηγήσεις τινὰς ὁ κ. Ὁδ. Ἀνδρεάδης, ὃς προεβόρως χορηγεῖ ὁ κ. Θ. Σαλπέτης, λέγων, ὅτι ὁ κ. Βερναρδάκης συγκέντρωσε καὶ πέδισε τὸ τυπογραφεῖον τοῦ κ. Ἰγγλέση, καὶ ὅτι αἱ τιμαὶ εἰσὶν αἱ αὐταὶ καὶ πως κατώτερον τῶν τιμῶν τῶν προηγουμένων ἐκδόσεων. Τὸ συμβόλαιον γίνεται δεκτόν.

Δωροῦνται οἱ χάρται Λαμερπουίλλου εἰς τὴν σχολὴν τοῦ χωρίου Λαλῆλας τῆς ἐπαρχίας Κασσαρίας.

Ὁ κ. Ξ. Σιδερίδης ἀναγνώσκει τὴν συλλογὴν καὶ τέλος τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ «ἡμερῆς τῆς βυζαντινῆς μονῆς τῆς Παμμκακιστοῦ».

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀναγνώσματος ὁ κ. Κ. Καραθεοδωρῆς λαβὼν τὸν λόγον συγχαίρει τῷ κ. Σιδερίδῃ ἐπὶ τῇ πραγματικῇ αὐτοῦ, λέγων ὅτι ὁρεῖσθαι αὐτῷ ἐπὶ ταύτῃ καὶ εὐχαριστεῖν τοῦ συλλόγου. Καλὸν βὰ ἦτο, λέγει, εἰ προσετίθετο εἰς τὸ τέλος αἱ μικρὰς τῆς πραγματικῆς περὶ τῆς ἀναγέννησεως τῆς τέχνης κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους· παρακαλεῖ δὲ ὅπως ὁ κ. Σιδερίδης ἀναπτύξῃ τὸ θέμα τῆς τε ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς, καὶ ὅσον ἡ ἀναγέννησις τῆς τέχνης συνδέεται μετὰ τῆς ιδέας, ἣν ἐν Ἰταλίᾳ ἔχουσι περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῆς ἑλληνικῆς τέχνης. Περὶ τοῦ χρόνου τῆς μετατροπῆς τῆς μονῆς οὐδὲν λέγει, διότι ὁ κ. Σιδερίδης, ὡς λέγει, εἰσὶν ἐργάζεται.

Ὁ κ. Σιδερίδης εὐχαριτεῖ θερμῶς τῷ κ. Κ. Καραθεοδωρῇ ἐπὶ τοῖς συγχρηματίοις αὐτοῦ, κερτῆς ὅμως ἐκτὸν ἀναμνηστὴν ὅπως ὁμιλήσῃ περὶ τῆς βυζαντινῆς τέχνης· ὅταν δ' ἀφῇ τὴν χρονολογίαν τῆς μετατροπῆς, ὑπόσχεται νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἀναγνώσματος ὡς καὶ ἂν τι ἀνακαλύψῃ νεότερον.

Ὁ πρόεδρος ἐπίσης συγχαίρει θερμῶς καὶ εὐχαριστεῖ τῷ κ. Σιδερίδῃ ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει αὐτοῦ. Ὁ σύλλογος, προστίθεται, μετὰ πολλοῦ τοῦ ἑνδιαφέροντος ἀκολούθει τοιαύτας μελέτας, ὁρῶν δὲ νὰ ὁμιληθῇ ἐκ καθήκοντος, ὅτι ὁ κ. Σιδερίδης ἐστὶν ἐπιλεκτὸν τοῦ συλλόγου μέ-

λος, ἀγαπῶν πάντοτε τὰς σπουδαίας μελέτας, καὶ εὐχαίρει ὅπως εἰς πολλὰς ἐτῶν περιόδους ὁ σύλλογος ἀρρατὰι τοῦ κ. Σιδερίδου.

Ἐπὶ ταῦταις λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΡΑ'

(Τακτικῇ)

Τῆς 16^{ης} Μαρτίου 1892

Προεδρευόμενος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΙΤΑΔΟΥ.

Τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀνακληθεῖσας, ἀναικονοῦται ἡ ἀλληλογραφία.

Ἡ αἵτισις τοῦ κ. Ηολας, ὅπως διαρρηθῇ τοῦ βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ τεύχῃ τῷ περιοδικῷ τοῦ συλλόγου ἐκ τῶν πολλὰκτων, γίνεται δεκτὴ· ἐπίσης δὲ καὶ ἡ πρότασις τοῦ προεδρίου, ὅπως ἀνατεθῇ τῷ βιβλιοθηκῇ καὶ συλλογῇ καὶ τινων βιβλίων ἐκ τῶν πολλὰκτων τῆς βιβλιοθήκης τοῦ συλλόγου πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Ὁ κ. Κ. Καραθεοδωρῆς ὑποστηρίζει τὴν τε αἵτησιν τοῦ κ. Ηολας καὶ τὴν πρότασιν τοῦ προεδρίου λέγων, ὅτι πολλὰς ἐπισκέψεθ τὴν βιβλιοθήκην αὐτοῦ καὶ πάντοτε καλλίστας ἔτυχεν ὑποδείξεως καὶ πᾶς ἄλλος. Ἡ εἰσφορά εἰς τὴν βιβλιοθήκην αὐτοῦ εἶναι ἐλευθερία, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἡ βιβλιοθήκη τοῦ κυρίου Ηολας εἶναι δημοσία ὥρελεις, ὥστε εἶναι καλὸν νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ ὁ σύλλογος.

Εἶτα ὁ κ. Ἀνδρεάδης λαβὼν τὸν λόγον λέγει, ὅτι, ἐνῷ ὑπάρχει ἀπόφασις τοῦ συλλόγου, ὅπως ἀναρτηθῇ εἰς τὴν αἵθουσαν αὐτοῦ ἡ εἰκὼν τοῦ ἐκ τῶν ἱδρυτῶν καὶ πρώτου προέδρου αἰμνήστου Στεφάνου Καραθεοδωρῆ, ὡς ἐν τοιοῦτον εἰσέτι ἐγένετο, καὶ προτείνει ὅπως τὸ προεδρεῖον λάβῃ ταχεῖαν τινα περὶ τούτου ἀπόφασιν.

Ὁ κ. Κ. Καραθεοδωρῆς, υἱὸς τοῦ αἰμνήστου Στεφάνου, δηλοῖ εἰς ἀπάντησιν, ὅτι ἡ εἰκὼν ἐν μεγάλῃ μεγεθῇ εἶναι ἱστορία καὶ προσεγὼς πέμψει αὐτὴν τῷ συλλόγῳ.

Προτείνει τοῦ προεδρεῖου, ἀντιπρόσωπος τοῦ συλλόγου διὰ τῆς ἐπὶ τῇ εἰκονιστικῇ ἐργασίᾳ τοῦ ἐν Ἀθήναις συλλόγου ἀλλαντιστοῦ γεννησόμενος ἱερτάς ἐκλεγέται ὁ κ. Τηλ. Καραθεοδωρῆς.

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἐπιτίμου μέλους τοῦ συλλόγου Ἐδουάρδου Φρεϊμαν, προτείνει τοῦ προεδρεῖου ἀπορραφίσαι, ὅπως δηλωθῇ ἐν τοῖς

МЕЧНИКОВА

πρακτικοίς ἢ θλίψις τοῦ συλλόγου, ἀποσταλῇ δὲ συλλυπητήριος ἐπιστολὴ τῇ οἰκογενεῇ τοῦ μεταστάντος.

Ἀγγελθέντες τὸ δεύτερον καὶ ψηφοφορήσαντες γίνονται δεκτοὶ ὡς τακτικὰ μέλη τοῦ συλλόγου ὁ πανοσιολογώτατος ἀρχιμανδρίτης κ. Μιχαὴλ Κλειόβουλος, διευθυντὴς τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, καὶ ὁ κ. Γ. Ροσσολάτος, διηγηγός.

Ὁ ἱατρός κ. Μ. Λογοθέτης ἀναγινώσκει πραγματείαν «Περὶ τῆς κοινωνικῆς θέσεως τῆς γυναικὸς κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς».

Ἐπὶ τοῦ ἀναγνώσματος λαβὼν τὸν λόγον ὁ κ. Σ. Ἀποστολόπουλος λέγει, ὅτι δὴν συμφωνεῖ τῇ κ. Λογοθέτῃ πρῶτον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς παιδείας, ἣν ὁ κ. Λογοθέτης ἐγκατετίθει ὡς πρῶτον ἐκ τῶν ἄλλων. Δὲν εἶναι παρρησιαστικὸς, λέγει ὁ κ. Σ. Ἀποστολόπουλος, ἀλλ' ἄπλως συνεισφέρει, ὅτι ἡ κριτὴ πρὸς εἰς τὸν σύζυγον, ὅπως οὕτω συμπεριέσκη τῶν βαρῶν τοῦ συζυγικοῦ βίου. Ἄλλως τε ὁ γάμος τὸ ἄλλο εἶναι ἡ εἰδὸς τι συνεταίριον; Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐτέρου ζητήματος διαφωνῶν προστίθισιν ὁ κ. Λογοθέτης ἐν τῷ ἀναγνώσματι αὐτοῦ εἶπεν, ὅτι, ἐνῷ παρ' ἑαυτοῖς τοὶ ἄλλοι τῆς θέσεως τὸ ἄρρεν εἶναι ὠκεανὸν τοῦ θήλεος, παρὰ τῷ κ. Λογοθέτῃ ὅλον τὸν ἀνάντιον συμβαίνει ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀσχημότερος τῆς γυναικὸς, ὡς ἐκ τοῦ οὗτου αὐτὴ καὶ ὠρετορ φησὶν ἐπεκτείνῃ. Καὶ καλλιπρῶτος καὶ ἀνατορικῶς τούτῳ δὲν εἶναι ἀληθὲς γενικῶς ἐστὶ παραδειχόμενον καὶ ἐκ τῆς πάσης συζητήσεως, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὠκεανότερος τῆς γυναικὸς.

Ὁ κ. Πουλιούδης ἐρωτᾷ, πῶς, ἐνῷ παρὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας τὸ διαζύγιον τόσον εὐκλῶς ἰδίδετο καὶ σχεδὸν ἡ τύχη τῆς γυναικὸς ἐξηγοῦτο ἐκ τῆς θέσεως τοῦ συζύγου αὐτῆς, ὡς ἄλλως λέγει καὶ ὁ κ. Λογοθέτης, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃ τις εἰς τὸ συμπέρασμα, εἰς ὃ ἔρχασιν ὁ κ. Λογοθέτης, ὅτι ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἢ το βυρμασία καὶ ζήλουτῃ; Ἐν κοινωνίᾳ, λέγει ὁ κ. Πουλιούδης, ἐν ᾗ τόσον εὐκλῶς δίδονται διαζύγια, ἡ δὲ τύχη τῆς συζύγου καὶ μητρὸς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰδυιοκρατίας τοῦ συζύγου, δὲν εἶναι δυνατόν ἡ θέσις τῆς γυναικὸς νὰ ᾖ τόσον λαμπρὰ καὶ θαυμασία.

Ὁ κ. Λογοθέτης ἀπαντῶν λέγει, ὅτι δὲν παραδίδεται τὴν εὐκλείαν τοῦ διαζυγίου παρὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, ἀλλὰ παρὰ τοὺς Ἑβραίους, περὶ ὧν καὶ ὠμίλησεν ἐν τῷ ἀναγνώσματι αὐτοῦ. Ὅσον δ' ἀφορρᾷ τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Ἀποστολόπουλου, λέγει ὅτι τὸ περὶ καλῶς ζῆτμα εἶναι ἀτομικῆς ἀντιλήψεως.

Ὁ πρόεδρος εὐχαριστεῖ τὸν κ. Λογοθέτη ἐπὶ τῷ ζήλῳ αὐτοῦ ὅπως ὑποβάλλῃ ἀνάγνωσμά τι εἰς τὸν σύλλογον ἅμα τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ ὡς μέλους αὐτοῦ, εἰτα δὲ λύει τὴν συνεδρίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΡΕ'

(Τακτικὴ)

Τῆς 23 Μαρτίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΪΔΑΟΥ.

Ἀναγινωσθέντων καὶ κυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως, ἀνακοινούται ἡ ἀλληλογραφία.

Ὁ περιγραφικὸς κατάλογος ἀρχαίων δακτυλιδίων τοῦ Σ. μητροπολίτου Ἀμασειας κ. Ἀνθίμου παραπέμπεται τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐπιτροπῇ.

Ἀποφασίζεται ὅπως σταλῶσιν οἱ γεωγραφικοὶ χάρται Ζαφειροπούλου τῇ ἐφορῇ τοῦ χωρίου Κούρδων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰκονίου.

Τὸ ἔγγραφον τῶν ἐφορησιπαιδῶν Χαρταλμῆς παραπέμπεται τῇ ἐκπαιδευτικῇ ἐπιτροπῇ. Παρόντα κατὰ τὴν συνεδρίαν εἰσέρχονται ἐπιτιμῶν μελῶν τοῦ συλλόγου κ. Sousemihl, καθηγητὴν τοῦ ἐν Greifswald πανεπιστημίου, καταλλήλως προσωρεῖν ὁ πρόεδρος ἐκπράξων τὴν γὰρ τὸν συλλόγου, φιλοξενούμενος αὐτόν, καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ διὰ τὴν πρὸς τὸν σύλλογον ἀφιέρωσιν τοῦ ἔργου, ὅπερ ὁ κ. Sousemihl ἐξέδωκεν.

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ κ. Sousemihl γερμανιστὶ, διερχόμενον, τοῦ κ. Θ. Σαλτέλη, ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμίαν, ἣν ἔσχε νὰ γνωρίσῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ὅτι εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ, διότι καὶ αὐτὸς ὡς εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου του ἰδῇ τὴν ἐπὶ τῆς ἀρχαίας καὶ τοῦ βίου αὐτοῦ πρᾶγμα τοποιοῦμενα. Διὰ τοῦτο δὲ τὸν σύλλογον, ὅτι ἀνέκαπτος ἐστὶ ἐκ τῆς μνήμης αὐτοῦ ἡ λαμπρὰ ἡ ἀσκήσις ἣς ἔτυγον ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ ἐνταῦθα.

Ἀγγελλονται τὸ δεύτερον καὶ ψηφοφορεῖται γινόμενης γίνονται δεκτοὶ ὡς μέλη τακτικῶν τοῦ συλλόγου οἱ κκ. Παττακὸς Εὐστρατίου, ἐμπροσθέντως καὶ Παντελεὼν Ἰστανδίδης, ἱατρός.

Ὁ κ. Κυριακὸς Περιοιδίδης ἀναγινώσκει πραγματείαν αὐτοῦ «Περὶ ἐθνολογίας τῶν Φυλίστων».

Μετὰ μικρὰν συζήτησιν ἐπὶ τινων λέξεων τοῦ ἀναγνώσματος ὑπὸ τῶν κ. Π. Νικολοπούλου, 'Αγ. Χρηστίδου καὶ 'Ιωακείμ Βαλαβάνη, ὁ πρέσβος εὐχαριστῶν τῶν ῥήτορα ἐπὶ τῷ ἀναγνώσματι αὐτοῦ, λύει τὴν συνεδρίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΡΣ'

(Τακτικῇ)

Τῆς 23 Ἀπριλίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΠΑΔΟΥ.

Τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀντὶ ἀβελίας, ἀνακοινούται ἡ ἀλληλογραφία.

Δωρῶνται οἱ γράττοι Ἀποκριτικοῦ τοῖς ἐκπαιδευτηρίου Φερτεκίου, Συνατοῦ καὶ Κελεβάρων.

Ἀπορριπτεται ὅπως δωρηθῇ τῇ αὐτοκρατορικῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Βιέννης ἡ σειρά τῶν περιοδικῶν τοῦ συλλόγου ἐκ τῶν παλαιῶν.

Δωρῶνται τὰ τελευταίως δημοσιευθέντα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ τῇ σχολῇ Κερκασίντος.

Προτάσει τοῦ προεδρείου, ἀντιπρόσωπος τοῦ συλλόγου ἐν ταῖς ἐφορταῖς τοῦ ἐν Παρίσιος πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων συλλόγου ἐκλέγεται ὁ κ. 'Ιω. Γ' υἱάρχης.

Ὁ πρέσβος μετ' εὐχαριστήσεως ἀγγέλλει τῷ συλλόγῳ τὴν ἐπιτυχὴ διεξαγωγὴν τῆς συνουλίας ὑπὸ καλλιτεχνικῇ ἐποψίᾳ περὶ δὲ τοῦ ὅλκου ἀποτελέσματος διαβεβαίει, ὅτι ἐστὶ πολὺ ἀνώτερον τοῦ προσδοκωμένου, καὶ ὑπισχνάται νὰ γνωστοποιήσῃ προσεχῶς τὸ καθερὸν αὐτῆς προϊόν.

Ὁ πρέσβος ἀγγέλλει νέαν δωρεάν τοῦ εὐεργέτου τοῦ συλλόγου Χρηστάκη ἐφένδη Ζωγράφου, δωροδοκούμενῳ τῷ συλλόγῳ τὸ 'Ιστοριογεωγραφικὸν λεξικόν τοῦ κ. Σ. Ι. Βουτυρά.

Ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ ὑποροφηθεὶς γίνεται δεκτὸς ὡς μέλος τακτικὸν ὁ κ. Γεωργιος Μ. Χαδομυρίδης, ἱερέας.

Ὁ κ. Μ. Γεδωὺν ἀναγινώσκει πραγματεῖαν αὐτοῦ «Σημειώσεις περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῖς ἐκπαιδευτικῇ ἐπιτροπῇ.

Μετὰ τὴν πέρας τοῦ ἀναγνώσματος, ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων κ. Α. Mordmann συγχάριεν τῷ κ. Γεδωὺν ἐπὶ τῇ νέᾳ ταύτῃ ὁδῷ, ἣν προτείνει ἐν τῇ πραγματείᾳ, καὶ ὅσον αἱ ἐρευνᾶ αὐταὶ λέγει, εἰσὶ δύσκολοι, διότι πολλὰς ἡ αὐτῇ

(Ἑλλ. Φιλ. Σύλλογος—Τόμος ΚΓ')

ἐκκλησία εἶναι γνωστὴ ὑπὸ δύο καὶ τρία ὀνόματ.

Ὁ κ. Κ. Καραθεοδωρῆς ἐρωτᾷ, ἂν ὀρθῶς ἀναγνώσῃ ὁ κ. Γεδωὺν τὴν λέξιν κιορκεκτῆδες ἀντὶ καλορκεκτῆδες καὶ ἂν δὲν λέγῃ τούτο τυγχίως. Ὁ κ. Γεδωὺν ἀπαντᾷ, ὅτι ἐν δυοὶ χειρογράφοις ἀπαντᾷται ἡ λέξις κιορκεκτῆδες καὶ ὅτι οὐδὲν οὐδέποτε λέγει τυγχίως, οὔτε ἐξ ἐσφαλμένης τῶν χειρογράφων ἀναγνώσεως.

Ὁ κ. Κ. Καραθεοδωρῆς παρατηρεῖ, ὅτι εἶπε τυγχίως, καθόσον πολὺ πιθανόν ἡ μετατροπὴ τῆς λέξεως νὰ ἐγένετο ἐκ λάθους.

Ὁ κ. Γεδωὺν ἐπιμένει, ὅτι οὐ μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ ὁ κ. Κ. Σάββας ἀνέγνωσαν τὴν λέξιν κιορκεκτῆδες καὶ ὅτι οὐδὲν συνέβη λάθος.

Ὁ κ. Σιδερίδης λέγει, ὅτι καὶ ὁ κ. Γεδωὺν κλιῶς ἀνέγνω, καὶ ὁ κ. Καραθεοδωρῆς κλιῶς ἐξήγησεν εἶναι δὲ τούτο φῶρος ὀνομασθεὶς ἀβαρίθ (عوارث) καὶ λαμβανόμενος κατ' ἀτομὰ, ὡς τοῦτο φαίνεται εἰς ἐγγραφα τῶν ἐκκλησιῶν Γαλιλαίας τῆς γ' δεκαετηρίδος τοῦ παρόντος αἰῶνος· τὰ δὲ ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν κιορκεκτῆδων παρὰ τῷ κ. Γεδωὺν ἀναφερόμενα ἄλλαματα συμβιβάζονται, καὶ ὅσον ὁ φῶρος ὡς πρὸς τετράπη βραδύτερον εἰς χριματικὸν ποσὸν, τὰ δὲ βακίον ἀβαρίθ ἐπετράπησαν πρὸς ἀντιστάθμισιν τοῦ φῶρου τούτου.

Ἐπὶ τούτοις ὁ πρέσβος εὐχαριστῶν καὶ συγχάριεν τῷ κ. Γεδωὺν ἐπὶ τῷ ἀναγνώσματι, λύει τὴν συνεδρίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΡΣ'

(Τακτικῇ)

Τῆς 20 Ἀπριλίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΠΑΔΟΥ.

Ἀναγινώσκονται καὶ κυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῶν δύο ἡγουμένων συνεδριάσεων.

Ἀνακοινούται περιληψὶς τῆς ἀλληλογραφίας.

Ἡ ἐπιστολὴ μετὰ τῶν γεωγραφικῶν γράτων τοῦ ἐν Λειψίᾳ λιθογράφου Ι. Δ. Νερκάντῃ παραπέμπονται τῇ ἐκπαιδευτικῇ ἐπιτροπῇ.

Δωρῶνται οἱ γεωγραφικοὶ γράττοι Ἀποκριτοῦ τῇ ἐφορίᾳ τῶν ἐκπαιδευτηρίων Δελφίνου τῆς ἐπαρχίας 'Ικονίου, τῇ ἐφορίᾳ τῶν σχολῶν τοῦ χωρίου Ζίλλε τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας καὶ τῇ δημογεροντείᾳ τῆς κοινότητος Προκοπίου (Ὀρκοῦπ).

Ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὑπὸ τοῦ συλλόγου τριακοντάλι-
ρος πίστωσις διὰ τὸ κεφάλαιον τοῦ προέπο-
λο-
γισμοῦ τῶν ἐκτάκτων δαπανῶν.

Ὁ πρόεδρος ἀγγέλλει τὰ κατὰ τὴν ἐπίστα-
σιν τοῦ προέδρου πρὸς τὸν πρίγκιπα διαδό-
χον τοῦ Σάς Μάινινγκεν, ἀναγινώσκει δὲ τὴν
προσφωνήσιν, ἣν ἐπαύσατο, ἔχουσιν ὡδε·

« Ὑψηλότης,

Τὴν τιμὴν, ἣν περιποιεῖ τῇ πρωτεύουσῃ
ταύτῃ ἡ ἐπίσκεψις τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος
βαθέως συναισθανόμενος ὁ ἐν αὐτῇ ἀπὸ ἐπὶ
ταύτης καὶ ἐνὸς εὐδοκίμως λειτουργῶν «Εὐ-
λοῦ καὶ» Φιλόλογος ἐνετείλατο ἑαυ-
τῷ καὶ τοῖς περὶ ἐμὲ κορυφαίοις αὐτοῦ, ἵνα
ὑποβλήσωμεν αὐτῇ τὰ εὐλαβῆ αὐτοῦ σεβάσμα-
τα καὶ ἐκδηλώσωμεν προσωπικῶς πρὸς αὐτὴν
ἐμμενέμενοι ὅτι τρέφει πρὸς αὐτὴν αἰσθή-
ματα ἐξιδιαισθημένης ἐκτίσεως καὶ ἀρε-
σιώσεως. Ὁ ἡμέτερος σύλλογος ἐν τῷ ᾧ ἡ
μακρῇ αὐτοῦ βίῳ, ἀπὸ τῆς καλλιέργειας
τῶν ἑλληνικῶν γραμμῶν ἐμύνηται, πολλὰς
μὲν ἀπένειπεν ἐνθαυρούμενος καὶ ἀμοιβὰς πολυ-
τίμους, ἀλλ' ἐν ταῖς πρωτίταις τούτων κα-
τελέγει μὲν ὑπερρραγίας τῇ ἐγγράφῃ τῆς
Ὑμετέρας Ὑψηλότητος ἐν τῷ κεφάλαιῳ τῶν
ἐπιτίμων αὐτοῦ μελῶν καὶ τὴν ἐν ἀναγνώσει
ἑλληνικῇ γλώσσῃ γεγραμμένην ἐπιστολήν, ἣν
ὑπόκειται ἀπευθύνει αὐτῷ εἰς δόλπον τῆς τοῦ
τίτλου τούτου εὐμενοῦς ἀποδοχῆς. Δέξασθε
οὖν, Ὑψηλότης, μετὰ τῆς αὐτῆς εὐμενείας
καὶ τὰ δι' ἡμῶν διαβιβάζόμενα σήμερον αἰσθή-
ματα τοῦ συλλόγου, χαίροντες χαρὰν μεγάλην
ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀφίξει,
ὥς καὶ τὰ ἴδια ἡμῶν βαθέα σεβάσματα, εὐγνω-
μονούντων ἐπὶ τῇ τιμῇ τῆς ἀκροάσεως ταύτης
καὶ ἐνδομύως συγκινημένων, ὅτι προσχο-
ρούμεν ἐν τῇ μικρῇ ἡμῶν γλώσσῃ πρίγκιπα
χωρὶς σφοδράτης, περισπούδμενον διὰ προ-
σόντων καὶ ἀρετῶν ἐξόντων ».

Εἰς ταῦτα ἀνταπαντῶν ἡ Α. Ὑψηλότης ὁ
πρίγκιψ εἶπε περίπου τάδε·

« Σὰς εὐχαριστῶ δι' ὅσα μοι εἶπατε καὶ
χαίρω διὰ τὴν γνωρίμην σας. Εἰμὶ ὑπερήρα-
νος, ὅτι διατελῶ μέλος ἐπίτιμον συλλόγου, τὸν
ὅποιον μεγάλως σεβόμεν καὶ ἐκτιμῶ. Σὰς συ-
χαίρω θερμῶς, ὅτι κοπιᾶτε πρὸς ἐκπαι-
σιν τῆς παιδείας εἰς τὴν Ἀνατολήν καὶ εὐχο-
μαι οἱ κόποι σας νὰ εἶναι ἰσχυροί. Σὰς πα-
ρακαλῶ νὰ δεχθῆτε καὶ διαδεσθῆτε εἰς τὸν
σύλλογον τὰς ζωηρὰς εὐχαριστίας μου, ὅτι ἡ-

θετε παρ' ἐμοὶ καὶ μοὶ ἐξερράσκατε τὰ πρὸς ἐμὲ
συμπληθὺς αἰσθήματα, ἔσται δὲ βέβαιον,
ὅτι ἀγαπῶ ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμαι μὲν πολὺ ἐν-
διαφερόν τὰς ὑμετέρας μελέτας, ἐνεργείας καὶ
προσόδους ».

Ὁ πρόεδρος προστίθει, ὅτι λαμπρὰ ὑπῆρ-
ξεν ἡ ἐπὶ τέταρτον τῆς ὥρας διαρκήσασα ὑπο-
δοχὴ, ἣν ἐπαύσατο ὁ πρίγκιψ τῷ προεδρεῖν,
καὶ ὅτι τοῦτο λίαν φιλοφρόνως προεμμενέον ὑπὸ
τῆς Α. Ὑψηλότητος ἀπεκρίσατο τὰς εὐαρε-
στοτάρας ἐντυπώσεις καὶ τὴν πεποιθήσιν, ὅτι
ὁ πρίγκιψ ἀγαπᾷ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ
καλλιεργεῖ αὐτὰ λίαν ἐπιτυχῶς, ὡμῶν ἐνερ-
γησάτων τὴν ἡμετέραν γλώσσαν.

Εἶτα ὁ κ. Κυριακὸς Περδικιῶδης ἀναγινώσκει
μελέτην αὐτοῦ «Περὶ ἑθνολογίας τῶν Φιλι-
στίνων», μετὰ τὸ πέρας δὲ ταύτης ὁ πρόεδρος
εὐχαριστᾷ αὐτὸν λίαν τὴν συνεδρίασιν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΡΗ'

(Ἐκτακτος)

Τῆς 22 Ἀπριλίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΙΑΔΟΥ.

Ἀρξαμένης τῆς συνεδριάσεως

α) ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσέδρων κ. Ἀν. Χρηστί-
δης ἀναγινώσκει τὴν περὶ τῶν δημοσίων δια-
κρίσεων ἐκθεσιν αὐτοῦ, ἔχουσιν οὕτως·

Κύριοι,

Κατὰ τὴν συνοψίωσιν ἁπλῶν ΑΑ' συλλογικῶν ἔτος
ἀνηγγέθησαν διὰ προγράμματος 35 διαλέξεις
ὑπὸ 19 ἀφορητῶν, ἐξ ὧν μόνον 15 διετέλεσαν
ἐπὶ 24 θεματικῶν, τῶν λοιπῶν ἑνεκα λόγων δια-
φορῶν μὴ δυνθέντων νὰ ἐκπληρωθῶσι τὴν ὑ-
πόθεσιν αὐτῶν· πλὴν τῶν τῶν τακτικῶν καὶ
4 ἄλλων λόγων συνεστῆσαν τὴν πνευματικὴν
αὐτῶν ὁβολὸν ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ, ὃν ὁ σύλλογος
ἀπὸ ἱκανῶν ἡδὲ ἐπὶ ἐπιδόκῳ καὶ γινόμενα
διαλέξεις δύναται ὑπὸ γενικῶν τύπων νὰ διαι-
ρεθῶσιν εἰς ἐπιστημονικὰς, ἱατρικὰς, γλωσ-
σικὰς, γεωγραφικὰς (ὁδοπορικὰς), καὶ ἱστο-
ρικὰς (ἱστορίαν), ἱστορικὰς, ἀρχαίαν ἑλλ. φι-
λολογίαν, σύγχρονον ἑλλ. φιλολογίαν, σύγχρο-
νον γαλλικὴν φιλολογίαν καὶ ἐκπαιδευτικὰ.

Οὕτω ὁ ἱατρὸς Ἀν. Χρηστίδης διετέλεσε
περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ ἀναπτύξεως τῶν ἱατρι-
κῶν καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν (ὁρ. Νεολόγος

ἀριθ. 6714 καὶ 6717 ἔτ. 1891), ἐν ᾗ ἐπιεικέως ὡς ἀποδείξει, ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῶν ἐπιστημῶν τούτων, ὡς ὁνομαζομένης φυσικομαθητικῆς ἐκάλουν, πρέπει ν' ἀναζητηθῶσιν ἐν Ἀσίᾳ καὶ τῇς ἀσιατικαῖς λαοῖς, ὅτι δι' ἐν Ἑλλάδι κατ' ἐξοχὴν ἀνεπτυχθήσαν καὶ ἐπιστημονικῶς ἐμορφώθησαν, ἔβη καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ μέθοδος τῇ ἐκ τῶν ὑστέρων ἐρευνῆς τῆς πρώτης τὸ πρῶτον ἐμφανίσθη.

Ὁ κ. Κ. Μπαζῆς τὰς ἀνακνήσεις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς εἰς Βασιλίαν ἐκδρομῆς (ὁρ. Ἐπεθ. Νεολόγ. ἀρθ. 8 καὶ 9 ἔτ. 1891) γράφικως πάνυ περιέγραψε τὰ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν αὐτοῦ εἰς τὴν Βασιλίαν, ὡς κατὰ τὴν ἀνάγκην τὰ ἐρεῖται καὶ τὰ σφαιροειδῆ κρημεῖα.

Ὁ ἱατρός κ. Γ. Ἀκιστοφάνης ἐν μὲν διαλέξει καὶ μετὰ πολλῆς χάριτος, ὡς καὶ τὰς ἐντυπώσεις αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς Παρισίους μετάθεσιν καὶ ὡδήγησε τοὺς ἀκουστές εἰς τὰ μᾶλλον ἀξιοθέατα τῆς μεγαλοπόλεως μνημεῖα, πλείστα ὅσα ἄλλοι ἀξία διὰ τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτὴν παρεῖχεν· ἐν δὲ δι' ἑτέρας διαλέξεσιν ἐκτενὴ περιηγητικῶν θεμάτων ἐπιστήσαντο λόγον, ἐν αἷς καὶ περὶ γυμναστικῆς τῶν ἀρχαίων (ἰδίᾳ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων καὶ περὶ τῆς καθ' ἡμέραν), ἔβη πολλὰ περὶ χοροῦ, ποδηλασίας, ὁδοποριῶν, κολυμβητικῆς καὶ σωματικῆς γυμναστικῆς εἰπεν, ἐξ ἄλλης δ' ἐπέψεως περὶ τῶν ὑγεινῶν συνθηκῶν τῶν κατοικούντων τὴν πόλιν, πολλὰ περὶ κρεωφαγίας καὶ φυτοφαγίας διελέξατο καὶ τὴν μικτὴν προπῆν ὡς τὴν ἀρμεδιωτέραν συνέστησεν.

Ὁ κ. Θ. Βαλερῆς διελέξατο περὶ διαζυγίου ὑπὸ κοινωνικῆν ἔποψιν (ὁρ. Νεολόγ. ἀρθ. 6743 καὶ 6746 ἔτ. 1892) ἔβη σπουδαίως διεπραγματεύθη τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ στατιστικῶς κατέδειξεν, ὅτι τὸ διαζυγίου ἀπορροή εἶναι κατ' ἐξοχὴν τὸ ἔθνημα. «Τὸ διαζυγεῖν, εἶπε, σημαίνει πάντοτε βαθεῖαν τῶν ἡθῶν ὑπόνομήσειν· εἶναι χρεωστικὴ ἀπάναντι τῆς ἀνθρωπότητος ἀδικούσα τὴν κοινωνίαν καὶ τὰ τέκνα».

Ὁ κ. Rosenfeld ἰστέρησε τὰ κατὰ τὴν κρίσιν καὶ ἀκμὴν τῆς κασαρχικῆς πόλεως Βιέννης καὶ εἰδικῶς ἐνδείκνυται ἐπὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως, τῆς ἔχου τὸ πολιτικόν, ἐπιστημονικόν, μουσικόν καὶ ποιητικόν μεγαλεῖον, παρβαλὼν αὐτὴν μὲν πρὸς τὰς ἀρχαίας Ἀθήνας, τὸ δὲ Βερολὶον πρὸς τὴν Σπάρτην.

Ὁ κ. Α. Βασακοπούλος ἐν δὲ διαλέξει τὸν περίπλου τῆς Ἀρχαίας ὑπὸ τῶν Φοινίκων διαταγῇ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Νεκῶ, ὡς

καὶ τὸν τοῦ Σαύλακος καὶ Εὐδόξου, ἐπὶ Σέρβου δι' βασιλέως τῶν Περσῶν τὸν τοῦ Σατάπης, δι' ὃν κατέβηεν, ἐπὶ ἀρχαίων μαρτυριῶν σφαιροειδῶν, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐνγόρουν τὸ περιπλέκον τῆς ἡμέρου ταύτης.

Ὁ κ. Φ. Μαυρογορδάτος διελέξατο ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπιστημονικῶς περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ φωτισμοῦ (ὁρ. Ἐπεθ. Νεολόγ. ἀρθ. 17 ἔτ. Α', 1892) δι' ἑλίου, κηροῦ, πετρελαίου, φωταερίου καὶ ηλεκτρικοῦ φωτὸς μετὰ προσκαρτερίας ἀρχαίων καὶ νεωτέρων φωτιστικῶν συσκευῶν καὶ τινων πειραμάτων.

Ὁ κ. Ν. Φωτιάδης ἐν δὲ διαλέξει ἐπραγματεύσατο σπουδαίωτον κοινωνικὸν ζήτημα μετ' ἴσης ἐπιστημονικῆς σπουδαιότητος, ἴτι περὶ μορφώσεως, τῶν ἐργατικῶν τάξεων καὶ ἰδίως τῆς ἠθικῆς αὐτῶν ἀνομήσεως (ὁρ. Νεολόγ. 6757, 6758, 6759, 6804 ἔτ. 1892) ἦτοι τῆς ἀναπτύξεως τῶν πνευματικῶν καὶ ψυχικῶν αὐτῶν δυνάμεων καὶ τῆς ἐμπνεύσεως ἐκ τῶν μονίμων ἠθικομαθητικῶν πεποιθήσεων, ὡς ἀνευθλιβερὰ τὰ κοινωνικὰ ἀποτελέσματα. Ἐκ τούτης ἀρετρίας ὁρμήσαντες ὡρίλιντο καὶ περὶ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως ἐν γένει ὁλοκλήρου κοινωνίας, ἀλλοίως διατεταμένους, ὅτι διὰ τῆς κοινωνίας τοῦ καθήκοντος πρὸς τὴν οἰκονομικὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν τὰ ἔθνη προκρίπτουσι, συνέστησε δὲ ὁ κ. Βαλερῆς, ὅτι πρὸς τοῦτο ὀφείλουσι καὶ συνέτελεσθαι ἡ Πολιτεία, ἡ Ἐκκλησία, ἡ δημοσιογραφία διὰ τῆς βιβλιοθήσεως καὶ τελειοποιήσεως τῶν δημοτικῶν σχολῶν.

Ὁ κ. Π. Καμπανῆς ἀπερὶ τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης, θέμα, ἐν ᾧ ἴστω αὐτὸς κατέβηεν τὴν κρίσιν καὶ τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς καθόλου τέχνης. Πρὸς τοῦτο κατέβηεν ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἔθνων καὶ κατέβηεν εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, παρ' οἷς ἡ τέχνη ἔβησεν εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς καλλιτεχνικῆς τελειότητος.

Ὁ κ. Μ. Ι. Γεδεών ἐν δὲ διαλέξει ἀνέπτυξε τὸν τύπον τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐπισκόπων ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων μέχρι τῶν μεσσίων τοῦ ΙΕ' αἰῶνος καὶ τὸν τύπον τῆς ἐκλογῆς τῶν πατριάρχων, κληρονομίας τὸ ἐν αὐτῇ δικαίον τοῦ λαοῦ (δικαικρίτον ἀπὸ τοῦ ὄχλου), τοῦ κλήρου καὶ τοῦ Κράτους. Εἶτα τὰ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΕ' μέχρι τοῦ 1860 διεξελθὼν, συνέπερκεν, ὅτι τὸ δικαίον τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως εἶναι δικαίον τοῦ λαοῦ κατὰ τὸ πλείστον, ἐκπροσωποῦμενον ὑπὸ τῆς ἐκλεκτῆς αὐτοῦ τάξεως ἐν ἑτέρᾳ δὲ διαλέξει ἐξήγησε πῶς συνεκροτεῖται ἡ Σύνοδος μέχρι τῶν τελευταίων ἑτῶν τοῦ ΙΙΙ' αἰῶνος, καὶ

Ὁ κ. Ὀδ., Ἀνδρέας ἐν δυνάμει διαλέξουσιν ὅρα
Νεολογ. ἀριθ. 6769 ἔτ. 1892) ἐπίσης, ὡμίλη-
σεν ἐκτενῶς περὶ θεάτρου καθόλου καὶ ἰδίως
περὶ τῆς δραματικῆς ποιήσεως, ἔνθα μετὰ πολ-
λῆς τῆς ἀκριβοῦς ἀναπτύξεως τῆς ἀρχαίας δρα-
ματικῆς τέχνης τοὺς κανόνες καὶ εἴτα ἐνέ-
τριψεν εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην τῶν τῆς

Θ. κ. Ι. Παυλίδης, γυμνασιάρχης, περί του

ὁρθοῦ εκπαιδευτικοῦ συστήματος, ἐνθα προκαταρκτικῶς (Νοῦ. ἀρθ. 6828, 6833, 6847, 6849, 1892) περὶ τοῦ ἐπὶ 360 ἔτη ἐν Γερμανίᾳ ἀγώγιμος ἐπὶ τοῦ εκπαιδευτικοῦ συστήματος ὁμιλοῦσιν, εἰτα δὲ πρῶτεινεν, ὅτι τὸ εκπαιδευτικὸν ἡμῶν σύστημα ὀφείλει περὶ ἡμῶν εἶναι πραγματικὸν ἢ πραγματικὸν γαργαλῆσαι, ὅτι δ' Ἑλλήνες ὀφείλουσι νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὴν θεωρητικὴν κατὰ πρῶτον, εἰτα εἰς τὴν γεωργίαν, καὶ τὸ ὑπόριον καὶ κατὰ τρίτον λόγον εἰς τὰς ἐπιστήμας, εἰς τὰς ὅποιαις δυστυχῶς ἐρρίθη ἡ πλείστη ἐν τοῖς σχολείοις μορφωμένη νεότης, μὴ ἔχουσα ἄλλο σταθμόν. Ἡ διὰ λέξιν αὕτη ὑπάρχει πρᾶσις καὶ ὀφειλόμενότητι, ἀπαρακατασκήνους ὅμως ἐν ἡ περικταμένη ἔθνηκῃ νίκῃ.

Τελουταῖον διελέχτο καὶ ὁ κ. Δ. Ταβουλᾶρης, πολλὰ περὶ ἔθνηκῃς συνήθῃς ἀπηνήχμενος.

Ἐπισκοπῶν ἦδη τὴν λειτουργίαν τοῦ τῶ δημοσίου διελέξαν θεοῦ κατὰ τὸ λῆξιν συλλογικὸν ἔτος μετὰ λύπης ἀνομιλοῦν, ὅτι δὲν δύναμαι νὰ συμφωνήσω μετὰ τῶν ὁρίων καὶ ἀξιοτήτων πραγματικῶν μου ὡς πρὸς τὴν χρησιμότητα αὐτοῦ. Καὶ διὰ μὲν τὸ ἀποκατάρτιν λέγων, ὅτι, ἐξακουμένου τοῦ $\frac{1}{10}$ τῶν ἀπορριμμένων, τὰ λοιπὰ $\frac{9}{10}$ συγκείμενα ἀπὸ παιδᾶς, νεανίας ἢ καὶ ἐνήλικας ἀκαταρτίστους, δὲν εἶναι ἱκανὰ εἰς καταπόνησιν τοῦ θέματος τῶν διαλεγόμενων ἢ προσέλευσις αὐτῶν δὲν ἐξαρκάται ἐκ τῆς σπουδακτικότητος τῆς διελέξεως ἢ τῆς πρὸς μύθησιν ἐρέσεως, ἀλλ' ἐκ τῶν γνωριμῶν καὶ συμπαιθῶν πρὸς τὸν ἀγορητὴν ὡς πρὸς τὰ θέματα δὲ τῶν οὕτω προβύμους ἐργαζομένων μερῶν, πολλὰ αὐτῶν εἶναι ἀσυμβίβαστα ἢ μάλλον ἀνέριστα εἰς τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῶν προσεργόμενων, ἐν γλώσσῃ δὲ πολλὰκις ἥμισυ γνωριμῶν αὐτοῖς. Ὑπὸ τοιούτων καίτοι ἀγόμενος ὁρῶν, ὅτι αἱ διελέξεις πρέπει νὰ γίνωνται ἐν γλώσσῃ εὐληποτέρῃ, νὰ ἔχωσι δὲ θέμα μὴ ἀπαιτοῦν γνώσεις συμπληρωματικὰς καὶ ἀναλόγων πρὸς τὰς πραγματικὰς καὶ πραγματικὰς ἡμῶν ἀνάγκας ὡς τοιαῦτα δὲ ὁρῶν τὰ κοινωνικὰ, ἡθικὰ, ἱστορικὰ καὶ ὕγιενά καὶ ὅ,τι ἐν γένει συντελεῖ εἰς τὴν φυσικὴν, ἡθικὴν καὶ θεοπροκειμένην μόρφωσιν τῆς κοινωνίας, δευτερευόντως δὲ πᾶν ὅ,τι αὐξάνει καὶ πλουτίζει τὰς γνώσεις ἡμῶν περιπλέον αἱ ἀγορεύσεις δις τῆς ἐδομαχῆς (μὴ ὑπάρχοντος μέλιστας τῆς Κυριακῆς ἱκανοῦ ἀποκατάρτιν) εἰναι σπατάλη χρόνου ἀσκοῦσι. Ἀπᾶς τῆς ἐδομαχῆς κατὰ πᾶσαν Πέμπτην εἶναι ἀρετὴ συμβολὴ πρὸς μόρφωσιν τῆς ἡμετέρας κοινωνίας,

τοῦ λοιποῦ χρόνου ἀνισμώτερον χρησιμοποιούμενον εἰς μελέτην θεμάτων διὰ τὰς τακτικὰς συνειρήσεις.

Ταῦτα εἶγον, Κύριοι, νὰ προσθέσω, εὐχόμενος ὅπως οἱ διαδεχόμενοι ἡμᾶς πράξωσι τὸ λυσιτελιότερον.

β') Ὁ γεν. γραμματεὺς κ. Ἀλ. Χρηστίδης ἀναγινώσκει ἐκθεσιν περὶ τῆς ἀλληλογραφίας.

γ') Ὁ εἰδικὸς γραμματεὺς κ. Γ. Πουλουλίδης ἀναγινώσκει ἐκθεσιν περὶ τῶν ἐτησίων ἐργασιῶν τοῦ συλλόγου.

δ') Ὁ βιβλιοφίλος κ. Ν. Παπαγιαννόπουλος ἀναγινώσκει ἐκθεσιν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς βιβλιοθήκης, ταῦτα:

Ἐρίτε μοι καὶ προσεγγίστε μοι ἑταῖροι,

Τῇ ἡμετέρῃ καὶ πάλιν εὐμαιῇ ψίφω ἀναδειχθεὶς τὸ δεύτερον βιβλιοφίλος τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, ἐρ' ὃ καὶ θερμὰς ἐκφράζω ὑμῖν εὐχαριστίας, παρέρχομαι καὶ ἐπὶ τοῦ βήματος τούτου, — εἰ καὶ μετὰ τινος ψυχρότητος καὶ τινος ἀπογορευτικῆς ἐνέκῃ τῶν τελευταίων καὶ γνωστῶν ὑμῖν ἐπιστολῶν, — ὅπως δῶ κ' ἐρίτε κατὰ τὰ εἰσθότα λόγον καὶ εὐθὺς τῆς τι καταστάσεως τῆς βιβλιοθήκης καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πεπονημένων μοι.

Ἡ κατὰ τὴν παρελθούσαν περίοδον ἐκθεσις μου πρῶτον νὰν ξεκινᾷ τὴν οὐρὴν εὐχριστον κατὰ τὴν βιβλιοθήκης, ὅτι παρεδόθησαν μοι, ὡς ἔλεγον, αἱ κληῖδες αὐτῆς, εἰτα τὴν μεταμόρφωσιν αὐτῆς μετὰ τὴν ὑπ' ἐμοῦ ἐπιστημονικὴν καὶ ὅλην ταπεινότητα, τὸ πάρος τῆς ἐξελέγξεως κατὰ τὸ ἐκ παλαιῶν τῇ λήξει ἐκ δελτίων συνιστάμενον τοιαῦτον αὐτῆς κατὰλογον, καὶ ἐπὶ τέλος ἐξεθέτε ῥητορικῶς ἐρίτε τὰ διὰ τὸν μετασχηματισμὸν αὐτῆς ἀπὸ ἀμόρφου, εἰς ἣν εὐρίσκειται σήμερον κατὰ τὴν ἀπαιτήσιν τῶν ἐργασιῶν, αἱ κληῖδες αὐτῆς, εἰτα τὴν κατὰ τὴν κατὰ τὸν πᾶν ὅσον ἐκθεσιν μου.

Καὶ πρῶτον τῆς νίκῃς τεχνιολογίας καὶ συντάξεως τῆς βιβλιοθήκης καὶ ὅλην καὶ κατὰ τμήματα πύρις συντελεσθίστης, ἐξέθηκα τότε ὑμῖν τὸ τε πᾶν τῶν τμημάτων, εἰς αὐτὴν διήρηται ἥδη, καὶ τὸ πᾶν τῶν τίτλων καὶ τῶμων, ὅπερ περιεῖχεν ἑκαστον. Ἡδὲ δὲ λείπεται μοι ἐκ τῶν κατὰ τὸ προηγούμενον τοῦτου ἔτους εἰρημένων μοι ἐν τῇ ἐκθεσί μου ἐκείνῃ ὁ ἀπολογισμὸς οὕτως εἰπὶν τῆς κληροδοτήσεως τοῦ ἡμετέρου συλλόγου βιβλιοθήκης τῷ αὐτίκῃ μοι ἐκείνῃ Προκλήτῳ τοῦ Βασιλέως.

МЕЧНИКОВА

Ἐξ αὐτῆς, ὡς ἔλεγον ὅτιν πέρυσιν, εἶχον καταταχθῆ εἰς τὰ διάφορα τῆς ἡμετέρας βιβλιοθήκης τμήματα χροιοι ἐξήκοντα καὶ ἐννέα τόμοι (1069), ἔμενον δὲ ἀνεξέλεγκτοι πολλοὶ καὶ χιλιάς ὅλην φυλάδιον, ἔρχονται δ' ἡμέσως, ὅπως εἶπω ὅτιν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τούτων ἐκκαθαρίσεως. Ἐκ τῶν ὑπολειφθέντων τότε ἀνεξέλεγκτων τόμων τῆς ὡς εἰρητά μοι βιβλιοθήκης κατετάχθησαν εἰς μὲν τὰ διπλὰ τίτλοι διακόσιοι δέκα τρεῖς (213) ἐκ τῶμων τριακοσίων δέκα (310), εἰς δὲ τὰ πολλὰ πλεονάζοντες διακόσιοι (200). Ὅστε τὸ ὅλον τῶν ἐκκαθαρισθέντων ἐξ αὐτῆς βιβλίων εἶναι τόμοι χροιοι πεντακόσιοι καὶ ἐβδομήκοντα ἐννέα (1579).

Ἐκ δὲ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς χιλιάδος τῶν φυλάδιων προέκυψε τὸ ἐξῆς ἐξαχόμενον: Φυλάδιον ἀνερῶν ὕλης ἑκατὸν ὀγδοήκοντα (180), μὴ καταταχθέντα διὰ λόγους ἐν τοῖς τμήμασι τῆς βιβλιοθήκης, ἀλλ' εἰς ἰδιαίτερον αὐτῆς μέρος καὶ ἐν ἀσφαλεῖ κατατεθειμένον πρὸς τὸ ὑπολοιπὸν τούτων, ἐκ κανονισμῶν καὶ ἐκθέσεων

διαφόρων σωματείων καὶ ἐκ καταλόγων διαφόρων βιβλιοπωλείων συνσταμένων, εὐρίσκειται κατατεθειμένον εἰς ἰδιαίτερον ἐπίσης μέρος.

Ταῦτα, κύριοι, περὶ τῆς Βασιλεῦδος βιβλιοθήκης.

Ἦδὲ δὲ μεταβάνοντες εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν εἰσελθόντων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βιβλιοθήκῃ βιβλίων κατὰ τὸ λήγον πᾶν συλλογικὸν ἔτος. Εἰσελθόν λοιπὸν ἐν αὐτῇ τὰ ἐπόμενα: Ἐκ διαφόρων μὲν ἀνακοινουμένων ὅμιον προσφορῶν τόμοι 146, τεύχη τριάκοντα (30) καὶ ἐναῖσμοι διατριβαὶ 491 διαφόρου ὕλης, ἐξ ἀγορᾶς δὲ, ἐν σώμα τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» Σαχλίκτου τοῦ Βυζαντίου ἐκ τόμων τριῶν, καὶ ἐκ λήπου τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ, ὡς εἶπον ὅμιον ἐν τῇ ἐκθέσει τὸ γενικὸς γραμματεὺς τόμοι 10, ἧτοι τὸ ὅλον τόμοι 650 καὶ τεύχη 30.

Τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν εἰσελθόντων ἐρίστος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ βιβλίων. Ἐπειτα πᾶσι τῇ ἐξέτασις τῶν ἐν τοῖς τμήμασιν αὐτῆς εὐρίσκειται μένον.

1	Καὶ λοιπὸν ἐν τῇ Πατρολογία <i>Migne</i>	εὐρίσκονται	Τόμοι 164	Τεύχη—
2	Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ	Τίτλοι 761	» 1187	» 12
3	Ἐν τῇ Λατινικῇ φιλολογίᾳ	» 126	» 183	» 2
4	Ἐν τῇ Ἀρχαιολογίᾳ	» 414	» 538	» 53
5	Ἐν τοῖς φυσικομαθηματικοῖς	» 281	» 419	» 30
6	Ἐν τοῖς ἱατρικοῖς	» 523	» 840	» 79
7	Ἐν τῇ ἐγκυκλοπαιδεσίᾳ	» 22	» 132	» —
8	Ἐν τοῖς γλωσσικοῖς	» 351	» 421	» 9
9	Ἐν τῇ Ἱστορίᾳ	» 551	» 879	» 39
10	Ἐν τῇ Γαλλικῇ φιλολογίᾳ	» 381	» 604	» 2
11	Ἐν τῇ Νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ	» 285	» 289	» 13
12	Ἐν τοῖς ἐκπαιδευτικοῖς	» 391	» 415	» 22
13	Ἐν τοῖς φιλοσοφικοῖς	» 292	» 327	» 2
14	Ἐν ταῖς ἐφημερίσιν	» 32	» 98	» 179
15	Ἐν τῇ βιβλιογραφίᾳ	» 40	» 59	» 30
16	Ἐν τῇ ξένῃ φιλολογίᾳ	» 28	» 50	» —
17	Ἐν τοῖς νομικοῖς	» 212	» 287	» 15
18	Ἐν ταῖς πολιτικαῖς ἐπιστήμας	» 149	» 170	» 2
19	Ἐν τοῖς ἐθνογραφικοῖς	» 54	» 65	» 4
20	Ἐν τῇ στατιστικῇ	» 29	» 42	» 2
21	Ἐν τῇ ἀνθρωπολογίᾳ	» 21	» 24	» —
22	Ἐν τοῖς τεχνικοῖς	» 196	» 227	» —
23	Ἐν τῇ Γερμανικῇ φιλολογίᾳ	» 81	» 173	» —
24	Ἐν τῇ Ἀγγλικῇ	» 30	» 50	» —
25	Ἐν τῇ Ἰταλικῇ	» 80	» 112	» —
26	Ἐν τοῖς διαφόροις	» 191	» 235	» 2
27	Ἐν τοῖς θρησκευτικοῖς	» 428	» 549	» 2
28	Ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ καὶ Τοπογραφίᾳ	» 197	» 289	» 13
29	Ἐν τοῖς Ἀμερικανικοῖς	» 292	» 579	» 114
30	Ἐν τῷ τμήματι τῶν περιοδικῶν	»	» 900	» 178

Τὸ ὅλον τίτλοι 6538, τόμοι 10396, τεύχη 802

ἥτοι τὰ μὲν τράκοντα τμήματα, ἀπὸ τοῦ Α' μέχρι τοῦ Δ', συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ του, ἐγκλινοῦσι τίτλους μὲν 6538, τόμους δὲ 10396 καὶ τεύχη 802.

Τὸ δὲ ΑΑ', ἥτοι τὸ τῶν ἐκισόμων διατριβῶν κατατεταγμένον καθ' ὅλην, ὡς ἐν τῇ τοῦ ἀνωτέρου τριακοντοῦ συλλογικῇ ἡμῶν ἔτους ἐκδόσει μοι λεπτομερῶς περιέγραψον, περιλαμβάνει τίτλους 1230.

Ὡστε τὸν ὅλον τῶν περιεχομένων ἐν τοῖς τμήμασι τοῦ Α' βιβλίων ἀπαρτίζεται ἐκ τίτλων μὲν — ἰκθὺς τῶν τίτλων τῶν περιοδικῶν καὶ διατριβῶν — 6538, τόμους δὲ 12626. Τὸ δὲ ὑπ' ἐμὸν ὑποσημασμένον περὶ τοῦ γράμματος Α' τμήματος, ἥτοι τοῦ τῆς «Πατρολογικῆς Migne» μὲν ἐισέτι χθὺν καὶ προκαλεῖ τὴν θέσιν παντός εὐκαίρου φίλου τοῦ Συλλόγου.

Ἦδη δὲ λείπεται μοι εἰσεῖτι νὰ γνωστοποιήσω ὡς ἐν τῷ περιεχομένῳ τῶν δύο τελευταίων τμημάτων τῆς βιβλιοθήκης, τοῦτέστι τοῦ ΑΓ' καὶ τοῦ ΔΓ'.

Καὶ τὸ μὲν ΑΓ' ἐπιγράφεται «τμήμα χειρογράφων» καὶ περιέχει χάρτας διαφόρου ὕλης 25, τὸ δὲ ΔΓ' «τμήμα τῶν χειρογράφων», ὅστις τὸ τῆς ἐξελέγξεως ἀποτέλεσμα φέρει ἤδη γνωστόν ὡς ἐν, διότι περὶ δὲν ἠναίρεται νὰ ἐξελέγξω αὐτό. Ἀλλὰ σύγκριτέ μοι, φίλοι ἐταῖροι, ἐὰν καὶ πάλιν γένοιτο ὡς ἐν κακῶν ἀγέλης.

Τὸ ὡς εἰρηταί μοι τοῦτο τμήμα κατὰ τὸν ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχόμενον κατάλογον περιέχει χειρογράφα ἐξήκοντα σὺν ἐνέκῃ (60), ὧν τὰ ὀνόματα, τὴν χρονολογίαν καὶ τὴν περιληψὶν τοῦ περιεχομένου αὐτῶν παρκαίτω, διότι ὁ τούτων κατάλογος, συντεταγμένος ὑπὸ τοῦ ἀλλοτε ἐπὶ πολλὰ συνεχῆ ἔτη χρηματίσαντος βιβλιοφύλακος τοῦ ἡμετέρου συλλόγου κ. ΑΘ. Παπαδοπούλου τοῦ Κερκυρέως, ὑπονοῦσιν δημοσιεύεται ἐν τῷ κατ' αὐτὰς ἐξεργημένῳ τῶν πιστοτέρων τοῦ τυπογραφείου δευτέρῳ ἀρχαιολογικῷ δελτίῳ τῶν κατὰ τὸ λήγον ἡδὴ τριακοντῶν πρώτων συλλογικῶν ἡμῶν ἔτος δημοσιεύσεων τοῦ ἡμετέρου συλλόγου.

Ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 44 καὶ ἐπιγραφὴν «Λογικά τοις ἐν ἐν σημεῖοις τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς» χειρογράφων ἐλλείπει. Κατὰ τὸ ἐκ Πετροπολὺς γεγραμμένον τοῦ κ. Κερκυρέως ἴσως ἰδὼν τῇ μουσικῇ ἐπιτροπῇ, τῇ διαμοσίῃσιν ποτὶ πρὸς μελέτην τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς. Ἀλλ' εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως, ἀπέστη, καὶ τοῦτο μετὰ τοσούτων ἄλλων βιβλίων, ἀρὲν τῷ συλλόγῳ πρὸς ἀνά-

μνησιν τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἐπιγραφὴν του, ἀπερ θέλουσι παραμέναι αὐτῷ πρᾶντοκτον τεκμήριον τῆς, ὡς μὴ ὠφείλει, ἀδιαφθορίας πάντων ἡμῶν. Τοιαῦτα, φίλοι, καὶ περὶ τοῦ περιεχομένου πάντων των τμημάτων τῆς ἡμετέρας βιβλιοθήκης.

Τελευτῶν δὲ τὴν παρὸς μου, ἀνακοινῶ ὡς ἐν, ἐπὶ πρὸς μεγαλειότεραν εὐκολίαν τῶν ποιουμένων χρῆσιν τῶν τῆς ἡμετέρας βιβλιοθήκης βιβλίων δι' ἰδίαν μελέτας, εἴτε συναδελφῶν, εἴτε ξένων, κατ' ἑστία καὶ τὸν ἀλφειντικὸν κατάλογον τῶν τῆς βιβλιοθήκης συγγραμμάτων κατὰ τὴν νέαν αὐτῆς ταξινόμησιν. Διότι ὁ θέλων, ἐπὶ παραδείγματι, νὰ μελετήσῃ τὸν δεικνὰ συγγραφέα, οὗτος τὸ μὲν ὄνομα γινώσκει, ἀγνοεῖ ὅμως ποῖας ὕλης εἶναι, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν δύναται νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τοῦ προκειμένου αὐτῷ τοπικοῦ ἐπιστημονικοῦ καταλόγου, ἀρκεῖ νὰ εἴπῃ τὸ ὄνομα τῷ τῆς βιβλιοθήκης ὑπαλλήλῳ καὶ οὗτος μετὰ μίαν στιγμὴν θέλει εἶναι μετὰ χεῖρας τὸ δελτίον, τὸ περιέχον τὸ τε ὄνομα τοῦ ζητουμένου συγγραφέως, τὸ σχῆμα τοῦ βιβλίου, τὸ τμήμα, ἐν ᾧ ἐναπόκειται, καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ, καὶ οὕτω μετ' ὀλίγας ἐπὶ στιγμῆς θέλει εἶναι εἰς τὴν διαθέσιν τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ αἰτουμένου βιβλίου.

Πρὸς τὸν ὡς ἐν δὲ καὶ τὸν διπλὸν τῆς βιβλιοθήκης βιβλίων ἀπὸ τοῦ βιβλιοκοῦ ἐνὶ ἑρωτος, ἰδιαίτερον συντάξας κατάλογον, ἐνθα ταῦτα εἶναι ἐγγεγραμμένα, κατὰ τὸ σχῆμα, ὡς ἐν ἔχουσιν. Ἀνακόμωσι δὲ ταῦτα εἰς τὸν ἀριθμὸν τίτλων μὲν 571, τόμους δὲ 697 καὶ τεύχων 79. Καὶ ταῦτα μὲν καὶ περὶ τῶν πεπραγμένων μοι κατὰ τὸ λήγον ἡδὴ συλλογικῶν ἔτος πρὸς ταχυτέραν καὶ ευχερέστεραν λειτουργίαν τῆς ἡμετέρας βιβλιοθήκης καὶ διάσωσιν τῶν διπλῶν αὐτῆς. Ἦδη δὲ ἐργαζομαι τελευταίον, ἐνθα δὲ ὡς ἐν λόγον καὶ τῶν γενομένων δαπανῶν ἀπέκρινται τοῦ ἐπιψηφισθέντος ὑπ' ὡς ἐν προϋπολογισμοῦ αὐτῆς.

Ἐκ τοῦ ἐπιψηφισθέντος κατὰ τὸ συλλογικὸν ἔτος 1890—91 ποσὸν δι' ἐξόδα βιβλιοθήκης ἐκ Α.ὀθ. 40, ἐδαπάνησα κατὰ τὰ ὑπ' ἀρ. 15, 42, 53, 90 καὶ 142 ἐντάλματα Α.ὀθ. 33.30. Ὡστε ἔμειναν εἰς πίστωσιν τοῦ λήγοντος βιβλιοθήκης Α.ὀθ. 6.70, ἃς εἶχον μὲν δαπανῆσαι, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ μου ἐκδόσει λεπτομερῶς ἐξέθετον, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀξιότιμος κ. ταχὺς εἶχε κλείσει τοὺς λήσους τοῦ πρὸ τῆς πληρωμῆς τῶν ἐκδομένων οὐκ ἐνταλμάτων, ἐπερᾶσθαι εἰς βάρος τῆς νέας χρήσεως, ἥτοι τῆς τοῦ λήγοντος συλλογικοῦ ἔτους 1891—92.

Εἰς ταύτας λαοπὶν προστιθεμένων καὶ ἐτί-
μων 40, ἃς ἐπεψήφισατε εἰς χρῆσιν τῆς βι-
βλιοθήκης κατὰ τὸ λήγον ἡδὴ τριακοστὸν πρῶ-
τον συλλογικὸν ἔτος, ἀποτελεῖται τὸ ποσὸν
Λ.Θ. 46.70, οὕτως τὸν ληομὲν φέρε ἴδωμεν.

Ἐκ τούτων, κύριοι, ἐδαπάνησα εἰς δίσκων
βιβλίων Λ.Θ. 6.

Ἄρ. 4	ἑντάκμα εἰς I. Χρηστὴν	1.20.
» 24 »	δι' ἄγρην Ἀγγλικὸν Ἄτλαντος	1.50.
» 34 »	διὰ τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ τοπικοῦ καταλόγου	» 5.
» 46 »	διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς Ἀλφ. τριμηναίας τῆς συνδρομῆς εἰς τὴν Μεγαλὴν Γαλλ. Ἐγκυκλοπαίδειαν	»
» 99 »	ἑντάκμα εἰς I. Χρηστὴν	1.42.5.
» 101 »	διὰ καταμετρίαν τοῦ καταλόγου	1.31.
» 152 »	διὰ τὴν I. Χρηστὴν τῆς συνδρομῆς εἰς τὴν Μεγαλὴν Γαλλ. Ἐγκυ- κλοπαίδειαν Φρ. 3 (ἡ)	1.31.
» 157 »	Εἰς Ἰωάν. Χρηστὴν δι' ἐργασίαν τοῦ	»
» 158 »	διὰ τὴν ἀλφριθμη- τικὴν καταλόγον	»

ἥτοι τὸ ὅλον Λ.Θ. 23.74.5.

Ὡστε, ὡς βλέπετε, μένει εἰσὶ εἰς
πίστειν αὐτῆς διὰ τὴν νύνην χρῆ-
σιν τοῦ ἐπιούσιου ἔτους τὸ ὑπόλοι-
πον ἔκ Λ.Θ. 22.95.5.
Λ.Θ. 46.70

Τοσαῦτα, φίλοι συνάδελφοι, καὶ περὶ τῶν
γεννημένων δαπανῶν κατὰ τὸ διετὲς διάστημα
τῆς ἐπὶ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἡμετέρου γεραροῦ
συλλόγου ἐφορίας μου πρὸς ταξιδιωτικὴν, εὐ-
χερῆ λειτουργίαν καὶ ἐντροπύωσιν αὐτῆς μόρ-
φωσιν, πρὸς προελάξιν αὐτῆς ἀπὸ παντὸς πει-
ρασμοῦ, πρὸς ὅσον ἐνιστὶ ταχεῖαν αὐτῆς ἐξέ-
λεξιν καὶ πρὸς βιβλιοθηκὴν πλείστων τῶν
παιδικῶν συγγραμμάτων.

Καὶ ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι τῆς διακονίας μου
ταύτης ἐν γλυκερᾷ τῇ συναισθήσει ὅτι ἐννομι-
δότης ἐξετέλεσα τὴν ἀνατεθεισάν μοι ἐντολήν
καὶ ἐτήρησα σὺν καὶ ἀκερίαν τὴν περιουσίαν
τῆς βιβλιοθήκης, λειτουργίας καὶ τὴν ἀνεπη-
φασίαν ἐκείνην, ἣν ἐπὶ ἐξήμερον ὤλον ἀγογγή-
σως ἰδοίμεθα, καὶ τῆς τοσαύτης τιμῆς, ἃς

ἀρεαυὶς ἐποτίσθη ὡς δέ, εἰς ὅς καὶ πάλιν
ἐκράξω τὰς ἀπείρους μου εὐχαριστίας διὰ τὴν
τιμὴν, ἥς με ἡξιώσατε, κρατοῦντες ὀνύχῃ τὴν
σημλίαν τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, διακρίπτε
ἰσαί μετ' εὐλαβείας ἱερὰς ἀσέβειστον τὸ ἱερὸν
πῦρ τῆς ἰστίας αὐτοῦ καὶ ἀνέσβεσε γενναίως
καὶ φρονίμως ὑπὲρ τοῦ γοήτρου καὶ τῶν συμ-
μερόντων τοῦ σεμνοῦ τούτου ἑθνικοῦ ἡμῶν παλ-
λαδίου.

ε') Ὁ ταμίης κ. Δ. Μυλιώτης ἀναγνώσκει
τὴν περὶ τοῦ ταμείου ἐκθεσιν αὐτοῦ ἔχουσαν
ὡς:

Κύριοι,

Λαμβάνων τὴν τιμὴν καὶ ἐρέτος νὰ ὑποβάλω
εἰς τὴν ὑμετέραν ἐγκρίσιν τὴν διαχείρισιν τοῦ
ταμείου τοῦ ΑΑ' συλλογικοῦ ἔτους. Προκειμένου
περὶ ἀρεαυῶν, ἴσχυμι λίαν σύντομος. Λογίζο-
μαι εὐτυχῆς γνωρίζων ὡς, ἐπὶ μεθ' ὅλην τὴν
οικονομικὴν καχεξίαν τῆς ἀγορᾶς, ἡ οικονομικὴ
τοῦ ἡμετέρου συλλόγου κατὰστασις εἶναι λίαν
εὐχάριστη, λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν,
ὅτι μόνον ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ, συνετελεῖ τῆς
ἐκδόσεως τισσάων τῶν τοῦ περιοδικοῦ μεθ'
ἑνὸς παραστήματος τῶν «Λώτων μηνιαίων» τῆς
ἀρεαυτικῆς ἐδαπάνησε λίρας Τουρκίας 450.

Αἱ ἐκτακτοὶ συνδρομαὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο
ἀνέρχονται εἰς λίρ. 272.17, ἐν ταύταις δὲ τὴν
πρωτὴν θέσιν κατέχει μεγάλῃς δωρητῆς,
ὅστις διὰ τῆς Α. Ε. τοῦ κ. Κ. Καλλιάρχου βέη
παραμυγῆ τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ Λ.Θ., 100,
ὅπου τὸν ἔσο' ὅπως τὸ ὄνομα αὐτοῦ μὴν ἀγνω-
στον. 19 ἐν Ἀθήναις Ἐθν. Πανεπιστήμιον φρ.
1.471.80. Οἱ ἀξιώτῃται κκ. Στ. Ζαφειρόπου-
λος Λ.Θ. 45 καὶ Πέτρος Ζαφειρόπουλος Λ.Θ.
10. Ὁ ἀειμνηστὴς εὐεργέτης τοῦ ἔθνους Κων-
σταντῖνος Ζαμπας φρ. 100. Ὁ ἀξιώτῃται κ.
Ἀνδρέας Συγγρὸς Λ.Θ. 39, καὶ ὁ σεβαστὸς
ἡμῶν ἐταίρος κ. Δ. Ν. Τσαβ. κκ. Λ.Θ. 10.

Εἰσπράχθησαν ἐκ τακτικῶν συνδρομῶν Λ.Θ.
263, εἰς ὅν Λ.Θ. 103. ἐκ καθυστέρων συν-
δρομῶν καὶ Λ.Θ. 160 ἐκ τοῦ προηγουμένου
συλλογικοῦ ἔτους, ἐκ καθυστέρων συν-
δρομῶν πεπτημορίου εἰσπράχθησαν μάλιστα Λ.Θ.
7.80, ἐκ δικαιοῦς διὰ διπλοῦς τῶν Λ.Θ. 10.

Τὸ τῆς ὀργανικῆς συνάξεως καθαρὸν πρὶν
ἀνέρχεται μέχρι σήμερον εἰς Λ.Θ. 131.50,
ἐπὶ ὅν δὲ νὰ ἀνέλθῃ εἰς ποσὸν Λ.Θ. 140 πε-
ρίπου ἐκ καθυστέρων μὲν εἰσὶ εἰσπράξεων.

Ἐπὶ τῶν, κύριοι, φέρω εἰς γνώσιν ὡμῶν,
ὅτι αἱ εἰσπράξεις τοῦ ἐνεστώτος συλλογικοῦ

ἔτους ἀνῆλθον εἰς Α.δρ. 990.48.75. αἱ δὲ δαπάναι εἰς Α.δρ. 975.29.75, ὥστε ἔχουμεν περίσσευμα εἰς Α.δρ. 15.19.

Εὐχόμεν δὲ ἀπὸ μέσης καρδίας ὅπως ὁ διάδοχος μου παρουσιάσῃ ὑμῖν περίσσευμα πολὺ ἂν ὑπερὸν τοῦ τῆς ἡξίστης χρήσεως.

ΕΤΟΣ ΔΑ΄.

ΤΑΜΕΙΟΝ ΜΕΤΡΗΤΩΝ

1891—1892

ΔΟΥΝΑΙ		ΛΑΒΕΙΝ	
Υπόλοιπον παρελθ. χρήσεως	A.T. 299.75	Ἀπὸ διάφορα ἔξοδα	A.T. 54.81
Εἰς Ζωγράφειον Διαγώνισμα	» 100.—	» Ἐξοδα Γραφείου	» 39.38 ³ / ₄
» Βιβλιοθήκην	» 18.04 ³ / ₄	» Φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν	» 13.39
» Ἐκτάκτους δαπάνας	» 5.50	» Μισθοδοσίας	» 171.50
» Γλωσσικὴν ἔργον	» 170.—	» Συντακτικὴν Ἐπιτροπὴν	» 455.07
» Καθυστατομένης συνδρομῆς	» 7.80	» Ζωγράφειον διαγώνισμα	» 65.—
» Ἐκτάκτους Συνδρομὰς	» 272.17	» Παρασφύλιστρα	» 12.92 ¹ / ₂
» Τακτικὰς Συνδρομὰς	» 263.—	» Ἀναγνωστήριον	» 34.29
» Διπλώματα	» 20.—	» Σχολὴν Ὀδοντῶν	» 15.—
» Ζωγράφειον Βιβλιοθήκην	» 2.47	» Βιβλιοθήκην	» 23.75 ¹ / ₂
» Ὀργανικὴν Συνουσίαν	» 131.80	» Ἐκτάκτους δαπάνας	» 90.17
			A.T. 975.29 ³ / ₄
		Υπόλ. εἰς μετρ. ἐν τῷ Ταμείῳ	» 314.94
	1290.23 ³ / ₄		A.T. 1290.23 ³ / ₄
Υπολοιποναίς νέον ὡς ἔνευ A.T. 314.94			

Ὁ πρόεδρος εὐχαριστήσας θερμῶς τοὺς ἀναγνώστας λυεῖ τὴν συνεδρίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΔΡΘ΄

(Ἐκτακτος)

Τῆς 24 Ἀπριλίου 1892

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΪΤΑΔΟΥ*

Τῆς ἀναγκάσεως τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναβληθεὶς

α') ὁ κ. Δ. Οἰκονομίδης ἀναγινώσκει τὴν ἐκθεσιν τῆς Φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν ὡδε.

Φίλοι ἑταῖροι,

Ἡ φιλολογικὴ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸ ῥῆθ λήγον συλλογικὸν ἔτος ἐκ τῶν κυρίων Κ. Παρίση, Χρ. Χατζηχρήστου, Θ. Σαλτίνη, Ε. Ζαλοκώστα, Μ. Αἰθιντοπούλου, Κ. Βακαλοπούλου, Π. Πετραλίδου, Ν. Παπαγραννοπούλου καὶ Δ. Οἰκονομίδου ἀποτελούμενη συνήλθε πρῶτον κατὰ (Ἑλλ. Φιλ. Σύλλογος—Τόμος ΚΓ')

Ὀκτώβριον τοῦ 1891, ὅτε καὶ ἐξελέξατο προεδρὸν μὲν αὐτῆς τὸν κ. Χρ. Χατζηχρήστου, γραμματεῖα δὲ τὸν κ. Δ. Π. Οἰκονομίδην· οὗτοι δὲ κατεργασμένην αὐτῇ ἐξηκολούθησαν ὡς οὖν τε ἐπιμελῶς καὶ ἀκριβῶς, μέχρι τοῦδε τὰ καθήκοντα αὐτῆς ἐκπληροῦσα καὶ τὸ γ' ἐφ' ἐκείτῃ πρὸς τὸν κοινὸν τοῦ ἡμετέρου συλλόγου σκοπὸν συμβαλλομένη, ὡς δύναται τις ἀκῶσαι καὶ ἐκ τῆς συντόμου αὐτῆς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἐκθέσεως.

Αἱ συνεδρία αὐτῆς καθ' ἅπαν τὸ ἔτος, ὑπῆρξαν δώδεκα, ἥτοι κατὰ δύο πλείους τῶν πέμψοντων, τὰ δὲ κύρια καὶ τακτικὰ ἔργα, περὶ ἃ μέλιστα ἡσχολήθη, εἰσι α') ἡ Ζωγράφειος βιβλιοθήκη καὶ β') ὁ περὶ συλλογῆς τῶν ζωντῶν μνημείων Ζωγράφειος ἀγών, ἀμφοτέρω, ὡς γνωστὸν, ὀφείλοντα τὴν ὑπερῆν καὶ σπουδαίαν αὐτῶν ἐξακολουθῆσαι τῇ πρωτοβουλίᾳ καὶ ἀκρεβιολογίᾳ τοῦ Μαικίνα τοῦ ἡμετέρου γένους, τοῦ ἐξοχωτάτου Χρηστάκη ἐρέδου Ζωγράφου, οὗ τὰ ἔτη εἴσαν μακρὰ καὶ πανόλβια ἐφ' αἷς παρέσχεν ὑπηρεσίας τῇ κοινῇ πατρίδι καὶ ταῖς ἀνάγκαις Μούσαις.

Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ πρῶτον, ἥτοι τὴν Ζωγράφειον βιβλιοθήκην, γνωστὸν, ὅτι αὕτη

κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἤρχεν εἰς φῶς τοὺς Πέρας τοῦ Διόγλου ἐν ἑνὶ τόμῳ ὑπὸ τοῦ Dr Wenklein ἐκδοθέντος. Τὸ ἔργον λοιπὸν τοῦτο πρὸς τοὺς ἄλλους κομῆς ᾗδ' τὴν βιβλιοθήκην τοῦ συλλόγου καὶ παντὸς δυνάμεντος ἵνα προσκτήσῃται αὐτὸ. Δὲν δυνάμεθα δὲ εἰμὴ μετὰ πολλῆς τῆς ἀγκυλίσεως νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα καὶ τῆς δαπάνης ὡσαύτως τοῦ γενναίου-δωροῦ Χρηστάκη ἐπὶ τῇ ζωγράφῳ ἐν ἰδιαιτέρῳ τόμῳ ἐκδόσεως μεγάλου μέρους τῆς γλωσσικῆς ὕλης, πῶς εἰς τὸν ζωγράφῳ ἀγῶνα ἀνηκούσης. Παρὶ τούτης ἐκτελέσσονται προσεγώς ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς. Περαιτέρω αἱ δυνάμεις κατεβλήθησαν ἐνέρ-

γεια πρὸς ἐκδοσὶν καὶ τοῦ Β' τόμου τοῦ Εὐριπίδου ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Βερναρδάκη, πρὸς τοῦτο προσηκόντως τοῦ ἐν Ἀθήναις τυπογραφείου τοῦ κ. Ν. Ἰγγλέση, μετ' οὗ τὴν συγκατατίθει καὶ τοῦ κ. Δ. Βερναρδάκη συνήθη ὑπὸ τοῦ συλλόγου τὸ ἀπαιτούμενον συμβόλαιον. Ἐπειδὴ δὲ πρὶν ἢ προβῇ ὁ συλλογὸς εἰς τὴν ἐκδοσὶν καὶ ἑτέρον συγγραφεῖον εἶδει προηγουμένου νὰ καταστρωθῶσιν οἱ λογαριασμοὶ τῆς ζωγραφείου βιβλιοθήκης, ὁ φιλόπονος τοῦ συλλόγου λογιστὴς κ. Διον. Π. Κοντογεώργης, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δύο τελευταίων τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης λογαριασμῶν περὶ τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, εὐρεστήθη ἵνα καταστρώσῃ τὸν ἑξῆς λῆρον.

Κεφάλαιον		Δρ.
Περίσσευμα ἐκ τῶν κατεβληθέντων ἐτῶν μέχρι 1' Ἰαν. 1890	Δρ. 15342.10	
Τόκος ἀπὸ 1' Ἰαν. 1890 μέχρι 1' Ἰανουαρίου 1891 πρὸς 5% ἐπὶ δρ. 15342.10	» 9148.70	
Τόκος ἀπὸ 1' Ἰαν. 1891 μέχρι 1' Ἰανουαρίου 1892 πρὸς 5% ἐπὶ δρ. 182974.80	» 9148.70	
Τὸ ὅλον τόκος εἰς τὴν διαίρεσιν τοῦ συλλόγου ἥτοι κεφάλαιον καὶ τόκος	» 33,639.50	
	Δρ. 216,614.35	

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ τελευταῖος τῶν συλλόγων παρὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης ἀποσταλεῖς λογαριασμοὺς εἶρει ἡμερησίαν 1' Ἰανουαρίου 1890, ὁλον νὰ ζητηθῇ τοιοῦτος μέχρι τῆς 1' Ἰανουαρίου 1892, ἵνα κατατεθῇ καὶ τὰ ἐν τῇ μεταξὺ γενόμενα ἔξοδα ἐκ τῶν δρ. 33639.50 ἀρκαρῶσιν καὶ ταῦτα. Εἰρήσθω δ' ἐν παρόδῳ, ὅτι, ὡς καὶ ὁ ἀξιότιμος γενικὸς τοῦ συλλόγου γραμματεὺς κ. Ἀγ. Χρηστίδης ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ προείπεν, ἀπὸ τῆς 1' Ἰανουαρίου 1892 ὁ τόκος λογισθήσεται πρὸς 4% καὶ οὐχὶ πρὸς 5%, ὡς ἐγένετο πρὶν.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ δεύτερον κύριον ἔργον, ἥτοι τὸν περὶ συλλογῆς τῶν ζώωντων μνημῶν ζωγράφῳ ἀγῶνα, εἰ κατὰ τούτον ἐκτελέσσονται προσεγώς ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐπιτροπῆς, οὐχ ἥττον ὅμως ἀναγκαῖον θεωροῦμεν ἵνα εἰπωμεν ἐνταῦθα, ὅτι αὐτῇ, ἐπειδὴ περιήρπη αὐτῇ καὶ ὁ Ε' τόμος τῶν Σαμιακῶν τοῦ κ. Ἐπαμεινώνου Σταυριανίδου, ὅς ἐστι ἔργον τοῦτο ὡς διδημοσιευμένον ἥδη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνήκον εἰς τὸν περὶ συλλογῆς τῶν ζώωντων μνημῶν ζωγράφῳ ἀγῶνα, οὐχ ἥττον ὅμως οὐδαμῶς παρατηρήσασθαι, ὅτι ὅπως δῆποτε ὡς ἔργον τῶν ζώωντων μνημῶν καὶ δὴ ὡς προϊόν μέρηων ἀπρίτων μεγάλῃ δύναται ἵνα ἔχῃ τὴν σπου-

δαίτητα καὶ ἀξίαν, ἐνέμοις καλὸν ὅπως τοῦλάχιστον πρὸς ἡθικὴν τοῦ φιλοπόνου καὶ ἀξιοπαίνου συγγραφῶς εὐχάριστον τὴν δέουσαν περὶ αὐτοῦ ἐξενέγκῃ κρίσιν. Αὐτῇ λοιπὸν ἀνέτιθ' ὡς κ. Κ. Βακαλοπούλου, ὅστις ἐπισταμέως τὸ ἔργον μελετήσας καθυπέβαλε τῇ ἐπιτροπῇ τὰ ἑξῆς:

« Διελθὼν μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιστασίας τὸν πέμπτον τῶν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ἐπαμεινώνου Σταυριανίδου Σαμιακῶν, τὸν εἰς τὸν ἡμέτερον συλλογὸν πρὸς κρίσιν υποβληθέντα, ἀπορρίπτωμαι, ὅτι ὁ συλλογὸς ἐστὶν ἀξίος παντὸς ἐπαινοῦ καὶ βραβεῖου οὐ μόνον διὰ τὴν ἐν αὐτῷ πολυτιμὴν γλωσσικὴν ὕλην, ἀλλὰ διὰ τοὺς ῥοαίους, αἱς ἐπακολουθοῦσι παράφρασις τοῦ βίου τοῦ Λουκιανῶ καὶ μέρους τινος τοῦ κατὰ Λουκιανὸν εὐαγγέλιον ἐν τῇ διαλέκτῳ τοῦ Ἰερωνίου, κώμης τινος τῆς νήσου, καὶ διὰ τοὺς εἰς μεταξὺ Μαθαροκωμίας πρὸς ἀκριβὴ γινώσκοντες τῆς καθωμολιμνίας τῶν Σαμίων γλώσσης, εὐχὰς, ἀράς, παροιμίας, αἰνίγματα, ἔπη, στίχους τῆς καλῆς ἡμέας ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τινὲς σμένα, ἵνα μὴ ἐκλιπῶσι, φαίνεται, οἱ ἄνθρωποι, ἐν οἷς ἔδονται ταῦτα) παραμύθια καὶ λοιπὰ, τὰ πάντα μεγάλως συμβαλλόμενα εἰς τὸν πλουτισμὸν τῶν ζώωντων μνημῶν καὶ τὴν ἐμπειρίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἕλλη. λαοῦ, ἀλλὰ δὴ καὶ

τὴν περὶ διαλέκτου τῶν νωστέρων Σαμίων γραμματικὴν, ἀπέδωκεν ἐπιγινώσκον ὥς πρὸς ἐντέλῃ αὐτῆς κατὰ τὴν φύσιν. Οὐχ ἥττον δὲ συμβάλλουσιν εἰς τὸν πλουτισμὸν τῶν ζώντων μενῶν καὶ ὅσα ὁ ἀκάματος οὐλόγεις μετὰ πᾶσι τῆς γλαφυρότητος ἀφαιρείται περὶ τοῦ κατ' ὄρον βίου, τοῦ χαρακτήρος, τῶν ἠθῶν, ἐθίμων καὶ συλλήψεων τῶν Σαμίων, τὰ πάντα ἐν δικαίᾳ τῶν σακκόντων ἐνεία ὅλως σέλιον. Ἡ τῶν πλεόντων τούτων ὁμοιότης πρὸς τὰ τῶν ἀρχαίων πολλὰ συντείνει καὶ διαφυλονομούμενα ἱστορικὰ γεγονότα διαλευκαίνει. Ἐν κεφαλῇ δὲ τελευταίᾳ λέγει, ὅτι, ἐπεὶ ἡ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας καὶ ἐκαστοῦ οὐλογομένη καὶ εἰς τὸν ἡμέτερον οὐλογοῦν κατ' ἔτος ἀποστολεμένη γλωσσικὴ ὕλη εἶναι οὐ μικρὸν τεκμήριον τῆς ευνοίας ἡμῶν καταγωγῆς, ἀρίστα περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης συνάγει, καὶ ὅ,τι ὁ παντὶ ἐπαίνω καταστορεθῆναι ἔστι καὶ ἔτι. Σαμματιάδης μετὰ πολλοῦ τοῦ ἀποπνεύματος λέγει ἐν τῷ αὐτοῦ καταχωρίσει συγγραμμάτων. Ἡ δ' ἂν εὐχὴ ἔργον ἔπερ πλείστοι, μικρότεροι τὸ παραδειγμα τοῦ κ. Ε. Σταμματιάδου, παρρησίας συντάττον τοπικὰς πραγματείας. Ταῦτα, φίλοι ἑταῖροι, εἴχομεν ἵνα εἰπωμεν συντόμως περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς οὐλογοῦν ἐπιτροπῆς κατὰ τὸ ἥδη λήγον συλλογικὸν ἔτος. Καὶ ἴσως μὲν μικρὰ καὶ ἐντέλῃ φανῶσι ταῦτα, ἀλλ' ἀρκεῖ, νομίζομεν, ὅτι πάντα τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τῇ προεδρείᾳ ἀνδρὸς βέκτου καὶ τῷ συλλόγῳ ἀρωσιμμένου (ἐφ' ᾧ καὶ πλείστοι δοκεῖ ὀρεῖσθαι αὐτῷ εὐχαριστίαι, ἐργάσθησαν ὅσον αἱ περιστάσεις ἀπήτησαν καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν ἐπέτρεβαν. Μόνον δύο ἐκ τῶν ἀξιολύμων καὶ ἄλλως τοῦ αὐτοῦ ζήλου ἐμφοροῦμένων μελῶν, ἐνεκα λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεως καὶ τῆς ἐγνωσμένης αὐτῶν καλῆς προαιρέσεως, δὲν ἠδυνήθησαν καὶ οὐτως τακτικῶς εἰς τὰς συνεδρίας, οὐχ ἥττον οὐδὲν προθύμως παρέσχον καὶ ταῦτα τὴν πολυτέλειαν αὐτῶν συμβόλην ταῖς ἐργασίαις τῆς ἐπιτροπῆς. Τελειούμεναι δ' εὐχόμεθα ἀπὸ μέσης καρδίας, ὅπως οἱ διαδεχόμενοι ἡμῶς ἐν τῇ ἐπιτροπῇ ταύτῃ φανῶσι πολλὰ πνευματικῶν καὶ τὸ μέλλον μερίζον ἐπιδείξει πνευματικῶν δρᾶσιν καὶ καρποῖς ἀγαθετέρας πρὸς δόξαν τοῦ συλλόγου, τοῦ ἀληθοῦς τούτου ἀγαλακτικῶς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

β') Ὁ κ. Ξ. Σιδερίδης ἀναγινώσκει τὴν ἐκδοσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν ὡδε:

Φίλοι ἑταῖροι,

Κατὰ τὸ παρὸν συλλογικὸν ἔτος τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπιτροπὴν ἀπέστειλαν οἱ κκ. Γ. Βεργιερῆς, Μ. Γεδῶν, James Calvert, Ch. G. Curtis, A. Κοπάσιος, Albert Long, H. Μανσούρω, Alex. van Millingen, André Mordiman, Κυριακὸς Πεδικιῆς, Comte Prétéxlat, Ξενοφῶν Α. Σιδερίδης καὶ Ἀλέξιος Σμυρνῶρ. Ἐξ αὐτῶν οἱ μὴ λαβόντες μέρος εἰσιν οἱ κκ. Calvert καὶ Βεργιερῆς, ὁ ἐν Σάλαχ διατρίβων κ. Prétéxlat καὶ ὁ ἀποδημῶν ἐντεῦθεν κ. Σμυρνῶρ.

Κληθέντα τὰ μέλη ὑπὸ τοῦ κ. προέδρου τοῦ συλλόγου εἰς πρώτην συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ ἐβλέξαντο, προέδρον μὲν τὸν αἰδισμῶν κ. Curtis, γραμματεῖα δὲ τὸν κ. Ξ. Σιδερίδην, κατὰ ἐγκληρὸς ἀνγγέλην τῷ συλλόγῳ. Τοῦ κ. Σιδερίδου ἀναλαβόντος τὰ καθήκοντα αὐτοῦ λήγοντος Νοεμβρίου, ἐν τῷ μετὰξὺ ἐξετέλειον αὐτὰ ὁ κ. Πεδικιῆς.

Συνεδριάσεις. Ὑπὸ τὴν προεδρίαν πάντοτε τοῦ τακτικῶς αὐτῆς προέδρου αἰδ. κ. Curtis δεκάκις συνήλθον ἡ ἐπιτροπὴ, ἀπαξ μὲν πρὸ τῶν ἑρῶν διακοπῶν καὶ μετ' αὐτάς δι' ἑκατὸν ἀπαξ, ἀσχοληθεῖσα εἰς διαφόρους συζητήσεις, ἀναμνήσεις καὶ λοιπὰς ἐργασίας ἀναγκάσας εἰς τὴν κλῆσιν αὐτῆς. Ταῦτα δὲ ἐκτέλειον σήμερον ἐν περιλήξει τῷ συλλόγῳ, ἐπιμένοι τῇ τοῦ κ. προέδρου διατάξει.

Ἐπιγραφικαὶ μελέται. Ὁ αἰδ. κ. Curtis διαβίβει ἐξ ἀποστολῆς τοῦ ἐν Δαρδανελίδος κ. Frank Calvert χαρτῶς ἐκτυπώματα δύο ἐλληνικῶν ἐπιγραφῶν, ἀρκίως περὶ τὴν πόλιν ταύτην μετὰ στατήρος, βαρὺν αὐτοῦ καὶ λυγρῶν ἀνιερθεῖσιν, καὶ κατέθηκεν αὐτὰ παρὰ τῇ ἐπιτροπῇ. Αἱ ἐπιγραφαὶ ἐνεκρίθησαν πρὸς δημοσίευσιν διὰ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ παραρτήματος.

Ὁ αὐτὸς κατέθηκεν ἱγνογράμματα τῆς πόλεως Τραπεζοῦ καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τὴν Πρωποντιδα τοιγὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ χαρτῶς ἐκτυπώματα τῆς ἐπὶ τῶν μακροτέρων παραστάδων τῆς πόλεως ἱγνογραμμένης βυζαντινῆς ἐπιγραφῆς φρονιτῆ καὶ κόποις τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ κ. Frank Albant Curtis ἐκτελεσθέντα, προσβάντος δωρησμένου αὐτὰ τῇ ἡμετέρῃ ἐπιτροπῇ. Τοῦ κ. Σιδερίδου ὑπομνήσαντος, ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ δεδημοσιεύεται ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ κ. A. Leval ἐν τῷ τοῦ αἵματος — Ιουνίου 1887 τῆς ἐν Παρίσις Revue Archeologique, ἐεισαβίβη περὶ τὴν ἡ ἀναδημοσίευσιν αὐτῆς.

МЕЧНИКОВА

Ὁ αὐτὸς ἀνεκoinώσατο ἑμμετρον ἑλληνικὴν ἐπιτύμβιον ἐπιγραφήν εὐσεβομένην ἐν Ρωβίνῃ, ἀναγεγραμμένην εἰς στρατηγὸν Ἰσακίον, ἀντιγραφείσαν ἄλλοτε ὑπ' αὐτοῦ. Ἀνατεθείσας τῆς περὶ αὐτῆς ἐκθέσεως τῷ κ. Σιδερίδῃ, ἐγνώσθη, ὅτι αὕτη εὐρηται διδμοσιευμένη ἐν τῷ Corpus Inscript. Graecorum ὑπ' ἀριθμὸν 9869 μετὰ ἐναλλαγῆς τῶν στίχων 3 καὶ 4.

Ὁ ἐν τῇ Ρωβερίτῳ σχολῇ καθηγητὴς κ. Α. Long κατέθηκε χαρτῶν ἐκτύπωμα, ληρθὲν ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐκ μαμάρου, εὐσεβομένου μὲν ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ μουσεῖο τοῦ Τσιλλή-Κύσας, ἀλλ' οὐδὲν προειδήσεως, ἑλληνικῆς ἐπιγραφῆς ἐκ στίχων 49, περιλαμβανούσης ὀνόματα αἰσίων καὶ γυναικῶν, ἐξ ὧν πολλὰ εἰσι πρωτότυπα. Ταύτης ἐνεκρίθη ἡ διὰ τοῦ παραρτήματος δημοσίευσις.

Ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου κ. Κ. Μακρῆς, ἱατρὸς, ἐκκοινώσας διγλωσσὸν λατινοῦ-ἑλληνικὸν ἐπιτύμβιον περιεχόμενον ἐκ τῶν ἐν τῇ κομποπόλει Παλῆταις τῆς ἐν τῇ Προποντιδί νήσου Μαμαρᾷ ἱερειῶν. Τῆς μελέτης αὐτῆς ἀνατεθείσας τῷ κ. Μοδιτσαῖω, εὐρέθη ἀνεκδοτός καὶ ἐνεκρίθη ἡ διὰ τοῦ παραρτήματος δημοσίευσις.

Ἐπεὶν μέλος τοῦ συλλόγου, ὁ ἐν τῇ κ. Ἀμπελιδῇ, ἐπέβη καὶ ἐπ' ἐκείνῳ διὰ τοῦ ἡμετέρου γραμματέως διαφόρων ἐπιγραφῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν καὶ μῆδ' ἐκκοινώσας ἀντίγραφα ληρθέντα ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐκ μαμάρου κομθέντων ἐξ Ἀλικαρνασσοῦ τῆς Ἰωνίας διὰ κυβερνητικῆς ἐνταύθα παρὰ τὸ Ὁρτάκειο τοῦ Βοσπόρου γράσεως. Ἡ ἐπιτροπὴ στερωμένη βοήθημάτων, ἰδίᾳ δὲ τοῦ συγγραμμάτου τοῦ Lebas «Inscriptions d'Asie Mineure», δὲν ἡδυνήθη ν' ἀσχοληθῇ ἐπ' αὐτῶν.

Ὁ κ. Ε. Σιδερίδης ἐκκοινώσας βυζαντινὸν μονόγραμμα συζόμενον ἐπὶ πλακὺς ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ τῆς συνοικίας Τσατλατῆ-καπού, προσβεί, ὅτι ὁμοιον σχεδὸν τούτῳ εἶδεν ἐν τῷ Τεκταινισμῷ ὁ Ἰωακὴλ Βουλδιδὸς τῷ 1647. Καὶ τούτου ἡ δημοσίευσις ἐνεκρίθη.

Ὁ αὐτὸς ἐκκοινώσας ἱμογράφον ἑλληνικῆς φράσεως ἐγρῶστος καὶ ἔχον λατινικῆς εὐσεβομένην ἐπὶ τῆς Χρυσῆς πύλης (Fedi-Kouli) καὶ τούτου, ὡς ἀνεκδοτόν, ἡ δημοσίευσις ἐνεκρίθη.

Ὁ αὐτὸς ἐκκοινώσας ἱμογράφον βυζαντινῆς ἡμέτερον ἐπιγραφῆς συζόμενης ἐν τῇ ἐνταύθα ἄλλοτε μονῇ τῆς Παμμακαρίστου, νῦν δὲ Φιγγι-τάμοσι, περὶ ἧς καὶ μελέτη συνί-

ταξεν ἰδίαν, δημοσιευθεσμένην ἐπίσης διὰ τοῦ παραρτήματος.

Τοπογραφικαὶ Μελέται. 1or. Βυζάντιος.

Ὁ ἱταρὸς κ. Alex. van Millingen, καθηγητὴς ἐν τῇ Ρωβερίτῳ σχολῇ, διὰ νέων μαθητῶν καὶ παρατηρήσεων πλουτίσας τὴν μελέτην αὐτοῦ περὶ τῆς ἀκριβοῦς θέσεως τοῦ Ἐδδόμου καὶ πολλῶν ὑπερέτερον τῆς ἐν τῇ ἐφημερίδι Levant Herald πέρσι δημοσιευθείσης καταστάσεως, κατέθηκε παρὰ τῇ ἐπιτροπῇ, ἥτις ἀναθεύσας τὴν μετάφρασιν τῶν γραμμάτων αὐτῆς ἀπεράσθη ὑπὲρ τῆς διὰ τοῦ παραρτήματος δημοσιεύσεως αὐτῆς.

Ὁ κ. Ε. Σιδερίδης ἐπέσχεσε τὴν προσοχὴν τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἱσραηλίνης τοποθετήσεως τῆς Κινστέρνης τοῦ Θεοδοσίου δυτικῆς τῆς τοῦ Φιλοζένου (Μπιν-μπι-Πιρέκ), ἐνθα εὐρέθη ἡ τῶν 32 κινόντων λεγόμενη κινστέρνα ἡ ἐκεῖ βρεγίων εἶναι ὁ δεύτερος, ἐνθ' ἡ τῆς πόλεως παλαιὰ περιγορὴ λέγει τὴν κινστέρναν τοῦ Θεοδοσίου εἰς τὸν Ε' βρεγίον· ἐν αὐτῷ δὲ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀττῆ Τσεμὲ ὑπάρχει μεγάλη ἐστειγασμένη διέχμενη κίονα ἔχουσα καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνωσίου παραθύρου τὰ γράμματα ΘΕ. Ταύτην θεωρεῖ ὡς τὴν τοῦ Θεοδοσίου κινστέρναν.

Ὁ αὐτὸς ἀνεκoinώσατο πραγματεῖαν αὐτοῦ περὶ τῆς βυζαντινῆς μονῆς τῆς Παμμακαρίστου, ἀνασκευάζουσαν τὴν τίωσιν περὶ αὐτῆς ὑπάρχουσαν ἀρήρησαν καὶ ἐξιστοροῦσαν τὰ κατ' αὐτὴν ἄλλως. Ἡ πραγματεία ἀναγνωσθεῖσα εἰς δύο τμηματικῶς τοῦ συλλόγου συνεδράσεις ἐνεκρίθη ἐπὶ δημοσίευσιν.

2. Βιβλιοθήκη. Παρέπεμψεν ἡμῖν ὁ σύλλογος πραγματεῖαν τοῦ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ κ. Χρ. Παπαδοπούλου, περὶ τῆς Νικαίας, διαστήμου πόλεως τῆς Βυθυνίας. Περὶ αὐτῆς ἡ ἐπιτροπὴ ἀναμένει τὴν ὑπὸ τοῦ συλλόγου προταθείσαν πρόσκαψιν τοῦ συγγραμμάτου, τὸν G. Perrot καὶ Ed. Guillaume «Exploration Archéologique en Galatie et Bulgarie etc. ἐν ἀποφασίστῳ περὶ αὐτῆς.

3. Κρήνη. Ὁ ἱταρὸς κ. Α. Κοπάσης εἰς δύο συνεδριάσεις ἀνεκoinώσατο ἡμῖν ἰδίαν μελέτην ἐπιγραφομένην ἐπὶ περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς Ἀππέρης, τοῦ ἐπινείου αὐτῆς Κισσοῦ καὶ τῆς Πολυφρόνης ἐγερθεῖσα ἀκριβοῦς καὶ ὡς ἐπισταμένης μελέτης τῶν καμένων διακρίσεως ἀκριβατικῆς καὶ προσδιορίσεως τῆς τοποθεσίας τῶν κρητικῶν πολιματιῶν. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀπεφασίσα νὰ συμπεριλάβῃ τὴν πραγματεῖαν εἰς τὸ παράρτημα.

4. *Ἀποκρίαι Ἑλληνικαί*. Ὁ αἰδ. κ. Curtius ἐρεῖλαις τὴν προσοχὴν τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὰς ἀρχαίους καὶ ἀνταποκρίσεις περιγραπτῶν συγγρῆτων. Κατὰ τινὰ αὐτῶν ἐπιστέλλονται εἰς τὸν λονδίνειον «Χρόνον», εἰς Καρριστὴν τῶν βορρῶν Ἰνδῶν, εὐρεταί ἀποκρίαι Ἑλληνικαί, μελυσμένην ἐκ τῆς φυσιογνωμίας καὶ τῶν ἡθῶν καὶ ἔθνων αὐτῆς, ὡς καὶ ἐκ τῆς περὶ αὐτῆς ἀπορίας τῶν περιόκτων. Κατ' ἄλλον δέ, ἐν τῇ γῶγᾳ τοῦ Σουαλῆ, ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἀφρικῇ, εὐρεταί παρόμοιος ρητὴ. Ὁ αἰδ. κ. Curtius ἐκράζει τὴν γνώμην, ὅτι αὗται διόν νὰ θεωρηθῶσι λείψαν τῆς ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου γενομένης περιήσεως εἰς τὰς μεμακροσημένους πτυχὰς γῆας.

Καὶ Λεγεωνικά μελέται. Ὁ κ. Κοπῆς παρουσίᾳ δύο μολύβδινων συντάγματα εὐρεθέντα ἐν Κρήτῃ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σελίου, ἐν θέσει καλομένην σήμερον Σούγια, ἐκείναι τὰ ἱερὰτα πύλαις ὀνομαζόμενης ἄλλοτε Σούτ (ἡ Σίτα). Τούτων τὸ μὲν, ἔχει μήκος 17 ἐκαστομέτρων καὶ ἀνώτερον ὕψος 8 περίπου· εὐραίνει δὲ δύο κλημένους καὶ κρατούντας τὸν μὲν καθῆραν, τὸν δὲ ὀρθαν ἀριστερῇ γυνίκα ἐχούσαν τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου ἀνδρὸς πρὸ αὐτῆς ἱσταμένου· ἀριστεροὶ οὗτοι φαίνονται ὡς κλειότες τῶν μουσικῶν ὁ εἰς διὰ τῆς δεξιᾶς στυματῶν τὸν ἑτερον· δεξιὴ ἀνὴρ καθηται ἐπὶ κορυφῇ δάφνης καὶ πέραν αὐτοῦ ἱσταται ἑτερος ἄνθρωπος τὴν δεξιὰν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου ὡς ἀπλησιαιμένης. Τὸ ἑτερον σύμπλεγμα ἔχει μήκος 11 ἐκαστομέτρων καὶ ἀνώτερον ὕψος 6—8· ἀνὴρ φέρων περιεργαλίαν διδάσκει καθημένο νεανίαν αὐλῶν πρὸ τούτου καθηται γυνή, καὶ δεξιὸν ἐτέρα ἀκουμβῶσα ἐπὶ ὤμῳ αὐτοῦ, παρ' αὐτὴν δὲ ὀρθὸς ἀνὴρ ἐν προσοχῇ ἀκροῦται. Αἱ παραστάσεις αὗται θεωρήθησαν ἀνέκδοτοι τῇ Ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ.

Ἡ ὑπὸ τοῦ συλλόγου τῇ ἐπιτροπῇ παραπεμφθεῖσα «περιγραφή τῶν δακτυλιοειδῶν τῶν ἀνευρεθέντων ἐν Ἀπολωνίᾳ τῆς «Πείρου», ἡ γενομένη ὑπὸ τοῦ Σ. μητροπολίτου Ἀμασειᾶς κ. Ἀθῆμου, ἐδόθη εἰς μελέτην τῷ κ. Alex. van Millingen.

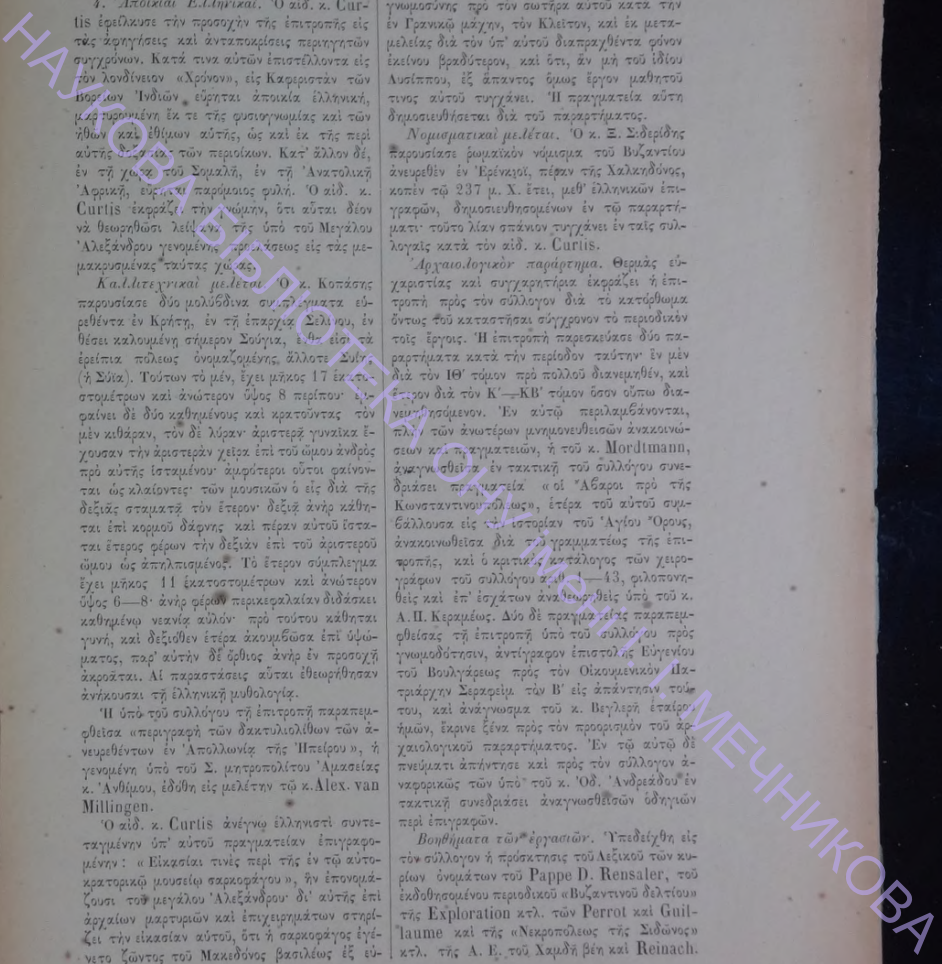
Ὁ αἰδ. κ. Curtius ἀνέγνω Ἑλληνιστὶ συνταγμένην ὑπ' αὐτοῦ πραγματείαν ἐπιγραφομένην: «Εἰκασταί τινες περὶ τῆς ἐν τῷ αυτοκρατορικῷ μουσεῖῳ σαρκοφάγου», ἣν ἐπὶ ὀνομαζοῦσι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου δι' αὐτῆς ἐπὶ ἀρχαίων μαρτυρῶν καὶ ἐπιγραφμάτων στήριξε τὴν εἰκαστὴν αὐτοῦ, ὅτι ἡ σαρκοφάγος ἐγένετο ζῶντος τοῦ Μακεδόνα βασιλέως ἐξ εὐ-

γνωμοσύνης πρὸ τὸν σωτῆρα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐν Γρανικῷ μάχῃ, τὸν Κλεῖτον, καὶ ἐκ μεταμέλειας διὰ τὸν ὑπ' αὐτοῦ διαπραχθέντα φόνον ἐκείνου βραδύτερον, καὶ ὅτι, ἐν μὴ τοῦ ἰδίου Λυσίππου, ἐξ ἀπάντος ὅμοιος ἔργον μαθητοῦ τινος αὐτοῦ τυγχάνει. Ἡ πραγματεία αὕτη δημοσιευθήσεται διὰ τοῦ παραρτήματος.

Νομισματικά μελέται. Ὁ κ. Σ. Σιδερίδης παρουσίᾳ βωμολόχων νόμισμα τοῦ Βυζαντίου ἀνευρεθὲν ἐν Ἐρέναιῳ, πέραν τῆς Χαλκηδόνος, κοπὴν τῷ 237 μ. Χ. εἶται, μετ' ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν, δημοσιευθεσμένων ἐν τῷ παραρτήματι· τούτω ἵσαν σπάνιον τυγχάνει ἐν ταῖς συλλογαῖς κατὰ τὸν αἰδ. κ. Curtius.

Ἀρχαιολογικὸν παράρτημα. Θεωρίας εὐχαριστίας καὶ συγχαρητέας ἐκράζει ἡ ἐπιτροπὴ πρὸς τὸν συλλόγον διὰ τὸ κατόρθωμα ὄντως τοῦ καταστήσει σύγχρονον τὸ περιοδικὸν τοῖς ἔργοις. Ἡ ἐπιτροπὴ παρασκεύασε δύο παραρτήματα κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐν μὲν διὰ τὸν 10^{ον} τόμον πρὸ πολλοῦ διανεμηθὲν, καὶ ἑτερον διὰ τὸν 11^{ον}—12^{ον} τόμον ὅσον οὕτω διανεμηθόμενον. Ἐν αὐτῷ περιλαμβάνονται, πλὴν τῶν ἀνωτέρων μνημονευθεισῶν ἀνακινουμένων καὶ ἐπιγραφῶν, ἡ τοῦ κ. Mordmann, ἀναγνωσθεῖσα ἐν τακτικῇ τοῦ συλλόγου συνεδριάσει πραγματεία «οἱ Ἀβασοὶ πρὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ συμβάλλουσα εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀγίου Ὄρους, ἀνακινουθεῖσα διὰ τῶν γραμματικῶς τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ὁ κρατὶς ἀπὸ τῶν τῶν χειρογράφων τοῦ συλλόγου α. φ. 1—43, φιλοπονηθεῖς καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἀναγνωσθεῖς ὑπὸ τοῦ κ. Α. Π. Κεραμῆος. Δύο δὲ πραγματείας παραπεμφθείσας τῇ ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ συλλόγου πρὸς γνωμοδότησιν, ἀντίγραφον ἐπιστολῆς Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Σερραίου τῶν Β' εἰς ἀπάντησιν τούτου, καὶ ἀνάγνωσμα τοῦ κ. Βεγλερ ἑταίρου ἡμῶν, ἐκρινε ξένα πρὸς τὸν προορισμὸν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ παραρτήματος. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ πνεύματι ἀπήντησε καὶ πρὸς τὸν συλλόγον ἀναφορικῶς τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ὁδ. Ἀνδρεάδου ἐν τακτικῇ συνεδριάσει ἀναγνωσθεῖσάν ὁδηγῶν περὶ ἐπιγραφῶν.

Βοηθήματα τῶν ἐργασιῶν. Ἡ ἐπεδίδθη εἰς τὸν συλλόγον ἡ πρόστασις τοῦ Λεξικοῦ τῶν κυρίων ὀνομάτων τοῦ Pappe D. Rensaler, τοῦ ἐκδοθρομένου περιοδικοῦ «Βυζαντινὸν δελτίον» τῆς Exploration κτλ. τῶν Perrot καὶ Guillaume καὶ τῆς «Νεκροπόλεως τῆς Σιδωνος» κτλ. τῆς Α. Ε. τοῦ Χαμδὴ βὲν καὶ Reinach.

Τούτων τὸ πρῶτον ἠγοράσθη, τὸ δὲ δεύτερον ληφθήσεται ἐπ' ἀνταλλαγῇ. Χρησιμώτατον διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν χωρῶν ἡμῶν εἶναι καὶ τὸ σύγγραμμα τοῦ Lebas «Inscriptions de l'Asie Mineure» οὗ τινος τὴν πρόστασιν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐψηφίσατο ὁ σύλλογος ἀλλ' εἰσέτι δὲν ἐξεπλήρωσεν. Εἴθε ν' ἀκούσωμεν αὐτὴν κατὰ τὴν νέαν περίοδον.

γ) Ὁ κ. Ὁδ. Ἀνδραδάκης ἀναγινώσκει τὴν ἐκδοσιν τῆς Ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσας ὅδε·

Φίλοι ἐταῖροι,

Ὅσοι, ἢ τετρακλῆς ἐκείνη, ἥτις τὸν ἡμέτερον σὺλ·λον τῷ θεῷ πνύματα τοῦ Πλάτωνος ἰδρύσατο, τῷ χρόνῳ ἠύχθη, οὕτω καὶ τὰ ἔργα τοῦ συλλόγου τῷ χρόνῳ ἐπεξετάθησαν καὶ μάλιστα διὰ τῆς προέχουσας εἰς τὸν κανονισμὸν αὐτοῦ καὶ τοῦ παιδευτικοῦ σκοποῦ, ὅστις συνετέλεισεν εἰς τὴν ποιεῖν πραγμαγῶν τῶν γραμματικῶν... Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἐρᾶ ἐπὶ εὐφροῇ ἐστὶ διεξέσταντο ἐστὶ ἀφ' ἑκείνης, ἡ σημαία τοῦ συλλόγου οὐδαμῶς οὐδέποτε ἐπὶ πλάττει οὐσα ἀνεσπλημένη· παρεστάλη μὲν, ἀλλ' ὁ ἱσθὺς αὐτῆς ἐπερλήθη, ἐτοίμη δὲ πάντοτε νὰ ἐλάτῃ καὶ αὐθὺς τὴν πορείαν αὐτῆς πειδὺν καὶ μαθηματικαῖς καταπαύσῃ καὶ ἡ ἀγάπη τῶν πνεύματων περιβάλλῃ αὐτὴν, ὡς ἄλλοτε ἄνδρες ἄξιοι τοῦ βονόματος αὐτῶν, ὑπὸ ὠφελῶν ἀρχῶν καὶ πεπαιγμένων ἐμπνεύμενοι, περιέβαλον, ἄνδρες ἐν νῦν ἔχοντες τὴν ἀληθὴ τοῦ γένους πρόοδον, ὡς ἤσαν ἀληθῶς προδευτικοί, καὶ οὐδὲν πλέον. Οἱ ἀληθῶς ἄνδρες οὐδαμῶς οὐδέποτε οὐδαμῶς ἐρποντο, ἐπαιτῶντο εἰς ὕψος ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν καὶ τὴν πραγματοποιοῦσιν αὐτῶν ὡς μόνον μελέται ἐχουσι. Μακάριοι οἱ τοιοῦτοι, μακάριοι οἱ ἐπόμενοι αὐτοῖς!

Εἰπομεν, ὅτι ἡ σημαία, κἂν ἐπὶ τὰ ἐστὶ τῆς εὐφροῆς παρήλθοι, οὐδαμῶς κατέπεσε. Ποῦ λοιπὸν αὐτή, ποῦ ὁ ἱσθὺς αὐτῆς; Ὁ σύλλογος οὐδαμῶς ἐπαύσατο ἀποπτεῖν τὸ κατὰ δύναμιν ἔρπον ὑπὲρ τοῦ παιδευτικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ. Ἀλλὰ τὰ ἑαυτῶν σημαία τοῦ ἐνδόξου τῆς σημαίας αὐτοῦ ταύτης παρήλθοντος εἰς τὰ παιδευτικὰ διαγωνίσματα, ὁ Καραπάνειος ἀγὼν καὶ ὁ Βουτσαϊνέος ταῦτα δὲ ἡ παιδευτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ συλλόγου ἐπιθυμοῦσα ζωηρότερα νὰ καταστήσῃ πρόβειν τῷ συλλόγῳ δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς ἀπὸ 2/1 Ἰουλίου 1890, ἔτι πρὶν ὅτι ἦν, ὡς ἀναδημοσιεύθησι τὰ προγράμματα αὐτῶν, τὰ τε γενικὰ καὶ τὰ ἐδικὰ, ἐν

ταύτῃσιν ἰδίῳι, ἀγγεληθὲν δὲ διὰ πασῶν τῶν ἀπανταχοῦ ἐλληνικῶν ἐφημερίδων διὰ καταλήλων ἀγγελίων ἢ ὑπαρχῶν αὐτῶν καὶ προσκληθῶσι πάντες νὰ μετάρσχωνσιν αὐτῶν. Μετὰ ἐν ἑτὸς οὐδὲν ἐγένετο, καίπερ τοῦ συλλόγου τὴν πρότασιν ἀποδεξαμένου καὶ ἐπαίνεσαντος, ἐφ' ᾧ ἡμετέρα ἐπιτροπὴ ἠναγκάσθη νὰ ὑπομνήσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἡδὲ ἐλθόντος συλλογικοῦ ἑτους, παρακαλοῦσα ἅμα, ὅπως καὶ τὸ ἐκδοθὲν πρόγραμμα τοῦ Βουτσαϊνέου ἀγῶνος ἀνατυπωθῇ ὡς ἐνέργειαν ἐσθλῆματός τινα. Ἢ δὲ δημοσιεύσεια διὰ τῶν τριῶν ἐφημερίων ἐλληνικῶν ἐφημερίδων ἀγγελεῖα τῆς ἐκδόσεως τοῦ νέου προγράμματος τοῦ Βουτσαϊνέου ἀγῶνος ἥμισυ σαφὲς ἐγένετο. Τούτων ἕνεκα ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ συλλόγου μετὰ λύπης τὸ πρῶτον νῦν κατὰ τὸ ἑτος τοῦτο οὐδέμιν ἔχει νὰ ὑποβάλῃ αὐτῷ ἔλθῃσιν περὶ τῶν ἀγῶνων, ἅτε οὐδεὶς νομίματός ἀποσταλέντος αὐτῇ. Καὶ ὅμως ἡ ἀνάγκη τοῦ Καραπάνειου ἀγῶνος, εἰς τὴν πρώτῃν ἀφροσύνην παίδευσιν, ὑπὲρ ποτε νῦν κανερὰ ὑπάρχει· ἐπίσης δὲ καὶ ὁ Βουτσαϊνέος ἀγὼν, συντελέσας εἰς τὴν διακρίσιν καὶ ἐπίλυσιν σπουδαιωτάτου παιδευτικοῦ ζητήματος, ὑπὲρ ποτε ἐπείγει. Ὁ πρῶτος ἀγὼν ἐστὶ περὶ συντάξεως ὁδῶν τῆς πρώτης παιδείας, ἀλλ' ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ἀφροσύνην εἰς τὴν μέσσην παιδείαν, διότι ὁ μὲν ἐστὶ περὶ συντάξεως ὁδῶν τῆς μέσης παιδείας, ὁ δὲ ἱστορίαν ἐν περιλήψει τῆς συντάξεως, ἀναπαύσεως καὶ σημερινῆς καταστάσεως τῶν λεγομένων πρακτικῶν ἢ πραγματικῶν σχολῶν (practiques) ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ ταῖς ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικής. Τὰ ζητήματα δὲ αὐτὰ, ἅπερ πολὺν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦδε ἀπὸ ἐκκαίδεκα ἐτῶν ἐμελετήθησαν καὶ ἀνεπαύθησαν καὶ ἅπερ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ προγράμματι τοῦ συλλογικοῦ μὲν κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετηρίαν τοῦ συλλόγου μὲν γενομένου δὲ συνεδρίου μελετήθησαν, πολλοὺς ἀπασχολοῦσι νῦν, ὡς γινώσκοντες ἵνοι δὲ, οἱ καὶ τολμηρότεροι, παρέχονται καὶ ἀπορρίπτονται πολλὰς γνώμης ἀντὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς μελέτης καὶ παρασκευῆς. Εἰς τοσοῦτον δὲ τολμῆς ἀφικοντο πολλὰς οὕτω, ὥστε καὶ αὐτοὶ αὐτὰ τὰ ἐρᾶ, τὴν κλασικὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀρχαίαν φιλοσοφίαν καὶ γινώσκοντες ἡμῶν ἱστορίαν, καὶ ἐκείνην μὲν τὴν φωστὸδον σκοποῦσαν τὸν νῦν ἀπορρίπτονται, ταύτην δὲ κερκῶν. Συγκρίνοντες δὲ οὗτοι τὰ ἀσφάλματα ὑπὲρ πρακτικῆς τινος δὴθεν ἀμφοτέρω παιδείᾳ ὑπερμαχῶσι καὶ ἐπικαλοῦνται ἐλαφρὰ τῇ κα-

διὰ, ἅπερ παρὰ τοῖς ἄλλοις γίνονται, καὶ οὐδὲν τὸ σαφὲς καὶ ἐπιστημονικῶς ἐξηκρινόμενον προβάλλουν. Τὸ ἀνάθεμα κατὰ τῆς κλασικῆς παιδείσεως βάλλοντες ἐπιλαμβάνονται ἐπὶ ἀρεταῖς αὐτῇ καὶ κατὰ τὴν ἀναγνώσιν αὐτῶν διατρέχουσιν κατὰ τὴν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος ἐν αὐτῇ τῇ γῶγῃ, ἥς τὸ παιδευτικὸν σύστημα ἔπικει δυνάμει, ὑπ' ἀνδρῶν, ὡς οἱ Οὐμβόλδοι, οἱ Βίγκελμπερ, οἱ Λεσβίγιοι, οἱ Γαλίτες, οἱ Σάλλερ, οἱ Ἀντ. οἱ Σάλλερ καὶ λοιποὶ. Ἐπιλαμβάνονται, οὗτοι οἱ μεγάλοι οὗτοι ἄνδρες τῇ ἐπιτροπῇ τοῦ ἀρχαίου καὶ καινοῦ πνεύματος ἐδημιουργήσαν τὰ ἀριστὰ ἔργα τῆς φιλολογίας τοῦ ἔθνους αὐτῶν.

Βεβαίως, μελετωμένοι τῆς ιστορίας τῆς παιδείσεως ἐν Γερμανίᾳ, οὐ μὴ ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως, τολλαχόστον ἀπὸ τοῦ κατεύθυντος ἀνθρωπισμοῦ, καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων, ἅπερ οἱ λεγόμενοι πραγματικισταὶ (realistes) ἀπὸ τοῦ Κορμενίου προήγαγον καὶ ὅσα ἀντέλεξαν οἱ ἀνθρωπισταὶ (humanistes) κατ' αὐτῶν τοῖς εἰς στατιστικὰς, τὰ πορίσματα ἰσχυρῶς ἐκδημιουργήσαν καὶ οὐχὶ ἐνέριστα αὐτοῖς. Οἱ μελέτισταὶ τῆς ιστορίας παρατηρήσουσι μάλιστα τὴν διαφοράν, ἥτις ὑφίσταται, τοῦ ἰδρύματος τοῦ Francke πρὸς τὸ πρῶτον ἐπιτελεθὲν πραγματικὴν σχολεῖον (realschule), ἰδρυμα τοῦ διακόνου Χριστοφόρου Samler τῷ 1738 ἐν Ἀλλῃ, καὶ τοῦτο πρὸς τὴν πραγματικὴν σχολὴν τοῦ Jon. Jul. Hecker (1747) καὶ πρὸς τὸ τοῦ διακόνου αὐτοῦ Αὐγούστου Spilleke, μελίστα καὶ πρὸς τὸ πρόγραμμα τοῦ 1859 καὶ τὸ τοῦ 1882. Σὺν τούτοις ὅμως πολλὰ διδάσκει καὶ ἡ ἱστορία τῆς παιδείσεως τοῦ ἔθνους ἡμῶν τοῦλάχιστον κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα. Πρὸς διευκρίνισιν πάντων τούτων δέον νὰ ἐπιστευθῇ ὁ Βουτζίνας ἀγὼν τοῦλάχιστον.

Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ ἡμῶν τῇ ἐνάρξει τοῦ παρόντος ἔτους προσκλήθησα διὰ τοῦ ἀπὸ 11 Ἰουνίου 1891 ἐγγράφου τοῦ προεδρείου, ἐπειγομένου νὰ ἀνακοινῇται τῷ σέβ. Μητροπολίτῃ Κολωνίας τὴν ἰδρυσὶν ἐν Νικοπόλει τοῦ Εὐανθίου παρθενιαγωγείου, διεβέβησε τῷ προεδρεῖω τοῦς ὅρους, καθ' οὓς κατ' αὐτὴν ἔδει νὰ συνενοηθῇ ὁ σύλλογος μετὰ τῆς κοινότητος, ἐν ἣ ἔγνω οὗτος νὰ ἰδρῇ τὸ Εὐανθίον. Πρὸς τούτους ἡ ἐπιτροπὴ ὑπέδειξε καὶ κατέλλησαν διδασκάλισαν, ἥτις καὶ διορισθεῖσα ἀπῆλθεν εἰς Νικόπολιν, ἐν ἣ ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου λειτουργεῖ τὸ παρθενιαγωγεῖον, ὅπερ ἡ ἀσπίς Εὐανθίου Μ. Θεοφιλίδου διὰ τοῦ δωρητηρίου καὶ

τῆς διαθήκης αὐτῆς καθώρουν, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ σύλλογος εὐεργετήσα τῶν ἑλλήνων γραμμάτων ἀνιγνόμεναι τε καὶ ἀνεκρίβει.

Τῇ ἐκπαιδευτικῇ ἐπιτροπῇ περιεμνήσαντες πρὸς κρίσιν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μεταφράσεις τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ Βιβλίου ἀναγνώσεως καὶ διδασκαλίας ὑπὸ Bruno ὑπὸ τῆς κ. Τριγενίας Ζαχαροπούλου, πραγματεία παιδευτικῇ τοῦ ἐν Σοφίᾳ ἱατροῦ κ. Πολυζωίδου, οἱ χάρται καὶ ἀελαττες τοῦ κ. Νεράντζη ἐκ Λειψίας καὶ Συντακτικὸν γήμισμα ὑπὸ Ἰω. Ἀγακίδου. Τούτων τοῦ μὲν πρῶτου ἡ κρίσις ὑπεβλήθη ἡδὴ τῷ συλλόγῳ, τῶν δὲ ὑποβάλλεται ἐν σμικρῷ χρόνῳ.

Ταῦτα τὰ ἔργα τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις κατὰ τὸ λήγον ἔτος προέδρον μὲν ἔσται τὸν ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τεταγμένον αὐτῇ ἑτερον τῶν ἀντιπροσέδρων, ἱατρίν κ. Ἀν. Χρηστοδίνην, γραμματεῖα δὲ τὸν τὴν ἐκθεσιν ταύτην ὑποβάλλοντα, καὶ μέλη τοὺς κκ. Βακαλόπουλον Κ., Βακαλόπουλον Ἀπ., Βεγλερὴν Θεογ., Οἰκονομίδην Δ., Παπαγιαννοπούλου Ν., Φωκιδὴν Ἀπ., Καττήρηστον Π., καὶ Χατζηγεωργίου Χρήστον, συνήλθε δι' εἰς ὅκτω συνεδρίασεις.

Ἦν ἡ παρουσία, ἔχετε, δικαίη, ὅς δὲ θεὸς τοῦ αἵματος καὶ τῆς ἀγάπης εἴη μὲν ἡμῶν.

δ') Ὁ γὰρ γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν ἐκθεσιν τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα ὡς:

Φίλοι ἐταῖροι,

Ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ συγκεκριμένη, ὡς γνωστόν, ἐκ τῶν κκ. Σ. Πολυζωίδου, Μηνῆ Αὐθεντοπούλου, Θ. Σαλτέλη, Ἀχιλ. Χρηστοδίνου, γραμματεὺς τοῦ συλλόγου, Γ. Πουλοῦλιδου, εἰδικὸς γραμματεὺς, Ξ. Σιδερίδου, γραμματεὺς τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς καὶ Δημοσθένους Οἰκονομίδου γραμματεὺς τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς, ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς συνεδρίᾳ, τῇ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ σεβαστοῦ προέδρου τοῦ συλλόγου γενομένη, ἐκλεξαμένη προέδρον μὲν αὐτὴν τὴν κ. Θ. Σαλτέλην, γραμματεῖα δὲ τὴν κ. Μ. Αὐθεντοπούλου, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἀποφασίσαντα νὰ ἐκδώσῃ πάντα, εἰ δυνατόν, τὰ καθωστειρομένα δημοσιεύματα τοῦ συλλόγου, ἥτοι τὰ πρακτικὰ καὶ ἀναγνώσματα τὰ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1885 μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους 1891, δηλονότι τὰ τῶν συλλογικῶν ἐτῶν ΚΕ', ΚΣ', ΚΖ', ΚΗ', ΚΘ' καὶ Α' μετὰ τῶν ἀρχαιολογικῶν παρερμημάτων αὐτῶν

τῶν καὶ τοῦ Α' τόμου τῶν Ζώτων μνημείων τοῦ Ζωγραφείου ἀγῶνος, ἔτι δὲ καὶ τὸν ἐπιστημονικὸν κατὰλογον τῶν βιβλίων τῆς ἡμετέρας βιβλιοθήκης, ἀν' ἧθει παραδόθη αὐτῇ κατεστημένος, ἐπιδόθη μετὰ ζήλου εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σπουδαϊστῶν τούτων ἀποράσεων.

Αἱ δυσχερεῖαι, αἷς ἡ ἐπιτροπὴ ἀπέντησεν ἐν τῇ ἐκτέλει, καὶ οἱ κόποι, οὓς κατέβαλε, μάλιστα περὶ τὴν ἐκλογὴν καὶ ἐπεξεργασίαν τῆς γλωσσικῆς ὕλης καὶ κατὰ τὴν καὶ ἀντιπαραβολὴν αὐτῆς πρὸς τὴν τῶς ἐκδομένου, ὑπῆρξαν, εἶναι ἀληθές, μέγιστοι, καὶ αἱ δυσχερεστοὶ συνέπειαι τῶν ἐπὶ δεκάμηνον συνεχῶν μαθήων καὶ ἀγρυπνιῶν ἤσαντο ἤδη παρὰ τισὶ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς κατακαρνεῖ γινόμεναι, ἀλλ' ὅμως ἡ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τῆς αὐτῆς καὶ ἡ πρόκλησις αὐτῆς κατεχομένη φιλοτιμίας καὶ ἀμειλιμένη τὴν εὐγενὴ περὶ τοῦ ἔθλου ἀμύλλαν πρὸς ἐκείνην, οὐδ' ὅμως ἀπεδείκνυσεν οὐδ' ἀπῆλθον, ἀλλὰ συνέχισε καὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ αἰετίζου, εἰ μὴ μετ' αὐτῆς, μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἐργασμένη κατὰ δύναμιν, τῇ θεῇ συνάρσει καὶ τῇ εὐγενεὶ ἐνδραστήσασθαι καὶ ταῖς θερμαῖς προτροπαῖς τοῦ ἀγαστοῦ πρέδρου τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, νὰ ἀγγίξῃ εἰς πᾶσι μέσιν τὴν γενναίαν καὶ πῶς παραβόλον αὐτῇ ἀπόρρῃσιν κατὰ τὸ πλεῖστον αὐτῆς μέρος διδοῖ. Πλὴν τοῦ ἐπιστημονικοῦ κατὰλογου τῆς βιβλιοθήκης, ὅστις οὕτω παραδόθη αὐτῇ, πάντα τὰ λοιπὰ ἐξετυπώθησαν ἤδη καὶ ἐδημοσιεύθησαν ἤτοι

1) ὁ Κ' τόμος τοῦ περιοδικοῦ τοῦ συλλόγου, περιέχων τὰ ἀναγνώσματα καὶ τὰ πρακτικὰ τοῦ ΚΕ' καὶ ΚΣ' συλλογικοῦ ἔτους, ἤτοι τοῦ 1885—86 καὶ τοῦ 1886—87, ἀποτελούμενος ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν 33.

2) ὁ ΚΑ' τόμος, περιέχων τὰ τῶν συλλογικῶν ἐτῶν ΚΖ' καὶ ΚΗ', ἤτοι τοῦ 1887—88 καὶ τοῦ 1888—89, ἀποτελούμενος ἐκ 53 τυπογραφικῶν φύλλων.

3) ὁ ΚΒ' τόμος, περιέχων τὰ τῶν συλλογικῶν ἐτῶν ΚΘ' καὶ Α', ἤτοι τοῦ 1889—90 καὶ τοῦ 1890—91, ἐκ 41 τυπογραφικῶν φύλλων ἀποτελούμενος.

4) ὁ Α' τόμος τῶν Ζώτων μνημείων τοῦ Ζωγραφείου ἀγῶνος ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν 56, οὗ τῆς ὕλης ἡ ὅλη ἐπιπονυμία ἐπεξεργασία βραβεύεται ἀποκαλιστικῶς μόνον τῷ πρόδρῳ τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς κ. Θ. Σαλταγιάν.

5) τὸ ἀρχαιολογικὸν παράρτημα τοῦ 16' τόμου ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν 6, καὶ

6) τὰ ἀρχαιολογικὰ παράρτημα τῶν τόμων Κ'—ΚΒ' ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν 16, ὅπερ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔσται ἐτοιμὸν πρὸς δημοσίευσιν.

Ὡστε ἐξετυπώθησαν κατὰ τὴν ἡδὴ λήγον συλλογικὸν ἔτος φύλλα τυπογραφικὰ διακόσια πέντε.

Καὶ ταῦτα μὲν ἡ συντακτικὴ τοῦ ἡμετέρου συλλόγου ἐπιτροπὴ, τὸ ἐκντὸς καθήκον εὐσεβῶς ἐπιτελέσασα, ἐπαρξέ κατὰ τὸ συλλογικὸν τοῦτο ἔτος· εὐχαίται δὲ καὶ συνίσταται τῇ διαδοχῇ αὐτῆς, ἵνα συνεχίσουσα τὸ ἔργον αὐτῆς ἐκδῶ καὶ τὸν ἐπιστημονικὸν τῆς βιβλιοθήκης κατὰλογον σὺν τῷ ΚΓ' τόμῳ τοῦ περιοδικοῦ καὶ τῷ ἀρχαιολογικῷ τούτου παραρτήματι.

Περαιόντες τὴν βραχείαν ἡμῶν ταύτην καὶ ζῆρὸν ἐκθέσει καθήκον ἡμῶν ἱερὸν ἡγοούμεθα, ὅπως εὐχαριστήσωμεν καὶ πᾶσι μὲν τοῖς ἡμετέροις συναδέλφοις, μάλιστα δὲ τῷ ἀξιοτάτῳ συναδέλφῳ καὶ φίλῳ κ. Ξ. Σιδερίδῃ, τὰ μέγιστα βοηθήσαντί μοι εἰς τὸ πολυμάχητον τῆς ἐκτύπωσης ἔργον τῶν δύο ἀρχαιολογικῶν παραρτημάτων.

Ὡσαύτως καθήκον ἡγοούμεθα νὰ ἐκφράσωμεν δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν τε καὶ συμπαγὸς τοῦ συλλόγου πρὸς τὸν ἐξοχώτατον πρέδρον τοῦ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς παιδείας γραφεῖο ἐπὶ τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν πρὸς ἐκδοτὴν βιβλίων Ναιμ-βέν, καὶ ἰδίᾳ τῷ καλῷ ἀγαθῷ ὁμογενεὶ ὑπαλλήλῳ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου Α. Βαπορίδῃ ἐρευνῇ ἐπὶ τῇ εὐγενεὶ προθυμίᾳ, ᾧ ἐπεδείξαντο παρασχόντες πᾶσαν εὐκολίαν πρὸς ταχίστην ἐκτύπωσιν τῶν ἐπιρμήνων τοῦ συλλόγου δημοσιευμάτων.

Ἐπὶ τούτοις κατατίθεμεν σήμερον τὴν ὑφ' ἡμῶν ἀνατεθείσαν ἡμῖν χρεῖστη μὲν ἀλλὰ τιμωροσὴν ἐντολήν, ἀποφασίζοντες ἀφροντεῖς τὴν ἀγαθὴν ἐπιδοῖν, ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ, ἐν πλήρει εὐσυνειδήσει καὶ τῇ δυνατῇ ἀνησυχίᾳ τε καὶ κατὰ τοὺς καιροὺς τελεώσεται ἐκείνη ἡμέραν.

Ὁ πρέδρος εὐχαριστῆσαι πᾶσι τὰς ἀναγνοῦσι τὰς διαφόρους ἐκθέσεις, λυεῖ τὴν συνάδελφον.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΡΙ'

(Έκτατος)

Τῆς 26 Ἀπριλίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΟΥ.

(Ἀρχαιολογία).

Μετά τὴν ἀνάγνωσιν καὶ κύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῶν ὑφ' ἡγουμένῳ συνεδριάσεων, ὁ πρόεδρος ἀνέκρινε, ὅτι συνεκλήθησαν τὰ μέλη τοῦ συλλόγου πρὸς ἐκλογὴν κοσμητῶρων διὰ τὸ συλλογικὸν ἔτος 1892—1893 συνῶδα τῶ κοινισμῷ. Γενομένην δὲ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐπιτροπῶν ἐκλογὴν ἀνέκρινε, ὅτι συνεκλήθησαν τὰ μέλη τοῦ συλλόγου πρὸς ἐκλογὴν κοσμητῶρων διὰ τὸ συλλογικὸν ἔτος 1892—1893 συνῶδα τῶ κοινισμῷ. Γενομένην δὲ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐπιτροπῶν ἐκλογὴν ἀνέκρινε, ὅτι συνεκλήθησαν τὰ μέλη τοῦ συλλόγου πρὸς ἐκλογὴν κοσμητῶρων διὰ τὸ συλλογικὸν ἔτος 1892—1893 συνῶδα τῶ κοινισμῷ.

Πρόεδρος ὁ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΟΥ.

Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Χρ. Σαπφιστοῦ καὶ ὁ κ. Δ. ΜΑΛΙΝΑΣ.

Γενικὸς γραμματεὺς ὁ κ. Ἀγ. Χρηστίδης.

Εἰδικὸς γραμματεὺς ὁ κ. Κ. ΚΟΚΚΟΛΙΤΗΣ.

Βιβλιοφύλαξ ὁ κ. Ν. Παπαγιαννοπούλης.

Ταμίας ὁ κ. Δ. ΜΗΛΩΤΗΣ.

Λογιστὴς ὁ κ. Διον. Κοντογεώργης.

Ὡς ἐπιμεληταὶ δὲ γίνονται δεκτοὶ οἱ ὑπὸ τοῦ προέδρου προταθέντες: τῶν μὲν ἀρχαιολογικῶν συλλογῶν ὁ κ. Ξ. Σιδερίδης, τῆς δὲ ὀργανοθήκης ὁ κ. Σ. Βεργίλης.

Εἰτα προτείνονται πρὸς ἐπικύρωσιν ὑπὸ τοῦ συλλόγου τὰ μέλη τῶν διαφόρων διακρίσεων ἐπιτροπῶν, καὶ γίνονται δεκτοὶ ὡς τοιοῦτοι τῆς μὲν φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς οἱ κκ. Αἰθεντόπουλος Μ.—Βαλαβάνης Ι.—Σαλτέλης Θ.—Οἰκονομίδης Δ.—Παπαγιαννοπούλης Ν.—Παρίσης Κ.—Πετρακίδης Π.—Σαλτέλης Θ.—Χατζηγεωργίου Χρ.

Τῆς ἀνθρωπολογικῆς οἱ κκ. Ἀριστορίδης Γ.—Ἀμπέλιδης Μ.—Γεδιῶν Μ.—Ζαβιτόπουλος Σπ.—Κοκκοιλίτης Κ.—Λογοθέτης Μ.—Ναούμ Ι.—Περδικίδης Κ.—Χατζηγεωργίου Π.—Χρηστίδης Ἀν.

Τῆς ἀρχαιολογικῆς οἱ κκ. Βεργίλης Γ.—Γεδιῶν Μ.—Calvert J.—Curtis G.—Καμπανάκης Π.—Κοπάκης Α.—Long Α.—Μανσούρας Π.—Millington Α.—Mordtmann Α.—Περδικίδης Κ.—Σιδερίδης Ξ.—Σβηρνώφ Α.

Τῆς ἐκπαιδευτικῆς οἱ κκ. Ἀνδρεάδης Ὁδ.—Βακαλόπουλος Κ.—Κεράλας Μ.—Κοντογεώργης Διον.—Οἰκονομίδης Δ. Π.—Παπαγιαννοπούλης Ν.—Πολύκριτος Σ.—Φωτιάδης Ἀπ.

Τῆς ἐπιστημονικῆς οἱ κκ. Ἀποστολίδης Γ.—Ἀποστολόπουλος Σ.—Βεργίλης Θ.—Γιαννου-

(Ἑλλ. Φιλ. Σύλλογος—Τόμος ΚΓ')

λάτος Ν.—Ἰακώβου Μ.—Ἰωαννίδης Ι.—Μακρίδης Β.—Μαλιάνης Η.—Μαλλιάδης Δ.—Νικολόπουλος Π.—Παπαζοῦλου Θ.—Πηλιακῶρος Α.—Πουλιδίδης Γ.—Ρωσσόλατος Γ.—Τάσκος Γ.—Χρηστίδης Ἀγ.

Τῆς οἰκονομικῆς οἱ κκ. Γεράρδος Α.—Μαυρογεωργάτος Α.—Πρίντζης Π. Ν.—Φωτιάδης Ν.—Χατζηπουλὸς Ι. Κ.

Τῆς συντακτικῆς οἱ κκ. Αἰθεντόπουλος Μ.—Βαλαβάνης Ι.—Σαλτέλης Θ.

Τῆς ἐλεγκτικῆς οἱ κκ. Μαυρογεωργάτος Α.—Πρίντζης Κ.—Φωτιάδης Κ.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΡΙΑ'

(Τακτικὴ)

Τῆς 27 Ἀπριλίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΟΥ.

Ἀναγινώσκονται καὶ κυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς ἡγουμένης τακτικῆς συνεδριάσεως, μετ' ὧς ἀνακοινῶνται τῶ συλλόγῳ περιλήψεις τῆς ἀλληλογραφίας.

Εἰτα ὁ πρόεδρος ἀνέκρινε, ὅτι τῶν κοσμητῶρων μεταβάντων ἐν σώματι παρὰ τοῦ κ. Κ. Καραθεοδωρῆ, ἐνα ἀναγγέλλουσιν τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς προέδρου τοῦ νέου συλλογικοῦ ἔτους, ὁ κ. Κ. Καραθεοδωρῆς ἔφευξε μὲν τὴν ἐπὶ τούτῳ ἀρετὴν αὐτοῦ ἐννοεῖται ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν ἀμετάκλητον αὐτοῦ ἀπόφασιν νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τὴν λίαν τιμητικὴν ταύτην θέσιν.

Ἡ παραίτησις τοῦ κ. Κ. Καραθεοδωρῆ ὑποβληθεῖσα τῶ συλλόγῳ γίνεταί ἀποδεκτὴ, ὁρίζεται δ' ὡς ἡμέρα ἐκλογῆς νέου προέδρου ἡ προσεχὴς τετάρτη.

Εἰτα ὁ πρόεδρος ἀνακοινῶνται τῶ συλλόγῳ τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ Εὐανθίου παρνεναγωγείου. Ὀλίγον μετὰ τὴν θάνατον τῆς Εὐανθίας Μουράττη Θεοφίλου, ὁ σύζυγος αὐτῆς δι' ἐδωτικῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὴν Τράπεζαν ἡγείρεν ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἡμετέρου συλλόγου κατατεθειμένου ὑπὸ τῆς μακαριότητος ποσὸς πρὸς ἱδρύσιν παρνεναγωγείου. Ἐπ' ἀπολύσεως μακρὰ ἀλληλογραφία καὶ σύμφωνος ἐν τῶ συλλόγῳ, κατόπιν τῶν ὁποίων ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐδῆλωσε τῶ συλλόγῳ δ' ἐπιστολῆς αὐτῆς κατὰ διεκτέλεσιν τοῦ 1888, ὅτι ἔχει εἰς

τὴν διάθεσιν αὐτοῦ τοῦ τόκου τῆς καταθέσεως, ἀπὸ ἀποσταλῆ προκηρυγμένης αὐτῇ τῇ περὶ ἀποβιώσεως τῆς καταθέσεως πιστοποιητικῆν. Τῆς ἐν λόγῳ ἐπιστολῆς παραπεμφθείσης εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν ἐπιτροπὴν, αὕτη ἐκφράσκει περὶ τοῦ καταλλήλου μέρους, ἐν ᾧ εἶδει νὰ ἰδρῶν τὸ παρθεναγωγεῖον, ὡς τοιοῦτο δ' ἐξελέξατο τὴν Νικόπολιν (Καρά-Χισρά) τῆς Μ. Ἀσίας. Τοῦ συλλόγου ἀποδεχόμενον τὴν ἐκλογὴν ταύτην τῆς ἐπιτροπῆς, τῶν δ' ἐπιστολῶν τύμων ἐπαρκούντων πρὸς διατήρησιν τοῦ παρθεναγωγείου, τὸ πρεσβεῖον ἐπέκληθη ἐφόδος τῆς ἐκτελέσεως τῆς τοῦ συλλόγου ἀπορρέουσας καὶ οὕτως ἴδρυνε τὸ παρθεναγωγεῖον τοῦτο, ἀποτείναν καὶ παρθεναγωγὸν μετ' ἐπιστολῆς μισθοδοσίας πενήτην καὶ ἑξήκοντα ἑξαετίας, ἐπὶ τούτοις δὲ πέμψαν τῇ Τραπεζῇ τὸ ζητηθέν πιστοποιητικὸν ἐννοήσαντες αὐτῇ αἰτούμενον τοὺς ἐπιδότους τόκους. Ἡ Τραπεζα οὖν, παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἀρνεῖται ἡδὴ καὶ πληρωσθὶ τοὺς τόκους ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ὁ κ. Μετὰ τῆς Θεοφιλίδος, σύζυγος τῆς διαθήκας, ἤγειρε καὶ ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ κληροδοτηθέντος ποσού. Ὁ πρεσβεῖον ὑπέβλεπε τὸ ζήτημα εἰς κρίσιν ἐιδικῆς ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ τῶν δικηγόρων καὶ Α. Πηννατωροῦ, Γ. Ἀποστολίδου καὶ Α. Χρηστίδου, οἵτινες ἀπεφάναντο, ὅτι, πρὶν ἢ γίνῃ ἀπόφασξις δικαστικὴ κατὰ τῆς Τραπεζῆς, σμύρει τῷ συλλόγῳ νὰ προβῇ εἰς προκαταρκτικὰς τινας ἐνεργείας παρὰ τοὺς συγγενεῖς τῆς διαθήκας, αἵτινες ἴσταν ὡρίσθημι ἴσονται διὰ τὰς περαιτέρω. Τὴν γνώμην ταύτην τῆς ἐιδικῆς τῶν δικηγόρων ἐπιτροπῆς ἀσπάζεται καὶ τὸ πρεσβεῖον καὶ προτείνει, ὅπως ἐπιψηφίσω αὐτὴν ὁ σύλλογος ἀναθέσθαι τοὺς εἰρημένους δικηγόρους τὴν ἐκτέλεσιν τῶν εἰρημένων προκαταρκτικῶν ἐνεργειῶν.

Ὁ κ. Πουλουλίδης ζητεῖ ν' ἀναγνωσθῇ ἡ τελευταία τοῦ συλλόγου πρὸς τὴν Τραπεζὴν ἐπιστολή, διότι, ὡς μανθάνει, τὸ παρεχόμενον αὐτῆς προβάλλει τὴν τοιαύτην ἀπάντησιν τῆς Τραπεζῆς. Κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ πρεσβείου, προστίθεται, ἡ ἐπιστολὴ εἶδει νὰ ἡ σύντομος, μὴ ἀπαιτῶν τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος.

Ὁ γεν. γραμματεὺς ἀπαντῶν λέγει ὅτι κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ πρεσβείου, ἡ πρὸς τὴν Τραπεζὴν ἐπιστολὴ εἶδει τὸν ἀντικτὸν νὰ ἐξετάξῃ τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος καὶ πᾶσαν ἐν γένει ἐποφάν αὐτοῦ, ὡς τοῦτο εἶναι εὐκόλῳ νὰ ἀποδειχθῇ.

Ὁ πρεσβὴς παρατηρεῖ, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ ἐπι-

στολὴ ἐγγράφη καταλλήλως καὶ συμφώνως τῇ ἀποφάσει τοῦ πρεσβείου.

Τὸ κ. Βραχμάκη παρατηρεῖ, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστολὴ δυνατόν νὰ κατατεθῇ κατόπιν μετὰ τῶν λοιπῶν τῆς ὑποθέσεως ἐγγράφων, ὁ σύλλογος ἀποδέχεται τὴν ἀνωτέρω πρότασιν τοῦ πρεσβείου.

Εἶτα ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ ψηφισοῦνται ὡς τακτικὸν τοῦ συλλόγου μέλος ὁ κ. Ὅσκαν, διευθυντὴς τῆς ἐνταῦθα Σχολῆς τῶν ὠρίων τεχνῶν.

Προτάσει τοῦ πρεσβείου ψηφίζεται ἑκατοντάκλιρος πίστωσις ὑπὲρ τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. Α. Οἰκονομίδης ἀναγινώσκει πραγματείαν αὐτοῦ «Πλωσιακὰ ἐκ τοῦλλόντου» (*), μετὰ τὸ πέρας τῆς οὐσίας ὁ πρεσβὴς εὐχαριστῶν τὸν ἀγαθὴν ἐπὶ τῇ ἀνακινώσει, λύει τὴν συνεδρίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΡΙΒ'

(Ἑκτακτος)

Τῆς 29 Ἀπριλίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΙΔΟΥ.

Ἀναγινώσκονται καὶ κυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς ἡγουμένης ἐκτάκτου συνεδριάσεως.

Ὁ πρεσβὴς ἀγγέλλει, ὅτι, μὴ ἀποδεχόμενον τοῦ κ. Κ. Καρθεοδωρῆ τὴν πρεσβείαν τοῦ σπ' ὄγκου διὰ τὸ συλλογικὸν ἔτος 1892—93, ὁ σύλλογος συνκλήθη πρὸς ἐκλογὴν νέου πρεσβείου.

Γενόμενος ψηφορραγία ἐκλέγεται ὡς τοιοῦτος ὁ πατὴρ κ. Ἀναστάσιος Χρηστίδης.

Μεθ' ὃ λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΡΙΒ'

(Τακτικῆς)

Τῆς 4 Μαΐου 1892

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΑΙΔΟΥ.

Τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναβληθεὶς, ἀνακινῶνται τῷ συλλόγῳ ἡ ἀλληλογραφία καὶ αἱ τῶν βιβλίων προσφοραί.

(*) Ἐν ταύτῃ μετὰ τὸ τέλος τῶν πρακτικῶν.

Ἡ παραίτησις τοῦ κ. Γ. Ἰωαννίδου ὡς μέλους τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς προτάσει τὸν προεδρεῖον γίνεσθαι δικητή.

Ἀναγνωσκέσθαι ἡ γαλλιστὶ παρὰ τοῦ κ. Γ. Μουράκη, ἀντιπροσώπου τοῦ συλλόγου, γενομένην πρὸς αὐτοὺς ἐν τῷ συμπόσιῳ τοῦ ἐν Παρισίοις συλλόγου πρὸς ἐνηθέρωσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν.

Γίνεσθαι μετὰ ἡ πρότασις τοῦ προεδρεῖου ὅπως σταθῇ καὶ σειρά ἐν τῶν πολλὰ πλὴν τευχῶν τοῦ περιεχομένου τοῦ συλλόγου εἰς τὴν ἐν Οἰνῶν ἀρτιστέστατον ἀδελφότητα «Φιλολογικήν».

Ἀγγελλεῖται τὸ ὕψος καὶ ψηφισθεῖσθαι ὡς τεκνικὸν τοῦ συλλόγου μέλος ὁ κ. Holas.

Ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγνώσκει πραγματείαν τοῦ ἐν Κερασούντι κ. Ἀριστ. Γ. Νεοφύτου, ἀντεπιστέλλοντος μέλους τοῦ συλλόγου, ἐπιγραφομένην «Τοπογραφικαὶ καὶ ἱστορικαὶ περὶ Κερασούντος σημειώσεις».

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀναγνώσματος ὁ κ. Δ. Οἰκονομίδης λαβὼν τὸν λόγον ἀνομιλογεῖ μετὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ὁμιλίαν, λέγει ὅμως, ὅτι σήμερὰ τίνα εἶναι ἄξιον σπουδαιοτέρως μελέτης. Δὲν παραδείχεται τὴν ὑπὸ τοῦ ἐπιστέλλοντος παραγωγὴν τῆς λέξεως Κερασούντος ἀπὸ τοῦ κέρας, ἀλλὰ μάλλον, λέγει, τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ταύτης παρήχθη ἀπὸ τοῦ κερασία. Ἀντιθέτως ταύτης παρήχθη ἀπὸ τοῦ κερασία, ἀπαίχεται τὴν γνώμην πρὸς τὸν ἐπιστέλλοντα, ὅτι ἡ Κερασὺς ἐκεῖτο πλησίον τῆς Τραπεζούντος· ἐπειδὴ δὲ σήμερον ἡ Κερασὺς καίτοι πολλὴ μακρὰν τῆς Τραπεζούντος, εἶναι πιθανόν ὅτι ἐγένετο μετοικασία τῆς τῶν κατοικῶν τῆς παλαιᾶς Κερασούντος. Τοιαῦτα παραδείγματα δὲν σπανίζουσιν. Ἡ ἁρῶν αὐτὰ παραδείγματα ἡ παρ' Ὁμήρῳ μυνημονομένη, σήμερον εὐρίσκεται ἐν ἑτέρῃ θέσει παρὰ τὴν ἄρχαίαν. Ἐπίσης δὲν παραδείχεται τὴν γνώμην τοῦ ἐπιστέλλοντος, ὅτι ἡ Κερασὺς κατοικήθη ὑπὸ Δωριέων, διὰ τὸν λόγον, ὅτι παρὰ τοῖς κατοικοῖς αὐτῆς ἀντὶ τοῦ α ἑπικρατεῖ τὸ η, ἐξ οὗ καὶ φρονεῖ ὅτι ἡ Κερασὺς εἶναι μάλλον ἰωνικῆς καταγωγῆς.

Ὁ κ. Γ. Βαλαβάνης παραδείχων τὰς ιδέας τοῦ κ. Οἰκονομίδου προστίθεται, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Κερασούντος εἶναι μεταλλευταὶ καὶ μεταβαίνουσιν ἐκεῖ, ὅπου εὐρίσκεται τὸ πολυτίμητον μέταλλον δὲν παραδείχεται λοιπὸν καὶ ὅπως τὸ τοῦ ἐπιστέλλοντος, ὅτι οἱ Τραπεζούνται ἤθελον θεωρηθῆναι ὡς σκηνῆται καὶ φορείου. Τοιαύτης μετοικασίας παράδειγμα, λέ-

γει, εὐρίσκοντες ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Νίγηρ τῆς Μ. Ἀσίας. Ἐπὶ τοῦ ὅρου Ταύρου ὑπάρχει χωρίον ὑπαγόμενον εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καλδίας, ὅς τις οἱ κάτοικοι μετοίκῃσιν εἰς πρώην ἀπόστασιν, διατρίβουσιν ὅμως τὴν παλαιὰν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῶν διοίκησιν.

Ὁ κ. Γωμιάδης φρονεῖ, ὅτι οἱ σημερινοὶ Κερασούνται δὲν εἶναι οἱ ἀρχαῖοι δὲν παραδείχεται δὲ τὴν γνώμην τοῦ κ. Βαλαβάνη, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Κερασούνται μετοίκῃσιν εἰς τὸ ἰσωπερικόν, διότι ταύτῃ μετανάστευσιν ἔδει, λέγει, νὰ γείνη εἰς παράλιον χώραν καὶ διὰ θαλάσσης, εἶναι δὲ ἐσφαλμένον, προστίθεται, ὅτι οἱ οἱ κάτοικοι τῶν ἀνατολικῶν παραλίων τοῦ Εὐξείνου εἰσὶ Ἀσῆοι, ὡς κοινὸς φρονεῖται.

Ὁ κ. Οἰκονομίδης παραδείχων τὴν τελευταίαν ιδέα τοῦ προαλλήσαντος λέγει, ὅτι ἡ λέξις Χαλδία εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ ἡ λέξις Ἀλδία, ἥς οἱ κάτοικοι καλοῦνται Ἀλδίοι, ἀλλ' ὅτι δὲν παραδείχεται τὴν ιδέα, ὅτι ἐν τῶν παραλίων οὐδέποτε μετοίκουσιν εἰς τὸ ἰσωπερικόν.

Ὁ κ. Κ. Περδικίδης παρατρεῖ, ὅτι οἱ Ἀλδίοι καὶ Χαλδίοι κατοικοῦσιν ἐν Ἀσίᾳ γὰρ ἔστι μετὰ τῆς ἐκτάσεως, ἀπὸ τοῦ Πόντου μέχρι τῆς Ἰεσοσταμίας, τὸ ὄνομα δὲ αὐτῶν σημαίνει μετακινήσας. Εἰσὶ δ' οἱ Χάλυδες λαὸς σημεῖος, φησὶ ἀπὸ τοῦ ὀνομα Λευκοσύνιοι, μετονομασθέντες ἐν τῷ ἐπιγραφισμῷ αὐτῶν Χάλυδες. Ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτῶν παραγίνεται καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Χαλὲπ (ܡܠܝܟܝܬܐ) ἥς τὸ ἀρχαῖον ὄνομα ἦν Χαλδὼν. Ἡ ἑλληνιστὶ, λέγει, καταγωγὴ τῶν Χάλυδων εἶναι ἀμερόβητος, ὡς περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνέφερον ἀλλοτε ἐν τινι αὐτοῦ ἀναγνώσκει.

Ὁ κ. Δ. Οἰκονομίδης οὐδαμῶς ἀπαίχεται τὰς περὶ Χάλυδων ἐθνολογικὰς ιδέας τοῦ κ. Περδικίδου, λέγει δὲ ὅτι δυνατόν ἐστι τῶν Ἀλδίων νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν, ὡς τοῦτο δύναται τις νὰ συμπαρήνῃ ἐκ τῆς γλώσσης τῶν κατοικῶν τῆς Χαλδίας, ἐν ᾗ εὐρήσκει εἰσέτι καὶ ὁμηρικὰς λέξεις.

Ὁ πρέεδρος δηλοῖ, ὅτι ὁ σύλλογος θέλει παρακαλεῖται τὸν κ. Ἀριστ. Νεφρυντὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πραγματείαν αὐτοῦ καὶ ἐξετάσῃ σήμερὰ τίνα, ἅτινα παρημέλησε, καὶ λαί τὴν συνεδρίαν.

МЕЧНИКОВА

Τῆς 6 Μαρτίου 1892.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΟΥ.

Ὁ κ. Δ. Οἰκονομίδης, εἰσηγητὴς τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς, ἀναγινώσκει τὴν ἐκθεσιν περὶ τοῦ Ζωγραφείου διαγωνίσματος ἔχουσαν ὧδε·

Φίλοι ἑταῖροι,

Ὡςτοι καὶ παντὸς εἰδους τῆς ἀρχαίας ἡμῶν
τίγνης λείψανα παρέρχονται εἰκόνα κατὰ
τὸ μᾶλλον καὶ ἥτις ἀκριβὲς ταύτην καθυλόν
ἐποχὰς διαφόρων ἀναπαριστώσων, οὕτω καὶ
τὰ πῶς ἀνὰ τὰ στάδια τῶν πολλῶν περι-
σφαιζόμενα ζώοντα τῶν κλισίῶς ἡμῶν μυητικά,
ὡν τὴν μάλιστα καὶ εἰς ταύτην εἰς τὴν φηκὴν
τῶν ἀνθρώπων ἐποχῶν συμβαλλόντων καὶ μᾶ-
λιστα εἰς τὴν ιστορίαν τῆς ἡμετέρας γλώσσης
καὶ εἰς τὴν γνώσιν τῆς ἐν διαφόροις ἐποχαῖς
διανοητικῆς καὶ κοινωνικῆς πρῶν καταστά-
σεως. Αὐτοὶ οὐδὲς ὁ ἀγνοῶν, ὅτι ἡ γλώσσα διὰ
τοῦ θεσμοῦ τῶν λέξεων αὐτῆς ἐκτετατωμένη,
οὕτως εἰπεῖν, τὰ διανοήματα καὶ αἰσθητά,
ἐστὶ καθ' ὅσον τὸν ἰσομετρεῖον ἀνθρώπου καὶ
τῆς ἰδιορίας αὐτοῦ, εἰκὼν τῶν διανοημάτων
καὶ αἰσθημάτων παντὸς μὲν ἀτόμου ἰδίᾳ, ὡς-
κλήρου δὲ λαοῦ καθυλόν, εἰκὼν διαχωρηθεῖσων
κατὰ τὰς περιστάσεις τὴν χαρὰν ἢ λύπην, τὴν
ὕψλην ἢ καὶ χαμηλὴν φαντασίαν, τὸ ἥσυχον
ἢ καὶ περισπασμένον πνεῦμα, καθυλόν εἰπεῖν
τὴν ἐκαστοῦ ψυχικὴν κατάστασιν ἐν ταῖς ποι-
κίλαις αὐτῆς ἀποφωτισμοῖς. Αὕτη, κληθεῖσα
διάπαστος σύνθετος, συμπαρακλιθεῖς τῇ ἐ-
καστῷ βίῳ τοῦ ὅς οὐ λαλεῖται λαοῦ, νῦν μὲν
διαπλάσσομένη καὶ τελεποιοούμενη, νῦν δὲ πα-
ραφαιρημένη καὶ εἰς ἑτέραν ἐισερχομένη στα-
διοφορῶν. Ἄν δ' εἰς γυμνάσιον πόδι εἶον ἀν-
δρατὸς ὕψιστον ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Πό-
λεως καὶ πλήρης ἀγέλης ὁ Παρθένω, ἀποδυ-
κνῶν εἰς αἶψ τῇ ἀνθρωπότητι τοὺς μεγάλους τῆς
φαντασίας καὶ τίγνης τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προ-
τόνων, ἐν ἡ Ἀρροῖτι τῆς Μήλου καὶ το-
σαῦτα τῶν ἡμετέρων τῆς τίγνης προϊόντα ἐ-
παυκατικίζοντα τὸ θεῶμα αὐτῶν, οὐδὲν ἥττον
ἀππαυκατικὸν τοῦτο καὶ διὰ τὸν ἡμετέρον
ἐπὶν, διὰ τῆς τραχικῆς καὶ μικρῆς ποιότητος

δια της φιλοσοφίας, της ιστορίας και της γλώσσας. Όποτε δε προς αριχή και τελειαν γνώσας τις ιστορίας τις αρχαίας τεύχους ανάγκη όσον παρακολουθήσωμεν τη ανέλιξι αυτής, από όσων όσον όσον δε αρχίζωμεν μέχρι τούδε, όπως όφελωμεν όσων προς πλήρη κατάληψιν και πλήρη γνώσας τις ιστορίας τις ήμετέρας γλώσσας παρακολουθήσωμεν τη πορεία και τας διαφοράς ήσασιν αυτής, γραφόμενης τε και καθολογημένης, εξ όσων όσον όσον δε αρχιζομένης μέχρι του νύν.

Καθὼς δὲ τὸ τιμολόγιόν τῆς ἀρχαίας τέχνης ἀποστοργιζομένη καὶ μείζους πόλιν περιλαμβάνει, ἐπὶ καὶ νῦν ἐξαρτίζονται τῆς αἰδομένης καὶ μουσεῖα ἐξάρουσα, κινουσι τὸν θαυμασμὸν συμπληρωτῶς τοῦ πολιτιστικομένου κόσμου, χρησιμοποιοῦντα προσέτι ὡς τύπος καὶ ὑπογραμμισμοῦ τοῦ τελείου καλοῦ, οὕτω καὶ ἡ ὕψι θεωρὸς τὸ πάλαι λαλομένην ἡμῶν γλώσσα ὁ μόνον διὰ τῆς γραφίδος καὶ τοῦ πατρίου, ἀλλὰ καὶ ὡς ζωσθ' γλώσσα κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἵπτον ἐν πάσαις ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτῆς παρουσιάζει ταυταῦτας ἐντυγεῖς ἐκπαιδεύσεως καὶ περιβλέψεως, ὥστε ἀπὸ πολλῶν ἡδὲ ἐτῶν μετὰ θέρους ζήλου διδάσκειται ὁ μόνον ἐν πασί τοις πανεπιστημίοις ἀλλὰ καὶ ἐν πασί τοις κλασσικοῖς γυμνασίοις ἀντ' ἑνὸς ἑαυτοῦ. Εἰρηται: καὶ ὡς ζωσθ' γλώσσα, οὕτως πασιγνωστοῦν⁽¹⁾ συγγένειαν, ἐπὶ καὶ ἡ νῦν λαλομένη ἑλληνική, ἰκανὴ καὶ ἀνεκδοκίμητα παρέρουσα τεκμήρια τῆς ἀρχαίας αὐτῆς κατὰ

Ἄρα, διὰ τοιαύτα ἐντάλματα, ὡς ἀποστολὰς, οὐκ ἐν ἑαυτῇ διατηγὼς ἡμῶς ἐπὶ ἐκρήτορ κατωτέρῃ ἢ ἀλλήλων, καὶ ἐν ἡλικίᾳ οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν εἰρησ αὐτῇ ἢ ἡ γαῖα μετὰ τῶν παρελθόντων. Καὶ ἡ ἀλλοτρίωσις, ἐπὶ τοιαύτῃ πάντως οὐ ἐκ τῆς Δεσπικῆς πορείας οὐ μακρὰς τῶν ἰδίων, οὐκ ἐβδὴν ἡ ἀρχαία ἑλληνική γλώσσα, τὴν κακῶς, τῆς ἐν καθολικωμένῃ μεταβέβηκε. Οὐνοσηνοὶ καὶ ἐλαχίστοι τῇ σφύρῃ τῇ ἐκείνῃ ἐπὶ τῇ γῆ, ἀρῶμεθα ὅμως να ἡμεῖς, ὅπως καὶ ἡμεῖς ὅσον ἀποκαταστήσῃ μὴ προσηγορίας τῶν σφαιρῶν, διὰ τῆς ἀκαρδίας καὶ ἐπισταμένης ἐρήνης τῆς καλῇ γῆς, τῆς ἐκ τῶν κατωτέρων ὄντων, καὶ πλανητικῇ πλάνῃ μὴ ἐπὶ τὸν οὐρανόν ἀπορρίπτονται, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐκείνην πορείαν, πρὸς αὐτὴν ἐκρηγορήσῃ, καὶ ἐκτελέσῃ αὐτὰ βέλτερος. Ἀλλὰ ὅπως ὁποῦτος καὶ αὐτὴν γὰρ ἐν τῇ γαίᾳ αὐτῇ τῇ ἴσῃ σφαίρᾳ οὐκ ἀπὸ τοῦ πλοῦτος καὶ τοῦ πτωχοῦ φαινεύμενται καὶ οὐκ ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἐπὶ τῇ αὐτῇ καὶ ἀποκαταστήσῃ οὐ μόνον ἐν ἑαυτῇ ἀλλὰ ἐν τῇ γαίᾳ οὐδὲν ἄλλο ἐκ τῆς ἀρχαίας γαίᾳ ἑλληνική. Ὁποῦν οὐκ ἐν τῇ γαίᾳ ὅπως ἐστὶν ἀνθρώπων, μετὰ πλείους τῆς γαίᾳ τῆς κατωτέρου, οὐκ οὐ μόνον τῆς ἀρχαίας βουλήν ἐν τῇ Διὶ ἀντὶ τῶν ὑπερβαίων, ἀλλὰ προσηγορίαν καὶ τῆς γῆς, εὐκαταρμένης αὐτῇ ἐν τῇ κατωτέρᾳ γαίᾳ.

γωνίης, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ αὐτὴ ἡ ἀρχαία περὶ ἀλλογενήτως καὶ εἰς νέαν εἰσελθούσα σταδιοδρομία. Καί! πλείστοι ὅσοι ὑπάρχουσι καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ ἀληθείας καὶ βαρύνονται ἀλάμπαντες, αἰτίνες, ἀκίπερ, οὕτως εἰπεῖν, ἐν παρχυλῇ κόμῃ κεκαρμμένον καὶ τοὺς πολλοὺς ἀκαταβάνοντες ἀνίσταται αὐτοῖς ὄντες, οὐχ ἦτοι ὅμως καθαρῶς ἐπιστημονικὴν διακρίνει, ὅτι ἀπὸ μὲν τοῦ ὡς ἀστέρες πλησιάζεις ἐν μέσῳ νέων τινων καθωραϊζόντες καὶ μέλλοντες ἡμεῖς, οὐχ ἔτι μάλλον νὰ καθωραϊξοῖς τὴν ὑπὸ μῆτραι ἐκατακαρμμένη καὶ μορφομένην ἡμῶν γλώσσαν. Αἰὲν ὧν τὸν προσήκοντα ἐπιδεικνύμεθα σεβασμὸν καὶ πολλοῦ τοῦ ἐνδικαγέροντος καὶ δικαίας ὑπερηφανίας περισυλλέγοντες πᾶν εἰς τὴν ἰσοστάθην τῆς τέχνης παρ' ἡμῖν συντελοῦν, δυστυχῶς οὐκ ἐν αὐτὸν ἐπιδεικνύμεθα ἔληον καὶ ὡς πρὸς τὴν περισυλλογὴν τῶν ζώντων τῆς ἡμετέρας γλώσσας μνησθῆναι, ἄλλως τε οὐχ ἥττον σπουδαίον.

Τίς δ' ὁ λόγος τῆς ὑποτιμώσεως θησαυροῦ τοῦτου, ὡς πρὸς τὴν εἶξιν μεθ' αὐτῶς ὑποτιμώμενον τοῦ θησαυροῦ τῶν πολυτίμων τῆς τέχνης κεκμηλίων; Ὁ λόγος ἐστὶ διπλούς· πρῶτον μὲν, διότι μελλόντα πάντοτε τοῖς πολλοῖς προζέει ἐντύπωση τὸ καθαρῶς αἰσθητὸν καὶ ψηλασθῆναι καὶ μάλιστα ὅταν τοῦτο προσηκῶς φέρῃ ἐν ἑαυτῷ καὶ τὸ τερπνόν (ταῦτα δὲ τὰ τῆς τέχνης προϊόντα) ἢ τὸ ἥττον αἰσθητὸν καὶ δὴ ὅταν τοῦτο ἥμισυ φέρῃ ἐν ἑαυτῷ τὸ τερπνόν (καὶ ταῦτα ἐκλαμβάνονται τοῖς ἀλλογίστοις ἐπὶ τῶν πολλῶν, ἵνα μὴ εἰπωμεν τῶν πλείστον, τὰ ἀρχαία ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ περιφωζόμενα κεκμηλία)· δεύτερον δέ, διότι τῆς περισυλλογῆς ὡς ἐπιστήμης μολὶς ἐσχάτως ἐν Ἑσπερίᾳ ἐπιφανέσθης καὶ καταπληκτικῶς ἀναπτυχθείσας, οὐαὶ ἐπὶ τῇ ὁ καιρὸς, ὅπως καὶ οἱ παρ' ἡμῖν, καλῶς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἐνόησαντες καὶ εἰς τὰ ἀγαθὰ ἀποβλέποντες, ὅσα ἐξ αὐτῆς δύναται τις νὰ προσδοκῇ οὐ μόνον ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος (1), ἀναγνωρίσωνσι ὡσαύτως καὶ ἐκτιμῶσι δέοντως τὴν μεγάλην

σπουδαιότητα καὶ εἶξιν πάντων τῶν περισωζομένων ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ ἀρχαίων μνημείων, ὥστε δραστηριώτερον καὶ ἐπιμελειότερον νὰ ἐπιδιώκωσι ἐν πανταρχῇ ἐν περισυλλογῇ αὐτῶν, καθ' ὅσον μάλιστα δυνατὴ ὅπως ἡμεῖς τινὰ παντελῶς ἐκλείψωσιν ἐν τοῦ στόματος τῶν πολλῶν.

Ἀλλὰ τίνες οἱ λόγοι οἱ τὴν περισυλλογὴν, περιφωρῶσιν, ἀσπὴ διατρέψιν τῶν ζώντων τῆς γλώσσας ἡμῶν μνημείων ὑπαγορεύοντες; Πρῶτα πάντων, ἐκ σεβασμοῦ πρὸς πᾶν τὸ ἀρχαίον καὶ πάτριον, καθήκον ἔχομεν, ὅπως ὡς οὐκ ἐκ καθαρῶν καὶ ἀλώεστων διατρίβωμεν ἐς αἰὲν τὸν ἀνεκτίμητον θησαυρὸν τῶν μέχρις ἡμῶν διατρηθεῖσιν ἀρχαίοντων λίξων, ὁράσω καὶ τύπων, πρὸς τοῦτο δ' ἀνάγκη, ὅπως ἐπιμελῶς καὶ μετ' αὐταπαρησίας ἀσφαλθῶμεν περὶ τὴν περισυλλογὴν πάντων τούτων πανταρχῇ, ἐνθα λαλεῖται ἡ ἡμετέρα γλώσσα. Ἐπειτα δὲ τὸ καθήκον τοῦτο ἐπιβάλλεται ἡμῖν καὶ ἕνεκα τῶν ἐξῆς λόγων· πρῶτον μὲν, διότι διὰ τῆς περισυλλογῆς, ἐπεξεργασίας καὶ ὁμοσιεύσεως τῶν πολυτιμοτάτων τῆς γλώσσας ἡμῶν κεκμηλίων ὡς καὶ τῶν εἰσὶ καὶ νῦν πολυχρῆστῳ ἐν χρήσει ὄντων ἡθῶν καὶ ἔθιμων ἡλίς, ὁ ἀντικεινὸν δύναμεθα νὰ ἀποδείξωμεν τὴν γενεάν αὐτῶν πᾶσι τοῖς πολυήσοις ἵνα διακριθεὶς τῶν ἡμῶν αὐτῶν, ὡς καὶ πᾶσιν ἐκείνοις, αἰτίνες, ἀκίπερ, ὑπὸ τούτων παραινόμενοι, χωρὶς καὶ ἐκ τοῦ συνεγχεῖν νὰ ἴδωσι τὴν ἐν ἡ καποικονομῶσαν, ὥστε αὐτοῦται καὶ αὐτῆς γενόμενοι τῇ δέοντι καὶ δικαίᾳ νὰ σχηματίζωσι κρίσιν, ὅπως κατασκευάζονται εἰσὶ τῇ μάλλον γίνονται ὅμως τῆς εὐπιστίας καὶ ἐπιπορευτικότητος αὐτῶν τοῖς ἐκείνους ἡμῶν συντασσόμενοι· δεύτερον δέ, διότι, ὡς περ ἡμεῖς ἥδη, οὕτω καὶ ἡ ἡμετέρα γλώσσα νέαν διανούσα σταδιοδρομίαν εὐρίσκειται ἐν τῇ ἀπλάσει καὶ μορφώσει αὐτῆς, ὁρεόμεν ὅπως, ἀπαρ' εὐτυχήσαντες ἵνα διατρίβωμεν ὡς ἀνεστέλητον μὲν πηγὴν τὴν ἀρχαίαν, ὡς ἱκανῶς διπλοῦσιν τὴν νέαν ἡμῶν γλώσσαν, περισυλλέξωμεν καὶ ἐπεξεργασθῶμεν τὸν ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ ἀρχαίᾳ θησαυρῷ, οὕτω δὲ διαπλάσω-

(1) Πᾶς ὁ τῇ γεναντιᾷ πρόβω τῆς συγκριτικῆς γλωσσολογίας παρακολούθων δὲν δύναται εἰμὴ νὰ γινώσκῃ, ὅπως ζητήματα σκοτεινὰ καὶ εἰς τὴν προϊστορίαν τῶν ἐθνῶν ἐσπῆρην ἀναγόμενα διευκατέωσαν, πᾶς δ' ἕτερα ὑπάρχει ἐκπὶ νὰ διευκατέωσιν, ἐὰν μελίται, θεοὶ θέλοντες, καὶ ἐν τῇ μέλλοντι ἀνακαλυφθῶσιν ἐπιγχαρῆ, καὶ ἐὰν ἀκριβέστερον μελετηθῶσι πᾶσι καὶ πρὸς ἀλλήλους συγγενεῖς γλώσσαι καὶ ἐπισταμένως ἐξετασθῇ ἡ σφῆσις αὐτῶν. Ἰπὸ τὴν ἐποφῶν δὲ ταυτην ἀναίσταται, ὅτι λίαν σπουδαία καὶ ὠφέλιμος

ἀποβαίνει ἡ πλήρης καὶ ἀκριβὴς μελέτη καὶ σπουδὴ καὶ αἰτῶν τῶν διαλέκτων μαζὶ καὶ τῆς αὐτῆς γλώσσας· διότι οὐδὲν τὰ παραδόντες, ἐν δὲ παραδόσεις ἐκ στόματος εἰς στόμα περιεσώθησαν ἐν τισὶ τῶν κατὰ τόπους διαλέκτων ἡ ἰδιωματικὴν στοιχεῖ γλωσσικὰ παραγισταὶ ἐπὶ τῆς ἀπὸ ὡς ταῦτα δύναται νὰ ἐπιγίνοιτο πρὸς εἰς ζητήματα εἰσὶ σκοτεινὰ καὶ ἀναγνωρίσθη, ἢ καὶ παντὶ κωρυφαίᾳ καὶ ἀγνοῦται πράγματα νὰ καθιστῶσιν ἡμῶν γνωστὰ.

μεν ὡς οἷον τε τελειότερον καὶ ἀξιοπρεπέστερον τὴν γραφομένην, συνθῶ τῆς περὶστάσεως καὶ ἀνάγκης, νῦν μὲν ἐκ τῆς ἀρχαίας, νῦν δὲ ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς γλώσσης ἀντιόυντες καὶ παρέρχοντες αὐτῇ χαρακτῆρα ὡς οἷον τε καθαρὸν, ἐνίκαιον καὶ σταθερὸν. Ἐννοεῖται δ' ὅτι ἡ οὕτω μεμωρμένη γλώσσα διὸν νὰ ἡ μεσάζουσα μεταξὺ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νῦν δημοδούς, τουτέστιν οὔτε ἄγαν ἀρχαίουςσα, ἀλλ' οὔτε καὶ τετριμμένη καὶ γυδαίλουςσα. Οἱ μὲν δ' ἄλλα καὶ ἱστοροὶ λόγιοι ἐπιβάλλουσιν ἡμῖν τὸ καθήκον τούτου, οἱ ἐξῆς· πρῶτον μὲν, ἂν ἱστοροὶ λαοὶ, καὶ παρ' αὐτοὺς γλώσσαν μετὰ μῶς εὐπλαστον καὶ πρὸς αὐτὴν, πρῶτος συνερθάνθησαν τὴν ἀνάγκην, ὅπως ἐν τῇ βαθμιαίᾳ αὐτῶν ἀναπτύξει ἀναπτύσσων ἐν τῷ προσκόνοντι μέτρῳ καὶ τὴν γραφομένην⁽¹⁾ αὐτῶν γλώσσαν, οὐδαμῶς εἴσιν ἀξιοπρεπὲς καὶ ὑπολειφθῆμεν ἡμεῖς ἐν τῇ θεούσῃ ἐκπληρώσει ἀνάγκης φυσικῆς καὶ ἀπαρκαίτου καὶ μάστιχα ὀφειλόμενης νὰ ἔχωμεν ὅλην ἀφθονίαν καὶ εὐκαρίαν, στοιχεῖα σπουδαία καὶ πολυτιμα, διὸ καὶ λαμπρότερον ν' ἀποτελέσωσι τῆς γλώσσας ἡμῶν τὸ οἰκονομικόν. Ἄρουν δὲ ἀπᾶς ἀφθονίαν τῶν στοιχείων τούτων, πρὸς ἀκαταργήτην τῶν ἐννοήσεων τῆς γενεσιότητος ἡμῶν, περισσώθησιν ὡς ὅντα ἐννοήματα ἐν τῷ στόματι τοῦ λαοῦ, εὐνῆται ὁποῦν σημασίαν διὸν νὰ περιέχονται αὐτῶν, καὶ μετ' ὅπως φιλοτιμίας ὀρεόμενοι νὰ περισυλλέγωμεν αὐτὰ. Εὐνόητον, ὅτι αἰσχυρὸς προσεπταμένη ἦν αὐτοῖς καὶ μομφὴν δικαίαν ἐκ μέρους τῶν Ἑσπερίων ἂν διὰ τῆς περὶ τὸ ζήτημα τούτου περικείμεν ἀδιαφορίας ἡμῶν φανόμεν, ὅτι οὐδεμίαν συναίσθησιν ἔχομεν τῆς ἀξίας τῶν ἀρχαίων τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως ἡμῶν θεωρηθέντων, καὶ ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ διατελούμεν ἀγνοίᾳ τῶν ἐν τῇ γραφομένην τε καὶ λαλούμεν ἡμῶν γλώσσῃ συμβαινόντων, ὥστε οὐδεμίαν δυναμίδα νὰ ἔχωμεν σαφὴ καὶ ἀκριβὴν ἰδέαν ὥστε περὶ τῆς γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως ἐκπληρώσει αὐτῶν, ὥστε περὶ τῆς νῦν καὶ μελλούσης αὐτῶν καταστάσεως καὶ πορείας. Εὐτυχὸς ὅμως, καὶ περὶ ὁλίγου τοῦ ἐκ παρ' ἡμῶν περὶ τὰ γλωσσικὰ ἀσφαλόμενοι, οὐχ ὅσον ἐν Πλατῶν καὶ οὐτοῦ ὁρόντες φωνῇ περὶ τοῦ γλωσσικοῦ παρ' ἡμῶν

ζήτηματος καὶ τῶν λατῶν ἐπὶ τούτῳ μέτρῳ, τοῦθ' ὅπως ἔδοξε, ὅτι ἐν παντεὶ ἀγνοοῖται οὐχὶ πάντες διατελούμεν προκειμένου περὶ πραγμάτων ἐκ τῆς γλώσσας ἡμῶν ἀφρόντων. καὶ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ, ὅτι, ὡς ἔχουσιν τὰ πραγματικά σήμερον παρ' ἡμῶν, οἱ πλείστοι, καὶ μάλιστα ποιηταί, γράφοντες, μεταχειρίζονται οἷον ἐκαστος βούλεται γλώσσαν, ὥς οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ ποικίλον κράμα λέξεων, τύπων, σχηματισμῶν καὶ φράσεων εὐληγμένων τῶν μὲν ἐκ τῆς ἀρχαίας, τῶν δὲ ἐκ τῆς καθαρῆς, ἄλλων ἐκ τῆς δημοτικῆς καὶ ἄλλων ἐκ διαλέκτων τοῖς πολλοῖς ἀγνώστον καὶ ἐκ γλωσσῶν ξένων. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι πάντες οἱ εἰς προνοούτες μετὰ πολλῆς δυσχερείας ἀποδίδουσιν εἰς τὴν γλωσσικὴν τούτων κωμῶν, ὅπως ἦδη ἐπικρατεῖ παρ' ἡμῶν, ὡς μὴ ὑπαρχούσης ἐνίκαιας, καλαισθητικῆς μεμωρμένης καὶ ὡς οἷον τε αὐτοσχερῶς κειανονομήτης τῶν λογίων καθόλου γλώσσας, καὶ ὅπως κωμῶν οὔτε γλώσσα φυσικῇ δυνατὴ νὰ ἰσχυρῇ, ὡς εἰκὴ παρ' αὐτῶν ἰδίᾳ καὶ οὐχὶ παρὰ τῶν πολλῶν ταύτων ἡ ἐκείνη λαμβάνουσα τὴν χροίαν, ἀλλ' οὐδὲ τεχνικῇ, ὡς ἱστορικῇ τὸν κωμὸν αὐτῆς ἡμελείου, ὅτοι τῆς γραμματικῆς, ἐρ' ἡς ἐδράζομεν νὰ δυνάται αὐτὴ ὡς οἷον τε ἐνίκαιον καὶ σταθερὸν νὰ εἴρη τὸν τύπον καὶ χαρακτῆρα.

Ἐκ τούτων λοιπὸν κατάδηλον γίνεσθαι, ὅτι ἀνάγκη ἀπαρκαίτου ἐστὶν, ὅπως μὴ ἀνεύρωμεν πλέον τὴν ἄλλως τε ἀφρότητον ἀποδύσαν τὴν κατάστασιν τοῦ ἐπερθεῖν ἐν ἐκαστῷ λογίῳ τὴν κατὰ βούλησιν χροίαν γλώσσας νῦν μὲν ὡς τὸ διὸν ἀρχαϊκῶς, νῦν δὲ γυδαίλους καὶ συναικίζουσας ἐν τῷ γράμῳ καὶ λέγειν, ἀλλ' ὅπως τὴν διόυσαν καταβλῶμεν προσπαθεῖν, ἵνα ὡς οἷον τε ἀκριβέστερον καθορισθῶσι τὰ λόγια, ἐν οἷς διὸν νὰ κινήται ἡ κοινὴ τῶν λογίων γλώσσα, καὶ ὁ οὕτως, ὅν αὐτὴ διὸν νὰ εἴρη. Ἐπεὶ γὰρ μετὰ βεβαίως ἐστὶν ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων, ὅτι ἐν συγχρόνῳ καὶ ἐκ τῶν μέλλων ἐνδιαφερότων καὶ ἀπαρκαίτων. Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τούτου ἡμεῖς ἀνάγκη κοινῆς καὶ συντόνου ἐργασίας καὶ οὐ μὴ πλείονος διὸν ὅπως προβήμεν ἀνελθόντες τὸ μέλλον αὐτῶν ἀρεαῶς δαπανώμεντες ὅτι καὶ τοῦ τοσούτου ἱεροῦ καὶ κοινωφελούς, οἱ δὲ ἱεροὶ καὶ κοινῶς ἐκαστοὶ ἐκαστοὶ ἐν τῷ εἶδει αὐτοῦ.

Ἐκτὶ δὲ μέλλων ἀναπρόβλεπτος περὶ τούτου ἡ ἀνάγκη αὐτῇ νῦν, ὅτι δυστυχῶς λαοὶ, διὰ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων τοῖς ὀφθαλμοῖς τῆς διακρίσεως αὐτῶν διανούζαντες καὶ διαπειθαγωγῆ-

(1) Περὶ τῆς δημοδούς γλώσσας οὐδεὶς δύναται νὰ γίνηται λόγος, καθ' ὅσον αὕτη φύσι ἀναπτύσσεται ἐκαστοῦ καὶ ὅλα ἀναπτύσσεται ἐκαστοῦ, οὐδὲ δύναται οἱ λόγοι νὰ μεταβάλλων τὴν φύσιν ἢ τὴν ἀνὰ πρῶτον αὐτῆς, καθ' ὅσον αὕτη μὲν τὸ τεχνικὸν ἐν αὐτῇ φέρουσα ἐστὶν ἡ καθαρὴ φυσικὴ τῶν πολλῶν γλώσσας.

θέντες και επί ολοκληρώσεως αιώνας ταῦτα καλλιεργῆσαντες, ἤρξαντο ὡς οὐδὲν τε περιορίζοντες τὴν διδασκαλίαν τῆς γλώσσης ἐκείνης, ἀντι τῆς ὁποίας οὕτε ἡ καρδία ἐξευγενίζεται δυνάμει, οὕτε ἡ ψυχὴ μαρτυρεῖται προσκλίνουσα. Ἄλλ' εὐτυχῶς καὶ παρ' αὐτοῖς ἐπὶ οὐκ ὀλίγοις ὑπάρχουσιν, οἵτινες καλῶς γινώσκοντες τὴν μαρτυρῶσαν μαρτυρικὴν καὶ ἠθικαὶ δυνάμειν τῆς ἡμετέρας γλώσσης, γενναίως ἀνθίστανται πρὸς τὴν ἀπογοι καὶ παρατόλμην τοῦ περιορισμοῦ αὐτῆς πάλιν, ἥς τὸ ἀποτέλεσμα οὐδὲν ἄλλο δύναται ἢ, εἴμῃ ἢ ἠθικῇ ἐξυγερύσει, τὸ βάρελλον τῆς ἀπορίας καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἡμετέραν, ἵνα μὴ εἰπωμεν ἀμαθίαν.

Χάρις ἀληθῶς ὁρεσάμεθα καὶ εὐσυνειδητοῖς τοῖς τοῖς τῆς ἀληθείας προδόντες ἀνέμοις, ἰδίᾳ δὲ τῷ ἐν' Ἀμερικανικῷ συλλόγῳ, ὃν καὶ ἀκαματωτὸν ὑπὲρ τῆς καλλιέργειας τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων προσπαθεῖται εἶναι ὑπέρτερον, κακῶς ἐπίνοιον, καὶ τῇ ἐν Περσίοις Association pour l'encouragement! des études grecques. Ἄν ἄνδρες πάντῃ ξένῳ ὑπὸ τοσοῦτον ἐλπίσιν πρὸς τὴν λαμπρὰν ἡμῶν γλώσσαν ἐρωτᾷ καὶ τοσοῦτον ἐπιδοκίμῃται ἔχλον καὶ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ αὐτῆς, ἐννοεῖται ὥστε δέον νὰ ἢ ἡ προθυμία πάντων ἡμῶν καὶ ὁποῖα προσπαθεῖται ἐν σχέσει πρὸς ἐκείνους πρεπεῖ νὰ καταβάλλονται ἐκ μέρους ἡμῶν. Ὅτι δὲ δὲν ἐλείψαν ὁλοσχερῶς παρ' ἡμῶν οὐτε οἱ γενναῖοι ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ δαπανήσαντες καὶ δαπανῶντες, οὐτε οἱ τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἐργασίαν παρεσχόντες, τοῦτο πρᾶνως καταδικνύεται καὶ ἐξ ἄλλων περιοδικῶν τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, καὶ ἄλλων ἐκτὴν γλωσσικῇ ὕλῃ δημοσιευμάτων, καὶ ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκδομένου τόμου, δι' οὗ ἀπεκλειστικῶς ὕλη γλωσσικὴ ἀγεται εἰς τῶς δαπάνης τοῦ μεγάλου ἐνεργέτου ἐξοχωτάτου Χρηστάκη ἐφένθης Ζωγράφου, οὗ τὸ κλεινὸν καὶ τοῖς κατὰ γινωσκτὸν ὄνομα πρό πολλοῦ ἤδη γραμματικῶν ἐνυμνεύεται ἐν τῇ μνήμῃ πάντων τῶν τῆς ἀληθείας παιδείας καὶ ἐπιστήμης φιλοπόνητων. Νὰ ἴται ὁ γινώσκων, ὅτι τοῦτο ὁρεσάμεθα καὶ ὁλοκληρίαν ἡ Ζωγράφου βιβλιόφιλος, τὸ Ζωγράφου διαγωνισμὸν καὶ ἡ ἰδιαιτέρα τῆς γλωσσικῆς ὕλης ἐκδοσις, δὲν δύναται εἶμῃ νὰ ἐλλογῇ εἰς αἰῶνα τὸν ἀπαντα τὸ ἀπὸ τοῦδε ἀπαθανατισθὲν αὐτοῦ ὄνομα.

Ἐν τῇ ἰδιαιτέρῃ τῆς γλωσσικῆς ὕλης ἐκδοσὶ ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ ὁρῶς ποιεῖσθαι ἤρξατο ἐν τῇ ἑπείρῃ, τῆς ἐκδόσεως ταύτης

χώρας, ἥς ἀρχαῖαν τέχνην τυγχάνει ὦν ὁ μέγας ἀληθῶς τὸν τε νοῦν καὶ τὴν καρδίαν Χρηστάκης ἐφένθης Ζωγράφου. Αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ περιεχόμενον τοῦ ἰδιαιτέρως ἐκδομένου τόμου τῆς γλωσσικῆς ὕλης μαρτυρεῖ τὴν σπουδαιότητα καὶ χρησιμότητα τοῦ ἔργου καὶ οὐκ μὴ πᾶσιν, ἰδίᾳ δὲ τοῖς γλωσσολογοῖς. Πλεονεξία ὅσα προχρηματίζεται δύναται ἤδη νὰ προέλθῃσι πρὸς διαλεύκανσιν πολλῶν ζητημάτων εἰς τὴν σκοτεινὴν καὶ ἀγνώστην, ὅταν ἡ συλλογὴ αὕτη καὶ ἑτέρα ταυτοῖς ἐπισταθήμενος μελετηθῇ ὑπ' ἀνδρῶν ἐπὶ ἀληθείᾳ ἐπιστήμῃ διακρινόμενων. Μόνον δὲ διὰ τῆς συντόμου μελέτης καὶ ἐπεξεργασίας τοιούτων συλλογῶν θέλωμεν δινηθῇ ἐπὶ τοῖς ἡμέτερον τινὰ νὰ σχηματίζωμεν καὶ τῆς κατ' ἡμᾶς ἑλληνικῆς πλήρης λεξικὸν καὶ γραμματικὴν, καὶ ἐξ αὐτῶν τούτων, οἰοῖται μελίσσαι, ἀνθολογούντες, θέλωμεν διαπλάσαι ποτὶ καὶ τὴν τῶν λογίων γλώσσαν οὕτως, ὥστε αὕτη ὅσον οἷον τε πλεονεξία νὰ περιέχῃ ἀρχαῖα στοιχεία, χωρὶς ὅμως καὶ ν' ἀποβῇ ἀκατάλληλος καὶ ἀσχερὴς τοῖς πολλοῖς. Τοσοῦτον λοιπὸν σπουδαίας τῆς περισυλλογῆς τῶν ζώντων νομείων ἀποδοκιμῆς, δικαιολογεῖται νὰ πιστευθῇ, ὅτι οὐ μόνον ὁ τὸν πρῶτον τόμον τῆς γλωσσικῆς ὕλης εὐαριστοῦνθαι νὰ ἐκδόσῃ ἰδίᾳ οὐκ ἢ μὴν εὐχόμενος καὶ φιλογενὴς ἀνὴρ Χρηστάκης ἐφένθης Ζωγράφος δὲν θέλει λείπει ὑποστηρίξαι καὶ περικεῖται τὸν ἡμέτερον συλλογὸν διὰ τῆς ἐκδόσεως καὶ τῆς λοιπῆς γλωσσικῆς ὕλης τῆς ἐν τοῖς ἀρχαίοις αὐτοῦ ἀποκειμένης, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐκδομένης μετὰ τῆς ἡμετέρας τῷ χρηστῷ καὶ ἀν' ἀξίμην αὐτοῦ παραδείγματι ἀκολουθοῦντος ἀποβῇ καὶ οὕτω θέλουναι προσελθεῖν συνεπαιθετοῖ. Ἐστῶσαν δὲ πάντες βέβαιοι, ὅτι ἡ τοιαύτη αὐτῶν ἐνέργεια ἔσται μεγίστης σημασίας παρὰ καὶ τοῖς γινώσκουσιν νὰ ἐκτιμῶσι τὸ κλεινὸν καὶ κοινωφελές, ἡ δὲ πρὸς αὐτοῖς διακρινόμενον τοῦ ἡμετέρου γένους ἐννηνεγησὶν οὐδέποτε ἐλλείψει εἰς αἰῶνα τὸν ἀπαντα.

Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς νομίζομεν περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς ἀξίας τῆς περισυλλογῆς τῶν ζώντων νομείων καὶ τῆς δαπάνης τοῦ ἐξοχωτάτου Χρηστάκη ἐφένθης Ζωγράφου ἐν ἰδιαιτέρῃ τοῦ ἐκδομένου γλωσσικῆς ὕλης. Ἰδομεν δὲ ἤδη καὶ τὰ κατὰ τὸ Ζωγράφου διαγωνισμὸν, περὶ ᾧ ἡ φιλολογικὴ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸ συλλογικὸν τοῦτο ἔτος.

Ἡ φιλολογικὴ ἐπιτροπὴ παρεπέμψθησαν ὑπὸ τοῦ συλλόγου κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο πρὸς κρίσιν καὶ ἐξῆς συλλογῇ.

Α'. Ἀραβαντιωτικὸν γλωσσάριον ὑπὸ Ἰω-
ακείμ Βαλαβάνη. Ἡ συλλογὴ αὕτη, ἀποτελου-
μένη ἐκ 424 λέξεων κατ' ἀλφabetικὴν τάξιν
κατασταταμένων, δύναται νὰ θεωρητῇ ὡς συμ-
πλήρωμα τῆς καὶ ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συλ-
λογεῖς ἀποσταλείσης, καὶ περιέχει ὅλην μάλ-
λον κατὰ τὸ ποῖον σπουδαίαν. Ἡ δὲ σπουδαί-
της αὐτῆς ἐστὶ μείζων ἀναδεικνυται, ἐὰν λάβῃ
τις ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ διαλεκτὸς τοῦ Ἀραβαντι-
οῦ Φερτελίου πολλὴν ἔχει τὴν σχέσιν πρὸς τὴν
τοῦ Πόντου, οὗ ἕνεκα σπουδαία καὶ αὐτὴς πα-
ρέχεται ἀφορμὴ τοῖς περὶ τὴν διαλεκτὸν τοῦ
Πόντου ἀσχολουμένοις, ἵνα ἐκ τῆς συγκρίσεως
αὐτῶν σχετικῶν συλλογῶν διαλευκάνωσι
πολλὰ κρυφάματα σκοτεινὰ καὶ διαμεμбрη-
μένα. Καί τισι δὲ ὁ κ. I. Βαλαβάνης πολλῶν
ἐστὶν ἐπαίνων ἄξιος, διὸν δυνάμεθα εἰμὶ νὰ ἐπ-
ωμεν, πρῶτον, ὅτι ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ ὑ-
πάρχουσι καὶ τὰ αὐτὰ κοινὰ καὶ συνήθη, καὶ
δεύτερον, ὅτι οὕτως ἔστιν ὅτε ζήτων δι' ἐτυ-
μολογιῶν καὶ λοιπῶν γλωσσικῶν καὶ ἐτυμολο-
γικῶν παρατηρήσεων νὰ καταστήσῃ πολυ-
τιμοτέραν τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ τοῦ ὀρθοῦ. Ἐκ
τῶν πολλῶν, ἅπερ ᾔδοντες τοῖς νῦν παρατηρήσει
αὐτῷ, ἀναφέρονται ἐνταῦθα ὅλη γὰρ μόνον τὰ κυ-
ριότερα.

Ἐν τῇ β' σελίδι τοῦ χειρογράφου αὐτοῦ, τοῦ
ἐκ 56 σελίδων σχήματος μεγάλου ὀρθοῦ ὑπο-
τεταμένου, γράφονται ἐν δύο λέξεσιν ἁγίον τάρφος
τὸ ἐν τῇ ποντικῇ διαλέκτῳ ἀετάρφος (ἐν μὲν
λέξει) λεγόμενον, ὑποτιθῆναι, ὅτι τὸ ἁγίον συ-
νεκρίπτεται ἐν τοῦ οὐδετέρου ἁγίου, ἐπάγει δὲ καὶ
ἕτερον ἀνάλογον ἁγίον πνεῦμα = τὸ ἁγίον
βῆμα. Ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα ν' ἀποδείξωμεν
τὴν ὑπόθεσιν ταύτην πρῶτον μὲν, διότι, ἂν ἐν
τῇ λέξει ἁγίον ἐξεκρούετο τὸ ο, ᾗδοντες ἔχει
ἁγίον παρόμοιους καὶ οὐκ ἁγίον· δεύτερον δέ,
διότι ὁ ἐν Πόντῳ ἀπαντῶν τύπος ἀετάρφος
(ἐν μὲν λέξει) ὅλος, ἐπὶ καὶ τὸ Ἀραβαντιω-
τικὸν ἀετάρφος δὲν νὰ γράφηται ἐν μὲν λέξει
ὡς προείπον ἐν τοῦ τύπου ἀετάρφος, ἀναγο-
ρεύοντες εἰς ἕτερον τύπον ἁγιοτάρφος, προελθόντα
ἐκ τῶν λέξεων ἁγίον τάρφος (= ἁγίον τάρφος,
ἀντὶ τοῦ ἁγίου τάρφος) τῇ μεταπηδήσει τοῦ φθόγ-
γου ἰο εἰς ο, ὡς τὸ ὡσαύτως ἐν Πόντῳ εὐρη-
σται ἀετάρφος (καὶ ἀετάρφος) ἐκ τοῦ ἁγίου
Παύλου (= ὁ ἁγιος Παῦλος). Ἄλλως τε,
ἐπειδὴ ἴσταν συνήθεις ἐν Πόντῳ αἱ φράσεις: θά
πάγω εἰς σὸν ἀετάρφος (= εἰς ὑπόγειον εἰς τὸν
ἐχθρον τάρφος), εἰς σὸν ἀετάρφος (= εἰς τὸν
ἐχθρον Παῦλον), ἔρθε ἀσὸν ἀετάρφος (= ἔλθε
ἐκ τοῦ ἁγίου τάρφος), ἀσὸν ἀετάρφος

(= ἀπὸ τὸν ἁγιον Παῦλον), ἐν ταῖς ὁποίαις
φράσεσιν ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἐπιθέτου στενῶς συν-
δέεται μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ οὕτως, ὥστε μίαν
μετ' αὐτοῦ ἀποτελεῖ λέξιν, οὐδὲν τὸ παράδο-
ξον, ἂν ἐκ τῶν τοιούτων αἰτιατικῶν ἐλθῇσαν
καὶ αἱ ὀνομαστικαὶ ἀετάρφος (ἐν Ἀραβαντι-
ῳ δὲ ἀετάρφος) καὶ ἀετάρφος (1).

Ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι γράφει ἁγίον πνεῦμα ἐν
δύο λέξεσιν, ἀλλ' ἡμεῖς προνοούμεν, ὅτι, ὥστε
τὸ ἁγιοτάρφος, οὕτω καὶ τὸ ἁγιοπνεῦμα ἐν
μὲν λέξει δὲν νὰ γράφηται. Ἐπειδὴ δὲ ἡ λέ-
ξις πνεῦμα (καθ' ἡμᾶς γράπτεται πνεῦμα δι' ἰ-
νὸς μ καὶ προπερισπωμένης) προήλθεν ἐκ τοῦ
τύπου πνεῦμα, τὸ Ἀραβαντιωτικὸν ἁγίον πνεῦ-
μα κυρίως οὐδὲν ἄλλο ᾔδοντες νὰ σημαίη,
εἰμὶ τὸ ἁγιον πνεῦμα. Ἀγνοοῦμεν λοιπὸν
πῶς ὁ συλλογεὺς ἀποδίδωσιν αὐτῇ τὴν σημα-
σίαν ἁγίου βῆμα, ἐκτὸς ἂν πράγματι ἡ λέξις
μετέπειτα εἰς τὴν σημασίαν ταύτην ὡς ἐκ τῆς
πίστεως, ὅτι ἐν τῷ ἱερῷ βήματι ἐπιφυροῦν τὸ
ἁγιον πνεῦμα.

Ἐν τῇ γ' σελίδι, περὶ τοῦ παρακλεισματο-
κοῦ αἵδε προκειμένου, δηλοῖ μὲν ὅτι τὸ ἀ προ-
φέρεται διασέως πῶς ὡς ἑλαφρὸν χ', οὐδὲν
ὅμως ποιεῖται λόγον περὶ τοῦ θ, ἂν ἡ ἀληθὴ
τοῦτο προφέρεται ὡς συνήθως ἢ ὡς τὸ λατινι-
κὸν d, ἐκτὸς ἂν ἐν ἑτέρῃ προηγουμένη αὐτοῦ
συλλογῇ ἀπαξ διὰ παντὸς ἀνέφερεται δέοντα
περὶ τῆς προφοράς τῶν διαφόρων ρωνέντων
καὶ συμφώνων. Ἀνάγει δὲ τὸ παρακλεισματο-
κοῦ τοῦτο αἵδε εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀρε-θη. Ἀλλ'
ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ παραδείξωμεν τοῦτο
καὶ μετὰ τοῦ λόγου εὐαγγελιστοῦ καὶ διότι
πασιγνώστον πλεονεχίζειν ἐπὶ τῇ λέξει αὐτῇ
ἐν τῇ δημοφιλῇ ἑλληνικῇ αἵτε (ἢ αἵτε) ἀπαν-
τῶσα προήλθεν ἐκ τοῦ παρακλεισματοκοῦ ἀρε-
τε. Καὶ ἐν Πόντῳ ὡσαύτως λέγουσιν ἡζῆτε καὶ
οἱ Τούρκοι ὁμοίως λέγουσιν ἡζῆτε. Οὐδὲν δὲ
ἀπῆλθεν, ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ προειρημένον ἢ οὐρί-
λαται τοῖς Τούρκοις, περὶ αὐτοῦ τὴν λέξιν πα-
ραλαβοῦσι καὶ ταύτην ὅλην νὰ παραλλάξουσιν.

Αὐτοὶ ὑπὸ τὸ βῆμα ἀκούω, ἔρπει τὸ α'
ἐνὶ αὐτῷ πρόσωπον ἀκούω, ἔρπει τὸ α'
ἐν τῷ τελείῳ γ' ἐνταῦθα προφέρεται ἀκούω
ἢ μετὰ τοῦ ὡς τὸ ἡμῶν j.

Ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι ἐρμηνεύει τὸ ἀκούω
διὰ τοῦ ἀκούω δὴ: ἀλλ' ὑπάρχει ἀπὸ γ' καὶ
ἑτέρα περίπτωσις, καθ' ἣν ἐν τῇ Ἀραβαντι-
ωτικῇ διαλέκτῳ τὸ ὁ μεταπίπτει εἰς ζ; Ἄν ὁ

(1) Περὶ D. (Economides, Lautlehre des
Pontischen, σελ. 117, σελ. 1.

πάρχοντα ἀνάλογα παραδείγματα, τότε βεβαίως δύνανται καὶ τὸ ἀρχαῖον διὰ τὴν παραφθορῇ εἰς ἑλν.

Ἐν σελίδι 5—6 φρονεῖ, ὅτι ἐν τῷ ἐπιγραφῇ ἀπάνω (=ἀπάνω) ὑπαινικται οὐχὶ ἡ πρόθεσις, ἐπὶ, ἀλλ' ἡ ἀπὸ μετὰ τοῦ ἀνω, καὶ ὡς ἐπὶ τῷ ἑσῶτα φέρεται τὰ μετὰ τῆς ἀπὸ προθέσεως ἀπ. (ἀπάνω, ἀπ' ἀπῶσω. Ἡμεῖς ὅμως ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ ἐ πολλὰς μεταπίπτει εἰς α (π. γ. ἐ Πόντω λέγουσιν ἀπῶταλν ἀντὶ ἐπιτάσσω), φρονεῖ, ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀπάνω ὑπαινικται ἡ πρόθεσις ἐπὶ (ἡδύνατο δὲ ἐλλίσσεται τὸ ἐ καὶ ἀπορροισθῆναι τὸ α τῆς ἐπομένης συλλαβῆς), ἐν δὲ τῷ ἀπῶσω (ἐν Πόντῳ ἀπῶσ' λεγομένῳ) ἡ πρόθεσις ἀπῶ.

Ἐν τῇ ἐξόμῃ σελίδι γράφον διὰ τοῦ η τὴν λέξιν ἀσημ' ἐρικνεύει διὰ τοῦ ὁ ἡμοιο, ἀσημοι. Ἄλλ' ἡμεῖς παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ λέξις αὕτη ἐστὶ ξένη καὶ οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὸ ἀσημοι.

Ἐν σελίδι ἐνάτῃ, προκειμένου περὶ τῆς ἐτυμολογίας τῆς λέξεως Βαρτάκηρα (ἦν καὶ διὰ τοῦ η ὑπογεγραμμένον γάρρει), ὁ κ. Ι. Βαζλάνης ἀποδείκνυται μᾶλλον πῶς ἐν τῷ γράφει τὰ καιρὰ. Καθ' ἡμᾶς ἴσως ἀστοχὸς ἡ τοιαύτη ἐτυμολογία καὶ φησιολογικῶς ἀπαράδεκτος. Πιθανοτέρως φαίνεται ἡμῖν ἡ παραγωγή ἐκ τοῦ τουρκικοῦ Φερτέκ-κοιοῦν (—εἰς τὸ γωρίον Φερτέκ), ὅπερ ἡδύνατο διὰ τοῦ μέσου τύπου Φερτέκιορα νὰ καταντήσῃ εἰς τὸν τύπον Φερτέκενα, ἐξ οὗ καὶ ὁ τύπος Βαρτάκηρα. Ἄλλὰ καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἐτυμολογία ἡμῶν αὕτη ἤθελεν εἶναι πράγματι ἡ πιθανωτέρα, δὲν πιστεύομεν ὅτι τὸ τουρκικὸν Φερτέκ σχετίζεται πρὸς τὸ ἑλληνικὸν γράφει, ὡς καὶ ὁ κ. Ι. Βαζλάνης φρονεῖ.

Ἰκανὸς νομίζομεν τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἐνταῦθα. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν τῇ συλλογῇ ἐπιφανόμεναι ἐλλείψεις σχετικῶς ἀσφμαντοὶ περιστάνται ἀν' ἀποβλέψῃ τις εἰς πᾶν ὅλην ἐργασίαν, ἡ ἐπιτροπὴ καὶ ἡ ἐτυμολογία ἡμῶν αὕτη ἤθελεν εἶναι πράγματι ἡ πιθανωτέρα, δὲν πιστεύομεν ὅτι τὸ τουρκικὸν Φερτέκ σχετίζεται πρὸς τὸ ἑλληνικὸν γράφει, ὡς καὶ ὁ κ. Ι. Βαζλάνης φρονεῖ.

Γ. Γλωσσικὴ ὕλη ἐξ Ἀργυρουπόλεως (Γαγομουρχνὴ) καὶ τῶν πέριξ χωρίων διὰ τὸ Ζωγράφειον διαγνώσιμα ὑπὸ Γρηγ. Παπαδοπούλου Ζωντοόρη. Ἡ συλλογὴ αὕτη ἀπὸ τοῦ στοιχείου Α μέχρι τοῦ Μ (καὶ τούτου συμπαραλαμβανόμενον) περιέχει περὶ τὰς 770 λέξεις, τὸ πλεῖστον ἐκλεκτάς, μετ' ἀκριβοῦς αὐτῶν σημασίας. Αἱ ἐν αὐτῇ παρατηρούμεναι

(Ἑλλ. Φιλ. Συλλογος—Τόμος ΚΓ')

ἐλλείψεις εἰσι πρῶτον, ὅτι ἡ κατ' ἀλαφροτικὴν σειράν κατὰ τάξιν δὲν διατηρεῖται πάντοτε αὐστηρῶς, καὶ δεύτερον, ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἦτοιστα, ἵνα μὴ ἐπινοῦμεν οὐδαμῶς, ἐπιπροσέθῃσι ῥάσεις, ἐν αἷς ἀπαντῶσιν αἱ ὑπ' αὐτοῦ σημειούμεναι λέξεις. Ἄλλως ἡ ὅλη συγχαίνε ὅσα ἴσως σπουδαία κατὰ τὸ πᾶν καὶ τὸ ποῖον, καίτοι ὁ κ. Γρ. Ζωντοόρης τὸ πρῶτον ἡδὴ κατέρχεται εἰς τὸν Ζωγράφειον ἀγῶνα, πρῶτος αὐτὸς μάλιστα ἀποστείλας ὅλην γλωσσικὴν ἐξ Ἀργυρουπόλεως καὶ τῶν πέριξ χωρίων. Καλῶς δὲ ποῖον ἀπορεῖται τὰς ἐτυμολογίας, καθόσον πολλὰς αὐτὰς ἀνεπίτητος γινώμεναι δύνανται ὅπως δῆποτε νὰ μειώσῃσι τὴν ἀξίαν ἐργασίας ἄλλως σπουδαίας καὶ πολυτίμου. Ταῦτα πάντα λαβούσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπὴ δικαίως μεγάλως ἀπονέμει αὐτῷ ἐπαινούς καὶ τὸ ὅλον δεκάληρον βραβεῖον.

Γ'. Ἐμμανουὴλ Μαρωδάκης γλωσσικὴ ὕλη ἐκ Καρπάθου. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιέχει 89 μὲν κύρια ὀνόματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, 278 δὲ ἐπώνυμα καὶ περὶ τὰς 1400 τοπωνυμίας ἐν τῇ νήσῳ κατὰ δῆμον καὶ κόμης συνειλεγμένας. Ὁ συλλογὴς κ. Ἐμμανουὴλ Μαρωδάκης ὡς παρίγων ὅλην πλουσίαν καὶ πολυτίμον ἀνέβηται οὐ μόνον ἐπαινῶν ἀλλὰ καὶ τοῦ δεκάτου ἔθλου ἀξίος.

Δ'. Νικόλαος Κωνσταντινίδου, ἀπὸ γεννήσεως μέγα μαράτος, ἦτοι συλλογὴ ἐθιμῶν ἐξ Ἀλμυρῆς Ἀδριανουπόλεως. Ἡ συλλογὴ αὕτη συγκαταλέγει 72 σελίδων εἰς τέταρτον κοινὸν γράφει ὅτι πλουσία λεπτομερειῶν ἐπιπλεῖ ὅμως ἐκείνη, καὶ περιέχει τὰ νέα καὶ ἐπιχωριαζόντα, πρὸς τοὺς ἐπὶ κείνους ἀπονέμεται τῷ συλλογῇ τὸ ἡμῶν μόνον τοῦ ὅλου ἔθλου.

Ε'. Τοῦ ἀγγίμ', τοῦ παρὰ μὲθ', ἐκ Γ. Κωνσταντινίδου ἐξ Ἀδριανουπόλεως. Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐκ σελίδων 60 εἰς 400 συγκαταλέγει καὶ ἐν τῇ ἐν σελίδι 30 τὰς ἐν τῷ παρὰ μὲθ' ἀπαντῶσας γλωσσιστικὰς λέξεις καὶ ἐπὶ τῷ γράφει, ῥάσεις καὶ παροιμίας. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ παρὰ μὲθ' αὐτὸ, σημειώτοιν, ὅτι τούτῳ ἀξίον προσοχῆς συγχαίνεται, ὡς κατὰ γεγραμμένον ἐκ τοῦ στοιχείου τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσας πρὸ πάντων ἀν' ἡ καὶ κατὰ τὴν φαντασίαν καὶ τὴν ψυχολογικὴν καλλιτεχνίαν τῶν παρὰ μὲθ' αὐτοῦ λαοῦ ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν γράφει τῶν διαφόρων φηλόγων, τῶν ἐκκλινόντων κατὰ γλωσσικὴν διαφοράν τῶν ἀπαικίων τύπων, καίτοι διαφωτισμένον ἐν τισιν, οὐδένα ὅμως ἐπιφύομεν

φύλον πρὸς μείωσιν τῆς ἀξίας τῆς συλλογῆς, ὅτε τοῦ φθολογικοῦ τούτου ζητήματος ὀπω λυθέντος. Ὄπου δὲ ἡ συλλογὴ τοῦ κ. Γ. Κωνσταντινίδου κατὰ μὲν τὴν ποιότητά ἐστὶ λίαν ἐπιανεύσιμη, κατὰ δὲ τὴν ποσότητα ἐλλειπώτερά τοῦ δέοντος καὶ ἀξία τῆς πεντάλιρου μόνον ἀποδίδει.

Γ. Κωνσταντίνου Κορυθίου γλωσσολογία, ἥτοι μορφολογικὴ καὶ γραμματικὴ τῆς γλώσσης Σουβλίου. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιλαμβάνει 462 λέξεις ἀπ᾽ αὐτῆς ἐτυμολογημένους καὶ ἐρμηνευμένους ἀρκούντως ἐπιτυχῶς κατὰ παραδειγματῶν, καὶ γραμματικῆς ἥτοι παραδειγματικῆς ὁρίσεως.

Τ. Αἰμυλίου Κορυθίου (ἀδελφοῦ τοῦ Ζ. Αἰμυλίου) λεξιλόγιον Ἀδριανουπόλεως καὶ τῶν περὶ αὐτῆς. Ἡ συλλογὴ αὕτη συγκρίνεται ἐξ 653 μὲν λέξεων, 13 δὲ γραμματικῶν, ἥτοι παραμυθῶν ῥημάτων, ὧν τινὲς ἐθιμῶν καὶ ἐνὸς ῥήτου, ἥτοι παροιμιῶν. Ἡ ἐπιχειρημασία τῆς ὅλης ἐστὶν ὁμαλὴ τῇ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, αἱ πλείους δὲ τῶν ῥημάτων καὶ τῶν παραμυθῶν ῥάπτουν ἀνεπὶ τῶν συλλογῶν οὐδὲν ἐνέχοντα τὸ ἐπιχωρίον, ἀλλὰ κοιναὶ εἰσι τοῖς πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων. Διὰ τὰς λοιπὰς κρίνονται ἀμφοτέρω τοῖ ἀδελφοῖς Κορυθίοις ὅμοιοι ἐπαίνοι, ἀπονέμεται δ' αὐτοῖς κοινῶς τὸ δεκάλιρον γέρας, ἵνα ἀδελφικῶς διανεμηθῶσιν αὐτὸ μεταξὺ αὐτῶν.

Η. Χρήστου Τουρκοῦ λεξιλόγιον τῆς ἐν Ἀνατολῇ καθωμομένης γλώσσης. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιέχει λέξεις μὲν 490, κύρια δὲ ὀνόματα 12, τὰ ὀνόματα τῶν μερῶν καὶ πέντε ὀνόματα τοποθεσιῶν ἐν τελείᾳ δ' ἐπισυνάπτονται γραμματικαὶ τινες κανόνες τῆς διαλέκτου Ἀνατολῆς. Ὁ συλλογὴς φαίνεται μὲν ἄπειρος περὶ τὴν ἐξεργασίαν, ἀλλὰ διὰ τὸν πλοῦτον τῶν λέξεων καὶ τὸ ἰδιόειδον αὐτῶν κρίνεται ἀξίος τοῦ ἡμισίου τοῦ ἄλλου, ἥτοι λιρῶν πέντε.

Θ. Παραγιώτου Μακρῆς συλλογὴ. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιλαμβάνει α') λεξιλόγιον συνειλημμένον ἐκ τοῦ χωρίου Διμήδεος τῆς Προούσις καὶ συγκείμενον ἐκ λέξεων 52· β') δημοτικῶν ναυτικῶν ὀνομαστικῶν ἐκ 52 ὀνομασιῶν τῶν ποικίλων μερῶν καὶ ὀπλῶν τοῦ πλοίου γ') ἱατρικῆν παθολογίαν τοῦ λαοῦ τῶν μερῶν ἑλληνικῶν μετὰ τὸν ἑραπειῶν αὐτῶν δ') βοτανικὴν τῶν φυτῶν τῶν ἐν τοῖς μέρισις ἐκείνοις ῥομμένων καὶ εἰς τὴν δημοτὴν γραμματικῶν ἐν γρῆσι ὄντων καὶ ε') παραμύθια τέσσαρα. Σημειώτων δ' ὅτι, ὅσον ἀρκεῖ εἰς τὸ λεξιλό-

γιον αὐτοῦ, ὁ συλλογὴς ἐν τῇ πρὸς τὸ ἐτυμολογεῖν ὁρμῇ καὶ προθυμίᾳ περιπίπτει ἐν τισὶν εἰς προσηνὴ ἐτυμολογικὰ ἀμαρτήματα, οἷα τὰ ἑξῆς. Τὸ «πακαίνει» ἐνεσθαι, οὐδὲν ἄλλο ὢν ἢ τὸ ἀπικαλεῖσθαι, συνταυτίζει παραδίδως πρὸς λέξιν τινὰ πικαν τῶ ἐν αὐτῷ γεγραμμένῳ καὶ σημεινόντων ἔχθραν· ἀλλ' ἡ λέξις αὕτη ἐστὶ λατινικῆς καταγωγῆς (pica, picare). Τὸ δὲ μον. λόγ. = ἐνταράξω θέλει ἔχειν σχέσιν πρὸς τὸ ἐν Κατηρῇ ἐπιθετὸν μον. λόγ. = πρῶτος, εὐήθης, ὅπερ οὐδέμιαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὸ ἐνταράζειν. Τὸ μον. λόγ. καὶ ἡμᾶς, προέρχεται ἀπὸ τοῦ μον. λόγ. κατὰ γαλλῶσιν συνθεσάτην τῆς ἀντιστοῦ συλλεξῆς μο=μον ἐκ τοῦ παρὰ τοῖς ὁμοκαλοῦν ἐν γρῆσι μόλος, ὅπερ σημαίνει συσώρευσιν χώματος, ἐπιχωμάτων κυρίως λιμένων, ὅπερ σχέσιν ἔχει πρὸς τὴν ἐπιχωμάτων τῶν νεκρῶν. Οὐχ ἥττον ὁ κ. Π. Μακρὴς τῶν ἀγαθῶν ἐργατῶν τοῦ σκοποῦ τοῦ ἀγωνοθετήματος γενόμενος καὶ τῆς ὀριζμένης ἀμοιβῆς πάντοτε ἐπιτυγχάνων καὶ ἐν τῇ παρούσῃ οἷα ἰσχυρῶς τοῦ σκοποῦ, διὸ καὶ ἀπονέμεται αὐτῷ τὸ ἡμισίον τοῦ ἑλλου βραβείου, ἥτοι πεντάλιρον.

Ι. Σουλῶν Ι. Ἀρακίδου ἐκ Ζωπαρίου τῆς Μακεδονίας τῆς ἐπαρχίας Σισαίου. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιλαμβάνει ἐν 184 σελίδι τέταρτον μικρὸν λεξιλόγιον ἐκ λέξεων 84 λίαν γλωσσολογικῶν καὶ περιέργων, καὶ ὁμοτυπῶν τοῦ γένους, διεισδυτικῶν καὶ προλήψεων, οἷα καὶ μετρία μὲν κατὰ τὸ ποσόν, λίαν οὐκ ἐλάττω ὅμως κατὰ τὸ πούν, καταδείκνυνται τὸν ὅλον ῥα λίαν ἐπιτίθειν περὶ τὴν ἐκμετάλλειαν τοῦ τοιοῦτο δημοτῶς θεσχυροῦ, γινώσκοντα δὲ τί τὸ περισυλλεγμένον καὶ τί τὸ παρορτυπὸν καὶ πῶς ταῦτα ἢ εἶναι ἐξηγητέον. Διὰ καὶ τοῦτο δικαίως παρέχεται τὸ ἡμισίον τοῦ ἑλλου.

ΙΑ. Ἀποστόλου Β. Θεοφρονίδου συλλογὴ ἑσώτερων μερῶν παρὰ τῶ λαῷ τῆς Μακεδονίας, πόλεως τῆς Θρακίας χερσαρῆος. Ἡ συλλογὴ αὕτη διαμετρεῖται εἰς ἐννέα μέρη, καὶ τὸ μὲν πρῶτον περιέχει ἀλφαριθμητικὰς κατατεταγμένας καὶ ἐν γένει ἀκριβῶς ἐρμηνευμένας 242 λέξεις· τὸ δὲ δεύτερον ῥάπτει 12 ὁμοτύπως ἀλφαριθμητικῶς τεταγμένας καὶ ἐρμηνευμένας, τὸ τρίτον 126 παραμύθια ἐν ἀλφαριθμητικῇ τάξει μετὰ τῆς ἀντιστοίχου ἀρχαίας κοινότητος ἄλλως, τὸ τέταρτον ῥητὰ ἐκ Γραμμῆς καὶ ὁρθογραφικῆς ὅλης κοινῆς ὅμως παντὶ τῷ Ἑλληνικῷ, τὸ πέμπτον 34 λογοπαίγνια συνήθη καὶ ταῦτα, τὸ ἕκτον 25 ἀνιχνήματα, τὸ

εξιδόμεν ἑπιγραφόμενον « πόλιν » περιλαμβάνει δίστυγα μὲν δημιῶδη 35, ἄρματα δὲ γορῶ 19 καὶ διάφορα ἄλλα ἄρματα 9· τὸ ὅλθον ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο μέρη, καὶ τὸ μὲν πρῶτον περιγράφει διάφορα ἔθνη καὶ ἔθνη, τὸ δὲ δεύτερον δευσιδαιμονίας καὶ διάφορα ἔθνη· τὸ ἕντερον περιέχει διαφόρους παραδόσεις, τὸ δὲ κατὰ τὴν συλλογὴν ὀνομάτων ἀρμένων καὶ θηρίων, καὶ τὸ δέκατον πρῶτον δύο παραμύθια. Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ λέξων τινων ὁ συλλογεὺς ἀποτοχεῖ τοὺς ὀνόματι καὶ περὶ τὴν σημασίαν τῶν λέξεων δὲν φαίνεται ὅτι πάντοτε ἀκριβής. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπαινουμένη καὶ τούτων ἀπονέμει αὐτῷ τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου βραβεΐου.

10'. Ἀστερίου Ζήκου γλωσσικὴ ἔ.η.η. Κορίνθου. Ἡ συλλογὴ περιλαμβάνει 347 μόνον λέξεις καὶ οὐδὲν περιπλέον. Ἀπὸ τοῦ δὲ ὑπολείπεται κατὰ τὸ ποῖον, ἡ φιλολογία ἐπιτροπὴ ἐπαινους μόνον ἀπονέμει τῷ ἀντισημειῶντι, ἐλπίζοντι, ὅτι οὗτος φιλοτιμηθήσεται ἐκ αὐτῶν προσφορῶν τῶν σκοπῶν τοῦ ἀγωνίσματος ἐργαζόμενος ἀξιοῦν καὶ βραβεύσεως.

11'. Γεωργίου Παπαδοπούλου Νισιρίου περιγραφή ἡθῶν καὶ ἔθνων τοῦ ἐν τῇ ῥήσῳ Νισιρίου ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ συλλογὴ λέξεων δημοτικῶν, ἄρμάτων, μυρολογίων καὶ λοιπῶν. Ἡ συλλογὴ αὕτη μετὰ σύντομον περιγραφὴν ἢ τοπογραφίαν τῆς Νισύρου περιτρέφεται περὶ διάφορα τοῦ τύπου ἔθνη, ἐπιπροσέτιθησαν διάφορα ἄρματα δημοτικὰ καὶ λεξιλόγιον ἐρμηνευτικὸν τῶν ἐμπειρηγμένων λέξεων καὶ ἐν τέλει διάφορα μυρολόγια. Ὁ κ. Γ. Παπαδόπουλος, ὁ ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ τῶν τοιαύτων γλωσσικῶν ὅλων ὑποβάλλων καὶ βραβευόμενος, ἀξιοῦται καὶ ἡδὴ τοῦ ἡμίσεος τοῦ ὅλου.

12'. Παπαγιάννη Μαυρολάκη γλωσσικὴ ἔ.η.η. Καρπάθου. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιλαμβάνει μετὰ τινες παρατηρήσεις περὶ τῶν φηγογῶνων μεταβολῶν, ὧν αἱ πλείους εἰσι κοιναὶ τῇ λαλομένη γλώσσῃ καὶ οὐχὶ μόνῃ τῇ τῶν Καρπαθίων διαλέκτῳ ἰδιόχουσιν, 28 ἄρματα καὶ 83 δίστυγα μετ' ὑποσημειώσεων τῆς τῶν λέξεων ἐρμηνείας καὶ 189 παροιμίας ἀλφειτικῶς κατατεταγμέναις καὶ τινες μάλιστα ἐν παραλλήλοις πρὸς τὰς ἀρχαίας. Ἡ συλλογὴ αὕτη διὰ τοὺς γλωσσικοὺς τῶν Καρπαθίων ἰδιωτικῶς θεωρεῖται σπουδαιότητα οὐχὶ κατὰ τὸ ποῖον, ἀλλὰ κατὰ τὸ ποῖον, ὁ δὲ συλλογεὺς ἐνεκα τούτου ἔξως ἐπαινῶν βραβεύεται καὶ διὰ τοῦ ἡμίσεος βραβεΐου.

13'. Κωνσταντίνου Καραλήκη ποικίλη συλλογὴ. Ἐπὶ τῇ συλλογῇ ταύτῃ, ὡς περι-

γράφει ἑγγραφα καὶ ἀποσπάσματα κωδίκων διαφόρων τῆς Χίου χωρίων χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ 17 αἰῶνος μέχρι τέλους τοῦ 19, ὀνόματα τοποθεσιῶν, ἐπωνύμων καὶ ὀνοματεπώνυμων τῶν δύο τούτων αἰώνων καὶ τινὰ ἄλλα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1822 μέχρι τοῦ 1831 ἐποχὴν, ὁ συλλογεὺς ἐκρίθη μὲν πολλῶν ἐπαινῶν ἄξιος, οὐχὶ ὅμως καὶ βραβεΐου, ὡς μὴ ἀνταποκρινόμενός τῆς ὕλης ὡς ἐκ τοῦ εἴδους αὐτῆς πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ ἀγωνισμοῦ.

14'. Δημητρίου Πουλάκη Σταυροπηγίτικα. Ἡ συλλογὴ αὕτη εἰς τρία μέρη διαιρουμένη περιλαμβάνει α) λεξιλόγιον ἐκ λέξεων 167 ἀλφειτικῶς κατατεταγμένων καὶ αἰνίγματα τέσσαρα· β) ὀνόματα τεσσάρων τοποθεσιῶν, καὶ γ) τρία ὀνόματα γυναικῶν. Καὶ ὅλην μὲν ἀληθῶς ἡ ὕλη, ἐπειδὴ ὅμως τὸ ποῖον αὐτῆς τυγχάνει σπουδαίου, κρίνεται καὶ ὁ συλλογεὺς οὗτος ἄξιος τοῦ ἡμίσεος τοῦ ὅλου ὅλου.

15'. Κ. Ε. Βασιλειάδου Λαριναίως γλωσσικὴ ἔ.η.η. ἀπὸ τῆς ἐπιγραφῆς: Γλωσσάριοι, παροιμίαι, εἴχα, κατάραι, γεωργικαὶ γλωσσολογίαι, αἰνίγματα, παροιμίαι Λαριναίων καὶ τῶν περὶ Τρωικῶν κομῶν Ὀρρωπῶν, Πέν-χοι, Σιγείων, Γερίχοισι καὶ Νεοχωρίων κατὰ παραθεῖον τῶν ἀρχαίων. Ἡ ὕλη κείμενα σχηματίζει μᾶλλον διὰ τὸ ποῖον ἢ διὰ τὸ ποῖον, τούτου δ' ἐνεκα καὶ τῷ συλλογεῖ ταύτῃ τὸ ἥμισυ μόνον τοῦ ὅλου ὅλου παρέχεται.

Τοιαῦτα καὶ τούτῃ καὶ τὰ κατὰ τὸ Ζωγράφειον διαγώνισμα. Ἡ ἐκ τῆς ἐκθέσεως διὰ τούτων ὅλων γίνεται σπουδαία ὑπέρτης καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ ἀγώνιστος. Ὅλη ἱκανὸς πλουσία καὶ τὸ πλεῖστον σπουδαία συνέρχονται εἰς διαφόρων μερῶν, αὕτη δὲ ὑπὸ τῶν περὶ τὰ γλωσσικὰ εἰδικῶν ἐπισταγμένων μελετωμένων πλείους ὅσους βαρυτίμους δύναται νὰ πειθῇ ἢ ἀδελφάντας τῆς ἀρχαιοφιλίας καὶ τὰ μέλητα νὰ συμβάλῃται εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς γλώσσας ἡμῶν, ἢν λαλοῦντες δικαίως κυνηγούμεθα (καθ' ὅσον μάλιστα θεοὶ ἐλάλουν αὐτὴν, ὡς ἐκ τῆς σπανίας διὰ χάριτος καὶ τῆς μορφοποιτικῆς αὐτῆς δυνάμεως ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ αἰώνων ἀντίχρῃ καὶ ἀντρεχὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἑσπερίαν οὕτω ὅμως ἡδυνήθημεν νὰ ἐρευνήσωμεν καὶ βοηθώσωμεν δέοντος. Σπουδαιότητα λοιπὸν παρέργε τῷ ἔθνει ὑπηρεσίαν ὁ γεγραμμένος ἀγωνιστὴς ἐξοχότατος Χρηστάκης ἐρευνῶν Ζωγράφος, πρῶτος αὐτός διὰ τοῦ Ζωγράφειου διαγωνίσματος θέμενος τὰ θεμέλια τοῦ γλωσσικοῦ ἡμῶν οικοδο-

μήματος καὶ διευκολύνει τὴν βαθμιαίαν περισυλλογὴν πάσης τῆς γλωσσικῆς ὕλης, πάντων τῶν ζώντων μνημείων καὶ τὴν προσήκουσαν τῆς γλώσσας καὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων ἡμῶν ἔρευναν, σπουδαίας παρέχουσι υπηρεσίας οἱ ἐκαστοτε φιλοτιμούμενοι ὃ ἀποστέλλουσι τῷ συλλόγῳ πᾶν τὸ πρὸς τὸν μέγαν τοῦ ἀγωνοθετήματος σκοπὸν πρόσφορον, οὐχ ἥττον δὲ σπουδαίως συντελοῦσι καὶ τὰ ἐκαστοτε τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς μέλη διὰ τῆς ὁρθῆς καὶ ἀμερολήπτου αὐτῶν κρίσεως δικαίως ἕνα ἕκαστον τῶν συλλογῶν ἀνταμείβοντα καὶ πρὸς τοὺς ἱερὸν ἀγῶνα ἐνθαρρύνοντα. Ἐνοεῖται λοιπὸν, ὅτι πᾶς ὁ τῆς σπουδαιότητος τοῦ σκοποῦ καὶ τῷ χρίσματι καὶ ἐπίπονον τοῦ ἔργου συνεισθεῖς μετὰ φιλοτιμίας ἐκείνου ἕνα ἕκαστον τῶν συλλογῶν ἀνταμείβοντα καὶ πρὸς τοὺς ἱερὸν ἀγῶνα ἐνθαρρύνοντα. Ἐνοεῖται λοιπὸν, ὅτι πᾶς ὁ τῆς σπουδαιότητος τοῦ σκοποῦ καὶ τῷ χρίσματι καὶ ἐπίπονον τοῦ ἔργου συνεισθεῖς μετὰ φιλοτιμίας ἐκείνου ἕνα ἕκαστον τῶν συλλογῶν ἀνταμείβοντα καὶ πρὸς τοὺς ἱερὸν ἀγῶνα ἐνθαρρύνοντα. Ἐνοεῖται λοιπὸν, ὅτι πᾶς ὁ τῆς σπουδαιότητος τοῦ σκοποῦ καὶ τῷ χρίσματι καὶ ἐπίπονον τοῦ ἔργου συνεισθεῖς μετὰ φιλοτιμίας ἐκείνου ἕνα ἕκαστον τῶν συλλογῶν ἀνταμείβοντα καὶ πρὸς τοὺς ἱερὸν ἀγῶνα ἐνθαρρύνοντα.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΡΙΕ'

(Ἑκαστος)

Τῆς 10 Μαΐου 1892

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΑΔΟΥ.

ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΕΟΡΤΗ

Ἡ τελετὴ ἤρξατο ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ συλλόγου αἴθρῃ τῇ 2 ὥρᾳ μ. μ., παρόντων τῆς Α.

Θ. Παναγιώτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νισοῦ τοῦ Π', τῶν σεβασμιωτάτων συνδίκων Ἰρακλίου καὶ Γερμανοῦ, Νικηταίου καὶ Φιλοθέου, Ἰωαννίνου καὶ Γρηγορίου, Δράκου καὶ Γερμανοῦ καὶ Κασσανδρείας καὶ Προκοπίου τοῦ ἐν Πύρῳ ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως καὶ Γενναδίου τῆς Α. Ε. τοῦ πρίσβεως τῆς Ἑλλάδος καὶ Νικολάου Μαυροκορδάτου μετὰ τοῦ Α' γραμματέως τῆς ἑλλην. πρεσβείας καὶ Εὐγενίου Ζαλοκώστα, τοῦ Β' γραμματέως καὶ Ἰωάννου Πικίου καὶ τοῦ ὑποπρόξενου καὶ Ι. Γιαννοπούλου τοῦ καὶ Huart, διεκρινέντως τῆς γαλλικῆς πρεσβείας ἐκπροσωποῦντος τῆς Α. Ε. τὸν πρίσβυν τῆς Γαλλίας καὶ Cambon, αὐλοῦντάς τοις Α. Γεωργίου ἐπὶ τῇ Ὁγάνῃ, ἐκπροσωποῦντος τῆς Α. Ε. τὸν ὑποεργὸν τῆς παιδείας καὶ Ι. Γιαννοπούλου καὶ Ν. Ψυχροῦ, μελῶν τοῦ Διαρκούς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου τοῦ Γαλλικοῦ ποιητοῦ καὶ Γουσταίου Λαφόντ τῆς καὶ Εὐθαλίας Ἀδάμ, διευθυντῆς τοῦ Ζαπτείου παρεναγωγίου μετὰ τῆς ὑποδιευθυντῆς δεσποινίδος Στρούβαλῃ ἀντιπροσώπων τοῦ τύπου καὶ διαφόρων σωματείων καὶ ἐπὶ λέκτορος πλήθους κυρίων καὶ κυρίων.

Ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει ἐπιστολὴν τῆς Α. Ε. τοῦ πρίσβεως τῆς Γερμανίας δι' ἧς συγχάριεν τῷ συλλόγῳ ἐκράζει τὴν μεγάλην αὐτοῦ λύπην μὴ δύνασθαι νὰ παραστῇ ἐνεκα κατεπευγουσῶν ὑποθέσεων, καὶ ἑτέραν τοῦ ἐν Ἰφωναθείους «Συλλόγου τῶν Φιλομαθῶν», δι' ἧς ἀγγέλλει, ὅτι ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ δύο αὐτῶν μελῶν αὐτοῦ.

Μ. ὁ ἡ Α. Ε. ὁ κ. Κ. Καλλιάρχης βέως, πρόεδρος τοῦ συλλόγου, ἀναγινώσκων ἀπὸ τοῦ βήματος τὴν ἐκθεσὶν τῶν ἐτησίων ἐργασιῶν τοῦ συλλόγου, ἔχοντες ὡς:

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιωτάτοι Ἰεροῦρχαι,
Ἐξοχώτατε κτλ. κτλ. κτλ.,
Κορίαι καὶ Κῆριοι,

Καθίκαν ἱερὸν καὶ εὐφρόνουν ἐκείνων, ἀρχομαι τῆς ἐκθέσεως τῶν τῷ συλλόγῳ ἡμῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ λαζαν τρακιστὸν ἐπὶ τὸν συλλογικὸν ἔτος διὰ τῆς πανθόμου ἀνακοίνωσος τῆς βελτίαις αὐτοῦ ἐνημερώσεως πρὸς τὴν ἡμετέραν Θεοτάτην Παναγιώτητα, εὐδοκήσαν, μικρὸν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ γεγραμτοῦ καὶ περιελάντο πρώτῳ τῆς Ὁρθοδοξίας ἡρώου, ἐκείνης ἀποδείξασθαι τὸ

δίπλωμα ἐπιτίμου μέλους, ὅπερ ἐπιδόθην αὐτῇ ὑπὸ τοῦ προεδρίου ἐν σώματι μεταβάντος εἰς τὰ πατριαρχεῖα, συνεισέξαι ἐκλογῆς τελεσθείσης δι' ἐθνικοὺς ἀνευφημῶν ἀπάντων τῶν ἐν τῇ ἀξιωμακροῦν ἐκείνῃ συνεδρῶσαι πατρῶν οὐκ εὐαρίθμων ἐταίρων, συνευφημούντων καὶ τοῦ οὐχ ἥττον πολυαρίθμου περιστώτος λαοῦ. Ὡς εὐόνοισαν γεγενης τῆς ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἐπιτίμων αὐτοῦ μελῶν ἐγγραφῆς τοῦ σεπτ. 20 ἡμερᾶς Νεοφύτου τοῦ II' θεωρεῖ ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, καὶ δικαίως, ὡς τὸ εὐτυχέστερον καὶ ἐνδοξότερον τῶν πεπραγμένων αὐτῷ κατὰ τὴν λήξαν ταύτην περίοδον καὶ ὡς ἐργασίῳ καὶ ἐνεργείῳ ἐλαγίστων μεγάλων καὶ βαρυστήτων ἀντιμισθίαν.

Ἄλλα τὴν τῇ ἀγαλλίασει τὴν αἰσθανόμεθα ἐπὶ τοσούτῳ πολυτίμῳ προκείμενῳ, θρηνησάμεν ἐκ βάλθους ψυχῆς καὶ μυθῶν καὶ θύρας ἐν τῇ ἀναμνήσει τῆς ἀπολλείας πανσιότου ἐπιτίμου ἐταίρου, τοῦ αἰδιδόμου προκατόχου τῆς Ὑψίστης Θεοπροφύτου Πατρότητας, τοῦ ἀκατάβητου καὶ φιλαρχαίου Διονυσίου τοῦ Ε', τὸν σύλλογον ἡμῶν ὑπερβλήσαντος, ἐκτιμήσαντος καὶ πλεονστάκως ἐπελοήσαντος. Ὅθεν καὶ σήμερον πανδήμως δι' ἡμῶν ὁ σύλλογος ἐκδήλων τὴν ἑαυτοῦ θλίψιν, ὅτι, ὡς ψάλλει θρηνῶν καὶ ὁ Προσφύταξ, «ἐκλείπειν ὅστις», δέεται τοῦ Ὑψίστου, ὅπως τὴν μὲν μακαρίαν αὐτοῦ ψυχὴν ἀναπαύσῃ ἔνθα οἱ δίκαιοι ἀναπαύονται, τὴν δὲ μνήμην αὐτοῦ διατηρήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἄληστον εἰς τὸν αἰῶνα.

Ἔτερα μελὴ αὐτοῦ ἐπίτιμα ἀπώλειαν ὁ σύλλογος ἦν ὡς ἐξῆς: τὸν Μεγαλειότατον πρῶτον αὐτοκράτορα τῆς Βασιλείας Δὸν Πέτρον δ' Ἀλκατάρ, τὸν ἐξοχώτατον πρισιεὺτὴν τῆς Ἀγγλίας παρὰ τῇ Ὑψ. Πύλῃ σὺν Οὐλλίμ. Οὐάιτ, τὸν ἐγκυκλοπαιδικώτατον τῶν φιλόλογων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος Ἀλέξανδρον Ρίζον Παχάβη, τὸν σεμνώτατον ἑλληνιστὴν γερμανὸν Ἐδουάρδον Φρίεμαν καὶ τὸν ἑθνικὸν εὐεργέτην Κωνσταντῖνον τὸν Ζάππην. Τῆς τοῦ φιλογενεστοῦ τούτου ἀνδρὸς καὶ τοῦ ἀνταξίου αὐτοῦ ἐξαίθελον Εὐαγγέλιον περιουσίας σπουδαίων μερῶν βίβλων κινδυνεύσαν κατασπαρχθῆναι ὑπὸ τῶν μουσάρων οὐνῶν τοῦ σφετερισμοῦ, βλαβείας ἀλλοῦ τὴν καρδίαν καὶ οὐαφίγους εὐχαρίαν ἰνα, τῇ μερίμνῃ καὶ ἐπιστάσει τῶν ἀρχαίων, σωθῇ ἀπὸ τῆς ἐκπεριουσίας αὐτὴν κατατιγῆναι καὶ διατεθῇ πράγματι ὑπὲρ τῶν εἰς ἃς εὐγενεπρεπῶς προῦρισται ἐπιγνοῦσιν ἀναρχῶν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ διαπαιδαγωγείσεως. Ἄλλ' ἐπιτραπήτω μοι πρὸς

τούτοις καὶ ἑτέραν ἐπίσης ἐνδομυρον, ἐπίσης ὀρεῖαν θλιβὴν μοι ἀποκαλύψει ἡμῖν σήμερον, ἀπὸ χρόνου μακροῦ παρὰ τὸν σὺν με καὶ καταπρόσωπον. Αὕτη δ' ἐστὶν ἡ παραγομένη ἐκ τῆς συνεγῆς παρατηρήσεως, ὅτι, πλὴν πάντων εὐαρίθμων ἐξαρίσεων, ἐν τοῖς ἑθνικοῖς ἰδρύμασιν, ὑπὲρ ὧν μεγάλα κατὰ καιρὸν κληροδοῦνται ποσὰ ὑπὸ φιλομούσων ὁμογενῶν, οὐ συγκριτάταται ὁ ἑλληνικὸς φιλολογικὸς σύλλογος, καίπερ γενικῶς ἀναγνωρίζομενος ὡς σπουδαῖον καὶ βαρυστήμαντον εἰσέειν συμβολὴν τῷ πολιτισμῷ διὰ τῶν ἀρχαιολογικῶν, φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἐργασίων καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ, ὡς σέμνομα διὰ καὶ ἀγλίσταμα τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Καίριος μέγιστος ἐκκλησίασμα, καίριος ὅπως οἱ ἀπανταχοῦ ὑπὸ φιλομούσας ἐμαρροῦμενοι ὁμογενεῖς μεγαλειότεραν ἐπιδείξωσι προνοίαν καὶ στοργὴν πρὸς τὸν πατέρα τούτων τῶν γεραρίων τῶν παρ' ἡμῖν συλλόγων, ἐξασφαλίζοντες βελήκηδον τὴν μελλούσαν αὐτοῦ ὕλην εὐμαρίαν καὶ αὐτοσυμπληροῦσιν, ἥς ἄτερ ἀνέμεκτος ἀποβαίνει ἡ ἐξασφάλσις εἰς τὸ διανεκὲς τῆς δράσεως αὐτοῦ ἐν τῷ ἔθνει καὶ τοῦ γοήτρου αὐτοῦ ἀνὰ τὴν ἀλλοτρίαν.

Ὁ δὲ μακάριος τοῦ θανάτου δρέπανον ἐστέρησε τὸν σύλλογον καὶ δύο ἀντεπιστελλόντων μελῶν, τῶν καλλικελεύδων αἰδοῦ τοῦ ἀμειβόμενου Κόκκου, ὅν τις τὴν αἰθῶσαν ταύτην ἀθροῖα προσελθόντες διὰ θαναμάστατε ἀπαγγέλλοντα τὰ ἑαυτοῦ ποιήματα, καὶ Ἰωάννου Ρωμανοῦ, καθηγητοῦ ἐν Κερκύρῃ, καὶ τριῶν μελῶν τακτικῶν, τοῦ Βασιλείου Κωνσταντίνου, τοῦ Μιχαήλ Βελλογιάννη καὶ τοῦ Ἀλέξανδρου Πασπάτου. Ἄμα τῇ παρ' ἡμῶν διανοίᾳ τῆς ἀπεισίτου εἰδήσεως, ὅτι ὁ ἐν Ἀθῆναις ἱερουργῶν πολὺς ἀσκησιπαιδὴς καὶ σφοδρῶς ἡμῶν ἐταίρος, ὁ ἐπὶ δύο ἐνιαυτοῖς περιουσίας προεδρίας τοῦ ἡμετέρου συλλόγου καὶ ὑπὲρ τῆς προσδοκίας πολυειδῶς συντελέσας διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας καὶ τῶν πολιτικῶν σχέσεων, ὅς ἐλάττω, τὸ ζῆν ἐξεμέτρησε, τὸ προεδρεῖον τηλεγραφικῶς ἐντελέσας τῷ ἐν τῇ προεδρείᾳ τῶν ἑλληνικῶν κράτους διαμενόντι συμπόλιτῳ ἡμῶν κυρίῳ Ἀνδρέᾳ Νομικῷ τὴν ἐξ ὀνόματος τοῦ συλλόγου κατὰθετον στεφανῶν κατὰ τὴν κηδεῖαν, ὑπὲρ προφρονῶς ἐξετελέσθη μετὰ καὶ λίαν καταλλήλου προσωπότητος, ἐν δὲ τῇ πρώτῃ μετὰ τὴν θλιβερὰν ἀγγελίαν συνεδριάσει ἡμῶν ὑπεβλήθη καὶ παμύνητος ἐγένετο παραδεικτὴν τὸ ἀκλόουν φήσισμα:

«Ο σύλλογος,

ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ τακτικοῦ μέλους καὶ πρώην προέδρου αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου Πασπάτη,

ψηφίζει·

α') Ἐπιδιοικᾷ τὴν διακαθίσταν κατὰ-
θεσιν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ στεφάνου ἐκ δάφνης μετὰ
τακτικῆς ἐροῦσης ἐπιγραφὴν· «Ο ἐν Κωνσταν-
τινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλοσοφικὸς Σύλλογος»·

β') Ἐγγράφει τὴν μετὰ τὸν θάνατον ἐν
τοῖς πρακτικαῖς αὐτοῦ·

γ') Ἐντέλλεται τῷ προέδρῳ τὴν ἀποστολὴν
συλλογικοῦ γράμματος τῇ σεβαστῇ τοῦ αὐ-
τοῦ ἡμερᾶς·

δ') Διατάσσει εἰς ἐνδειξὴν πένθους ἐπὶ τρεῖς
ἡμέρας, τὰς τε συνεδριάσεις καὶ τὰς δημο-
σίας διαλέξεις αὐτοῦ·

ε') Συνίσταται τῷ προεδρεῖν τὴν πρόστασιν
καὶ ἀνάρτησιν ἐν τῇ ἐκτίσει τῶν συνεδριάσεων
τοῦ εἰκόνος τοῦ ἀειγινοῦτος·

ς') Ἀντιβῇ τῷ ὑμῶν Ἀνδρῆς Μόρτζαν,
ἀναπρεδρῶν, τὴν σύνταξιν τῆς βιογραφίας τοῦ
μεταστάντος καὶ ἰδίᾳ τὴν ἀναπτύξιν τῆς ἐν
τῷ συλλόγῳ δράσεως αὐτοῦ, ἀπ' ἀρχῆς ὡς
τὴν κοινοποιήσιν τῆς μελέτης ταύτης ἐν τῇ
πρώτῃ μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πένθους συνεδ-
ριάσει·

Αἱ τοῦ ψηφισματος τούτου διατάξεις ἐπα-
κριδῶς ἐξετελέσθησαν ἅπασαι, τὰ μᾶλλον δ' ἐπι-
τυχῆς εἶναι τοῦ πολυαἰσίου προέδρου τοῦ
συλλόγου κοσμεῖ τὴν τῶν συνεδριάσεων ἡμῶν
αἰθουσαν, ταῖς φροντίαι μὲν τοῦ προεδρεῖου,
φιλοτίμῳ δὲ δαπάνῃ τοῦ εἰς πᾶν ἀγώνιον καὶ
εὐγενὲς προθύμου κυρίου Δ. Ταυβάρου. Τοῦ
πολυμελίστου ἡμῶν ἑταίρου Ἀλεξάνδρου Πα-
σπάτη αἰωνία ἡ μνήμη!

Καὶ αὐτὰ μὲν ὑπῆρξαν αἱ ἀπόλοιαι τοῦ
συλλόγου· προσέθην δ' αὐτῷ, πλὴν τῆς ὕμ-
νους Θεοδότῃς Παναγιώτου, δύο ἕτερα ἐπι-
τήματα μετὰ, αἱ ἐξοχώτατοι κύριοι Παῦλος Κα-
μινῶν, πρεσβυτὴς τῆς Γαλλίας, καὶ Στοιγᾶν
Νοβελουίτς, πρῶτον πρεσβυτὴς τῆς Σερβίας
παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ· τίσεσσι μετὰ ἀντιπι-
στολόγηται, οἱ κύριοι Παναγιώτης Συνεδριῶν,
Ἀθηναῖος ποιητὴς, Χαράλαμπος Ἀννης, φιλό-
λογος Ἀθηναῖος, Γεώργιος Λαμπουσιᾶδης, κα-
θηγητὴς ἐν Ἀδριανουπόλει, καὶ Ἰωακείμ Που-
λίδης, γυμνασιάρχης Κυδωνίων· μετὰ δὲ τα-
κτικὰ πέντε ἐπ' ἐκάδῃ. Παρὰ τῶν ἄρτι προ-
τεθέντων τῇ στρατευομένῃ τῶν γραμμάτων
ἐπαγγελῇ ἐπιτίμων, ἀντεπιστέλλόντων καὶ τα-

κτικῶν τῶντων μελῶν ὁ σύλλογος ἀπεκδέχεται
συνεχῇ καὶ τελεσφόρον συμβολήν.

Τινὲς δ' ἡ γλῶσξ αὐτὴ ἡ περιστοιχὴς ἀνε-
κωνίσαστο ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν αὐτῆς ἔργα,
ἀκούσατε, κύριοι καὶ κύριοι, καὶ ἀνυπολόγη-
σατε μετ' ἐμοῦ, ὅτι τὰ ἐκλεγέντα θέματα ποι-
κίλλα τέ εἰσι καὶ σοβαρὰ, ἀντάξια τῆς ἐτυμοῦ
παρὰ τῶν ἑταίρων καὶ τῶν ξένων εὐμενῶς ἀ-
κροάσεως.

Ὁ κ. Χρήστος Παπαδόπουλος ἀπέστειλεν
ἡμῖν μελέτην «περὶ τῆς θρησκείας τῶν ἀρχαίων
Κυπρίων» καὶ ἑτέραν «περὶ τῶν ἐν Κύπρῳ μο-
λυβδοβουλλῶν», ἀναγνωσθεῖσας ἐν τῇ συνε-
δριάσειν ὑπὸ τοῦ κ. γεν. γραμματέως.

Ὁ κ. Δ. Οἰκονομίδης ἀνέγνω ἀνάπτυξιν
τῶν λόγων τῶν ὑπὲρ τῆς διακαθάρσεως τοῦ αὐ-
τοῦ καὶ πρὸ τῆς παραφθορᾶς τῶν τινῶν τῆς
καθ' ἡμᾶς ἑλληνικῆς γόνοιο καὶ ἀγλωσσικῆ ἐκ
τοῦ Πόντου» ἐν τρισὶν ὥρασι συνεδριάσειν.

Ὁ κ. Ε. Ἰωαννίδης «περὶ ποινικῶν οὐλαῶν
καὶ σωφρονιστικῶν συστημάτων καὶ ἰδίᾳ περὶ
τῶν ἐν Ἑλλάδι λειτουργούντων» ἐν μίᾳ συνε-
δριάσει.

Ὁ κ. Ἀγ. Χρηστίδης «περὶ γάμου καὶ δια-
ζυγίου κατὰ τὴν τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων νο-
μοθεσίαν» ἐν δυοῖ συνεδριάσεσιν.

Ὁ κ. Κ. Πετριδίδης, ἐν τῇ συνεδριάσει
«περὶ τῆς ἐν Συρίᾳ μετακινήσεως τῶν Φοινίκων
καὶ τῆς ἐθνολογικῆς αὐτῶν καταστάσεως» καὶ
«περὶ ἐθνολογίας τῶν Φιλισταίνων».

Ὁ κ. Τερνὸ βέης γαλλιστὴ πραγματείαν ἐ-
κτελέσασκεν «Ἱστορίαν καὶ σημερινὴν κατά-
στασιν τῶν ὁδῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως»
ἐν μίᾳ συνεδριάσει.

Ὁ κ. Κλ. Κοκκυλάτος, ἐν μίᾳ συνεδριάσει,
«περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Σορολίου».

Ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροέδρων τοῦ συλλόγου κ. Α.
Μόρτζαν γαλλιστὴ μετὰ μελέτην ἐπιγραφομένην
«Οἱ Ἀδριανοὶ καὶ οἱ Πάπαι πρὸ τοῦ Βυζαντίου»,
ἐλληνοιστὴ δὲ τὴν βιογραφίαν τοῦ αἰμνήστου
Ἀλεξάνδρου Πασπάτη ἐν δυοῖ συνεδριάσεσιν.

Ὁ κ. Μ. Παρκενίκας, ἐν μίᾳ συνεδριάσει,
«περὶ τῆς ἐν Θράκῃ Ἀδριανουπόλεως».

Ὁ κ. Ε. Σιδερίδης, ἐν δυοῖ συνεδριάσεσιν,
«περὶ τῆς Βυζαντινῆς μονῆς τῆς Παναγίας-
στοῦ».

Ὁ κ. Μ. Λογυθίτης «περὶ τῆς κοινωνικῆς
θέσεως τῆς γυναικὸς κατὰ τὰς διαφόρους ἐπι-
σχάς» ἐν μίᾳ συνεδριάσει.

Ὁ κ. Μ. Γεδιὼν, ἐν μίᾳ συνεδριάσει, «περὶ
τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει σοφιστικῶν κατὰ
τὸν ΙΖ' αἰῶνα βυζαντινῶν ἐκλήσεων».

Καὶ ὁ κ. Α. Νεόφυτος, μέλος ἀντιπαιδείων, ἐπεμψεν ἡμῖν «τοπογραφικὰς καὶ ιστορικὰς περὶ Κερκασσίντος σημειώσεις», ἀναγνωσθείσας ὑπὸ τοῦ κ. γενικοῦ γραμματέως ἐν μὲν συνεδρίᾳ.

Εἰς τὰς πραγματείας ταύτας μικροῦ δύνανται εἶναι ἡμετέροις καὶ μελέτη τοῦ κ. Α. Κοπάκη, ἐπιγραφικῆ καὶ περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς Ἀπαρίας, καὶ ἰσχυροῦ αὐτῆς Κισαίου καὶ τῆς Πολυπόρτης ἀποδοῦναι, ἥτις, ὡς ἀποδίδεται ἐν τῇ δημοσίᾳ αὐτῆς ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ παραρτήματι, ἤθελεν αὐτῇ τὴν ἀριμὴν τῶν σπουδαίων καὶ ἱερῶν ἡμῶν ἀναγνωρισμάτων ἄλλα δυσχερῶς καὶ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἡ πραγματεία αὐτή, καίπερ τῆς ἐν ὀρισμένην συνεδρίᾳ ἀναγνωσθείσας αὐτῇ προηγουμένης, ὡς εἰσθῆς, διὰ τὸ ἐγγυώριον τύπου, οὐ πόποτε ἀνεγνώσθη, τῷ ἀγαθῷ μοι φίλῳ καὶ ἐπαίδευστον συγγράμματι αὐτῇ κοινωθέντος ὑπ' αἰφνιδίας καὶ ἐπιμονῆς ἀδελφείας, ἥς οὐ κατισχύσαν αἱ ἐπὶ μῆνα καὶ ἐπὶ κεινα ἐχούσης ἐπικληρηθείσας παρακλητικαὶ τῇ προέδρῳ συνταγῇ.

Ἐπιτραπέντω δέ μοι, καταστρέφοντι τὴν περὶ τῶν τακτικῶν ἡμῶν συνεδριάσεων λόγον, γνωρίσαι ἡμῖν, ὅτι ἐν μὲν τούτων παρέστη ὁ τῆς Γερμανίας τῆς σοφῆς σοφῆς ἑλληνας τ. Susemihl, μέλος ἐπίτιμον τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, ὅτι καὶ ἀρίστως, ἐξ ἀγάπης καὶ ἐκ λόγου, ὅτι καὶ ἀρίστως, ἐξ ἀγάπης καὶ ἐκ τιμῆς, ἔταξεν τὸν πολυτίμον αὐτοῦ πονημάτων. Ὁ σεβαστὸς οὗτος ἑταῖρος, ἀπαντῶν γερμανιστὴ εἰς τὴν προσφωνήσιν, δι' ἧς ὁ πρόεδρος ὑπεδέχθη αὐτόν, ἐξέφρασε ζωηροτάτην χάραν, ὅτι εὐρέθη ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, νηχρίστησε τῷ ὑπερτάτῳ ὄντι ἐπὶ τῇ ἐν τῷ τέλει τοῦ βίου αὐτοῦ πραγματοποιήσει τοῦ γλυκυτάτου τοῦτου οὐνερόν, ἤθελε τῷ συλλόγῳ ἐμπέδωσιν καὶ ἀναπτύξιν τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς, καὶ διεβεβαίωσεν ἡμᾶς, ὅτι ἀνεξλείπτως ἐσται τῆς ἐκείνου μέλει ἡ γενομένη αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους συμπαθὲς ὑποδοχὴ ἐν τε ἄλλαις ἀνατολικαῖς χώραις καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἄλλ' ἐπείγομαι, φιλόμυθος ὁμῆγρος, ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ καὶ περὶβόλου καθέκοντος τῆς πανδήμου ἐκδηλώσεως τῆς τοῦ συλλόγου εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν συντακτικὴν αὐτοῦ ἐπιτροπὴν, προεδρευομένην μὲν ὑπὸ τοῦ κ. Θ. Σαλτελῆ, μέλη δὲ ἀριμύσαν τὸν γενικὸν γραμματέα, τὸν εἰδικὸν γραμματέα, τὸν γραμματέα τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς, τὸν γραμματέα τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς, τὸν κ. Σ. Πολύ-

κριτον καὶ τὸν κ. Μ. Αὐθεντόπουλον, τὸν καὶ γραμματέα αὐτῆς, ἰδὼν δὲ πρὸς τὸν βίαν, εὐμενῆ καὶ ἀκατάβλητον αὐτῇ πρέσβιν. Ὁ κ. Θ. Σαλτελῆς ἀνέλαβε καὶ εἰς πᾶσιν ἔνεγκεν ἐντός αὐτοῦ καὶ μόνου τοῦ συλλόγου ἔτους ἐργασίαν ἡράκλειον, μηδὲνς οὐδεὶς κόπου καὶ ἐπὶ διακινῶν καὶ αὐτῆς τῆς ὑφείας αὐτοῦ, τῆς τοσούτου πολυτίμου διὰ τὸν συλλόγον καὶ διὰ τὰ ἐκπαιδευτήρια ἡμῶν τὰ εὐμοιροῦντα τῆς ἐμβριθοῦς καὶ μορφωτικῆς αὐτοῦ διδασκαλίας. Ἐφ' ᾧ καὶ ἀπένειμα αὐτῷ ἐκ μέσης καρδίας, ἐν τῇ πανηγυρικῇ ταύτῃ τῶν γραμματέων ἐορτῇ, τὰς τε τοῦ συλλόγου καὶ τὰς ἰδίας ἐμοῦ ἐνθέριμος εὐχαριστίας ἀνθ' ὧν ἐπραξε, μόνον προβέμενος σκοπὸν τὴν ἐξοπρίτησιν τῶν ἡθικῶν καὶ ὠκίων συμπεριόντων τοῦ ἀκαρινῶς ὑπ' αὐτοῦ φιλομένου γερρατοῦ τοῦτο ἰδρύματος. Ἡ παρὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ εἰσπληθὲς συνάρα, εἰς τὴν κανονικὴν αὐτῆς τροχίαν, καὶ τανὺν τὸ συγγράμμα τοῦτο, ὅπερ ἡμετέροι τε καὶ ἐνοὶ δυνάμεις ἐκτιμῶσι καὶ ὑπερεπαινοῦσιν, ἀπὸ ἐξ ἑκτὸν μὴ δημοσιευόμενον, κατέστη δι' ἐργασίας δεκαμήνου ἐνήμερον διὰ τῆς ἐκτυπώσεως καὶ τῆς αἰσθῆς τῆς μετὰ διανομῆς τοῦ εἰκοστοῦ τόμου, ἀφ' ὧν τὰ ἀναγνώσματα καὶ τὰ πρακτικὰ τοῦ ΚΕ' καὶ ΚΣ' συλλογικοῦ ἔτους, ἦτοι τοῦ 1885—1886 καὶ τοῦ 1886—1887, τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου τόμου περιέχοντες τὰ τοῦ ΚΖ' καὶ ΚΗ', ἦτοι τοῦ 1887—1888 καὶ τοῦ 1888—1889, τῶν εἰκοστοῦ δευτέρου τόμου, περιέχοντες τὰ τοῦ ΚΒ' καὶ Α', ἦτοι τοῦ 1889—1890 καὶ τοῦ 1890—1891, τὸ ἀρχαιολογικὸν παραρτήματος τοῦ ΙΒ' τόμου καὶ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ παραρτήματος τῶν τόμων Κ'—ΚΒ'. Ὡς δ' ἂν μὴ ἔρουν οἱ ἄλλοι οὐκοῦν τὰς προειρημένας δημοσιεύσεις, ἐφ' αἷς σπεύδω διεμπνεῦσαι τὴν τοῦ συλλόγου εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς ἐπιδαφεινθείσας ἡμῖν ἐνδείξεις ἐμενέας τῷ ἐξοχωτάτῳ ὑπουργῷ τῆς Παιδείας, χρηματικῶς δ' ὁμολογῶ τῷ περὶ τὸν αὐτὸν ἀρχαῖον λειτουργῷ Νεμῆ βέη ἐνδύνει καὶ τῷ κυρίῳ Α. Βασιλεῖ ἐνδύνει διὰ τὰς εὐκολίας, ἃς, ἐν τῇ ἀγαθῇ αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ συλλόγου διαθείει, παρέσθην τῇ πολυπλόκῳ ταύτῃ ἐργασίᾳ, προσέτι καὶ ἑτερος φιλόδοξος ἀδελφεός, ἐν τῇ αὐτῇ ἐνδεκαμήνῳ περιόδῳ παρασκευασθεὶς, ἐξωραϊσθεὶς, συντελεσθεὶς ὑπὸ μόνου τοῦ προέδρου τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ μέλους τῆς φιλολογικῆς κ. Θ. Σαλτελῆ καὶ τὰ τῶν μελῶν πλουτίσας ὑπαρφοφιλῆαι. Οὐδὲς ἴστω ὅτ' ἡ γενναία χαρηγία τοῦ ἐξοχωτάτου Χρη-

στάκη ἐρέσθη Ζωγράφου ἐκδοθείς πρῶτος τόμος τῶν ἐν τῷ νῦν ἑλληνικῷ λαῷ ζώντων μνημείων τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, ἀποτελεσματικῶν ἐν πλουσίαις συλλογαῖς περιηχέαις ἐπὶ πολλὰ ἔτη τῷ Ζωγράφῳ ἀγῶνι καὶ δι' ἑλλειψιν πόρων μήπω δημοσιευθείσας. Ἰνα δὲ καὶ ὑμεῖς, κύριοι καὶ κύριοι, τὴν ἀξίαν αὐτοῦ συνιστανήτε καὶ ἀναγνωρίσητε, ἐπιτρέ-

ψατέ μοι ὅπως ἀναγνώσθω ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ συλλογῆς δημοτικῶν ἀσμάτων τῆς Ἡπείρου ἀριστοτέργματι διηρόστιγον μὲν, ἀξιοθαύμασον δὲ διὰ τὴν ποιητικὴν φαντασίαν, τὴν χάριν, τὴν ἀρμονίαν, τὴν ἀπλότητα, τὴν τοῦ πάθους ἀναπαράστασιν καὶ μάλιστα τὸ μεταδοτὸν τῆς συγκινήσεως.

Ἡ Εὐγενούλ' ἡ ἔμμορφη κ' ἡ μικροπαντρεμμένη
 συχνὰ πυκνὰ 'παينوῦντανε πῶς Χάρος δὲν τὴν παίρνει,
 γιὰτ' ἔχει τοὺς ἐννι' ἀδερφοὺς κ' ἔχ' ἄνδρα παλληκάρη,
 ἔχει καὶ 'σπίτι' ἀρχοντικὰ μ' αὐλαῖς καὶ περιβόλια.
 Κ' ἓνα πουλί, κακὸ πουλί, τοῦ Χάρου 'πάει καὶ λέει'
 κα' ὁ Χάρος τὴ 'σαίρει, κ' ἡ κόρη κτρινίζει'
 δευτέρη, τρίτη σατιὰ, τὴ ρίχνει 'ς τὸ κρεββάτι.
 « Μάν, μ' ἡ, ἐγὼ σ' ἀφίνω 'γερά, καὶ 'ντύσε με 'σὰ νύφη,
 κι, ἀν' ἐμὲ 'ὁ Κωσταντῆκος μου, μὴν τὸν μικροκαρδίσσης,
 μόν' στρώσ' του γιόμα νὰ γευτῇ καὶ δεῖπνο νὰ δειπνήσῃ,
 κι' ἀπλώσῃ μέσα τὴ τέχνη γου καὶ 'πάρε τὸ κλειδί μου,
 καὶ 'δγάλ' τὴν ἀρραβωνά μου τὴν πεντερημασμένη,
 καὶ ὁς τὴνα τοῦ Κωσταντῆ, ἀλλοῦ ν' ἀρραβωνίσῃ,
 νὰ κἀνῃ ξένους ἐδοῦς καὶ ξένους συμπεθέρους».
 Κι' ὁ Κωσταντῆς ἐρῶντανε 'ς τοὺς κάμπους καβαλλάρης,
 μὲ πεντακόσιους ἀρχόντας, μὲ χίλια παλληκάρια.
 Γλέπει σταυρὸ 'ς τὴν πορτα του, παπάδες 'ς τὴν αὐλή του,
 γλέπει σταυρὸ καὶ φλάμπουρο, κρεββάτι στολισμένο.
 « Κάποιος 'δικός μας 'πέθανε, κάποιον 'δικό μας 'πάνουν».
 Βιτσιὰ δίνει τοῦ μαύρου του, καὶ 'ς τὴν αὐλή του 'μπαινει.
 « Τεῖά σας, χαρά σας, λαϊκοί, καὶ οἱ 'ιερωμένοι,
 'γερά σου καὶ σένα, μάλιστα. Ποιανούνα τὸ κυδοῦρι; »
 « Τῆς Εὐγενούλας τς' ἔμμορφης, τῆς μικροπαντρεμμένης,
 'πούλεγε κ' ἔπαινοῦντανε πῶς Χάρος δὲν τὴν παίρνει».
 « Κάνε τὸν τάφο, μάλιστα, ἴσια γιὰ δυὸ 'νομάτους.
 λάικο πλάτῃ, λάικο βαθύ, νὰ 'παίρνῃ καὶ τοὺς ἐδὲ μας».
 Κ' ἐκεῖ μαχαῖριν ἐβγάλε καὶ 'ς τὴν καρδιά τὸ 'μπήγει.
 Κι' ὄντας τοὺς κατεβάζανε 'μέσα 'ς τὸ μαῦρο λάικο,
 'κλαίγανε ξένοι κ' ἐδικοί, 'κλαίγανε κ' οἱ παπάδες.
 'Σ τὸν ἓνα 'βγήκε καλαμιά, 'ς τὸν ἄλλο κυπαρίσιν
 κι' ὄντας βογγῆν ὁ βορριάς, σκυψτουνε καὶ φιλιούνται.
 Εἰς ἰδέστε τὰ 'λιγοῖμερα, τὰ 'λιγοῖσιμένα,
 'ποῦ δὲ φιλιούνται ζωντανά, φιλιούντ' ἀπεθαμένα.

Ἄλλ' ἐκ τῶν θαλαρῶν τῆς ποιήσεως λεγόμενων δεῦτε ἀποσπασμένων τὴν διένοικαν ἡμῶν καὶ μεταφέρομεν αὐτὴν εἰς τὴν τῆς πραγματικότη-

τος στάδιον, ἵνακα τὸν εὐγενὴ ἠγωνίσθησαν ἀγῶνα τῆς γενναιωδίας οἱ τὴν τοῦ συλλόγου ἐμμέλειαν τι καὶ πρόσθεν περὶ πολλοῦ ποιούμε-

νοι. Καὶ οἱ μὲν ἑταῖροι, πλὴν εὐχρίθμων τινῶν ζηλωστάντων, ὡς φαίνεται, τὸ ἐπὶ δώδεκα συναδελφῶν μὴ τακτοποιησάντων κατὰ τὸ παρελθόντος τοῖς μετὰ τῷ συλλογικῷ ταμεῖου ἐκαστοῖς αὐτῶν λογαριασμοὺς ἐφαρμοσθῆν ἐν τῇ τῷ ἡδὴ λήγοντος κανονικῇ μέτρῳ τῆς αὐτοῦ μετρώου τῶν μελῶν ἀπαλείφως, τὴν ἐκείνων ἀπεβόλον συνδρομὴν ἐκτάκτους διὰ συνεκτικῶς ἀνάθεμης τὰς ἀκολουθοῦς. Διόποινα εὐγενεῖς καὶ ἀληθῶν τοῦ βίῳ δοκιμασιῶν ἀντιλήσαντες, καὶ ἀδμημονίας, ὑπομονῆς, ἀντιθέου ἀγκυκλίσεως, τὸ ζῶν ὄδω τῆς χρηστικῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐπείας, ἐπικούρους προσδραμεύσαντες τῷ συλλόγῳ ἐν ὧς ἀναγκῶν καὶ στερησέων, προσνεγκόντες αὐτῷ ὑπὸ τὴν πύλον τῆς ἀνομιμίας, τεκνοφρονῶντες τὴν ἀρετὴν αὐτῆς μετριοφροσύνης, λίρας ὀφειματικῆς ἐκτάκτου. Ἐν συγκαταστάσει καὶ ἐκ μετὰ τῆς ἀπονομῆς αὐτῆς σήμερον δημοσίᾳ τὴν ἐκέρχον τῆς τοῦ συλλόγου ἀπειρῶς εὐγνωμοσύνης. Ὡς καὶ καὶ ἐνθερμοὶ τοῦ συλλόγου εὐχαριστοὶ ἀπονομιμῶνται δι' ἐμοῦ πανδήμιος καὶ τῷ γεγενημένῳ πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, προσνεγκόντες διὰ χιλιάδας δραχμῶν, καὶ τοῖς φιλογενοῦσιν τοῖς κυρίως Χρηστάκῃ ἐπὶ τῇ ζωγραφῇ, προσνεγκόντες λίρας ἐκτάκτου, προφασισμένους τῷ ζωγραφῇ διακονησάμεναι, Στεφάνῳ Ζαφειροπούλῳ, προσνεγκόντες λίρας τεσσαράκοντα πέντε, Ἀνδρῆι Συγγρῷ, προσνεγκόντες λίρας τριάκοντα, Γεωργίῳ Ζαφειροπούλῳ, προσνεγκόντες λίρας δέκα, Κωνσταντίνῳ Ζάπκῃ, προσνεγκόντες ὀκτώκα τριακοντα, καὶ τῷ κυρίῳ Δημητρίῳ Ταυμάκῳ, προσνεγκόντες λίρας δέκα. Τοῦ προσφιλοῦς τούτου πᾶσι ἡμῖν ὁμογενοῦς συνεγίσταντος ἐπὶ δέκα ἑπὶ τὴν ἐκ δέκα λίρῶν ἐκτάκτου αὐτοῦ συνδρομῆν, ὁ συλλογος, ὥρον εὐγνωμοσύνης ἀποτίμων τῷ φιλοφρονῶντι ἀνδρὶ, ἐν τῇ τῷ ὁμοφρονῶντος, συνῶδῃ τῷ 93 ἄρθρῳ τοῦ ἡμετέρου κανονισμοῦ, τῶν χρυσοῦς γραμμασιῶν ἐγγράφῃν τοῦ ὁνόματός αὐτοῦ ἐν τῇ τῶν δωρεῶν μακροχρῆνι στήλῃ, καὶ ὡς δὲ τῇ αὐτῇ τοῦ νόμου διατάξει ἐπιμένον, ἀνακρινύτω ἐν ἀγαλλείᾳ κατὰ τὴν ἐπίτεινον ταύτην ἑορτὴν τῶν Δημήτριον Ταυμάκῳ Δωρητῇ τοῦ Ἑλληνοκροῦ Φιλόλογου Συλλόγου.

Ἀλλ' ὅπως τὴν εἰσπράξεω τούτων, τῶν τε τακτικῶν καὶ τῶν ἐκτάκτων, μὴ καλυπθέντες τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἡμετέρου προϋπολογισμοῦ, ἀπὲς, πλὴν τῶν ἄλλων ἐξόδων τῶν κατ' ἔτος ἀπαρχιτικῶν, ποσὸν μὲν δαπανήσασθαι τῆς συντακτικῆς ἡμῶν ἐπιτροπῆς, ἀπαρχισθῆναι πρὸς τὴν σκοπὴν τούτων ἡ διοργανώσεως μουσικῆς ὁρ-

(Ἑλλ. Φιλ. Σύλλογος—Τόμος ΚΓ')

γανικῆς ὁλοκληρῆς συντάξεως, ἀνατεθεῖσα εἰδικῇ ἐπιτροπῇ, συγκατομένη ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ προέδρου τοῦ συλλόγου ἐκ τῶν κυρίων Ἀνδρέαδου, Βερνυδάκη, Ζαλοκώστα, Καραθεοδωρῆ (Ἀλ.), Κλήσιου, Κοντογιώργη, Μαυρογροῦδου (Φρ.), Μηλιώτου, Πασαλλῆ (Α.), Πηνατῶρου, Πουλιουλίδου, Πρωτοῦ καὶ Χρηστίδου (Αγ.). Ἡ συνὰς ἐγένετο, καλλιτεχνικῶς καὶ ἄλλῃ ἐπιτυχέως, ἐφ' ᾧ καὶ εὐχαριστῶντες ἐξ ὀνόματος τοῦ συλλόγου τῷ τε διακεκριμένῳ καθηγητῇ τῆς μουσικῆς ἀγαπῶ ὁμογενεῖ κυρίῳ Πέτρῳ Ζαχαριάδῃ, τῷ καὶ αὐτὸς παρασχόντι δαίμα τρανὴν τῆς αὐτοῦ ἀξιοχρήλου ἐκπαιδεύσεως, καὶ τοῖς φιλοπύκτοις ἐρασιτέχνῃς, ἐν οἷς εὐπρεπῆ κατελγόντι ἡ ἐρασιμία διόποινας Ἐμμερῶντα Σερβαντίς, τοῖς προσφύων συμμετασχούσι τοῦ κοπιώδους ἔργου καὶ εἰς τούτου τὴν εὐχερῆστον διεκχωρῶν λυσιστεῖας τῷ προεξάρχοντι συνεργασθέντι. Ἀγγέλλω δὲ ἡμῖν μετὰ χαρᾶς, ὅτι καὶ οὐκ ὀλίγως ἐπέτυχεν ἡ καλλιτεχνικὴ αὐτῇ ἐσπερῇ, τοῦ καθαροῦ αὐτῆς προνότου ἀνελθόντος εἰς λίρας ἐκτάκτου καὶ τεσσαράκοντα. Δεγθῆναι ἐπὶ τῇ καλλιτεχνικῇ καὶ τῇ ὀλίγῃ ἐπιτυχίᾳ τῆς ἡμετέρας συντάξεως τὰ ἐπὶ ἐνθερμα συγχαρητήρια καὶ τὰς τοῦ συλλόγου ζωηρὰς εὐχαριστίας οἱ φίλοι ἑταῖροι οἱ ἀπαρχισάντες τὴν πρὸς διοργάνωσιν αὐτῆς ἐπιτροπὴν, ἰδίᾳ δὲ οἱ συγκατοστάτες, ὑποεπιτροπὴν καὶ. Ἀλέξανδρος Καραθεοδωρῆ, Δημήτριος Βερνυδάκης καὶ Φραγκίσκος Α. Μαυρογροῦδης, ὅστις μετὰ τὴν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀποδημίαν τοῦ πρώτου καὶ τὴν ἀσθένειαν τοῦ δεύτερου, κωλυθεὶς αἰφνης τῆς συνεχίσεως τολούτου συνεργασίας, ἐμύθησε μόνος πρὸς ἅπαν τῶν ἐκαστοῦ ἀνακρινόμενον ἀπρούπτων καὶ σπουδαίων προσηκουμένων, κατασκευαστῶν αὐτῷ διὰ τῆς ἀκαταβλήτου αὐτοῦ ἐπιμονῆς ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἐκδικουμένου εὐγενοῦς σκοποῦ.

Χάριτας ὁμολογῶ ἐξ ὀνόματος τοῦ συλλόγου καὶ τῷ φίλῳ καὶ ἐπὶ πεπαικμένῳ ἀρχιτέκτονι καὶ ἡμετέρῳ ἀρχαίῳ ἑταίρῳ κ. Ζ. Κλεινῇ, ὅστις τῆς σφίγης τοῦ κυρίου ἡμῶν, συνετεῖ τῶν ἀλλεπαλλήλων δεσφῶν, ἐν τῇ μέρει διακωρύξεως, ἀνεδίεξε τὸν προθύμῳ καὶ λυσιστεῖας ἐπεκρίωσε τὴν ἀπαρχιτικὴν καταστάσιν ἐπισκευῶν, ὡρεῖν παρασχόντων τὴν αὐτοῦ συμβολὴν καὶ μετὰ ρειθδῶς δαπανήσας τὸ συλλογικὸν χρῆμα.

Ἡ ἐν λόγῳ ἐπισκευή, ἐντέλῳ καὶ μετὰ τῆς δευτέρας ταχύτητος ἐκτελεσθεῖσα, προεβλάξεν ἀπὸ ἐπιεικείνης βλάβης τὴν αἰθυσαν

ταύτην και ἐπέτρεψε τὴν τακτικὴν καὶ συνε-
χῆ, πλὴν τῶν ἡμερῶν καθ' ἃς ὁ συλλογὸς
ἐπιβῆκε ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ αὐτοῦ Ἀλεξάν-
δρου Πασπάτου, διδασκαλίαν τῶν δημοσίων
ἡμῶν διαλέξων, ὧν τὰ θέματα ὑπῆρξαν εἰπε-
ρὸς ποικίλα, ἀναπτυχθέντα ἐμβριθῶς τε καὶ
τερπνῶς. Τὰ δὲ περὶ αὐτῶν ἔχουσιν ἐπαχρί-
τως αὐτῶν:

Ὁ κ. Ἀν. Χρυστοδίδης, ἐγγράφας ἐν πρῶ ἐπὶ
τούτῳ προεκδοθέντι προγράμματι διελίξιν μίαν
ἐποικήσαν αὐτῇ, θέμα ἔχουσαν τὴν ἀρχὴν καὶ
τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἱατρικῶν καὶ ρυθμικῶν ἐπι-
στημῶν.

Υπὸ τοῦ κ. Κ. Μεταξά, ἐγγράφαντος μίαν,
ἐγένετο αὕτη, ἔχουσα θέμα « ἀναμνήσεις πε-
ρικῆς, ἡδονῆς εἰς Βαβυλῶνα ».

Ὁ κ. Γ. Ἀκιστορίδης, ἐγγράφας τέσσαρας,
ἐποίησαντο πάντα, ὧν ἡ πρώτη εἶχε θέμα « ἐν-
τυπώσεις ταχθέντος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς
Παρίσιον », ἡ δευτέρα « ὑμεινὰς συνθήκας
τῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ
ἰδίᾳ τῆς Περσίας », ἡ τρίτη καὶ ἡ τετάρτη
« τὴν γυμναστικὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις (Ὀλυμ-
πικοῦς ἀγῶνας) καὶ τὴν γυμναστικὴν τῶν
καθ' ἡμᾶς χρόνων (χορόν, ποδόσφαιον, ὁδοπο-
ρίαν, κολυμβητικὴν, συνδυαζὴν γυμναστικὴν) », καὶ ἡ πέμπτη « τὴν σχέσιν τῆς πολεμικῆς
πρὸς τὴν μακροβιότητα καὶ τὴν διαίτησιν συγ-
χρόνῳ Ἑλλήνῳ Μαθησάδᾳ ἀγοντὸς τὸ 186
τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος ».

Υπὸ τοῦ κ. Μ. Γιδεῶν, ἐγγράφαντος τέ-
σσαρας, ἐγένοντο, τοῦ συλλογικοῦ πένθους ἑνεκα,
τρεῖς, ὧν αἱ μὲν δύο εἶχον θέμα « τὴν κατὰ
καίρους τύπον τῆς ἐκλογῆς τοῦ πατριάρχου
Κωνσταντινουπόλεως », ἡ δὲ τρίτη « τὰ περὶ
τὸν οἰκονομικὴν πατριάρχην κληρικὰ καὶ λαϊ-
κὰ συμβόλαια κατὰ τοὺς μύτους χρόνους ».

Υπὸ τοῦ κ. Θ. Βεγλερ, ἐγγράφαντος δύο,
ἐγένετο, τοῦ συλλογικοῦ πένθους ἑνεκα, μία,
θέμα ἔχουσα « τὸ διαζύγιον ὑπὸ νομικὴν καὶ
κοινωνικὴν ἐπιφάν ».

Ὁ κ. Δ. Οἰκονομίδης, ἐγγράφας τρεῖς, ἐ-
ποίησαντο αὐτάς, πραγματευσάμενος « περὶ τοῦ
ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ δράματος καὶ τῶν τριῶν
μεγάλων δραματικῶν ποιητῶν ».

Ὁ κ. Χρ. Σακεττήριου, ἐγγράφας δύο, ἐ-
ποίησαντο μίαν, ἥς θέμα ἦν « οὗ Θεοῦ ἐν τοῖς
ἔργοις αὐτοῦ ».

Ὁ κ. Δ. Ρόζενφελδ, ἐγγράφας δύο, ἐποίη-
σαντο μίαν, πραγματευσάμενος « περὶ Βερολί-
νου καὶ Βιέννης ».

Υπὸ τοῦ κ. Φρ. Ε. Μαυρογορδάτου, ἐγγρά-
φας μίαν, ἐγένετο αὕτη, θέμα ἔχουσα « τὴν

ἱστορίαν τοῦ φωτισμοῦ (μετὰ περικυμάτων) ».

Ὁ κ. Κ. Κοκκολάτος, ἐγγράφας δύο, ἐποίη-
σαντο μίαν, πραγματευσάμενος « περὶ νεκρο-
φανείας ».

Ὁ κ. Ν. Φωτιάδης, ἐγγράφας δύο, ἐποίη-
σαντο αὐτάς, πραγματευσάμενος « περὶ μερῶ-
σις τοῦ λαοῦ καὶ ἀνυψώσεως τῶν ἐργατικῶν
τάξεων ».

Υπὸ τοῦ κ. Ο. Ἀνδρεάδου, ἐγγράφαντος
δύο, ἐγένοντο αὐταί, θέμα ἔχουσαι « περὶ θεά-
τρου καθόλου καὶ τῆς δραματικῆς ποιήσεως ».

Υπὸ τοῦ κ. Α. Βασακοπούλου, ἐγγράφαντος
δύο, ἐγένοντο αὐταί, ὧν πρώτη εἶχε θέμα «θα-
λασσοπορίας καὶ γεωγραφικὰς γνώσεις ἐν τῇ
ἀρχαίᾳ καὶ τὴν περίπλυν τῆς Ἀφρικῆς
ὑπὸ τοῦ Ἀννῶνος » καὶ ἡ δευτέρα « τὸν περί-
πλυν τῆς Ἀφρικῆς ὑπὸ τῶν Φοινίκων τῇ δια-
ταγῇ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Νεκῶ καὶ
τὸν περίπλυν τῆς Ἀφρικῆς ὑπὸ τοῦ Σαῦλῶνος
καὶ τοῦ Εὐδόξου ».

Ὁ κ. Π. Καμπανάκης, ἐγγράφας δύο, ἐποίη-
σαντο μίαν, πραγματευσάμενος « περὶ ἱστορίας
τῆς γένεσιν ».

Ὁ κ. Ἀγ. Χρυστοδίδης, ἐγγράφας μίαν, οὐκ
ἐποίησαντο αὐτήν.

Υπὸ τοῦ κ. Ν. Παπαγιαννοπούλου, ἐγγρά-
φαντος μίαν, ἐγένετο αὕτη, θέμα ἔχουσα « ἐπι-
σκοπήσιν μιᾶς σιλλίδος τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας
τοῦ πέμπτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος ».

Ὁ κ. Κ. Μακρῆς, ἐγγράφας μίαν, οὐκ ἐποίη-
σαντο αὐτήν.

Υπὸ τοῦ κ. Σ. Ἀποστόλου, ἐγγράφαν-
τος μίαν, οὐκ ἐγένετο αὕτη.

Καὶ ταῦτα μὲν καὶ ποσάται ὑπῆρξαν αἱ
δραματικαὶ ἡμῶν διαλέξεις ἐκ τῶν ἐν τῷ προ-
γράμματι προκηρυχθέντων ἐγένοντο δὲ καὶ
ἐκτακτικῶς ἑτέρας δύο μὲν, ὡς πᾶσαι αἱ
πρὸς ἡμᾶς, ὑπὸ μίαν τοῦ συλλογικοῦ, τρεῖς
δὲ ὑπὸ ξένων. Αἱ ὑπὸ ξένων γενόμεναι εἰσὶν
αἱ ἑξῆς:

Ὁ κ. Ε. Ζαλακίστας ἐπράγματευετο « περὶ
τῶν πρόληψιν καὶ παραδόσεων τοῦ ἑλληνικοῦ
λαοῦ ».

Ὁ κ. Δ. Ταβουλῆς ἐπράγματευετο « περὶ
τῆς γενήσεως καὶ τῆς προόδου τῆς νεοῦ
ἑλληνικῆς σκέψης ».

Αἱ δὲ γενόμεναι ὑπὸ ἑλλησθέντων ἀγο-
ρῶν εἰσὶν αἱ ἀκόλουθοι:

Ὁ κ. Χαράλαμπος Ἀννῶνος, πρὸ τῆς ἐκ-
λογῆς αὐτοῦ ὡς ἀντιπροσθέντος μίαν, ἐποίη-

σατο μίαν, θέμα ἔχουσιν «δημοσιογραφικὰς ἀναγκάς».

Ο κ. Ιωακείμ Παυλίδης, πρὸ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ὡς μέλους ἀντιπροβέβλητος, ἐπραγματεύσατο περὶ τοῦ ζητήματος «ὅπου τὸ ὄφελον ἐν συνδυαστικῷ σύστημα περὶ ἡμῶν».

Ο κ. Lambert de Jallier ὁμιλοῦσε γαλλιστὶ «περὶ τῆς συγγένου γαλλικῆς φιλολογίας».

Ἐν πάσει σχεδὸν ταῖς διαλέξεσι ταύταις παρίστανται τοὺς κανονικοὺς διατάξουσιν εὐλαβῶς ἐπόμενους, ὅ καὶ τῶν ἀντιπροέδρων τοῦ συλλόγου καὶ πρὸ ὅλης τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς κ. Ἀν. Χρηστίδης, τοῖς ὅ καὶ πλείοτας χάριτας αὐτῷ ὁμιλοῦν ἐν ὀνόματι τοῦ συλλόγου.

Καίριος δὲ, φιλόχαρος ὁμιλῶν, ὅπως ἐπισκοπῶμεν καὶ τῶν σπουδαιότερων καὶ τὰ μάλᾳ ἐνδιαφερόντων ἐργασιῶν τῆς ἡμετέρας ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς, συγκαμμένη ἐκ τοῦ εὐδαιμονισμοῦ κ. Curtis, πρόεδρος αὐτῆς, καὶ τῶν κυρίων Βεγλιερῶν (Γ.), μὴ συμμετασχόντων τῶν μελετῶν αὐτῆς, Γεδεών, Calvert, μὴ συμμετασχόντος τῶν μελετῶν αὐτῆς, Κοπάση, Long, Μανούσος, Millingen, Mordmann, Πεδικίδου, Prétexat, μὴ συμμετασχόντος τῶν μελετῶν αὐτῆς, Σκουρῶν (Α.), τῶν μελετῶν αὐτῆς, ἐνεκεν ἀποδημίας, μὴ συμμετασχόντος, καὶ Σιδιρίδου τοῦ γραμματέως αὐτῆς.

Τῶν ἐπιγραφικῶν αὐτῆς μελετῶν αἱ κυριώτεραι εἰσιν αἱ ἑξῆς. Ο αἰδισιμώτατος κ. Curtis ἔλαβε παρὰ τοῦ ἐν Δαρδανελλείς κ. Franc Calvert καὶ κατέθηκε παρὰ τῇ ἐπιτροπῇ, προέχον εἰς τὰς θεούσας ἐρευνὰς ἐπ' αὐτῶν, χαρτὸν ἐκτυποῦμα δύο ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν, περὶ τὴν προειρημένην πόλιν μετὰ στατήρων, βαρῶν αὐτοῦ καὶ λυχνῶν ἀνευρεθεισῶν. Ο κ. Long κατέθηκε χαρτὸν ἐκτύπουμα, ληφθὲν ἐπ' αὐτοῦ ἐκ μαρμάρου κεκείμενον μὲν ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ μουσεῖο, ἀπὸ τοῦ δὲ περιλειψάντος, ἑλληνικῆς ἐπιγραφῆς ἐκ στίχων τεισσαράκοντα καὶ ἐννέα, περιλαμβανομένης ὀνόματι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὧν πολλὰ εἰσι πρωτότυπα. Ο κ. Mordmann ἐκινενοῦσαι μελέτην ἐπὶ ἀντιγραφῶν, κατατεθέντων ὑπὸ τοῦ ἑταίρου ἡμῶν κ. Κ. Μακρῆ, διγλωσσῶν λατινοελληνικῶν ἐπιμνησίων, προερχομένων ἐκ τῶν ἐρείπων τῶν ἐν τῇ θέσει «τῆς Πάκτιας» τῆς ἐν τῇ Προποντίδι νήσου Μακμαρά. Ο κ. Σιδιρίδης ἀνεκινώσατο βυζαντινὸν μονόγραμμα σωζόμενον ἐπὶ πλάκῃ ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ τῆς συνοικίας Τσακλατῆ καπνῶ, προσθεὶς ὅτι ὁμοίον

σχεδὸν τοῦτου εἶδεν ἐν τῷ Τακρόρ σεραγίῳ ὁ Ἰσραήλ Βουλιάρδος τῷ 1647, ὁμοίωσαν ἑλληνικῆς γράμματος καὶ ἔγρη λατινικῆς εὐρακόμενον ἐπὶ τῆς Χρυσῆς πύλης, ἐν Βυζαντινῷ, καὶ ὁμοίωσαν βυζαντινῆς ἐκμάτρου ἐκκομῆς σωζόμενης ἐπὶ τοῦ ζωστήρος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἄλλοτε μονῆς τῆς Παμμακαρίστου, νῦν δὲ Φεγγιῆ Τζαμίας, περὶ ἧς καὶ ἰδίαν συνέταξε πραγματείαν, ἧς ἀνωτέρω ἐγίνετο μνεία.

Τῶν δὲ τοπογραφικῶν αὐτῆς μελετῶν αἱ κυριώτεραι εἰσιν αἱ ἑξῆς. Ο κ. A. von Milligen, διὰ νέων μαρμαρῶν καὶ παρρηγομένων πλουσίως τὴν πραγματείαν αὐτοῦ περὶ τῆς ἀκροῦς θέσεως τοῦ «Ἐσθόρου», κατέθηκε παρὰ τῇ ἐπιτροπῇ, ἀναθεὶς τὴν μετέφρασιν αὐτῆς τῷ κυρίῳ γραμματεῖ. Ο κ. Κοπάσης ἀνεκινώσατο τὴν τὰ μάλᾳ ἐπισταμένους ἐπεξεργασθεῖσαν προειρημένην αὐτοῦ πραγματείαν. Ο κ. Σιδιρίδης ἐπίστας τὴν προσχὴν τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἑσραλμένης τοποθετικῆς τῆς κινετόνης τοῦ Θεοδοσίου δυτικῆς τῆς τοῦ Φωκίονος (μὲν ὑπὲρ διέρεα), ἐνθα εὐρετὶ καὶ τῶν τριάντα δύο κίονων λεγομένην κινετόνην τοῦ Θεοδοσίου θεωρητὴν ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀττικῆς τῆς μὲν ὑπάρχοντα μετὰ κίονων μεγάλῃ ἐστειρωμένην διεξαμένην, ἔχουσα ἐπὶ τοῦ ἀνωρῆλου παρθένου τὰ γράμματα ΘΕ. Ο αἰδισιμώτατος κ. Curtis ἐπέλκυσε τὴν προσχὴν τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἀρνηθῶν καὶ ἀνταποκρίσεων δύο συγγένων περιηγητῶν, ὧν ὁ μὲν διεκτινέται ὅτι ἐν Καριστην τῶν βορείων Ἰνδῶν ὑπάρχει ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς, μαρτυρομένη ὡς τοιαύτη ἐκ τῆς εὐστομωμίας καὶ τῶν ἡδῶν καὶ ἑθιμῶν αὐτῆς, ὡς καὶ ἐκ τῶν πειρῶν περὶ αὐτῆς δοξαίσις, ὁ δὲ, ὅτι ἐν τῇ χώρῃ τῶν Σουαλῆ, κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἀφρικὴν, παρήμενος εὐρετὶ σταλὶα, καὶ ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι αὐτὰ θεωρεῖται λείψαντα τῆς ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐνομένης προελπίσεως τῆς ἑλληνικῆς εὐφῆς ἐκ τῆς μεμακρομένης ἑκείνης χώρας.

Τῶν καλλιτεχνικῶν αὐτῆς μελετῶν αἱ κυριώτεραι εἰσιν αἱ ἑξῆς. Ο κ. Κοπάσης ὑπέβαλε τῇ ἐπιτροπῇ δύο μελῶδονα συμπερίγραμμα εὐρεθέντα ἐν Κρήτῃ, ἐν θέσει καλομένην τὴν σήμερον Σούρια, ἐνθα εἰσὶ τὰ ἐρείπια αὐτῆς ὀνομαζόμενης ἄλλοτε «Σύια». Τούτων τὸ μὲν ἔχει μήκος ἑπτακαίδεκα ἐκαστοσόμετρον καὶ ἀνωτέρον ὄψος περίπου ὁκτώ, ἀναπαρίσταται δὲ τὰ ἀκλουθὰ ἐν τῷ μίῳ δύο μουσικῶς καθέ-

μένους καὶ κρατοῦντας τὸν μὲν κίθαραν, τὸν δὲ

λῶσαν, ὧν ὁ εἰς διὰ τῆς δεξιᾶς διακόπτει τὸν ἑτερον, ἐξ ἐκωνόμων γυναικα κρατούσαν τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου ἀνδρὸς πρὸ αὐτῆς ἰσταμένην, ἀμφοτέρους κλαίοντας, καὶ ἐκ δεξιῶν ἄνδρα καθήμενον ἐπὶ κορυφῇ δάφνης καὶ πέραν αὐτοῦ ἰσταμένον ἑτερον φέροντα τὴν δεξιῶν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, ἀπειλοῖσθαι ἰσχυρά. Τὸ δ' ἑτερον μῆκος μὲν ἔχει ἑνδεκα ἐκαστομέτρων, ὡς δὲ περὶ τὸν τὸ ἀνωτερον ὕψος, καὶ ἀναπαύσασθαι ἄνδρα σέροντα περικεφαλαίαν καὶ διδασκόντα παρακαθήμενον νεανίαν τὸν αὐτὸν, πρὸ τούτου γυναικα καθήμενην, δεξιῶν ἐτέραν στερηζομένην ἐπὶ ὕψους αὐτῆς, αὐτὴν ὄρθιον ἄνδρα ἐν προσοχῇ ἀκρωμένον. Ἡ παραστάσις αὐτὰ ἰθὺς ἐκείνη ἀνέκδοται τῇ ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ. Ὁ αἰδισμὸς κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀνέγνω συνεταγμένην ἐπ' αὐτοῦ ἑλληνιστὶ πραγματεία ἐπιγραφομένην «Εἰκασία» ἐστὶν περὶ τῆς ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ μουσεῖῳ ἀναρτήσεως, ἥτις ἐπωνυμίζεται τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, δι' ἧς ἐπὶ ἀρχαίων μαρτυριῶν καὶ ἐπιγεγραμμένων βασιζόμενος, διατείνεται, ὅτι ἡ ἐν λέξῃ αὐτοκρατορὸς ἐγένετο ζωντος τοῦ βασιλέως, ἐκ ἐμνημοσύνης πρὸς τὸν σωτῆρα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐν Ἑλληνικῇ μύθῳ, τὸν Κλεῖτον, καὶ ἐκ μεταγενέστερος ἐπὶ τῷ βασιλευμένῳ διαπραχθέντι φόνῳ, ἐκείνῃ δὲ τὴν γνώμην, ὅτι, ἀν μὴ αὐτοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος, βασιλεὺς ἔργον καθύπευθ αὐτοῦ τυγχάνει τοῦ αὐτοδύναμτος τοῦτο.

Τῶν νομισματικῶν δὲ αὐτῆς μελετῶν ἡ κυριώτερη ἐστὶν ἡ ἐπὶ τοῦ ὑπο τοῦ κ. Σιδερίδου ὑποβληθέντος νομισματικῶς τοῦ Βυζαντίου ἀνευρεθέντος ἐν Ἐφίγκει, πέραν τῆς Χαλκιδόνος, κοπέντος δὲ περὶ τὸ 237ον ἔτος μετὰ Χριστοῦ, ὅπερ, κεντρικόν ἐλληνικὰς ἐπιγραφάς, λίαν σπάνιον τυγχάνει ἐν ταῖς συλλογαῖς.

Πολλῶν ἐπιγινώσκων ἄξι ἐστὶν ἡ ἀρχαιολογικὴ ἡμῶν ἐπιστολὴ διὰ τὰς πολυτίμους αὐτῆς ἐρεῖνας, ἐν ἀρχῇ δ' εὐφροσύνη ἀπονέμει αὐτῇ τὰς τοῦ συλλόγου εὐχαριστίας.

Αἱ τοῦ συλλόγου εὐχαριστίαι ἀπονέμονται σὺν ταῖς ἐμῇς καὶ ἐπὶ τοῦ ὑποθεμένου ζήλου ἐμφορομένῳ γενικῷ γραμματεῖ κ. Ἀγ. Χρυσίδῃ, ὅστις μετ' ἀκριβείας καὶ ἱκανότητος ἐξεπλήρωσε πάντα τὰ τῇ γενικῇ γραμματεῖ ἀνατεθειμένα ποικίλα καὶ δυσχερῆ καθήκοντα, ὧν τὸ πρῶτον ἐστὶν ἡ τέρσις ἀλληλογραφίας πολυπύκου, τοσαύτης καὶ ἐκτεταμένης. Αὐτὰ διεξήχθη τακτικῶς καὶ ἀλλοτρίως, περιλαμβοῦσα ὑπὲρ τὰ ἐξακόσια ἑγγραφα, ὧν διακόσια ὑποβόσκοντα ἀσθλόντα, ἐπέκεινα δὲ τῶν τρια-

κόσιον πεντήκοντα ἐξελθόντα, ἅτινα ἀφορῶσι τὰ ἑθνικὰ καὶ ὁικια συνιέροντα τοῦ συλλόγου καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ καθύπευθ ὑποστηριζομένων εκπαιδευτικῶν ρυθισμῶν, συνετέλεσαν δὲ εἰς τὴν διατήρησιν καὶ αὐξήσιν τῶν ἡμετέρων σχέσεων μετὰ φιλόλογικῶν, ἐπιστημονικῶν καὶ παρὰ δευτικῶν ὁμίλων τὸν καλὸν ἀγωνιζόμενον ἀγων τῶν γραμμάτων ἐν τῇ Τουρκίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἐν τῇ ταῖς τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἐπικρατείᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ὑπεροικανῇ γόρξ τῶν Ἀμερικανῶν. Μετ' ἑθνικῆς ὑπερηφανίας καὶ ἐν ἀρχῇ ἀγαλλίαςει γνωρίζω ὧν, κυρίως καὶ κύριον, ὅτι τῆς ἀλληλογραφίας ταύτης ἐξαγόμενον πρῶτον καὶ ἀνεκμυστήριον συμπέρασμα πρόκειται ἐναρκῶς ἡ ὑστερὰ ἐμπέδωσις καὶ ἐξάπλωσις τοῦ σεβασμοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου πρὸς τὸν συλλόγον ἡμῶν καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ στοχαστικῆς ἐκτελέσεως τῶν ἡμετέρων ἐργασιῶν.

Ἡ γενικὴ γραμματεία, εἰς ἣν τυγχάνει ἀνατεθειμένη καὶ ἡ μέριμνα παντὸς ἀφορῶντος τὴν καλὴν διατήρησιν καὶ τὴν βαθμιαίαν βελτίωσιν τοῦ ἀναγνωστηρίου τοῦ συλλόγου, ἐφρόντισεν, ὅλα ἀρξάμενον τοῦ λήγοντος συλλογικοῦ ἔτους, καὶ περὶ τῆς τούτου ἐπὶ τὰ κρείττω διευνετήσεως. Καὶ διό, τῇ προτάσει αὐτῆς, ἀπεραιοῖσθαι ἵνα, πλὴν τῶν λοιπῶν ἡμερῶν, τὸ ἀναγνωστήριον μὴν ἀνοικτὸν τὰς τῆς Κυριακῆς καὶ τῆς τῆς ἑβδομάδος τὴν ἑσπέρην, ἦτοι τὴν δευτέραν, τὴν πέμπτην καὶ τὸν σάββατον ἀπὸ τῆς 8ης ὥρας μετὰ μεσημβρίας. Συγγρηγὸς δὲ ὅπως αἱ ἐν αὐτῷ διατριβῇ ἀποδύσιν μάλιν, ὀφελίμοι καὶ ἐπαγωγοί, ἐγγράφοντες εἰς διημέρους ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν τῆς τῆς Κωνσταντίνου πόλεως καὶ τῶν ἄλλων, ἐξαιτούμενοι ἀνταλλαγὴν μετὰ τῶν ἡμετέρων δημοσιεύσεων πρὸς πλουτισμὸν τοῦ ἀναγνωστηρίου, ἀνταλλάξιν, ἥτις ἄλλως τὸ ἐνέχει καὶ τὸ πλεονέκτημα μείζονος καὶ ὑψηλοῦ διαδόχου τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν ἡμετέρου καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ. Ὅτι δὲ, προστεθειμένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατὰ τὸ ἔτος τούτου προσκτισίων ταῖς προσκτισίσι περιληφθῶν περιόδων, τὸ ἀναγνωστήριον κεντρικὴ καὶ ἀνωτάτη καὶ τὰς ἐφημερίδας ὧν ὁ κατάλογος ἐστὶν ἡδὲ Δομῆν στελλόμενα ἡμῖν περιοδικὰ: «Ἀναρ», «Ἀπόλλων», «Ἔβρος», «Ἐκκλησιαστικὴ», «Ἑλθέα», «Ἑλλάς», «Ἐξοχὴ» τῶν αὐτῶν Γραμμῶν, «Ἐφημερίδα ἀρχαιολογικὴ», «Ἐφημερίδα τῶν κυρίων», «Κλειώ», «Κηρύξ», «Κόσμος», «Ἀ Πανακτοῦ», «Πάριον», «Προμηθεύς», «Στάς», «Σωτήρ», «Bibliotheca Pla-

tonica», «Bulletin de l'Académie des inscriptions et belles-lettres», «Bulletin de la Société Impériale des naturalistes de Moscou», «Bulletino delle pubblicazioni italiane», «Gazette des hôpitaux», «Gazette médicale d'Orient», «Revue des études médicales en France», «Revue médico-pharmaceutique» και «Vierteljahr». Εφημερίδες περιλαμβάνουν ἡμὲς ἀρχαῖα, ἀ' Ἀρχαῖα, ἀ' Βυζαντινὰ, ἀ' Εφημερίς τῆς κυβερνήσεως τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, «Κωνσταντινούπολις», «Niz épigraphique», «Neolôgos», «Sémos», «Levant-Herald», «Moniteur Oriental», «Osmanische Post» και «Stamboul». Εφημερίδα ἐξ ὁνόματός τοῦ συλλόγου πάσης τῆς ἐξουσίας διεκδίδεται τῶν προερχομένων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, πρὶς δὲ καὶ διὰ τὴν προφητικὴν φροντιστὴν τῶν ἡμετέρων ἀγγελιῶν ταῖς τῶν ἐφημερίδων ἀβυζαντινῶν, «Κωνσταντινούπολις», «Levant-Herald», «Moniteur Oriental», «Niz épigraphique», «Neolôgos», «Osmanische Post» και «Stamboul». Περιοδικὰ λαμβανόμενα εἰσι πληροφορικῇ ἀ' Αρχαιολογικῇ ἐφημερί τῶ γεωγραφικῶν ἰνστιτούτου τῶν Ἀθηνῶν, ἀ' Αρχαιολογικῇ ἐφημερί τῶ γεωγραφικῶν ἰνστιτούτου τῆς Ρώμης, «Annales d'anthropologie», «Annales de géographie», «Bulletin critique», «Hermès», «Journal des savants», «Revue archéologique», «Revue bleue», «Revue critique d'histoire et de littérature», «Revue de l'enseignement secondaire», «Revue de l'enseignement supérieure», «Revue de philologie», «Revue des deux mondes», «Revue internationale d'enseignement», «Revue pédagogique», «Revue scientifique», «Revue universitaire». Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, πρὶς ἡμέτερον ἀναγνωστῆριον, ὅπερ κέκεται, ὡς βλέπετε, τισσάρχοντα καὶ τρία περιοδικὰ καὶ δώδεκα ἐφημερίδας, σπανιότατα ὑπὸ ξένων θαμίζεται καὶ ὁ συλλόγος ἡμῶν βαρυνέται, ὅτι καὶ ὑπ' αὐτοῦ καταβιβάζονται μετὰ θυσιῶν προσπάθειαι οὐκ ἀποφέρουσιν ὅσους ἐπιποθεὶ καρποὺς. Διὰ τὴν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς κέντροις τῆς δικαιοδικῆς μαρτυροῦνται πολλοὶ μὲν εἰναι οἱ κλητοὶ, ὅλῳ δὲ οἱ ἐκλεκτοί;

Ἐάν ἐν τοῦ ἀναγνωστῆριον ἀνέλθωμεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην, συναντήσομεν ἐκεῖ τὸν προσφιλὴ κοσμητορὰ αὐτῆς κ. Ν. Παπαγιαννόπουλον, βιβλιοφύλακα, τὸν φρονίμως καὶ μετὰ ζήλου ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ συλλόγου καὶ

ἐργαζόμενον. Ἐκεῖ μετ' εὐχαριστίας παρατηρήσομεν ὅτι, τῆς νύκτας ταξινόμησις καὶ συντάξις τῆς βιβλιοθήκης καθ' ὅλην καὶ κατὰ τμήματα συντελεσθείσας καὶ γιλιῶν ἱστῶντα ἐνέει τῶν ἐν τῶν κληροδοτηθέντων ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἡρακλείου Βασιλέως δεινῶν καταταχθέντων κατὰ τὸ παρὸν ἔτος, ἐν τῶν ὑπολειφθέντων ἀνεξιλέγητος κατετάχθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν μὲν τοῖς διπλοῖς φύλοις τρακέσι δίκαι, ἐν δὲ τοῖς πολλαπλοῖς διακόσιαι, ἐξ οὗ δὴλον γίγνεται ὅτι οἱ κληροδοτηθέντες τῶν ἀνέχονται εἰς γιλιῶν πεντακοσίους ἐβδμήκοντα ἐνέει, εἰς οὗς προσθετὰ καὶ γιλιῶν ὀκταδίων, προσερχόμενος ἱστῶν τακτοποιήσας. Τοῦ σπουδαίου τοῦ τε ποσὸς καὶ τοῦ ποιοῦ τοῦ κληροδοτήματος τοῦτο ἐπαρκῶς ἄρτι γνωσθέντος, ὑποβόλλω καὶ κατὰ τήνδε τὴν ἐπίτειον ἱερτὴν τῆς ἡμερᾶς τοῦ συλλόγου εὐχαριστίας τῇ τὴν ἀνέχονταν ἐκείνῃ μερίδι φιλαδέλφους ἡμῶν παραχωρήσαντι ἑθνικῇ πανεπιστημίῃ καὶ τῇ εἰς τὴν δωρεάν ταύτην προσηνὴς συντελέσαντι πρίγκηπι Νικολῶ Μαυροκαρδάτῳ, προσευχῇ τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Ἱερῇ Πόλει, τῇ μηδέποτε ἀρνησμένη τῷ συλλόγῳ τὴν παροχὴν ὑπερισπῶ βαρυνημάτων. Νέας δὲ προστάσεις ἐποιήσαντο ἡμετέρα βιβλιοθήκη τὰς εἰσὶν τῶν ἐκείνῳ ἐκείνῳ τισσάρχοντα ἐξ, τῶν τριάντων καὶ ἐνασίμους διατριβὰς τεσσαρτάς ἐννήκοντα μίαν ἐν διαφόρων προσφορῶν, ὅς αἱ ἐκείνῳ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ συλλόγου τοῖς δωρηταῖς, ἐξ ἀγορᾶς δὲ τῶν ἐκείνῳ τισσάρχοντα. Πρὶς μεγαλειότατον δ' εὐκαλίαν τῶν ποσῶν ἐν γένει τῶν ἐν αὐτῇ βιβλιῶν δι' ἰδίαν μελέτην, ἵτε συναδελφικῶν, ἵτε ξένων, κατηρτίσθη ἀκαδημαϊκὸς αὐτῶν κατάλογος κατὰ τὴν νύκτα ταύτην ταξινόμησιν, καὶ, πρὶς ἐκαστῶν τῶν διπλῶν τῆς βιβλιοθήκης ἡμῶν βιβλίων, συντάχῃ καὶ ἰδίαις τῶν καταλόγους ἐν ᾧ ταῦτά εἰσιν ἐγγεγραμμένα κατὰ τὸ σχῆμα ὃ ἔχουσιν, ἐπετεύχθη δὲ, πρὶς φιλικῶν αὐτῶν, ἡ βιβλιοθεσία πλείστον τῶν πολυτίμων καὶ δυσμερῶν συγγραμμάτων. Ἡ βιβλιοθήκη κέκεται καὶ οὐκ ἐσθλὰ ἀντίτυπα τῶν δαπάνῃ τοῦ κ. Σ. Χαραυροπούλου ἐκδοθέντων γεωγραφικῶν γεγραμμένων, ἀλλὰ τῶν εἰς προωρισμένα ἐνα, ὡς καὶ τὰ πρὸ αὐτῶν εἰσελθόντα, ἐξελθῶν ἀπ' αὐτῆς, δωρομένα ὑπὸ τοῦ συλλόγου, πρὸς τοῦτο αἰττασμένῳ αὐτὰ παρὰ τοῦ φιλογενεοῦ χορηγοῦ, ταῖς χρεῖαις αὐτῶν ἐχούσας καὶ πρὶς παιδεύειν ἀρχαῖς ἑλληνικαῖς τῆς Τουρκίας κοινότησι.

Τὴν βιβλιοθήκην ἡμῶν καὶ πολλὰν ἄλλαν

φιλολογικῶν ἢ ἐπιστημονικῶν καὶ μάλιστα παι-
δευτικῶν ἰδρυμάτων, ὡς καὶ τινων ἰδιωτῶν,
ἐπιλοῦσαι διὰ τοῦ τετάρτου τόμου τῆς Ζωγρά-
φου βιβλιοθήκης ἡ φιλολογικὴ τοῦ συλλόγου
ἐπιτροπὴ, σύγκειται ὑπὸ τοῦ κ. Λρ. Χατζη-
χρήστου, προέδρου αὐτῆς, τοῦ αἰδουμιώτου
κ. Κ. Παρίση, τοῦ κ. Μ. Αἰθεντοπούλου, τοῦ
κ. Κ. Βακαλοπούλου, τοῦ κ. Ε. Ζαλοκώστα,
τοῦ κ. Ν. Παπαγιαννοπούλου, τοῦ κ. Ν. Πετρα-
κίδου, τοῦ κ. Θ. Σαλπέτη καὶ τοῦ κ. Δ. Οἰκο-
νομήδου, γραμματικῶς αὐτῆς. Δέκα καὶ τέσσα-
ρας συγκροτήσασα συνεδριάξεις, περὶ δύο μᾶ-
λιστα ἐπισταμένους λόγιόλητα ἔργα τὴν Ζω-
γράφου βιβλιοθήκην καὶ τὸ Ζωγράφεον δια-
τάσσας.

Καὶ αἱ μὲν περὶ τοῦ πρώτου μέρους αὐτῆς
κατέληξαν εἰς τὴν ἐν ἐνὶ ὀκτωτάτῳ τόμῳ ἐκ-
δοσιν ὑπὸ τοῦ κ. Wecklein τῶν *Περσῶν* τοῦ
Αἰσχύλου καὶ εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν πάντων
τῶν προκαταρκτικῶν ἀπαιτούμενων πρὸς ἐκδο-
σιν καὶ τοῦ δευτέρου τόμου τοῦ Εὐριπίδου ὑπὸ
τοῦ κ. Δ. Βενιζελῆ, ἀποτυμηνέντος πρὸς
τοῦτο τοῦ ἐν Ἀθήναις συνεγχεμένου τοῦ κ. Ν.
Ἰγγλίσου, μετ' οὗ, τῇ συγκατάθεσι καὶ τοῦ ἐκ-
δότου, συνέστη ὑπὸ τοῦ συλλόγου τὸ νουνο-
μῆσιν συμβόλιον. Αὐτοῦρον, ὅτι ἂν αὐθόρμη-
καί πρόσδοι, ἅς ὤριεν εἰς τὰς τῶν Ἑλλήνων
συγγραμμάτων ἐκδόσεις ὁ γενεῖος γράψας διὰ
τῆς ἀπὸ 1 παρελθόντος Ἰανουαρίου ἐποποιή-
σεως εἰς τέσσαρα τοῖς ἑκατὸν τοῦ τόμου τῇ
πρὸς τοῦτο γραμματικῆς καταθέσεως ὑπὸ τῆς
Ἐθνικῆς τῆς Ἑλλάδος Τραπέζης, παρυσίσας
τὴν ἐκ τοῦ ἔργου τούτου προκύπτουσαν ἐθνικὴν
αἰγλήν.

Αἱ δ' ἐργασίαι τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ δευ-
τέρου τῶν κυρίων θεμάτων τῶν μελετῶν αὐτῆς
ὑπῆρχαν τὰ μὲλα κοπιώδεις καὶ γόνιμοι. Πρώ-
τον μὲν παρισκίασιν, ἐπισταμένους μελετή-
σασα καὶ μετὰ τῆς ἐπιβαλλομένης περιστάσεως
ἐξουλοῦσασα, πρωταγωνιστήσαντος τοῦ κ. Θ.
Σαλπέτη, τὴν ἀπειροεὐλιδον ὕλην, ἥτις μετα-
μερῶν εἰς τὸν προηγουμένον τετάρτον τόμον καὶ
ἐν παντὶ περὶ τὸν καὶ ὠρλισαν πρώτων τόμων
τῶν ἐν τῇ νῦν ἑλληνικῇ λαῶ ζώντων μυθιῶν
τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος· δεύτερον δέ, παρα-
πεμπθέντος αὐτῇ τοῦ τῶν Σχημακῶν τοῦ κ.
Ἐπαμεινώνδου Σχηματάδου τέμπτου τόμου,
μὴ δυναμένου, ὡς προεβήθησιν, συμμέ-
τασθαι τοῦ Ζωγράφεου ἀγώνος, μηδαμῶς πα-
ραγνωρίζοντα ὅτι συγγένει προῖον ἀρίστων κῶ-
νων καὶ οὐ στερρεῖται σπουδαίουτος καὶ ἀξίας,
ἐμμελῶς αὐτὸν διὰ τινος τῶν μελῶν αὐτῆς

καὶ ἐξήνεγκέν ἐπ' αὐτῷ, κοινοποιήσασιν καὶ
τῷ συλλόγῳ, λίαν ἐπινεινικὴν καὶ ἐνθαρρυν-
τικὴν κρίσιν καὶ τρίτον, μετ' ἐπιστάσεως καὶ ἀ-
μερισηφίας ἀναγνωῖσα καὶ μελετήσασα τὰς ἐπὶ
τοῦ συλλόγου παρεπεβλήσας αὐτῇ δέκα καὶ
ἐπτὰ συλλογὰς ἀντικεινὰς τῷ Ζωγράφεῳ δια-
γωνίσματι, ὑπέβαλεν αὐτῷ τὴν ἐπὶ εὐκαιρίους
καὶ σφίσι κριτικῆς στηρίχουμένην ἐμπειρίαν
αὐτῆς.

Αἱ συλλογαὶ αὗται εἰσιν αἱ ἑξῆς· ἡ Ἀραβι-
στικὴν γλωσσάριον, ὑπὸ Ἰωάνν. Βαλαζά-
νη· ἡ Γλωσσικὴ ὕλη ἐξ Ἀργυρουπόλεως καὶ τῶν
περὶ χωρίων, ὑπὸ Γρηγορίου Παπαδοπούλου
Ζουγούρη· ἡ Γλωσσικὴ ὕλη ἐκ Καρπάθου, ὑπὸ
Ἐμμανουὴλ Μανωλάκη· ἡ Ἀπὸ γεννήσεως
μέχρι θανάτου, ἥτοι συλλογὴ ἐθίμων ἐξ Ἀλμα-
λῆ Ἀδριανουπόλεως, ὑπὸ Νικολάου Κωνσταν-
τινίδου· ἡ Τοῦ ἀγρίου τοῦ παρυμνίου, ὑπὸ Γεωρ-
γίου Κωνσταντινίδου· ἡ Γλωσσάριον, ἥτοι μορ-
φολογικὴν καὶ γραμματολογικὴν τῆς γλώσσης Σου-
φλίου, ὑπὸ Κωνσταντίνου Κουρτίδου· ἡ Λεξι-
λόγιον Ἀδριανουπόλεως καὶ τῶν περὶ, ὑπὸ
Περικλίου Κουρτίδου· ἡ Λεξιλόγιον τῆς ἐν Ἀ-
νακτοῦ καθολομένης γλώσσης, ὑπὸ Χρίστου
Τουρζούτου· ἡ Συλλογὴ, ὑπὸ Παναγιώτου Μα-
κρή· ἡ Συλλογὴ, ὑπὸ Ἰωάννου Ἀγακίδου ἐκ
Ζωπανίου τῆς Μακεδονίας τῆς ἐπαρχίας Σι-
σανίου· ἡ Συλλογὴ ζώντων μυθιῶν παρὰ τῷ
λαῷ τῆς Μυδίου, πύλαις τῆς Θεακτικῆς γερ-
σονήσου, ὑπὸ Ἀποστόλου Οἰκονομήδου· ἡ Γλω-
σσικὴ ὕλη Κοζάνης, ὑπὸ Ἀστερίου Ζήκου· ἡ Με-
ταφράσις ἡδῶν καὶ ἐθίμων τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Νι-
οῦ ἐν Ὀλλυκοῦ λαοῦ, καὶ συλλογὴ λέξεων, θη-
ροποικῶν, βοσκῶν, μυρολογίων καὶ λοιπῶν, ὑπὸ
Γεωργίου Παπαδοπούλου Νυσίου· ἡ Γλω-
σσικὴ ὕλη Καρπάθου, ὑπὸ Παπαγιάννη Μανω-
λάκη· ἡ Ποικίλη συλλογὴ, ὑπὸ Κωνσταντίνου
Κανέλλακη· ἡ Στρωποριγνώτικα, ὑπὸ Δη-
μητρίου Πουλῆκη· ἡ Γλωσσάριον, παροιμίαι, εὐ-
χαί, κατάρτι, γεωγραφικὰ γεωλογικὰ, αἰνίγ-
ματα, παραμύθια Δαρδανελίου καὶ τῶν περὶ
τρωϊκῶν, κωμῶν Ὀρηνίου, Τριτάκη, Σινεῖου,
Γενί-μπαρ καὶ Νεχωρίου κατὰ ἀρχαίαν τοῖς
ἀρχαίους, ὑπὸ Κωνσταντίνου Κανέλλακη καὶ Δαρ-
δανέως.

Ὁ συλλογος, ἀρρασάμενος τῆς ἐπὶ τῶν
συλλογῶν τούτων ἀναλυτικῆς καὶ δοκιμαστικῆς
ἐργασίας ἐκθέσεως τῆς φιλολογικῆς αὐτοῦ ἐπι-
τροπῆς καὶ παραδείξας τὴν κρίσιν αὐτῆς
καὶ ἀπόφασιν, τοῖς μὲν κυρίους Ἀστέριον Ζή-
κην καὶ Κωνσταντίνον Κανέλλακην κερττεῖ
ἀξίους ἐπαίνου, τοῖς δὲ κυρίους Ἰωάννη Ἀγα-

κίδη, Κωνσταντίνω Βασιλειάδῃ, Κωνσταντίνω Κουρετῖδῃ, Περικλεῖ Κουρετῖδῃ, Γεωργίῳ Κωνσταντινίδῃ, Νικολῶ Κωνσταντινίδῃ, Παναγιώτῃ Μακρῇ, Παπαγιάννῃ Μανωλακάκῃ, Ἀποστόλῳ Οἰκονομίδῃ, Γεωργίῳ Παπαδοπούλῳ, Ἀντριφῷ Πουλάκῃ καὶ Χρίστῳ Τουρκοῦτῃ ἀπὸ τῆς ἐκάστῃ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἄθλου, ἥτοι λίρας πέντε καὶ τοῖς κυρίοις Ἰωακείμ Βαλασάνῃ, Ἐμμανὺλ Μανωλακάκῃ καὶ Γρηγορίῳ Παπαδοπούλῳ. Ὁ κτῆρὸς ἐκάστῃ ὑπόκλητον τὸ δικαίωμα.

Ἐκ τῆς περιστάσεως λογιδοσίας μου ἐγένετο γνωστόν, ὅτι ὁ παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ προσβεύτης τῆς Ἰσπανίας, ἰσπανῶν ἐντολὴν τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ, διεβίβασεν ἡμῖν, ῥθύνοντος τοῦ παρελθόντος συλλόγου, ἡμῶν, πρόσκλησιν ὥπως μετὰσχόμεν τῶν ἐν Ἀθῆναις τελεσθησάντων κατὰ τὸν προσεχῆ ἀγῶνα πανηγυρικῶν ἐργῶν ἐπὶ τῇ τετρακοσιετῇ ἐπετειῇ τῆς ἀνακλήσεως τῆς Ἀμερικής. Ὁ σύλλογος, ἐνθυμῶνός τὴν λίαν τιμητικὴν ταύτην ἐπισημῶν ἀποδείξιμόν, ἀνέθετο τὴν αὐτοῦ ἀντιπροσωπεῖν τῷ ἐκ τῶν ἑταίρων ἡμῶν ἐν Παρίσι τοῖς τὰς διατριβὰς ποιούμενῳ διαπρεπεῖ φιλολόγῳ κ. Δ. Βικελᾷ. Προσκληθεὶς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ πρὸς ἐνθάρρυνον τῶν ἑλλήνων σπουδῶν ἐν Ἀλλίᾳ εὐδαίμων ἐν Παρίσις λειτουργήσας συλλόγου ὥπως μετὰσχῃ τοῦ ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετῇ αὐτοῦ πανηγυρικοῦ συμποσίου, ἀντιπροσωπεύει ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν ἑταίρων ἡμῶν εὐρυκαθῶς ἐν τῇ Σορβόνῃ καθηγητοῦ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας κ. Ἰωάννου Ψυχρῆ, λίαν πρόσφορον ποιησάμενός καὶ εὐχλωτόν πρόπον. Τοῦ δὲ συλλόγου ὀφρακτοῦ προσκαλέσαντος τὸν ἡμέτερον ὥπως συμμετάσχῃ τῶν τριμήνων ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ διανύει βίου εἰκοσιπενταετοῦς ἑορτῶν, ἐξελεχθεὶς ὡς ἀντιπρόσωπον τὸν ἐκ τῶν ἑταίρων ἡμῶν ἐν Ἀθήναις δικιμένοντα διακεκριμένον ἐπιστήμονα κ. Τηλέμαχον Καραθεοδωρῆ· εὐχόμεθα δὲ τῷ ἀδελφῷ συλλόγῳ, ἵνα ἐπὶ ἀπεριχρίβων ἐτῶν περιόδους συνέλῃ τὴν γόνιμον αὐτοῦ φιλολογικὴν καὶ παιδαγωγικὴν δράσιν, ἥν οὐ κρίνουνται ἀρ' ἡμῶν.

ὁφρα τε συνέταιρος θέλωσά τε ἡγήσασθαι

καὶ ἐρ' ἢ συγχέρομεν αὐτῷ μετὰ παλλούσης καρδίας.

Ὁ σύλλογος ἡμῶν ἀντιπροσωπεύει καὶ ὑπὸ τοῦ προδρείου αὐτοῦ ἐν ἀρκασίᾳ προσφώνως παρὰχρησθεῖς ἡμῖν ὑπὸ σοφοῦ ἡγεμονίδου, τοῦ διδάχου τῆς Σαζωνίας Μάινεγκεν, ἑναγχεῖς ἐπισπερθέντος μετὰ τῆς Ὑψηλοτάτης σύγκυου

αὐτοῦ καὶ ἀδελφῆς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας τὴν ἡμετέραν πρωτεύουσιν. Ὁ Ὑψηλοτάτος πρίγκηψ Βερνάρδος, μέλος ἐπίτιμον τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, μετ' ἐξαιρετικῆς ἐμμενείας ἐδίδετο ἡμᾶς, ἐν ἀρχῇ δὲ συνομιλίας παραταχθεὶς ἐπὶ εἰκοσι καὶ πέντε λεπτά, εἰς ἑλληνοστί συνταταγμένην προσφώνειν τοῦ προδρείου ἀπάντησεν ὡς ἐλληνοστί σχεδὸν ἐπὶ λέξει.

«Σὺς εὐχαριστῶ δι' ὅσα με εἰπέτε καὶ χάρις διὰ τὴν γνωριμίαν σας. Εἰμι υπερήφανος ὅτι διατελῶ ἐπίτιμον μέλος συλλόγου, τὸν ὅποιον μεγάλως σέβωμαι καὶ ἐκτιμῶ. Σὺς συγχάρω θερμότερα, ὅτι κοπιᾶτε πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς παιδείας εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ εὐχόμαι οἱ κόποι σας νὰ ἦναι ἐστεμμένοι ἀπὸ ἐπιτυχίαν. Σὺς παρακαλῶ νὰ διεγῆθε καὶ νὰ εἰπῆτε εἰς τὸν συλλογον τὰς ζωηρὰς εὐχαριστίας μου ὅτι ἤλθετε νὰ με ἰδῆτε καὶ ἐξερχάσκατε τὰ συμπαυθίσθηματά αὐτοῦ δι' ἐμὲ. Ἔσπε βέβαιον ὅτι ἀγαπῶ ἡμᾶς καὶ παρακληθῶν με πολὺ ἐνδιαφέρων τὰς προόδους σας».

Καὶ νῦν, ὅτι ἠκούσθητε τῶν κατὰ τὸ λήξαν τριακοσίων πρώτων ἑτος τοῦ πολυμήνου αὐτοῦ βίου πεπραγμένων τῷ ἑλληνοφίλῳ φιλολόγῳ, ἀναπέμψατε μετ' ἐμοῦ, σεβασμίᾳ καὶ φιλογενεῖς ὑμνήματα, δεήσεις καὶ ἐκείας πρὸς τὸν παντοδύναμον, παντεπιστήν καὶ πανκράτορα θεὸν ὑπὲρ τοῦ ἀνωτάτου αὐτοῦ προστάτου, τῷ κραταίῳ καὶ φιλόδοξῳ ἡμῶν ἀνακτος Ἀδούλῳ Χαίμτ Λάν, ἀν' ὃν, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν ὑπουργῶν, διηγεῖς βουλευέται καὶ πράττει ἡ αὐτοῦ Αὐτοκρατορικὴ Μεγαλειότης πρὸς σκόπιμον κηλιέρειαν καὶ δάδουσι τῆς παιδείας ἀνά τὴν ὑπὸ τὸ ἐνδοξὸν σάπτερον αὐτῷ Ὀρειανῶν ἀρχαὴν ταύτην χώραν. Ἐπαινέσκατε, δὲ, πρὸς δικαίαν αὐτῶν ἐνθάρρυνσιν καὶ ἀμοιβήν, τοὺς μετ' αὐταπαρνησίας καὶ ἡλίου θερμότητος μογρήσαντας ἐν τῷ σιετῷ τούτῳ περιόδῳ καὶ χρόνῳ καταναλώσαντας ἀρείδους καὶ τὰς ἐν τῶν δυνάμεις ἐξαντλήσαντας πρὸς διατήρησιν ἀνὰ πρὸς καὶ ἐξωρᾶσιν τοῦ ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ δι' ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ Κυρίου τοῦ ἀμειψώδους τῶν γραμμάτων ρουτεθέντος τούτου δένδρου, ὅτι «τὸ ὄφρος αὐτοῦ πολὺ, τὰ ῥαβία αὐτοῦ ὥρατα, καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ πολλός». Μὴδ' ἐπὶ στιγμὴν εἰσόδῃ εἰς τὰς διανοίας ἡμῶν ἀμειψόλια περὶ τῆς συνεχίσεως τῆς γενομένης ἀρχὴς τοῦδε ἐργαζομένης περὶ τῶν καταβληθσομένων διανοικῶν προσπαθειῶν ὥπως, διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης, σοφίμειρι μᾶλλον συντόνου ἀποδοκιμώσεως καὶ μᾶλλον σκοπιμῶν, τοῦ δένδρου τούτου τοῦ

εὐπαγώς τὸ ὄψος, τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς πολυλαμπασκεῶσιν. Ἔσπε δι βέλαια, ὅτε, τῆς μητρὸς Ἑκκλησίας ἐπευλογούσης, ἡ ἐστία αὐτῶν γραμμάτων, ἡ ἐν ἀρχῇ μικρὸν τοὺς περὶ αὐτὴν ἐν πίστει θηρικανόμενους προσέτασσεν καὶ μετ' οὐ πολὺ βαθμυδὸν ἐπεκτείνεσα τὰς προσέσεις τοῦ ζωοδότου αὐτῆς φωτός, τοὺς μὲν ἀφροσυνόμενους αὐτῇ θεράποντας ζωογονούσας, τοὺς δὲ προσηκόμενα προβάλλοντας καὶ λακκούς ὀρούσοντας κατακλιούσας, ἐκπέμψει ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν ἐπὶ μάλλον ὁσημέραι στυλῆν καὶ λαμπρὴ λαμπηδύνα, « ὥσπερ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀσπάρτα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λαμπτε ». Ὁ συλλόγος ἡμῶν τὴν κλήσιν καὶ τὴν προσορμὴν αὐτοῦ οὐ εἰδώς, οὐδέποτε ἰπληθύνον ἐγένετο οὐδὲ γενήσεσθαι ποτε τῆς αὐτοῦ Θεοφώστου ἐκφαντικῶς ὤριοντάτης καὶ τῆς μέλλουσα διδακτικῆς παραβολῆς τῶν δέκα παρθένων, καὶ τῶν λαβούσας τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν ὁρνήμοι, καὶ πέντε μοῖραι· αἰνέσις μὲν αὖ, λαβούσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, οὐκ ἐλαβὼν μετ' ἐαυτῶν ἔλαιον αἱ δὲ ὁρνήμοι ἐλαβὼν ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. Χρονίζοντας δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνίστασθαι πᾶσαι καὶ ἐκείνουδον μέσας δὲ νυκτὸς κραυγὴν ἔργονεν, Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέλθετε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκείναι καὶ ἐκύρυσσαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν· αἱ δὲ μοῖραι ταῖς ὁρνήμοις εἶπον, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ἡμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται· ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ ὁρνήμοι, λέγουσαι· Μήποτε οὐκ ἀνάσθη ἡμῖν καὶ ἡμῖν πορεύσεθε δὲ μάλλον εἰς τοὺς πωλούντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. Ἀπερχομένην δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἱστομαὶ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Προηέρχον τῆς Ἑκκλησίας, βουλόμενοι τοῦ Γένους, καὶ οὐ, περισσεῖ τοῦ Κυρίου λαοῦ, τῶ Ἑλληνικῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ, πληρεῖς ἀγνοῦν, ἀμεινύοντες καὶ εὐσεβῶν ἐλαίου διατηροῦντες τὰς λαμπάδας αὐτοῦ καὶ γρηγοροῦντες, ἐγρήθησαν ἵνα, ἐσθλὴ ἀνοιχθῇ πρὸ αὐτοῦ διατελούσης τῆς θύρας τοῦ μέλλοντος, ἐσθλὴ πρωτοστατὴ ἐν τοῖς φιλολογικοῖς καὶ παιδευτικοῖς παρ' ἡμῖν ἀγασίν ἐπ' ἀγαθῇ καὶ πρὸς δόξαν αὐτοῦ ἀσφαρτον.

Τὸν τῶν παρθένων τοῦ συλλόγου, Ζωγράφου γεωγραφηθέντα, διεδέξατο ἐπὶ τοῦ βήματος ὁ κακὸς τὸ ΑΒ' ἔσπε παρθένος κ. Ἀν. Χριστοδίδης,

ἱατρὸς, ἀγαθὸς τὴν ἐξῆς πραγματεύειν αὐτοῦ ὑπερὶ τῆς κλήσεως καὶ τοῦ προσορμῶν τῆς γυναικὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Παραγινώτατὲ Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι ἱεράρχαι,
Εὐφροσύναται κυρία καὶ κύριοι
καὶ πᾶσα ἡ φιλόμοστος καὶ φιλόκαλος
ὁμήγηρις

Ψῆφον εὐμενὲ τῶν ἐρίφμων ἐτάλουν τοῦ Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου πρέδρου τοῦ ἀρχομένου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους ἀναδειχθείς, βαθυτάτην ἐκπρόχῳ δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ τιμῇ καὶ τῇ συμπαιδίᾳ τῶν πρὸς με εὐγενῶν αὐτῶν αἰσθημάτων ἐκδηλώσας ταύτην. Ἄλλ' ἔρωτῶ· ἐπέτυχον καὶ τοῦ οὐ ἐστοχάσασθαι σκοποῦ; Ὅτι ἀνελογισθὴν τὸν ὕψλην τοῦ ἡμετέρου συλλόγου προσορμὴν καὶ τοὺς εἰς ἐπίτευξιν αὐτοῦ μετ' αὐθεντικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ κύρους ἐργασθέντας καὶ διαπρίψαντας, ὑπ' ἀληθοῦς κατεβλήθη μελαγχρόλια, διότι εἰς ἐμὴ, πολλῶν αὐτῶν ὑποδεέστερον, δι' ἀκριβέστατον δ' ἄξιαν προσόντων περικομηνένον, ἐπισταθεῖσαν ὅμοια ἀγαθὴν καὶ ἀξιωμακὴν οὐτοῦ ἐπὶ κλήρον ἄλλ' εἰς ἐμὴ μείζονα ἀμνηστὴν ἐνεβλάμει καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ἀποχωροῦντος πρέδρου κληροδοτούμενη μοι εὐσυνειδήτος τοῦ κατήκοντος ἐκπληρωσις, ἡ χαλκέντερος ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονή, καὶ ἡ ἀκλινὰς ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ συλλόγου ἐθελούσια, ἀρετὴ ἐν τῇ παρούσῃ ἡμῶν κωνσταντινουπόλεως ἀπάντησιν καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἀναλαμβάνοντος ἔργον πλέον εἶπε, δυσχερὲς καθίστασθαι. Ὅτε δ' ὡς ἐκ περισσοῦ ἐσπέρηται, ἐπὶ ἐν ταύτῃ τῶν γραμμάτων ἐστὶν ἐν ἡμετέροις, ὅτι ἀνώτατος πνευματικὸς ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν λογίαις, ὡρεῖται κατὰ τὴν ἀντιστάσιν τὴν κατ' ἔθος περατωμένην εἰσελθεῖν, ὅτε πλέον ἡσθάνων τῶν ἡμῶν πνευματικῶν ἀναμνηστικῶν τὴν ἱστορίαν κλονισμένην καὶ τὴν ἡμετέραν μείνουσαν. Εὐτυχὸς ὅμοις τῶν φίλων ἐταῶν τὰ φιλάδελφα αἰσθημάτων περὶ τῶν ἐκείνων ἀντιτάσεων κατωβύθισαν καὶ κατασφύρασαν τὰς ἐν ἐμῇ ἀνυμνήσιας ἀμεταβλήτας καὶ μετ' ἐπιστάσεως διὰ σθεναρὰς ὑποστηρίξεις· ἀνδρῶν τῶν περ' ἡμῖν ἐντραπιστάτων τοῦτο δ' ἐπιτευχθέντα, οὐδὲν ἀπέμειν πλέον, καὶ παρὰ διέρεξιν τὸν στείνον καὶ ὅλως εἰδικὸν τῶν ἡμῶν μελῶν κύκλον, ἵνα εἰσέλθω εἰς ἡμῶντα εὐρύτερον καὶ πραγματευθῶ ζήτημα γενικόν, ζήτημα ὑψι-

στις κοινωνικῆς σπουδαιότητος, ἥτοι περὶ τῆς κλήσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ τῆς γυναικὸς ἐν τῇ κοινότητι, ἐπ' ᾧ καὶ ἐπικαλούμαι τὴν ἐπιεικέα καὶ ἐμμένειν τῆς γεραιότητος καὶ εὐφροσύνης ταύτης ὑψηλότερος.

Ἐν περὶ κλήσεως καὶ προορισμοῦ τῆς γυναικὸς ἐπὶ πρῶτον ἔχει τὴν ἀρχὴν ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων, καὶ ἀπογλήθσαν εἰς αὐτὸ μέχρι σήμερον οἱ μέγιστοι ἐν τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς ἐπιστήμασι. Ἐν αὐτῇ ἐπίσης, ὅτε κατὰ τὸ 1861 τὸ πρῶτον συνήχοντο οἱ πρῶτοι ἰδρυσάντες τὸ ἴδρυμα τοῦτο, συνήχθησαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ ζήτημα, ἴσως οὐχὶ ὡς ἀπὸ σκοποῦ ὅσον ἐξ ἐνάστικου. Οἱ ἐνθυμούμενοι ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ τῶν νεωτέρων οἱ μέγιστοι ἄνθρωποι τὴν ἱστορίαν τοῦ Σπυλλόγου παρετήρησαν, ὅτι ἡ συζήτισις ἐκείνη προέκλεισε δύο διακεκλιμένας, ὑπὸ διαφορῶν δι' ὁρίων ὑποστηρικτὰς ἡμέρας, καὶ ἥς οἱ μὲν παρδείχοντο τὴν γυναικὶ τὸ σύζυγον πιστὴν καὶ μητέρα φιλόστοργον, οἱ δὲ σὺν ταῖς ἀρεταῖς ταύταις τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα, ὡς ὁ ἀνὴρ, ἔχουσιν καὶ δικαίως τὴν πρέπουσαν αὐτῇ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν διεκδικούσαν καὶ δι' αὐτὴν τὴν παντελῆ αὐτῆς χειραρτέωσιν· τὸ λεπτόν τοῦτο ζήτημα διὰ τὴν τὴν ὥρην αὐτοῦ καὶ τὴν ιδιότητά των ἐν τῇ συζητήσει ταύτῃ μετασφύζοντων ἀνεπιλυτόν καὶ μετέωρον διατελέσαν ἀνέλαβε τότε καὶ διὰ μελέτης σοβαρᾶς περὶ τῶν ὁμοιοτήτων καὶ διαφορῶν κατὰ τὴν ἀτομικὴν, φυσιολογικὴν καὶ ψυχολογικὴν ἔσophin ἐν ἐκατέρῳ τῶν ὁρίων ἀνέλυσε καὶ διευκρινίσαν οἱ εὐρυμαθές καὶ θαλεροὶ ἐπὶ πρεσβύτης Σπυρίδων ὁ Μαυρογένης «Πρὸς Διός, ἀρετὴ ἡμῖν τὰς γυναικίαις γυναικίαις, καὶ τοὺς ἀνδράς ἀνδράς εἶναι» εἶπε, καὶ πάντες εὐφράσαν.

Ἐάν σήμερον μετὰ πάροδον ἑκαυτῶν περὶ που τριάντων ἀνασκαλεῖται τὸ σοβαρὸν τοῦτο ζήτημα, αἰτίαι εἶναι ἡ ἐξαιρετικὴ σπουδαιότης τῆς ἐπιστροφῆς καὶ δυνάμεως τῆς γυναικὸς ἐν τῇ κοινωνικῇ ὁργανισμῷ παντὸς ἔθνους καὶ δι' αὐτὸ τοῦ ἡμετέρου, διότι ἐκ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῆς ἀληθείας ταύτης ἐκαρτάται ἡ φυσικὴ καὶ πνευματικὴ ῥώμη, ἡ ἐθνικὴ ὑγίεια· ὅπως δυνατόν νὰ καθορίσωμεν τὴν κλῆσιν καὶ τὸν προορισμὸν τῆς γυναικὸς, ἥτοι ὑποία τις ἡ δράσις καὶ λειτουργία αὐτῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀνάγκη νὰ προταχθῇ ὁ ὁρισμὸς τῆς κοινωνίας καὶ νὰ κατασκευασθῇ ἡ ἔννοια αὐτῆς· ταύτην κατανοοῦμεν ἀντιπαράβαλλον πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἀνθρώπος, ὡς γνωρίζετε, συνίσταται ἐξ ὁργάνων συνθέτων δι' ἐιδικῆς καὶ κανονικῆς

λειτουργίας ἀποσκοπούντων εἰς τὴν ὑπαρξὴν καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ· ἡ κοινωνία, ὡς ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ὁργανισμὸς σύνθετος, ὁργανισμὸς συγκαίμενος οὐχὶ ἐξ ἀνδρῶν ἀπλῶς καὶ γυναικῶν, ἀλλ' ἐξ ὁργάνων συνθέτων τεινόντων εἰς τὴν συντήρησιν καὶ ζωὴν αὐτῆς, ἥτοι ἐκ τοῦ τελείου ἀνθρώπου, ὡς ἐννοοῦμεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐνώσει ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ἡ, ὅσον ταῦτόν, ἐκ τῆς οἰκογενείας· ἡ κοινωνία ἄρα διὸν δύναται νὰ συγκροτηθῇ ἐξ ἀτόμων μὴ δυναμένων καθ' ἑαυτὰ νὰ ὑπάρξωσιν, ἐκ φυσικῆς δ' ἀνάγκης ὁρίσθαι καὶ ζῆ μόνον διὰ τῆς συνεισφοράς αὐτῶν, ἥτοι διὰ τῶν ὁργανικῶν μερῶν, καὶ ταῦτα εἶναι αἱ οἰκογένειαι. Κατὰ ταῦτα καὶ ἡ κοινωνία, ἡ ἐπιλεγόμενη καὶ πολιτικὴ, ὡς καὶ ἐν τοῖς ζώοις παρατηρεῖται, εἶναι φυσικὴ τοῦ ἀτόμου ἀνάγκη, εἶναι ὁρμημυτος πρὸς τὰ ὅμοια αὐτῷ ὅμοια, εἶναι δὲ καὶ ἀναπόδραστος, διότι ἐν τῇ μετὰ τῶν ὁρίων συμβίψει καὶ οἰκογενειακῇ συμπληρώσει ἐξασφαλίζεται ἡ ἀτομικὴ ὑπαρξις καὶ ἐνέργεια, ἡ ἰδιαιότης, ἡ σπουδή, ἡ δικαιώσις τοῦ εἶδους καὶ πᾶν ὅτι τελεῖται οὐκ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ ἔθνος κατὰ τὴν ὁλικότεραν αὐτῶν ὁργάνωσιν καὶ τὰς ἀνωτέρας ψυχικὰς καὶ πνευματικὰς ἐνέργειας.

Ἐάν τοιαῦτα τις ἡ κοινωνία καὶ τοιοῦτον σκοπὸν μέγα προτίθεται, δίκαιον εἶναι νὰ ἐρευνήσῃ τὴν τρόπον καθορθοῦσθαι, ποιοὶ οἱ πρῶτοι παράγοντες, ἥτοι ἐπὶ ποίας βάσεως αἱ κοινωνικαὶ ζωαὶ, ἀμαλγώσονται καὶ διακινῶνται ἐν φυσικῇ καὶ πνευματικῇ ὑπάρξει. Εἴπομεν ὅτι ἡ κοινωνία, ὡς ὁ ἄνθρωπος, ἐκ συνθέτων ὁργάνων ἢ μερῶν ὁργανικῶν συνίσταται, ἥτοι ἐκ τῶν οἰκογενειῶν ὑποδιαιρουμένων εἰς ἄτομα, ὧν προεξάρχοντα εἶναι ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή, ὅτι ὡς ἡ ὑπαρξις καὶ ζωὴ παντὸς ὁντος ἀνὰ τὴν ἐιδικὴν λειτουργίαν τῶν ἐπὶ μέρος ὁργάνων ἐξασφαλίζεται, οὕτω καὶ ἡ ὑπαρξις, ἀκριβὴς καὶ τελειότης τῆς κοινωνίας ἐκ τῶν ἐιδικῶν λειτουργιῶν τῶν συνιστούντων τὴν οἰκογένειαν ἀτόμων ἐκαρτάται· ἵπαιθι δὲ τὰ ἄτομα ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ εἶδει δύο διαφορὰ καὶ συγκαταμέναν γέννη ἀποτελοῦσι καὶ ἀντιπροσωπεύουσιν ἐν τῇ ζωικῇ ὑπάρξει τὴν τελειότητα τῆς δημιουργικῆς πλάσεως, ἀναγκαιῶς ἐπιτετα, ὅτι τῶν λογικῶν τούτων ὄντων αἱ λειτουργίαι εἶναι διαφόροι, κατατείνονται ἀμέσως μὲν εἰς τὸ ἴδιον αὐτῶν εἶναι, ἐμμέως δὲ εἰς τὸ τῆς κοινωνίας. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐνέργειας ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ἀπ' αἰῶνος καθωρθὴν καὶ καθορθοῦται διὰ τῆς διανομῆς τῆς ἐργασίας, διὰ τῆς ἀμο-

νικῆς δράσεως τῆς ἐπὶ τῶν φυσικῶν καὶ πνευματικῶν πλεονεκτημάτων θεμελιωμένης διαφοράς τῶν δύο φύλων καὶ καθὼς τὸ ἄτομον ἀδυνατεῖ νὰ ἴκηται, ὅταν ἐκαστος τῶν ὀργάνων αὐτοῦ διὰ τῆς ἐιδικῆς φυσιολογικῆς λειτουργίας διὰ τὴν εἰς τὴν τοῦ ὅλου συντήρησιν, καθὼς ὁ πνεύμων δὲν δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν καρδίαν, ὡς οὐδ' ἡ καρδία τὸν ἐμφέρον, οὕτω καὶ ἐν τῇ κοινωνικῇ σφαιρᾷ ἀσφάλεια, σὺν δυνάμει τῶν συνιστῶντων αὐτὴν μορίων ὁλικῇ καὶ ἡθικῇ εὐδαιμονίᾳ, ὅταν ἡ οἰκογένεια δὲν λειτουργῇ κατὰ φύσιν, ἥτοι ἐκτρέπεται τοῦ φυσικοῦ προορισμοῦ, εἰς ὃν προωρῶσθαι καὶ ἐξικαταστῆναι ἐντέλλεται πατρὶς ἡ ἐν τῇ κοινωνικῇ ἐιδικῇ ἀρχῇ καὶ γυναικὸς δράσεως, ἡ διὰ τῶν ἐιδικῶν καθηκόντων διακρινόμενη, καὶ ὧν ἡ ἐκπλήρωσις, ἡ ἀπὸ τῆς τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας ἀπὸλλαντα πυχρὰνόντα, δικαιολογεῖ τὴν ἀπολαύσιν οὐκαὶ ἀπώσιν, εἰ καὶ τὰ πολυθρήνητα ταῦτα δικαιώματα εἶναι καὶ αὐτὰ καθήκοντα, ὁ δὲ βίος ἡμῶν διηγεῖται καθήκον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ὁμοίων ἡμῶν.

Ἐκ τῶν προειρηθέντων καταρτίζεται, ὅτι ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἵσους καὶ ἴκοντα εὐρότερα καὶ ποικιλότερα ὁ μὲν, στενωτέρᾳ ἀλλ' ὑψηλότερα ἡ δὲ καὶ ἐπισην σκευὴς ἡμῶν. Στὴν κλίσεως καὶ προορισμοῦ τῆς γυναικὸς τὸν ὅλον προορισμὸν, εἶναι περὶ τῶν ἐιδικῶν καθηκόντων τῆς γυναικὸς καὶ συζήτησημεν, ἐπιτρέψετε μοι νὰ εἰσιέλθω εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ θέματος τούτου.

Ἡ ἀπομύωσις εἶναι τι φοβερόν, λέγει ὁ P. Janet. Μόνη ἡ ἰδέα γεννᾷ ἐν ἡμῖν τὸ αἰσθημα τῆς σμικρότητος ἡμῶν καὶ παρορμᾷ εἰς τὸν σχηματισμὸν κοινωνίας· οὐδὲν δὲ φυσικώτερον καὶ παραμυθητικώτερον τῆς συμβιώσεως μετὰ συντρόφου ἀφαισιωμένου ἐν τῇ λύπῃ καὶ τῇ χαρᾷ. Ἡ γυνὴ μόνη, ὡς ἄτομον, προσθέτει ὁ Martin, εἰναι ὁλη ἀφῆμος, σωμα νεκρὸν, ἡνωμένη ἡμῶς μετ' ἀνδρὸς εἶναι ἡ ζωα ἐφαρμογὴ τοῦ φυσικοῦ νόμου τοῦ συμπληρούμενος τὸν φύσει τέλειον ἀνδρα. Τέλειος τύπος γυναικὸς ὑπάρχει ἐν τῇ οἰκογενίᾳ· περὶ τοῦ φυσικοῦ τούτου νόμου πειθόμεθα βλέποντες τὸ λαμπρὸν θέαμα ὧντων ἀγαπῶντων ἀλλήλα, ἐμπνευσμένων ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων καὶ ιδεῶν, θεριακισμένων καὶ ἀναζωογονημένων πρὸς πᾶν ὑψηλὸν καὶ εὐγενές, διατεθειμένων νὰ συζήσωσι καὶ συναποθνήσκωσι καμωσμένη τῶς συνεισφοράν χάριν τῆς ἀμειβίας αὐτῶν ὑπάρξεως καὶ εὐδαιμονίας καὶ μετεβλήθησαν εἰς νάον αἰώνιον, ἄρωμα ποιήσεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης

ἀνθρώπων. Ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆς ἀρλοκρατίας ταύτης τῆς συζύγου αὐτοῦ ἐμπνεύμενος αἰσθάνεται τῆς αὐτοῦ δυνάμεως αἰσθημένης, ἀσφαλεῖται εἰς τὰς ἐιδικὰς ἀσχολίας καὶ ἐκπληροῖ ἐνδυνάμωσιν τὰ πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ ἔθνος καθήκοντα, καλλίστα εἰδώς, ὅτι ταῦτα πράττονται ἐν αὐτοῦ οἰκογενείᾳ ὡφελεῖ· γίγνεται ἐργάτης, τεχνίτης, ἐμπορὸς, στρατιώτης, ἄρχων, ἥτοι εἶναι κύκλον ἐνεργείας ἐξωτερικῶν. Τί δὲ τὸ ἔργον τῆς συζύγου; καθαρῶς ἐσωτερικόν· οὕτω διέταξεν αὐτὰ ἡ φύσις, τοιοῦτον εἶναι τὸ δημιουργικὸν γῆδρον ἐνόςου ὑπάρχει ἀνθρώπινον γένος ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ συζύγος ὡφελεῖ νὰ προεστιάται τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας καὶ τάξεως, νὰ βασιλεύῃ διὰ τῆς χάριτος, λεπτότητος καὶ τῶν ἀρετῶν ἐπὶ τοῦ συζύγου, καὶ νὰ διαχρῇ τὴν χάριν ἐν μέσῳ τῆς οἰκιακῆς ἐνυγίας. Ἡ οἰκογένεια εἶναι σύμμαχος προστασίας τῆς γυναικὸς καὶ φύλας τῆς ἀνθρώπινης καὶ τῆς ἀξιοπρατίας αὐτῆς, καὶ παρέχει τῷ μὲν ἀνδρὶ συντροφον, τῇ γυναικὶ δὲ στήριγμα, ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην συννοοῦσα δύο ἀνισα οὐτα· τὸ ἰσχυρόν καὶ τὸ ἀσθενές. Ἐκ τῆς φυσικῆς ταύτης διαφορᾶς ἀνδραγαθίως ἐξάγεται, ὅτι ὁ βίος τῆς γυναικὸς εἶναι ἐσωτερικὸς, καθήκον δ' αὐτῆς ἡ τοῦ οἴκου μέριμνα καὶ οἰκιακὴ οἰκονομία, ἥς τὰ θεώρητρα πολλὰ καὶ γνωστὰ εἰς πᾶσαν οἰκοδόσονται. Ἐτερον καθήκον ἐιδικὸν τῆς γυναικὸς, στενωπὸς πρὸς τὴν οἶκον καὶ τὴν κοινωνίαν συνδεδεμένον, εἶναι ἡ ἀφοσίωσις, ἡ ἀνυπόκριτος πίστις, ἡ θερμὴ ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς υἱείας καὶ τῆς ἡθικῆς τελευτήσεως τοῦ συζύγου, ἰσὴν ἀγάπην, ἀφυσίαν καὶ ἐμπιστοσύνην ἐν τῇ ἀμοιβαίᾳ συμπληρώσει ἀνταποδιδόντας. Τὰ καθήκοντα τῆς γυναικὸς πολλαπλασιάζονται διὰ τῆς προστασίας τέκνων. Πολλὰ μῆτηρ ἐν ἐρωτῇ, ὅταν τὸ πρῶτον ἀκούσῃ ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἐκείνου στόματος τὴν λέξιν μήτηρ· λέγει ὁ J. Simon. Τὰ τέκνα εἶναι ὁ ἀδιάρρητος δεσμός τῶν συζύγων, ἰσχυρότερος μάλιστα παντὸς ἄλλου φανταστικοῦ ἅμα τῇ γεννιᾷ, ἡ γυνὴ ἀσθάνεται τὸ αἰσθημα αὐτῆς οὐ καμωσμένην, διότι ὁ ἀνὴρ ἐγένετο αἰτίας ἀνεπάρκειας ἐνυγίας· ἐγένετο μήτηρ. Ἡ μητρότης, λέγει ἀπλοστοτάτη, ἐμπροκλείει τὸ μεγαλεῖον τῆς γυναικείας φύσεως.

Ἐν τῷ αἰσθηματὶ τῆς μητρότητας ἡ σὺν γος δὲν καταποντεῖται πλέον ὑπὸ τῶν μελλόντων κόπων, γεννῶνται δ' ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς καθήκοντα, ὧν ἡ ἐκπλήρωσις πληροῖ αὐτὴν ψυχικῆς ἡδονῆς καὶ εὐγενεῶς ὑπερφάνειας ἐπὶ τῷ

ἐπιζήλω καὶ ὑπεράνω τούτου ἀξιωματικὴ κα-
ταβάλλει κόπους διὰ τὴν ρωσικὴν ἀνατροφήν
τοῦ ἀφύου ναπίου καὶ φροντίζει περὶ τῆς τρο-
φῆς καὶ καθαριότητος αὐτοῦ, ὥσθ δ' αὖθις ἐν-
συνάξει καὶ ἡ περὶ αὐτοῦ μέριμνα, διότι σὺν
τῇ ρωσικῇ ἀνατροφῇ ὁρεῖται νὰ σκέπτεται καὶ
περὶ τῆς πνευματικῆς, διὰ τῶν πρώτων διδαχ-
ματων, καὶ τῆς ἠθικῆς ἢ ψυχικῆς, διὰ τοῦ πα-
τρὸς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐμπνεύσεως ἐν αὐτῷς ἀ-
παύσει ψυχῆς ὁρῶν ὅπως ἀνθρωπίνων αἱ
ἀρεταὶ ὁρᾶσκονται ἀληθῶς, αἱ εὐγενεῖς ὁμοῦ
ὁμοῦ καὶ αἱ ἐν ἐμπνεύσει, τὴν ἐμπνευσιν δὲ
αὐτὴν μόνη, ἡ μὴ παρὰ τοῦ προσειδόμενου
αὐτῇ φιλήτορος τῆς πραγματικῆς δύναται.
Ἡ πραγματικὴ εὐνοία, λέγει ὁ Martin,
εἶναι ἡ ἀνάπτυξις καὶ μὴ ὥσις τῆς ψυχῆς
τῶν τέκνων, προορισμός αὐτῆς γυναικὸς ἢ τοῦ
καθῆκοντος πιστῇ ἐκπλήρυσιν. Ἡ ἀληθὴς φι-
λοστοργία εἶναι ἡ εὐτυχία τῆς μητρὸς· αὕτη
φροντίζουσα περὶ τῆς ὑγείας τῶν τέκνων αὐ-
τῆς, διδάσκουσα, συμβουλευούσα, ἡλεκαπνύουσα
καὶ καθοδηγούσα τὴν ἐμμεντοῦ τοῦ καλοῦ αἰ-
σιν, ἐμπνέουσα δ' αὐτοῖς τὸ θρησκευτικὸν εὐ-
σέσημα καὶ τὴν πρὸς τὴν θεῖαν πρόνοιαν πεποι-
θησιν, δι' ἧς ὁ βίος γίγνεται ἀνεκτὸς καὶ
αἱ θλίψεις ἀνακουφίζονται, καθίσταται πηγὴ
πολλῶν ἀγαθῶν, διότι σὺν αὐτοῖς αὖθις ὁ
συνζυγικός ἔρως, κραταιοῦται ἡ τιμὴ τῆς οἰκο-
γενειακῆς ἐπίσεως, παρμένει θεμιτὸν τὸ πρὸς
τὴν πατρὸςκαλὸν πιστὴν αἰσθημα, σφύζον-
ται τὰ τέκνα καὶ ἀνδρῶνται ἐν τῇ συνειδήσει
τοῦ καθήκοντος, ἀναπτύσσεται ἡ κοινωνία, καὶ
τὸ ἔθνος ἀνατάται τὴν ρωσικὴν, πνευματικὴν
καὶ ἠθικὴν δύναμιν, ἧς ἄνευ ἐν τῷ δεινῷ περὶ
ὑπάρξεως ἁγῶνι ἡ παρακμὴ καὶ ἐξόντωσις εἴπερ
ποτὶ ἀρεκτός.

Ὁ προορισμός τῆς γυναικὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ,
ὡς οἰκοδομοποιῆς, συζύγου καὶ μητρὸς, κείται
ἐν τῇ εκπληρώσει τῶν εἰδικῶν αὐτῆς καθη-
κόντων καὶ ἀποδεικνύεται διὰ παραδειγμα-
των ἐξ αὐτῶν τῶν ποιητῶν εἰλημμένων· οἱ
ποιηταὶ, βαθεῖς τῶν ἀνθρωπίνων ἐλατρίων ἐ-
ρευνηταὶ καὶ τῶν λεπτοτάτων τοῦ ψυχικοῦ
βίου νημάτων ἀνιχνεύοντες, ἐν τῇ δηλώσει τῶν
καθηκόντων τῆς γυναικὸς ὑπέδειξαν τὴν τε-
λειότητα αὐτῆς καὶ τὴν ἀνίκητον κοινωνικὴν
ισογύ. Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὴν Πηνελόπειαν, σύ-
ζυγον τοῦ Ὀδυσσεύς, παντοία μηχανομενὴν
μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ πρὸς ἀπορηγὴν
τὴν διελαιμάτων τῶν περικυλούμενων αὐτὴν
μηστῶν; Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὴν Ἀνδρομά-
χην, τὸν ἰαδικὸν τύπον μητρὸς καὶ συζύγου,

καὶ δὲν συγκρίνεται πρὸ τοῦ ἐξαίρετου ψυχικοῦ
κάλους καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς ἐν τῇ πλήρει
ρόβῳ καὶ ἐλπίδῳ μετὰ τοῦ Ἑκτορος συναν-
τήσε; Ἰνα δὲ παραλείψῃ τὴν τρυφερότητα
τῶν θρησκευτικῶν αἰσθημάτων καὶ τοῦ οἰκο-
γενειακοῦ ὁμήματος, τὸ σῆμα τῶν παθόντων
Ἀντιγόνης καὶ Ἥλέκρας, ἀνακαλῶ εἰς τὴν
μνήμην ὁμῶν τί ὁ παθητικώτατος Εὐριπίδης
ἐν τῇ ἀκατασχέτῳ ἐκδικητικῇ ὀργῇ τῆς Μη-
δείας παρεμβάλλει· τί νομίζετε· τὴν πρὸς τὰ
τέκνα στυγρὴν. Μετὰ θαυρῶν καὶ φιλημάτων
αὕτη κατασπάζεται καὶ ἐν τῇ ψυχικῇ μέθῃ
ἀνακρῶναι πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῆς ἀπειλούμενα τέκνα:

Ἢ φιλάτῃ χεῖρ, φίλατον δὲ καὶ κέρα
καὶ στήμα καὶ πρόσωπον εὐγενὲς τέκνον
ὦ ἡμεῖς ἀπὸ προσώπου
ὦ μαλθακὴ χεὶρ παιδιᾶ θ' ἤρπον τέκνον.

Ἰδοὺ, Παναγιώτατε, ἰδοὺ, κυρία καὶ κύριοι,
τὸ μυστήριον τῆς οἰκογενειακῆς δυνάμεως τοῦ
ἀσθενοῦς τούτου πλάσματος. Ποία δὲ ἡ κοινο-
νική; ἡ ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τῆς πνευματικῆς
καὶ ἠθικῆς μορφώσεως καὶ ἐπὶ τοῦ πολιτισμοῦ
τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐπὶ ἐξήκοντα ἐνιαῖα
βασιλεύον τῆς Γαλλίας, λέγει ὁ Martin, τρεῖς
μὴν ἡγάπησαν τὸν λαόν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ οἱ
τρεῖς τῆς ἰδίᾳ μητρὸς ἀνεπάρσχον. Ὁ
Barbue, ὁ τῶν ἐξοχωτέρων ῥητόρων τῆς
Συντακτικῆς Συνελεύσεως ἐν Γαλλίᾳ, εἰς τὴν
μητέρα αὐτοῦ ὥρμησε τὴν γενναίωτά τῆς ψυ-
χῆς καὶ τὸ εὐκαίριον τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ.
Ὁ Kant δὲν ἐλησμόνη, ὅτι ἡ μήτηρ ἐνεργεῖται
αὐτῷ ὅ, τι καλὸν καὶ ἀγαθὸν ὑπάρχει ἐν τῇ
ψυχῇ αὐτοῦ. Ὁ Cuvier αὖτῃ τῆς μητρὸς εἶχε
τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς πρὸς τὸν ὄσον ἀγά-
πης καὶ τὸ ἐλαττέριον τῆς μελῶδους ἐπιστη-
μονικῆς αὐτοῦ ζωῆς. Ὁ Mirabeau πολλὰς εἰ-
ναι ἐλλείψεις καὶ πολλὰ διέπραξε σφάλματα,
ὅχι τόσον διότι ἐπίεσθη καὶ καταδιώχθη, ὡς
τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ διότι πρόωρος ἀπέωλεσεν τὴν
μητέρα αὐτοῦ. Ἡ ἐπιρροὴ καὶ δύναμις τῆς γυ-
ναικὸς, ὡς μητρὸς, κρανιότερον καταδείκνυται
ἐν τῷ βίῳ Βάρωνος καὶ Ἀλαμαρτίνου· ὁ Βάρων
εἶχε μητέρα εἰρωνᾶ, ἀνόητον, ἰδιότροπον, ὑπε-
ρήφανον καὶ μάταιον· ὁ Ἀλαμαρτίνος μητέρα
χαρκατῆρος σταθεροῦ καὶ πλήρη τρυφερῶν καὶ
ἐπιθετῶν αἰσθημάτων· ἐντέλει ὁ Βάρων, μέγας
ἀληθῶς ποιητής, ἦτο ὑπερήφανος, ὀργίλος, εὐε-
πρόσος εἰς μῖσος καὶ περιφρόνησιν, ἠραϊστικὸν
κρίον, ἐνθ' ὁ Ἀλαμαρτίνος ἀγωνία τρυφερῶν αἰ-
σθημάτων, ὑψηλὸν ἰδεῶν, ἐκ τοῦ πνεύματος
τοῦ ὁποῦ ἐξερχόντο ἀρώματα, ἀνέξουσιν οὐκ

τα και μεταρρυσούν τον άνθρωπον εις σφαίραν υψηλότεραν.

Τοιαύτης της κλήσεως και της ἐπαρξής της γυναικός ούσης, σταθερά των υπεράγειν αίσθηματικών και ιδεολόγων της Δύσεως παρατηρείται τάσις, τάσις, ἥν οἱ παρ' ἡμῶν πηθαίζοντες ἐπὶ κητοῦσι νὰ εἰσαγάγῃσι καὶ τὸν φυσικὸν προορισμὸν τῆς γυναικός νὰ καταστρέψωσιν, ἱσχυρίζονται ἐπὶ τῆς ἴσης λογικῆς ἀξίας ἀξιοῦντες καὶ ἐκ τῆς οἰκίας εἰς τὸν δημόσιον βίον νὰ παραπλανήσωσιν ἐπιζητούντες, λόγῳ, ὅτι ἡ τοῦ καθήκοντος ἐκπλήρωσις ἐνθάδε καὶ ἀγνοῦνται ὅλην τυχρῶν (P. Janet), κατ' ἀντιστάσειν δὲ πρὸς τοὺς ἄνδρας, ἔχουσι δικαιοσύνην ἐκείνην, ὡσεὶ ἡ τῶν δικαιοματιῶν παρ' ἑατέρῳ τῶν φύλων ἀπαιτεῖται μὴ ἦτο, ὡς εἴπομεν, καὶ αὐτῶν καθήκον ἀρῶντες εἰς τὴν διαφοράν αὐτῶν φυσικὴν καὶ πνευματικὴν ἐκκλίνουσι. Οὕτως τὸ γυναικεῖον φύλον αἰχμαλωτίζον τοῦ ἀνδρῶς, πρὶν νὰ χειραφετηθῇ ἔστωσαν αἱ γυναῖκες ἡγετοὶ, διηγητοὶ, βουλευταί, διοικηταί, ὑπουργοί, ἰσως ἰσως καὶ στρατιῶται καὶ ἀξιοματικοί. Φαντάσθαι ἐπὶ στιγμὴν τῆς γυναικὸς ἔξω τοῦ οἴκου καὶ τοῦ φυσικοῦ τῆς δράσεως κύκλου εἰς ἀνδρῶν ἐπιδομένης ἐργασίας, τὰς γυναῖκας καθ' ἡμέραν ἐν τῷ προετοίμῳ περὶ ὑπάρξεως συναγωνισμῷ συγκρουόμενας καὶ πάντοτε καταβαλλομένης ἐν τῆς φυσικῆς καὶ πνευματικῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἀνδρός· τί συμβαίνει; ἡ οἰκογενειακὴ ἁρμονία θέλει ἐκλείπει, διότι ὁ ἀνὴρ δὲν εἶχε πλέον σύνθετον ἀλλ' ἀνταγωνιστήν· ἡ οἰκιακὴ τάξις θέλει καταστραφῇ καὶ τὰ τέκνα ἐγκαταλειφθῇ λογιμαχίᾳ καὶ ἱριδῆς τῶν σκλήρων περὶ τῆς νομοθετικῆς ἱκανότητος τοῦ βουλευτοῦ, τῆς πολιτικῆς περηνότητος τοῦ ὑπουργοῦ, τῶν προσόντων τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῆς στρατιωτικῆς πευθερίας· ἐκταθέντες ταῦτα πάντα, ἀναγνώσκατε δι' ὅσα περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος μετ' αὐστηρᾶς κρίσεως καὶ λογικῆς ὁ πῦλξ J. Simon γράρει, καὶ θέλετε ἀναπαράσθαι τὸν ροβερὸν κοινωνικὸν κύκλῳ, πρὸς ὃν χωροῦσιν οἱ ἀνὴρ κρίσεως καὶ λογικῆς ποδοπατούντες τοὺς νόμους τῆς φύσεως, τοὺς ἄνους τοὺς τοὺς ἀνθρωπίνους ὑπάρξεις, ἄνους ἐν σήμεριτι τῷ ζωικῷ βασιλείῳ, ὡς δικαίως ὁ Fehling παρατηρεῖ, ὑπάρχοντες.

Ἡ κλήσις καὶ ὁ προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ διὰ τῆς φυσικῆς, πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς αὐτῆς διαφοράς εἶναι καὶ ἱσχυρᾶς αἰώνως ὁ αὐτὸς ἐν ὅσῳ ἰσχυρᾶ ἀναντιρρῶς ὁ

ἐν τῇ ὀργανικῇ φύσει ὑπάρχων νόμος τῆς κληρονομικότητος. Ὁ νόμος οὗτος, γνωστὸς εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας ἱατροῦς, διὰ τῶν νεώτερον βιολογικῶν μελετῶν ἐπὶ πολλὸν ἐξηκράβη καὶ ἔσχει ὡς συμπέρασμα, ὅτι ἡμεῖς ἐπ' ἐλάχιστον συνετελέσαμεν εἰς τὴν παρούσαν ἡμῶν κατὰστασιν. Εἰμὲθα κατ' ἐξοχὴν πλάσμα τῶν προγόνων ἡμῶν κληρονομοῦμεν ἀνάστημα, ρωνίαν, παραλλαγὰς σκελετοῦ, κρανίου κληρονομοῦμεν σπέρματα ἀθηνειῶν· χλόρωσιν, ἀναιμικὴν κτλ., κληρονομοῦμεν πνευματικὰς ιδιότητας· δημιουργικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν πνεύμα· κληρονομοῦμεν καὶ τὴν θρησκείαν, τὸν φυσικὸν κυλισμὸν κληρονομικῇ εἶναι, λέγει ὁ Schulte, καὶ ἡ δολοφονία ροπῇ τῶν κακούργων τῆς κοινωνίας τῶν ἀνατραπόντων τὴν ἥλικὴν αὐτῆς διάταξιν. Ὁ νόμος οὗτος τῆς κληρονομικότητος ὑφίσταται καὶ ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ ἑκατέρου τῶν φύλων ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πλάνητος τοῦτου. εἶναι δὲ ἀδύνατον ν' ἀνατραπῶσιν οἱ ὅροι τῆς ζωῆς ἡμῶν ἀνευ καταστροφῆς βεβίαιας. Καὶ ὁρῶν ἐντὶ εἰαν παραδειγμῶν τὴν ἐπὶ γενεῖς ἐξέρπτην τῆς γυναικὸς ἀπὸ τοῦ ἀνδρός καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, μοιραίως ἡ ἐξέρπτης αὐτῇ διὰ τῆς κληρονομίας ἐμονοποτεῖται τὰ ἐκ τῆς φυσικῆς, πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς ζωῆς τῆς γυναικὸς ἀπ' αἰῶνων ὑπάρχοντα εἰδικὰ γνωρίσματα καὶ προσόντα. Ἐνταῦθα καίτοι ἡ βίβλα τοῦ λαγομένου ἀποκλεισμοῦ τῆς γυναικὸς ἀπὸ τοῦ δημοτικοῦ βίου, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, καὶ ὁ προορισμὸς αὐτῆς ἐν τῷ οἴκῳ καὶ τῇ οἰκονομίᾳ, τὸ φυσικὸν τοῦτο κέντρον, τὸ ὅποσον ὁ χριστιανικὸς πολιτισμὸς ὡς τὸ ἐρωτέρον καὶ ἐυγενέστερον ὑποέργημα ἐνεπιστάθη εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς ὡς σύλῳ καὶ μηρῶν. Συγχωροῖστέ μοι παρολιθύνει· ἡμεῖς ἐν τῇ Ἀνατολῇ, οἱ τὸν δυτικὸν πολιτισμὸν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως δυσωπῶμεν μυστοσφραγίσαν, ὡς λέγει ὁ ὁρῶν J. Simon, γνωρίζοντες, ἀφ' ἑνὸς πρὸς ἡμᾶς, ἐπίδειξιν πολιτισμοῦ καὶ τὸν ἐκπαιδευτικὸν τῆς γυναικὸς ἡμῶν ν' ἀνεγνώμεν, ἀνεκτικότερον τῶν Ἀμερικανῶν γυναικῶν. Ποῦ ἐν τῷ ἀρχῇ καὶ ἀκρόατος ὑψηλοτέρῳ ἐνδοσθῶν πνευματικῶν καὶ τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης ἐν Παρισίαις κοινωνικῇ πλάνῃ, ἥς αὐ συνέπειαι δὲ ἀνίσταται ν' ἀνατρέψωσι τὸν φυσικὸν ροὸν τῶν ἐν τῷ ὁσμῷ πραγμάτων, ὁπισθοδρομοῦσιν ὅμως διὰ τῆς κοινωνικῆς ἀναστάσεως τὴν πρὸδόν τοῦ ἔθνους· ἀρροῦσι τὰ ἐκ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν οἰκογενειακῶν καθηκόντων ἀπορροῦντα δικαιοματὰ αὐτῆς καὶ μὴ ἐπιεχρῶμεν δι' ἄλλων

ἀπαυτύνων διάφορον σώματος καὶ πνεύματος δεξιότητα· ἡ γυνὴ ἴσως μὲν λογικῆς ἀξίας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁμοία τῷ ἀνδρὶ, δὲν προσβάλλεται ἐκ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς ἐξωτερικῆς δράσεως, διότι ἐν τῇ οἰκογενειακῇ ἐργασίᾳ καὶ τῇ ἐκπαιδεύσει τῶν συζυγίων καὶ μητρικῶν ἀναγκῶν ἔχει ἐν χειρὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἴθους, ὥς ὁ ἀντίκει.

Ἰατρικῶς ἡμαρτηγόρησα, Παναγιώτατε, καὶ νομίζω ἐνκαίρον, εὐλαβοῦμενος τὴν ὑπομονὴν τοῦ κεκοιμημένου ἀκατοχρήτου τούτου, νὰ καταλήξω εἰς τὸ συμπέρασμα. Ἡ κλησις καὶ ὁ προσορισμὸς τῆς συζυγῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ εἶναι ἡ πιστὴ καὶ ἀκριβὴς ἀποκρίσις τῶν οἰκογενειακῶν καθήκοντων. Τὴ γυναικὶ γινώσκοντα, τὸ ἀληθὲς μεγαλεῖον τῶν ἡμετέρων ἀμύσεων εἰς τὴν προεργασίαν καὶ ὑπερτέλειαν ψυχῆς τῆς γυναικὸς ὡς οἰκοδομητικῆς, ἀνὴρ μειώσεως τοῦ θελήματός τῆς εὐγενείας καὶ τῆς αἰσιοπρατίας, εἶναι: νὰ διοικῇ τὸν οἶκον ἐν τάξει καὶ μὴ τὰ χεῖροσ καὶ νὰ διευθύνῃ τὸ ὑπερτετικὸν καὶ εὐσταθείας καὶ φιλανθρωπίας: ὡς συζῶντον δὲ νὰ ἀγαπᾷ τὸν συζῶντα μετ' ἀφοσιώσεως καὶ φιλικῆς εὐκρινείας καὶ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματος αὐτῆς νὰ προσεγγίξῃ τὴν πνευματικὴν τοῦ συζῶντος ὑπεροχὴν, νὰ συμμερίζεται τὰς σκέψεις αὐτοῦ, νὰ τὸν ὑποστηρίξῃ, ἐνισχύῃ καὶ παρηγορῇ, παραπλανώμενον δὲ νὰ τὸν ἐπανόχῃ εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ὁστίαν καὶ τὸν ἐξαγνήξῃ διὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς ἀγνότητος: ὅταν δὲ παρατηρῇ τὸν μὲν ἔρωτα αὐτῆς μὴ ἀμειβόμενον καὶ τὴν ἀρετὴν μὴ τιμωμένον, νὰ σώξῃ ἑαυτὴν, κατὰ τὸ δυνατόν, ἐν εὐσεβείᾳ αὐταπαρνήσει· ὡς μητὲρ δὲ, ἡ πρὸς τὰ τέκνα ἀρρώστιας καὶ ἀληθῆς φιλοστοργίας, ἡ φυσικὴ ἀνατροπὴ, ἡ πρώτη πνευματικὴ ἀνάπτυξις καὶ ἡ θρη-

σκευτικὴ καὶ ἠθικὴ μόρφωσις, ἰδίως δὲ ἡ φυσικὴ δι' ἐμπειρίας ὁρῶν καὶ φρονημάτων ὁρῶν καὶ εὐγενῶν· ἐὰν δὲ διὰ πάντα τὰ τέκνα ἀνεξαρτήτως ὁρῶναι νὰ σκεπτήται, διὰ τὰς κόρας ὅμως αὐτῆς ὁρῶναι ἐμβολιότερον καὶ φιλανθρωπότερον, διότι εἰς αὐτὰς θελεῖ ἐμπιστευθῇ τὴν τιμὴν τῆς οἰκογενείας, τὴν πραγματικὴν ἀσφάλειαν τῆς κοινωνίας, καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ μέλλοντος συζῶντος.

«Γυναῖκες: ἀνακραζέει ὁ εὐγενὴς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν Martin, γυναῖκες: ἐὰν ἴπτο δυνατόν νὰ διδόντε τὰ ἐκ τῆς μητρικῆς ἐμπειρίας προεργάσιμα ἀγαθὰ, μετὰ πόσεως εὐγενούς ὑπερτερνίας ἠθέλητε διανύσει τὴν ὁδόν, ἣν ἡ φύσις ἀπὸ τύσων αἰῶνων προώρῃσεν ὑμῖν! ὅτι οἱ μονάρχαι καὶ τὰ ἔθνη δὲν δύνανται, ἀρκεῖ νὰ θελήσῃτε ὅπως πραγματωθῇ. Μόναν ἐν χειρὶν ἔχετε τὴν μέλλουσαν γενεάν. Οἰκοδομοῦναι, νεκράι συζῶναι, προεργαί μητέρες, τὸ σκεῖπτον ἀνέκει ὑμῖν. Ἐν τῇ ψυχῇ ὑμῶν μάλλον ἢ ἐν τοῖς νόμοις κείται τὸ μέλλον τῆς κοινωνίας, τοῦ ἔθνους, αὐτῆς τῆς ἀνθρωπότητος».

Σημ. Ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ ἐξ ἀνάγκης παρελείφθησαν οἱ παραπομπαὶ εἰς τὰ συγγράμματα τῶν μνημονευμένων συγγραφέων· καὶ πολλὰ μὲν ὑπερέκεινται τοῦ ὅρους τούτου ἔργα περιωμένων ἀνδρῶν, ἀλλ' ἡμεῖς ἀναγνώσαντες τὰ ἀκούσαμεν:

L. Aime Martin Education des Mères des Famille. 1. et 2. Dixième édition, Paris, 1883.

P. Janet. La Famille. Ed. 13. Paris, 1887.

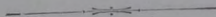
J. Simon. La Femme du vingtième siècle.

Ed. 4. Paris, 1882.

H. Schüle. Handbu d. der Geistes-krankheiten v. Ziemssen. έκδ. 2^η. Leipzig, 1880.

H. Fehling. Die Bestimmung der Frauen έκδ. B¹. Stuttgart, 1892.

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλ. Φιλ. Σύλλογος. Σύγγρ. περιοδῶν, τόμ. Α', ἐκ. Α'.

МЕЧНИКОВА

ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΕΚ ΠΟΝΤΟΥ

('Ανεγνώθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 27 Ἀπριλίου 1892).

Κύριοι,

Πλείστα ὄσα ἡδυνάτο τις προεισχωρικῶς νὰ εἴπῃ περὶ τῆς διαλέκτου τοῦ Πόντου, ἀλλ' ἡμεῖς ἀκούοντες ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῖς ὀλίγοις καὶ ἄλλοις περὶ αὐτῆς ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ὅρ' ἡμῶν λαμβάνειν, ὥς καὶ τοῖς ἐν τῇ ὀρ' ἡμῶν γεγραμμένῃ ἐξεδωμένη Φθογγολογίᾳ τῆς διαλέκτου τοῦ Πόντου προειρημένως, ἐπιφυλασσόμεθα πλείονα περὶ τοῦ θέματος τούτου νὰ ἀναπτύξωμεν βραδύτερον ἀρῶν δῆλον ὅτι διὰ σειράς ἀναγνωσμάτων καὶ διατριβῶν ἰδιαιτέρων κατορθώσωμεν σὺν ὅσῳ νὰ παράσχωμεν ὅσον ἐνιστὶ τελείαν καὶ πλήρη τῆς διαλέκτου ταύτης Γραμματικὴν κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης συντεταγμένην¹.

Ὁμολογούμενος μεγάλη καὶ πολυχρᾶ ἡ ἐπιχειρήσις αὕτη, εἴ τι δὲ πολυμετέραν ἡδελῆ τις δυνήθῃ νὰ χαρακτηρίσῃ αὐτὴν πρό ὧτάς ἐτών, ὅτε τὸ πρῶτον ἐν Γερμανίᾳ τὰς σπουδὰς ποιοῦμενοι συνέλαβον τὴν ἰδέαν ὅπως διὰ βαθμιαίας ἐργασίας ἐντός ἐτών τινων προσε-
νέγκωμεν καὶ ἡμεῖς ἔστω καὶ μικράν τινα συμβολὴν πρὸς ἐπαικοδόμησιν τοῦ γλωσσικοῦ ἡμῶν οικοδομήματος τοῦ τοσούτου ἀναγκαίου καὶ ἀπαραιτήτου· διότι κατὰ μὲν τὸν Schumacher ἡ γλῶσσα μετὰ πάντων τῶν θοακω-
ρων αὐτῆς ἐστὶν ἐν τῶν ἰσχυροτάτων μέσων καὶ ὀργάνων πρὸς ἐξέγερσιν καὶ διατήρησιν

τῆς αὐτοσυνασθῆσεως λαοῦ τινος, κατὰ δὲ τὸν Ἀλέξανδρον Οὐμβόλδον γλῶσσά ἐστὶν ἡ ἐξω-
τερικὴ τῶν λαῶν ἐκφρασις. Ἡ γλῶσσα τῶν λαῶν, προστίθουσιν οὗτος, ἐστὶ τὸ πνεῦμα αὐτῶν καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἐστὶν ἡ γλῶσσα αὐτῶν. Ἀρῶν λοιπὸν ἡ γλῶσσά ἐστὶ τὸ ὄργανον, δι' οὗ λαὸς τις ὀρεῖ ἐν τῷ κόσμῳ, ὁρῶν δὲ ζῇ καὶ κινεῖται, εὐνόητον ὅτι, περιοριζομένης ἡ καὶ ἐξοβελιζομένης αὐτῆς, παύει πᾶσα αὐ-
τενέργεια τοῦ ὅρ' οὗ λαλεῖται λαοὺ καὶ βαλμυ-
κῶν ἐκλείπει ἡ αὐτοσυνασθῆσις.

Τὸ μὲν, Κύριοι, ταῦτα ὅτ' οἱ ἐγόντες, τὸ δὲ καὶ μὴ ἀνεγόμενοι, ὅπως, ὡς ἐν πλείστοις ἑτέροις, οὕτω καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς γλώσσας ἡμῶν ζήτηματι προκαταλάβωσιν ἡμᾶς ἄνδρες ἑταῖοι (καὶ' ὅσον μάλιστα, ὡς μὴ ὤφελον, οἱ ἐπ' αὐτῇ λύσει συντονώτερον ἐργάζονταί ἀπὸ τινος τῶς ἐπιστημονικῆς ἐρευνᾶς καὶ ἐμβριθῆς μελέτης καὶ τῆς νέας ἡμῶν γλώσσας, ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ τῇ προσήκουσαν πάντοτε ἀπο-
νέμουσιν ἐκτίρειν πάσῃ συμβολῇ πρὸς τὴν ἱστορίαν συμβαλλομένην, ἐτολμήσαμεν, ὅπως κατὰ τὸ ἐνὸν συντελέσωμεν ὅπως πρὸς τὸν μέ-
γαν καὶ ὀφθαλὸν σκοπὸν, πρὸς δὲ δέον πάντες μετὰ θάρρους καὶ χρηστότης ἐπιπιδὼν νὰ ἀποβλέ-
πωμεν οὐδαμῶς ἀπογοητευόμενοι, ὅτι πολλοὶς ἔχοντες νὰ προσκρούσωμεν σκοπὸν, καὶ ὅτι παρ' ἡμῶν οἱ καλὸν καὶ ἂν ἐπιφανέσταται πα-
ραγνωρίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ παραγο-
νέται, πολλῶν δὲ μᾶλλον, προκειμένου περὶ
πραγματιῶν γλωσσικῶν, αἰνίτες ἄλλως τε καὶ
ἐκ τοῦ εἶδους αὐτῶν, ζηρεὶ καὶ οὐχὶ τοῖς πᾶσι
καταληπταὶ ὅσαι, ἐλαχίστης τυγχάνουσι προ-
σοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως. Καὶ περὶ μὲν τοῦ τρύ-
που τῆς λύσεως τοῦ παρ' ἡμῶν γλωσσικοῦ ζη-
τήματος καὶ' ὅλου τὰ δέοντα ἀνεπτύξαμεν ἐν

1. Ἐν τῇ περιοδικῇ «Μάττιν» εὐρήται ἀδεημο-
σιωμένη ὑπὸ τοῦ κ. Ἐδουάρδου Κούλη Γραμματικὴ
τῆς διαλέκτου τοῦ Πόντου. Ὁμολογούμενος ἀξιέτι-
μος ἐστὶν ἡ ἐργασία αὕτη, οὐχ ἥττον ἡμῶς αὐτῆς
παρίσταται ἐν πολλοῖς καὶ ἐναρῶν μάλιστα ἐπὶ σα-
φην ἀρεθίζεται βάζειν.

τῇ «Ἑλλάδι» περιοδικῶς ἐν Λογυδοῦνῳ ἐκδόμεν¹, περὶ δὲ τῆς διαλέκτου τοῦ Πόντου ἰδίᾳ ἐξεδωκέναι γεγραμμένην Φηλογολογίαν αὐτῆς² διεξοδικῶς συνεταγμένην, προσέτι ἐδιδρασκόμενον διατρέχειν τινα ἐν τῇ «Ἀθηνᾶ»³, περιοδικῶς τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἐπιστομικῆς Ἐταιρείας, καὶ τὸ παρελθὼν ἐκ τοῦ βήματος τούτου ὅσοι ἀνέγνωμεν ἀναγνώσματα. Ἡδὲ λοιπὸν τὸ ἐρεῖν σπεύζοντες μεταβαίνομεν εἰς τὸ τυπικὸν τῆς φωνηματικῆς τῆς διαλέκτου τοῦ Πόντου. Κατὰ δὲ τὴν ἰστέραν ταύτην ἀκούμεθα πραγματευόμεθα μόνον περὶ τοῦ ἄρθρου καὶ τῶν ἀρσενικῶν τῶν πρώτης κλίσεως, ἵνα μὴ πέραν τοῦ δέοντος ἀπασχολώμεν τὰς ὥρας ἡμῶν, περὶ πρᾶγμα αἰσθητικῶς μὲν ἀληθὺς καὶ ὠφελικόν, μὴ δυνατὸν δὲ ὅμως, ὥς ἐκ τοῦ εἶδους αὐτῶν, νὰ παρασῇσαι πρὸς τὴν τοιαύτην, ὑποὶν τὰ ἱστορικὰ, ἀρχαιολογικὰ, γλωσσικὰ καὶ παραπλήσια θέματα.

§ 1. Περὶ ἄρθρου.

Ἡ διάλεκτος τοῦ Πόντου διατρέπει τὸ ἄρθρον καὶ ἐν τοῖς τριῶν γένεσι κατὰ τὰς ἐξῆς πτώσεσι:

Ἀρσενικόν.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὀνομ. ὁ

Γεν. τοῦ καὶ τῷ (πρὸ φωνήεντος τ')

Αἰτ. τὸν

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὀνομ. οἱ

Γεν. τῶν, τούν, τοῦ καὶ τῷ (ἐπὶ τῶν τριῶν γένων).

Αἰτ. τῷ (πρὸ φων. τ'), τοῖς⁴ (πρὸ φων. τσ') ἐπὶ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν καὶ τὰ (= τὰς) ἐπὶ θηλυκῶν.

Θηλυκόν.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὀνομ. ἡ

Γεν. τῆς καὶ τῇ (πρὸ φων. τσ') καὶ τ')

Αἰτ. τὴν

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὀνομ. οἱ καὶ τὰ (= τὰς)

Οὐδέτερον.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὀνομ. τὸ (πρὸ φων. τ')

Γεν. τοῦ, τῷ (πρὸ φων. τ')

Αἰτ. τὸ (πρὸ φων. τ')

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὀνομ. τὰ (πρὸ φων. τ')

Γεν. τῶν, τούν, τοῦ καὶ τῷ

Αἰτ. τὰ (πρὸ φων. τ')

Περὶ τοῦ ἄρθρου σημειώται τὰ ἐξῆς:

α') Ὅταν ἡ ἐνάρχως λέξις ἀρχῇται ἀπὸ τοῦ φθόγγου ἰ τὸ πλείστον τονούμενον¹, τὰ ἄρθρα τὰ, τὰ, διατρεῖται τὸ τελικὸν αὐτῶν φωνήεντα, οἷον: τὸ εἶκος, τὸ εἶδος, τὸ εἶδωλον, τὸ ἥσυχον, τὸ ἡμερον, τὸ ἡμερ'κόν, τὸ εἰκοσάρ', τὰ εἰκοσ', τὰ εἶδωτα, τὰ εἶδωλα, τὰ ἥσυχα, τὰ ἡμερα, τὰ ἡμερ'κὰ, τὰ εἰκοσάρ'ι'. Τονούμενον ὅμως λέγομεν: τ' ὕστερον, τ' ὕστερ'κον, τ' ἡμ'ποδόν, τ' ἡμ'ποσά, τ' ἰν'έρ', τ' ἰν'έρ'ι' (= τὰ ἔντερα), διότι ἐν αὐτοῖς ὁ φθόγγος ἰ δὲν τονίζεται. Ὁμοίως καὶ ἡ Ὀνομαστικὴ καὶ ἡ Αἰτιατικὴ τῇ θηθυντικῇ τοῦ θηλυκοῦ ἄρθρου τὰ (= τὰς) διατρεῖ τὸ αὐτὸ μόνον πρὸ τοῦ φθόγγου ἰ τονούμενον ἢ ἀτόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸ παντός ἑτέρου φθόγγου ἐκτός ἀν οὗτος τύχη νὰ ἡ ὡσαύτως α) (= τὰ κακαῖα β), οἷον τὰ ὑπερβόλως (πληθ. ὄντα ἢ αἰτιατ. τοῦ θηλ. ἡ ὑπερβόλως) αἱ θήρια, τὰ θερμὰ μεταλλοῦχα λουτρά, τὰ ἡμέρας, τὰ εἰκόνα, τὰ αἰτίλας.

β') Τὸ τελικὸν φωνήεν τοῦ ἄρθρου ἐκθλίβεται μὲν πρὸ ἑτέρου φωνήεντος² ὑπερσφθόγγου³ συμπύσσεται δὲ μετὰ τοῦ ὑπερσφθόγγου εἰς ἓνα καὶ μόνον, οἷον τ' οὐράδ', πληθ. τ' οὐράδ'ι, τ' ὁμάτ'ι (= τὰ ὁμάτια), τ' ὁρ'ι' (= τὸ ὄρνιον, τ' ὁμορρον = τὸ εἰμορρον, τ' ἑμορρον = τὰ εἰμορρα, ἀλλὰ τούραδ'ι' (τ. ἔ. τοῦ οὐραδίου), τάρνια (ἀντὶ τὰ ἄρνια), τὸμάτ' (= τὸ ὁμορρον), τούρανου (= τὸ οὐρανόν), τήμέρας (= τὰ ἡμέρας, τοῦτοῖσι τῆς ἡμέρας), ὕστερ'κον (= τὸ ὕστερον) τοῦτοῖσι τοῖς ὕστερον), τάρουας⁴.

1. Διναται τις μάλιστα νὰ εἴπῃ ἀπλῶς: τονούμενον: ἀν ληρῆθ' ὅτι ὅταν, ὅτι τὸ μὲν: τὰ ἡμέρα καὶ διατρεῖται ὅτι ἐν τῷ ἄρθρῳ τὰ, διότι λέγομεν: τὰ ἡμέρας (τ. ἔ. τὰς ἡμέρας), τὰ δὲ: τὸ εἰκοσάρ', τὰ εἰκοσάρ' διατρεῖται τὸ ο καὶ α τῶν ἄρθρων πρὸ τοῦ ἐπόμενου φθόγγου εἰ, διότι διατρεῖται ταῦτα καὶ πρὸ τῆς λέξεως εἶκος' (τὸ εἶκος', τὰ εἶκος'), ἔξ ἧς προέβη ὁ τύπος εἰκοσάρ'.

2. Ὡς Lautlehre des Pontischen σελ. 75-76.

3. Αἱ γενικαὶ ἐνκαὶ αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν προσορὰν συμπίπτουσαι ἀπὸ νὰ πρᾶνται ὅτι: τὰράας (= τῇ ἄρας ἀντὶ τῆς ἄρας), τάρουας κτλ.

4. III—2, 1891, σελ. 125—146.

2. Lautlehre des Pontischen, I, 1888.

3. Ό. Α. Β', σελ. 236—248.

4. Ὁ κ. Ἐλ. Κούσης οὐκ ὀρθῶς γράφει τοῦ (ἔ. Πλάτ. τόμ. Ε', τεύχος I, IB καὶ II, σελ. 169).

καὶ τῆρουχας (=τῆρουχας καὶ ἀρουχας ἀντί τῆς ἀρουχας καὶ τῆς ἀρουχας=βουδωνες, βουδωνας).

γ'). Οὐ μόνον τὰ ἐνικὰ ἄρθρα ὁ, ἡ, ἀλλὰ καὶ τὸ πληθυντικὸν οἱ συναλείφεται μετὰ τοῦ ἀρχικοῦ ρωνθέντος τῆς ἐπομένης λέξεως οὕτως, ὥστε παντελῶς ἐκλείπει ἐν τῇ προφορᾷ διατηρούμενον μόνον ὡς πνεῦμα δασὺ ἐν τῇ γραφῇ, οἷον ἀνδρῶν μου (=ἄνδρες μου), Ἄννα (=ἡ Ἄννα), ἀνδρῶν καὶ ἀνδρῶν (ἀντί οἱ ἀνδρῶνται) κτλ. ἴδε Lantl. des Pont. σ. 73.

Σημ. Ἐν τῷ Ὁριτικῷ ὅμως ἰδιώματι φαίνεται, ὅτι ἐνίοτε δὲν συμβαίνει τὸ τοιοῦτον, ὅτε καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς δυναμένης νὰ προέλθῃ κακοφωνία, ὡς ἐκ τῆς συμπάσεως τῶν δύο ρωνθέντων ἐπεντίθεται μεταξὺ αὐτῶν σ', ἡμίσφων j, οἷον ὁ j ἄρκο, τουτέστιν ὁ ἄρκο=ἡ ἄρκοις (ἀλλοχού τοῦ Πόντου λέγουσιν ἄρκο), ὁ j ἄνθρωπο (τ. ἐ. ὁ ἄνθρωπος). Ἄλλοτε λέγουσιν ἄνθρωπον καὶ ἄρβηπον· ἐπὶ ὀνομαστ. πτώσεως, ἐνὶ συγχρόνῳ οἱ Ὁριταὶ ποιοῦνται χρῆσιν καὶ τῶν τύπων ἄρκο, ἄρβωπο ἐπὶ ἐν. ὀνομαστικῇ (ἴδ. Λεγν. Ἀρχ. σ. 214). Ἄλλοτε τὸ ἡμίσφων τούτο εἰσάκουσεν προτιμώμενον καὶ ἐν ἄλλαις λέξεσιν οὐ μόνον ἄρσενικοῦ, ἀλλὰ καὶ οὐδέτερου γένους βεβιαῖος καὶ πάλιν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς κακοφωνίας τῆς δυναμένης νὰ προέλθῃ, ἂν συνέπιπτε τὸ τελικὸν τοῦ ἄρθρου ρωνθέν ἐν μετὰ τοῦ ἀρκινῶ τῶν λέξεων τούτων, οἷον ὁ jῆλον (τ. ἐ. ὁ ἥλιος ἀντί ὁ ἥλιος), τὸ jαίμεν (τ. ἐ. τὸ αἶμα), τὸ jυνί'ν (τ. ἐ. τὸ ὕνιον=ἡ ὕνις).

δ'). Ὁ τύπος τῆς Αἰτ. πληθυντικῆς τοῦ ἄρσενικοῦ ἄρθρου τσ' προέβλεν οὐχὶ κατὰ συνηγορίαν ἐκ τοῦ πληστέριου τοῦς, ὡς ὁ κ. Ἐλ. Κούσης ἐν τῷ Περιδικῷ «Πάτριν» (τόμ. Ε', τεύχ. Ι, Α' καὶ ΙΒ', σελ. 409) διδάσκει, ἀλλ' ἐκ τοῦ πρὸ συμφώνου ὡσαύτως εὐχρηστοῦ τύπου τοῦ, ὅστις παρεθάρχη ἐκ τοῦ πληστέριου τοῦς, διὰ τῆς λεπτύνσεως τοῦ οὐ εἰς υ (τύς), ἀποκοπῆς τοῦ τελικοῦ σ ἐνεκα τῆς συγχάσεως γινόμενης συμπάσεως μετ' ἑτέρου ὁμοίου ἀρκινῶ πολλῶν λέξεων καὶ μεταπτώσεως τοῦ τ εἰς τσ'. Ἀνέλογον συνέβη καὶ ἐν τῇ ἐρωτηματικῇ ἀντωνυμίᾳ τσὶ (πρὸ ρωνθέντος τσ'), διότι καὶ αὕτη βεβιαῖος προέβλεν ἐκ τοῦ εἰς ἐν ἐρωτησίου, οἷον τσὶ (ς) στείλ' (=τίς στείλει);

ε'). Ἡ ἐν Γεν. τοῦ θηλ. ἄρθρου τῇ ἐν τῇ προφορᾷ συμπίπτει μετὰ τῆς τοῦ ἄρσενικοῦ τῆ, τῆς Γεν. πληθυντικῆς καὶ μετὰ τῆς Αἰτιατικῆς πληθυντικῆς τὶ (=τοῖς), οὕχ ἥττον ὅμως δέον νὰ γράφεται διὰ τοῦ ν, διότι προέβλε-

θεν ἐκ τοῦ πλήρους τύπου τῆς, δι' ἀποκοπῆς τοῦ τελικοῦ αὐτοῦ σ ἐνεκα τῆς συμπάσεως αὐτοῦ μετ' ἑτέρου ἀρκινῶ τοῦ ἄρσενικοῦ λέξεων, ὡς ἀπεδείχθη ἐν τῇ α' Ἀθηνᾶ (τόμ. Β', σελ. 239—40). Πρὸς καὶ ὅσα ἀνωθι εἰσόμεν περὶ τῆς αἰτιατικῆς πληθυντικῆς τοῦ ἄρσενικοῦ τοῦ ἄρθρου τσὶ, τσ', τὸ καὶ περὶ τῆς ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας τσὶ. Ὁ δὲ ἕτερος τύπος τῆς ἐνικῆς Γενικῆς τοῦ θηλικού ἄρθρου τῇ προέβλεν ἐκ τοῦ τύπου τῇ (=τῆς) διὰ τῆς μεταπτώσεως τοῦ τ εἰς τὸν ρθόγγον τσ. Τελευταῖον τὸ πρὸ ρωνθέντος λεγόμενον τσ' προέβλεν ἐκ τοῦ τσὶ δι' ἐκβλήσεως τοῦ η καὶ οὐχὶ κατὰ συνηγορίαν ἐκ τοῦ τῆς.

στ'). Μετὰ μὲν τῆς προθέσεως εἰς οἱ τύποι τῶν ἄρθρων τοῦ, τῷ, τ', τὸν, τῇ, τὴν, τῶ (=τοῖς), τὰ (θηλ.=τάς), τὸ, τ' (πρὸ ρων.), τὰ (οὐδέτ.), τ' (οὐδέτερον πρὸ ρωνθέντος) δι' ἀρσενικῶσεως τοῦ τ πρὸς τὸ τελικὸν τῆς προθέσεως σ μεταβάλλονται εἰς ῥσ (οὐδέτ.) καὶ σ' σ' (πρὸ ρωνθέντος), μετὰ δὲ τῆς προθέσεως ἀπὸ εἰς ἄσσοῦ (πρὸς τῷ ἄσσοῦ), ἄσσο, ἄσσ' (πρὸ ρων.), ἄσσον, ἄσσοῦ, ἄσσην, ἄσσο, καὶ ἄσσ' (πρὸ ρων.), ἄσσά (θηλ.) καὶ ἄσσ' (πρὸ ρωνθέντος), ἄσσο καὶ ἄσσ' (πρὸ ρων.), ἄσσά (οὐδ.) καὶ ἄσσ' (πρὸ ρωνθέντος).

ζ'). Ὁ πληθυντικὸς τοῦ θηλ. ἄρθρου συμπίπτει πρὸς τὸν τοῦ ἄρσενικοῦ (διότι λέγουσιν καὶ ἐν τῷ θηλικῷ οἱ. Γεν. τῶ=τῶν, Αἰτ. τῶ=τοῖς), οὕχ ἥττον ὅμως δίδωσι καὶ ἴχνος τι τοῦ θηλ. γένους ἐν τῇ κυρίῳ μὲν Αἰτ., συνήθως ὅμως καὶ ὡς Ὄνομα καὶ ὡς Αἰτιατικῇ χρησιμεύοντι πτώσει τὰ (=τάς), ἥτις φαίνεται μὲν ὡς τῶς οὐδέτερος καὶ ὡς τοιοῦτος συνήθως θεωρεῖται, σ' δὲν ἄλλο ὅμως ἐστίν, εἰ μὴ ὁ τύπος τὰς, ὡς σαφῶς ἀπεδείχθη ἐν α' Ἀθηνᾶ (τόμ. Β', σελ. 236—238). Μεταχειρίζομεθα δὲ τὸν μὲν τύπον οἱ ἐπὶ προσώπων, οἷον οἱ μαμῆδες, οἱ γυναικί, οἱ νυράδες (αἱ ἐκκαί, αἱ πενθεραί),² οἱ κοδέσπενε, οἱ πρηνέστες, οἱ παιδολογέστες (=αἱ γεννώσασα), οἱ μετροῦς (=αἱ μετρηταί), οἱ μαθέστες (=αἱ μαθηταί), οἱ νυράδες (=αἱ νύμφαι), ἐπὶ ὅσων ὅμως καὶ ἀρρημένῳ ὀυσιαστικῶν καὶ ἀντωνυμῶν τῶν τύπων τὰ, οἷον τὰ βροθάκας (=οἱ βάττακαί, τῶς βατράχους), τὰ κάττας (=αἱ γαλαί, τὰς γαλάς), τὰ κορώνας (=αἱ κορώναι, τὰς κορώναι).

1. ἴδε περὶ τούτων. Lautlehtre des Pontischen σελ. 100—107.

2. Κυρὴν ἀποκαλεῖ ἡ νύμφη πᾶσαν προσθεύσαν αὐτῆς οὐ μόνον συγγενή, ἀλλὰ καὶ ξένον.

τάδικας (αἱ ἀδικαίαι, τὰς ἀδικίας), τὰ κακοπειρίας (=αἱ δυστυχίαι), τὰ κακοσύνας (=αἱ κακαίαι, τὰς κακίας), τὰ πένας (=αἱ πέναιαι, τὰς πέναιας), τὰ κοιλίας (αἱ κοιλίαι, τὰς κοιλίας), τὰ κανθήλας (=αἱ κανθῆλαι, τὰς κανθῆλας), τὰ κοιντίας (λέγεται καὶ κινθίας)¹ (=αἱ ἀνάαι, τὰς κινθίας).

§ 2. Πρώτη κλίσις.

Κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν κλίνονται ἀρσενικά μὲν λήγοντα εἰς ας, —ες (=ης), —ης, —ς (ἀντί —η), μετὰ προηγούμενου συμφώνου, θλητικά δὲ εἰς —α, —ῃ, —ε (=η) καὶ —η, καθὼς καὶ τινὰ συμφωνήματα καταστάντα ἑνικά τῆς ἀποκοπῆς τοῦ τοῦ αὐτῶν φωνέντους.

1 Ἀρσενικά.

Α'. Ἀρσενικά εἰς —ς.

Ἐνταῦθα ἀνάγονται :

α'. Τὰ εἰς —ας παροξύτονα καὶ ἐν τῇ ᾧ χαίρει ἄδρια ὀνόματα, οἷον Ἀνιρέας, Λεωνίδα, Πίλιος, Σάββας, Σιμελίδας (=Σιμηλίδας), τοῖς ὁποίοις ἠκολούθησαν καὶ ἕτερα νεώτερα, οἷον Κώτας καὶ Κώστας (=Κωνσταντίνος), τὸ ἑθνικὸν Πέρσας (=Πέρσης ἐν Τραπεζούνῃ οὕτω λεγόμενον² καὶ τὰ ἐν τοῖς χωρίοις ἀπαντῶντα κλέρτας, ψεύτας (ἀντί τῶν κλέρτες, ψεύτες ἐν ταῖς πόλεσιν), ὡς καὶ τὰ ὑποκοριστικά εἰς ἱκας τὸ πλείστον ἐκ τῆς β'. κλίσεως εἰς τὴν α'. μεταπίπτοντα, οἷον Σαβθίκας (τ. ἔ. Σαβθικός =Σαβθίσκος) Ξωρίκας (τ. ἔ. Γεωργίκος =Γεωργίσκος), Πανίκας (ἐκ τοῦ Πάνος =Παναγιώτης), τ. ἔ. Πανίκος =Πανίσκος ἀντί Παναγιώσκος. Κλίνονται δὲ ταῦτα οὕτως : ὄν. ὁ Λεωνίδα, γεν. τῷ Λεωνίδᾳ, αἰτ. τὸν Λεωνίδα, πληθ. ὄν. οἱ κλέρτῃ (=οἱ κλέπται), γεν. τῷ κλερτίῳ, αἰτ. τὸ κλέρτας κτλ.

β'. Τὰ εἰς —ίας (ἀντί —ίας) παροξύτονα, οἷον μυζίας (ἀντί μυζίας) =μυζήρης, ἐντροπίας (=ἐντροπήρης), Χαχαρίας (τ. ἔ. Χαχαρίας), ροβιτσιλίας (τ. ἔ. ροβήσιος) =ροβήσιος, γλωσσίας (τ. ἔ. γλωσσίας) =γλῶσσης, αἰθάδης, ὀνείας (=ὀνιφόρος), γουλιάρης (=γουλάρης =λαμαργός), βλαστνμίας =βλάστημος, παραπονίας³ (=παρπονιάρης, μεμψιμοίρος, τυνθο-

ριστής), δαυμονίας (=μανιώδης), ξεντίας (=ἀποδερμῶν), ἐριστίας (=ἐριστικός, σκοπτικός), ξερίας (=ξηρὸς πρὸς περιφρόνησιν, φειδωλός), μαλίας (μορμάλος), σκωκίας (ἀπαντᾷ καὶ ὡς ἐπίθετον οὐκονομαστικῶν =σκοκίων, πεπρίκας (κλερμών), ὀνείας (=ὀνιφολός), ρταίριος (φθειριών). Κλίνονται δὲ οὕτως ἐν τῷ ἑνικῷ : ὄν. ὁ μυζίας, γεν. τῷ μυζίᾳ, αἰτ. τὸν μυζιᾶν ἐντροπίας, τ' ἐντροπία, τὸν ἐντροπία κτλ. Ἡ δὲ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ πάντων τῶν τοιούτων λήγει εἰς —αῖρ' (τ. ἔ. —αῖροι) πλὴν τοῦ ξερίας, ὅπερ ἐν τῇ πληθυντικῇ ὀνομαστικῇ ἔχει ξερᾶν⁴ (γεν. ξερᾶν⁵ κτλ., αἰτ. ξερᾶν⁶ κτλ.) οὕτω λοιπὸν πληθυντικῶς λέγουμεν μυζαῖρ' (τ. ἔ. μυζαῖροι, ὅσωνι ἐλέγμεν καὶ ἐνικῶς μυζαῖρος), γεν. μυζαῖρων, αἰτ. μὲν ξαῖρτες, κτλ. Ἐκ τῆς ἀρχαίας πρὸς τὰ : καπνίας, γαλαξίας, ἰξίας, καρχαρίας, ἑλικίας, δοξίας, ξιρίας, παραξίας, Ἀσπερίας, Ἀργίας, Καλλίας, Αἰνίας, Αἰνίας (δωρ. =Αἰνίαις), Τόξας, Δημέας, Ἀνδρείας, Νικέας, Τίμειας, Αἰσχρίας, Ἀριστίας, Λευκίας, Προτίας, Χαυρίας, Κυνίας, Αὐαίας, Ἀλεξίας, Ἀμυνίας, Νιφίας, Σιληρίας, Σκολλίας, Σικαρίας, Λυσίας, Γνωσίας, Κησίας, Σωσίας.

Ὡμοῶς ἀνάγονται ἐνταῦθα :

α. Τὰ εἰς τὴν β'. κλίσεως εἰς τὴν α'. μεταπίπτοντα παροξύτονα καὶ προπαροξύτονα ἀρσενικά, οἷον πατρύκας, ὁ (=πατρύς), Νικόλας (=Νικόλαος), κάππας (=κάππλος), κοκφάδεις (=κοκφάδεις) λέγεται δὲ καὶ μεταφορικῶς ἐπὶ τῶν καὶ τὰ παραμικρὰ ἐπιμελῶς συλλεκτῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἐμμελῶν μὲν, ἔδειξαν δὲ προσποιουμένων, μαῖερος (=μάγειρος), πρίγκουλας¹ (τ. ἔ. περικουίλος =γαστρών). Κλίνονται δὲ ταῦτα ἐν μὲν τῷ ἑνικῷ ὡς καὶ τὰ ἀνωτέρω εἰς —ας, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ μεταπίπτονται εἰς τὴν γ' κλίσιν πλὴν τοῦ πατρύγας, ὡς ἐν τῷ ἑνικῷ μόνον ἀπαντῶντος, καὶ τῷ μαῖερος (οὗ ὁ πληθυντικός κλίνεται κατὰ τὴν β' κλίσιν οὕτως : οἱ μῖερ =μαγείροι, ἀντὶ μάγειροι, τῷ μῖερω =τῶν μαγείρων, τῷ μῖερτες =τοῖς μαγείροις). Ἐν τῷ πληθυντικῷ λοιπὸν κλίνονται οὕτως : ὄν. οἱ κάππᾶδες, γεν. τῷ κάππᾶδιῳ, αἰτ. τὸ κάππᾶδας κτλ. Τοῦ δὲ Νικόλας ὁ πληθυντικός ἔχει Νικολῆδες ἐκ τοῦ ἐπίσης εὐχρήστου Νικολῆς.

παραπονίας εἶναι· λεγόμενη ἐπὶ τῶν χάριν τῆς ἀληθείας ἀπλῶς παραπονομένων καὶ οὐχὶ χάριν ἐπιστελείας ἢ συμφέροντος.

1. Σημειώσαντες ὅτι ἡ πρὸς πρῶτον ἐνταῦθα ἔχει μαγευτικὴν σημασίαν.

1. Ὁ πληθυντικὸς λέγεται καὶ παρὰ τισι τὰ κινθίας.

2. Ἐν Χαλδίῳ λέγουμεν Ἀδεβάμτες =Ἀτσόμης.

3. Γάργαι εἰς φράσιν ἐγὼ γουλάς ἢ εἰμαι,

(Ἑλλ. Φιλ. Σύλλογος—Τόμος ΚΓ')

β') Τὰ ἐν τῆς γ' κλίσεως εἰς τὴν α' μεταπλασθέντα παροξύτονα, τῶν ὁποίων ὁ πληθυντικός ἐν τισὶ μὲν κλίνεται κατὰ τὴν τρίτην κλίσειν, ἐν τισὶ δὲ κατὰ τὴν β' καὶ ἐν ἄλλοις πάλιν κατὰ τὴν πρώτην. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινὰ στερεώμενα πληθυντικοῦ. Ἀναφέρονται ἐν ταύτῃ τὰ ἐξἑς παραδείγματα:

* Ἄνθρως (=άνθρω, σύζυγος), γεν. ἀνθρώ (κατὰ τὴν β' κλίσειν), ἀνθρώ (κατὰ τὴν α.) καὶ ἀνθρώς (κατὰ τὴν γ'), αἰτ. ἀνθρών (πρὸ δὲ τῶν μ' σ' ἀνευ τέλικου ν' ἀνθρώ), κλητ. ἀνθρώ. Πληθ. ὄνομα. ἀνθρώες καὶ ἀνθρώδες, γεν. ἀνθρώων καὶ ἀνθρώδιων κατὰ τὴν β' κλίσειν, αἰτ. ἀνθρώων.

Βασιλεύς (=βασιλεύς), γεν. καὶ κλητ. βασιλέα, αἰτ. βασιλέαν (καὶ βασιλεία ἴδε αἰτ. τοῦ ἀνθρώ). Πληθ. ὄν. βασιλεῖδες (κατὰ τὴν γ' κλίσειν) καὶ βασιλεῖνδ' (κατὰ τὴν α.) εἰμὴ καὶ ὁ τύπος ὡς ἀπὸ τοῦ βασιλεῖος δι' ἀποκοπῆς τῆς κατὰ ῥέξως —ες καὶ μεταπτώσεως τοῦ ῥθόγ· οὗ θ' εἰς d, γεν. βασιλεῖδων (κατὰ τὴν β' κλίσειν) καὶ βασιλεῖνδων, αἰτ. βασιλεῖδας καὶ βασιλ' ἀνθρώ.

Ἱερίας, γεν. ἱερία, αἰτ. ἱερίαν, κλητ. ἱερία· ὁ πληθυντικός ἀρχαῖος· οὗτω καὶ ἀργερίας ἐν τῷ ἐνίκῳ, ὁ δὲ πληθυντικός ῥθόγ· κατὰ τὴν γ' κλίσειν. Ὁμοίως κλίνεται ἐν τῷ ἐνίκῳ καὶ τὸ οὐσιαστικὸν βήχης¹ στερεώμενον πληθυντικοῦ, ὡς καὶ τὸ σιμειώνας.

Μήνας, ὁ λέγεται ὅμως καὶ μήνα, ἡ κατὰ τῆς α. κλίσεως τὰ θηλυκά, γεν. μηνός² (κατὰ τὴν γ' κλίσειν) καὶ μηνάς³ (κατὰ τὴν α. κλίσειν).

Ἑλληνας καὶ Ἑλλένες ὁ, γεν. καὶ κλητ. ἑλλῆνα καὶ ἑλλῆνα, αἰτ. ἑλλήναν καὶ ἑλλῆναν. Πληθ. ἑλλήνες (κατὰ τὴν γ' κλίσειν) καὶ ἑλλῆνας (κατὰ τὴν β' κλίσειν), γεν. ἑλλήνων (κατὰ τὴν β' κλίσειν), αἰτ. ἑλλῆνας κατὰ τὴν β' κλίσειν.

Φυλῆκας καὶ φυλῆκατορας, ὁ, πληθ. κατὰ τὴν γ' κλίσειν· φυλῆκας καὶ φυλῆκατορας, ἀλλὰ καὶ φυλῆκατορ⁴ (κατὰ τὴν β' κλίσειν). Ὁμοίως καὶ κοσμοκράτορας, ὁ, στωμικράτορας, ὁ, ἐν τῷ ἐνίκῳ κατὰ τὴν α. κλίσειν, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ κατὰ τὴν β'. κοσμοκρατόρ⁵, στωμικρατόρ⁶, τ. ἔ. κοσμοκρατοροῖ, στωμικρατοροῖ.

Μάστορας (=μαχίτωρ, τεχνίτης) ἐν τῷ

ἐνίκῳ κατὰ τὴν α. κλίσειν, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ κατὰ τὴν β': μαστόρ⁷ (τ. ἔ. μαστόροι), γεν. μαστορίων, αἰτ. μαστόρτες (=μαστόρους)· οὕτω καὶ μάρτυρας, ὁ, πληθ. ὄνομα. μαρτῦρ⁸ (τ. ἔ. μαρτῦροι ἀντὶ μαρτυροῖ=μαρτύρες), γεν. μαρτυρίων, αἰτ. μαρτῦρτες (κατὰ τὴν β' κλίσειν) καὶ μάρτυρας (κατὰ τὴν γ').

Τὰ δὲ κολακας καὶ ἀξέρκας (=ἰέρας) εὐχρηστα μόνον ἐν τῷ ἐνίκῳ, τὸ δὲ ἀξέρκας (τ. ἔ. ἀέρκας=ἀήρ), εὐρεται μόνον ἐν τῷ ἐνίκῳ, τῶν λοιπῶν πτώσεων λαμβανόμενον ἐκ τοῦ θηλυκοῦ, ἀξέρκα, ἡ, καὶ ἀέρκα· ὁμοίως λέγονται καὶ ἀθέρκας, ὁ, πρὸς τῷ ἀθέρκα ἡ, =αἰθήρ.

Β'. Ἀρσενικά εἰς —ες.

Τὰ εἰς —ες ἀρσενικά τῆς διχλείτου τοῦ Πόντου εἰσὶν αὐτὰ τὰ εἰς —ης τῆς ἀρχαίας, ἀλλὰ μόνον τὰ ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς τονίζοντα· οὗτοι τὰ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ εἰς —ης ὄντονα διατηροῦνται ὡσαύτως καὶ παρ' ἡμῶν (ὡς κατωτέρω φαίνεται) χωρὶς νὰ μεταπέσῃ ἐν αὐτοῖς ὁ ῥθόγ·ος ἡ εἰς ε. Σημειωτέον δὲ, ὅτι τῶν εἰς —ες ἀρσενικῶν ὁ μὲν ἐνίκος ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγει ἐπὶ τῶν εἰς —της ἐν τοῖς χωρίοις εἰς —τας⁹, ὁ δὲ πληθυντικός σπανίως κλίνεται κατὰ τὴν γ' κλίσειν (πλὴν τῆς γεν. πληθυντικῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον¹⁰ ἐπὶ ὀνόματι πάσης κλίσεως εἰς —ίων λεγούσης), οἶον

Κράχτες, ὁ, γεν. κράχτα, (πρὸς τὴν Δωμικὴν γεν. τοῦ ἐνίκου εἰς —α· Ζακμερίτας, Ζακμερίτα κτλ.), αἰτ. κράχτην, κλητ. κράχτα. Πληθ. ἐν κράχτηδες, γεν. κράχτηδων, αἰτ. κράχτηδας, κλητ. κράχτηδες. Καλεῖται δὲ κράχτες ὁ κράχτης, ὅτι ὁ κράζων καὶ εἰς ἐκκλησίαν προσκαλῶν.

Κανιτλανάρες, ὁ, ὡς καὶ τὸ κράχτες.

Ἀργάτες (=ἀργάτης), γεν. ἀργάτα καὶ ἀργάτ', αἰτ. ἀργάτην, κλητ. ἀργάτα. Πληθ. ἀργάτ', γεν. ἀργατίων, αἰτ. ἀργάτας καὶ ἀργάτ', κλητ. ἀργάτ'.

1. Λέγεται ἐν Σουρμείος.

2. Οὕτω λέγεται Λύγίτες (=Λύγιτες καὶ Λύγιτας, Παναίτες (=Παναγιώτης) καὶ Παναίτες· κλίσσεις (=κλίστης) καὶ κλίστης, χωρίτες (τ. ἐν χωρίτης) καὶ χωρίτας κτλ.

3. Λέγεται ὅτι καλλίων = δὲ καλιώτερος πόντων, τ' ἀλιώσιον=τὸν ἄλιον, τὸ Γρηγοράδιον (=τὸν Γρηγοράδην), κράχτηδων, κανιτλανάρεσιν, ἀλλὰ τὸ χωρίτιον (=τὸν χωρίτην), τὸ Ἑβραϊόν (=τὸν Ἑβραῖον), τὸ ἑλλῆνιον (=τὸν ἑλλῆνα), τὸ πασιδῶνιον (=τὸν πασιδῶν), τὸ καλοσραδῶνιον (=τὸν καλοσραδῶν), τὸ βασιλιάνδιον (τὸν βασιλιάν) κτλ.

4. Ἐν Χαλδίᾳ καὶ ἄλλοις τοῦ Πόντου λέγουσι βεχέτος.

5. Οὕτω λ. γ. ἑλλῆνα, ἔβαν τ' ἀβουανού τὸ μηνός (=παρ' τὰς ἀρχαίας, περὶ τὰ τέλη τούτου τοῦ μηνός, ἀλλὰ ἐπὶ μηνός τὸ κινῶν) = ἐν ἀρχῇ τοῦ μηνός.

Κλέρτες (ἐν χωρίοις λέγουσι κλέρτας, ὁ),
γεν. καὶ κλητ. κλέρτα καὶ κλέρτε, αἰτ. κλέ-
ρταν καὶ κλέρτεν. Πληθ. ὄν. καὶ κλητ. κλέρτ'
κλέρτες, κλερτάδες καὶ κλερτάν', γεν. κλε-
ρτῶν, κλερτάδιων καὶ κλερτάνων, αἰτ. κλέ-
ρτῃς, κλερτάνῃς καὶ κλέρτῃς².

(Φύτρεν ἐν χωρίοις λέγουσι φύττας) = ψεύ-
στης, γεν. ψεύτης καὶ ψεύτα, αἰτ. ψεύταν καὶ
ψεύτεν, κλητ. ψεύτα καὶ ψεύτε. Πληθ. ὄνομα.
καὶ κλητ. ψεύτ καὶ ψεύτοι, γεν. ψευτίων καὶ
ψευταδίων, αἰτ. ψεύτας, ψεύτους καὶ ψεύτς.

Ὅτιον καὶ τὰ ἀκαρίτες (= ἀκαίρις, μα-
καρίτες (= μακαίριος), ἐκ μακαρίῃ. Πολί-
τες (= Κωνσταντινουπόλεως, καταρχήτως
(= καταρχάκις τῆς οἰκίας, γυνώτες (= γυν-
ωιάτης, ποινοφόρος), δεδωκέναι τ. διαδω-
θέντες (= παροδότης, φεγγίτες (= φεγγίτης, ἡνι-
πὴ πρὸς τὸ ἀνδρὸν τοῦ ὁμοῦτος πρὸς τοῦ
τῆς καθ' ἑαυτοῦ οἰκίας, γεροτέλης (= γερο-
φιλέτης, εἰκονοστάτης (= εἰκονοστάς, καὶ
εἰκονοστάς), ἡ γυνώτες (= γυνώτης, στρα-
τίες (ἐν ὁμαίᾳ) = στρατιώτης, ὕλητες, ραφί-
τες (= ραφίτης) τοῦτον ὅμως ὁ πλυνθ. (πλὴν τῆς
γεν.) κληθεὶς καθ' ἑν ἡ κληθὶ οἱ ῥαφίτες,
τὸ ραφιδίον, τὸ ραφιδάς. Μαγγυράδες (=
μαγυράδες, ὁρώτες (= ὁρώτης), οὗ ὁ πλυνθ. τῶν
ἀγροῦτος, Πανατίες (= Παναγίτης), Αὐ-
γίτες (= Αὐγίτης) κίριον ὄνομα, Ριζέτες (=
Ριζιώτης, ἥτοι ὁ ἐκ Ριζώντος κατὰ τοῦτον),
ἱερῶτες (= ἱερῶτης) γεν. ἱερῶτα, Κανέτες
τ. ἐ. Κανίτης, ἥτοι ὁ ἐκ Κανίου, τοῦτον τὸ
Ἀργυροῦτες κατὰ τοῦτον, Μαυρογυλέτες τ.
ἐ. Μαυρογυλέτης, ἥτοι ὁ ἐκ τοῦ χωρίου
Μαυρογυλῆ κατὰ τοῦτον, Σταυρίτες (=
Σταυροῦτες ἐν τῇ ἐσότης τοῦ τιμίου Στα-
υροῦ οὗτος ὀνομαζέσθαι), Σταυρίτες (ὁ ἐκ τοῦ
χωρίου τῆς Ἀργυροῦτος Σταυρίου κατὰ τοῦ-
τον), Αεργίτες καὶ Ἀγιο-γυροῦτες (πρὸς τὸ
Ἀγιο-γυροῦτας) τ. ἐ. Ἀγιο-Γεωργίτης (μὴν)
= Νεομύτης.

Τὰ ἐς — ἐς ἀρεσκὰ τῆς α' κλίσεως (πλὴν ὀλίγων παραθινόντων, ὡς Μοιχαλῆς, Μοχάλης, κλιπῆς καὶ — ίας) — λαὸν ἀγνωστος, ἀγνῆτος. Ἀνίστος· Ἀναστὰς σὺ τοῖσιν ἐπὶ τῆς ληγοῦσας, οὐκ παρδοτός (= προδοτός), δεικνύσας (τ. ἑ. διαμνηστὴς — συμβούλιος, διζαλιπῆς (τ. ἑ. διαλπιπῆς = κέρει, ληστὴς, κλέμ κτῆς (— λαλοῦντος, δουλεύτης (= χειρῶν, ἐργασίας), τοικιστής, ληροστὴς, ἀσκητής, κρητής, κηπτής, πραγματευτής = πραγματευτής) — ἐμποτός, ἐμπορευτής (τ. ἑ. ἐξαγορευτής = ἐξαγολεῶν, διαικνύσας ἀντὶ διαικνευτής, ἡτοι α διδάσκων, ἰσοκρύβω, γροστέης, προεπέντης,

Κλίνονται δὲ οὕτω :

Διρμενιτής, ὁ, γεν. καὶ κλητ. διρμεν-
νευτή, αἱ. διρμεννευτή. Πληθ. ὄν. καὶ κλητ.
διρμεννευτῶν, γεν. διρμεννευτῶν, αἱ. δι-
ρμεννευτῶν· οὕτω καὶ τὰ λοιπὰ πλὴν τῶν
ἀνδρῶν, ἀσκητής, κρητής, μαθητής, μοιρί-
χης (=διανομῆς), πραγματευτής, χορευτής,
ἐκδομότης, ἀδελφεύτης, προσηντής, ὁ-
ποιεῖ ὄν. τῶ πληθυντικῷ παρῴμιλλᾶσσι τοῖς
λοιποῖς ὁμοῦ σίου ὀνομ. καὶ κλητ. ἀσκη-
τῶν, γεν. ἀσκητῶν, αἱ. ἀσκητῶν καὶ
οὕτω καὶ ὁ κρητής, γεν. τοῦ (ἡ τῷ) κρη-
τοῦ καὶ κρητῆ, αἱ. τὸν κρητῆν, κλητ. ἢ κρητῆ (ἡ
κρητῆ), Πληθ. κρητῶν, γεν. κρητῶν, αἱ.
κρητῶν καὶ κρητῶν.

Παρατηρήσῃς δὲ, ὅτι τὰ ὀνόματα τοῦ Μουσουλμάνου, ὁσίων, καὶ—ἰσλαμ, ἡ ἀρχαῖος, ἀρίστος, ἄνιστος, τὸ κοινὰ πάντα ὡς ἐν τῷ ἐπὶ τῷ ληγουμένῳ τονισμῷ κτῶν ἀνεύθυνον μὴ πρὸς τὰ εἰς—ἡ ἰδιαιτέλειαν, οἶον, (Μουσλῆς), διακρίτῃ ὅμως ἐκείνου. Τὸ δὲ ἀρίστη, κλητέον οὗτος: ὡν ἀρίστης, κτῆ. τ' ἀρίστη καὶ τ' ἀρίστη, αἰτ. τὸν ἀρίστην, κλητ. ἀρίστη καὶ ἀρίστη. Πληθ. ὡν ἀρίστηδες (καὶ—ἄδης), γεν. τ' ἀρίστηντων, αἰτ. τ' ἀρίστηδας καὶ ἀρίστηδους, κλητ. ἀρίστηδης καὶ ἀρίστηδοῦ.

Σημειωτέον, ὅτι ἐνταῦθα ἀναφέρονται καὶ
τινα τῆς θ' αἰσῶς εἰς τὴν α' μεταπεσόντων
ἐν ὀρθοειλαφάρς (τοῦτέστι ἐν ὀρθοειλαφάρς,
ἥτοι ἐν ὀρθοειλαφάρς), Ἀλῆξ (ἐκ τοῦ Ἀλῆξ),
Δημήτρης (ἐκ τοῦ Δημήτριος), Ἰωάννης (ἐκ τοῦ Ἰωάννη),
Ἰωάννης (ἐκ τοῦ Γεωργίου, κύριος (λέγεται καὶ
συγκεκριμένως κύριος) ἐκ τοῦ κύριος ἐν τῇ συ-
μμετρίᾳ πατρὶς.

1. Συμπίπτει πρὸς τὸ ῥῆμα κλέφτ' = κλέπτει.
2. Συμπίπτει πρὸς τὸ ῥῆμα κλέφτ'ς = κλέπτεις.
3. Ἰδε Πλάτωνος τὸν. στ', τεύχος γ' καὶ δ', σελ.

4. Ἐπειδὴ ὁ τύπος αὐτὸς ἐστὶ πιστοῦς γενικῶς
ἐπειτα, ὅτι τὸ χριστὸν τοῦτο κατ' ἀρχὰς τὴν ἐκκλησίαν
Μαυραγγέλου τινεῖ· διὰ τοῦτο λέγομεν ὅτι Μαυραγγέ-
λῃ (τ. ε. εἰς τὸ χριστὸν τοῦ Μαυραγγέλου), ἀπὸ
Μαυραγγέλῃ (ἦτα ἀπὸ τὸ χριστὸν τοῦ Μαυραγγέλου.
Καὶ ἄλλων χριστὸν διδάσκει ἀπαντήσιν αὐτοὶ κατὰ
γενικῶν. οἷον ὅτι Μαυρενῇ, ἀπὸ Μαυρενῇ (=εἰς
τὸ Μαυρενῇ, ἀπὸ τοῦ Μαυρενῇ), ὅτι Πολίτα, ἀπὸ
Πολίτα κτλ.

Δ'. Ἀρσενικά εἰς εὐ μετὰ τοῦ προηγουμένου συμφώνου.

Ὁνόματά τινα ἀρσενικά εἰς -ης ἐπὶ τῆς παρρηγοῦντος τονίζοντα συγκρίπτουσι τὸ η καὶ οὕτω συμπίπτει τὸ πρὸ αὐτοῦ σύμφωνον μετὰ τοῦ τελικοῦ ς. Εἰσὶ δὲ ταῦτα ἡ καθ'ἑαυτὸ τῆς α' κλίσεως, ἡ κυρίως δευτερόκλιτα, τριτόκλιτα καὶ ἄκλιτα κατὰ τὴν α'. κλίσειν σχηματίζοντα, ὡς δῆλον γίνεται ἐκ τῶν ἐξῆς παραδειγμάτων.

α') Καθ' ἑαυτὸ πρωτόκλιτα: δεσπότης, ὁ (τ. ἔ. δεσπότης, γεν. δεσπότη', αἰτ. δεσπότη, πρὸ δὲ τῶν κτητικῶν ἔμουν=ἡμῶν, ἔσουν=ἡμῶν, ἄτουν=αὐτῶν δεσπότην μετὰ τοῦ ς ἐν τέλει, κλ. δεσπότη. Πληθ. ὄνομ. δεσποτάδες κατὰ τὴν γ' κλίσειν, γεν. δεσποταδίων (κατὰ β'), κλίσειν, αἰτ. δεσποτάδας (κατὰ τὴν γ').

Μαυρομαμάς (τ. ἔ. μαυρομαμάς), γεν. μαυρομαμά', αἰτ. μαυρομαμά' καὶ μαυρομαμάτ'ν. Πληθ. ὄν. μαυρομαμάτ' (τ. ἔ. μαυρομαμάται ἡ-οι, γεν. μαυρομαμαίων κατὰ τὴν β' κλίσειν, αἰτ. μαυρομαμάς (τοῦτέστι μαυρομαμάς).

Μακροχελιδ' (τ. ἔ. μακροχελιδ'), αἰτ. μακροχελιδ' (καὶ σπανίως μακροχελιδ'ν. Πληθ. μακροχελιδ', γεν. μακροχελιδίων, αἰτ. μακροχελιδές).

β') Κυρίως δευτερόκλιτα εἰς -ης εἰς τὴν α'. κλίσειν μεταπίπτοντα κατὰ τὰ εἰς ἡς οἶον Ἀναστάης (τ. ἔ. Ἀναστάης, ἀντὶ Ἀναστάσιος), Δονίης, τ. ἔ. Δονίσης, ἀντὶ Διονίσης, ἥτοι Διονίσης (ἐκ τοῦ Διονύσιος), Θανάς τ. ἔ. Θανάς (ἀντὶ Ἀθανάσιος), Γοργόρης, τ. ἔ. Γοργόρης (ἀντὶ Γρηγόριος), Βασίλης (τ. ἔ. Βασίλης ἀντὶ Βασίλειος), Προκόης (τ. ἔ. Προκότης ἀντὶ Προκόπιος), Φωτός (τ. ἔ. Φωτός ἀντὶ Φωτίος), Θεοδός (τ. ἔ. Θεοδόσης ἀντὶ Θεοδόσιος), Σωτήρης (τ. ἔ. Σωτήριος), Μάρτ' (τ. ἔ. Μάρτης ἀντὶ Μάρτιος), Ἀπρίλης (τ. ἔ. Ἀπρίλης, ἀντὶ Ἀπριλίου), Ἀρμένης (τ. ἔ. Ἀρμένης ἀντὶ Ἀρμενίου), κύρης (τ. ἔ. κύρης ἀντὶ κύριος), χαμελετάρης (τ. ἔ. χαμελετάρης ἀντὶ ἀμυλητάρης=μυλωνίας), Χριστιανάρης (τ. ἔ. Χριστομηνιάρης ἀντὶ Χριστομηνιάρης), Καλαντάρης (τ. ἔ. Καλαντάρης ἀντὶ Καλαντάρης, ἥτοι ὁ Ἰανουάριος).

4. Ὅσους συμπίπτουσιν ἔνεκα συγκοπῆς λ, ν, ρ, μετὰ τοῦ ς, εὐρυνάς χάριν ἀναπτύσσεται μεταξὺ αὐτῶν τὸ σύμφωνον π, οἷον Βασίλης (=Βασίλειος), Ἀρμένης (=Ἀρμενίου), Ιασώνης (=Ιασώνης τ. ἔ. Ιάσων), καλοκάρις (=καλοκάριος), ἐπὶ δὲ τῆς συμπίπτουσιν μετὰ τοῦ ς ἀναπτύσσεται μεταξὺ αὐτῶν τὸ γυναικῶνον π, οἷον Ἀδράμης (=Ἀδραμῆς ἀντὶ Ἀδράμ).

Τὰ δὲ καλοκάρις (τ. ἔ. καλοκάριος=ἄνοιξις) καὶ μετοπώρης (τ. ἔ. μετοπώρης, τὸ μετοπώρων) εὐρηνται καὶ οὐδετέρως τὸ καλοκάρι', τὸ μετοπώρ' κατὰ τὴν β' κλίσειν.

Η' δὲ κλίσει τῶν τοιούτων ἔχει ὡς ἐξῆς: ὄν. Ἀναστῆς, γεν. Ἀναστάς', αἰτ. Ἀναστάς' (καὶ σπανίως Ἀναστάς'ν), Φωτός ὁ, γεν. Φωτός', αἰτ. Φωτός' (καὶ σπανίως Φωτός'ν), κύρης ὁ, γεν. κυροῦ κατὰ τὴν β' κλίσειν, αἰτ. κύρ' (καὶ σπανίως κύρ'ν: Πλ. κυρούδες κατὰ τὴν γ' κλίσειν), γεν. κυρουδίων (κατὰ τὴν β' κλίσειν), αἰτ. κυρούδας' χαμελετάρης, ὁ, γεν. χαμελετάρ' αἰτ. χαμελετάρ' (καὶ σπανίως χαμελετάρ'ν). Πληθ. ὄν. χαμελετάρ' (=χαμελετάρει κατὰ τὴν α'. ἡ χαμελετάρει κατὰ τὴν β' κλίσειν), γεν. χαμελεταρίων (κατὰ τὴν β' κλίσειν), αἰτ. χαμελετάρους.

γ') Κυρίως τριτόκλιτα εἰς τὴν α'. μεταπίπτοντα, οἷον: Ἀράπ'ς, τ. ἔ. Ἀράπης (=Ἀραβ'), Ιασώνης, τ. ἔ. Ιασώνης, ἥτοι Ιάσων, Συμειώνης (τ. ἔ. Συμειώνης=Συμειών). Κλίνονται δὲ ταῦτα οὕτως: ὄνομ. Ἀράπ'ς, γεν. Ἀράπ', αἰτ. Ἀράπ' (καὶ σπανίως Ἀράπ'ν), ἔ. Ἀραπ'. Πληθ. ὄν. Ἀράπ', γεν. Ἀραπίων (κατὰ τὴν β' κλίσειν), αἰτ. Ἀράπ'ς. Ιασώνης ὁ, γεν. Ιασών', αἰτ. ὠσαύτως Ιασών', κλητ. Ιάσων.

δ') Ἄκλιτα κυρίως κατὰ τὰ εἰς -ης τῆς α' κλίσεως σχηματίζοντα: οἷον, Λεβριήμης τ. ἔ. Ἀδραμῆς (ἀντὶ Ἀδράμ), Ἰσαά'ς (τ. ἔ. Ἰσαάκης ἀντὶ Ἰσαάκης, ἥτοι Ἰσαάκ), Ιακώβ'ς (τ. ἔ. Ιακώβης ἀντὶ Ιακώβ), Ἀδάμης (τ. ἔ. Ἀδάμης ἀντὶ Ἀδάμ), Ιωσήφ'ς (τ. ἔ. Ιωσήφης ἀντὶ Ιωσήφ), Ιακείμης, ἥτοι Ιακείμ', Τιτόφ'ς (=Τιτόφ), Μανώλης (τ. ἔ. Μανωίλης ἀντὶ Ἐμμανουήλ), Μοσκύφ'ς (=Μοσκύρης), Μουράτ'ς (τ. ἔ. Μουράτης ἀντὶ Μουράτ', Μουχαίτης (τ. ἔ. Μουχαίτης, ἥτοι Μιχαήλ ἀντὶ Μιχαήλ). Κλίνονται δὲ οὕτως: Ἀσάμ'ς, γεν. Ἀδάμ', αἰτ. Ἀδάμ' (καὶ σπανίως Ἀδάμ'ν), κλητ. Ἀδάμ. Ὁμοίως καὶ τῶν λοιπῶν ἡ ἀντὶ ἀναβιβάζει τὸν τόνον, διότι λέγονται Ιάσων, Ιακωβ, Ἀδράμ, Ιωσήφ, Μανώλ, Μούσχλ.

Εὐταῦθα ἀνέγονται καὶ ὅσα ἐκ τῆς Τουρκικῆς ἐσχηματίσθησαν κατὰ τὰ εἰς -ης οἷον ἀζάπ'ς (τ. ἔ. ἀζάπης ἀντὶ ἀζάπης=ἀγμῶς, Τουρ. Ἀζάτ'), γασάπ'ς (τ. ἔ. γασάπης, κρημῶν), σαγλάμης (τ. ἔ. σαγλάμης ἐκ τοῦ τουρκικοῦ σαγλάμ=ὕγις), καρκιόης (τ. ἔ. καρκιόνης ἐκ τοῦ τουρκικοῦ καρκιόζ), Λεβριήμης (τ. ἔ. Ἀσπίρης ἐκ τοῦ τουρκικοῦ

'Aedhám—Πέρσης, πακάλτς (τ. ἑ. πακάλης), πίς (ἐκ τοῦ τουρκικοῦ πίς=ακάθαρτος), κακοχούς (τ. ἑ. κακοχούης ἐκ τοῦ κακός καὶ τοῦ τουρκικοῦ χού)=δύστηρος. Κλίνονται δὲ ταῦτα οὕτω: χασάπ'ς, γεν. χασάπ', αἰτ. χασάπ' (καὶ σπανίως! χασάπ'ν), κλητ. χασάπ' Πλ. χασάπ', γεν. χασαπίων, αἰτ. χασάπ'ς, Aedchaéμς, γεν. Aedchaém', αἰτ. Aedchaém'.

(καὶ σπανίως Aedchaém'ν), κλητ. Aedchaím. Πληθ. Aedchaém', γεν. Aedchaémíων, αἰτ. Aedchaéμς, κλητ. Aedchaém'.

1. Πρὸς ἀκριβοτέραν ἀπόδασιν τῆς προεργασίας φηγήτων τινῶν διαζόντων τῇ διαλέκτῳ τοῦ Μότου ἐγένετο γρήσας καὶ τινῶν ξένων στοιχείων καὶ φθόγων, οἷον τοῦ Γερμ. Ae ἢ a, τοῦ αἰ (= Γαλλ. eu), τῶν Λατιν. b, d, j καὶ τοῦ Γαλλ. ch ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ γ' ἀντικαθιστῶντος.

1. Ae, ἀνωθι Δ', α'.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΓ' ΤΟΜΟΥ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ίδρυταί τοῦ Συλλόγου.	σελ. γ'
Μὲν τακτικά.	» ε'
Μὲν ἐπίτιμα.	» ιε'
Μετὰ ἀντεπιστέλλοντα.	» κγ'
Μετὰ εὐεργέται, δωρεταὶ κλπ. καὶ πρίεδροι τοῦ Συλλόγου ἀπὸ τοῦ 1861—1892.	» αζ'
Κοσμήτορες καὶ μέλη διαρκῶν ἐπιτροπῶν κατὰ τὸ ΑΑ' ἔτος.	» κη'

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ, ἀρχηγού, Μελέται περὶ ποινικῶν φυλακῶν καὶ σωφρονιστικῶν συστημάτων, ἰδίᾳ δὲ περὶ τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ λειτουργούντων.	σελ. 1
Dr A. MORDTMANN, ἐκ τοῦ Βίος Ἀλεξάνδρου Πασπάτη.	» 13
ΤΕΡΣΗ βέτη, Περὶ τῆς ἐξέσεως τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.	» 19
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Γ. ΜΕΦΟΥΤΟΥ, Γεωγραφικαὶ καὶ ἱστορικαὶ σημειώσεις περὶ Κερκασούνας.	» 30
Συζητήσεις ἐπ' αὐτοῦ.	» 75
ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Περιληπτικὴ σημείωσις περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει σωζομένων κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα βυζαντινῶν κειμένων.	» 39
Συζητήσεις ἐπ' αὐτοῦ.	» 57
ΔΗΜΟΣΘ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΟΥ, Γλωσσικὰ ἐκ Πόντου.	» 102
ΑΝΑΣΤ. ΧΡΗΣΤΙΑΝΟΥ, ἱατροῦ, πρίεδρου τοῦ Συλλόγου, λόγος ἐνεργκείας «Περὶ τῆς κλήσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ τῆς γυναικὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ».	» 96

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Ἀπὸ τῆς ΑΠΣΤ' συνεδρίας μέχρι τῆς ΑΡΙΕ'.	σελ. 42—84
--	------------

ΠΡΟΕΔΡΙΚΗ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

τῶν ἐν τῷ Συλλόγῳ γενομένων κατὰ τὸ ΑΑ' ἔτος.	σελ. 84—96
---	------------

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Α. ΧΡΗΣΤΙΑΝΟΥ, ἱατροῦ, Περὶ τῶν δημοσίων διαλέξεων.	σελ. 58
Χ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ, Περὶ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Συλλόγου.	» 61
Δ. ΜΠΑΪΤΟΥ, Περὶ τοῦ Ταμείου.	» 64
Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΟΥ, εἰσηγητοῦ τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιτροπῆς, Περὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἐν γένει.	» 65
ΞΕΝ. ΣΙΑΔΕΡΙΔΟΥ, γραμματέως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, Περὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.	» 67
ΘΑ. ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ, γραμματέως τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς, Περὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.	» 70
ΑΧΙΑ. ΧΡΗΣΤΙΑΝΟΥ, γενικοῦ γραμματέως, Περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς.	» 71
ΔΗΜΟΣΘ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΟΥ, εἰσηγητοῦ τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιτροπῆς, Περὶ τοῦ Ζωγραφείου διαγωνίσματος.	» 76

ΣΗΜ.—Τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος ΚΓ' τόμου ἐπιμελήθη ἡ κατὰ τὸ ΑΓ' ἔτος Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἀποτελομένη ἐκ τῶν κκ. Μ. Ι. Γεδεών, πρίεδρου αὐτῆς, Δρ. Παναγιώτου, γραμματέως, Ἰωάννης Βαλασάκης, Π. Παπαγιάννης, Ὁδ. Ἀνδρέου, Π. Πετρακίδου καὶ Πατρίκλου Καρπαράκη, προεδρεύοντος ἐν τῷ Συλλόγῳ τοῦ νημοδιέκτορος Δ. ΜΑΛΙΑΔΟΥ.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

26/09/25

904141

НЕ ОНУ

Наукова бібліотека
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. МЕЧНИКОВА

68495.с.

515886

1948

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

525

Τιμήται 10 Φράγκον.

